

DIAGNOSI

PLA DE FEMINISMES I INTERSECCIONALITAT

Ajuntament de Tarragona
MARÇ DE 2022

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ	4
2. INTRODUCCIÓ	5
3. METODOLOGIA	8
3.1. Limitacions metodològiques	12
4. DIAGNOSI.....	13
4.1. Eix I. Compromís per la igualtat	13
4.1.1. Pla de la ciutat de Tarragona	14
4.1.2. Pla intern Ajuntament de Tarragona.....	18
4.2. Eix II. Economia per a la vida i organització dels temps	22
4.2.1. Mercat de treball- ocupacions.....	23
Enquesta de població activa.....	24
Contractació laboral	45
Estructura salarial	48
Covid-19	53
4.2.2. Polítiques d’ocupació i activació econòmica a l’Ajuntament de Tarragona.....	55
4.2.3. Diversitat de gènere en els llocs de representació. Segregació vertical	65
4.2.4. Treball domèstic, de cures i afectes	69
Covid-19	77
4.2.5. La feminització de la pobresa	80
Prestacions i ajuts municipals	89
4.2.6. Conclusions.....	93
4.2.7. Avaluació II Pla de Polítiques d’igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona	94
4.3. Eix III. Intervenció integral contra les violències masclistes	97
4.3.1. Enquestes de victimització.....	98
4.3.2. Cartografia estadística: la violència masclista en dades oficials	107
4.3.3. Servei d’Informació i Atenció a les Dones per violència masclista (SIAD).....	121
4.3.4. LGTBIfòbia i Servei d’Atenció Integral (SAI)	140
4.3.5. Altres recursos autonòmics i municipals.....	145
4.3.6. Instruments, circuits i campanyes	147

4.3.7. Conclusions.....	153
4.3.8. Avaluació II Pla de Polítiques d'igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona	154
4.4. Eix IV: Ciutat de drets	156
4.4.1. Educació.....	157
La desigualtat de gènere en l'educació	157
El context educatiu a Tarragona	161
Oferta educativa a Tarragona	162
Impuls municipal dels valors igualitaris en l'educació: coeducació	163
Recursos de lleure: els centres cívics.....	167
4.4.2. Salut.....	169
La desigualtat de gènere en dades	170
Dades de salut a Tarragona.....	172
Accions de salut i plans específics amb perspectiva de gènere de l'Ajuntament de Tarragona	180
4.4.3. Salut sexual i reproductiva.....	184
Recursos per l'atenció de la salut sexual i reproductiva a Tarragona.....	189
4.4.4. Serveis socials	193
4.4.5. Esports	200
Context general.....	200
L'esport a Tarragona.....	202
4.4.6. Vida associativa i política	209
4.4.7. Cultura.....	216
Programació cultural de la ciutat de Tarragona.....	217
Mitjans de comunicació	222
4.4.8. Conclusions.....	226
4.4.9. Avaluació II Pla de polítiques d'igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona	227
4.5. Eix V: Barris en igualtat.....	234
4.5.1. Urbanisme.....	235
Tarragona inaccessible	237
4.5.2. Mobilitat.....	243
Context municipal.....	244
4.5.3. Seguretat.....	249
Context municipal.....	252
4.5.4. Conclusions.....	256

4.5.5. Avaluació II Pla de polítiques d'igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona	257
5. BIBLIOGRAFÍA	259
6. ANNEXOS	263
ANNEX I. Qüestions plantejades al grup de discussió	263
ANNEX 2. Anàlisi dels qüestionaris realitzats a la ciutadania	265

1. PRESENTACIÓ

En els últims anys, s'ha incrementat el nivell de consciència col·lectiva sobre la necessitat d'avançar cap a un model econòmic, polític i social que reconegui les desigualtats de gènere existents i avanci cap a un model de justícia social que treballi per aconseguir l'equitat de gènere. Un model de justícia social, però que ha sigut sacsejat per la crisi de la Covid-19 impactant directament en els col·lectius més vulnerables i reforçant encara més, els rols de gènere i la divisió sexual del treball.

Si bé la història ens recorda que la lluita feminista i del col·lectiu LGTBIQ+ no és un fenomen recent, les necessitats actuals exposades en l'agenda pública pels diferents col·lectius, exigeixen que les institucions i els ens públics participem de forma activa en el procés de transformació de la realitat. Els poders públics hem de respondre a l'imperatiu actual i promoure polítiques que vagin més enllà de la cerca de la igualtat formal, per tal que la perspectiva de gènere tenyeixi totes les polítiques de forma transversal.

És per això que, aquest nou Pla, té com a objectiu consolidar el compromís que l'Ajuntament de Tarragona va adquirir l'any 2007 amb la creació de la Conselleria de Polítiques d'Igualtat, per tal de continuar lluitant per aconseguir l'equitat de gènere a la ciutat en tots els àmbits on es desenvolupa la vida de la ciutadania: els espais públics, actes culturals i festius, esport, participació política i ciutadana, educació, mercat de treball formal i també l'àmbit familiar on es desenvolupa tot el treball domèstic i de cures no remunerat, entre d'altres.

Aquesta pla doncs, pretén recollir les necessitats de la ciutadania i dissenyar polítiques realistes i eficaces en cada àmbit d'actuació i per això s'ha volgut atorgar un paper protagonista al capital social de la ciutat en el disseny d'aquest, intentant donar veu a totes les persones i col·lectius de la nostra ciutat. Gràcies pel vostre temps, esforç i generositat.

Unes actuacions a més, que sorgeixen del reconeixement del que Donna Haraway conceptualitza com a "coneixement situat" i que, posa en el centre la necessitat d'impulsar polítiques interseccionals que reconeguin les experiències diverses de les dones tant en el disseny com implementació de les diferents actuacions fugint, doncs, del constructe d'un únic model de dona.

Per tots aquests motius, aquesta Pla s'estableix com el full de ruta i l'instrument principal de les polítiques d'igualtat a la nostra ciutat determinant-se la transversalitat i interseccionalitat com a principis rectoros.

Cinta Pastó Sales

Consellera de Feminismes, LGTBIQ+, Salut Pública i Domini Públic

2. INTRODUCCIÓ

Les administracions locals tenen un paper central en la promoció i la implementació de polítiques per a la igualtat de gènere. En aquest sentit, fruit de la lluita història del moviment de dones i feminista, s'ha creat un marc polític i normatiu que avala, promou i orienta les polítiques d'igualtat de gènere i LGTBI i reconeix, alhora que exigeix, un compromís i lluita en aquesta direcció per part de les diferents institucions públiques.

Mitjançant la IV Conferència Mundial de la Dona celebrada a Beijing l'any 1995, es marca un important punt d'inflexió quant a l'aposta en l'agenda política mundial vers la igualtat de gènere. A través de la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing, adoptada per 189 països entre els quals estava Espanya, s'incorpora el concepte de *gender mainstreaming* o transversalització del gènere, que precisament estableix aquesta sensibilització de gènere com un instrument pel disseny, l'execució i l'avaluació de totes les polítiques públiques. En aquest document s'estableixen una sèrie d'objectius estratègics i mesures per al progrés en la igualtat de gènere en 12 esferes que són identificades com a crucials: la dona i la pobresa, l'educació i capacitat de la dona, la dona i la salut, la violència contra la dona, la dona i els conflictes armats, la dona i l'economia, la dona en l'exercici del poder i l'adopció de decisions, mecanismes institucionals per l'apoderament de la dona, els drets humans de les dones, les dones i els mitjans de comunicació, les dones i el medi ambient i la nena (Ajuntament de Sabadell, 2008).

Són aquestes accions les que han servit de base pel desenvolupament que no només s'ha produït des del marc europeu, sinó també en el marc estatal i especialment autonòmic vers el foment de la igualtat de gèneres i la promoció dels drets de les persones Lesbianes, Gais, Trans¹, Bisexuals i Intersexuals (en endavant, LGTBI).

En aquest sentit, són importants la llei marc per excel·lència en l'àmbit espanyol, la Llei Orgànica 3/2007 per la igualtat efectiva entre homes i dones, que estableix els fonaments per la igualtat en el marc nacional. No obstant, també és la Llei Orgànica 6/2006, del 19 de juliol, de Reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, on es reconeix la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere a la Generalitat de Catalunya, la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones per a l'erradicació de la violència masclista amb la seva modificació 17/2020 així com la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva entre dones i homes on s'estableix un marc normatiu dirigit als poder públics per la lluita vers la igualtat de gèneres.

En l'àmbit del col·lectiu LGTBI es fonamental la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, persones transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

L'article 6 de l'esmentada Llei catalana 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva entre dones i homes estableix específicament les funcions dels ens locals en matèria de polítiques d'igualtat de gènere:

a) Estudiar i detectar les mancances i les necessitats de les dones, per a complir les finalitats d'aquesta llei dins de llur àmbit territorial, comptant amb la col·laboració de les associacions de dones.

¹ Al llarg del document parlarem de persones trans, incloent tant a les persones transgènere com transexuals.

b) Sensibilitzar la població sobre les causes de la violència masclista i, en el marc de la normativa vigent, impulsar actuacions i campanyes de prevenció i posar a disposició de la població els serveis d'atenció necessaris per a les persones que pateixen les diverses manifestacions de la violència masclista.

c) Atendre, informar i orientar les dones sobre programes i recursos per a facilitar l'exercici efectiu de llurs drets, i sensibilitzar homes i dones en termes d'igualtat de drets i deures.

d) Crear i adequar els mecanismes necessaris per a integrar la transversalitat de la perspectiva de gènere en llurs actuacions polítiques.

e) Establir les condicions de formació i capacitació del personal a llur servei.

f) Elaborar, aprovar, executar i avaluar els plans d'igualtat de dones i homes destinats al personal a llur servei a què fa referència l'article 15.

g) Dissenyar, aprovar, executar i avaluar els plans d'igualtat a què fa referència aquesta llei que afecten els ens locals.

h) Fomentar l'autonomia personal i econòmica de les dones i impulsar l'ocupació femenina.

i) Fomentar la presència de dones en els òrgans de participació i en els espais de presa de decisions.

j) Donar suport als grups feministes i a les entitats de defensa dels drets de les dones, i impulsar-ne la participació en el disseny, l'elaboració, el desenvolupament i l'avaluació de les polítiques d'igualtat i de transversalització de gènere.

k) Adequar i mantenir estadístiques actualitzades que permetin un coneixement de la situació diferencial de dones i homes en els diferents àmbits d'intervenció local.

l) Dissenyar i aplicar polítiques destinades a eradicar les desigualtats i les explotacions de les dones en tots els àmbits locals d'intervenció.

m) Complir-ne qualsevol altra que li atribueixi la legislació vigent.

El present Pla, per tant, a més d'evidenciar el compromís de la Conselleria de Feminisme i LGTBQ+, anterior Conselleria de Polítiques d'igualtat, de l'àrea de Serveis a la Persona de l'Ajuntament de Tarragona amb la implementació de les polítiques d'igualtat públiques a la ciutat de Tarragona, és un document d'obligat complement en l'àmbit que ens ocupa.

El Pla de Feminismes i interseccionalitat de la ciutat de Tarragona (2022-2026) és la continuació de l'estratègia local orientada a la consecució d'una igualtat real i efectiva que s'inicià amb els plans locals anteriors, el I Pla de Polítiques de Dones de Tarragona i el Pla de Polítiques entre dones i homes a la ciutat de Tarragona.

En aquest sentit, aquest pla sorgeix fruit de la diagnosi del pla anterior on, no només es posa especial èmfasi en la continuació del full de ruta que es va marcar amb els plans anteriors on la transversalitat de la perspectiva de gènere era l'objectiu central, sinó que s'estableix la necessitat d'integrar una mirada interseccional que permeti aconseguir una major justícia social.

Així doncs, el document que es presenta a continuació es divideix en dues parts.

Una primera part de **Diagnosi** que ens ha permès conèixer l'estat de la qüestió de les polítiques municipals d'igualtat de gènere i LGTBI a la ciutat de Tarragona en relació als diferents eixos plantejats.

GRÀFICA 1. ÀMBITS O EIXOS ESTRATÈGICS DE TREBALL PREVISTOS EN EL PLA DE FEMINISMES I INTERSECCIONALITAT

Font i elaboració pròpia.

- 1. Compromís per la igualtat, la diversitat i la transversalitat de gènere:** orientat a promoure un canvi en la cultura i les pràctiques del Consell Comarcal per a garantir la incorporació de la perspectiva de gènere en tots els àmbits i a tots els nivells.
- 2. Economia per la vida i usos del temps:** orientat a garantir una qualitat de vida a les persones de la ciutat i articulat a través de l'impuls d'un nou equilibri entre els usos dels temps i el treball productiu i la posada en valor dels treballs de cures. Incidint en l'àmbit de la ocupació, el treball domèstic, de cures i afectes i la lluita contra la feminització de la pobresa.
- 3. Intervenció integral contra les violències masclistes:** orientat a l'eradicació de la violències masclistes al municipi.
- 4. Ciutat de drets:** orientat a la defensa de la igualtat de gènere i la diversitat en l'àmbit de la educació, la salut, els drets sexuals i reproductius, els serveis socials, la cultura, l'esport i la vida associativa i política del territori.
- 5. Barris en igualtat:** orientat a garantir espais sostenibles i amb un ús equilibrat i en igualtat de condicions per part de totes les persones, incidint en els àmbits de la seguretat, l'urbanisme, l'habitatge i la mobilitat.

La segona part del document presenta un **Pla d'Acció** on s'estableixen les línies d'actuació que hauran de guiar l'acció de l'Ajuntament de Tarragona durant els pròxims anys quant a polítiques de gènere a la ciutat, articulades en base als àmbits d'actuació de referència. En aquest, s'estableixen no només els objectius i accions concretes, sinó també els recursos necessaris pel seu desenvolupament així com un sistema de seguiment i avaluació de les diferents accions.

3. METODOLOGIA

El present Pla s'ha construït a partir del desenvolupament de les següents fases:

- **Planificació – focalització d'anàlisi:** revisió de documentació municipal, recull de dades estadístiques i tres sessions de treball amb la persona interlocutora de l'Ajuntament a fi de:
 - ✓ Sol·licitud i recollida de la informació i documentació propietat de l'Ajuntament necessària per a l'elaboració de la diagnosi del Pla: anterior Pla Local de Polítiques d'Igualtat i recull de totes les polítiques, activitats i/o projectes en l'àmbit de les Polítiques d'Igualtat impulsades per l'entitat des de la última avaluació de gènere, així com tots els informes d'avaluació en aquest sentit que s'hagin portat a terme i dades estadístiques pròpies en l'àmbit que ens ocupa elaborades pel propi con.
 - ✓ Identificació dels stakeholders (entitats feministes i entitats veïnals de de la ciutat i d'altres entitats d'interès per al Pla, persones referents i expertes al territori, agents del territori i persones del consistori referents de cada àrea o servei) i lliurament de de dades de contacte i d'altres dades d'interès d'aquests.
 - ✓ Determinació dels àmbits prioritaris d'anàlisi d'acord amb la proposta efectuada per la nostra entitat i el feedback del consistori.
 - ✓ Determinació del grup motor, tenint en compte la transversalitat que ha de guiar tot el procés. És un òrgan imprescindible que desenvolupa les funcions de coordinació per tal d'aprovar, implementar, fer un seguiment i avaluar el contingut del Pla. Les persones que determinades per aquest grup motor són personal representatiu de les següents àrees de l'Ajuntament de Tarragona i, en concret: Institut Municipal d'Educació de Tarragona (IMET), Prevenció d'addiccions, Medi ambient, Joventut i cooperació, Servei Municipal d'Ocupació (SMO), Relacions Ciutadanes, Urbanisme, Mobilitat, Gent Gran Activa, Centres Cívics, Salut Pública, Promoció per la Salut, Benestar Animal, Capacitats diverses, Habitatge, Serveis Socials, Guàrdia Urbana, Esports, Comunicació, Premsa, Cultura i Atenció ciutadana. La creació d'aquest grup motor precisament pretén que la incorporació transversal de la perspectiva de gènere a l'Ajuntament de Tarragona sigui una realitat.
 - ✓ Planificar concretament el treball a realitzar d'acord amb la proposta efectuada i el feedback de l'Ajuntament, i, en especial les sessions de treball i participatives així com el model i canals dels qüestionaris plantejats tant a ciutadania com a personal de l'entitat.
- **Procés d'elaboració de la diagnosi:** el quid de la qüestió en aquest punt és: "què volem saber?". I a aquests efectes estructurem el document en els eixos esmentats que ens van determinar la cerca d'informació al respecte per a la elaboració de les diagnosi, tant a partir de dades quantitatives com qualitatives. I tenint en compte que en la reunió de treball prèvia amb l'Ajuntament es van determinar de forma definitiva els àmbits d'anàlisi.
- Determinats els **eixos estratègics i d'anàlisi**, es procedí a l'anàlisi sobre els mateixos a partir de:
 - a. Anàlisi quantitativa: recopilació d'informació per obtenir una anàlisi detallada de la situació de partida de cada eix estratègic a partir de:
 - ✓ les dades provinents de l'Ajuntament recopilades a partir de la sessió de treball prèvia amb l'entitat així com d'altres fonts oficials.

- ✓ recopilació sistemàtica tant de dades disponibles sobre la realitat de les persones de la ciutat de Tarragona, així com d'aquelles que fan referència als usos, resultats i impactes de les diferents actuacions i serveis comarcals.
- ✓ dades provinents de les enquestes estructurades i qüestionaris amb dades estadístiques tant de ciutadania com del personal del consistori, cos polític i entitats.

Tenint en compte que les dades han estat: estadístiques municipals o provinents de l'INE o de l'IDESCAT o d'altres fonts estadístiques, d'informes i memòries, enquestes estructurades i qüestionaris plans, protocols i normatives o anàlisis o estudis en la matèria.

Cal manifestar que totes les dades es presenten desagregades per sexe i quan ha estat possible per identitat de gènere.

b. Anàlisi qualitativa: s'ha procedit a la recopilació i anàlisi de les dades qualitatives obtingudes de les sessions de treball amb el grup motor, el personal tècnic de l'Ajuntament i amb l'equip de govern així com en les sessions participatives amb les entitats i col·lectius i a les enquestes i qüestionaris.

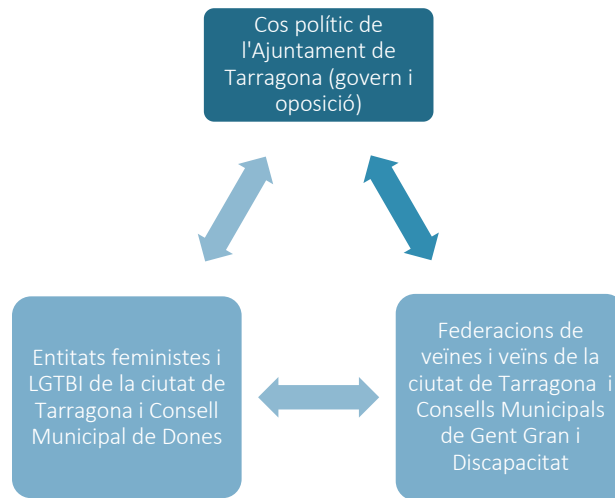
A les **sessions participatives** s'ha vetllat per:

- representació equilibrada d'ambdós sexes i de diferents identitats de gènere, persones provinents de diferents classes socials, diversitat funcional, orientacions sexuals, orígens, religions, creences i edat
- per disposar d'un temps equitatiu d'ús de la paraula (fixació de temps màxim)
- per un nivell d'influència equilibrat en el debat, la deliberació o la consideració de propostes
- pel tractament de les temàtiques prioritàries
- la inclusió de la perspectiva de gènere en els continguts del debat i la deliberació
- seguir amb la següent estructura: benvinguda, presentació dels temes de discussió en una primera mirada, donar a conèixer les regles o línies de desenvolupament del grup focal, i pregunta inicial sobre el tema. Es seguirà amb les següents preguntes estructurades de debat fins a la finalització amb una breu síntesi i comiat
- gravar la sessió si és possible o, en el seu detriment, prendre notes per part del moderador/a de la sessió

I, en concret, el **procés de participació ciutadana** es va desenvolupar des de dues vessants principalment: grups de discussió i qüestionaris.

Quant als **grups de discussió**, es van portar a terme, 3 en concret, en la primera fase, amb dues-tres sessions per grup i amb una línia de preguntes semi-estructurades:

GRÀFICA 3. COL·LECTIUS QUE HAN PARTICIPAT EN ELS DIFERENTS GRUPS DE DISCUSSIÓ

Font i elaboració pròpia.

Les sessions realitzades per a cadascun dels grups s'organitzaven en funció dels 5 eixos d'actuació ja esmentats, sent que a excepció del grup de discussió en el qual van participar les entitats feministes i LGTBI i el Consell Municipal de dones on es van requerir tres sessions, en la resta de casos es realitzaven dues sessions participatives. En una primera sessió participativa es treballaven els àmbits 1, 2 i 3, mentre que en la sessió participativa restant es treballaven els àmbits 4 i 5. Pel que fa a les qüestions plantejades aquestes poden consultar-se als Annexos (Annex 1).

Així mateix, i en el marc de les jornades "Tarragona feminista: en construcció" impulsades per l'Ajuntament de Tarragona durant els dies 23 i 24 de novembre de 2021, es va poder realitzar un nou grup de discussió amb totes aquelles persones i/o entitats de la ciutat de Tarragona interessades en participar, seguint el mateix model de participació però en una sola sessió de treball. Van participar-hi 12 persones en total, totes dones.

En relació als **qüestionaris impulsats vers la ciutadania**, en versió digital i impresa, els mitjans que es van utilitzar per la seva difusió van ser els canals de comunicació oficials de l'Ajuntament de Tarragona. Les respostes recollides han sigut analitzades i estan disponibles en els Annexos (Annex 2).

Han contestat al qüestionari un total de 100 persones. Això suposa una taxa de resposta especialment baixa. D'acord amb les dades de la web de l'Ajuntament de Tarragona, la població de Tarragona està formada per 144.314 habitants, dels quals 73.496 són dones i 70.818 homes. No obstant, més enllà de la població total, si comparem la taxa de respostes obtingudes en aquesta diagnosi respecte el període anterior en l'elaboració de la diagnosi del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona, s'observa que aquesta taxa de resposta és també més baixa. Així doncs, podem observar que mentre l'any 2014 van contestar 313 persones al qüestionari, l'any 2021 han contestat 100 persones, el que suposa un 68% menys de respostes de la ciutadania.

El qüestionari inclou un total de 40 preguntes tancades de tipus dicotòmica, resposta múltiple i d'escala, tot i que hi havia un espai obert en cada pregunta per tal que la ciutadania pogués posar el seu comentari si així ho creien convenient.

De les 100 persones que han contestat el qüestionari un 79% són dones, mentre que els homes representen una minoria, el 21%. Pel que fa a la població amb diversitat funcional, només han respost dues persones que exposen tenir una diversitat funcional, en aquest cas de tipus físic i intel·lectual, tot i que cap de les dues és una persona dependent.

Pel que fa al perfil generacional, la població de 31 a 60 anys han sigut les que han tingut una taxa de resposta majoritària (67% de les dones i 85,7% dels homes), especialment les persones, dones i homes, d'entre 46 a 60 anys (36,7% de les dones i 61,9% dels homes). Pel que fa a les persones amb diversitat funcional aquestes tenen entre 16 i 30 anys.

Pel que fa a l'orientació sexual de les dones enquestades, destaquen una majoria de dones heterosexuales (86%), seguides de dones bisexuals (8,8%), homosexuals (3,7%) i una dona que afirma tenir una orientació sexual diferent a la prevista. En el cas dels homes, també es dona una majoria heterosexual (80,9%) sent el col·lectiu homosexual una minoria quantitativa (19%).

La majoria de les persones que han contestat al qüestionari són de Catalunya (86% de les dones i 85,7% dels homes). La població migrant és una minoria sent que només hi ha una dona i un home que no són d'Espanya, i sis dones de la població mostral que han nascut a Sud-Amèrica (cinc dones) o en d'altres llocs que no es preveuen en el qüestionari (una dona).

Pel que fa a la representativitat dels diferents barris de la ciutat de Tarragona, la majoria de la població mostral obtinguda, viuen en l'Eixample de Tarragona (30,3% de les dones i 28,5% dels homes), Nou Eixample Nord (12,6% de les dones) i Urbanitzacions de Llevant (11,3% de les dones). Pel que fa a la resta de barris hi ha una distribució més equitativa de la mostra, sent els barris de Bonavista (3,7% de les dones i cap home) i Nou Eixample Sud (5% de les dones i cap home) alguns dels barris amb menor representació. Si incloem en l'anàlisi aquelles persones amb diversitat funcional s'observa que aquestes viuen en els Barris Marítics i les Urbanitzacions de Llevant, mentre que la població nascuda a Sud-Amèrica, totes elles dones, viuen a l'Eixample de Tarragona (80% de les dones sud-americanes) i la Part Alta (una dona sud-americana).

Pel que fa al nivell d'estudis, la població mostral obtinguda té en la seva majoria, estudis superiors, ja sigui no universitaris, universitaris i post universitaris (93,6% de les dones i 80,9% dels homes).

Al mateix temps, una minoria de dones i homes formen part d'alguna associació o col·lectiu feminista.

L'anàlisi de totes aquestes dades quantitatives i qualitatives han estat la base per a la redacció i l'elaboració del document de diagnosi en català, i amb l'ús d'un llenguatge no sexista ni discriminatori. Un document on la informació resultant s'ha analitzat i contextualitzat en base a l'estructura fixada, donant-nos una fotografia de la realitat municipal en clau de gènere interseccional. I on s'observaran els punts forts i els àmbits a millorar del municipi en cadascun dels eixos estratègics determinats. El document de diagnosi s'ha presentat prèviament a les persones responsables de l'Ajuntament.

A la vista dels resultats de la diagnosi i de forma consensuada s'han fixat els objectius generals del Pla d'acció, el qual ha d'orientar les polítiques públiques de la ciutat de Tarragona en aquests àmbits els propers 4 anys, que és el termini de vigència del pla des de la seva aprovació. En consonància amb els eixos i valors estratègics predeterminats s'ha definit la missió i la visió del Pla. I a partir de les línies estratègiques i els objectius generals, i dels resultats obtinguts, de la missió i de la visió del Pla, es detallen, així mateix, els objectius específics per a cada objectiu general i accions concretes per a cada objectiu específic. Per a cada acció, amb fitxes concretes,

s'han determinat indicadors, temporalitat, àrees responsables de la seva execució, agents implicats i pressupost. Així mateix, el Pla també compta amb unes fitxes específiques creades a l'efecte de seguiment i avaluació tant del Pla, com dels objectius com de les accions. Una vegada elaborat, el Pla ha estat presentat a les persones responsables del consistori amb la incorporació, si s'escau, de les aportacions o esmenes aportades.

3.1. Limitacions metodològiques

Les limitacions que se'ns han presentant al llarg del desenvolupament d'aquest document han sigut diverses, especialment relacionades amb la fase de diagnosi i la recollida d'informació. Per una banda, la manca de dades circumscrites a la ciutat de Tarragona i desagregades per gènere, a través d'estadístics oficials nacionals i autonòmics així com bases de dades pròpies de l'Ajuntament de Tarragona, han limitat el coneixement de la realitat de les dones i col·lectiu LGTBI en alguns àmbits i eixos estratègics de treball. En aquest sentit, és important senyalar que les mancances quant a la recollida de dades, així com d'indicadors de gènere ja s'havien identificat tant en l'anterior pla local de la ciutat de Tarragona, com en el propi pla intern de l'Ajuntament de Tarragona que ha sigut aprovat recentment.

A més, i creient aquest que és un punt imprescindible a treballar vers el futur, la participació ciutadana, en un sentit ampli, ha estat especialment baixa. Si bé en els grups de discussió ha participat creiem, que representants estratègics del cos polític, entitats feministes, consells municipals i federacions de veïnes i veïns, s'han evidenciat certes reticències a participar activament en els diferents espais, estant aquesta participació condicionada per un cert "cansament institucional" e "incredulitat de compromís institucional" en part de les persones i col·lectius participants que representen el capital social de la ciutat. A més a més, pel que fa al personal polític, s'ha donat una escassa participació de les i els membres dels diferents grups municipals, sent a més, totes les persones participants dones.

Per últim, es destaca, de nou, aquesta manca de participació ciutadana a través de l'enquesta que, més enllà d'afectar a la representativitat de la mostra, qüestiona els canals de participació ciutadana institucionalment establerts i exigeix repensar tant en estratègies que incentivin la participació ciutadana, com l'eficàcia dels diferents mitjans de comunicació utilitzats, etc.

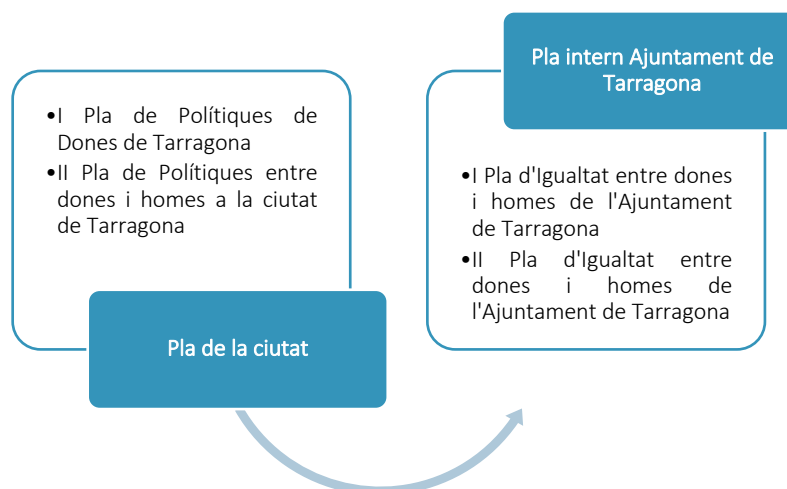
4. DIAGNOSI

4.1. Eix I. Compromís per la igualtat

El compromís per la igualtat exigeix promoure la igualtat efectiva i real entre dones i homes, més enllà del desenvolupament d'instruments o implementació de polítiques públiques que busquin assegurar l'èxit polític. En aquest sentit, l'Ajuntament de Tarragona va fer efectiu el seu compromís institucional l'any 2007 amb la creació de la **Conselleria de Polítiques d'Igualtat**. Aquesta, que forma part de l'Àrea de Serveis a la Persona, va ser constituïda amb la finalitat de ser un instrument d'impuls i planificació de les polítiques de gènere establint com a objectiu, d'acord amb la Llei Orgànica 3/2007 per la igualtat efectiva entre homes i dones, fer efectiu el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes mitjançant l'eliminació de la discriminació de les persones en tots els àmbits de la vida quotidiana de les dones i homes de Tarragona.

No obstant, amb la constitució del nou consistori, després de les eleccions municipals del maig de 2019, es va crear la **Conselleria de Feminisme i LGTBIQ+**, la qual substitueix l'antiga Conselleria de Polítiques d'Igualtat i pretén impulsar i garantir els drets de totes les persones i tots els col·lectius existents a la ciutat en qualsevol àmbit de la vida.

És a partir de la creació de la **Conselleria de Polítiques d'Igualtat**, que el compromís de l'Ajuntament de Tarragona amb la igualtat de gènere s'expressa principalment des de dos àmbits:

Font i elaboració pròpia.

Pel que fa a la percepció sobre l'existència d'un compromís corporatiu, el cos polític té un ferm posicionament sobre aquest ja que destaquen la importància de les diferents accions que s'han anat desenvolupant des de l'any 2007 així com l'assignació pressupostària que s'assigna a les polítiques de gènere. Les entitats feministes en canvi, coincideixen en que, si bé existeix un compromís per part de l'Ajuntament de Tarragona amb el foment i impuls de polítiques d'igualtat, aquest és insuficient ja que no s'integra de forma transversal a tots els departaments o àrees de l'Ajuntament de Tarragona:

Sí que es fa formació, no? Al personal de l'administració i activitats que tenen a veure amb perspectiva de gènere amb clau LGBTI, però trobo, no? Que alhora, de que... hi ha aquest, un volum força bonic de persones que sé que s'inscriuen en aquestes formacions, però trobo que és un perfil de professionals que potser sí que

tenen a veure amb aquesta part de prestació de serveis a la comunitat, com per exemple, personal de la regidoria de joventut, personal de la llei d'igualtat, personal també ara, no? Doncs del SMO, no? Del servei d'ocupació municipal, (...) després trobo que hi ha una mancança d'altres àrees, que es creguin la importància de les polítiques de gènere, no? Per exemple, jo que sé doncs Recursos Humans, que si que s'inscriuen, però potser és una minoria, o prospecció o no sé, doncs qui redacti licitacions o contractacions públiques o la part d'alcaldia, no?

És en aquest sentit que s'exposa la necessitat que hi hagi una agent d'igualtat que sigui l'eina que implementi aquesta transversalitat estructural.

D'altra banda, en el cas de les associacions de veïnes i veïns hi ha una part que són reticents a creure que aquest compromís vagi més enllà de la formalitat i la cerca del rèdit polític:

Hem de partir de la base que a cap polític li interessin les dones o a molts pocs polítics. Els interessa per parlar d'igualtat i parlar, però no els hi vinguis en palancs... però quan venen eleccions, qui de nosaltres o totes de nosaltres, les entitats, perquè a la fi som les entitats la consciència de les administracions... es que és així! Demana uns pressupostos en perspectiva de gènere...Jo quan venen eleccions, els hi dic als polítics i em miren en una cara de pastel de moniato com si els hagués dit un disbarat, no? Perquè es que, ni ells mateixos, es que ni pensen ni elles mateixes saben, sí que saben, la connotació de lo que vol dir pressupostos amb perspectiva de gènere. No els interessem.

4.1.1. Pla de la ciutat de Tarragona

En data del 27 de gener de 2009, el Consell Plenari de l'Ajuntament de Tarragona va aprovar el **I Pla de Polítiques de Dones de Tarragona (2009-2011)**. Aquest s'articulava en 7 eixos; organització municipal, educació, espai urbà, mobilitat i habitatge, salut i qualitat de vida, treball i usos del temps, participació i associacionisme i cultura i esports. A més a més de la constitució d'aquests eixos, es trobava la inclusió de forma transversal i coordinada de la perspectiva de gènere en totes les polítiques municipals. Aquest pla va servir com a full de ruta per treballar en polítiques públiques de gènere a la ciutat incidint en primer lloc, en la pròpia corporació. Es per això que una de les primeres accions plantejades en el I Pla de Polítiques de Dones de Tarragona preveia l'elaboració d'un Pla d'Igualtat d'Oportunitats de l'Ajuntament de Tarragona que desenvoluparem *ex post*.

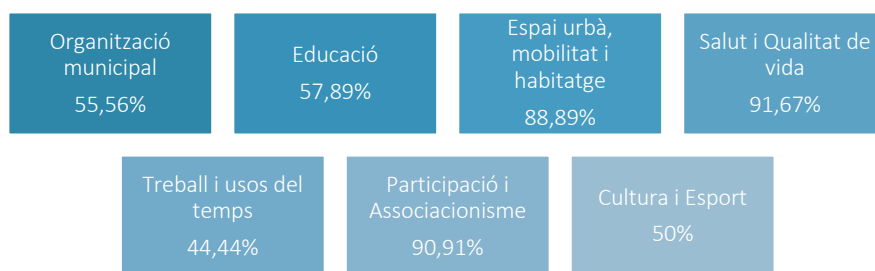
Al mateix temps, el 19 de maig de 2009, el Consell plenari va aprovar la constitució de la **Comissió Executiva del Pla d'Igualtat**, la qual té com a funcions, debatre i decidir propostes relacionades amb les diferents fases del Pla d'Igualtat.

Així mateix, a la seva empara es va constituir la **Comissió Tècnica**, de caràcter consultiu i assessor, amb l'objectiu de participar i treballar en totes i cadascuna de les fases del Pla d'Igualtat.

No obstant, el compromís no es reflecteix només amb el desenvolupament d'instruments municipals, sinó que, entre d'altres variables, el grau d'execució de les diferents accions és un bon indicador del compromís amb la igualtat de gèneres.

Mitjançant l'avaluació de les actuacions desenvolupades, s'observa el següent:

GRÀFICA 5. GRAU D'EXECUCIÓ DE LES ACCIONS PREVISTES EN EL I PLA DE POLÍTQUES DE DONES DE TARRAGONA (2009-2011)

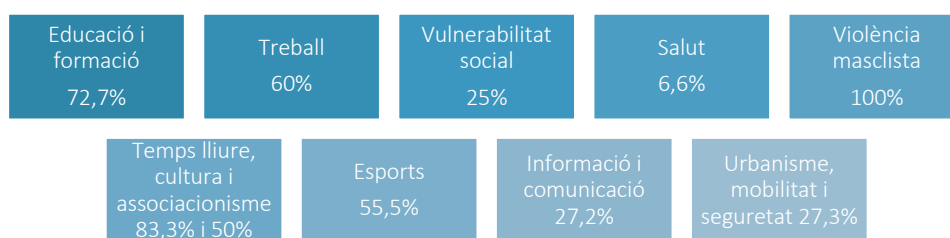

Font i elaboració pròpia.

La vigència d'aquest primer pla va prorrogar-se fins l'any 2012 quan es va aprovar l'elaboració del **II Pla de Polítiques de Dones de la ciutat de Tarragona (2014-2018)**. El Consell Plenari, en data 18 de juny de 2014, aprovà per unanimitat aquest pla que va sorgir fruit de les necessitats i mancances detectades a partir de l'avaluació de l'anterior pla. El II Pla de Polítiques de Dones de la ciutat de Tarragona es va estructurar en 9 àmbits d'actuació; educació i formació, treball, vulnerabilitat social, salut, violència masclista, temps lliure, cultura i associacionisme, esports, informació i comunicació i urbanisme, mobilitat i seguretat.

Aquest segueix sent vigent en l'actualitat, ja que l'Ajuntament ha prorrogat un any més la seva vigència, atès que encara resten accions pendents d'executar. A través de l'elaboració de l'autodiagnosi per aconseguir el **Distintiu per la Igualtat de Gènere amb relació a la Norma SG CITY 50-50** s'ha elaborat l'avaluació del pla actualment vigent i que forma part de la diagnosi d'aquest tercer pla local, el **Pla Local de Feminismes i Interseccionalitat (2020-2024)**. Així doncs, si bé aquesta avaluació s'anirà observant al llarg del document que constitueix aquesta diagnosi, s'observa el següent:

GRÀFICA 6. GRAU D'EXECUCIÓ DE LES ACCIONS PREVISTES EN EL II PLA DE POLÍTIQUES DE DONES DE TARRAGONA (2014-2018)

Font i elaboració pròpia.

Si comparem el I Pla de Polítiques de dones de la ciutat de Tarragona amb el II Pla, s'observa en primer lloc com els àmbits d'actuació es van ampliar respecte el pla anterior. Això implica una ampliació també del compromís institucional respecte les àrees de treball i promoció de la igualtat de gèneres. No obstant, el grau d'execució major i menor d'alguns àmbits també dibuixa el compromís institucional de l'Ajuntament de Tarragona tant des del punt de vista de les facilitats d'incidir en aquestes àrees com el compromís econòmic, prioritats institucionals, etc. Si analitzem només el grau d'execució de les accions proposades, s'observa com l'àmbit educatiu i les violències masclistes són aquells àmbits on s'han implementat un major nombre d'accions.

Aquesta major incidència en determinades àrees també s'ha identificat per les diferents persones que han participat en els grups de discussió com àrees prioritàries per l'Ajuntament de Tarragona,

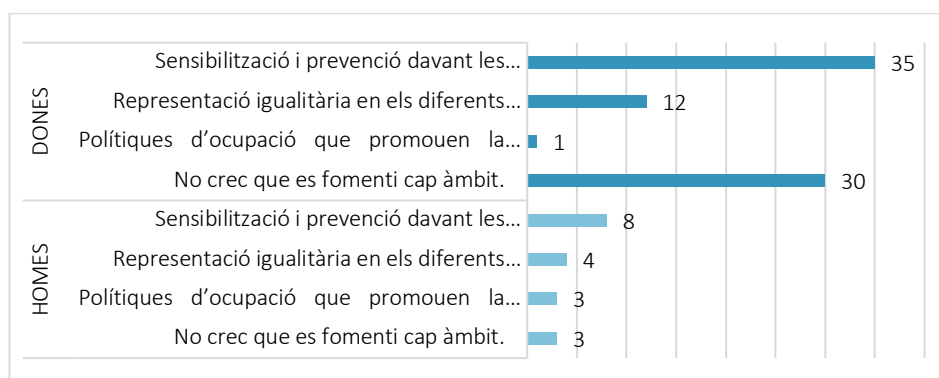
ja que tant el cos polític, entitats feministes com federacions de veïnes i veïns creuen que les violències masclistes és l'àmbit que més es prioritza des de les polítiques impulsades per la institució.

En aquest aspecte, es planteja com hi ha una promoció de les campanyes orientades a la prevenció de les violències masclistes, especialment sexuals, en els espais d'oci nocturn que no estan dissenyades des d'una mirada interseccional ja que van dirigides a un sector molt específic de les dones, les dones joves:

Sí, sí que és veritat que potser d'una forma més notable, m... s'ha vist una campanya molt promoguda amb l'oci nocturn de les dones joves, no? I sí que és veritat que hi ha dones de totes les edats i potser valdria la pena promoure aquests tipus de campanyes (...) perquè hi ha algunes conductes que estan molt organitzades entre les senyores més grans o que inclòs, dones en discapacitat, no? (...) Per desgràcia, no? De lo de la manada i tot això doncs va motivar molt aquest moviment de protegir la dona en el oci nocturn, que és molt necessari, i és veritat, però que la dona esta molt en molts més àmbits que s'han de protegir.

Pel que fa a la ciutadania, quan se'ls hi pregunta quin àmbit respecte la igualtat de gènere i LGTBIQ+ creuen que es fomenta més des de l'Ajuntament, s'observa el següent:

GRÀFICA 7. ÀMBITS RESPECTE LA IGUALTAT DE GÈNERE I LGTBIQ+ QUE ES FOMENTEN DES DE L'AJUNTAMENT DE TARRAGONA

Font i elaboració pròpia.

Les dones creuen que l'Ajuntament promou en major mesura la sensibilització i prevenció davant les violències masclistes (44,3%) mentre que es treballa en menor mesura en la representació igualitària en els diferents sectors de la vida quotidiana (24%) i en les polítiques d'ocupació (1,2%). D'altra banda, una part important de les dones creuen que l'Ajuntament no fomenta cap àmbit respecte la igualtat de gènere i col·lectiu LGTBIQ+. Les dones amb diversitat funcional tenen opinions diverses, ja que mentre una de les dones creu que no es fomenta cap àmbit, l'altra dona exposa que s'incideix en la representació igualitària en els diferents sectors. En el cas de les dones sud-americanes, a excepció de dues d'elles que coincideixen en la sensibilització i prevenció davant les violències masclistes, la resta d'opinions es distribueixen entre les diferents opcions. No s'observen tendències o diferències significatives segons edat.

Pel que fa als homes, la majoria també creuen que l'Ajuntament inverteix més en les polítiques públiques enfocades en la sensibilització i prevenció davant les violències masclistes (38%), després en la representació igualitària en les diferents àrees i àmbits (19%) i menys en polítiques d'ocupació que promouen la igualtat de gènere i del col·lectiu LGTBIQ+ (14,2%). Al mateix temps, hi ha una part dels homes que han contestat al qüestionari que també creuen que l'Ajuntament no està fomentat la igualtat de gènere i del col·lectiu LGTBIQ+ en cap àmbit (14,2%).

En aquest sentit, la ciutadania que ha contestat al qüestionari identifiquen els següents àmbits com a més prioritaris per a treballar des de l'Ajuntament de Tarragona en la promoció de la igualtat de gènere i LGTBIQ+:

TAULA 3. ÀMBITS RESPECTE LA IGUALTAT DE GÈNERE I LGTBIQ+ PRIORITARIS PER INCIDIR DES DE L'AJUNTAMENT DE TARRAGONA

Àmbits	DONES	HOMES
Educació i formació	89%	71%
Violències masclistes	76%	24%
Seguretat ciutadana	71%	29%
Drets sexuals i reproductius	57%	24%
Espai domèstic i familiar	56%	19%
Treball	54%	43%
Salut i benestar social	47%	19%
Esports i lleure	43%	24%
Serveis Socials	43%	14%
Participació ciutadana i cultura	41%	33%
Vida associativa i política	38%	24%
Urbanisme, habitatge i mobilitat	37%	14%

Font i elaboració pròpia.

L'educació i formació s'estableixen com un dels àmbits prioritaris per a la ciutadania que ha contestat al qüestionari, mentre que en la resta d'àmbits es donen diferències intergènere. Així doncs, les violències masclistes i la seguretat ciutadana són els àmbits que són escollits per la majoria de les dones mentre que la vida associativa i política així com l'urbanisme, l'habitatge i la mobilitat són els àmbits menys escollits per estar a l'agenda política de l'Ajuntament de Tarragona. En el cas dels homes, a més de l'educació i la formació, que és l'àmbit que s'estableix com a prioritari en l'agenda de l'Ajuntament de Tarragona, el treball i la participació ciutadana i cultural es consideren dos àmbits necessaris a treballar institucionalment, mentre que, de nou, l'urbanisme, l'habitatge i la mobilitat juntament amb els Serveis Socials, són els aspectes que es consideren menys prioritaris a treballar.

Incidir en l'educació també s'estableix com una prioritat a treballar per la ciutadania que va participar en les jornades "Tarragona feminista: en construcció", les quals reivindiquen la importància d'implementar la coeducació més enllà del programa "El tren de la coeducació", formant al professorat i plantejant la necessitat que sigui una agent d'igualtat la que implementi aquests valors d'igualtat també en la segregació d'espais, la revisió de textos, etc. A més a més, fruit de l'exposició de les dades preliminars de la diagnosi local que suposa aquest document, es va exposar la necessitat de gaudir de dades locals per tal de dissenyar, implementar i avaluar les polítiques públiques que s'impulsen des de l'Ajuntament de Tarragona.

D'altra banda, des de les associacions de veïnes i veïns creuen necessari que les accions en l'àmbit d'igualtat que es promouen des de l'Ajuntament de Tarragona incideixin en col·lectius especialment vulnerables donat la invisibilització social e institucional que sofreixen entre d'altres, dones amb problemes de salut mental i dones sense llar:

Un dels sectors crec que és més necessari que es promogui una igualtat, és en l'àmbit de la salut mental, ja que per part d'associacions i altres tipus de xarxes més aviat associatives i de voluntariats s'estan movent entre elles. Però crec que necessiten una mica més de recolzament, per part dels ajuntaments i estàncies d'aquest tipus (...) potser fer una mica més d'eco de que existeix, que estan i que també necessiten el seu lloc, doncs... de visibilitzar i de trencar una mica l'estigma que hi ha, el doble estigma, dona i salut mental.

Sí, jo volia dir un altre factor que crec que també és necessari, que és les persones sense llar. És cert que hi ha moltes menys dones en situació de sensellarisme, però les que hi ha, penso que pateixen, són més vulnerables al carrer i que s'ha de fer per elles i s'han de buscar maneres de que siguin protegides. Mm... per exemple doncs no sé, buscar un espai per elles, perquè puguin estar, perquè no hagin d'estar fent segons quina cosa de carrer i bé, penso que al menys no han fet res que s'hagi fet per ara.

Per últim, pel que fa a les necessitats a treballar identificades en la resta de grups de discussió, es fa especial incidència en la necessitat de prioritzar polítiques d'ocupació especialment, vers les dones de 50 anys, així com promoure la igualtat de gèneres i col·lectiu LGTBIQ+ en la cultura, urbanisme i la representació de dones en càrrecs polítics i de responsabilitat (segregació vertical). En aquest sentit, destaquen la importància de seguir treballant per tal que aquest compromís amb la igualtat de gènere no sigui una formalitat:

El compromís de l'Ajuntament com a institució, la resposta per a mi era innegable, però llavors passa... passa a tots els nivells d'organitzacions humanes, no? Però, quan aquest compromís diu, existeix aquest compromís? Si, però..ojo! no ens podem quedar tranquil·les que hi hagi una partida, hi hagi un personal, hi hagi un pla local... quan després quan podem escollir, escollim figures sistemàticament i els que decideixen segueixen sent homes.

Per últim, la manca d'interseccionalitat s'ha identificat com una carència transversal en totes les polítiques de l'Ajuntament de Tarragona per part dels diferents agents socials, i és per això que el III Pla posa en el centre aquesta i es parla del Nou **Pla Local de Feminismes i Interseccionalitat (2020-2024)**.

4.1.2. Pla intern Ajuntament de Tarragona

Tal com s'ha exposat, un dels àmbits de treball previstos en el I Pla de Polítiques de Dones de Tarragona incidia en l'organització municipal. Fruit d'aquest pla de treball, el 28 de desembre de 2012, es va aprovar el **I Pla d'Igualtat entre dones i homes de l'Ajuntament de Tarragona (2012-2016)**. Aquesta pla estava dividit en 19 objectius i 61 accions concretes, que incidien en els següents àmbits d'actuació; política d'igualtat d'oportunitats, polítiques d'impacte a la societat, ús no discriminatori en el llenguatge i la comunicació corporativa, representativitat de les dones i homes, accés, selecció, promoció i desenvolupament, condicions laborals, assetjament sexual i per raó de sexe, conciliació de la vida personal, laboral i familiar i adopció de mesures de prevenció de la salut i riscos laborals amb perspectiva de gènere. L'avaluació d'aquest pla va evidenciar que s'havien implementat menys del 60% de les accions previstes en el primer pla d'igualtat intern.

En data 20 de desembre de 2019, el Ple de l'Ajuntament de Tarragona va aprovar el **II Pla de Gènere i Igualtat d'Oportunitats** a l'organització. Aquest és el resultat d'una exhaustiva diagnosi prèvia i representa una estratègia destinada a assolir la igualtat de gènere i d'oportunitats real a la feina institucional. El Pla consisteix en l'establiment i la implementació d'un conjunt de mesures aplicades de forma transversal a tots els àmbits de l'organització, així com a definir els objectius, estratègies i pràctiques a adoptar i el seu seguiment i avaluació. Està estructurat en 9 àmbits d'actuació i 39 accions concretes a desenvolupar des de la seva aprovació fins al 2023 i està dirigit al conjunt de la plantilla de l'Ajuntament, formada per treballadores i treballadors.

Cal destacar, com a diferència destacada vers l'anterior Pla d'igualtat, la incorporació de la perspectiva LGTBI, entenent el gènere o la perspectiva de gènere a la que al llarg del present document es fa referència amb una mirada àmplia en la que s'inclou al col·lectiu LGTBI. S'aprecien, així mateix, accions específiques per a aquest col·lectiu.

Pel que fa al pla en sentit estricte, s'estableix un termini d'execució de quatre anys (gener 2020- desembre 2023) i els terminis fixats quant a execució de les accions establertes corresponen a:

- Curt termini: de gener de 2020 a gener de 2021
- Mig termini: de febrer de 2021 a desembre de 2022
- Llarg termini: de gener de 2023 a desembre de 2023

Tot seguit es detalla un quadre que recull les accions previstes segons termini d'execució.

TAULA 4. ACCIONS II PLA DE GÈNERE I IGUALTAT D'OPORTUNITATS

ACCIONS PER TERMINI			
ÀMBIT D'ACTUACIÓ	TERMINI		
	Curt	Mig	Llarg
Polítiques d'igualtat d'oportunitats			
Comunicació interna i externa del Pla.			
Sensibilització general en gènere i igualtat d'oportunitats.			
Formació específica en gènere i igualtat d'oportunitats al personal tècnic.			
Formació en violències quotidianes o micromasclisme.			
Formació específica en gènere i igualtat d'oportunitats al cos polític.			
Construcció i implementació d'indicadors de gènere.			
Perspectiva de gènere en els instruments de recopilació, anàlisi i avaluació.			
Provisió definitiva, no temporal, del lloc de treball d'agent d'igualtat.			
Elaboració i implementació d'objectius d'igualtat de gènere en cadascuna de les Conselleries.			
Elaboració d'informes d'impacte de gènere.			
Creació d'una subcomissió a la Comissió d'Igualtat encarregada de vetllar per la transversalitat de gènere.			
Convertir en obligatòria la formació en gènere per a la plantilla municipal o incentivar-la.			
Polítiques d'impacte en la societat			
Continuar amb les polítiques de foment de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'àmbit extern.			
Incorporar la perspectiva de gènere en la informació i la planificació de la mobilitat, l'habitatge i el medi ambient.			
Fomentar el Consell Municipal de Dones.			
Recollir i analitzar dades desagregades per gènere.			
Establir un criteri comú que permeti el canvi de nom de les persones trans en la documentació pròpia de l'Ajuntament independentment que s'hagi realitzat el canvi de nom legal.			
Incorporar clàusules socials amb perspectiva de gènere en la contractació pública.			
Incorporar clàusules socials amb perspectiva de gènere en les subvencions municipals.			
Ús d'un llenguatge i una comunicació no sexista ni discriminatòria			
Formació en llenguatge, comunicació i imatges no discriminatòries			
Elaboració i difusió d'una guia sobre com realitzar una comunicació inclusiva amb la diversitat sexoafectiva i de gèneres.			
Formació en comunicació corporativa des de la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere.			
Representativitat de dones i homes			
Establir mesures correctores per evitar la segregació vertical.			
Establir accions d'informació, motivació i formació per a la plantilla.			
Elaborar un informe jurídic sobre la possibilitat d'incorporar accions positives als processos selectius.			
Elaboració i aprovació de la relació dels llocs de treball valorada econòmicament.			
Condicions laborals			
Establiment de criteris no discriminatoris i per la inclusió de la perspectiva sexual, afectiva i de gèneres en les contractacions, estabilització i promoció del personal municipal.			

Elaboració d'una enquesta de satisfacció anual a la plantilla quant a condicions del seu lloc de treball, horari i retribucions des de la perspectiva interseccional.			
Accés, promoció i/o desenvolupament professional	Curt	Mig	Llarg
Donar visibilitat als principis d'igualtat d'oportunitats en els procediments de selecció.			
Revisió de les proves i criteris en la selecció i promoció des de la perspectiva de gènere no binari.			
Vetllar per la paritat en els òrgans de selecció.			
Elaboració d'un Pla de carrera professional.			
Conciliació de la vida personal, laboral i familiar	Curt	Mig	Llarg
Elaborar un informe per a la implementació a l'Ajuntament de noves formes de treball.			
Sensibilitzar a la plantilla municipal mitjançant accions de foment de la corresponsabilitat.			
Adopció de mesures de prevenció de la salut i riscos laborals amb perspectiva de gènere	Curt	Mig	Llarg
Recollir i analitzar dades sistemàtiques desagregades per sexe i gènere.			
Elaboració d'un informe des de la perspectiva de gènere interseccional.			
Accions d'informació, sensibilització i formació a les persones responsables de la salut de l'Ajuntament.			
Assetjament sexual i assetjament per raó de sexe, orientació i/o identitat sexual i expressió de gènere	Curt	Mig	Llarg
Formació sistemàtica i obligatòria per a la plantilla en relació al Protocol.			
Accions per a la intervenció afectiva de les mesures vinculants.			

Font: II Pla de gènere i igualtat d'oportunitats. Elaboració pròpia.

D'altra banda, el compromís per la igualtat també ha de reflectir-se en els propis òrgans de govern. En aquest sentit doncs, la Junta de Govern Local està formada per quatre dones i quatre homes. Pel que fa a l'alcaldia, aquesta l'ocupa un home, mentre que en les tinències d'alcalde, en la primera meitat hi ha dues dones i dos homes, i en la segona meitat hi ha tres dones i un home. Respecte les Conselleries, s'observa el següent:

TAULA 5. REPRESENTACIÓ DE DONES I HOMES EN LES CONSELLERIES (2021)

CONSELLERIA	DONES	HOMES
Medi Ambient i Habitatge	1	-
Participació Ciutadana, Districtes i Nova Ciutadania	1	-
Serveis Generals, Govern Obert, Neteja i Banc de la Ciència i el Coneixement	-	1
Seguretat Ciutadana i Protecció Civil	1	-
Territori i Sostenibilitat	-	1
Esports i Relacions amb Associacions i Entitats Ciutadanes	1	-
Contractació, Capacitats Diverses i Benestar Animal	1	-
Educació, Ocupació, Desenvolupament Econòmic i Memòria Històrica	-	1
Comerç, Fires, Mercats i Consum	-	1
Feminismes, LGTBIQ+, Salut Pública i Domini Públic	1	-
Patrimoni, Joventut i Cooperació	-	1
Serveis Socials, Cultura i Festes	1	-
Total	7	5

Font: Web municipal. Elaboració pròpia.

Tal i com es pot veure en la taula, un 58,3% de les conselleries estan ocupades per dones, respecte el 41,6% restant que estan ocupades per homes.

En relació a les comissions informatives i de seguiment, la taula següent mostra la distribució entre dones i homes:

TAULA 6. COMISSIONS MUNICIPALS (2021)

COMISSIONS MUNICIPALS	DONES	HOMES
Comissió Informativa i de Seguiment de Presidència	44,40%	55,50%
Comissió Informativa i de Seguiment de Territori, Sostenibilitat i Seguretat	48%	52%
Comissió Informativa i de Seguiment de Serveis Generals i Govern Obert	48%	52%
Comissió Informativa i de Seguiment de Ciutadania	52%	48%
Comissió Informativa i de Seguiment de Desenvolupament Econòmic	50%	50%
Comissió Informativa i de Seguiment d'Educació	50%	50%
Comissió Informativa i de Seguiment per a la Creació dels Consells de Districtes de Tarragona	46,20%	53,80%

Font: Web municipal. Elaboració pròpia.

Els percentatges resultants que es mostren en la taula evidencien que a les diferents comissions municipals existeix paritat intergènere. Respecte a la presidència, a excepció de la Comissió Informativa i de Seguiment de Ciutadania, de Desenvolupament Econòmic i de la Creació dels Consells de Districtes de Tarragona, on hi ha dones, en la resta de comissions, les quatre restants, hi ha homes a la presidència.

Pel que fa a la Comissió Especial de Comptes així com la Comissió de Seguiment de Beneficis Fiscals, ambdós estan presidides per un mateix home i compostes per tretze homes i dotze dones, el que representen un 52% d'homes i un 48% de dones.

Les dades pel que fa a la representació de dones i homes en els diferents òrgans que formen la junta de govern local evidencien que hi ha una representació igualitària (60-40%) d'ambdós gèneres i que, al menys des d'un punt de vista quantitatiu, no existeix segregació horitzontal.

4.2. CONCLUSIONS

L'anàlisi dels diferents instruments interns així com el total d'accions desenvolupades per part de l'Ajuntament de Tarragona des de 2007 fins l'actualitat, ens permeten afirmar que la corporació té un compromís ferm vers el foment de la igualtat de gèneres a la ciutat de Tarragona.

No obstant, aquest compromís ha estat marcat pel disseny e implementació "selectiva" de la perspectiva de gènere en les diferents polítiques públiques. En aquest sentit doncs, la manca d'una aplicació transversal que incideixi en la cultura de la institució, el major o menor grau d'execució en determinades àrees, així com el disseny d'unes polítiques orientades vers un model hegemònic de dona, requereixen un treball des de línies estratègiques transversals e interseccionals.

En aquest sentit doncs, si bé des de l'any 2007 es disposa d'un departament de Polítiques d'Igualtat i s'impulsen polítiques en aquest àmbit, la manca de transversalitat així com la visió interseccional incipient requereix de personal com l'agent d'igualtat, una acció ja exposada en els anteriors plans vigents, per tal d'estabilitzar i consolidar les polítiques d'igualtat.

4.2. Eix II. Economia per a la vida i organització dels temps

L'economia per a la vida és aquella que s'orienta a garantir les necessitats humanes per a totes les persones. Per aconseguir-ho, es basa en la satisfacció d'aquestes necessitats, en el reconeixement de tots els treballs necessaris per a la subsistència, la reproducció i el benestar de la població i en una vida lliure d'explotació i marginació, tot amb un equilibri dels usos del temps de les persones.

Per tant, aquesta economia per a la vida integra el treball en el mercat formal i el treball domèstic, de cures i afectes, entre els quals cal ressaltar que no hi ha una frontera estàtica, sinó porosa i canviant (Carrasco, 2011): són àmbits econòmics interdependents, que han estat valorats de forma desigual i jeràrquica.

Malauradament, encara falta molt per aconseguir una economia que, de veritat, estigui al servei de la vida i posi en el centre a les persones. De fet, la societat actual s'ha assentat en la divisió sexual i internacional del treball, en una economia dividida entre l'ocupació i la resta de treballs, i subordina la segona a la primera. L'economia convencional identifica l'ocupació amb el treball productiu, de mercat, mentre que els treballs reproductius són exclosos dels paràmetres de l'economia convencional.

Alhora, no hi ha responsabilitat social —ni estatal ni masculina— pel sosteniment de la vida. Aquesta responsabilitat s'ha traslladat a les llars, feminitzant-se i invisibilitzant-se. D'aquesta manera, les dones han aportat a la societat grans dosis de treball gratuït destinat a sostenir la vida —evidentment, a un cost molt inferior al que tindria si tot aquest treball s'hagués d'adquirir a través del mercat. Sovint, les llars també han desplaçat al mercat laboral el treball domèstic i de cures, però aquest no només no ha gaudit de la mateixa regulació que la resta d'ocupacions sinó que en molts casos ha fomentat la feminització de la pobresa, especialment pel que fa a dones migrades.

En paral·lel als treballs de cura, les dones sempre han treballat al mercat laboral, formal o informal. No obstant, la necessitat de compatibilitzar tots aquests treballs els ha provocat sobrecàrregues, jornades dobles i triples i una pitjor posició al mercat formal que la dels seus homòlegs masculins. Així mateix, les polítiques neoliberals sexistes han afavorit un increment de la desregulació del mercat laboral i una precarització accelerada de les condicions laborals que han agreujat tots els indicadors existents sobre la situació de les dones: taxes d'ocupació i desocupació, segregació vertical i horitzontal, bretxa salarial, assetjament sexual i per raó de sexe, desigualtats en totes les tipologies de jornada laboral amb especial sobre-representació de la parcialitat i la temporalitat, o infra-representació en els llocs de responsabilitat i presa de decisions.

Tot això impacta en les condicions materials i de subsistència de les dones i es tradueix directament en un desequilibri molt important en els usos del temps dels homes i de les dones. El temps de les persones està regit per l'espai econòmic al qual s'ha atorgat valor: el mercat laboral. Les dades de les enquestes d'usos del temps demostren que les diferències entre sexes es produeixen principalment pel que fa a les responsabilitats derivades de les tasques domèstiques, però també pel que fa a la possibilitat de gaudir de temps personal, d'oci o de dedicació a la participació política i social.

Segons l'enquesta de l'ús del temps (2010-2011) de la Generalitat de Catalunya, mentre que les dones dediquen 3 h 54 min al dia a tasques de llar i família, els homes n'hi dediquen 2h 02 min. Si sumem el temps de treball remunerat i el temps de treball a la llar i a la família, trobem que els

homes treballen un total de 5 h 05 min al dia de mitjana i les dones, 5h 55 min. Aquestes dades, ja no només impliquen que la càrrega total de treball diari de les dones és 50 minuts superior a la dels homes, sinó que les dones dediquen més temps al treball no remunerat, reproductiu, que al remunerat, productiu.

Aquesta manca de corresponsabilitat en les tasques de la llar es reforça en el moment de tenir fills o filles. Alhora, les dones segueixen acollint-se a les mesures de conciliació en una proporció més elevada que els homes pel que fa a excedències o reducció de jornada per motius familiars (Regidoria de Feminismes i LGTBI, 2016).

Però, la exclusió del mercat de treball formal no només es defineix per la limitació de les oportunitats i possibilitats de les dones, sinó que el col·lectiu LGTBI, experimenta nombroses discriminacions. Especialment el col·lectiu trans, s'enfronten a una pluralitat de discriminacions per la seua pròpia identitat de gènere que afecten al més bàsic, l'accés al mercat de treball. La manca de polítiques d'ocupació específiques que tinguin en compte les necessitats i particularitats del col·lectiu LGTBI, sumat a la manca de sensibilització amb el col·lectiu per part de les diferents organitzacions, especialment empreses privades, generen un autèntic marc de desigualtat.

4.2.1. Mercat de treball- ocupacions

La igualtat de gènere en l'àmbit de l'ocupació té una importància cabdal en la societat actual, ja que el treball garanteix l'accés als drets de la ciutadania i la promoció dels drets laborals impacta directament en la qualitat de vida de les dones i del col·lectiu LGTBI.

En aquest sentit, la situació laboral de les dones i del col·lectiu LGTBI és un dels àmbits d'actuació prioritària per a les polítiques públiques de gènere perquè les diferències entre dones i homes hi són molt evidents.

A continuació, es mostren dades relatives a l'ocupació i al treball a Catalunya i a Tarragona ciutat² segons dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) i del Sistema d'Informació Socioeconòmica Local (MERCURI) de la diputació de Tarragona.

Tal com es veurà a continuació, alguns dels indicadors no han pogut ser analitzats per la ciutat de Tarragona, ja que, tal com ja s'ha exposat en les limitacions metodològiques, no hi ha informació al respecte.

A continuació s'exposaran les dades relatives al mercat de treball següents:

- Enquesta de població activa
- Contractació laboral
- Estructura salarial

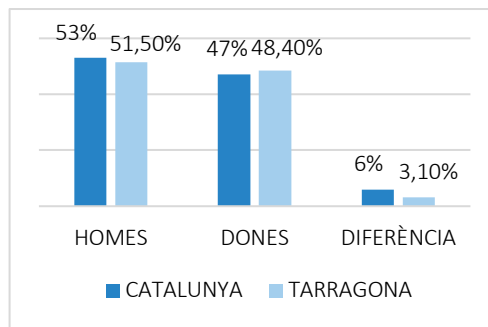
² Al llarg de tota la valoració farem referència a la Província de Tarragona. En aquells casos que ens referim a Tarragona ciutat es mencionarà específicament.

Enquesta de població activa

Població activa: persones en edat de treballar (16 anys o més), formada per la població ocupada i les persones aturades.

En primer lloc, pel que fa a la població activa, l'any 2020, s'observa el següent:

GRÀFICA 8. PERCENTATGE DE POBLACIÓ ACTIVA PER SEXES. CATALUNYA I TARRAGONA CIUTAT 2020

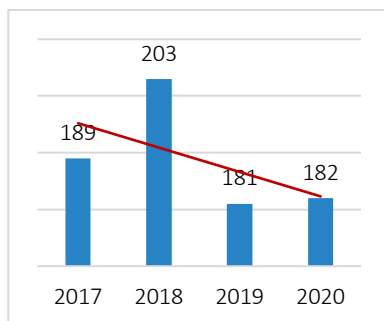
Font: IDESCAT i Dades Mercuri. Elaboració pròpia.

A Catalunya, les dones que formen part de la població activa són un total de 1.818.000 (el 47% del total) mentre que els homes sumen 2.000.000 (el 53% del total). En el cas de Tarragona ciutat, les dones que formen part de la població activa són 30.869 (el 48,4% del total) front el 32.844 que són els homes (el 51,5% del total).

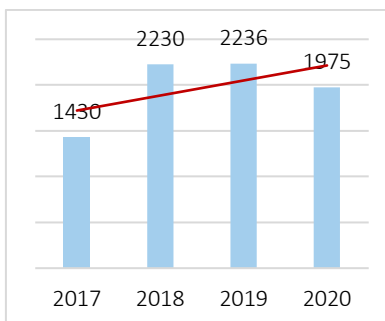
No s'observa una diferència rellevant entre les dades de població activa per sexe de Catalunya i Tarragona ja que ambdues segueixen la mateixa dinàmica. En tots dos casos les dones es situen en una xifra inferior que la dels homes, però dins la regla de paritat 40%-60%.

En aquest sentit, pel que fa a la diferència entre sexes en la població activa a Catalunya i Tarragona en els últims quatre anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 9. DIFERÈNCIA DE POBLACIÓ ACTIVA ENTRE SEXES. CATALUNYA 2017-2020 (MILERS DE PERSONES)

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

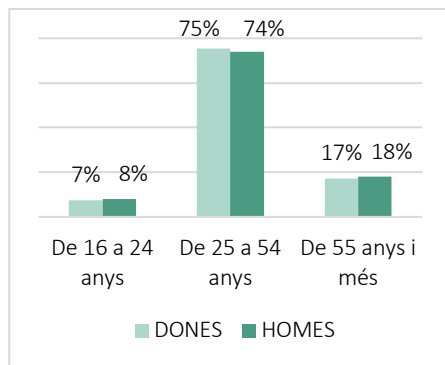
Font: MERCURI. Elaboració pròpia.

La diferència de la població activa de dones i homes a Catalunya en els últims quatre anys té una tendència a la baixa, passant de 203.000 homes més respecte les dones l'any 2018 a 182.000 l'any 2020. Pel que fa a Tarragona, igual que a Catalunya, aquesta també tendeix a la baixa,

passant de més 2.230 homes respecte les dones que formen part de la població activa l'any 2018 a 1.975 persones l'any 2020.

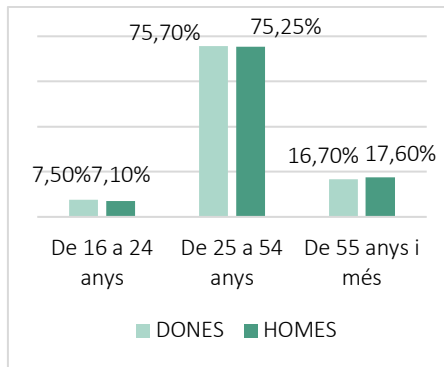
D'altra banda, pel que fa a la població activa l'any 2020, per sexe i grups d'edat, s'observa el següent:

GRÀFICA 11. POBLACIÓ ACTIVA PER SEXE I EDAT. CATALUNYA 2020

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 12. POBLACIÓ ACTIVA PER SEXE I EDAT. TARRAGONA CIUTAT 2020

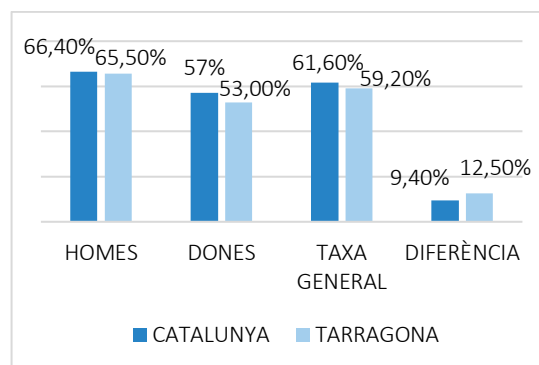
Font: MERCURI. Elaboració pròpia.

Tal com es pot veure en les gràfiques, tant en el cas de Catalunya com Tarragona, la majoria de la població activa, tant dones com homes, tenen entre 25 i 54 anys. D'altra banda, si tenim en compte els valors relatius, de nou, es dona una mateixa tendència a Catalunya i Tarragona ciutat, ja que en totes les franges d'edat s'observa que els homes tenen una població activa més elevada que les dones.

Taxa d'activitat: és la relació percentual que existeix entre la població activa en edat legal de treballar i la població total en aquesta mateixa edat.

Pel que fa a la taxa d'activitat, les dades exposades faran referència a Catalunya i la demarcació de Tarragona i per tant, Tarragona província. S'observa el següent:

GRÀFICA 13. TAXA D'ACTIVITAT PER SEXE. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2020

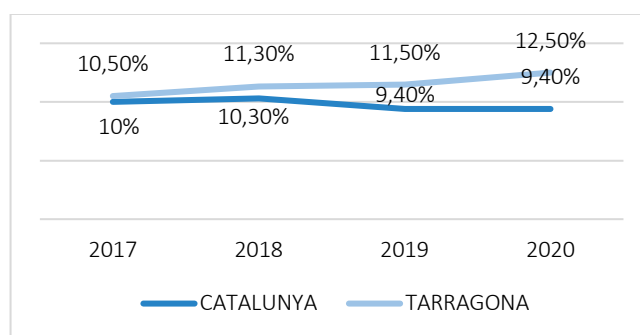

Font: IDESCAT i MERCURI. Elaboració pròpia.

Si bé a Catalunya i Tarragona, la taxa d'activitat respecte a dones i homes tenen valors similars, a Tarragona, la diferència entre ambdós gèneres és superior en un 3% respecte la diferència autonòmica. Això implica, que existeix una diferència superior entre la taxa d'activitat dels homes tarragonins respecte les dones.

En aquest sentit, pel que fa a la diferència de la taxa d'activitat per sexe a Catalunya i Tarragona en els últims quatre anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 14. DIFERÈNCIA EN LA TAXA D'ACTIVITAT. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2017-2020

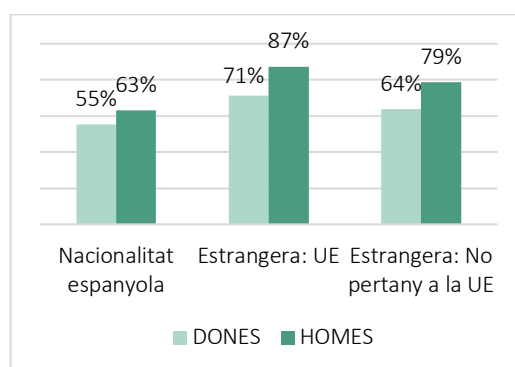

Font: IDESCAT i MERCURI. Elaboració pròpia.

Mentre que en el cas de Catalunya s'observa una tendència a la baixa i estabilització en aquests últims 4 anys, en el cas de Tarragona la diferència entre la taxa d'activitat entre dones i homes ha anat en augment des de l'any 2017, el que implica que en aquests últims anys s'hagi augmentat la desigualtat intergènere en la taxa d'activitat al voltant d'un 2%.

D'altra banda, les dades autonòmiques ens ofereixen informació la taxa d'activitat l'any 2020 segons sexe i nacionalitat, així com segons sexe i edat. S'observa el següent:

GRÀFICA 15. TAXA D'ACTIVITAT SEGONS SEXE I NACIONALITAT. CATALUNYA 2020

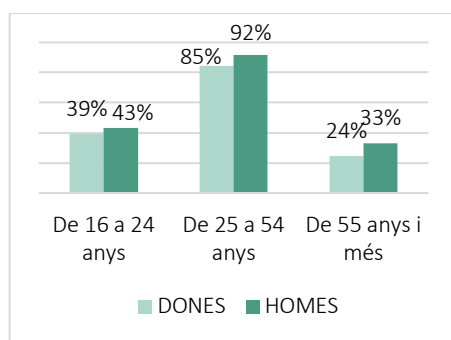

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Tal i com s'observa en la gràfica, la taxa d'activitat és superior en la població estrangera respecte la població de nacionalitat espanyola, tot i que aquesta sempre és inferior en el cas de les dones, amb independència de la seva nacionalitat.

Per últim, tot i que les dades l'any 2020, per sexe i grups d'edat, s'observa el següent:

GRÀFICA 16. TAXA D'ACTIVITAT SEGONS SEXE EDAT. CATALUNYA 2020

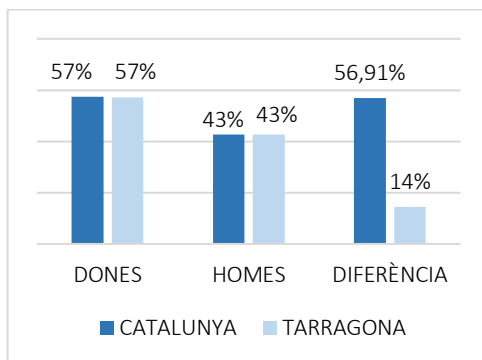
Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

A Catalunya, en totes les franges d'edat s'observa que els homes tenen una taxa d'activitat més elevada que les dones, observant-se una major diferència entre sexes en la franja de més edat (de 55 i més anys) amb 8,9% punts de diferència. En aquest cas, hem de tenir en compte les dificultats de la població, especialment dones, en aquesta franja d'edat per treballar tenint en compte si són cuidadores de persones dependents a càrrec o inclús cuiden als nets/es.

Població inactiva: Persones de 16 anys i més que no han treballat i no cerquen ocupació o no estan disponibles per treballar. Inclou les persones que treballen a la llar, la població estudiant que no treballa, persones jubilades o que estan retirades de l'activitat econòmica, persones incapacitades per a treballar i d'altres persones.

D'acord amb les dades de Catalunya i la Província de Tarragona, s'observa el següent:

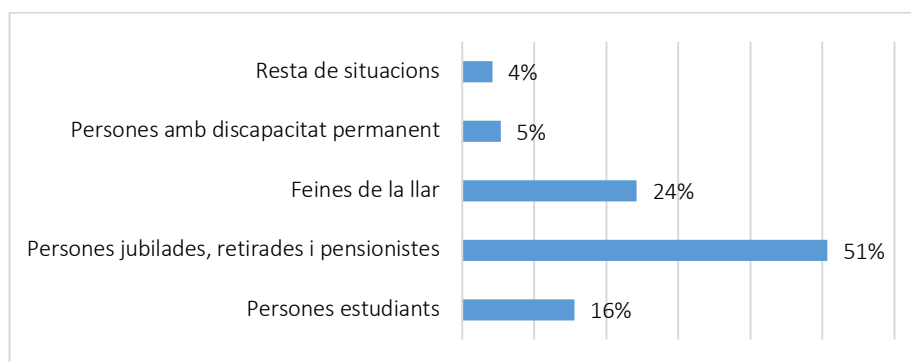
GRÀFICA 17. POBLACIÓ INACTIVA SEGONS SEXE. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2020

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Tal com es pot veure en la gràfica, tant en l'àmbit autonòmic com en la província de Tarragona, les dones representen el 57% de la població inactiva el que implica una diferència de 14 punts respecte els homes. Si analitzem el motiu que ha donat a aquesta situació d'inactivitat ens trobem el següent respecte la població de la província de Tarragona:

GRÀFICA 18. SITUACIONS D'INACTIVITAT. PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2020

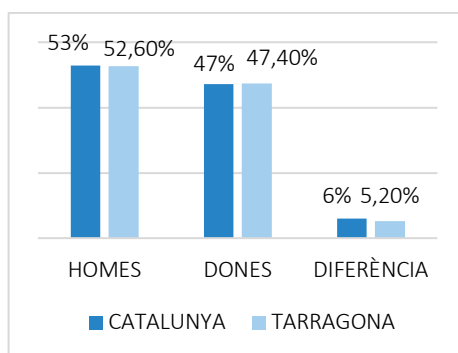
Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Si bé aquestes dades no estan desagregades per sexe/gènere, podem observar com hi ha un percentatge elevat, un 24%, de persones que no participen en el mercat de treball perquè realitzen treball domèstic. Si bé no podem afirmar que estigui format exclusivament per població femenina, les dades i estudis respecte la divisió sexual del treball ens permeten establir la hipòtesi que una part important de la població tarragonina que no participa en el mercat de treball formal per les càrregues familiars són dones. Això evidencia, com la distribució dels rols mitjançant la construcció de la divisió sexual del treball afecta a la capacitat econòmica de les dones, que es veuen limitades per participar en el mercat de treball formal.

Població ocupada: persones amb retribució o salari per fer algun treball. També es comptabilitzen les persones de baixa per malaltia, vacances, etc.

Quant a la població ocupada l'any 2020 s'observa el següent:

GRÀFICA 19. POBLACIÓ OCUPADA PER SEXE. CATALUNYA I TARRAGONA CIUTAT 2020

Font: IDESCAT i MERCURI. Elaboració pròpia.

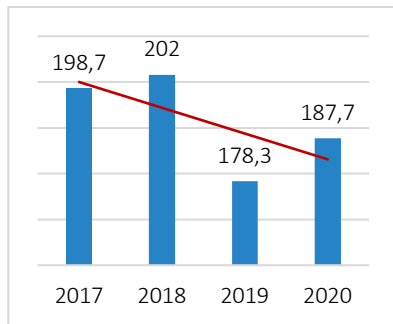
A Catalunya, les dones ocupades sumen un total de 1.574.200 (el 47% del total) mentre que els homes sumen un total de 1.761.700 (el 53% del total). En el cas de Tarragona, les dones que formen part de la població ocupada són 23.554 (el 47,4% del total) vers 26.141 homes (el 52,6% del total).

Com es pot veure en la gràfica, a Catalunya i Tarragona, hi ha més homes ocupats respecte dones. D'altra banda, més enllà de les diferències quantitatives vers la població ocupada segons gèneres que ens podrien fer arribar a la conclusió que la diferència no és tant elevada, l'anàlisi del mercat ha d'incorporar una visió qualitativa sobre el mercat, tenint en compte doncs, les condicions

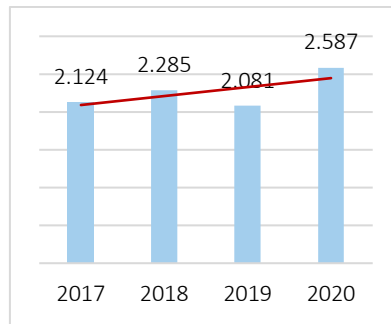
laborals d'ambdós generes (temporalitat, tipus de jornada, etc.). Aquestes dades s'abordaran a continuació.

En aquest sentit, pel que fa a la diferència en l'ocupació per sexe a Catalunya i Tarragona en els últims quatre anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 20. DIFERÈNCIA DE POBLACIÓ OCUPADA ENTRE SEXES. CATALUNYA 2017-2020 (MILERS DE PERSONES)

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Font: MERCURI. Elaboració pròpia.

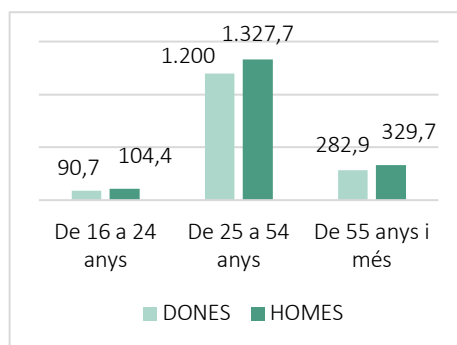
La diferència en l'ocupació de dones i homes a Catalunya es manté inestable. L'any 2019 aquesta va disminuir respecte l'any anterior, de 201.600 persones a 178.300 persones, però l'any 2020 va tornar a augmentar situant-se aquesta diferència en 187.700 persones. Un augment que, com s'analitzarà, s'ha de valorar en la crisi de la COVID-19.

Pel que fa a Tarragona, aquesta diferència ha patit un augment els últims anys, sent de 2.285 l'any 2018, 2.081 l'any 2019 i 2.587 l'any 2020.

D'altra banda, pel que fa a la població ocupada l'any 2020, a nivell autonòmic s'analitzen les dades en funció d'altres variables amb el sexe. A nivell local, aquest informació no està disponible. Tot i això exposarem aquesta informació per tal de veure la tendència a nivell autonòmic de l'ocupació en funció del sexe de la població mostral.

Així doncs, en funció del sexe i grups d'edat, s'observa el següent:

GRÀFICA 22. POBLACIÓ OCUPADA PER SEXE I EDAT (MILERS DE PERSONES). CATALUNYA 2020

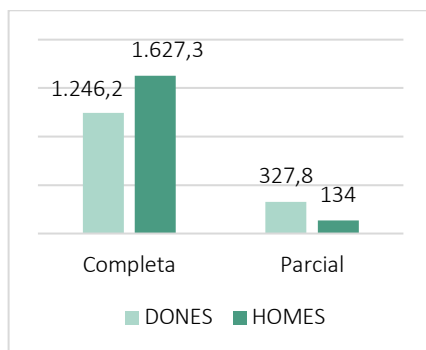

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

A Catalunya, en totes les franges d'edat s'observa que els homes tenen una població ocupada més elevada que les dones, observant-se una major diferència entre sexes en la franja de 25 a 54 anys.

Pel que fa a la població ocupada l'any 2020, per sexe i tipus de jornada, s'observa el següent:

GRÀFICA 23. POBLACIÓ OCUPADA PER SEXE I TIPUS DE JORNADA (MILERS DE PERSONES). CATALUNYA 2020

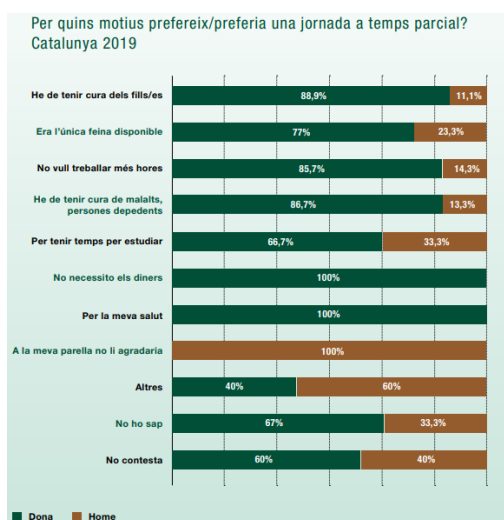

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Tot i que tan les dones com els homes ocupades tenen en la seva majoria un contracte de jornada completa, s'observa com mentre en la jornada completa es segueix una mateixa tendència d'una majoria d'ocupació masculina, en el cas de la jornada parcial hi ha una majoria de població ocupada femenina. Aquestes dades indiquen que, a nivell autonòmic, encara són les dones avui en dia les qui tenen més contractes a jornada parcial.

En aquest sentit, d'acord amb les dades facilitades pel Ministeri d'Inclusió, seguretat social i migracions, durant el 2019, el 92,53% i el 79,06% de les excedències per cura de fills/es i per cura de familiars van ser demanades per dones. A més a més, les dones representen el 88,9% del total de persones que manifesten que el motiu de preferència de la jornada parcial és per la cura de fills i filles i el 86,7% de les persones que manifesten que el principal motiu és tenir cura de persones malalties o dependents. S'observa el següent:

GRÀFICA 24. MOTIUS DE PREFERÈNCIA D'UNA JORNADA A TEMPS PARCIAL

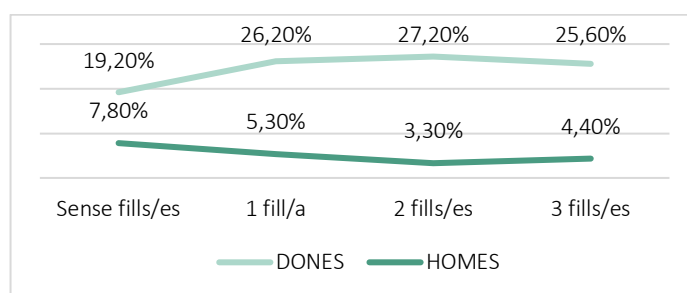

Font i elaboració: Dossier Estadístic: Les dones a Catalunya 2021. Institut Català de les Dones.

Aquesta menor ocupació de les dones, està especialment relacionada amb la divisió sexual del treball. Així doncs, el fet de tenir fills o filles a càrrec així com persones dependents, condiciona el percentatge de persones ocupades. D'acord amb les dades de l'Enquesta Nacional de Condicions de Treball, realitzada per l'Institut Nacional de Seguridad i Salud en el Trabajo (INSST), hi ha diferències sobre la "capacitat" de dedicació de dones i homes en funció de les càrregues familiars.

Segons les dades hi ha un major nombre de dones ocupades que estan a jornada parcial respecte els homes, tal i com s'ha vist en la gràfica 20, però aquesta dada incrementa a mesura que hi ha fills/es a càrrec;

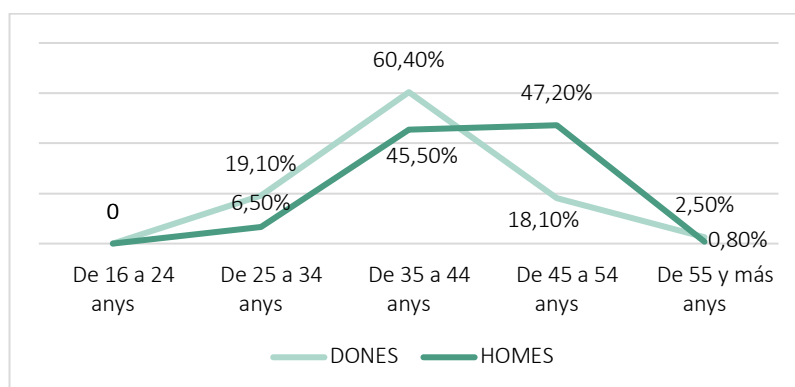
GRÀFICA 25. PERCENTATGE DE PERSONES OCUPADES A TEMPS PARCIAL PER NOMBRE DE FILLS O FILLES. ESPANYA 2019

Font: Enquesta Nacional de Condicions de Treball: INE. Elaboració pròpia.

També quan hi ha persones dependents a càrrec s'observa aquesta major ocupació a temps parcial de les dones respecte els homes, a excepció de les persones que tenen entre 45 a 54 anys, on hi ha una major ocupació parcial masculina:

GRÀFICA 26. PERCENTATGE DE PERSONES OCUPADES A TEMPS PARCIAL PERQUÈ CUIDEN A PERSONES DEPENDENTS PER GRUPS D'EDAT. ESPANYA 2019

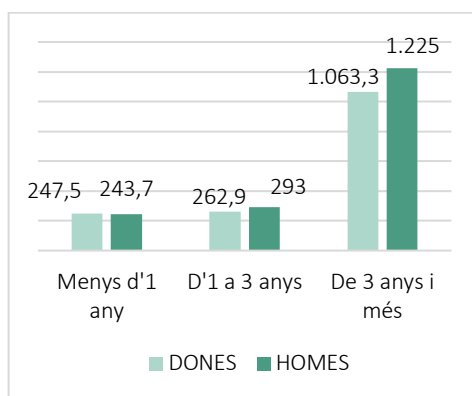

Font: Enquesta Nacional de Condicions de Treball: INE. Elaboració pròpia.

Quant a l'anàlisi local d'aquests elements a la ciutat de Tarragona, no tenim dades disponibles.

Pel que fa a la població ocupada l'any 2020, per sexe i temps d'ocupació en el lloc actual, s'observa el següent:

GRÀFICA 27. POBLACIÓ OCUPADA PER SEXE I TEMPS D'OCUPACIÓ (MILERS DE PERSONES). CATALUNYA 2020

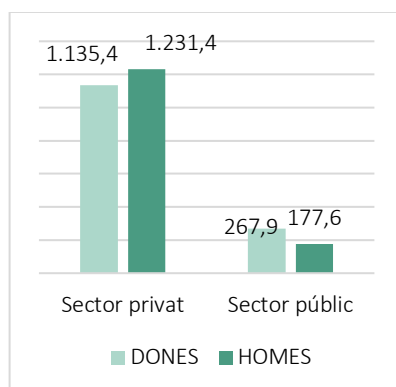

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

En aquest cas ens trobem que en el cas del temps d'ocupació inferior a 1 any hi ha una majoria de dones respecte els homes, tot i que aquesta sigui petita. En la resta de franges les dones són quantitativament inferiors, implicant que, a mesura que augmenta el temps, augmenti la diferència ocupacional. En aquest sentit doncs, el tipus de jornada parcial que s'ha exposat prèviament, es suma la temporalitat.

I també, pel que fa a la població ocupada assalariada l'any 2020, per sexe i sector, s'observa el següent:

GRÀFICA 28. POBLACIÓ OCUPADA PER SEXE I SECTOR (MILERS DE PERSONES). CATALUNYA 2020

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

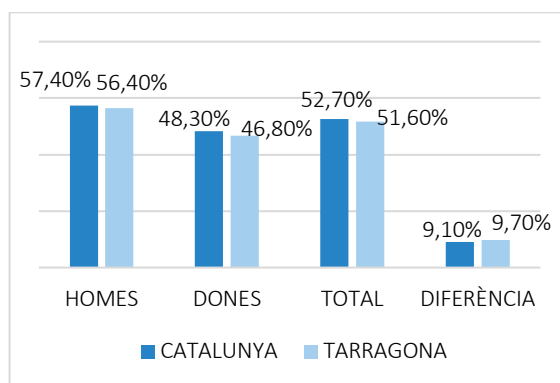
En aquest cas ens trobem que mentre en el Sector Privat es segueix la mateixa tendència de gènere respecte una major ocupació masculina, en el cas del Sector Públic aquesta tendència s'inverteix, sent numèricament superior la població ocupada femenina.

Aquestes dades, ens aproximen a la construcció heteropatriarcal que dintre del Sector privat es fa envers la idea de productivitat i dones, especialment relacionada amb la maternitat.

Taxa d'ocupació: es refereix al percentatge de persones que estan en edat de treballar (a partir dels 16 anys) i tenen un treball.

Pel que fa a la taxa d'ocupació, les dades exposades faran referència a Catalunya i la demarcació de Tarragona i per tant, Tarragona província. S'observa el següent:

GRÀFICA 29. TAXA D'OCUPACIÓ PER SEXE. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2020

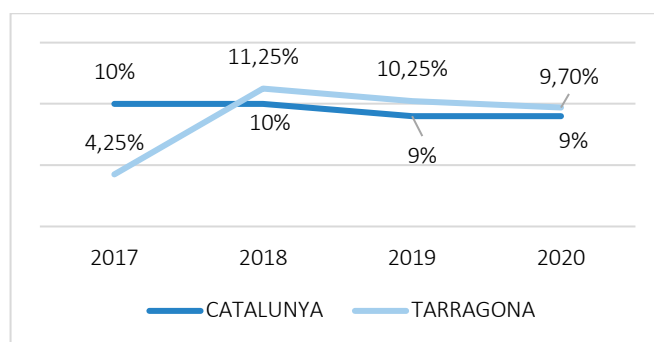

Font: IDESCAT i MERCURI. Elaboració pròpia.

La taxa d'ocupació de les dones a Catalunya és de 50,4%, sent nou punts per sota de la dels homes. Pel que fa a Tarragona, la taxa d'ocupació de les dones és del 46,8%, seguint amb la dinàmica autonòmica ja que està un 9,7% per sota de la dels homes.

En aquest sentit, pel que fa a la diferència per gèneres en la taxa d'ocupació a Catalunya i Tarragona, en els tres últims quatre anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 30. DIFERÈNCIA EN LA TAXA D'OCUPACIÓ EN ELS ÚLTIMS QUATRE ANYS. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA

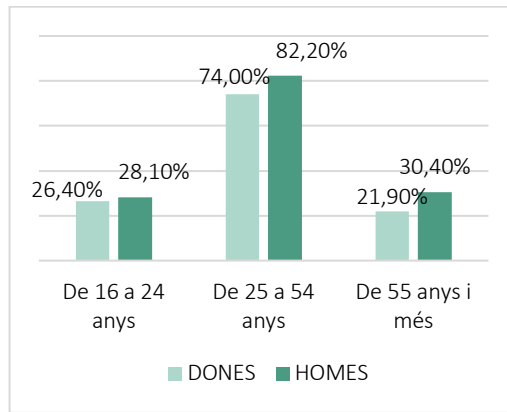
Font: IDESCAT i MERCURI. Elaboració pròpia.

A Catalunya, la diferència de la taxa d'ocupació entre sexes té una tendència a la baixa, sent del 10% els anys 2017 i 2018, i del 9% els anys 2019 i 2020.

En canvi, a Tarragona, la diferència de la taxa d'ocupació entre gèneres era del 4,25% l'any 2017, produint-se un augment considerable l'any 2018, fins a un 11,25%, i tendint a disminuir els anys 2019 (10,25%) i 2020 (9,7%).

D'altra banda, pel que fa a la taxa d'ocupació l'any 2020, per sexe i grups d'edat, s'observa el següent:

GRÀFICA 31. TAXA D'OCUPACIÓ PER SEXE I EDAT. CATALUNYA 2020

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

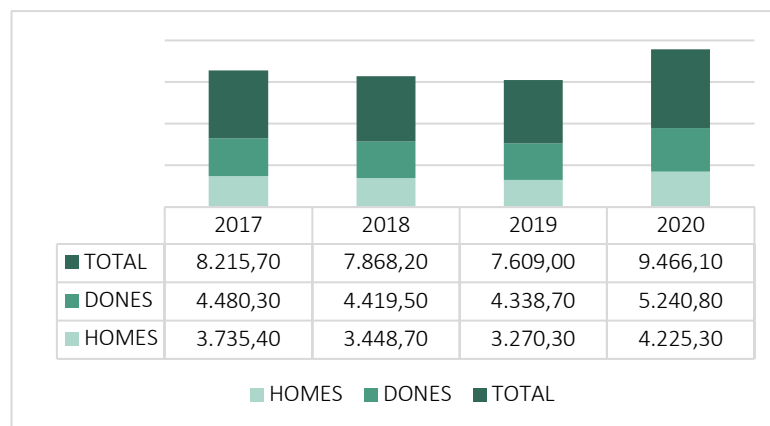
S'observa que, si bé la taxa d'ocupació dels homes és superior en totes les franges d'edat, en la franja de 16 a 24 anys, la diferència és de 1,7 punts, mentre que en la resta, de 25 a 54 anys i de 55 anys i més, aquesta és de 8 punts aproximadament. Les dades que es mostren en la gràfica ens mostren doncs, que és a partir dels 25 anys quan hi ha una major desigualtat intergènere en les taxes d'ocupació.

Població desocupada o aturada: és el conjunt de persones que formen part de la població activa que estan sense feina, però amb cerca activa de feina.

L'impacte de la COVID-19 en la destrucció del treball, es fa latent en l'atur registrat. Aquest, es correspon amb les demandes d'ocupació pendents de cobrir l'últim dia de cada mes a les oficines del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC).

A la ciutat de Tarragona pel que fa a l'atur registrat, s'ha vist un notable increment l'any 2020, respecte els últims quatre anys. S'observa el següent:

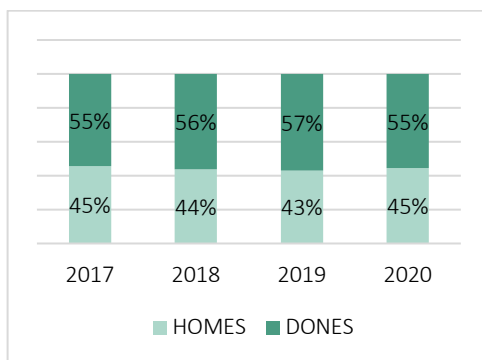
GRÀFICA 32. ATUR REGISTRAT EN ELS ÚLTIMS QUATRE ANYS. TARRAGONA CIUTAT

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

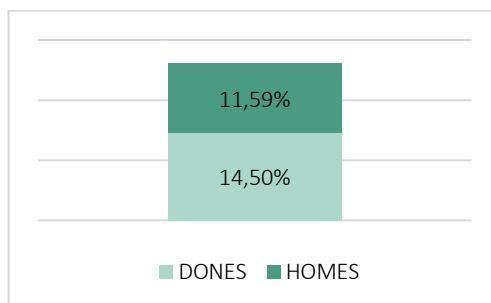
Durant aquests quatre anys no hi ha hagut variacions vers la representació de l'atur registrat a Tarragona ciutat, ja que les dones representen el 55-57% de l'atur registrat vers el 43-45% dels homes tal com s'observa en la gràfica següent:

GRÀFICA 33. ATUR REGISTRAT EN ELS ÚLTIMS QUATRE ANYS PERCENTATGE GÈNERES. TARRAGONA CIUTAT

D'altra banda és important destacar que mentre que l'atur registrat l'any 2019 va baixar respecte l'any 2018, l'any 2020 s'ha produït un increment d'aquest en ambdós gèneres, tal i com es mostra en la gràfica:

GRÀFICA 34. INCREMENT PERCENTUAL DE L'ATUR REGISTRAT L'ANY 2020. TARRAGONA CIUTAT

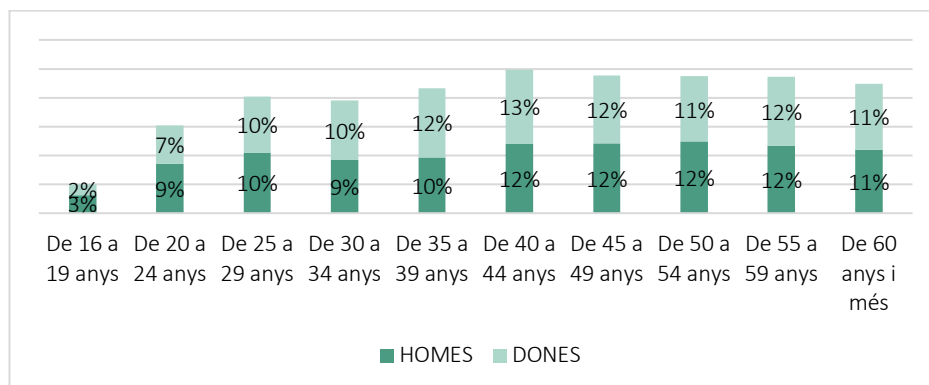

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Tal com es veu en la gràfica, l'impacte de la crisi de la COVID-19, ha sigut major quant a la destrucció de feina en la població femenina, ja que mentre que en el cas dels homes l'any 2020 es va registrar un increment d'un 11,59% respecte l'any 2019, en el cas de les dones aquest increment va ser del 14,50%.

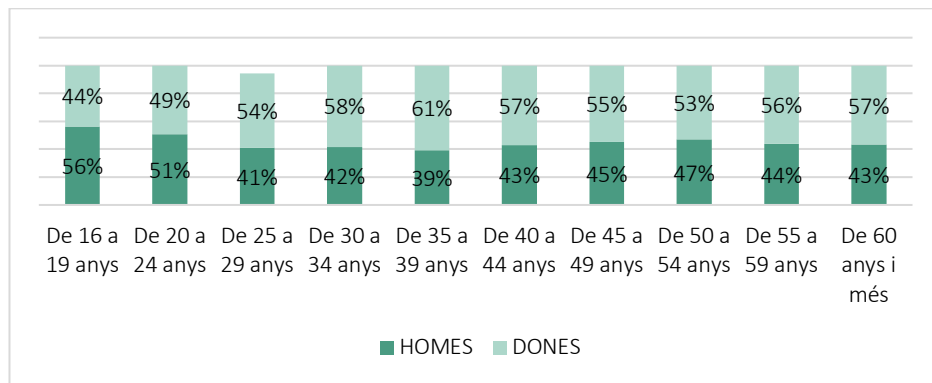
D'altra banda, respecte l'atur registrat per sexe i edat, s'observa el següent:

GRÀFICA 35. DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL DE LES DONES I ELS HOMES EN L'ATUR REGISTRAT SEGONS FRANGES D'EDAT. TARRAGONA 2020

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 36. PERCENTATGE DE DONES I HOMES EN L'ATUR REGISTRAT SEGONS FRANGES D'EDAT. TARRAGONA

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Tal i com es mostra en la gràfica 35, la majoria de l'atur registrat, tant en dones com homes, es concentra gairebé sense variacions en totes les franges d'edat a excepció de la població de 16 a 24 anys.

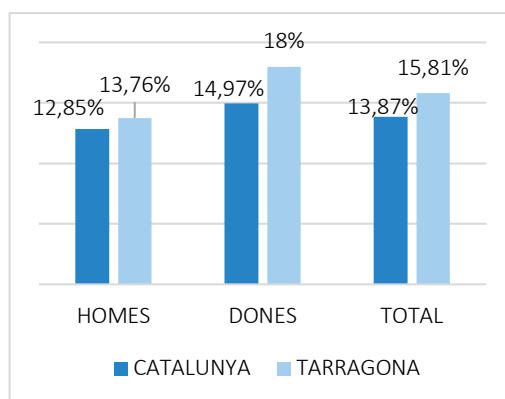
D'altra banda, si desagreguem per franges d'edat aquesta representació del 55-57% de les dones en l'atur registrat a Tarragona (gràfica 36), veurem com aquesta diferència respecte els homes registrats a l'atur, es especialment superior en el cas de les dones de 30 a 39 anys, sent aquestes la població femenina més afectada per l'atur.

Respecte l'atur registrat per nivell formatiu i activitat econòmica, no s'ofereixen dades desagregades per sexe/gènere.

Taxa d'atur: és el percentatge de persones que formen part de la població activa que estan desocupades.

I pel que fa a la taxa d'atur per sexes, s'observa el següent:

GRÀFICA 37. TAXA D'ATUR. CATALUNYA I CIUTAT DE TARRAGONA 2020

Font: IDESCAT i MERCURI. Elaboració pròpia.

La taxa d'atur de les dones l'any 2020 a Catalunya era de l'14,97%, 2 punts per sobre de la dels homes (12,85%). Cal dir que fruit de la COVID-19 ha hagut un augment de la taxa d'atur substancial, donat que l'any 2019 la taxa d'atur de les dones era de 10,97% mentre que la taxa

d'atur dels homes era de 9,97%. Les dades ens mostren com l'atur femení, ha experimentat un increment que suposa quasi el doble que en el cas dels homes, donat que mentre que en les dones la taxa d'atur ha augmentat a Catalunya en un 4% en el cas dels homes masculins ha augmentat menys d'un 2%.

Tal i com es pot veure a la gràfica, la taxa d'atur total i diferenciada per sexes a la ciutat de Tarragona és superior a la taxa autonòmica. En el cas de Tarragona, la taxa d'atur femenina és superior en un 4,24% respecte la dels homes.

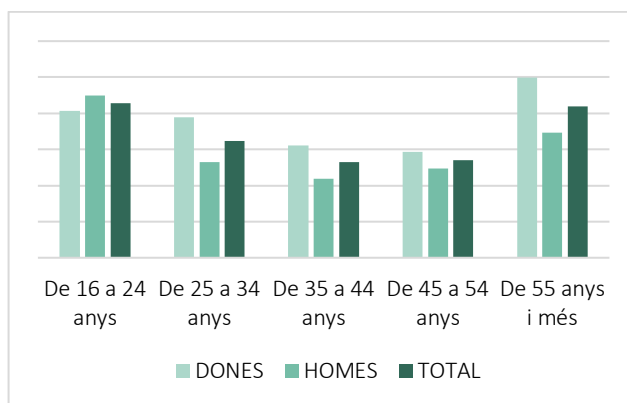
Es important destacar, l'increment notable que s'ha donat en la taxa d'atur de la ciutat de Tarragona fruit de la crisi de la COVID-19. L'efecte de la COVID-19, ha implicat, respecte l'any 2019, un augment del 3,3% aproximadament de la taxa d'atur general ja que aquesta es situava en 12,52%, d'un 3% en la taxa d'atur dels homes que es situava en un 10,73% i d'un 3,55% en les dones sent que la taxa d'atur de les dones era d'un 14,45%.

A més a més però, cal tenir en compte, que segons les dades del Pla d'Igualtat Local anterior (2014-2018), la taxa d'atur de les dones a Catalunya l'any 2013 era del 23,72% i la dels homes del 25,25%. A Tarragona, aquesta taxa era del 28,58% per a les dones i del 29,3% per als homes.

No només s'observa que l'any 2019 aquesta taxa era menys de la meitat respecte el 2013, sinó que en aquell moment la taxa d'atur de les dones era inferior a la dels homes. Aquest fet es deu a la crisi econòmica, ja que el sector econòmic que va quedar més malparat va ser el de la construcció, un sector fortament masculinitzat.

Si tenim en compte l'edat, s'observa que és la població més jove, de 16 a 34 anys on la taxa d'atur de la ciutadania de Tarragona és més elevada. Unes dades que segueixen la tendència nacional i autonòmica vers la important taxa d'atur juvenil. Al mateix temps, mentre que en el cas de la població de 16 a 24 anys la taxa d'atur dels homes és superior a la de les dones, en la resta, es donen diferències importants, sent especialment elevada en la població de les dones de 55 anys i més. En aquest sentit doncs, tal com ja s'exposa en els diferents grups de discussió, la població de les dones a partir de 55 anys s'estableixen com un grup especialment de risc vers la desocupació.

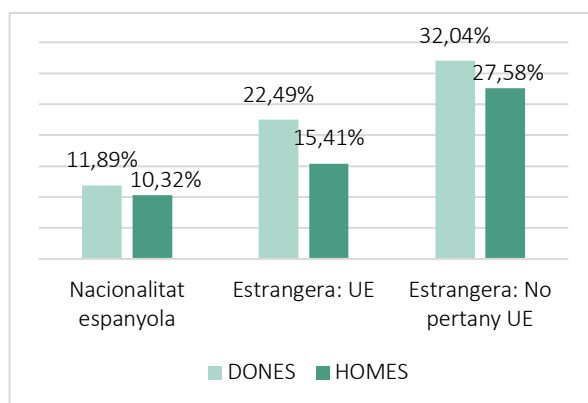
GRÀFICA 38. TAXA D'ATUR SEGONS SEXE I EDAT TARRAGONA 2020

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Si tenim en compte la nacionalitat, la població estrangera té una taxa d'atur molt superior a la població nacional. Aquesta diferència és especialment significativa i eleva en el cas de les dones, que arriba a duplicar-se o inclús triplicar-se en la població estrangera de la Unió Europea i d'aquelles persones de països de fora de la Unió Europea, respectivament. S'observa el següent:

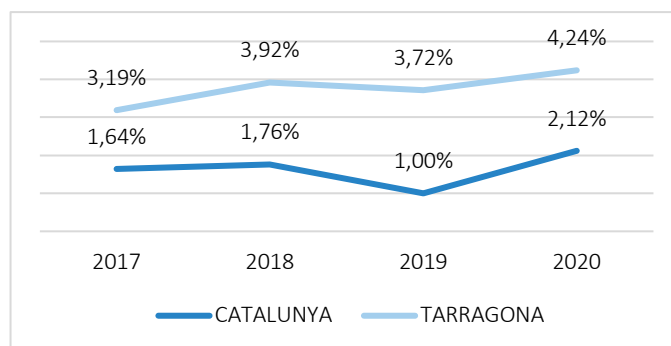
GRÀFICA 39. TAXA D'ATUR SEGONS SEXE I NACIONALITAT. CATALUNYA 2020

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

En aquest sentit, pel que fa a la diferència per sexes en la taxa d'atur a Catalunya i Tarragona, en els tres últims quatre anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 40. DIFERÈNCIA TAXA D'ATUR EN ELS ÚLTIMS QUATRE ANYS. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2017-2020

Font: IDESCAT i MERCURI. Elaboració pròpia.

A Catalunya, la diferència en la taxa d'atur entre dones i homes ha anat fluctuant, mostrant un increment a l'alça generalitzat a excepció de l'any 2019; sent de 1,64% l'any 2017, de 1,76% l'any 2018, de 1% l'any 2019 i de 2,12% l'any 2020. S'observa un augment en aquesta diferència l'any 2020.

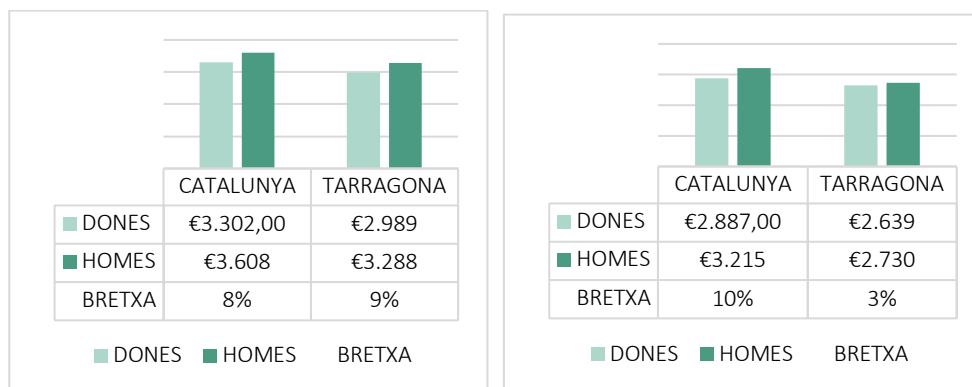
A Tarragona, s'ha anat mantenint una tendència a l'alça a diferència de l'any 2019, que es va produir una reducció del 0,20%. L'any 2020, però s'ha produït un augment important de la diferència de taxes d'atur entre ambdós sexes.

Respecte les persones beneficiàries de la prestació per desocupació a Tarragona, l'Agència Tributària ens ofereix dades respecte la prestació mitjana anual, on tal i com es pot veure en la

gràfica, existeix una bretxa econòmica, a favor dels homes, tant per la població nacional com estrangera. S'observa el següent:

GRÀFICA 41. PRESTACIÓ MITJANA ANUAL D'ATUR SEGONS SEXE PER A PERSONES NACIONALS. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2019

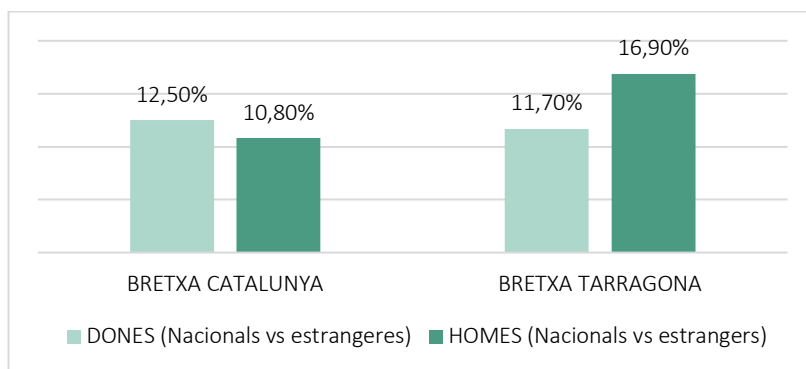
GRÀFICA 42. PRESTACIÓ MITJANA ANUAL D'ATUR SEGONS SEXE PER A PERSONES ESTRANGERES. CATALUNYA I PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2019

Font: Persones desocupades i percepcions mitjanes per nacionalitat, sexe i província de la persona perceptora. Nacionalitat: Espanyola. Agència Tributària. Elaboració pròpia.

En ambdós gràfiques (34 i 35), s'observa que existeix una bretxa salarial en la prestació d'atur entre dones i homes, sent diferent segons la nacionalitat. Mentre que en el cas autònom entre la població amb nacionalitat espanyola i estrangera no existeixen gairebé diferències, en la província de Tarragona, en la població nacional la bretxa de gènere és del 9%, sent molt inferior, del 3%, en la població estrangera. No obstant, més enllà de la bretxa de gènere, mitjançant les estadístiques, s'observa com la nacionalitat és un factor afegit de desigualtat, que implica un marc d'opressió i de discriminació propi, fruit de la interseccionalitat de les diferents variables d'opressió. Això implica, que es doni una bretxa entre la població nacional i estrangera, sent les dones estrangeres una població especialment vulnerable. S'observa el següent:

GRÀFICA 43. BRETXA EN LA PRESTACIÓ MITJANA ANUAL D'ATUR ENTRE PERSONES DEL MATEIX SEXE

Font: Persones desocupades i percepcions mitjanes per nacionalitat, sexe i província de la persona perceptora. Nacionalitat: Espanyola. Agència Tributària. Elaboració pròpia.

Mentre que en el cas dels homes (nacionalitat espanyola vs nacionalitat estrangera) la bretxa salarial és especialment elevada en el cas de Tarragona (16,90%), en el cas de les dones és

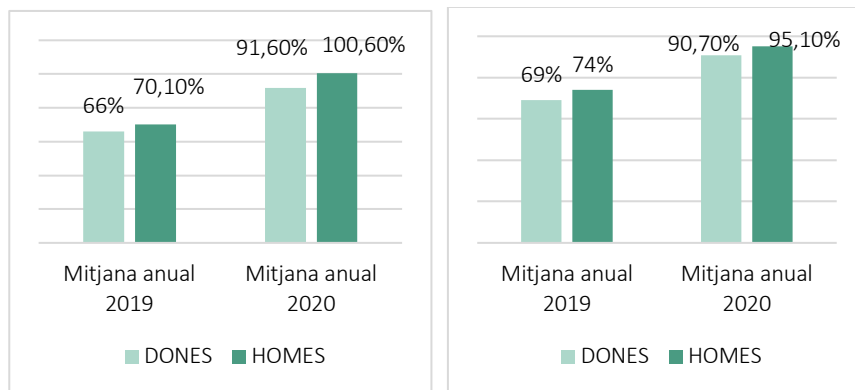
produeix una lleugera davallada respecte la bretxa en la prestació mitjana anual d'atur de les dones (nacionalitat espanyola vs nacionalitat estrangera) en la província de Tarragona.

Aquesta bretxa econòmica però, suposa ser més elevada si ampliem la visió o anàlisi quantitatiu, més enllà de la vessant econòmica i ens centrem en el total de dones i homes que són beneficiàries de les diferents prestacions. La bretxa econòmica exposada *ex ante*, ens ajuda a aproximar en com, les condicions contractuals (temporalitat, tipus de jornada, etc.) estipulen i marquen la quantia que han de percebre de prestació per desocupació, i com doncs, la precarietat laboral deriva en una major precarietat en els subsidis.

Respecte les persones beneficiàries dels diferents subsidis segons sexe, quantitativament les dones reben més subsidis. No obstant, si ens fixem en la taxa de cobertura, aquesta és inferior en les dones respecte els homes.

GRÀFICA 44. TAXA DE COBERTURA DEL TOTAL DE PERSONES BENEFICIÀRIES DE PRESTACIONS PER ATUR SEGONS SEXE. CATALUNYA 2019 I 2020

GRÀFICA 45. TAXA DE COBERTURA DEL TOTAL DE PERSONES BENEFICIÀRIES DE PRESTACIONS PER ATUR SEGONS SEXE. PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2019 I 2020

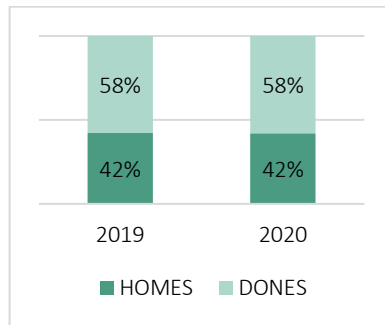

Font: Prestacions per desocupació Resum de dades de desembre 2019 i 2020. Ministeri de Treball i Seguretat Social. Elaboració pròpia.

El primer que observem és que les dones, amb independència de l'any, sempre tenen una taxa de cobertura inferior respecte la dels homes. Això implica que, del total de persones que sol·liciten la prestació, el marge de cobertura és inferior en les dones. Una dada que suposa que hi ha un major nombre de dones que homes que no tenen cobertura estatal per prestació econòmica d'atur tot i estar desocupades. D'altra banda, s'observa que l'any 2020 la taxa de cobertura, en ambdós gèneres, va experimentar un augment important.

Quant a les dades de Catalunya i la província de Tarragona, es donen petites diferències. En aquest sentit, mentre que l'any 2019 la taxa de cobertura era major respecte Catalunya, l'any 2020 es va produir una tendència inversa, sent major en el cas de Catalunya.

GRÀFICA 46. TOTAL DE PERSONES BENEFICIÀRIES DELS SUBSIDIS PER DESOCUPACIÓ SEGONS SEXE. PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2019 I 2020

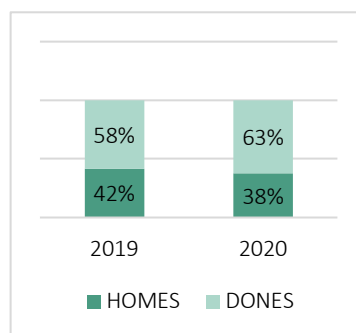
Font: Prestacions per desocupació Resum de dades de desembre 2019 i 2020. Ministeri de Treball i Seguretat Social. Elaboració pròpia.

D'acord amb les dades, les dones són beneficiàries en major mesura que els homes de les prestacions per desocupació, amb independència de la tipologia³. Així doncs, l'any 2019, del total de persones que van percebre alguna prestació per desocupació a la província de Tarragona, 7.446 van ser dones i 5.501 homes, mentre que l'any 2020 les dones beneficiàries van augmentar fins les 9.022 respecte 6.511 homes⁴.

Més enllà però, que aquesta majoria femenina pugui ser interpretada des de la positivitats, l'anàlisi i interpretació creuada vers la taxa de cobertura i el total de persones, dones i homes, beneficiàries de les prestacions per desocupació, reflecteixen una major precarietat econòmica de les dones. Per una banda, per la manca d'una participació activa en el mercat que implica que, un major nombre de dones sol·liciti prestacions econòmiques per desocupació. D'altra banda, per l'exposició a una major vulnerabilitat econòmica fruit ja no només de la menor quantia econòmica de prestació mitjana anual que s'ha exposat (gràfica 44,45 i 46), sinó perquè hi ha un major percentatge de dones que homes que no perceben cap ajuda d'acord amb la taxa de cobertura.

Respecte a la Renda Activa d'Inserció⁵, tal i com es veurà en la gràfica, de nou, les dones és veuen més beneficiades per aquesta prestació. S'observa el següent:

GRÀFICA 47. TOTAL DE PERSONES BENEFICIÀRIES PER LA RENDA ACTIVA D'INSERCIÓ SEGONS SEXE. PROVÍNCIA DE TARRAGONA 2019 I 2020

³ Les diferents tipologies són: esgotament de la prestació contributiva, majors de 52 anys, temps de cotització insuficient per accedir a la prestació contributiva, persones emigrants retornades, persones que han sortit en llibertat d'un règim penitenciari, persones treballadores declarades plenament capaces o invàlides parcialment, fixes discontinues, subsidis extraordinari per desocupació.

⁴ Les dades utilitzades fan referència a la mitjana a data de desembre dels anys 2019 i 2020.

⁵ Inclou els diferents col·lectius : persones menors de 45 anys, persones amb alguna diversitat funcional, persones emigrants, víctimes de violència de gènere i víctimes de violència domèstica.

Font: Prestacions per desocupació Resum de dades de desembre 2019 i 2020. Ministeri de Treball i Seguretat Social. Elaboració pròpia.

En aquest cas, l'any 2019, el total de dones que es van beneficiar de la Renda Activa d'Inserció van ser 1.023 respecte 728 homes, mentre que l'any 2020 aquest percentatge a diferència de les prestacions per desocupació van baixar, situant-se en 935 les dones beneficiades respecte els 561 homes.

Per últim, volem fer referència a la població amb diversitat funcional. Si bé les dades són escasses, d'acord amb el document del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies sobre Població amb discapacitat i mercat de treball (2020), s'exposa com l'estructura demogràfica del col·lectiu de persones amb diversitat funcional, mostra com hi ha un percentatge major d'homes (54,3%) que dones (45,7%), a diferència de les persones sense diversitat funcional on les dones (50,5%) estan lleugerament per sobre respecte els homes (49,5%).

A l'IDESCAT respecte l'any 2019, es publica el següent:

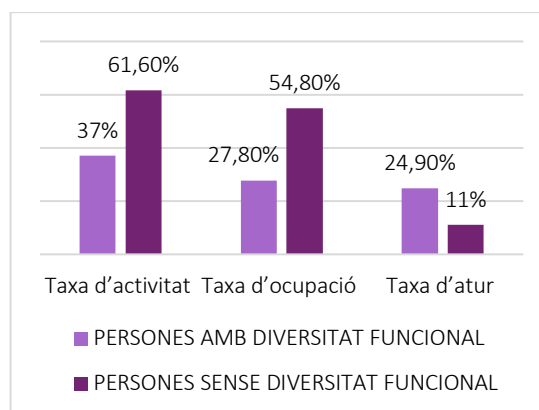
TAULA 7. PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL PER RELACIÓ ECONÒMICA. CATALUNYA 2019

PER RELACIÓ ECONÒMICA	
Població activa (milers)	116,7
Població ocupada (milers)	87,7
Població desocupada (milers)	29,0
Taxa d'activitat (%)	37,0
Taxa d'ocupació (%)	27,8
Taxa d'atur (%)	24,9

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

Si comparem les dades respecte a la taxa d'activitat, la taxa d'ocupació i la taxa d'atur l'any 2019 vers la població sense diversitat funcional per tal de poder fer un anàlisi sobre la situació del col·lectiu en el mercat de treball, s'observa el següent:

GRÀFICA 48. DADES SOBRE EL MERCAT DE TREBALL, PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL RESPECTE PERSONES SENSE DIVERSITAT FUNCIONAL. CATALUNYA 2019

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

La gràfica ens mostra que, en primer lloc, la taxa d'activitat és gairebé el doble en la població sense diversitat funcional respecte la població amb diversitat funcional, una dada que tal i com

s'ha exposat en la definició conceptual, ens permet fer una anàlisi sobre la població activa en edat de treballar respecte el total de la població. D'altra banda, quant a la taxa d'ocupació, en les persones amb diversitat funcional aquesta és molt inferior a la població general sense diversitat funcional, mentre que en la taxa d'atur es dona una relació inversa, ja que aquesta augmenta en relació a les persones sense diversitat funcional. En aquest sentit, si bé no podem fer un anàlisi amb perspectiva de gènere, donat la ceguera de gènere de les dades publicades a l'IDESCAT, mitjançant el document de l'Observatori de Treball i Model Productiu (2020), s'exposa com respecte l'atur registrat l'any 2020, les dones amb diversitat funcional representen un 53,4% de la població vers el 46,6% dels homes amb diversitat funcional a l'atur.

CONCLUSIONS

Els diferents indicadors del mercat de treball analitzats, dibuixen mitjançant l'estadística, la desigualtat de gènere en el mercat, tant a nivell autonòmic com local.

Si fem un anàlisi global dels diferents indicadors podem veure com els únics indicadors on la població femenina és quantitativament superior als homes és la població inactiva i la població desocupada o a l'atur. Una dada que dista molt de ser positiva.

Així doncs, ens trobem un mercat de treball marcat per una taxa d'activitat superior en la població masculina, especialment en el cas de Tarragona, on la bretxa de gènere és més elevada que en el cas de Catalunya. La població ocupada així com la taxa d'ocupació, és inferior en el cas de les dones respecte els homes, i segueix una tendència a la baixa a mesura que augmenten les càrregues familiars com les filles o fills i les persones dependents. Així doncs, ens trobem que les dones són majoria en l'ocupació a temps parcial, i decideixen dedicar-se a la feina a jornada parcial en major mesura que els homes, una diferència que es situa al voltant del 20%, quan tenen fills i filles a càrrecs.

Aquestes càrregues familiars estan especialment relacionades no només en que les dones decideixin, en moltes vegades fruit de la imposició marcada pels rols de gènere i la divisió sexual del treball, participar de forma parcial en el mercat de treball, sinó també que decideixin directament no participar-hi.

En aquest sentit, la població inactiva és més elevada en la població femenina, representant una part important de la població inactiva aquella que es dedica al treball a la llar i les cures.

Respecte la població desocupada, les dades ens diuen que les dones representen en major mesura que els homes, la cara de l'atur a Catalunya i Tarragona, ja que les dones representen el 55-57% de l'atur registrat vers el 43-45% dels homes. L'impacte de la COVID-19 s'ha produït especialment l'any 2020, on l'atur registrat ha incrementat en un 15% aproximadament en les dones i un 12% en els homes. Pel que fa a Tarragona, la taxa d'atur és especialment elevada, sent superior al voltant de tres punts en el cas de l'atur femení.

La desigualtat de gènere no només s'expressa mitjançant el nombre de dones i homes en els diferents indicadors del mercat de treball, sinó que existeix una bretxa econòmica en la mitjana de les prestacions d'atur. En aquest sentit doncs, existeix no només una bretxa de gènere, sinó que aquesta bretxa és superior quan intersecciona la variable nacionalitat. La major prevalença de dones en contractes amb jornades parcials, la temporalitat, l'ocupació de sectors feminitzats on les remuneracions són més baixes, dibuixen no només una bretxa de gènere quant a la participació en el mercat formal, sinó quan també no s'hi participa per una situació d'atur.

Totes aquestes desigualtats es veuen augmentades en el cas de la població estrangera i amb diversitat funcional, les quals són victimitzades pel marc laboral dintre d'un marc d'opressió propi.

En aquest sentit, si bé les persones estrangeres es veuen afectades en major mesura per la precarietat laboral i la participació mitjançant l'economia submergida, les persones amb diversitat funcional son construïdes mitjançant un biaix "capacitista" que les construeix com persones menys productives pel mercat de treball.

Si tenim en compte les dades exposades durant aquest període d'anàlisi dels anys 2016 a 2019, respecte el període analitzat en la Diagnosi del Pla d'Igualtat Local anterior (2014-2018), s'observa que, si bé la situació resulta més positiva respecte el període anterior, la bretxa de gènere existent no ha experimentat gairebé variacions. L'índex que ha experimentat una especial millora és l'atur que s'ha reduït aproximadament un 10%, sent que la taxa d'atur de les dones a Catalunya l'any 2013 era del 23,72% i la dels homes del 25,25% i a Tarragona era del 28,58% per a les dones i del 29,3% per als homes.

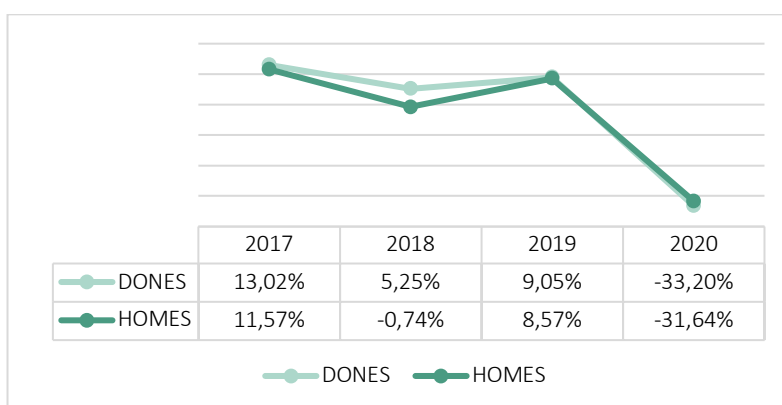
Per últim, pel que fa a les dades del col·lectiu LGTBI, especialment del col·lectiu trans, no hi ha dades al respecte que dibuixin la seva situació en el mercat de treball. En aquest sentit, es especialment important que la identitat de gènere no és una informació que es preguntí al cens o cap qüestionari o enquesta de recollida de dades oficials. No obstant, l'absència de dades es una evidència més de la necessitat de respondre amb polítiques d'ocupació específiques que tinguin en compte les necessitats del col·lectiu. Es precisament en aquest sentit que, tal com s'exposarà més endavant, des del SAI i el Servei Municipal d'Ocupació de Tarragona (SMO) s'ha treballat en un pla d'acció per tal de contrarestar les desigualtats que el col·lectiu LGTBI, especialment les persones trans, experimenten en el mercat de treball formal.

Contractació laboral

Mitjançant les dades facilitades pel Sistema d'Informació Socioeconòmica Local MERCURI, podem conèixer la realitat dels contractes de treball al municipi de Tarragona.

Respecte l'evolució de les contractacions en els últims quatre anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 49. EVOLUCIÓ CONTRACTES REGISTRATS EN ELS ÚLTIMS QUATRE ANYS PERSONES NACIONALS. TARRAGONA CIUTAT

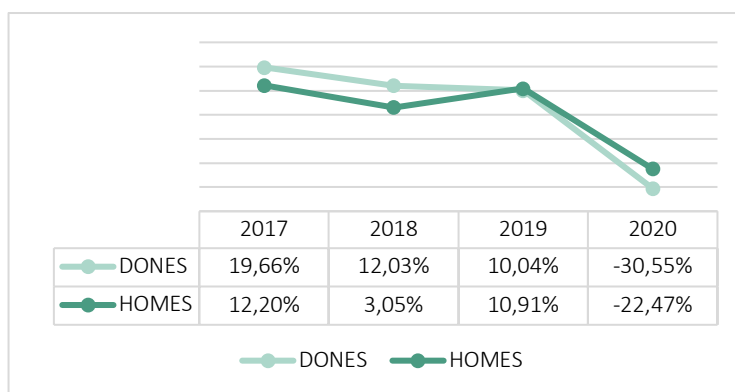
Font MERCURI. Elaboració pròpia.

Mitjançant la gràfica, podem veure com l'any 2017 la contractació per ambdós gèneres, va ser especialment positiva, donat que es va donar un augment dels contractes de més del 10%. Si diferenciem l'evolució segons gènere, podem veure que des de l'any 2017 fins l'any 2019, aquest va experimentar un creixement important, passant dels 29.552 contractes registrats anuals l'any 2017 als 38.336 l'any 2019. Aquesta evolució implica un creixement en les contractacions de dones al municipi de Tarragona del 39,72% en tres anys. En el cas dels homes, aquest creixement ha experimentat un període, l'any 2018, de davallada, per lo que el total de creixement en aquests tres anys (2017 a 2019) ha sigut inferior, 7,77%. En aquest sentit, es important destacar que en aquest període de quatre anys (2017-2019), els contractes registrats es distribueixen a un 50% en ambdós sexes.

En canvi, l'any 2020 es pot veure la davallada important en les contractacions anuals registrades, que cauen al voltant d'un 30% en ambdós gèneres, sent aquest percentatge superior en el cas de les dones.

Respecte l'evolució de la contractació registrada de persones estrangeres segons sexe durant els últims quatre anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 50. EVOLUCIÓ CONTRACTES REGISTRATS EN ELS ÚLTIMS QUATRE ANYS PERSONES ESTRANGERES. TARRAGONA CIUTAT

Font MERCURI. Elaboració pròpia.

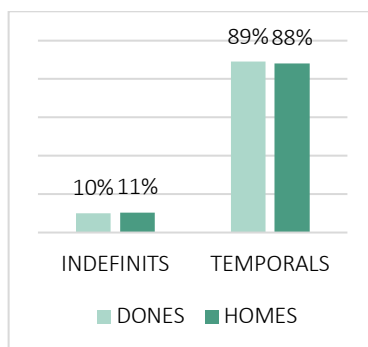
En el cas de la població estrangera aquest creixement en la contractació ha sigut molt superior. En el cas de les dones, l'any 2016 el total de les contractacions es situaven en 4.293, mentre que l'any 2019 van passar a contractar-se 6.333 dones estrangeres. Aquesta variació implica que durant els anys 2016 a 2019 hi hagués un increment del 47,51% en les contractacions. Respecte els homes en canvi, aquesta variació ha sigut menys pronunciada, ja que mentre que l'any 2016 es van formalitzar un total de 5.959 contractes a homes estrangers, l'any 2019 el total era de 7.642, el que suposa un increment del 28,24%.

D'altra banda, si bé és cert que el creixement en els contractes ha sigut superior en el cas de les dones estrangeres respecte els homes estrangers, aquestes representen un percentatge inferior respecte els homes. Així doncs, en aquest període (2017-2020) les dones estrangeres representen el 43-46% dels contractes registrats, mentre que els homes estrangers representen el 54-57% del total.

D'altra banda, es important no només la realització de contractes sinó, els tipus de contractes. A través de la web MERCURI només es faciliten les dades fins l'any 2018. Segons les dades

proporcionades per tipus de contracte respecte l'any 2018 podem dir que no s'observen diferències respecte el tipus de contracte en la població de la ciutat de Tarragona:

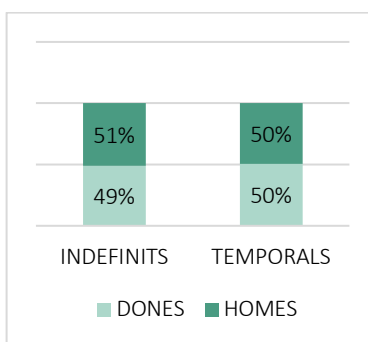
GRÀFICA 51. CONTRACTES PER MODALITAT I SEXE. TARRAGONA CIUTAT 2018

Font MERCURI. Elaboració pròpia.

D'acord amb la gràfica, del total de les dones contractades l'any 2018 el 89% han sigut contractades amb modalitat temporal, un percentatge gairebé idèntic al total d'homes, 88%. D'altra banda, respecte la distribució per sexe/gènere del total de contractes indefinits així com del total de contractes temporals, mostren, de nou, que no hi ha diferències significatives en les modalitats de contractacions (gràfica 25).

GRÀFICA 52. CONTRACTES PER MODALITAT I SEXE. TARRAGONA CIUTAT 2018

Font MERCURI. Elaboració pròpia.

Respecte la tendència autonòmica per tipus de contractes en el mateix període de temps, 2018, s'ha constatat que la diferència intergènere és major. Així doncs, centrant-nos en les dades de Catalunya, les dones representen el 46% i els homes el 54% dels contractes indefinits, mentre que en el cas dels contractes temporals parlem d'un 48% de les dones i un 52% dels homes.

CONCLUSIONS

Pel que fa a l'evolució de les contractacions realitzades a Tarragona ciutat, tant pel que fa a la població nacional com estrangera, durant els anys 2017 a 2019, s'havia produït un increment important en les contractacions, especialment de les dones. La crisi de la COVID-19 però, va produir un impacte important l'any 2020, sent que les contractacions de dones i homes, persones nacionals i estrangeres, van experimentar una davallada aproximadament del 30%. No obstant, si ve les estadístiques vers les contractacions registrades i per tant la participació de les dones, nacionals i estrangeres, estava experimentant una tendència positiva, no hem pogut aconseguir dades que ens aportessin informació sobre les condicions laborals d'aquestes noves contractacions durant aquest període de temps.

Si comparem l'evolució del nombre de contractes vers les dades exposades en la Diagnosi del Pla anterior (2014-2018), s'observa que les dades no disten molt respecte els increments segons sexe durant el període de temps 2007-2011. L'única diferència és que en aquest últim període de temps analitzat, 2017-2020, s'han produït un major nombre de contractes a dones sent l'increment superior any rere any, mentre que en el cas dels homes, aquest increment ha sigut molt més reduït.

Respecte la representació de les dones i els homes segons el tipus de contractes, no s'observen gairebé diferències en els contractes indefinits i temporals, unes dades que disten de la majoria femenina que es va identificar en la diagnosi del pla anterior.

Estructura salarial

L'anàlisi del mercat que s'ha fet fins al moment, són els primers esbossos de la feminització de la pobresa. En aquest sentit, parlar de feminització de la pobresa no implica parlar només de pobresa en sentit estricte, que com podem veure a continuació es farà mitjançant la Taxa AROPE, sinó a partir de tota la violència econòmica heteropatriarcal que pateixen les dones mitjançant els instruments formals; els salaris i les prestacions econòmiques. És a partir d'aquesta bretxa econòmica de gènere, que entenem, que fruit de factors o elements com la divisió sexual del treball, la temporalitat, el treball a temps parcial, etc., es dona aquesta feminització de la pobresa. Aquesta bretxa però, intersecciona amb d'altres variables com l'origen o nacionalitat, l'ètnia, etc.

En primer lloc, les dades ens mostren que el salari mitjà de les dones, especialment estrangeres, és inferior al dels homes fruit de la segregació horitzontal i vertical.

La segregació horitzontal situa les dones en sectors d'activitats i ocupacions que estan pitjor remunerades al mercat laboral, i, d'altra banda, la segregació vertical limita l'ascens i promoció de les dones a la seva carrera professional, obtenint menys ingressos. La menor valoració dels llocs de treball tradicionalment feminitzats, les diferències retributives en el cobrament de complements salarials i extrasalarials així com altres tipus de discriminacions, són altres raons que expliquen una remuneració final menor en dones que en homes.

Els rols de gènere juguen un paper clau en la formació de la bretxa salarial, especialment a través de l'assignació social del rol de cura i reproducció a les dones, tal i com ja hem pogut analitzar. Són elles les qui, encara ara, concilien la vida familiar amb la laboral de forma majoritària, arribant a treballar una doble jornada. En aquest sentit, la bretxa salarial augmenta durant els cicles vitals

on les necessitats de conciliació són més grans i s'accentua amb el temps, augmentant-se considerablement a partir dels 35 anys.

Encara ara, tenir família és causa d'abandonament del mercat laboral entre les dones, ja que, com hem observat, les taxes d'ocupació de les dones són inferiors a la dels homes.

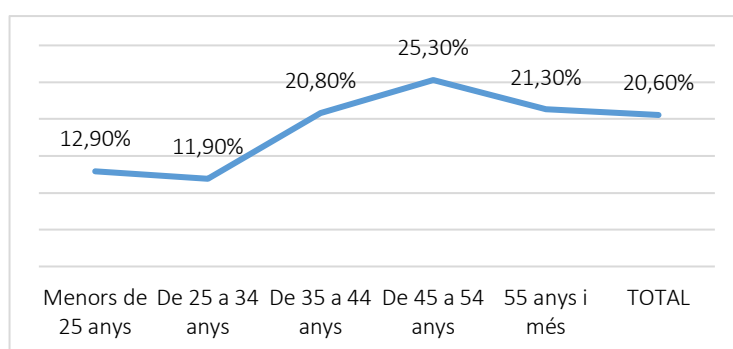
Si tenim en compte aquesta bretxa salarial per franges d'edat, s'observa el següent:

TAULA 8. SALARI BRUT MITJÀ ANUAL SEGONS SEXE I EDAT. CATALUNYA 2019

SALARI BRUT MITJÀ ANUAL. CATALUNYA 2019			
	DONES	HOMES	BRETXA
Menors de 25 anys	12.122,68€	13.928,57€	12,9%
De 25 a 34 anys	20.275,40€	23.034,61€	11,9%
De 35 a 44 anys	23.604,22	29.834,90€	20,8%
De 45 a 54 anys	24.428,85€	32.742,58€	25,3%
55 anys i més	25.365€	32.252,65€	21,3%
TOTAL	22.988,22€	28.965,38€	20,6%

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 53. BRETXA SALARIAL SALARI BRUT MITJÀ ANUAL SEGONS SEXE I EDAT. CATALUNYA 2019

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

La incorporació al mercat laboral dels i les joves es produeix ja amb desigualtats salarials. S'observa una bretxa salarial del 12,90% entre dones i homes menors de 25 anys.

En la franja d'edat de 25 a 34 anys aquesta bretxa disminueix fins al 11,90%, però en la franja d'edat de 35 a 44 anys aquesta bretxa torna a augmentar situant-se al 20,80%.

A partir dels 45 anys, aquesta bretxa no deixa de créixer, sent del 25,30% en la franja de 45 a 54 anys i de 21,30% en la franja de 55 anys i més.

Aquestes desigualtats que s'observen en el salari brut anual mitjà segons sexe/ gènere però, són majors en la població estrangera. Si incorporem la nacionalitat com a variable d'anàlisi, veiem que les persones estrangeres, dones i homes, tenen un salari brut mitjà inferior a les persones de nacionalitat espanyola i com, aquesta desigualtat és major en les dones de població estrangera que ja no només tenen salaris inferiors respecte els homes estrangers sinó també respecte les dones espanyoles:

TAULA 9. SALARI BRUT MITJÀ ANUAL SEGONS SEXE I NACIONALITAT. CATALUNYA 2019

SALARI BRUT MITJÀ ANUAL. CATALUNYA 2019		
	DONES	HOMES
Nacionalitat espanyola	23.598,90€	29.950,95€
Nacionalitat estrangera	17.767,06 €	22.595,10 €

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

TAULA 10. BRETXA SALARI BRUT MITJÀ ANUAL SEGONS SEXE I NACIONALITAT. CATALUNYA 2019

SALARI BRUT MITJÀ ANUAL. CATALUNYA 2019		
	Dones estrangeres/ dones espanyoles	Dones estrangeres/ Homes estrangers
Diferència Salari Brut Mitjà Anual	5.831,84€	7.576,6€
Bretxa	24,7%	21,3%

Font IDESCAT Elaboració pròpia.

Hem de tenir en compte però que aquestes diferències salarials fan referència a les dades econòmiques del mercat de treball formal i que, per tant, deixen fora de l'anàlisi tota aquella població, nacional o estrangera, que treballen en el mercat informal. Creiem necessari fer aquesta anotació, ja que una part important de la població estrangera forma part d'aquest mercat de treball informal, ja sigui per qüestions documentals o fruit de la segregació ocupacional que sofreixen el col·lectiu estranger, que les i els deriva a sectors de treball amb condicions contractuals i econòmiques més precàries. Com apunta Pla (2008) la visibilització de les dones de països rics en el mercat de treball formal ha implicat la invisibilització de les dones migrants especialitzades en el treball de la llar mitjançant una cadena de cures global.

Pel que fa a la bretxa salarial per segregació laboral, les dones treballen tradicionalment en sectors d'activitat i ocupacions altament feminitzades i alhora menys valorades i remunerades al mercat laboral.

Les dones estan fortament segregades ocupacionalment, havent una concentració elevada de dones en determinades ocupacions. Segons les dades de l'Enquesta de Població activa (EPA) de l'INE, a Catalunya l'any 2020 el 86,4% de les dones ocupades estaven al sector Serveis, el 11,72% al sector Industrial, el 1,4 a la Construcció i el 0,37% en l'Agricultura. En el cas dels homes, aquests percentatges eren del 65,1%, del 22,4%, del 10,3% i del 2,1%. Una distribució que dibuixa la segregació horitzontal dintre del mercat laboral i que situa a les dones, tal i com veurem a continuació, en sectors que reforcen la idea de la divisió sexual del treball, especialment relacionada amb les cures.

Si profunditzem més en el tipus d'ocupacions, segons les dades anuals de l'enquesta de Població Activa (EPA) de l'any 2018 en l'informe de la UGT (2020), es recull que el 82,5% de les dones ocupades ho estaven només en quatre tipus d'ocupacions, davant el 45,7% dels homes, que presenten una major diversificació ocupacional. Aquests sectors eren; personal de serveis de restauració, personals, protecció i venda, personal tècnic i professional científic i intel·lectual, personal comptable, administratiu i oficina i ocupacions elementals. En canvi, el 17,5% restant de les dones estaven distribuïdes en ocupacions de personal tècnic i de recolzament, operadores d'instal·lacions i maquinària, direcció i gerència, personal qualificat de les indústries manufactureres i construcció i en el sector agrícola, ramader, forestal i pesquer.

Els homes, tot i que també pateixen la segregació ocupacional, no estan concentrats d'una manera tan elevada en determinats tipus de feines. En la gràfica s'observa el següent:

TAULA 11. SALARI MITJÀ ANUAL SEGONS SEXE I OCUPACIÓ. CATALUNYA 2019

SALARI MITJÀ ANUAL. CATALUNYA 2019			
	DONES	HOMES	BRETXA
Directors/es i gerents	47.737,22€	64.416,41€	25,8%
Personal tècnic i professional científic i intel·lectual	33.145,58€	39.748,50€	16,6%
Personal tècnic i de recolzament	26.934,77€	34.500,22€	21,9%
Personal comptable, administratiu i oficina	21.388€	25.819,92€	17,1%
Serveis de restauració, personals, protecció i venda	16.225,06€	23.256,62€	30,2%
Personal qualificat de les ind., manufactura i construcció	18.307,18€	25.386€	27,8%
Operadors/es d'instal·lacions i maquinària	21.085,22€	25.460,37€	17,1%
Ocupacions elementals	13.349,15€	19.428,49€	31,2%
TOTAL	22.988,22€	28.965,38€	20,63%

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

Tal com es pot veure en la gràfica, aquelles ocupacions on els salaris són més baixos, i que són ocupats majoritàriament per les dones, és on la bretxa salarial és major. Aquestes diferències salarials sumades a la precarietat laboral generalitzada en el mercat, influeixen en que, especialment les dones, i especialment les del col·lectiu migrant, etc. malgrat tenir un treball, estigui en una situació de precarietat e inclús marginalitat. Una realitat, que malgrat ser un concepte molt més complex, Wacquant ho defineix com Marginalitat avançada (2007) i que es relaciona especialment amb la Taxa del risc de pobresa en el treball que s'analitzarà a continuació.

Respecte a les prestacions, s'observa el següent:

TAULA 12. PENSIÓ CONTRIBUTIVA MITJANA DE LA SEGURETAT SOCIAL PER TIPUS I SEXE. CATALUNYA 2019

PENSIÓ CONTRIBUTIVA MITJANA DE LA S.S. PER TIPUS I SEXE 2019			
	DONES	HOMES	BRETXA
Incapacitat permanent	950,04€	1.157,65€	17,93%
Jubilació	866,06€	1.426,99€	39,30%
Viduitat	750,49€	496,82€	-51%
Orfenesa	404,98€	406,38€	0,3%
Favor de familiars	626,37€	643,42€	2,6%
TOTAL	817,80€	1.319,76€	38%

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

TAULA 13. PENSIÓ CONTRIBUTIVA MITJANA DE LA SEGURETAT SOCIAL PER TIPUS I SEXE. CAMP DE TARRAGONA 2019

PENSIÓ CONTRIBUTIVA MITJANA DE LA S.S. PER TIPUS I SEXE 2019			
	DONES	HOMES	BRETXA
Incapacitat permanent	903,10€	1.115,89€	19,06%
Jubilació	828,54€	1.406,45€	41,08%
Viduitat	729,19€	477,03€	-52,8%
Orfenesa	382,47€	390,83€	2,1%
Favor de familiars	648,21€	610,07€	-6,2%
TOTAL	781,11€	1.292,15€	39,54%

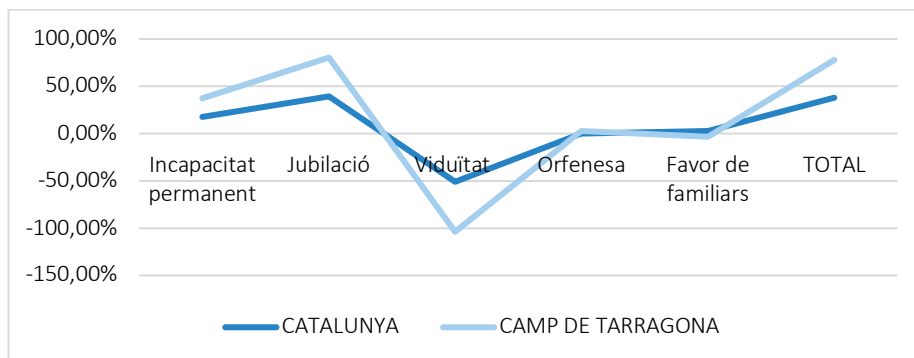
Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

Segons les dades, existeix una bretxa en les prestacions contributives, del 38% en el cas autonòmic i del 39,5% en el Camp de Tarragona, especialment marcades per les prestacions d'incapacitat permanent, jubilació i viduïtat. Quant a la jubilació, aquesta és el reflex de les condicions de precarietat laboral, bretxa salarial, segregació vertical i horitzontal, temporalització, jornada parcial, etc. que s'han anat exposant durant tot aquest capítol i que han portat a que, el menor grau de cotització durant la participació en el mercat de treball fruit de totes aquestes variables que limiten i dibuixen la participació de les dones en el mercat de treball, condicioni la quantia de les prestacions estatals.

D'altra banda, en el cas de la viduïtat, més enllà d'analitzar-ho des del punt de vista quantitatiu el fet que les dones rebin una major quantia per la pensió de viduïtat, reforça la feminització de la pobresa dintre del mercat de treball, ja que estan calculades en funció de la persona que ha mort. Per tant, les prestacions de viduïtat que reben les dones estan marcades, en la seva majoria, en funció de la cotització i prestacions que reben els seus marits. Per això, aquestes són gairebé la meitat en el cas que els beneficiaris siguin homes.

No obstant, si bé la tendència és la mateixa en el cas de Catalunya i el Camp de Tarragona, la bretxa és més elevada en el cas del Camp de Tarragona, donant-se l'única excepció en la pensió contributiva mitjana a favor dels familiars. En aquest cas, ens trobem que respecte l'any 2018 la bretxa en el cas autonòmic era a favor dels homes, mentre que en el Camp de Tarragona era el doble, aproximadament, a favor de les dones. Tal i com s'observa en la gràfica següent:

GRÀFICA 54. BRETxa PENSÍO CONTRIBUTIVA MITJANA CATALUNYA I EL CAMP DE TARRAGONA

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

CONCLUSIONS

Les dades exposades en aquest apartat ens mostren l'existència d'una discriminació salarial per gènere i nacionalitat important.

La bretxa de gènere existent a Catalunya que hem calculat mitjançant l'anàlisi del salari mitjà a Catalunya l'any 2019 és d'un 20,63%. Aquesta bretxa si bé augmenta amb l'edat, sent especialment elevada a partir de l'edat dels 55 anys, dibuixa un marc inicial de desigualtat que implica que les dones ja comencin en el seu primer contacte en el mercat de treball amb un salari inferior respecte els seus homòlegs masculins.

De nou, ens trobem que la nacionalitat implica un marc de discriminació propi, que no afegit, donat que la desigualtat econòmica de les dones estrangeres és molt superior a la dels homes estrangers i les dones nacionals.

No obstant, desigualtat en el mercat de treball no només s'expressa quan aquestes hi participen activament, sinó en les prestacions contributives per incapacitat permanent, jubilació o viudetat. En aquest període vital, la bretxa de gènere és especialment elevada, superior en el cas de Tarragona respecte Catalunya, el que exposa a les dones que ja no participen en el mercat de treball com un col·lectiu especialment vulnerable vers la feminització de la pobresa.

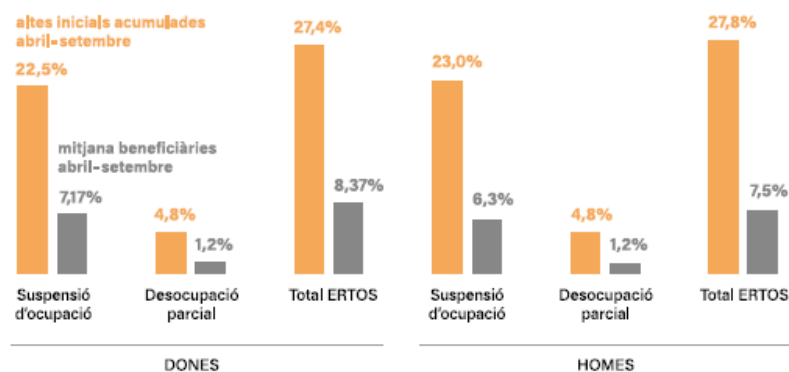
• Covid-19

Les dades que s'exposaran sobre l'impacte de gènere de la Covid-19 al llarg de tot aquest document han estat facilitades per l'Institut Català de les Dones.

Més enllà de les dades d'atur i ocupació ja exposades, aquesta crisi sanitària, social i econòmica no només ha afectat a l'economia respecte el mercat de treball, sinó també a través d'aquella població que ha tingut accés a les prestacions i que li han permès mantenir l'economia de la llar.

Respecte als expedients de regulació temporal d'ocupació la comparativa entre dones i homes no reflecteix diferències significatives, tot i que si ho relacionem amb l'ocupació, les dones ocupades s'han beneficiat en major mesura que els homes ocupats d'un ERTO. Així doncs, ens trobem que el 8,37% de les dones ocupades al tercer trimestre de 2020 han estat beneficiàries de pensions contributives per motiu de suspensió o desocupació parcial per força major (ERTO) front el 7,17% dels homes ocupats. No obstant, aquestes dades no impliquen una major "protecció" de les treballadores, sinó que inclús poden reflectir que elles han estat acomiadades en major mesura que els homes, mentre que els homes han conservat el seu treball.

GRÀFICA 55. PRESTACIÓ CONTRIBUTIVA, SUSPENSÍO I DESOCUPACIÓ (ERTO)

Font i elaboració: L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades. Institut Català de les Dones

Respecte del total d'altres inicials per ERTOS, un 49,6% han sigut dones mentre que el 50,4% eren homes. Malgrat això, tot i que les dades reflecteixen que les dones han cobrat més retribucions que els homes, no consta informació sobre les condicions familiars d'aquestes o d'altres condicions que ens puguin explicar les diferències. Un altre element que s'ha de tenir en compte, és la quantia de la prestació i més tenint en compte, les dades que s'han exposat anteriorment sobre la proporció de dones i homes que estan a mitja jornada i jornada complerta. En aquest sentit doncs, lògicament la precarietat econòmica serà superior en aquelles persones sobre les quals l'ERTO estigui calculat respecte una jornada parcial.

És precisament en aquest sentit, que entenem que l'abordatge o aproximació des de l'Economia Feminista inclou no només les dades de mercat, sinó les condicions econòmiques que dibuixen els perfils de la precarietat econòmica i social, especialment, relacionats amb la feminització de la pobresa.

A través de l'enquesta realitzada pel Centre d'Estudis d'Opinió l'abril de 2020 sobre l'impacte de la COVID-19 a Catalunya i que s'ha exposat en el document citat de l'ICD, les dades ens mostren que la segregació ocupacional ha exposat a un major risc a les dones, fruit de l'ocupació en treballs essencials.

Així doncs, del total de persones que manifesten que van treballar tot i no estar en un sector essencial, el 68,6% són homes enfront el 30,9% de dones. Del 53,5% de les persones que han estat acomiadades de la feina, un 53,5% eren dones respecte el 45,4% dels homes. No obstant, ens trobem que hi ha hagut un major nombre de beneficiàries que beneficiaris dels ERTOS, 52,2% de dones i 45,4% dels homes, tal i com ja s'ha exposat anteriorment.

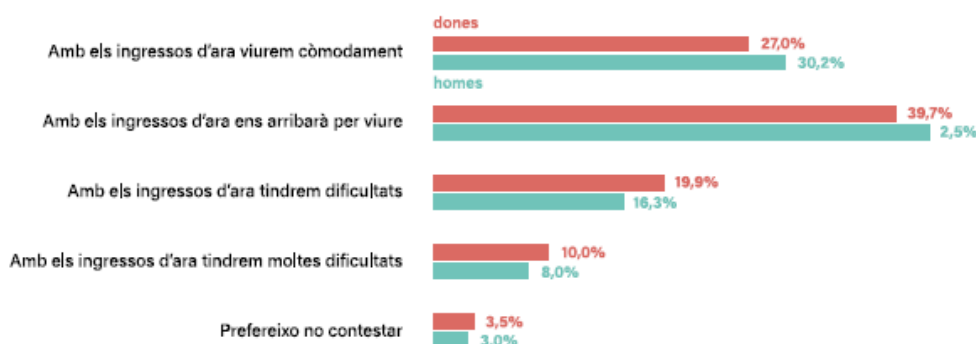
Al mateix temps, les dades ens ofereixen que, del total de persones estrangeres enquestades que diuen que van treballar perquè estaven en un sector essencial, un 66,7% eren dones front el 33,33% d'homes. La població femenina estrangera també ha sofert en major mesura la situació de la pandèmia respecte les dones nacionals, sent que mentre un 18,9% de les dones enquestades nacionals diuen trobar-se amb la mateixa situació laboral prèvia a la pandèmia, en el cas de les estrangeres només es dona en un 12,5% dels casos.

Les dones, han perdut la feina o no han pogut trobar-la durant aquest període en major mesura que els homes, 51,7% dones i 46,8% d'homes. Una situació que més enllà de les prestacions econòmiques rebudes que hem analitzat anteriorment, s'han reflectit en una precarietat econòmica accentuada dintre de l'àmbit familiar.

Així doncs, un 45,2% de les dones, han vist reduïts els seus ingressos a la llar respecte el 37% dels homes, mentre que aquest percentatge augmenta en el cas de les dones estrangeres que manifesten estar en la mateixa situació de precarietat, fins un 53,4% dels casos. D'altra banda, d'acord amb les dades de l'informe realitzat per la *Fundació ONCE i Inserta Empleo* el 51,6% de les persones amb discapacitat que estan a l'atur afirmen no percebre cap prestació, sent aquest percentatge del 56,2% en el cas de les dones amb discapacitat.

Al mateix temps, les dones, en terminis generals exposen que tindran majors dificultats per arribar a fi de més respecte els homes. S'observa el següent:

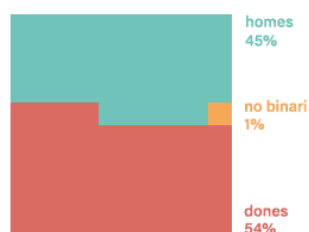
GRÀFICA 56. INGRESSOS MENSUALS I PREVISIÓ DE L'ARRIBADA A FINAL DE MES DURANT L'ESCLAT DE LA PANDÈMIA SEGONS GÈNERE

Font: Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19. Centre d'Estudis d'Opinió. Elaboració: L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades. Institut Català de les Dones

Unes dades que si més no, obliguen a part de la població femenina a l'ajuda econòmica familiar:

GRÀFICA 57. PERSONES QUE HAN HAGUT DE RECÓRRER A L'AJUDA ECONÒMICA SEGONS GÈNERE

Font: Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19. Centre d'Estudis d'Opinió. Elaboració: L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades. Institut Català de les Dones

4.2.2. Polítiques d'ocupació i activació econòmica a l'Ajuntament de Tarragona

En l'article 42 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes, s'estableix que: les polítiques de treball tindran com un dels seus objectius prioritaris augmentar la participació de les dones en el mercat de treball i avançar en la igualtat efectiva entre dones i homes. Per això, es millorarà l'ocupabilitat i la permanència en el treball de les dones, potenciant el seu nivell formatius i la seva adaptabilitat als requeriments del mercat.

No obstant, és a partir de la llei autonòmica, la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, on s'estableix un marc més precís que serveix com a guia de ruta pel que fa a les obligacions dels poders públics. Així doncs, en l'art. 32, s'estableix el següent:

1. Per a promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes en l'àmbit laboral, els poders públics han de:

a) Millorar l'ocupabilitat i l'ocupació de les dones pel que fa a l'accés, la presència, la permanència i les condicions de treball. Amb aquest objectiu, han de:

1r. Elaborar plans actius d'ocupació biennals per a incentivar l'ocupació estable i de qualitat de les dones i afavorir-ne la contractació a jornada completa. Aquests plans i mesures han d'incloure estudis d'impacte de gènere i d'edat i prestar una atenció especial a l'atur femení de llarga durada.

2n. Incorporar la perspectiva de gènere en la planificació de la formació professional, ocupacional, contínua i per a la inserció laboral.

3r. Incorporar la igualtat d'oportunitats de dones i homes en els processos de selecció, la classificació professional, la valoració dels llocs de treball, les retribucions i la promoció professional.

4t. Adoptar mesures per a incrementar el percentatge de dones en sectors, ocupacions o professions en què són poc presents.

5è. Fomentar les iniciatives d'emprenedoria engegades per dones.

6è. Adoptar les mesures necessàries per a eliminar totes les discriminacions directes i indirectes derivades de la maternitat.

7è. Fomentar la presència de dones en les carreres tècniques.

b) Vetllar especialment per fer efectius els principis de l'article 3, i en aquest sentit:

1r. Incorporar la perspectiva de gènere en totes les fases del procediment d'inserció laboral i garantir una representació equilibrada de dones i homes en els programes i les actuacions que es duguin a terme.

2n. Incorporar la perspectiva de gènere en les polítiques actives d'ocupació.

3r. Incorporar de manera progressiva mòduls específics de gènere en els programes de les diferents polítiques actives d'ocupació.

4t. Incorporar la perspectiva de gènere en el disseny de la formació que rebí el personal que intervé en el procés d'orientació i d'inserció laboral, amb una especial atenció als professionals que atenen el públic des de les oficines de treball, amb l'objectiu de garantir una inserció laboral lliure d'estereotips sexistes.

2. Per a promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes en l'àmbit laboral, els poders públics han de dur a terme les actuacions específiques següents:

a) Dur a terme actuacions, plans i programes destinats a les dones amb dificultats específiques d'inserció laboral.

b) Promoure l'accés de les dones a llocs directius i de comandament i crear un pla per a incentivar les empreses a adoptar mesures específiques per a garantir la representació equilibrada de dones i homes en els llocs de direcció i en els consells d'administració. Avaluat de manera continuada l'impacte d'aquestes actuacions i prendre les mesures adequades per a llur compliment efectiu.

c) Garantir el compliment del principi d'igualtat retributiva de dones i homes i promoure la incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques empresarials amb impacte en la retribució del personal, i establir mecanismes perquè les empreses hagin d'adoptar mesures per a diagnosticar i eliminar la bretxa salarial i per a fixar retribucions i complements d'una manera transparent i amb perspectiva de gènere.

d) Promoure una major diversificació professional de les dones en el mercat laboral i eliminar la segregació horitzontal, adoptant les mesures necessàries per a facilitar no només la incorporació de les dones en els sectors econòmics tradicionalment masculinitzats i alhora més estratègics i de major projecció professional, sinó també la dels homes en els sectors tradicionalment feminitzats, i vetllant perquè els sectors feminitzats siguin revaloritzats socialment i tinguin el mateix reconeixement i les mateixes condicions laborals que els altres.

e) Establir, prenent com a referència les recomanacions elaborades per la Comissió d'igualtat i Temps de Treball del Consell de Relacions Laborals, mecanismes que permetin de donar resposta a les denúncies i reclamacions per assetjament sexual o per raó de sexe, amb l'objectiu de garantir que les empreses compleixin el protocol per a la

prevenció i l'abordatge d'aquests d'assetjaments. En aquest tipus de denúncies i reclamacions, cal aplicar el principi d'inversió de la càrrega de la prova, segons el qual quan la part actora o interessada al·legui aquest tipus d'assetjament i n'aporti indicis fonamentats, correspon a la part demandada, o a qui s'imputi l'assetjament, l'aportació d'una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de les mesures adoptades i de llur proporcionalitat.

f) Impulsar mesures que afavoreixin la implantació de nous horaris que permetin, en termes d'igualtat d'oportunitats, el desenvolupament professional i la compatibilització de la vida laboral i personal. Aquests nous horaris han de contribuir a la millora tant de la qualitat de vida dels treballadors com de la competitivitat i l'eficiència empresarials.

g) Elaborar, en el si de la Comissió d'Igualtat i Temps de Treball del Consell de Relacions Laborals, recomanacions perquè els convenis col·lectius prevegin un sistema de valoració de llocs de treball i grups professionals que n'avaluï les funcions i les responsabilitats sobre la base de criteris neutres i comuns entre treballadors d'ambdós sexes i tinguin en compte la perspectiva de gènere.

En l'àmbit local, les polítiques d'activació econòmica són gestionades des de la Conselleria de Treball, Activació Econòmica. Porten diferents programes d'ocupació i accions per tal d'implementar i potenciar el teixit productiu del nostre territori així com també avancen en el desenvolupament dels sectors econòmics emergents, d'aquells que són estratègics per Tarragona, i adequen la qualificació dels treballadors i treballadores a la demanda de les empreses, atraient noves inversions per a la ciutat, que contribueixin a generar ocupació i enriquir el teixit empresarial. Des de principis dels anys 80, l'Ajuntament ha dedicat recursos humans i materials a la millora de la qualificació professional dels treballadors del territori, a promoure l'emprenedoria i a donar suport al teixit empresarial.

El Servei Municipal d'Ocupació, sota la marca Tarragona Impulsa, gestiona les Polítiques Actives d'Ocupació (PAO). Totes les accions desenvolupades per l'SMO i que s'exposaran a continuació, deriven del Pla d'Acció d'Ocupació i Desenvolupament Local 2018-2022, que contempla les línies d'actuació i els objectius estratègics dels programes i serveis gestionats. És important destacar com, al igual que s'ha anat exposant al llarg de tota aquesta diagnosi, la crisi de la COVID-19 no només ha afectat a nivell socioeconòmic, sinó que ha suposat algunes limitacions a l'hora de desenvolupar accions, en aquest cas referents a les polítiques d'activació econòmica local, durant el període de confinament.

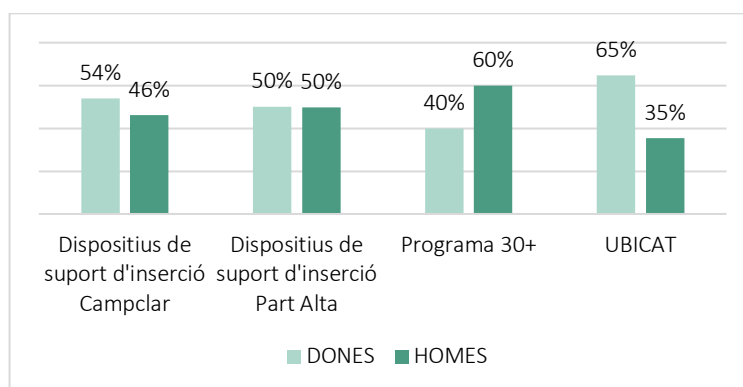
En paraules del SMO *"Des de tots els àmbits d'atenció a persones usuàries s'ha cercat compaginar l'aplicació de les mesures sanitàries amb l'oferta de serveis i programes adreçats a la millora social i econòmica del territori, mantenint els recursos adreçats a accions de millora de l'ocupabilitat de la població o de suport al teixit empresarial. Els programes més afectats per les mesures sanitàries han estat aquells que necessitaven presencialitat o mobilitat, com és el cas de les col·laboracions amb centres educatius en programes d'FP Dual, o les beques de mobilitat del programa ERASMUS"* (SMO, 2020).

Pel que fa a les dades que s'exposaran a continuació, només s'exposaran aquelles que ens aporten informació útil per tal de realitzar aquesta diagnosi i poder conèixer la realitat diferenciada de dones i homes en el context de les polítiques d'ocupació municipals. En aquest sentit, donat que la informació s'ha extret a través de la Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2020, creiem que podrà resultar redundant aportar informació que creiem que no ens permet fer una diagnosi sobre la realitat de les dones en el marc municipal, donat per exemple, perquè la informació no està desagregada per sexe/ gènere. Així doncs, tenint en compte l'exposat i la publicació en la web de l'Ajuntament de Tarragona de la resta de dades sobre ocupació, orientació i formació en el marc laboral, exposarem aquelles dades desagregades per sexe/ gènere.

- Programes d'orientació laboral

Els programes d'orientació laboral estan destinats a promoure la inserció laboral de les persones que estan inscrites en el Servei d'Ocupació de Catalunya com a persones demandants d'ocupació. La finalitat és oferir un programa d'assessorament i orientació personalitzat que s'adapti a les necessitats de la persona demandant. Respecte als diferents programes que s'han desenvolupat l'any 2020 i que han tingut persones participants, ens trobem les següents dades respecte les persones usuàries de la ciutat de Tarragona segons sexe:

GRÀFICA 58. PERSONES USUÀRIES DE PROGRAMES D'ORIENTACIÓ LABORAL SEGONS SEXE. 2020

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2020. Elaboració pròpia.

D'acord amb les dades, les dones han sigut usuàries en una major proporció en els diferents programes a excepció del Programa 30+, destinat a persones majors de 30 anys que pretén facilitar la contractació de 40 persones per part d'empreses de la zona.

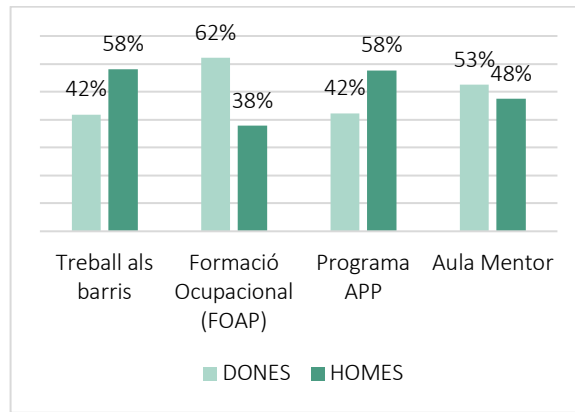
- Programes de formació

Quant a formació, faciliten assessorament i orientació sobre com millorar la formació, la cerca de feina, obrir un negoci o consolidar la teva empresa. Poden beneficiar-se d'aquest servei tant persones a l'atur com treballadors en actiu. Ofereix una àmplia oferta formativa per tal de garantir la competitivitat empresarial i la millora de l'ocupabilitat de les persones aturades i actives que s'adrecen al servei.

Respecte l'oferta formativa, que ha estat amplia, la gràfica ens mostra, que les dones, al igual que han sigut quantitativament superiors respecte als assistents masculins en els programes d'ocupació, també són superiors respecte a l'accés formatiu. Des d'aquest servei es pot realitzar formació de manera presencial o també a distància.

En aquest sentit, Tarragona Impulsa és un dels centres gestors del projecte Aula Mentor, iniciativa promoguda pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. És un projecte que facilita formació a distància a través d'Internet amb una àmplia oferta de cursos i que ofereix una formació oberta i flexible adreçada a persones adultes que vulguin ampliar les seves competències personals i professionals. S'observa el següent:

GRÀFICA 59. PERSONES USUÀRIES DE PROGRAMES DE FORMACIÓ SEGONS SEXE. 2020

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2020. Elaboració pròpia.

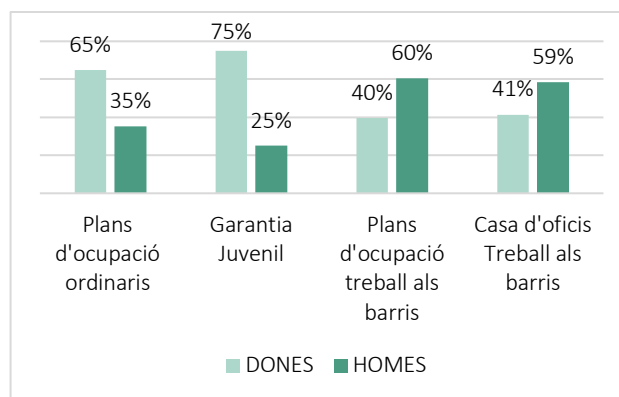
Si bé no podem fer una comparativa respecte anys anteriors per la manca de dades desagregades per sexe/gènere, respecte l'any 2020, podem observar que del total de cursos realitzats amb participació, un 53,40% de les persones participants eren dones respecte el 46,5% que han sigut homes.

- Programes d'ocupació

Els programes d'ocupació, pretenen facilitar i millorar l'ocupabilitat de les persones aturades i promoure la inserció laboral d'aquelles que es troben amb dificultats especials. Aquests plans d'ocupació representen la contractació laboral de persones aturades des de l'Ajuntament per a actuacions temporals d'interès general. Als diferents programes d'ocupació, tal i com es veurà en la següent gràfica, les dones representen un percentatge més elevat respecte el total de persones que han participat en aquests, ja que mentre que les dones representen el 58,2% del total respecte el 41,7% dels homes.

La temàtica d'aquests programes era variada, però a continuació només s'exposaran aquells en que hi ha hagut participació. S'observa el següent:

GRÀFICA 60. PERSONES USUÀRIES DE PROGRAMES D'OCUPACIÓ SEGONS SEXE. 2020

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2020. Elaboració pròpia.

Si bé d'acord amb les dades el total de dones que han participat en els diferents plans d'ocupació són superiors als homes tal i com ja s'ha exposat, veiem que hi ha una segregació segons el tipus de pla d'ocupació. Així, mentre que en el cas dels programes relacionats amb el Treball als barris

els homes són majoria, en els plans d'ocupació ordinaris i garantia juvenil hi ha una majoria femenina.

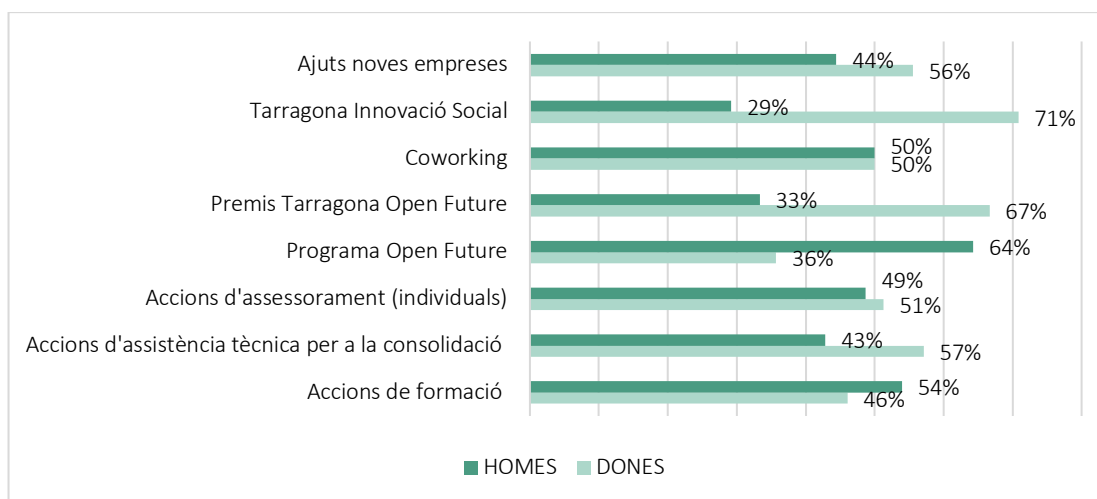
- Programes empenedoria

Realitzen programes de suport a l'emprenedoria, la petita empresa i el treball autònom (sensibilització, informació, orientació, formació, assessorament i assistència tècnica). És un recurs interessant per a persones que volen fer viables projectes empresarials o necessiten suport durant el procés de creació i consolidació.

Els resultats d'aquestes intervencions es poden mesurar en termes de nombre de plans d'empresa assessorats, empreses creades, persones promotores d'iniciatives empresarials i llocs de treball derivats.

Els programes de sensibilització (xerrades, tallers, seminaris, conferències, edició i distribució de materials, etc.) són preparats i gestionats per l'Ajuntament dins la xarxa INICIA. Les diferents accions de sensibilització, informació i orientació s'han realitzat a un total de 416 persones l'any 2020. Respecte les diferents accions i programes d'emprenedoria, s'observa el següent:

GRÀFICA 61. PERSONES USUÀRIES DE PROGRAMES D'EMPENEDORIA SEGONS SEXE. 2020

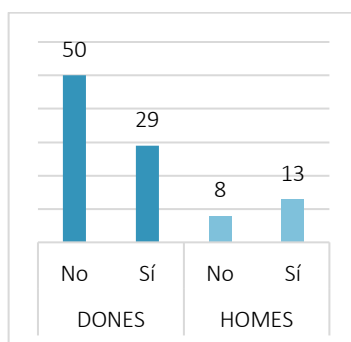
Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2020. Elaboració pròpia.

Les dones són majoria en gairebé tots els programes o accions relacionades amb l'emprenedoria desenvolupades per Tarragona Impulsa, a excepció de les accions formatives o el programa *Open Future* on hi ha una major participació masculina.

No obstant, la major participació femenina no és un indicador de la integració de gènere en les polítiques d'ocupació. En aquest sentit, a través dels diferents grups de discussió i el qüestionari realitzat a la ciutadania, s'exposa aquesta manca de perspectiva de gènere en els polítiques d'ocupació locals:

En primer lloc, pel que fa a la ciutadania quan se'ls hi pregunta sobre si creuen que les polítiques d'ocupació impulsades per l'Ajuntament de Tarragona fomenten la igualtat de dones i el col·lectiu LGTBIQ+ en l'àmbit del treball a Tarragona, s'observa el següent:

GRÀFICA 62. PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LES POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ LOCALS

Font i elaboració pròpia.

La percepció de les dones és més negativa que en el cas dels homes ja que, mentre un 63,2% de les dones creu que l'Ajuntament no promou polítiques d'ocupació des d'una perspectiva de gènere, en el cas dels homes un 61,9% creuen que es fomenta el treball i ocupació de les dones i col·lectiu LGTBI. De nou, ens trobem amb les opinions dividides en les dones amb diversitat funcional, mentre que en el cas de les dones migrants, la majoria de les dones sud-americanes (4) creuen que l'Ajuntament no fomenta polítiques que promoguin l'ocupació de les dones i col·lectiu LGTBI. No s'observen diferències significatives pel que fa a l'edat o la situació laboral de la mostra.

Pel que fa a la percepció que s'ha captat a través dels diferents grups de discussió respecte les polítiques d'ocupació s'exposa no només l'absència d'una perspectiva de gènere en els diferents plans d'ocupació, sinó com aquests fomenten la segregació horitzontal i en molts casos, la feminització de la pobresa, fruit del foment d'una ocupació femenina especialment relacionada amb la divisió sexual del treball:

Si, jo... jo crec... a veure, incorporen la perspectiva de gènere? Certament en alguns programes, però també en alguns programes que s'imposen des de la Generalitat, val? O sigui, a mi, crec que els hi falta incorporar-ho a les polítiques d'ocupació en general i en empenedoria. Per a mi falta incorporar-ho en això, impregnarse de... perquè no em val, i a veure, no és una crítica eh, que ho he parlat moltes vegades amb el Servei d'Ocupació, que siguin sempre cuidadores familiars, neteja... no val, no val això. Això no és incorporar la perspectiva de gènere, això és treballar amb determinats sectors més vulnerables que en aquest cas són dones. Però, incorporar la perspectiva de gènere suposa altres coses

És per això que es planteja que es revisin i no s'ofereixin llocs de treball on les condicions laborals fomentin la precarització laboral que afecta especialment a treballs altament feminitzats, ja sigui fruit de serveis externalitzats, com mitjançant les ofertes que s'ofereixen en la borsa del propi SMO:

Que la borsa no treballi amb empreses que no siguin responsables socialment i que no estiguin treballant per a la igualtat, i que no ofereixin ofertes de treball de deu hores, de netejadora en tres torns al dia perquè és indigne. Perquè l'administració no necessita treballar amb aquestes empreses, i hauria de ser, aquell espai on dir doncs amb tu no traballo (...) Si però no, no només amb les empreses que han de complir, sinó en les ofertes que la pròpia borsa de l'Administració del SMO te penjades, per a les persones que estan buscant feina.

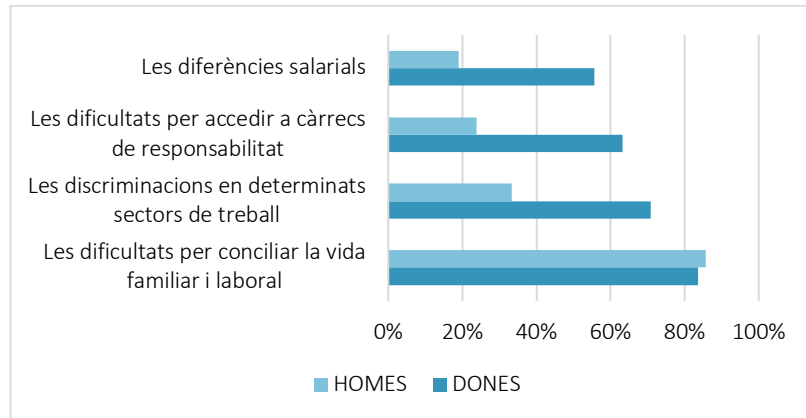
D'altra banda, també s'exposa la manca d'un disseny i mirada interseccional que doni resposta a les necessitats concretes i específiques de determinats col·lectius. En aquest sentit però, s'exposen les dificultats d'incorporar aquesta mirada de gènere en les polítiques d'ocupació locals donat que són plans d'ocupació dissenyats per la Generalitat de Catalunya:

Creo que s'han de dissenyar més plans d'ocupació locals dissenyats des del Servei Municipal d'Ocupació, tenint en compte les necessitats específiques d'aquesta ciutat que en té moltes per les seves qualitats i circumstàncies. Llavors, en esas estamos. Llavors, crec que si que té perspectiva de gènere, però crec que s'ha

d'afinar una mica més sobretot en l'anàlisi dels resultats. És a dir, al final quantes persones has contractat, quantes has donat feina, quantes eren dones d'aquestes, quantes realment s'han inserit després al món laboral

Pel que fa a les problemàtiques en l'accés i permanència al mercat de treball a Tarragona de les dones, la ciutadania que ha contestat al qüestionari ha exposat el següent:

GRÀFICA 63. PROBLEMÀTIQUES DE LES DONES D'ACCÉS I PERMANÈNCIA AL MERCAT DE TREBALL

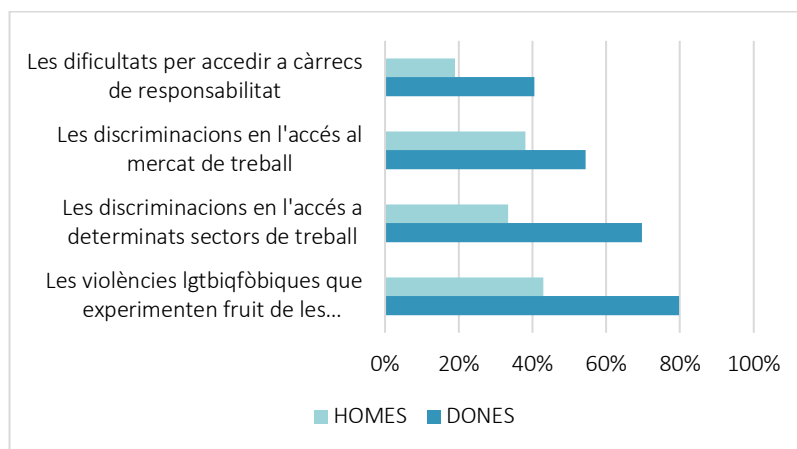
Font i elaboració pròpia.

Les dificultats per conciliar la vida familiar i laboral és, segons les dones (84%) i els homes (86%), la problemàtica principal en l'ocupació de dones. D'altra banda, una proporció elevada de les dones creuen que la resta d'opcions són problemàtiques que defineixen la realitat en el mercat de treball de les dones, les discriminacions en determinats sectors de treball (71%), les dificultats per accedir a càrrecs de responsabilitat (63%) i les diferències salarials (56%). En el cas dels homes en canvi, aquestes opcions són identificades com a obstacles en el mercat de treball en menor mesura, 33%, 24% i 19%, respectivament. A més a més, s'han recollit alguns comentaris:

“Com a llatina ens encasellen en que només servim per a treballs de neteja i cuidadora” “L'edat i tenir fills a càrrec” “Les diferències salarials i la discriminació no impedeixen obtenir un treball, el lloc de treball te'l donen, però has d'acceptar el que et donen”.

En canvi, pel que fa al col·lectiu trans les violències lgtbiqfòbiques es consideren el problema principal de les discriminacions que experimenta el col·lectiu al mercat de treball (80% de les dones i 43% dels homes).

GRÀFICA 64. PROBLEMÀTIQUES DE LES DONES D'ACCÉS I PERMANÈNCIA AL MERCAT DE TREBALL

Font i elaboració pròpia.

En el cas de les dones, les discriminacions en l'accés a determinats sectors de treball és la següent opció més escollida, 70% de les dones, sent les discriminacions en l'accés al mercat de treball en general o les dificultats per accedir a càrrecs de responsabilitat, les opcions escollides gairebé per la meitat de les dones (54% i 41% de les dones, respectivament). En el cas dels homes, les discriminacions en el mercat de treball és la segona opció més escollida (38% dels homes), mentre que les discriminacions en l'accés a diferents sectors de treball i les dificultats per accedir a càrrecs de responsabilitat són opcions escollides per una minoria, 38% i 19% dels homes.

Es precisament les dificultats d'accés al mercat de treball una de les problemàtiques que identifiquen totes les persones participants en els diferents grups de discussió és la manca de treball en les polítiques d'ocupació dirigides al col·lectiu trans, tot i que es reconeix que el Servei d'Ocupació Municipal està rebent formació en aquesta matèria:

Sé que s'està fent formació al personal tècnic, d'acord, amb perspectiva trans, sobretot per millorar les línies de intervenció, i també no, la igualtat d'oportunitats també a la inserció laboral de les persones trans. O sigui, que a nivell de formació, s'està fent en aquest sentit. O sigui, que m'imagino, que en quant a perspectiva de gènere, dintre del concepte binari, m'imagino que també s'està donant a terme o s'ha dut a terme en el seu moment. Interpreto que sí.

Les problemàtiques de la població trans es relacionen ja no només amb l'accés a un treball, sinó amb les traves burocràtiques que impedeixen ocupar un lloc de treball:

Et diré que jo personalment he tingut el problema de presentar-me d'una manera, a un lloc de treball, entrego les meves dades a un cap i quan el cap ha anat a entregar les dades a la gestoria, per a donar d'alta un contracte, s'han trobat que no era la persona que jo estava dient que era, i bé, no he pogut fer el treball. O sigui aquesta és la experiència meva que he tingut en primera persona.

Aquestes problemàtiques en el mercat de treball formal del col·lectiu LGTBI, especialment de les persones trans, van ser identificades a través del treball conjunt del SAI i el SMO, mitjançant l'elaboració del **Diagnòstic sobre percepció de les LGTBI-FÓIES en els àmbits d'ocupació i Seguretat a la Ciutat de Tarragona**. Aquest diagnòstic ha suposat el punt de partida del Pla d'Acció del Servei Municipal (SMO) de l'Ajuntament de Tarragona en matèria de diversitat sexual, corporal i de gènere (2021-2023). En aquets sentit, del total de les cinc línies estratègiques que s'han dissenyat, són d'especial interès aquelles que impacten directament en el canvi intern de

l'organització així com les que suposen línies d'acció directa al col·lectiu. En aquest sentit doncs, pel que fa a la primera línia estratègica aquesta és "sensibilització i prevenció" i s'estableixen els següents àmbits d'acció: Eix 1. Sensibilització interna, eix 2. Capacitació interna, eix 3. Formació externa a persones usuàries del SMO, eix 4. Formació externes a empreses i eix 5. Canvi institucional intern. Pel que fa a la línia estratègica de "Foment de l'ocupació" es preveu incentivar la contractació de qualitat de persones trans mitjançant programes de contractació directa, així com dintre de les subvencions directes, el foment de la intermediació mitjançant el programa Treballa i Formació així com impulsar el mentoratge.

Al mateix temps, d'altres problemàtiques que s'han identificat amb l'ocupació estan relacionades amb la invisibilització del col·lectiu amb problemes de salut mental, diversitat funcional, especialment en les empreses privades:

Quant a la inserció laboral i en la contractació crec que està molt deixat de la mà del sector privat, quina és l'actitud que es té alhora de contractar. Si que hi ha fundacions que mesuraven entre persones amb discapacitat i empreses, perquè ara hi ha aquesta llei en que les empreses de, un mínim d'uns quants treballadors, tenen una compensació si agafen un treballador amb discapacitat i tot això. Total, jo vaig fer-ho a través d'una fundació, i estic en una empresa com a, en aquest diguem, o sigui, en aquest, no sé com explicar-ho, o sigui, com a persona que tinc una discapacitat m'han agafat a través de la fundació, no? Però si que alhora de fer les entrevistes, vaig notar que depenia molt de cada empresa quina era la actitud alhora de fer-te la entrevista. Ells, per llei, no et poden preguntar quina és la discapacitat que tens, però és obvi que quant et veuen, si tu no tens cap discapacitat aparent, física o que sigui evident, burxen, algunes empreses burxen per a veure què i crec que això sí que s'hauria de fer alguna cosa, de forma institucional, perquè el sector privat, estic conscienciat de que... de que s'ha de complir la llei i no anar a veure què passa, què tens, que no sé que, no? O sigui, jo m'hi vaig trobar amb això, en que algunes empreses em van, com coaccionar una mica. En canvi a l'última, a la que estic, no ho van fer. Per això també em vaig decantar amb aquesta

l'exclusió de totes aquelles que, si bé tenen algun tipus de diversitat funcional, nos se'ls hi reconeix el criteri mínim del 33%:

El que passa és que ens trobem amb la dificultat que quan van al CAP a valorar el percentatge de discapacitat, a vegades, no els hi fan ni el 33%. Aleshores, si no tens els 33% o no tens el grau de dependència, no hi pots accedir (...) Aleshores no aconseguir aquest 33%, que li donaria la possibilitat d'accedir amb unes certes condicions més favorables al mercat de...el mercat laboral, i amb això, a la inclusió social.

En aquest sentit, es parla d'un projecte de formació, acompanyament e inserció laboral pel col·lectiu de persones amb problemes de salut mental:

Jo parlant en el tema de l'ocupació en l'àmbit de la salut mental, conec un projecte que s'està intentant portar a terme, a Barcelona, a través d'una associació i un institut, que és com... és alguna cosa que bé des d'Anglaterra que s'anomena bé, Suport i ajuda mútua, i el que es fa, a dia d'avui aquí, és formar a persones que més o menys, estan en un procés bastant estable, se'ls dona una formació, i a través d'aquesta formació i l'experiència pròpia, se'ls està començant a aconseguir llocs de treball dins d'equips tècnics. És una figura que s'està començant a conèixer i bé, suposo que encara té una mica de treball però, a Barcelona ja hi ha gent que s'està dedicant a això. (...) Aquesta formació, és un Tècnic en acompanyament i suport mutu.

Fruit de l'exposició dels diferents programes i serveis que es promouen des del SMO, així com mitjançant la informació obtinguda a través de la ciutadania pels diferents instruments de recollida de dades, s'observa una manca de perspectiva de gènere en les polítiques d'ocupació impulsades per l'Ajuntament de Tarragona i el SMO.

En aquest sentit, s'identifiquen unes mancances especialment ja no només vers la implementació transversal de la perspectiva de gènere en les diferents polítiques que són impulsades en els àmbits de formació, ocupació, empenedoria, etc. sinó que, a més a més, les polítiques d'ocupació enfocades a les dones fomenten la segregació horitzontal promovent l'ocupació en llocs de treball tradicionalment feminitzats, especialment quant a personal de neteja.

CONCLUSIONS

En apartats anterior s'ha evidenciat com les taxes d'atur són superiors en el cas de les dones. Aquesta major representativitat femenina, és reflecteix en el cas de Tarragona en una major demanda i participació de les dones en les diferents polítiques i accions d'orientació laboral, formació i empenedoria realitzades per Tarragona Impulsa.

Les diferències de gènere es donen en la segregació en els diferents plans d'ocupació, on s'observa una major participació femenina o masculina en funció del tipus de pla d'ocupació.

Aquesta major participació femenina trenca amb la tendència que s'observa en la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018), on la presència femenina malgrat experimentar un augment al llarg dels anys, era inferior a la d'homes.

No obstant, la major presència femenina no és un factor que garanteixi el disseny de plans d'ocupació des d'una perspectiva de gènere. Una queixa que ha sigut identificada com una de les problemàtiques existents a les polítiques d'ocupació locals que afecten a les dones. Al mateix temps, també s'han identificat mancances respecte el disseny de polítiques destinades a col·lectius amb d'altres especificitats com el col·lectiu LGTBIQ+ o persones amb problemes de salut mental.

En aquest sentit doncs, podem afirmar com s'han identificat unes mancances quant a la incorporació de la perspectiva de gènere en les diferents polítiques d'ocupació ja no només per la ceguera existent vers el disseny e implementació de polítiques actives que tinguin en compte les necessitats específiques de les dones i col·lectiu LGTBI, sinó per la manca d'una mirada de gènere que implica que es retroalimenten les desigualtats en el mercat de treball local. Es per això que les actuacions dels poders públics i serveis locals no s'ajusten a les obligacions previstes en la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes en el seu article 32.

4.2.3. Diversitat de gènere en els llocs de representació. Segregació vertical

En la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018) es va exposar com, la crisi econòmica de 2008, havia tingut un impacte no només en la destrucció de la feina, sinó també en l'ocupació de llocs de poder de les dones. Mitjançant el 7è Informe de Diferències Retributives Home-Dona, de l'ICSA i l'escola de negocis EADA, s'exposava com la dona va passar d'ocupar el 20% dels càrrecs directius l'any 2008 a només el 10,3% l'any 2013.

El 15è Informe de Bretxa salarial i presència de la dona en llocs directius 2021, dibuixa una situació més positiva respecte a la representació de les dones, tot i que està molt lluny d'una distribució

equitativa dels càrrecs de poder. D'acord amb aquest, fruit de l'estudi mitjançant una mostra de 80.000 persones treballadores per compte d'altri, ha hagut un canvi quantitatiu en l'ocupació de llocs directius a Espanya. Així, actualment les dones ocupen el 18,8% dels llocs directius vers el 10,3% que representaven l'any 2013. Si bé aquesta xifra és la més positiva des de 2008, just abans de l'inici de la crisi financera, les dones estan molt lluny de tenir la mateixa presència que els seus homòlegs masculins. De fet, tenint en compte el creixement tant lent d'aquests últims anys, la paritat de gèneres en càrrecs de poder no s'aconseguirà fins l'any 2070 (Lorenzo, 17 de maig de 2021).

D'altra banda, les dades ens mostren com hi ha un fenomen "d'embut" a mesura que les dones ascendeixen de nivell professional. En aquest sentit, mentre que les dones ocupen el 43,3% dels treballs base, el 28,5% dels càrrecs intermedis, aquest percentatge és reduït, tal i com ja s'ha exposat, al 18,8% en càrrecs directius i al 8,8% en càrrecs de direcció general. Aquestes dades dibuixen el que es coneix com a "sostre de vidre" i que està estretament relacionat amb la construcció d'una imaginari col·lectiu en el qual les dones són interpretades com a menys productives fruit de les seves responsabilitats familiars o la maternitat, així com les capacitats de lideratge associades als estereotips i rols de gènere tradicionals.

En aquest sentit, les noves condicions i circumstàncies laborals respecte la presencialitat fruit de la crisi de la COVID-19, suposen una oportunitat per millorar la capacitat de conciliació familiar i laboral de les dones, i perquè les dones, per tant, vagin ocupant progressivament més llocs de poder.

Una altra dada important però, és la segregació dels diferents sectors, ja que mentre que les dones representen el 32,6% en les àrees funcionals de Recursos Humans o el 19,8% en les àrees financeres, la direcció comercial o la direcció d'operacions i/o producció que estan relacionades amb carreres tècniques són àmbits especialment masculins.

Respecte la bretxa salarial, aquesta experimenta una mateixa tendència, sent que és més elevada en els càrrecs de responsabilitat. En els treballs base, la bretxa salarial és del 11,5% a favor dels homes, en els càrrecs intermedis de l'11%, i en els càrrecs directius d'un 14,4%. Mentre que en el cas de les persones en els treballs base la bretxa salarial s'ha reduït unes dècimes, en el cas dels càrrecs de responsabilitat aquesta ha augmentat al voltant d'un 2%.

- Representació de dones i homes en l'àmbit municipal

En la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018), es va analitzar el nivell de representació de dones i homes en l'àmbit municipal com un indicador específic.

Aquest indicador mesurava la representativitat de les dones en tots els àmbits, categories i nivells de responsabilitat, amb l'objectiu d'analitzar si hi ha paritat, segregació horitzontal i/o segregació vertical.

Pel que fa a la representació política municipal, aquest àmbit s'analitzarà en l'Eix 3, Ciutat de drets en l'àmbit vida associativa i política.

- Representació a les empreses municipals, mixtes i organismes autònoms

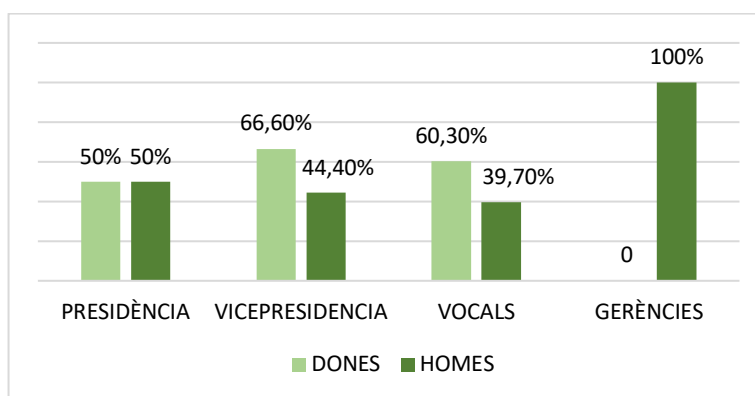
En relació amb les empreses municipals, amb 100% de capital públic, de les sis existents, tres són presidides per dones i tres per homes. S'observa el següent:

TAULA 14. REPRESENTACIÓ SEGONS GÈNERE EN ELS LLOCS DE DIRECCIÓ A LES EMPRESES MUNICIPALS

EMPRESES MUNICIPALS	Presidència	Vicepresidència
Servei Municipal de l'Habitatge i Actuacions Urbanes, SA (SMHAUSA)	Home	Home
Empresa Municipal de Transports Públics de Tarragona, SA (EMTPSA)	Home	Dona
Empresa Municipal de Desenvolupament Econòmic de Tarragona, SA (EMDE TSA)	Dona	Dona
Aparcaments Municipals de Tarragona, SA (AMTSA)	Dona	Home
Empresa Municipal de Mitjans de Comunicació de Tarragona, SA (EMMCT)	Dona	Dona
Empresa de Serveis Promocionals d'Iniciatives Municipals, SA (ESPIMSA)	Home	Dona

Font: Web municipal. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 65. REPRESENTACIÓ EN EMPRESES MUNICIPALS

Font: Web municipal. Elaboració pròpia.

Respecte els consells d'administració, en la seva majoria estan formats en major mesura per dones que per homes, sent, que si bé hi ha una composició paritària, quan hi ha una majoria, aquesta és en favor de les dones.

TAULA 15. MEMBRES DELS CONSELLS ADMINISTRATIUS

GÈNERE	PRESIDÈNCIA	%	VICEPRESIDÈNCIA	%
Dones	3	50%	5	83%
Homes	3	50%	1	17%
Total	6	100%	6	100%

Font: Web municipal. Elaboració pròpia.

TAULA 16. COMPOSICIÓ DELS CONSELLS ADMINISTRATIUS

GÈNERE	COMPOSICIÓ	%
Paritària	2	33%
Majoria dones	3	50%

Majoria homes	1	17%
Total	6	100%

Font: Web municipal. Elaboració pròpia.

En tres de les sis presidències hi trobem una dona al capdavant, el 50%, i en cinc de les sis vicepresidències hi trobem una dona al cap davant, el 83%. Tanmateix, hi ha persones que posseeixen múltiples càrrecs, pel que en total només hi ha 9 persones; 5 dones (55%) i 4 homes (45%).

Així mateix veiem que només dos (33%) consells d'administració són mixtes, que en tres (50%) només hi ha dones, i en un (17%) hi ha només homes; és a dir, el 67% dels consells administratius no tenen membres dels dos sexes.

Pel que fa a les dues empreses mixtes, aquestes són l'Empresa Municipal Mixta d'Aigües de Tarragona, SA, i l'Empresa Mixta de Serveis Fúnebres Municipals de Tarragona, SA, els consells d'administració estan formats al 100% per homes segons dades de l'anterior Pla. En l'actualitat, pel que fa a l'Empresa Mixta de Serveis Fúnebres Municipals de Tarragona, SA, segueixen igual, 100% homes, si bé la gerent és una dona. I a EMATSA, hi ha, en l'actualitat, 2 dones al Consell d'administració, d'un total de 10 persones (8 homes per 2 dones), una de les quals, però, és la secretària.

Pel que fa als organismes autònoms, dels tres existents, tots estan presidits per dones. Si analitzem la composició segons sexes del Consell Rector dels diferents organismes, en tots els organismes autònoms es compleixen les regles de paritat, amb la diferència que, mentre en el cas de l'Institut Municipal de Serveis Socials i el Patronat Municipal d'Esports de Tarragona hi ha una majoria, tot i que mínima, de dones, mentre que en el cas del Patronat Municipal de Turisme aquesta és a favor dels homes. La gerència en ambdós casos està ocupada per homes.

Els òrgans de direcció del sindicat UGT de la demarcació de Tarragona, estan formats per tres homes, incloent el secretari general i dues dones. Si no tenim en compte la secretaria general, hi ha paritat de gèneres, ja que hi ha una representació 50-50%. Una de les dones que formen part de l'òrgan de govern, és la Secretària d'Igualtat i Afers Socials, un fet que si bé no dista de ser positiu, ens recorda com l'ocupació de les dones a càrrecs de responsabilitat moltes vegades està unida a l'acció directa en matèria d'igualtat.

En el cas de CCOO, en canvi, hi ha una majoria femenina, tant en la secretaria general que és ocupada per una dona, com en la comissió executiva, on les dones representen el 57% respecte un 43% dels homes.

CONCLUSIONS

D'acord amb l'anàlisi de la representació política a l'Ajuntament de Tarragona i les seves conselleries i comissions municipals podem dir que hi ha representació paritària, ja que les dones i homes estan dintre de la distribució 40-60%. No obstant, si ens centrem en les persones que són caps de llista als diferents partits polítics veiem com aquesta paritat desapareix, per tal de ser només dues dones caps de llista vers cinc homes.

També els llocs de presidència i vicepresidència de les empreses municipals i els organismes autònoms són espais de poder paritaris, no així en les empreses mixtes.

No obstant hi ha una greu desigualtat quant a les gerències de les empreses públiques i dels organismes autònoms, les quals són totes ocupades per homes, malgrat la gran majoria de la plantilla siguin dones.

La representació en les direccions territorials es troben dintre dels paràmetres de representació paritària, sent important la majoria femenina si només tenim en compte les persones que estan a càrrec dels diferents departaments, sense tenir en compte les diferents delegacions del govern autonòmic i el govern central.

En el cas de la representació sindical, les dones ocupen el centre dels espais de poder i política sindical, sent majoria en el cas d'un dels sindicats nacionals més importants a nivell nacional, CCOO.

4.2.4. Treball domèstic, de cures i afectes

El treball de la llar i de cura en l'àmbit familiar recau principalment sobre les dones, independentment de l'edat o de la situació laboral. Malgrat que aquest treball sosté l'estructura productiva, no es reconeix el seu valor econòmic i social, per la qual cosa es realitza de forma no remunerada i invisible.

- En l'última Enquesta dels Usos del Temps (ara en endavant, EUT), realitzada per l'INE l'any 2013 es va observar com les dones dedicaven de mitjana 1 hora i 52 minuts més al dia a les tasques de la llar i la família i, per contra, dedicaven 1 hora i 2 minuts menys al treball remunerat que els homes.
- En l'Enquesta Nacional de Condicions de Treball (ECV) de l'any 2015, realitzada per l'Institut Nacional de Seguridad i Salud en el Trabajo (INSST) s'observava com tenir parella i que aquesta estigui treballant o tenir fills/es influeixen en la distribució del temps que es dedica al treball no remunerat, tal com s'observa en la següent taula:

TAULA 17. HORES A LA SETMANA DEDICADES TREBALL REMUNERAT O NO REMUNERAT SEGONS TIPUS DE LLAR

TIPUS DE LLAR		TREBALL PRINCIPAL	UN ALTRE TREBALL	TREBALL NO REMUNERAT		TREBALL PRINCIPAL	UN ALTRE TREBALL	TREBALL NO REMUNERAT
Sense parella	HOMES SENSE FILLS/ES	36,9	0,1	10,9	HOMES AMB FILLS/ES	35,7	1,5	13,5
Amb parella que no treballa		39,4	0,0	6,0		40,3	0,4	16,3
Amb parella que treballa		39,9	0,3	8,7		42,5	0,1	20,8
Sense parella	DONES SENSE FILLS/ES	33,3	0,2	13,3	DONES AMB FILLS/ES	31,7	0,4	31,9
Amb parella que no treballa		33,6	0,4	17,2		34,7	0,1	30,7
Amb parella que treballa		36,0	0,5	16,4		34,0	0,2	37,5

Font: Enquesta Nacional de Condicions de Treball: INE.

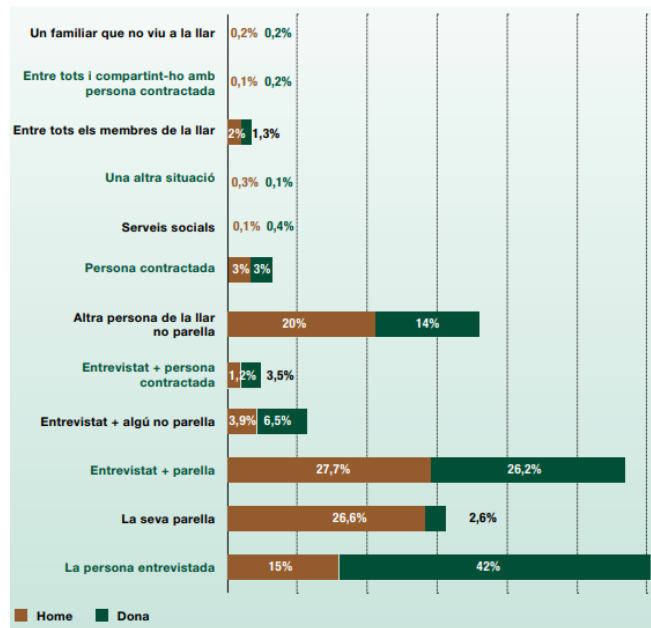
Però ja quan hem analitzat el treball de mercat format s'ha observat com les dones, representen gairebé la totalitat de les persones que sol·liciten una excedència o jornada parcial, estant aquesta especialment relacionada per la cura dels fills/es i de persones malaltes o dependents.

En aquest sentit, recordem que, d'acord amb les dades facilitades pel Ministeri d'Inclusió, seguretat social i migracions, durant el 2019, el 92,53% i el 79,06% de les excedències per cura de fills/es i per cura de familiars van ser demanades per dones. A més a més, les dones representen el 88,9% del total de persones que manifesten que el motiu de preferència de la jornada parcial és per la cura de fills i filles i el 86,7% de les persones que manifesten que el principal motiu és tenir cura de persones malalties o dependents (gràfica 24).

D'acord amb l'Enquesta de Salut a Catalunya 2020 (ICD, 2021) en dies feiners, les dones dediquen de mitjana 1,91 hores diàries a les activitats domèstiques, mentre que els homes en dediquen 0,92 hores. Durant el cap de setmana, la mitjana d'hores dedicades a activitats domèstiques per part de les dones augmenta fins les 2,81 hores sent encara inferiors en els homes ja que hi dediquen 1,61 hores de mitjana al dia. Al mateix temps, el 42% de les dones consideren que són elles qui s'ocupen principalment de les feines de la llar i el 26,2% que se'n ocupen elles i les seves parelles.

La suma d'aquestes dues activitats és superior en el cas de les dones, fet que representa dedicar menys temps a la resta d'activitats personals com són fer esport, estudiar, etc.

GRÀFICA 66. PERSONES QUE S'OCUPA PRINCIPALMENT DE LES TASQUES DE LA LLAR

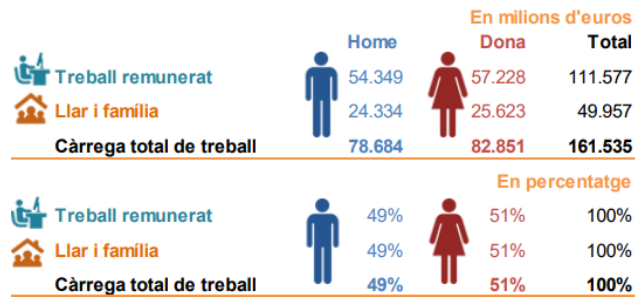
Font i elaboració: Dossier Estadístic: Les dones a Catalunya 2021. Institut Català de les Dones.

D'altra banda, el 41,4% de les dones han indicat que són les cuidadores principals de les persones amb discapacitat i el 8,6% la seva parella, mentre que en el cas dels homes aquests percentatges són del 16,2% i 18,4%, respectivament. Quant a la població menor de 18 anys, les dones consideren que són elles les principals cuidadores de la població menor de 18 anys en un 37,8% dels casos i els homes ho consideren en un 8,7% dels casos.

La major dedicació en les tasques de la llar de les dones que en moltes ocasions suposa una doble o triple jornada laboral en aquelles dones que també participen en el mercat de treball formal. D'altra banda, mitjançant l'Informe de Quantificació econòmica del treball domèstic no remunerat elaborat per l'Institut Català de les dones, es va poder observar com respecte les dades de l'EUT de l'any 2011, a mesura que augmentava el nivell formatiu també augmentava la càrrega total de treball, tant de dones com d'homes. No obstant, també és cert que es donava una relació inversament proporcional, ja que, a mesura que augmenta el nivell formatiu disminueix la diferència per sexe de dedicació al treball domèstic. Una reducció del temps de dedicació al treball no remunerat que pot estar relacionat en la cerca i contractació d'ajuda externa. Unes dades que treuen a la llum com la visibilització de dones en el mercat de treball en països desenvolupats ha implicat la invisibilització de dones migrants especialitzades en el treball domèstic mitjançant una cadena de cures global (Pla, 2008).

D'acord amb els càlculs realitzats per l'Institut Català de les dones, el valor econòmic del treball no remunerat de les llars a Catalunya l'any 2015 era de 49.957 M€ a preus corrents del salari brut de 2015.

GRÀFICA 67. VALOR ECONÒMIC DEL TREBALL DE CURES I DOMÈSTIC

Font: Informe de Quantificació econòmica del treball domèstic i de la cura de persones no remunerat a Catalunya. Institut Català de les Dones.

D'altra banda, aquesta distribució desigual de les tasques domèstiques calculada en funció de les dades de l'EUT (2011) i el salari brut mitjà de 2015, implica un cost de 2.759 euros anuals a cada dona a Catalunya donat que impacta directament en els seus ingressos salarials bruts anuals pel treball remunerat.

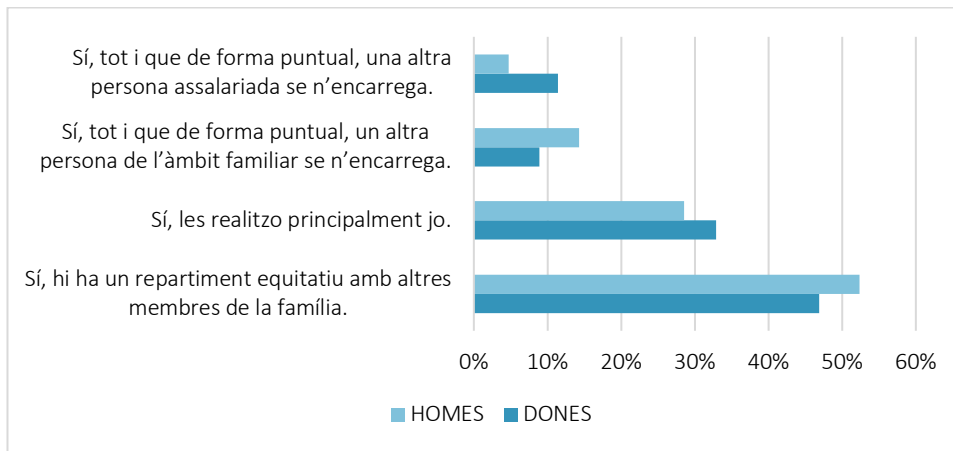
Aquestes dades reflecteixen la lògica d'un sistema econòmic que, fruit de la divisió sexual del treball, construeix a les dones com a elements de mercat menys productius. La major dedicació al treball no remunerat fruit de la naturalització de la dona com a cuidadora de la llar, ja no només implica una menor capacitat temporal al treball remunerat, sinó que a més, permet que l'home estigui més disponible per al treball remunerat i sigui, d'acord amb els conceptes de mercat, més productiu. Aquesta dedicació al treball no remunerat i, al cap i a la fi, als treballs de cures i de la llar, també beneficia al propi Sistema de l'Estat del Benestar, ja que davant la incapacitat institucional de satisfer les necessitats socials que s'han vist augmentades per una crisi en l'ètica de cures, les dones, assumeixen les funcions de protecció social de l'Estat, reduint-se així doncs, els costos institucionals dirigits a les cures.

En aquest sentit, les dades exposades, no només ens ofereixen informació sobre la realitat en la divisió sexual del treball productiu i reproductiu segons gènere, sinó que fan sortir a la llum la necessitat de fomentar polítiques de corresponsabilitat que qüestionin els rols de gènere tradicionals, incidint també en els usos del temps.

No obstant, quina és la situació de la ciutadania tarragonina?

A través de l'enquesta dirigida a la ciutadania hem pogut conèixer quina és aquesta distribució de les tasques domèstiques en les diferents unitats familiars. Quant se'ls hi pregunta sobre la seva participació en les tasques domèstiques, s'observa el següent:

GRÀFICA 68. PARTICIPACIÓ EN LES TASQUES DOMÈSTIQUES

Font i elaboració pròpia.

Segons la informació facilitada per les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari, la majoria de les dones i homes afirmen que es reparteixen de forma equitativa les tasques domèstiques amb d'altres membres de la família (47% dones i 52%). Pel que fa a la resta d'opcions, un 33% de les dones i un 29% dels homes afirmen assumir les tasques de la llar en primera persona, mentre que un 9% i 14%, respectivament, afirmen fer-ho de forma puntual. D'altra banda, la contractació d'una tercera persona per la realització d'aquestes es dona en el cas de les dones en major mesura que la realització per part d'una altra persona de l'àmbit familiar (11% i 9%, respectivament) mentre que en el cas dels homes aquesta és l'opció minoritària (5%).

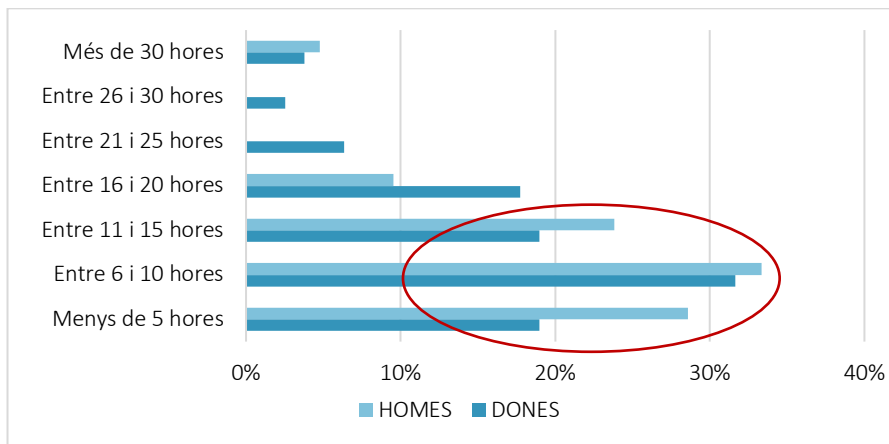
Pel que fa a la situació econòmica de les persones que contracten els serveis d'una tercera persona, només dues persones, una dona i un home, expressen tenir dificultats per arribar a final de mes amb el seu salari, sent que la resta arriben amb fluïdesa a final de mes. Al mateix temps, la meitat de les dones que tenen una persona assalariada tenen fills/es a càrrec, respecte l'altra meitat i l'únic home que ha seleccionat aquesta opció que no en té.

Quant a les dones sud-americanes, aquestes són representatives en totes les opcions, sent que una de les dones exposa tenir una persona assalariada que se n'encarrega de les tasques de la llar. Al mateix temps, creiem important assenyalar que el 66,6% de les dones d'entre 61-75 anys, tenen a una persona assalariada que els hi fa les tasques domèstiques, representant aquesta franja generacional el 44,4% del total de dones que tenen una persona assalariada.

D'altra banda, una de les dones enquestades exposa el següent:

“Malgrat el repartiment és equitatiu hi ha un sentiment de responsabilitat i de càrrega pel fet de ser dona i per altra banda, una necessitat constant de reconeixement de les tasques realitzades per part de l'home.”

GRÀFICA 69. HORES DE PARTICIPACIÓ EN LES TASQUES DOMÈSTIQUES

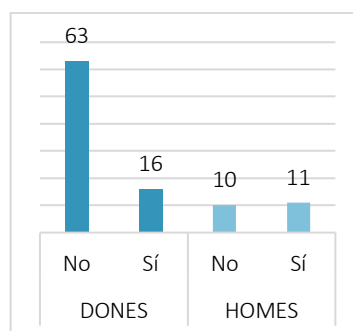
Font i elaboració pròpia.

Un 32% de dones i un 33% homes, diuen dedicar entre 6 i 10 hores a les tasques de la llar, mentre que un 19% de les dones i un 29% homes exposen dedicar-hi menys de 5 hores. A mesura que augmenten les hores de dedicació els percentatges es van reduint. En els homes els percentatges es distribueixen entre els que hi dediquen menys de 5 hores i entre 16 i 20 hores, sent només el 5% dels homes, els que hi dediquen més de 30 hores. En el cas de les dones en canvi, aquestes tenen representació mostral en totes les opcions.

D'altra banda, pel que fa al foment de polítiques corresponsables, s'observen unes deficiències en la promoció d'una cultura corresponsable a través per una banda, de les polítiques de l'Ajuntament de Tarragona en la prestació de serveis municipals, així com vers el foment de la conciliació i la corresponsabilitat en l'àmbit privat.

En aquest sentit, quan se'ls hi planteja si creuen que l'Ajuntament de Tarragona ofereix serveis (activitats per ocupar el temps lliure de fills o filles, espais del banc del temps, etc.) per facilitar la conciliació i la corresponsabilitat, s'observa el següent:

GRÀFICA 70. HORES DE PARTICIPACIÓ EN LES TASQUES DOMÈSTIQUES

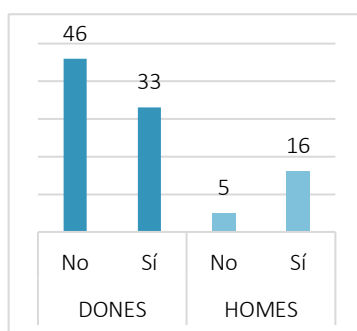
Font i elaboració pròpia.

Mentre que en les dones hi ha un clar posicionament d'aquelles que creuen que l'Ajuntament no ofereix espais o serveis per facilitar la conciliació de la ciutadania, 79,7% de les dones, en els homes la mostra es distribueix gairebé a la meitat entre els que creuen que no i els que creuen que sí. A més a més, la majoria de les dones que tenen fills/es a càrrec (76,6% de les dones amb fills/es) creuen que l'Ajuntament de Tarragona no ofereix aquests espais o serveis de conciliació.

Una percepció que surt a la llum en els diferents grups de discussió quan s’afirma que des de l’Ajuntament de Tarragona no s’estan fomentant polítiques d’usos del temps, tot i que es reconeix el potencial de promoure polítiques i accions en aquesta línia com “El banc del temps”, arrel de les accions solidàries comunitàries que es van donar en alguns barris de la ciutat arrel de la crisi provocada per la COVID-19.

D’altra banda, pel que fa a l’àmbit privat, hi ha un clar posicionament de les dones de la ciutadania així com de les persones participants en els diferents grups de discussió de treballar en el foment de polítiques de conciliació corresponsables. Així doncs, pel que fa a la ciutadania, quant se’ls hi pregunta sobre la suficiència i adequació de les mesures de conciliació de la vida familiar i laboral en la seva empresa actual o anteriors, exposen el següent:

GRÀFICA 71. SUFICIÈNCIA DE LES MESURES DE CONCILIACIÓ DE LA VIDA FAMILIAR I LABORAL

Font i elaboració pròpia.

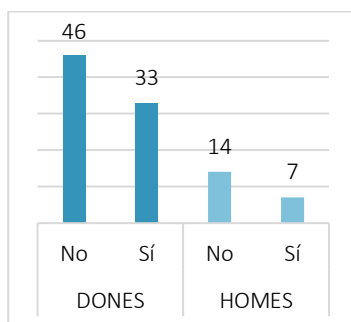
De nou, ens trobem que la percepció pel que fa a les facilitats per conciliar la vida familiar i laboral és més negativa en les dones respecte els homes (58,2% de les dones i 28,5% dels homes opinen que les mesures de conciliació no són adequades vs un 41,7% de les dones i un 71,4% dels homes que creuen que sí).

En aquest sentit, donat que la divisió sexual del treball implica més càrregues familiars i una distribució dels usos del temps desigual, les dones de la nostra mostra poden tenir més dificultats per conciliar la vida familiar i laboral i, per això, aquestes creuen que les mesures previstes en la seva feina actual o anteriors són insuficients. No obstant, és important assenyalar que aquelles persones, dones i homes, que tenen fills/es o persones dependents a càrrec es distribueixen gairebé, de forma equitativa entre les que creuen que aquestes són suficients i les qui creuen que són insuficients.

Les dones amb diversitat funcional tenen opinions dividides així com les dones sud-americanes.

És especialment destacable que una part important de les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari afirmen no haver-se acollit a cap mesura de flexibilització horària o de conciliació per càrregues familiars, 58,2% de les dones i 66,6% dels homes.

GRÀFICA 72. PERSONES BENEFICIÀRIES DE LES MESURES DE CONCILIACIÓ DE LA VIDA FAMILIAR I LABORAL

Font i elaboració pròpia.

Les dones amb diversitat funcional, inclús la que esta ocupada, exposen no haver-se acollit a cap mesura, així com tres de les cinc dones originàries de Sud-Amèrica. Al mateix temps, no hi ha especials diferències respecte aquelles persones que tenen fills/es a càrrec (54,5% de les dones que tenen fills/es i 57,1% dels homes que tenen fills/es respecte vs el 45,4% de les dones i el 42,8% dels homes que no tenen fills/es).

És per això que el foment de les mesures de conciliació i corresponsabilitat en l'àmbit privat s'estableix com una prioritat a treballar des de l'Ajuntament de Tarragona a través de les subvencions a aquestes.

Al mateix temps, quant al foment de la corresponsabilitat, es situen les llars d'infants com un dels àmbits imprescindibles a treballar des de l'Ajuntament donat les incompatibilitats econòmiques i d'horaris de les mares amb la jornada laboral:

Llavors pregunto, des del desconeixement que tinc, com aquí dueu l'Ajuntament com pot fomentar aquesta corresponsabilitat i aquesta conciliació? Jo pregunto, per exemple, un dels problemes que hi ha, és el dels fills. Perquè no hi hagin jornades parcials, o perquè doncs la dona no pugui treballar, hi ha prou llars d'infants a uns preus assequibles per a les dones que tenen una jornada laboral doncs, com deia el company, menys remunerades, jornades parcials, etc. L'Ajuntament això ho fan? Ho pregunto jo perquè no ho sé.

Sí. Nosaltres sí que ens trobem a l'associació, sobre tot familiars d'aquí Tarragona, doncs bé, moltes mares que treballen a torns o així, i sí que el problema principal (...) molts cops és amb el sentit de l'horari, no? Que costa accedir a guarderies municipals o escolaritzacions municipals i que els horaris són incompatibles, no? Treballes de tarda, i no tens on deixar els nens si no tens familiars, has de deixar de treballar, ja caus una altre cop en la pobresa, no? De... bé amb molta feina per tirar endavant, la família (...)

Però si li ajuntem que el sou de la dona és inferior, inclòs hi ha dones que es plantegen de dir no, és que per lo que guanyo ja s'ho endú tot la guarderia o una llar d'infants. Llavors, clar. És molt complex, no? Educar avui en dia.

No obstant, també es posa èmfasis en la importància de coeducar en aquest sentit. Transmetre la importància d'un model de sostenibilitat de la vida, posant en el centre la cura i els afectes i reivindicant el paper de les dones tant en la història com deconstruint el model actual que mitifica i calcula els èxits en funció de la meritocràcia. En aquest sentit, es proposen algunes línies d'acció per tal de reivindicar el paper de les dones de la ciutat:

Idees més creatives, sempre són dones referents que abans han fet alguna cosa. Això es molt masculí. Perquè ha de ser dones que han fet alguna cosa? Perquè no poden ser les dones invisibles que han fet cures, sense fer.

(...) Però això és també fer alguna cosa

Més enllà de la informació obtinguda mitjançant el qüestionari i grups de discussió realitzats a la ciutadania en aquesta diagnosi, així com la informació que s'ha exposat *ex ante* vers els usos del temps, lo cert és que no existeix informació local respecte la corresponsabilitat o els usos del temps.

En aquest sentit, tant en la Llei 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes, com en la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, s'exposa com un dels principis d'actuació dels poders públics "l'equilibri entre el treball de mercat i el treball domèstic i de cura de persones i corresponsabilitat en el treball: els poders públics han de garantir el compliment dels principis d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en el treball i de no-discriminació a causa d'embaràs o de maternitat, i han de reconèixer la vàlua del treball domèstic i de cura de persones amb l'objectiu d'assolir un nou equilibri en la distribució del temps de treball i un repartiment equitatiu i corresponsable entre dones i homes dels treballs de mercat i domèstic i de cura de persones."

És per això que en l'article 42, s'estableix el següent:

En aplicació dels principis segon i quart de l'article 3, l'Administració competent ha de dur a terme les accions següents:

- a) Analitzar les desigualtats i les diferències existents entre dones i homes en els usos del temps i aplicar polítiques que tinguin en compte de manera integral la percepció i la visió del temps segons els diversos àmbits quotidians i permetin d'implantar horaris de treball més personalitzats i flexibles.
- b) Impulsar l'equilibri en la valoració i la distribució del temps dedicat al treball de mercat i al treball domèstic i de cura de persones tenint en compte el temps personal i el cicle de vida, i aplicar polítiques actives de sensibilització, corresponsabilitat, conscienciació i capacitació destinades als homes.
- c) Implantar polítiques actives i de sensibilització que reconeixin la importància del treball domèstic i de cura de persones per a la sostenibilitat de la vida quotidiana, que en posin de manifest el valor social i econòmic, que afirmen la necessitat d'assumir-les amb corresponsabilitat entre dones i homes i que contribueixin a la socialització del treball de cura de persones.
- d) Elaborar programes de suport per a incentivar bones pràctiques en matèria de gestió del temps de treball i d'impuls del teletreball, amb l'objectiu de facilitar a totes les organitzacions, dins de l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei i amb especial atenció a les petites i mitjanes empreses, la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.
- e) Promoure mesures de conciliació de la vida personal i laboral en les activitats de formació professional inicial i formació professional per a l'ocupació, i també d'inserció laboral, destinades a la millora de l'ocupabilitat de les persones, especialment de les dones.

En aquest sentit:

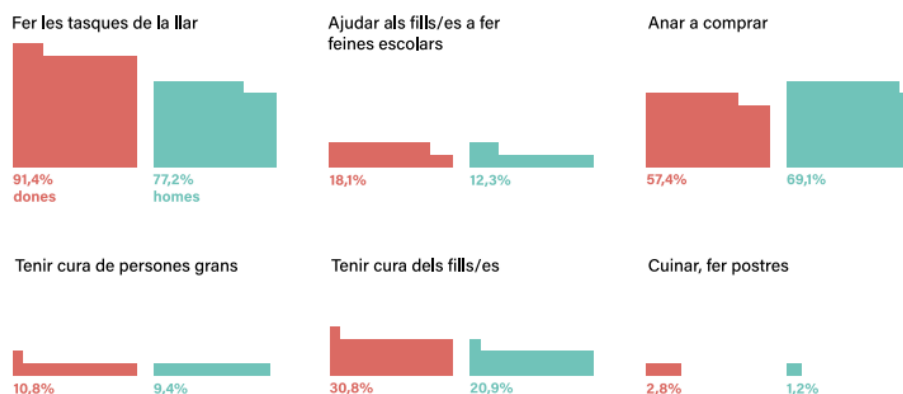
- 1r. Els centres i les entitats que imparteixen activitats formatives han de procurar d'adequar l'emplaçament i els horaris a les necessitats de conciliació de la vida personal, familiar i formativa dels alumnes.
- 2n. L'Administració pública competent ha de promoure la realització de programes de formació per mitjà de les noves tecnologies, a fi d'evitar desplaçaments i permetre l'organització flexible del temps de formació.
- f) Acompanyar els ens locals, les empreses i els organismes del seu àmbit competencial en la implantació de plans i mesures que contribueixin a millorar l'equilibri en l'ús del temps.

• Covid-19

Tal i com va passar amb la crisi del 2008, la crisi actual ha implicat que els mandats de gènere respecte a la divisió sexual del treball agafin més força fruit de la destrucció del treball, la reducció de serveis institucionals (guarderies, escoles, centres de dia, etc.) o la instauració del teletreball, entre d'altres, que en molts casos ha portat a una major dificultat per conciliar.

Les dades mostren que es segueixen reproduint els rols de gènere on les dones realitzen les tasques de neteja de la llar i cura de persones dependents. L'única tasca de llar on hi ha un major percentatge masculí es "anar a la compra", una tasca que més enllà de no implicar l'atenció i cura d'altres persones, comportava en temps de confinament estricte, sortir de la llar familiar.

GRÀFICA 73. ACTIVITATS DE TREBALL DOMÈSTIC I DE CURES DURANT ELS DIES DE CONFINAMENT PER GÈNERE. CATALUNYA, ABRIL DE 2020

Font: Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19. Centre d'Estudis d'Opinió. Elaboració: L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades. Institut Català de les Dones

A més a més, en el cas de la població estrangera la dedicació de les dones a activitats relacionades amb el treball domèstic i cura era d'un 43% enfront el 27,5% dels homes i d'un 25% i 11%, respectivament, en ajudar als fills/es en les feines escolars.

En aquesta sentit, quan es pregunta sobre el repartiment igualitari entre sexes del treball domèstic i familiar, tenint en compte que la majoria de la mostra, homes i dones, han exposat que el repartiment de les tasques de la llar entre els membres de la llar ha sigut el mateix, s'observa com, mentre els homes que han respost al qüestionari afirmen en major mesura que aquest ja era igualitari abans del confinament respecte les dones (27,1% de les dones i 42,6% dels homes), les dones tenen una percepció que aquests no és gens igualitari intersexes (20,6% de les dones i 5,7% dels homes). A més a més, un 29,4% de les dones i un 13,8% dels homes exposen que a les seves llars els treball domèstic i familiar no es realitza, ni abans ni durant el confinament, de menar col·laborativa. Així doncs, s'observa que, mentre les dones assumeixen individualment o "són ajudades" en major mesura, els homes afirmen fer-ho de forma col·laborativa amb la seva parella o "ajudant". S'observa el següent (Centre d'Estudis d'Opinió, 2020):

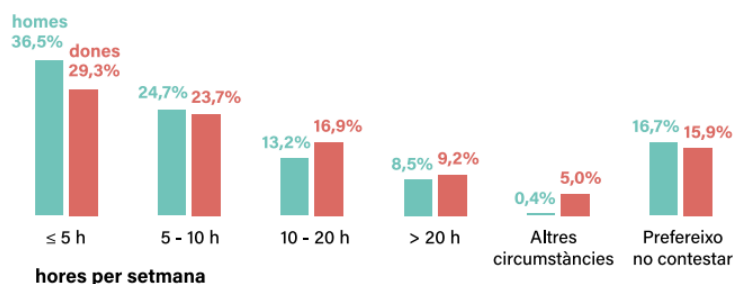
TAULA 18. REPARTIMENT DE LES TASQUES DE LA LLAR

QUI FA LES TASQUES DOMÈSTIQUES A LA LLAR	DONES	HOMES
Jo sol/a	21,2%	1,2%
La meua parella sol/a	0,6%	6,2%
Jo i la meua parella per igual	32%	45,9%
Jo amb ajuda de la meua parella	23,8%	4,2%
Jo amb ajuda de la meua parella i de fills/es	13,3%	5,4%
La meua parella amb ajut meu	4%	21,6%
La meua parella amb ajut meu i dels fills/es	0,5%	9,2%
La meua parella amb l'ajuda dels fills/es	0,1%	1,3%

Font Dossier de premsa de l'enquesta sobre Usos del temps i el confinament 2020. Elaboració pròpia.

Aquest major grau de dedicació s'observa en les hores setmanals de mitjana dedicades a les tasques domèstiques, havent una relació directament proporcional en les dones (més % dones a més hores) i inversament proporcional en els homes (menys % d'homes a més hores):

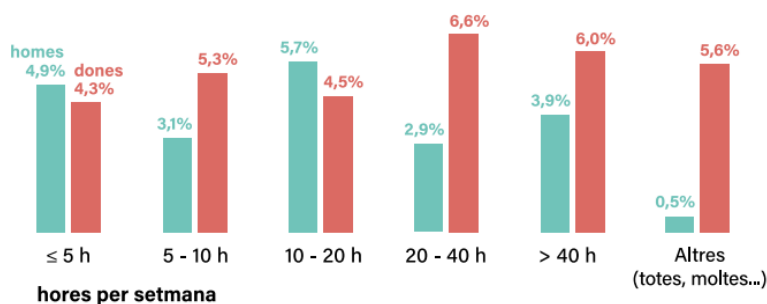
GRÀFICA 74. HORES SETMANALS DE MITJANA DEDICADES A LES TASQUES DOMÈSTIQUES PER GÈNERE. CATALUNYA, ABRIL DE 2020

Font: Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19. Centre d'Estudis d'Opinió. Elaboració: L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades. Institut Català de les Dones

Una tendència que s'ha donat també en les hores setmanals de mitjana dedicades a la cura de criatures o persones dependents. S'observa el següent:

GRÀFICA 75. HORES SETMANALS DE MITJANA DEDICADES A LA CURA DE CRIATURES O PERSONES DEPENDENTS. CATALUNYA, ABRIL DE 2020

Font: Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19. Centre d'Estudis d'Opinió. Elaboració: L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades. Institut Català de les Dones.

Les dones, afirmen que no es reparteixen de forma corresponsible la realització de les tasques de cura dels/ fills i/o filles (40,7%) o de les persones dependents a càrrec (22,3%) en major mesura que els homes (18,2% i 14,8%, respectivament) (Centre d'Estudis d'Opinió, 2020).

CONCLUSIONS

La productivitat de les dones mesurada a través de la seva participació en el mercat de treball formal parteix d'un punt de vista erroni. Des del marc de l'economia feminista, a través de l'anàlisi de l'economia més enllà del marc convencional i introduint l'anàlisi dels usos del temps, en aquesta diagnosi s'ha evidenciat que les dones són subjectes especialment productius, no només perquè permeten la major productivitat masculina ja que s'encarreguen de les càrregues de la llar i familiars, sinó perquè mitjançant el treball domèstic i de cures permeten cobrir les necessitats que, teòricament, s'haurien de cobrir institucionalment a través del model vigent de l'Estat de Benestar.

Els rols de gènere tradicionals marquen la divisió sexual del treball, i construeixen un imaginari col·lectiu que imposa que les dones siguin les que s'ocupen del treball domèstic i del treball de cures dels diferents membres de la família. Mitjançant les dades, tot i que no siguin recents, de l'Enquesta d'Usos del Temps, s'ha pogut evidenciar que les dones dediquen menys temps al treball remunerat que els homes i sempre en favor d'una major dedicació al treball no remunerat.

La crisi de l'any 2008 va suposar un retrocés en les dones, no només per la destrucció de laboral, sinó per una major adopció de funcions de protecció social i de cures a la llar. Durant aquesta crisi de la COVID, l'impacte en la divisió sexual del treball ha evidenciat que davant les crisis econòmiques, les dones són un dels col·lectius més vulnerables en la pèrdua de drets, ja que la crisi és sinònim de reforç dels rols tradicionals de gènere que situen a la dona en l'àmbit privat.

4.2.5. La feminització de la pobresa

El concepte feminització de la pobresa al que aquí ens referim, s'allunya de la visió merament quantitativa que es refereix a una major proporció de dones entre la població empobrida. Profunditza en el biaix de gènere de les causes de l'empobriment, els rols i les posicions diferenciades entre homes i homes, la divisió sexual del treball, les condicions diferenciades en el treball remunerat intergènere, els majors nivells d'inseguretat, precarietat i vulnerabilitat. Una visió quantitativa o qualitativa, que influirà en l'anàlisi des de una ceguera o no de gènere (De la Fuente, Cutillas, Fresnillo, Carrere i Castellà, 2017).

Així doncs, partint de la visió que hem adoptat en aquest anàlisi, la feminització de la pobresa es dona fruit de les desigualtats en la llar, el mercat i l'estat, aquest últim cas, a través de les prestacions contributives, entre d'altres factors.

Des de la concepció quantitativa de la feminització de la pobresa es parla de les dades analitzades segons el Diccionari d'Acció Humanitària i Cooperació al Desenvolupament. Segons aquest organisme, de les persones que viuen en situació de pobresa, que s'estima que són un total de 1.7000 milions de persones, més del 70% són dones. Una dada però, que no profunditza en les desigualtats com; els ingressos anuals que corresponen al llindar de pobresa en supòsit d'autonomia i no d'altres ingressos familiars, qui és el familiar que aporta els ingressos principals a la llarg, la mitjana dels ingressos individuals, la mitjana de retribucions de les pensions contributives, etc. (De la Fuente, Cutillas, Fresnillo, Carrere i Castellà, 2017).

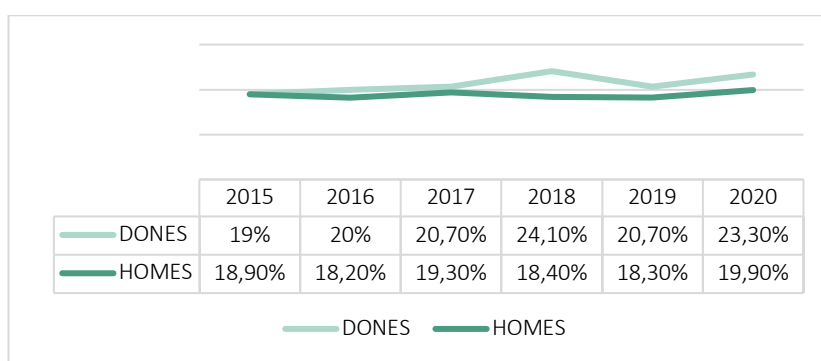
Unes dades, que en aquest document intentarem analitzar, per tal de poder seguir aquest rostre de la feminització de la pobresa.

Respecte els indicadors que analitzen específicament la pobresa trobem la Taxa de risc de pobresa i Taxa AROPE que va més enllà del risc de pobresa i aborda l'exclusió social.

Taxa de risc de pobresa: percentatge de persones que està per sota del llindar de risc de pobresa. El llindar es fixa com el 60% de la mitjana dels ingressos disponibles anuals equivalents de la població catalana.

Segons l'IDESCAT, a Catalunya la Taxa de risc de pobresa presenta diferències segons gènere:

GRÀFICA 76. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE RISC DE POBRESA SEGONS SEXE. CATALUNYA (2016-2020)

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Si observem la variació de la taxa de risc de pobresa des del període de l'any 2015 fins el 2020, veiem per una banda com la taxa de pobresa a partir de l'any 2016 és superior en les dones respecte als homes, sent inclús un 3,3% major l'any 2020. D'altra banda, mentre que en el cas dels homes aquesta ha anat tenint petites variacions sent l'any 2019 inferior respecte els anys anteriors, en les dones, la variació ha anat generalment en augment, especialment l'any 2018 on la taxa de pobresa era un 6% major que en el cas dels homes, situant-se un 4,3% més alta l'any 2020 respecte l'any 2015.

Si ens centrem en la Taxa de risc de pobresa segons sexe i grups d'edat de l'any 2019;

TAULA 19. TAXA DE RISC DE POBRESA SEGONS SEXE I GRUPS D'EDAT. CATALUNYA 2019

TAXA DE RISC DE POBRESA SEGONS SEXE I GRUPS D'EDAT		
Grups d'edat	DONES	HOMES
Menys de 18 anys	32,9%	33,8%
De 18 a 64 anys	21,2%	17,4%
65 anys i més	21,6%	13,6%
TOTAL	23,3%	19,9%

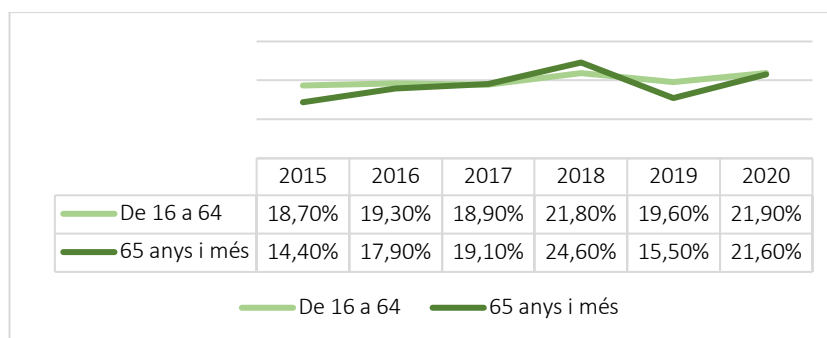
Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

Les dades ens mostren que el grup de menys de 18 anys és el col·lectiu amb una taxa de risc de pobresa superior, una dada que esta especialment relacionada amb que són un col·lectiu que

encara, generalment, no s'ha incorporat al mercat de treball. D'altra banda, en tots els casos ens trobem que la taxa de risc de pobresa és superior en les dones, especialment en aquelles de 65 anys i més, que tal i com s'ha exposat *ex ante*, s'explica, entre molts factors, per la bretxa de gènere existent en les prestacions.

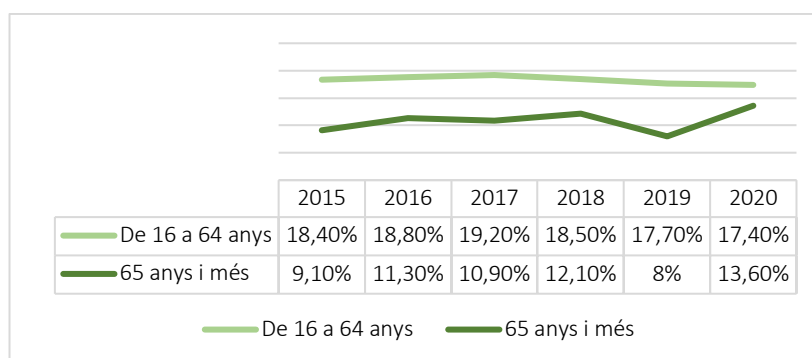
Respecte l'evolució segons sexe i edat:

GRÀFICA 77. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE RISC DE POBRESA SEGONS EDAT. DONES (2015-2020)

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 78. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE RISC DE POBRESA SEGONS EDAT. HOMES (2015-2020)

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Si ens centrem en l'evolució de la Taxa de Risc de Pobresa segons sexe/gènere i edat, veurem com, es veu amb més detall aquest increment en la Taxa de Risc de pobresa de l'any 2020 respecte l'any 2015 de les dones vers la disminució en el cas dels homes fins l'any 2019. Al mateix temps, els valors són superiors en el cas de les dones, especialment en la població de 65 anys i més, on les dones que estan en risc de pobresa gairebé dupliquen la població masculina d'aquest rang d'edat. Tal i com s'ha exposat, la manca de participació en el mercat de treball així com les prestacions (jubilació i viudetat, principalment), condicionen la precarietat socioeconòmica de les dones de 65 anys i més, posant-les en una situació d'especial vulnerabilitat vers la pobresa.

No obstant, la Taxa de risc de pobresa està condicionada per les transferències institucionals i socials (familiars, grup d'iguals, etc.) que, tal i com es veurà a continuació, tenen un impacte directe en la disminució del risc de pobresa, en ambdós gèneres.

TAULA 20. IMPACTE DE LES TRANSFERÈNCIES INSTITUCIONALS I SOCIALS EN LA TAXA DEL RISC DE POBRESA SEGONS SEXE. 2020

TAXA DE RISC DE POBRESA SEGONS SEXE I TRANSFERÈNCIES SOCIALS		
Transferències socials	DONES	HOMES
Abans de totes les transferències	44,6%	39,7%
Després de les pensions, abans d'altres transferències	27,1%	23,6%
Després de totes les transferències	23,3%	19,9%
Reducció de la pobresa	21,3%	19,9%

Font IDESCAT i elaboració pròpia.

En ambdós casos, abans i després de les transferències socials, veiem que hi ha una taxa de pobresa i per tant, una major població de dones que estan en risc d'exclusió social i pobresa a Catalunya. La taxa de risc de pobresa es redueixen al voltant d'un 22% en les dones i un 20% en els homes, el que implica que la supervivència econòmica d'una part important de la població catalana està lligada a les transferències institucionals i socials.

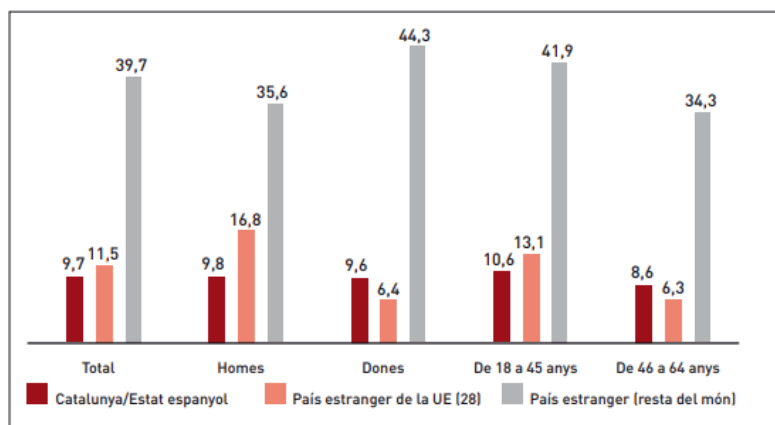
Si ens centrem en aquestes dades de la taxa de risc de pobresa calculades per l'Idescat abans de les transferències socials, arribem a la conclusió que, malgrat que hi ha diferència entre dones i homes, aquesta no és tant gran. Es per això, que des de l'economia feminista, es posa en qüestió aquest indicador, ja que s'analitza tenint en compte la renda familiar i no individual. Un fet que implica que no es calculi en funció de la renda individual de les dones, sinó de l'economia familiar. Quan la taxa de risc de pobresa es calcula d'acord amb aquest supòsit d'autonomia, ja no només afloren les diferències en la renda de les dones i els homes, molt inferior en les primeres, sinó que a més, deixen entreveure el grau de dependència de les dones respecte els ingressos dels homes per tal de no entrar en aquesta situació de risc de pobresa (De la Fuente, Cutillas, Fresnillo, Carrere i Castellà, 2017).

Una ceguera de gènere que també queda reflectida en la taxa del risc de pobresa en el treball a Catalunya, que l'any 2020 era de 9,8% en les dones i 11,7% en els homes. En aquest cas, ens pot sorprendre més que donat tot el que em exposat sobre la bretxa salarial, les dades de l'any 2020, mostrin que inclús hi ha un major risc d'exclusió i pobresa en el treball en el cas dels homes. Un resultat que de nou, no té en compte les circumstàncies de la població femenina al mercat i que a més, no té en compte aquells treballs que no formen part del mercat de treball convencional com el treball domèstic, que moltes dones, especialment migrants, utilitzen com a primera e inclús única font d'ingressos.

En aquest sentit, la ceguera de gènere va més enllà de la visió dicotòmica homes/dones, i inclou una ceguera de nacionalitat, ètnia, autonomia, etc. En aquest cas, donat que en l'IDESCAT no hi ha dades respecte l'any 2019 i 2020 que analitzin gènere i origen des d'un prisma interseccional sinó que s'analitzen com dues variables per separat, s'exposen les dades de l'any 2018.

Mitjançant l'informe INSOCAT (2020) s'analitzen els efectes de l'impacte del model socioeconòmic de precarietat laboral en la població estrangera. La Taxa de risc de pobresa en el treball a Catalunya de l'any 2018, reflectia com la pobresa en el treball afectava al 44% de les dones estrangeres de països de fora de la U.E:

GRÀFICA 79. TAXA DE RISC DE POBRESA EN EL TREBALL PER SEXE/GÈNERE I LLOC DE NAIXEMENT. CATALUNYA 2018

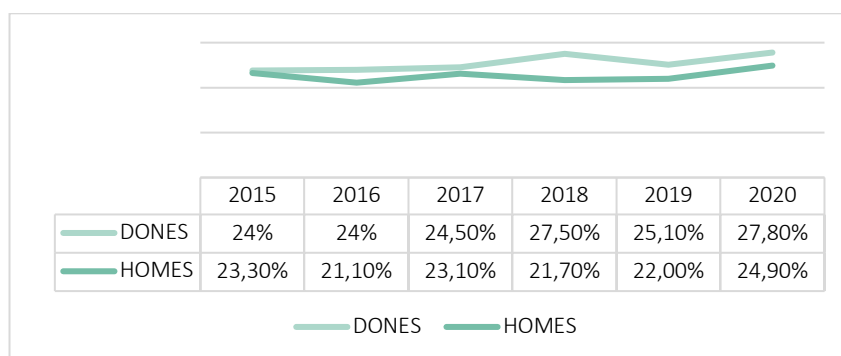

Font i elaboració Informe INSOCAT 2020.

Taxa AROPRE: Proporció de la població que està en almenys alguna d'aquestes tres situacions: situació de risc de pobresa, privació material severa o que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa.

Pel que fa a l'evolució de la Taxa AROPE a Catalunya durant el període 2015 a 2020, s'observa el següent:

GRÀFICA 80. EVOLUCIÓ DE LA TAXA AROPRE SEGONS SEXE. CATALUNYA (2015-2020)

Font: IDESCAT. Elaboració pròpia.

Per últim, respecte la Taxa AROPE a Catalunya l'any 2020:

TAULA 21. TAXA AROPE A CATALUNYA 2019

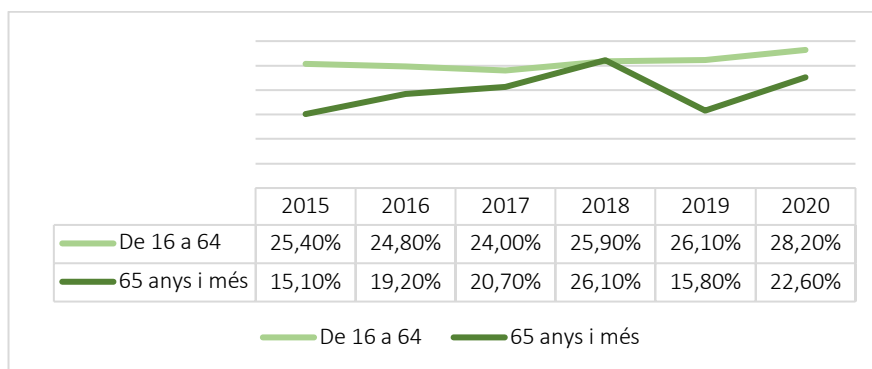
TAXA AROPE PER SEXE I GRUPS D'EDAT 2019		
Grups d'edat	DONES	HOMES
Menys de 18 anys	34,8%	36,9%
De 18 a 64 anys	27,6%	23,6%
65 anys i més	22,6%	15,8%
TOTAL	27,80%	24,90%

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

La taxa AROPE de les dones a Catalunya l'any 2020 era del 27,80% en les dones i la del 24,90% en els homes. Si tenim en compte aquesta taxa per sexe i grups d'edat, veiem que es dona una mateixa tendència respecte la taxa de risc de pobresa. Tot i que el grup de menys de 18 anys és el que té una taxa superior, la major diferència intergènere es dona en la població de 65 anys i més, qui si ve tenen un risc de pobresa i exclusió social inferior, castiga especialment a les dones.

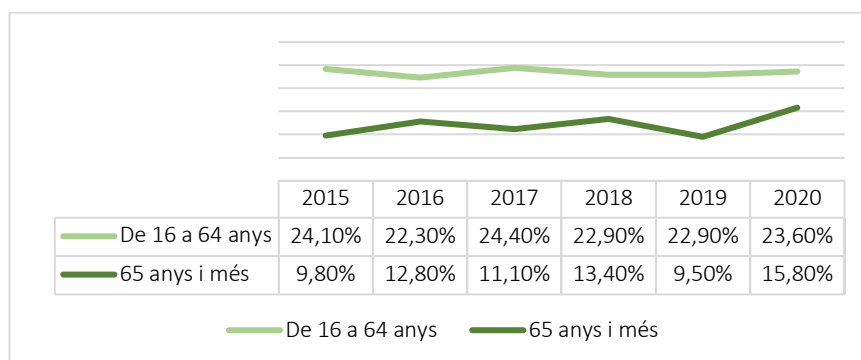
Si analitzem l'evolució de la Taxa AROPE segons sexe i edat, observem uns valor superiors en la Taxa AROPE respecte la Taxa de Risc de Pobresa:

GRÀFICA 81. EVOLUCIÓ DE LA TAXA AROPE SEGONS EDAT. DONES (2015-2020)

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 82. EVOLUCIÓ DE LA TAXA AROPE SEGONS EDAT. HOMES (2015-2020)

Font IDESCAT. Elaboració pròpia.

Si bé és cert que les dades oficials sobre el risc de pobresa permeten aflorar dades sobre la feminització de la pobresa, creiem important tenir en compte els postulats exposats que es plantegen des de l'Economia feminista respecte la ceguera de gènere d'aquests indicadors per la recollida i anàlisi de la realitat. Una ceguera que invisibilitza les condicions socioeconòmiques de les dones així com també del col·lectiu LGTBIQ+, ja no només dintre de tot el marc de diversitat ètnica, nacionalitat, etc., sinó perquè no permeten incorporar tota aquella precarietat que no forma part del sistema convencional i del mercat de treball formal, analitzar la realitat des de la capacitat econòmica individual i no familiar, etc.

Respecte les dades a Tarragona, hem de dir que en tot moment s'han tingut dificultats per trobar dades específiques, tant a nivell local com provincial, el que si més no, fa sortir a la llum la necessitat ja no només de registrar les dades per tal de poder fer una diagnosi local, sinó de crear

i basar-se en indicadors amb perspectiva de gènere que puguin tenir en compte aspectes com els comentats en aquest últim apartat.

No obstant, passarem a exposar les dades a les que hem pogut accedir respecte la feminització de la pobresa al Camp de Tarragona així com les disponibles en l'anàlisi local.

Pel que fa a la data de les dades, les més recents són les que s'exposaran a continuació. Segons dades de l'Enquesta de Condicions de Vida (ECV), elaborada per l'IDESCAT l'any 2017, el Camp de Tarragona era l'àmbit territorial amb un major percentatge de població amb privacions (51,5%), molt per sobre de la mitjana catalana (43,4%), fet que el situava com un dels àmbits territorials, a més de les Terres de l'Ebre, on més de la meitat de la població tenia una privació material o més. Pel que fa la capacitat de fer-se càrrec de despeses imprevistes, el Camp de Tarragona (47,9%) era un dels territoris amb un major percentatge de població sense aquesta capacitat.

Pel que fa a la renda mitjana neta anual per persona i llar, l'any 2017 segons dades de ECV, s'observava com, al Camp de Tarragona la renda per persona es situava en 11.082,9€ anuals i la renda per llar era de 28.405,3€. Si comparem aquestes dades amb la renda mitjana neta anual per persona i llar a Catalunya, observem que la renda per persona i per llar són inferiors en 1.628,9€ i 3.005,5€, respectivament, a les dades de Catalunya.

Per contra però, mentre que la despesa mitjana mensual per habitatge principal a Catalunya era de 367,5€, al Camp de Tarragona era de 279,1€.

D'altra banda, pel que fa a les dificultats per arribar a fi de mes, a Catalunya aquest percentatge es situava al 63,3%, sent de 71,5% al Camp de Tarragona, el que implica una diferència de més de 8 punts.

Aquestes dades ens mostren que la població del Camp de Tarragona era una població més empobrida, al menys l'any 2017, respecte la resta de Catalunya. Un factor que afegeix si més no, un major grau de vulnerabilitat vers el risc d'exclusió social i pobresa, ja que les famílies i les dones, tal com s'ha exposat, parteixen d'un nivell d'ingressos inferiors.

D'acord amb les dades de l'INE sobre renda mitjana, la situació ha millorat a la ciutat de Tarragona en els últims anys. Així, des de l'any 2015 fins l'últim registre, l'any 2018, la renda neta mitjana va augmentar de 12.239€ a 13.433€. No obstant, aquest creixement econòmic mitjà no s'ha reflectit de la mateixa manera en totes les famílies ni en tots els barris. Respecte la distribució econòmica de la renda mitjana per persona en els barris de Tarragona (Muñoz, 14 de maig de 2021) s'observa el següent:

TAULA 22. RENDA MITJANA ANUAL SEGONS BARRIS. TARRAGONA 2018

RENDA MITJANA ANUAL 2018	
Renda més alta	Renda més baixa
Barri dels Músics: 24.673€	Campclar I: 5.200€
Rambla Nova: 22.256€	Campclar II: 5.563€
Av. Roma: 22.119€	Sant Salvador: 6.1569€
Via Augusta: 22.116€	La Floresta: 7.239€
Urbs. Llevant: 20.207€	Torreforta: 8.142€

Font: Els barris amb la renda més alta i més baixa de Tarragona. El *diari de Tarragona*.

Tal i com es pot veure a la gràfica hi ha unes diferències econòmiques importants en la renda mitjana anual segons la zona residencial, sent Campclar una de les zones on la renda és més baixa ja no només de Tarragona, sinó que forma part del 1% de la població més empobrida de tota Espanya.

Es precisament aquesta distribució desigual entre barris el que exposen les participants en el grup de discussió que identifiquen una major pobresa localitzada en els barris de Ponent, el barri de Sant Salvador o la zona de l'Eixample Sud.

En aquest sentit, si bé totes les persones participants identifiquen el perfil de la pobresa femenina a Tarragona especialment amb la població migrant o racialitzada, també parlen de dones joves, amb independència del seu nivell econòmic, dones víctimes de violència de gènere (especialment aquelles que experimenten violència econòmica que implica no passar la manutenció dels fills/es) o les dones que participen en l'economia submergida, especialment realitzant tasques de neteja.

Destaquen l'impacte que la pandèmia amb la paralització del mercat de treball, ha tingut especialment per a determinats col·lectius que ja estaven en una situació de vulnerabilitat per les condicions laborals i que s'han vist agreujades per la incapacitat de mobilitzar-se:

I el perfil de la pobresa femenina, bueno, és que la pobresa té cara de dona però des de... des de fa molt de temps. I a més a més, són les primeres que perden la seva feina i... amb treballs parcials, feines molt precaritzades i sobretot, evidentment, arrel d'aquest últim any doncs les que treballaven al sector serveis que també en són moltes, sobretot aquí a Tarragona, doncs... hosteleria... la vinculació doncs, imagina't, no? Tota aquesta gent. I, evidentment, el tema de... el sector (...) de personal de neteja precaritzat, no? Que treballin a una empresa. Perquè si treballes a una empresa potser has acabat a un ERTE o que em sé jo (...) Les que treballen a cases particulars doncs... vaja. Evidentment, si estem confinats i no pots anar de casa en casa, doncs tens zero ingrés de la "noche a la mañana"

Es precisament en aquest sector de treball, el personal de neteja, un sector àmpliament feminitzat, que s'exposa la necessitat de fomentar accions que permetin una millora de les seves condicions laborals, especialment, respecte la regularització del servei.

De fet, tant en la Llei 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes, com en la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, s'exposa com un dels principis d'actuació dels poders públics "l'equilibri entre el treball de mercat i el treball domèstic i de cura de persones i corresponsabilitat en el treball: els poders públics han de garantir el compliment dels principis d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en el treball i de no-discriminació a causa d'embaràs o de maternitat, i han de reconèixer la vàlua del treball domèstic i de cura de persones amb l'objectiu d'assolir un nou equilibri en la distribució del temps de treball i un repartiment equitatiu i corresponsable entre dones i homes dels treballs de mercat i domèstic i de cura de persones."

Per últim, els resultats de la Primera Onada de l'estudi per tal de dimensionar l'impacte de la COVID-19 a Tarragona realitzada per l'IMSS i el departament d'Antropologia, filosofia i treball de la URV, han fet sortir a la llum respecte la població enquestada el següent:

- Hi ha una distribució desigual en la població mostral respecte la distribució d'ingressos ja que mentre el 27,5% de les persones disposen de més de 30.000€ d'ingressos anuals per nucli familiar, un 26,3% no arriba als 10.981€.
- El 27,5% de la mostra es va veure en una privació severa de les necessitats bàsiques.
- El 18,9% es trobava en una situació de pobresa energètica, sent la més afectada la mostra de 35 a 44 anys amb menor nivell d'estudis i d'ingressos.

Les dades, tot i que de forma limitada donat la ceguera de gènere de l'estudi, reflecteixen la multiplicitat d'expressions de la pobresa. No obstant però, aquestes dades invisibilitzen aquelles persones en una situació d'extrema vulnerabilitat que són, en molts casos, invisibles per al sistema; les persones sense sostre.

L'any 2017 l'Ajuntament de Tarragona va crear un marc d'actuació comú entre les diferents entitats i organitzacions del tercer sector mitjançant la Xarxa d'Atenció Integral a Persones Sense Sostre.

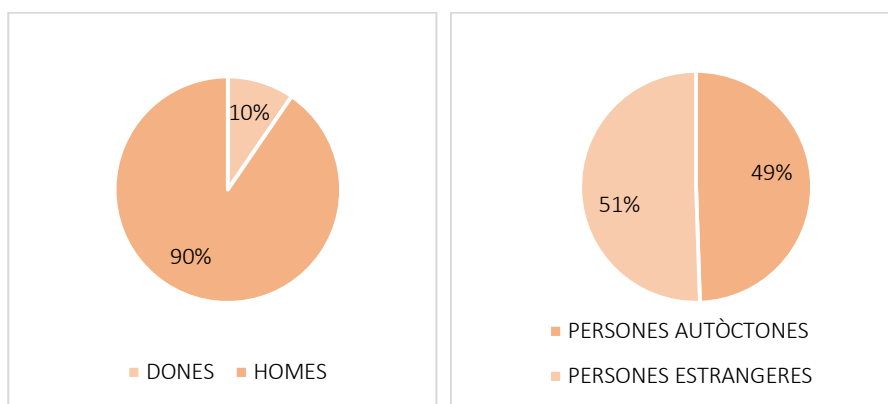
L'últim recompte de persones sense sostre, realitzat al maig de 2019 va portar a la identificació de 70 persones que dormien al carrer (58 homes, 9 dones i 3 sense identificació) així com 14 persones dormint en albergs (13 homes i 1 dona). Més enllà del recompte però, creiem que és important analitzar els recursos que es posen a disposició d'aquest col·lectiu.

D'altra banda, l'atenció mitjançant aquesta Xarxa d'Atenció Integral es fa mitjançant el Punt d'Atenció a les Persones Sense Sostre (PASS) com a espai de primer contacte.

D'acord amb les dades que s'ofereixen a la Memòria de la Secretaria General de la gestió municipal 2019, es pot observar com una majoria de les persones ateses en situació de sensellarisme són homes, així com, respecte a la nacionalitat de les persones, més enllà dels mites racistes, gairebé la meitat de les persones ateses són persones autòctones.

GRÀFICA 83. PERSONES ATESES AL SERVEI DE PASS SEGONS SEXE. 2019

GRÀFICA 84. PERSONES ATESES AL SERVEI DE PASS SEGONS NACIONALITAT U ORIGEN. 2019

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

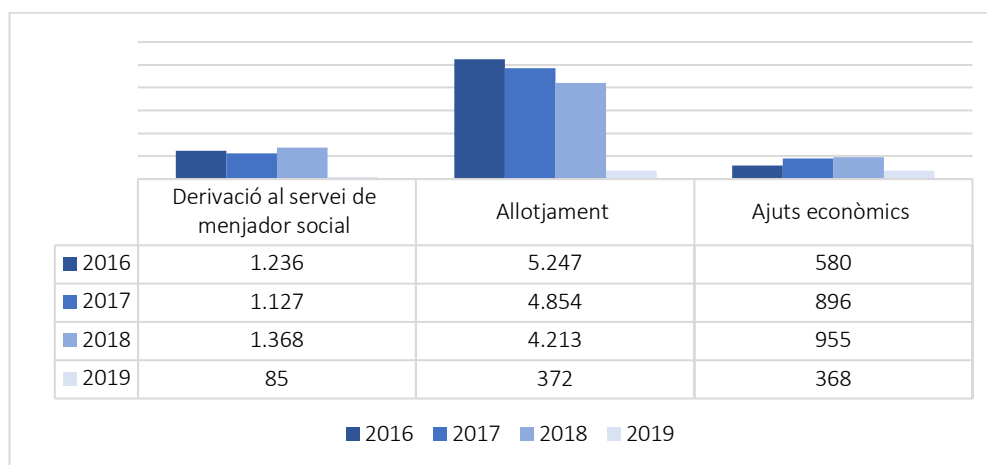
Les gràfiques ens mostren que les persones que estan en una situació de sensellarisme i han sigut ateses el PASS, són majoritàriament homes. Una dada que, si bé pot confrontar-se amb l'exposat vers la feminització de la pobresa, es pot explicar, entre molts factors, per com afecten els rols de gènere. En aquest sentit, part del personal que forma part de Creu Roja i atén, mitjançant el servei de menjador social i el treball a peu de carrer, exposen com les dones solen, a més de ser menors quantitativament parlant, adaptar-se amb major facilitat als recursos institucionals i ajudes econòmiques que els homes, donat que s'adapten millor a les exigències o requisits vinculats a les diferents ajudes.

Respecte a la nacionalitat u origen, les dades de l'any 2019, ens mostren com gairebé hi ha un mateix nombre de població autòctona i estrangera. Aquestes dades ens ofereixen en primer lloc, arguments per deconstruir l'imaginari col·lectiu que relaciona la idea de sensellarisme i, per tant,

pobresa i marginalitat social, amb l'origen, nacionalitat, ètnia. En segon lloc, malgrat que no disposem de dades al respecte, seria important veure quina ha sigut l'evolució de les persones ateses per tal de detectar, més enllà de les dades que ens ofereixen la Taxa de risc de pobresa o Taxa AROPE anteriorment analitzada, si és dona la mateixa tendència a la ciutat de Tarragona respecte d'altres ciutats i és, l'augment de la precarietat i pobresa entre la població autòctona. Més enllà que això intenti ser utilitzat com un argument o postulat racista, creiem que és important valorar quin és l'empobriment de la població autòctona ja que això, serà un clar indicador del fracàs d'un model socioeconòmic precari que promou la marginalitat avançada tenint en compte les desigualtats i discriminacions estructurals que pateixen la població estrangera.

Respecte els serveis que es presten i s'ofereixen des de les diferents entitats i organismes que formen part de la Xarxa d'Atenció Integral, el servei d'allotjament és el que es dona en major mesura, seguit del servei de menjador social i els ajuts econòmics:

GRÀFICA 85. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE PERSONES ATESES EN ELS DIFERENTS SERVEIS GESTIONATS PEL PASS

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

Prestacions i ajuts municipals

L'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona (IMSST) és l'organisme municipal que gestiona l'atenció social a la ciutat, intentant donar resposta a les necessitats de la població mitjançant els diferents ajuts, recursos i serveis.

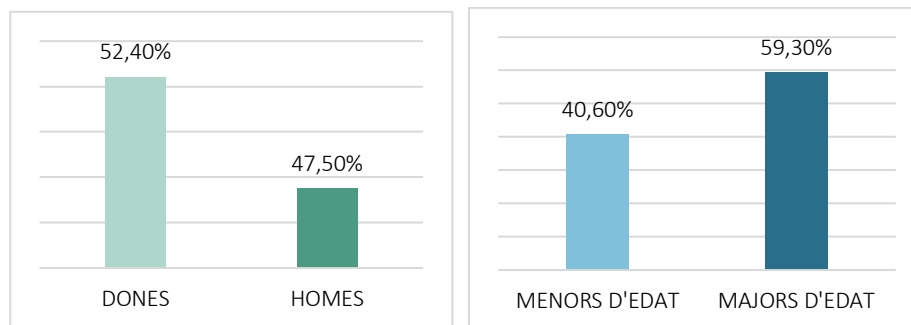
Les prestacions d'urgència i rescabament són ajuts destinats a resoldre situacions d'emergència que afectin persones o famílies. Aquests ajuts van destinats a diferents necessitats de les persones sol·licitants, ja sigui en matèria d'habitatge, pobresa energètica, educació, etc.

Si bé en les gràfiques següents s'exposaran els diferents ajuts d'urgència social tramitats desagregats per sexe, nacionalitat i tipologia de l'ajuda, la majoria, per no dir la totalitat, de les ajudes si bé son sol·licitades i tramitades per una persona, van destinades al total de la unitat familiar. Això implica que, si bé s'observarà que les dones beneficiàries representen una petita majoria respecte als homes, aquest nombre no implica que aquestes es beneficien en major mesura que els homes sinó que son elles qui han anat en major mesura a sol·licitar les diferents ajudes a l'Institut Municipal de Serveis Socials.

L'any 2020 el total d'ajuts concedits per l'Institut Municipal de Serveis Socials van ser de 4.951 beneficiant a un total de 12.925 persones. Del total de persones beneficiàries, s'observa el següent:

GRÀFICA 86. PERSONES BENEFICIÀRIES SEGONS SEXE. 2020

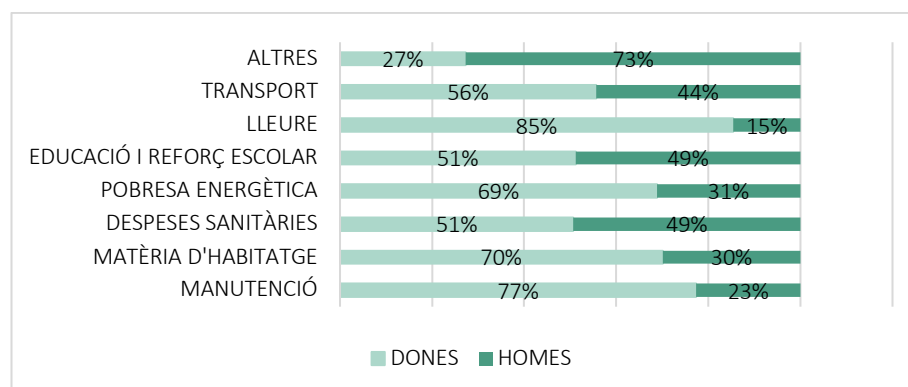
GRÀFICA 87. PERSONES BENEFICIÀRIES SEGONS SI SÓN MENORS O MAJORS D'EDAT. 2020

Font: Dades facilitades per l'IMSS. Elaboració pròpia.

Respecte a les tipologies d'ajudes segons el sexe de les persones que sol·liciten l'ajuda, s'observa el següent:

GRÀFICA 88. PERSONES BENEFICIÀRIES DELS DIFERENTS TIPUS D'AJUDES SEGONS SEXE DE LA PERSONA QUE SOL·LICITA L'AJUDA. 2020

Font: Dades facilitades per l'IMSS. Elaboració pròpia.

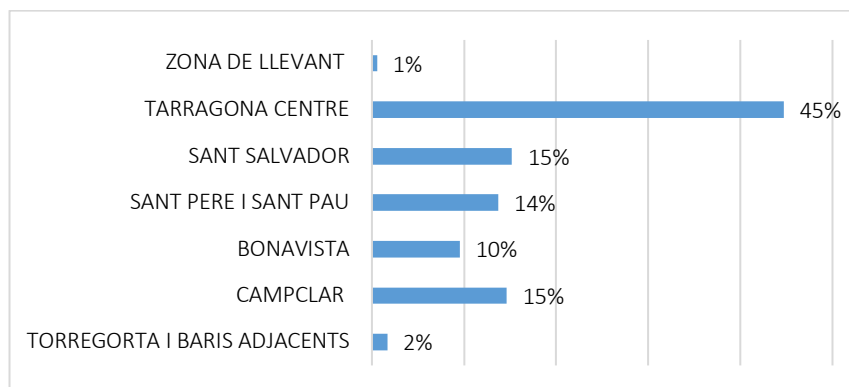
Les ajudes atorgades en major mesura són les referents a la manutenció (2.788), seguida per les referents a matèria energètica (776), transport (737), despeses sanitàries (300) matèria d'habitatge (163), altres (88), educació i reforç escolar (43) i lleure (41).

D'acord amb el nombre d'ajuts sol·licitades podem afirmar com les ajudes més sol·licitades són aquelles que estan relacionades amb la cobertura de les necessitats bàsiques, sent que la població que ha sol·licitat ajuda a Serveis Socials presentava dificultats en el manteniment bàsic i diari de les persones així en pobresa energètica.

Si tenim en compte la distribució per barris de les persones que han sol·licitat les diferents ajudes, podem veure com, en termes generals no hi ha una segregació marcada en els diferents barris,

tot i que el gros més gran de sol·licituds d'ajudes l'han fet persones que resideixen al centre de Tarragona. S'observa el següent:

GRÀFICA 89. PERSONES BENEFICIARIES DELS DIFERENTS TIPUS D'AJUDES SEGONS SEXE DE LA PERSONA QUE SOL·LICITA L'AJUDA. 2020

Font: Dades facilitades per l'IMSS. Elaboració pròpia.

Les persones de Tarragona centre han sigut les que han sol·licitat, així com rebut, ajuts d'urgència en major mesura respecte d'altres barris de Tarragona. D'altra banda, Campclar, Sant Pere i Sant Pau així com el barri de Sant Salvador han sol·licitat gairebé un 15%, respectivament, de les ajudes que s'han atorgat des de Serveis Socials. Aquestes dades sobre ajuts d'urgència social, coincideixen amb l'exposat abans sobre la distribució de la renda mitjana de l'any 2018 segons barris (taula 22) Sent doncs els barris de Campclar, Sant Salvador i Torreforta zones especialment de vulnerabilitat social i risc de pobresa socioeconòmica.

CONCLUSIONS

La desigualtat en el mercat de treball, la divisió sexual del treball, la precarietat laboral, etc. són els factors que dibuixen que les dones estiguin en una situació de risc de pobresa superior que els homes. Les variacions en les diferents taxes que analitzen la pobresa, la Taxa de Risc de Pobresa i la Taxa AROPE, ens mostren que mentre en els cas dels homes s'ha reduït prop d'un 1%, en les dones aquesta ha augmentat un 1% l'any 2019 respecte l'any 2015. Això implica que si bé les variacions no són elevades, la feminització de la pobresa cada vegada és va reforçant amb major mesura. És en l'edat a partir dels 65 anys, on les diferències són més pronunciades entre dones i homes, un fet que està especialment relacionat amb la bretxa econòmica de gènere relacionada amb les prestacions contributives en la vellesa.

No obstant, si ve els diferents indicadors existents a Catalunya ens permeten afirmar aquesta major vulnerabilitat, pobresa i exclusió social de les dones, que es veuen especialment afectades per un sistema econòmic heteropatriarcal, creiem que no podem fer un abordatge profund que ens aportis dades sobre les dimensions reals d'aquesta feminització de la pobresa, donat la ceguera de gènere d'aquests indicadors per la recollida i anàlisi de la realitat. Una ceguera que invisibilitza les condicions socioeconòmiques de les dones i especialment d'aquelles que, tal com s'ha exposat en els grups de discussió, són travessades per una pluralitat de variables de desigualtat (capacitisme, edadisme, origen/nacionalitat, ètnia, etc.) així com també del col·lectiu LGTBIQ+,, sinó perquè no permeten incorporar tota aquella precarietat que no forma part del sistema convencional i del mercat de treball formal, analitzar la realitat des de la capacitat econòmica individual i no familiar.

En l'àmbit municipal, la pobresa es distribueix de forma desigual per barris, sent especialment castigats per una renda més baixa els barris de Campclar, Sant Salvador o Torreforta que comporta que siguin de les zones que sol·liciten més ajuts d'urgència a l'Institut Municipal de Serveis Socials. Al mateix temps, les dones de determinats col·lectius com persones amb diversitat funcional, especialment persones amb problemes de salut mental, o les dones que es dediquen als treballs de neteja, han sigut identificades com a col·lectius especialment de risc.

D'altra banda, la COVID-19 ha posat en una situació encara més límit a la ciutadania de Tarragona, ja que s'han vist especialment aguditzades les desigualtats econòmiques i socials, d'acord amb les dades de la Primera Onada de l'estudi de l'impacte de la COVID-19 a Tarragona.

4.2.6. Conclusions

Al llarg de tota aquesta diagnosi s'ha anat mostrant com el rostre de la pobresa és femenina. La participació de les dones en el mercat de treball està definida per una bretxa de gènere que comporta diferències en la participació en el mercat i desigualtats salarials. No obstant, la participació de les dones en l'economia no s'ha d'interpretar des d'una visió limitada que analitzi només l'economia convencional, sinó que partint des d'un model d'economia feminista, s'arriba a la conclusió que les dones són un col·lectiu especialment rentable per al model econòmic actual.

La intersecció en l'actualitat del sistema patriarcal-capitalista-neoliberal ha donat com a resultat un producte de baix cost: les dones. En aquest sentit, les dones suposen ser mercaderia -un producte- social, relativament econòmic perquè els rols i estereotips de gènere, justifiquen la discriminació de les dones en el mercat de treball i la divisió sexual del treball.

La crisi de la COVID-19 ha suposat un retrocés en la igualtat en l'economia, formal i informal, i si bé és cert que encara, des del punt de vista, no s'ha vist l'impacte real, ja han aflorat dades sobre la major responsabilització de les tasques de la llar i l'augment de la població femenina desocupada.

Es en aquest sentit, que en l'àmbit local d'acord amb les xifres, la població jove (incloent ambdós gèneres), les dones a partir de 55 anys, les dones que participen en l'economia submergida, així com les persones dels barris de Ponent, Sant Salvador o l'Eixample Sud, s'estableixen com a població especialment de risc. Uns col·lectius de risc de pobresa, als quals es sumen el col·lectiu LGTBI.

És precisament per aquestes dades això com fruit de les mancances identificades en les polítiques d'ocupació locals que es destaca la necessitat que l'Ajuntament de Tarragona així com el SMO, dissenyin i implementin polítiques concretes per aquesta població.

D'altra banda, volem tornar a destacar la ceguera de gènere i manca d'una mirada interseccional en els diferents indicadors estatals, autonòmics i locals, així com les dificultats per trobar dades elaborades pels organismes municipals que ens permetessin fer una diagnosi actualitzada i des d'una mirada més micro.

4.2.7. Avaluació II Pla de Polítiques d'igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona

L'avaluació sobre el desenvolupament de les accions proposades i establertes en II Pla de Polítiques d'igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona respecte a l'eix Violències masclistes, es realitzarà a través de la informació present en el document d'Autodiagnosi elaborat per l'obtenció del Distintiu per la Igualtat de Gènere en relació a la Norma SG CITY 50-50, així com mitjançant la informació facilitada per l'Ajuntament de Tarragona.

• ÀMBIT: TREBALL

Els objectius generals marcats en l'àmbit de treball eren dos: **fomentar la igualtat entre dones i homes en el sector privat i fomentar la corresponsabilitat en les tasques domèstiques i la cura vers els altres.**

Respecte a l'objectiu general *fomentar la igualtat entre dones i homes en el sector privat*, es plantegen els objectius específics de *vetllar per la igualtat entre dones i homes en l'accés, la promoció i les condicions laborals en el sector privat i integrar la perspectiva de gènere als serveis municipals d'ocupació.*

L'acció proposada per l'objectiu específic *vetllar per la igualtat entre dones i homes en l'accés, la promoció i les condicions laborals en el sector privat*, no s'ha implementat per se, malgrat podria haver-se recuperat un projecte municipal impulsat fa uns anys que cobriria amb èxit l'objectiu, aquest és el projecte SEPIEMTA (servei d'informació, assessorament, formació i sensibilització per donar suport al teixit socioeconòmic i empresarial de la ciutat).

Pel que fa a l'objectiu específic *d'integrar la perspectiva de gènere als serveis municipals d'ocupació:*

- S'ha promogut la formació del personal tècnic del servei municipal d'ocupació en la incorporació de la perspectiva de gènere en les seves tasques diàries.
- No s'han promogut polítiques actives d'ocupació amb perspectiva de gènere.
- La promoció de programes d'ocupació i la formació ocupacional de sectors tradicionalment masculins per a dones i de sectors tradicionalment femenins per a homes, s'ha fet mitjançant campanyes de sensibilització sobre la segregació horitzontal i la segregació vertical, així com mitjançant l'impuls d'un pla formatiu d'apoderament econòmic de les dones en sectors on estan poc representades a través de la coordinació amb empreses locals.
- S'han impulsat dues o més accions formatives orientades al desenvolupament professional i l'emprenedoria, en lògica a l'acció de realització de programes de formació i ocupació per a dones orientats al sector empresarial de valor afegit.
- S'han reforçat els recursos relacionats amb l'orientació i promoció professional adreçats a dones en situació de vulnerabilitat social mitjançant el desenvolupament d'accions de millora de l'accés al mercat laboral de dones amb majors dificultats econòmiques.
- La promoció de la creació de la xarxa de dones emprenedores i directives de Tarragona, s'ha realitzat mitjançant la promoció d'accions i plans formatius orientats a l'apoderament i lideratge econòmic.

Respecte a l'objectiu general *fomentar la corresponsabilitat en les tasques domèstiques i la cura vers els altres*, es planteja l'objectiu específic de *reduir les desigualtats entre homes i dones en l'ús del temps dedicat a les feines domèstiques i de cura vers els altres*. Les accions proposades no s'han implementat en la seva majoria:

- L'Ajuntament de Tarragona així com les diferents entitats i organismes municipals no han promogut la formació orientada als homes en noves masculinitats.
- S'han promogut accions formatives orientades a dones en situacions de vulnerabilitat social vers l'apoderament econòmic, però no en matèria de corresponsabilitat.
- Tot i que s'ha realitzat un estudi sobre treball de cures, no s'han realitzat campanyes en matèria de sensibilització que fomentin el debat públic sobre la necessitat d'avançar en corresponsabilitat proposant un nou model econòmic.
- No s'ha donat un impuls institucional a la creació d'un banc del temps eficient per la ciutadania.

Es van plantejar dos objectius generals i tres objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de deu accions. Del total d'accions proposades s'han implementat sis del total de les accions, el que implica un **nivell d'execució del 60%**.

● ÀMBIT: VULNERABILITAT SOCIAL

Pel que fa a l'àmbit de la vulnerabilitat social els objectius generals proposats eren: **integrar la perspectiva de gènere a l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona, millorar les condicions de vida de les persones en risc de pobresa econòmica i risc d'exclusió social i incidir en els recursos sociocomunitaris per l'atenció de persones sense autonomia funcional.**

En l'objectiu general d'*Integrar la perspectiva de gènere en l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona*, es va marca l'objectiu específic d'*Integrar la perspectiva de gènere en la diagnosi, planificacions, intervencions i avaluacions*. Dues de les tres accions proposades s'han implementat en l'àmbit municipal:

- Es desagreguen les dades per sexe en els estudis, memòries, plans, diagnosi, planificacions i avaluacions realitzades per l'IMSST.
- S'han promogut formacions en perspectiva de gènere al personal tècnic de l'IMSST per tal d'integrar-la en les seves tasques diàries, tot i que aquestes han sigut insuficients.
- No s'han elaborat indicadors de gènere que permetin avaluar l'impacte de les polítiques i accions de l'IMSST vers els homes i les dones.

Respecte l'objectiu general de *Millorar les condicions de vida de les persones en risc de pobresa econòmica i risc d'exclusió social*, es va estipular l'objectiu específic d'*adequar els recursos destinats a persones en risc de pobresa econòmica i risc d'exclusió social*. No s'ha implementat cap de les quatre accions proposades:

- Si bé s'han realitzat algunes formacions relacionades amb temàtiques LGTBIQ+, no s'ha impulsat la formació del personal tècnic de l'IMSST en relació amb les dones que pateixen discriminació múltiple i risc d'exclusió.
- No s'han reforçat els recursos destinats a persones en situació de vulnerabilitat social i risc d'exclusió social, amb especial incidència en les dones amb càrregues familiars i aquelles que pateixen discriminació múltiple.
- Des de l'Ajuntament de Tarragona no s'ha impulsat la col·laboració amb recursos a entitats del tercer sector, en projectes de suport i ajuda a la ciutadania en situacions de vulnerabilitat social i risc d'exclusió social, amb una incidència especial en el col·lectiu de dones.

- No s'ha promogut la realització de tallers i cursos destinats a les persones amb risc d'exclusió social per promoure'n l'autonomia, la integració i l'apoderament, des d'una perspectiva de gènere.

Per últim, pel que fa a l'objectiu general *Recursos sociocomunitaris per l'atenció de persones sense autonomia funcional*, es va proposar l'objectiu específic *Incrementar els recursos per reduir les càrregues de les persones que realitzen tasques de cura*. No s'ha implementat l'acció proposada:

- No s'han promogut accions formatives orientades al personal de serveis socials en la relació directa a la construcció social de gènere en el rol de cuidadores i en les càrregues econòmiques, socials, psicològiques i els nous síndromes (*burn out*) en les dones que atenen persones sense autonomia funcional.

Es van plantejar tres objectius generals i tres objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de vuit accions. Del total d'accions proposades s'han implementat dues de les accions, el que implica un **nivell d'execució del 25%**.

4.3. Eix III. Intervenció integral contra les violències masclistes

El reconeixement en l'agenda pública de la violència masclista com una problemàtica social, va començar pel reconeixement per part de l'OMS com un problema de salut pública l'any 1996.

La violència masclista és una expressió d'un sistema patriarcal, capitalista i neoliberal que construeix una estructura d'opressió, especialment per a les dones.

La introducció de la violència masclista dintre de l'agenda social i política, ha derivat en una autèntica marea regulativa, que pretén crear un marc de reconeixement de les desigualtats estructurals, de garantia i de protecció legal que va començar l'any 2007 amb la LIO 3/2007, del 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes.

Aquesta, suposa no només el reconeixement d'aquest marc d'opressió estructural, sinó que estableix una fulla de ruta com llei marc en matèria d'igualtat. *Ex post*, en l'àmbit autonòmic sorgeix la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, aprovada pel Parlament de Catalunya el 16 d'abril de 2008, on es defineix la violència masclista com la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

És cert que el desenvolupament legislatiu i la igualtat formal no coincideixen. El major grau de consciència social, especialment de les dones, així com la identificació de la violència masclista en tota la seva amplitud, ha fet sortir a la llum les dimensions reals de la violència masclista, més enllà de l'àmbit denominat "privat" i ha requerit del reconeixement legal de noves formes i àmbits de violència que s'inclouen per exemple, en la recent aprovada Llei 5/2020, de 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008.

No obstant, la realitat requereix canvis autènticament transformadors, que vagin més enllà d'un marc legislatiu, ja que les dades oficials, no oficials, les enquestes de victimització o els estudis locals, tal com es veurà a continuació, segueixen mostrant que la realitat de les dones es veu marcada per un marc de violència, física, psicològica o simbòlica en els diversos àmbits de la seva vida.

D'altra banda, en aquesta estructura jeràrquica i binària de relacions home-dona que sustenta la violència masclista, és necessari concebre la LGTBfòbia com a una de les violències derivades del sistema de gènere. Segons l'Informe de l'Observatori contra l'Homofòbia de Catalunya sobre l'Estat de la LGTBfòbia a Catalunya l'any 2019 "la LGTBfòbia és la presència de situacions discriminatòries sustentades en tot un sistema cultural, social i econòmic que regula la sexualitat i facilita la legitimitat a algunes persones, emparades per l'estructura d'aquest sistema, a exercir pràctiques discriminatòries sobre aquelles que perceben i es diferencien com a incomplidores dels rols de gènere, en sentit ampli, i de les pràctiques sexuals normatives, en sentit estricte, amb la intencionalitat d'erradicar i/o corregir qualsevol heterodòxia sexual al marge del sistema sexe-gènere-desig; provocant conseqüències en el benestar psicosocial de les persones afectades i que porta a un deteriorament de les relacions interpersonals, dels contextos socials on es dona i que compromet al benestar de tota la ciutadania". El concepte de LGTBfòbia agrupa la lesbofòbia, l'homofòbia, la transfòbia, la bifòbia i la interfòbia.

És precisament dintre d'aquest marc, que l'any 2014, es va aprovar al Parlament de Catalunya la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i

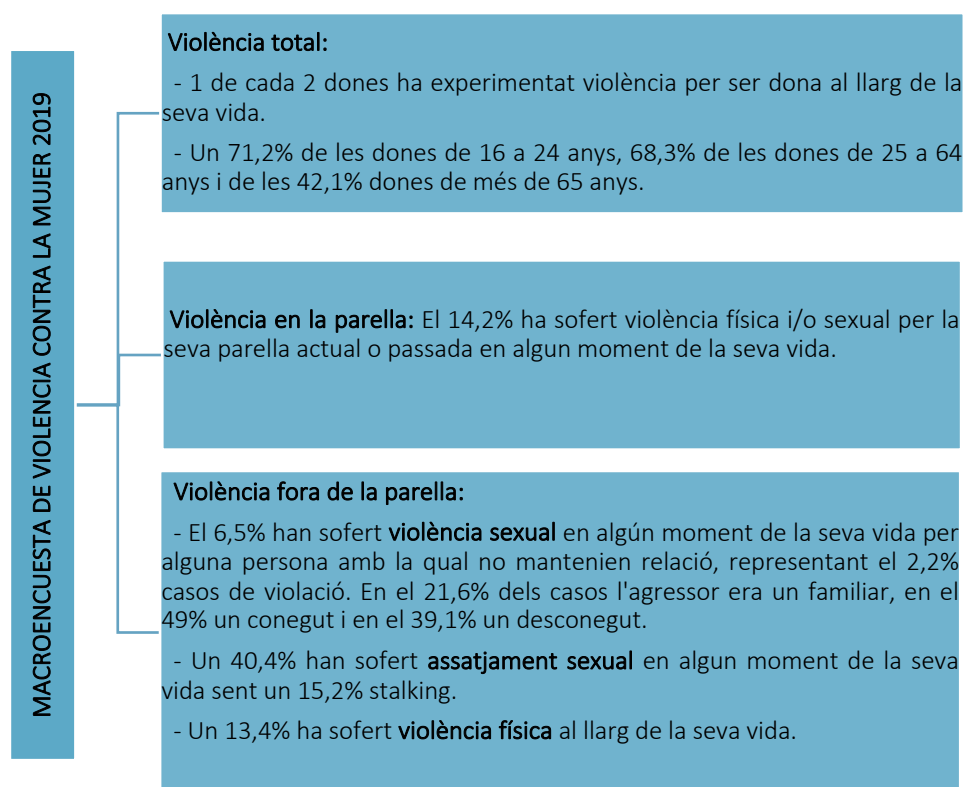
intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Aquesta norma, desenvolupa i garanteix els drets del col·lectiu LGTBI i pretén evitar situacions de discriminació i violència per assegurar que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat.

Tot i el desplegament normatiu vigent avui en dia, les dades ens mostren que les violències masclistes i la LGTBIfòbia segueixen presents a la nostra societat.

4.3.1. Enquestes de victimització

Segons les dades de la **Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019** elaborada per la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere del Govern Espanyol, les dades referents a la violència masclista sobre les dones residents a Espanya de 16 a més anys poden resumir-se així:

GRÀFICA 90. EXPERIÈNCIES DE VICTIMITZACIÓ A ESPANYA

Font: Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019. Elaboració: pròpia.

Hem volgut començar amb aquestes dades perquè les enquestes de victimització ens permeten fer sortir a la llum tota aquella xifra negra relacionada amb la criminalitat, i en aquest cas, amb les violències masclistes. Si bé és cert que les enquestes de victimització, segueixen sense reflectir la dimensió real de la problemàtica, ja que les dades aborden exclusivament aquella violència revelada per les pròpies víctimes, aquest instrument metodològic permet incloure aquelles victimitzacions amb independència que s'hagin denunciat o no, i més important, ajuda a reflectir les experiències de les dones, reduint la deshumanització que, en moltes ocasions, es produeix en els estadístics oficials.

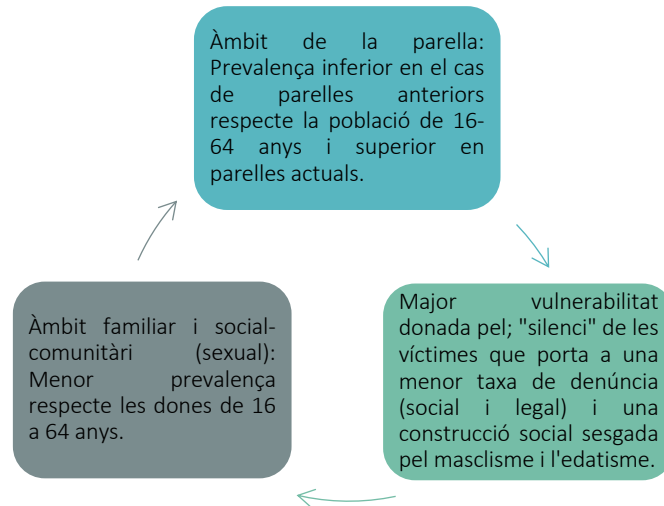
Per tal de complementar aquesta informació, passarem a exposar algunes de les dades de la **Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019**, que ens permetran realitzar una radiografia de gènere sobre la violència masclista des d'una mirada interseccional. En aquest sentit doncs, les dades referents als diferents grups de dones que s'exposaran a continuació se centren en els col·lectius de dones identificats com especialment vulnerables a la violència masclista (dones joves de 16 a 24 anys, majors de 65 anys, amb diversitat funcional, amb lloc de naixement fora d'Espanya i població rural).

En primer lloc, ens trobem les dones joves de 16 a 24 anys, on hi ha una especial incidència en violència sexual. Aquestes experimenten més violència sexual fora de la parella al llarg de la seva vida respecte a les dones de 25 o més anys (11% *versus* 6%), la prevalença d'assetjament sexual és superior (60,5% *versus* 38%) i també l'assetjament continuat o stalking (26,2% *versus* 13,9%). D'altra banda, però el grau de denúncia i cerca d'ajuda formal és superior també respecte al col·lectiu de 25 o més anys.

Si analitzem els diferents rangs d'edats de la gràfica de víctimes ateses per violència masclista en l'àmbit comunitari a Catalunya, podem veure que a partir de 65 anys, s'engloben totes les edats dintre d'un mateix grup (65 anys i més). Això, no és més que el reflex de la invisibilització que aquest col·lectiu denuncia i que s'ha recollit en l'**Estudi: Les violències masclistes vers les dones grans: una aproximació feminista i interseccional**. Una invisibilització que relacionarem principalment amb tres factors: la menor prevalença de victimització generalitzada, la manca de denúncia (informal o formal) per part de les víctimes i les diferents conceptualitzacions. Les dades reflectides en l'**Enquesta de violència masclista a Catalunya 2016** ens diuen com un 45% de les dones enquestades identificaven haver patit violència masclista al llarg de la seva vida, 15% de les quals era per part de la seva exparella i un 10% de la seva parella actual. A través de les dades de la **Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019**, però es destaca que si bé és cert que hi ha una menor prevalença total en la violència de parella respecte a la població de 16 a 64 anys, aquesta s'explica per una menor incidència de les parelles anteriors, sent aquest percentatge superior respecte la població inferior de 64 anys en el cas de parelles actuals.

Al mateix temps, a través de l'anàlisi dels resultats, s'arriba a la conclusió que les dones grans, de 65 anys i més anys, oculten la violència viscuda en l'àmbit de la parella o exparella en bastant major mesura que la resta de dones. Quant a les diferents conceptualitzacions, aquesta és una de les denúncies que es realitzen en l'estudi citat sobre violències masclistes vers les dones grans. Es reivindica com la utilització del concepte de violència masclista, violència domèstica, maltractament, etc. Pot afectar a la superposició i recollida de dades. Un fet que ens trobem quan analitzem les estadístiques del **Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya**, sent que diferència les dades segons Violència masclista en dones i Violència domèstica en dones majors de 65 anys. Aquest fet pot implicar que casos de violències masclistes en aquest col·lectiu s'analitzin com a violència domèstica i que per tant, es doni una invisibilització de la dimensió de la problemàtica.

Gràfica 91. EXPERIÈNCIES DE VICTIMITZACIÓ EN LES DONES GRANS A ESPANYA

Font: Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019 i Enquesta de violència masclista de Catalunya 2016.
Elaboració: pròpia.

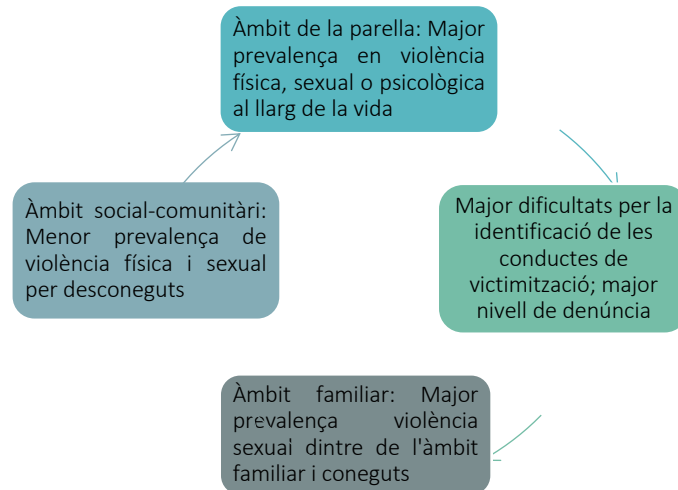
Respecte al col·lectiu amb diversitat funcional, s'exposa com les dones amb discapacitat acreditada igual o superior al 33% sofreixen, generalment, en major prevalença, violència masclista en els diferents àmbits (parella, familiar o social/comunitari).

Així doncs, l'enquesta realitzada en l'àmbit nacional, va evidenciar com un 20,7% de les dones d'aquest col·lectiu van sofrir violència física o sexual d'alguna parella al llarg de la seva vida *versus* el 13,8% de les dones sense discapacitat. Aquesta dada se situa en 14,2% i 10,1%, respectivament, en la violència exercida en els 12 últims mesos. En la violència física fora de la parella, parlem d'un 17,2% en les dones en diversitat funcional *versus* el 13,2% de dones sense diversitat funcional.

Dintre de l'àmbit familiar ens trobem que aquesta també és superior per part de familiars masculins en el cas d'una agressió física (40,2% amb discapacitat acreditada *versus* 32,5% dones sense discapacitat) i per amics i coneguts masculins (34,3% dones amb discapacitat acreditada *versus* 27,3% dones sense discapacitat), a excepció de la violència exercida per desconeguts que és inferior en aquest col·lectiu (10,9% dones amb discapacitat *versus* 18% sense discapacitat).

Quant a la violència sexual, les dades mostren que aquesta es superior en el col·lectiu de dones amb diversitat funcional acreditada. Si tenim en compte la tipologia delictiva, la violència sexual fora de l'àmbit de la parella al llarg de la seva vida s'ha donat en un 10,3% amb discapacitat acreditada *versus* el 6,2% dones sense discapacitat, també aquests tipus de violència en la infància (6,3% amb discapacitat acreditada *versus* 3,3% dones sense discapacitat), en el cas de les dones amb discapacitat violades per persones diferents de la seva parella (4,7% *versus* 2,1%). En l'assetjament sexual, no hi ha una diferència en la prevalença al llarg de la vida o la infància estadísticament significativa. És important destacar com, segons l'**Institut Català de les Dones**, el 80% de les dones amb discapacitat/diversitat funcional són víctimes de violència (del tipus que sigui) i tenen un risc quatre vegades superior a la resta de dones de patir violència sexual.

Gràfica 92. EXPERIÈNCIES DE VICTIMITZACIÓ EN DONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL A ESPANYA

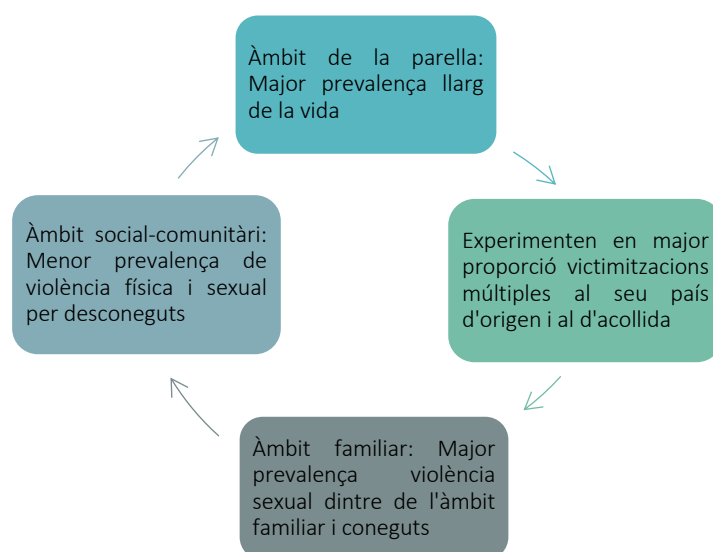
Font: Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019. Elaboració: pròpia.

D'altra banda, cal tenir en compte que un 17,5% de les dones amb discapacitat que van exposar haver sofert violència física, sexual, emocional o van sentir por d'alguna parella, actual o passada (en endavant VFSEM), van afirmar que la seva discapacitat és conseqüència d'aquesta violència exercida contra elles.

Al mateix temps, les dones amb alguna diversitat funcional reconeguda denuncien en major mesura que les dones que no tenen cap discapacitat reconeguda.

Pel que fa a la població que ha nascut en un país estranger, la població migrant denuncia haver sofert VFSEM en la parella en major mesura que les nascudes a Espanya (28,6% *versus* 20%). En el cas de la violència sexual, les taxes de victimització són superiors respecte a la població nacional; un 9,8% va declarar haver sofert violència sexual fora de la parella al llarg de la seva vida respecte al 6% nacional, donant-se en major mesura per part de familiars (37,5% *versus* 17,6%) i un 5,2% va ser violada per una persona diferent de la seva parella o exparella respecte a l'1,8% de les dones que havien nascut a Espanya.

Gràfica 93. EXPERIÈNCIES DE VICTIMITZACIÓ AMB DONES MIGRANTS A ESPANYA

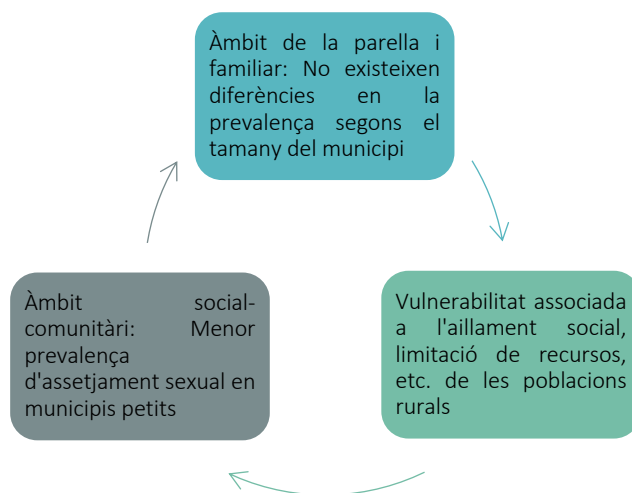

Font: Macroequesta de Violència contra la Dona 2019. Elaboració: pròpia.

Per últim, les dones de petits municipis suposa ser un dels col·lectius especialment invisibilitzat i més tenint en compte les circumstàncies de despoblament a Espanya.

Si bé no hi ha diferències de prevalença respecte municipis més grans, les dones de municipis més petits i zones rurals, tendeixen a verbalitzar en menor mesura la victimització experimentada per part de les parelles o exparelles, així com busquen en menor mesura ajuda formal i informal, havent-hi una relació directament proporcional entre la prevalença de denúncia i la grandària de la població (66,9% en municipis de 2.000 habitants, 78,5% en municipis de 2.001 a 10.000 habitants i 83,3% en municipis de més de 10.000 habitants). Al mateix temps, la prevalença d'assetjament sexual és menor en municipis petits. En aquest sentit, el grau de vulnerabilitat d'aquest col·lectiu no està relacionat amb majors nivells de prevalença, sinó amb factors de risc com la pressió social o les dificultats per accedir als recursos institucionals que dificulten la denúncia, atenció, assistència, protecció i recuperació de les víctimes.

Gràfica 94. EXPERIÈNCIES EN DONES QUE VIUEN EN MUNICIPI PETITS A ESPANYA

Font: Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019. Elaboració: pròpia.

Respecte les dades que s'ofereixen de Catalunya, del total de 806 dones enquestades a Catalunya l'any 2019 es donaven les següents dades de victimització:

TAULA 23. EXPERIÈNCIES DE VICTIMITZACIÓ SEGONS ÀMBITS A CATALUNYA

EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA	FORA DE LA PARELLA EN L'ÀMBIT FÍSIC I SEXUAL	ASSETJAMENT SEXUAL I ASSETJAMENT REITERAT (STALKING)
<ul style="list-style-type: none"> • Un 41,4% de les dones enquestades a Catalunya van ser víctimes de violència masclista al llarg de la seva vida. • D'aquestes; un 63% Violència psicològica, un 34,9% violència psicològica de control, un 28,10% violència psicològica emocional, un 18% violència física i un 15,4% violència física. • Un 13% van ser víctimes de violència masclista en l'àmbit de parella en els últims 12 mesos . 	<ul style="list-style-type: none"> • Un 15,2% de les enquestades manifestaven haver patit violència física fora de la parella al llarg de la seva vida. • Un 8,4% manifestaven haver patit violència sexual al llarg de la seva vida. 	<ul style="list-style-type: none"> • Un 50,9% van expressar haver sigut víctimes d'assetjament sexual al llarg de la seva vida. • Un 11,9% van expressar ser víctimes d'assetjament sexual en l'últim any. • Un 15,5% de les enquestades van expressar haver patit assetjament reiterat al llarg de la seva vida.

Font: Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019. Elaboració: pròpia.

Més enllà de les dades obtingudes mitjançant l'enquesta de victimització en l'àmbit nacional que s'ha anat analitzant *ex ante*, l'any 2010 es va realitzar a Catalunya la primera Enquesta de violència masclista que, a través de la comparativa amb l'última enquesta realitzada l'any 2016, ha permès reflectir els avenços institucionals en la identificació i sensibilització social vers la violència masclista. Si bé des de l'any de realització (2016) fins a l'actualitat s'han donat una pluralitat d'avenços socials, jurídics i institucionals, que potser han modificat la dimensió del fenomen i les seves característiques, aquestes són les dades més recents de Catalunya. És per això, que mitjançant l'exposició de l'anàlisi interseccional de l'Enquesta de violència masclista que s'ha realitzat a través l'Institut Català de les Dones, creiem que es podrà fer una cartografia sobre la diversitat de les experiències de les violències masclistes en dones migrants, amb diversitat

funcional i segons rangs d'edat. Les dades que s'exposaran a continuació, fan referència a la població que els diferents col·lectius (dones per rang d'edat, dones migrades i dones amb diversitat funcional), representen respecte del total de la població mostrada de dones que van participar en l'Enquesta de Violències Masclistes 2016 de Catalunya.

Per tal de no fer molt extensa l'exposició, alguns dels resultats de la seva mostra es poden resumir de la següent manera d'acord amb les diferents variables:

EDAT	<ul style="list-style-type: none">• Les dones joves són les que expressen haver patit violència masclista al llarg de la seva vida en major mesura. Per contra, les dones grans són les que menys.• Gairebé la meitat de la mostra de dones grans va exposar haver patit algun tipus de violència.• La violència per part d'un desconegut és la que es dona en major mesura, respecte la experimentada per l'exparella i la parella actual.• Els serveis socials i els serveis d'informació a dones o d'atenció a les víctimes són els recursos menys utilitzats amb independència de l'edat.• Les dones de mitjana edat i, especialment, les dones grans són les que han fet més ús de serveis de tractament psicològic, mèdic i/o assistencial legal, mentre que les joves que sofreixen violència per la seva parella són les que menys.
------	---

DIVERSITAT FUNCIONAL	<ul style="list-style-type: none">• Tot i que les dones amb diversitat funcional representen una minoria de la mostra, aquestes exposen haver patit una violència per part d'un desconegut, de l'exparella o la parella actual en major mesura respecte les dones sense diversitat funcional.• El tipus de violència més freqüent amb la seva exparella era la que implicava comportaments d'infravaloració i maltractament psicològic.• Hi ha percentatges molt alts a gairebé tots els tipus de violència masclista per aquelles dones amb discapacitat que han indicat estar sofrint alguna agressió per part de la seva parella.• La recerca d'ajuda i assistència així com l'accés als diferents serveis (teràpies i tractaments psicològics, tractaments mèdics, serveis d'informació, assistència legal i ajuts a Serveis Socials), són majors en el cas de la violència per part de l'exparella, respecte a la de desconegut o conegut no parella i parella. El tractament psicològic és el servei al qual més acudeixen les dones amb discapacitat, mentre que cap dona de les que han patit una agressió de caràcter sexual diu haver acudit a serveis d'informació a dones o d'atenció a víctimes.
----------------------	--

MIGRANTS	<ul style="list-style-type: none">• Les dones migrades experimenten percentatges més alts en tots els tipus de violència, tant respecte a aquelles que indiquen haver patit algun tipus de violència des dels 15 anys com en l'últim any.• La violència psicològica és la que es dona en major mesura en la violència exercida per part de l'exparella o parella actual.• El 20,1% de les dones migrades reconeix estar patint algun tipus d'agressió per part de la seva parella enfront del 11,5% de les no migrades.• Són les dones migrades les que menys comparteixen amb algú la violència viscuda amb una exparella.• Tot i que el recurs més utilitzat és el tractament psicològic amb independència del lloc de naixement, les migrades utilitzen més els recursos d'assistència legal, tractaments mèdics i ajuts a Serveis Socials respecte a les no migrades, mentre que les teràpies i tractament psicològics són més utilitzats per la població no migrant.• Denuncien en major mesura que les dones no migrades.
----------	--

Aquestes dades reflecteixen la punta de l'iceberg d'una violència estructural que instaura relacions de poder i opressió, on les dones i el col·lectiu LGTBIQ+ fruit de la intersecció de múltiples variables i categories socials (gènere, orientació sexual, diversitat funcional, edat, origen/nacionalitat, etc.) experimenten situacions de violència masclista que van més enllà de la violència en l'àmbit de les relacions sentimentals o la violència física. Aquesta violència estructural implica una violència transversal, que afecta a tots els àmbits de la vida de les persones. És precisament des d'aquesta conceptualització que, mitjançant la Llei 17/2020, del 22 de desembre, s'ha modificat la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista. Aquesta modificació suposa una ampliació de la violència masclista, ja que inclou en la normativa una nova perspectiva d'anàlisi i interpretació de les desigualtats així com noves formes de violència masclista.

La modificació de la llei, no ha suposat un canvi en la conceptualització de violència masclista, sinó un canvi en el paradigma que permet la seva interpretació. En aquest sentit, mitjançant la incorporació de la interseccionalitat, la violència masclista amplia la seva dimensió i impacte, identificant que no totes les experiències vitals són iguals en la violència masclista, sinó que hi ha d'altres eixos de discriminació que generen experiències i processos victimitzants propis. D'acord amb l'exposat, la definició de la violència masclista (art.3.a)), si no que s'introdueix la interseccionalitat o intersecció d'opressions. Aquesta, d'acord amb l'art.3.k), es defineix de la següent manera:

“Concurrència de la violència masclista amb altres eixos de discriminació, com l'origen, el color de la pell, el fenotip, l'ètnia, la religió, la situació administrativa, l'edat, la classe social, la precarietat econòmica, la diversitat funcional o psíquica, les addiccions, l'estat serològic, la privació de llibertat o la diversitat sexual i de gènere, que fa que impactin de manera agreujada i diferenciada. La interacció d'aquestes discriminacions ha de ser tinguda en compte a l'hora d'abordar la violència masclista.”

D'altra banda, respecte als tipus de violència masclista, tal com ja s'ha exposat, aquests s'han ampliat respecte a alguns àmbits a la vegada que se n'han contemplat de nous (art. 5):

TAULA 24. MODIFICACIONS LEGISLATIVES LLEI 5/2008

ÀMBIT		TIPUS DE VIOLÈNCIA
Tercer. laboral.	Àmbit	c) Discriminació per embaràs o maternitat.
Quart. social o comunitari.	Àmbit	g) Femicidis h) Agressions per gènere i) Vexacions, tractes degradants, amenaces i coaccions en l'espai públic. j) Restriccions o privacions de llibertat a les dones, o d'accés a l'espai públic o als espais privats, o a activitats laborals, formatives, esportives, religioses o lúdiques, i també restriccions a l'expressió en llibertat pel que fa a llur orientació sexual o expressió i identitat de gènere, o a llur expressió estètica, política o religiosa. k) Represàlies pels discursos i expressions individuals i col·lectius de les dones que reclamen el respecte de llurs drets, i també expressions i discursos públics que fomentin, promoguin o incitin directament o indirectament l'hostilitat, la discriminació o la violència envers les dones.
Cinquè. digital (Modificació conceptual)	Àmbit	Violència digital. Entre altres pràctiques, inclou el ciberassetjament, la vigilància i el seguiment, la calúmnia, els insults o les expressions discriminatòries o denigrants, les amenaces, l'accés no autoritzat als equips i comptes de xarxes socials, la vulneració de la privacitat, la manipulació de dades privades, la suplantació d'identitat, la divulgació no consentida d'informació personal o de continguts íntims, el dany als equips o canals d'expressió de les dones i dels col·lectius de dones, els discursos d'incitació a la discriminació envers les dones,

		el xantatge de caràcter sexual per canals digitals i la publicació d'informació personal amb la intenció que altres persones agredeixin, localitzin o assetgin una dona.
Sisè.	Àmbit	Violència institucional: accions i omissions de les autoritats, el personal públic i els agents de qualsevol organisme o institució pública que tinguin per finalitat retardar, obstaculitzar o impedir l'accés a les polítiques públiques i a l'exercici dels drets que reconeix aquesta llei per a assegurar una vida lliure de violència masclista, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. La manca de diligència deguda, quantitativa i qualitativa, en l'abordatge de la violència masclista, si és coneguda o promoguda per les administracions o esdevé un patró de discriminació reiterat i estructural, constitueix una manifestació de violència institucional. Aquesta violència pot provenir d'un sol acte o pràctica greu, de la reiteració d'actes o pràctiques de menor abast que generen un efecte acumulat, de l'omissió d'actuar quan es conegui l'existència d'un perill real o imminent, i de les pràctiques o omissions revictimitzadores. La violència institucional inclou la producció legislativa i la interpretació i aplicació del dret que tingui per objecte o provoqui aquest mateix resultat. La utilització de la síndrome d'alienació parental també és violència institucional.
institucional.		
Vuitè.	Àmbit	Violència educativa: qualsevol tipus de violència que es produeix en l'entorn educatiu entre els membres de la comunitat educativa. Es pot produir entre iguals, de major d'edat a menor d'edat o viceversa. Inclou l'assetjament, l'abús sexual i el maltractament físic, sexual, psíquic o emocional. Entre aquestes violències n'hi ha que es produeixen per raó de gènere o d'identitat sexual.
educatiu.		

CONCLUSIONS

Les estadístiques ens diuen que 1 de cada 2 dones ha sofert violència per ser dona al llarg de la seva vida, mentre que en els casos d'especial gravetat es dona en 1 de cada 4 dones.

El risc de victimització així com les experiències victimitzadores segons el tipus de violència masclista varien en les dones segons: l'edat, diversitat funcional, nacionalitat/origen i zona rural. Unes diferències que, no obstant, no estan relacionades només amb la prevalença, sinó també amb la denúncia, els recursos humans i institucionals als que accedeixen, així com l'expressió o impacte d'aquesta violència.

Pel que fa a les experiències de victimització dels diferents col·lectius, la violència psicològica s'estableix com el denominador comú en l'àmbit de l'exparella o parella en tots els casos. D'altra banda, les dones joves són les que experimenten major violència, donant-se especialment la violència sexual en les dones de 16 a 24 anys respecte a les majors de 25 anys. Al mateix temps, a mesura que augmenta l'edat es redueix la prevalença de violència tant per part d'un desconegut o conegut no parella, com exparella i parella actual. En el cas de les dones amb diversitat funcional, aquestes experimenten nivells de violència superiors a la població sense diversitat funcional, especialment en l'àmbit familiar, mentre que les dones migrants són el col·lectiu que experimenta una major victimització en tots els tipus de violències masclistes, tant respecte al seu país d'origen com al d'acollida.

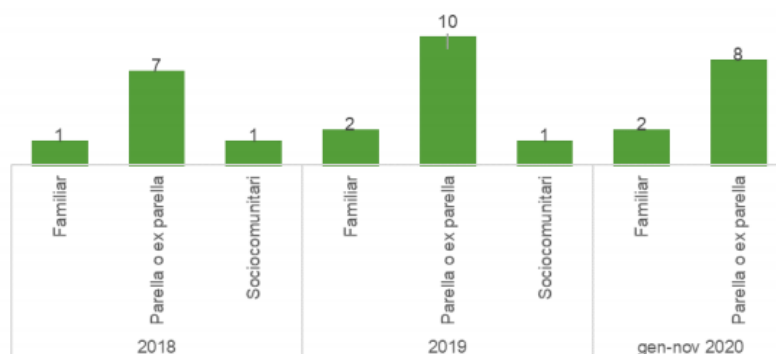
D'altra banda, si bé ens trobem que les dones amb diversitat funcional, migrants i les dones de mitjana edat són les que tendeixen a denunciar en major mesura, en el cas de la recerca d'ajuda i assistència, parlem d'una mateixa tendència ja que en els casos que l'agressor sigui la seva exparella, les dones recorren en major mesura als recursos amb independència de les variables edat i diversitat funcional i nacionalitat/origen. En gairebé tots els casos, els Serveis socials i els Serveis d'informació a dones o atenció a les víctimes, són els recursos menys utilitzats.

4.3.2. Cartografia estadística: la violència masclista en dades oficials

Les xifres oficials que s'exposaran a continuació són facilitades des del **Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya**. Al mateix temps, també s'exposaran les dades i anàlisi elaborat per part de l'ICD, per tal de facilitar la lectura de les dades.

Segons dades oficials, respecte l'expressió més greu de la violència masclista, els femicidis, l'evolució de les dones assassinades en els tres últims anys s'observa el següent:

GRÀFICA 95. EVOLUCIÓ DE LES DONES ASSASSINADES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA EN ELS DARRERS 3 ANYS

Font: Violències masclistes 2020. *Institut Català de les Dones (2020)*.

Tal com es pot veure en la gràfica, la majoria dels femicidis s'han donat en l'àmbit de la parella o exparella.

GRÀFICA 96. EVOLUCIÓ DE LES DONES ASSASSINADES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA I EXPARELLA I DENÚNCIES PRÈVIES A CATALUNYA

Font: Violències masclistes 2020. *Institut Català de les Dones (2020)* mitjançant dades del *Departament d'Interior*.

A més de les dades que es mostren en la imatge (gràfica 96) durant aquest 2021⁶ s'han assassinat 3 dones a Catalunya.

En la majoria dels casos, no hi havia denúncies prèvies per violència masclista, representant els casos de denúncia un percentatge ínfim. Al mateix temps, les dades ens mostren que en els últims anys hi ha hagut una davallada dels femicidis oficials per part de la parella o exparella a Catalunya, a excepció de l'any 2019 que hi va haver un major nombre d'assassinats respecte als

⁶ Les dades estan actualitzades a data de juny de 2021.

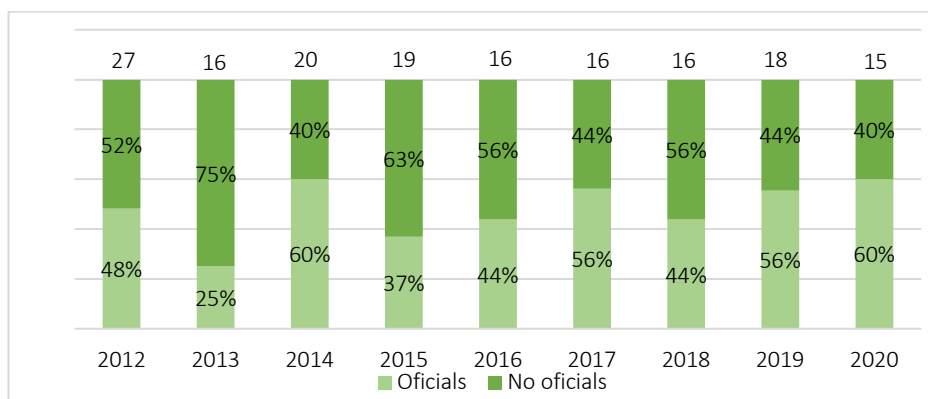
anys anteriors i l'any 2020. En aquest període analitzat, l'any on hi va haver un major nombre d'assassinats masclistes va ser l'any 2014. Segons les dades, el 20% d'aquests feminicidis eren dones de 18 a 30 anys, un 29% dones entre 41 i 50 anys i un 20% dones majors de 60 anys.

D'altra banda, si comparem les dades exposades aquí amb la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018), podem veure que respecte els anys analitzats que comprenen el període 2008-2012, a excepció de l'any 2014, en la resta d'anys s'han produït un nombre menor de feminicidis. Les dades ens mostren que a Catalunya, d'acord amb els estadístics oficials, a partir de l'any 2013, s'han assassinat un menor nombre de dones per violència masclista.

No obstant, tal com s'ha anat exposant al llarg de tot el document, la invisibilització de les violències masclistes així com els diferents procediments legals, es deriven en una elevada xifra negra del fenomen que és representada mitjançant l'iceberg de la violència masclista. És per això, que creiem important exposar les dades que d'altres organismes, que no representen els organismes institucionals governamentals i d'altres oficials, fan públiques respecte als feminicidis oficials i no oficials. Només tenint en compte aquestes xifres, podrem tenir una imatge més propera i adequada a la dimensió real del fenomen i, especialment important, fugirem dels processos de "desvictimització" que silencien les experiències de les dones que són assassinades per homes.

Segons Feminicidi.cat, l'evolució dels feminicidis i altres assassinats de dones és la següent:

GRÀFICA 97. EVOLUCIÓ DE LES DONES ASSASSINADES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA SEGONS LES XIFRES OFICIALS I NO OFICIALS

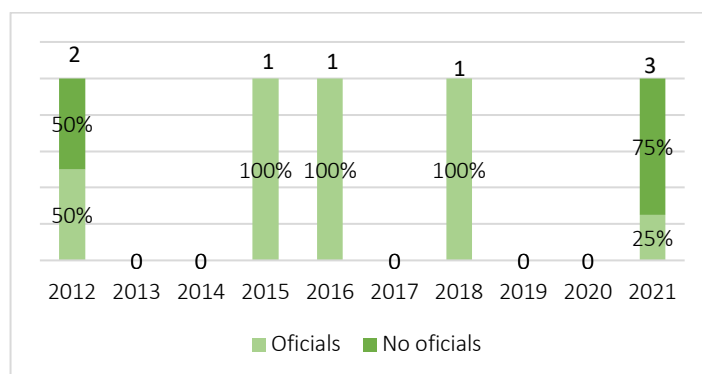

Font: Dades extretes de Feminicidis.cat i el diari Directa (Celma, 2021). Elaboració pròpia.

Les dades no oficials inclouen feminicidis no íntims, feminicidis infantils, feminicidis familiars, assassinats de dones per violència comunitària o assassinats de dones en recerca. Si comparem aquestes dades amb les oficials exposades anteriorment, podem veure com la tendència a la baixa és molt inferior, ja que si bé s'han assassinat un menor nombre de dones respecte a l'any 2012 i 2014, en la resta d'anys el nombre de víctimes s'ha mantingut estable. També en aquest cas, s'evidencia l'increment respecte a l'any 2019, tot i que en aquest cas, és un increment molt més atenuat.

Quant a les dades de la província de Tarragona, durant el període 2012 a 2021, s'han assassinat 8 dones, 5 són casos oficials mentre que els 3 restants són dades no oficials.

GRÀFICA 98. EVOLUCIÓ DE LES DONES ASSASSINADES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA SEGONS LES XIFRES OFICIALS I NO OFICIALS A LA PROVÍNCIA DE TARRAGONA

Font: Dades extretes de Feminicidis.cat i el diari Directa (Celma, 2021). Elaboració pròpia.

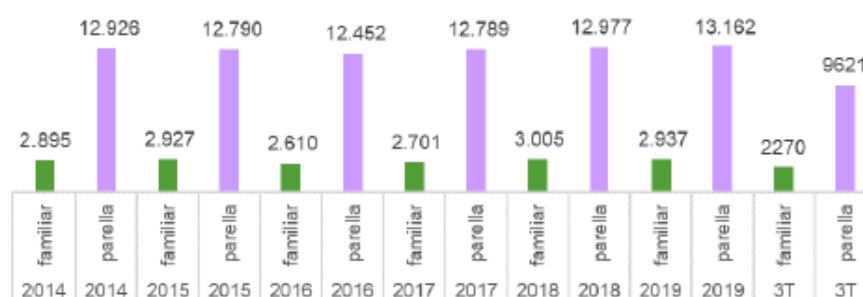
Dels casos d'aquest 2021, dos són casos de feminicidis íntims oficials mentre que el feminicidi no oficial es va produir en l'àmbit familiar a la ciutat de Tarragona. Les dades ens mostren que si bé els casos de feminicidis a la província de Tarragona són casos excepcionals, durant el transcurs d'aquest any 2021 s'ha produït un increment important dels feminicidis oficials i no oficials.

Quant a la incidència de la violència masclista en els diferents àmbits de la vida (parella, familiar, social o comunitari), s'exposaran les dades referents a Catalunya i al Camp de Tarragona d'acord amb les dades facilitades pel Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya.

- Àmbit de la parella

El context sentimental, sigui amb la parella o exparella, és un context de risc de victimització per a les dones. Les dades sobre feminicidis en aquest àmbit reflecteixen la violència i atemptat més greu contra les dones que afecta la seva pròpia vida. No obstant, afortunadament, no tots els casos de violència masclista són feminicidis. A continuació s'exposen totes les denúncies recollides pel departament d'interior en l'àmbit de parella i familiar.

GRÀFICA 99. DENÚNCIES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA I FAMILIAR A CATALUNYA

Font: Violències masclistes 2020. Institut Català de les Dones (2020) mitjançant dades del Departament d'Interior.

En la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018), la majoria de les denúncies també es donaven en l'àmbit de la parella i l'àmbit familiar. D'altra banda, si comparem aquestes dades respecte a la tendència de l'any 2008-2012, exposades en la diagnosi del Pla anteriorment citat, el nombre de denúncies en

l'àmbit de la parella s'ha donat una mateixa tendència quantitativa, ja que des del període del 2012 fins al 2020 el total de denúncies es situa en les 12.000 anuals. D'altra banda, en el cas de la violència familiar, s'ha donat un lleu increment, ja que si bé en el període anterior es situaven en les 2.000 aproximadament, a partir de l'any 2013 fins a l'actualitat estan gairebé en 2.500 o 3.000 denúncies anuals.

Les dades doncs, dibuixen els espais íntims, de la parella i familiars, com espais especialment de risc de victimització. Una visió que coincideix amb la percepció generalitzada dels col·lectius que han participat en els diferents grups de discussió (cos polític, entitats feministes i federacions de veïnes i veïns), que posen els espais íntims en el centre de la violència masclista:

Els abusos es donen en els espais que tenim de seguretat principalment. Penso que aquí hem de fer un canvi de xip, perquè la violència a vegades, pensem que està, no sé, com més al carrer en el sentit de... bé sí, quan sortim de nit i demès però, penso que la violència principal és la que tenim quotidianament i que es donen en els espais d'intimitat i els espais de seguretat, i que aquesta, és la que menys es denuncia.

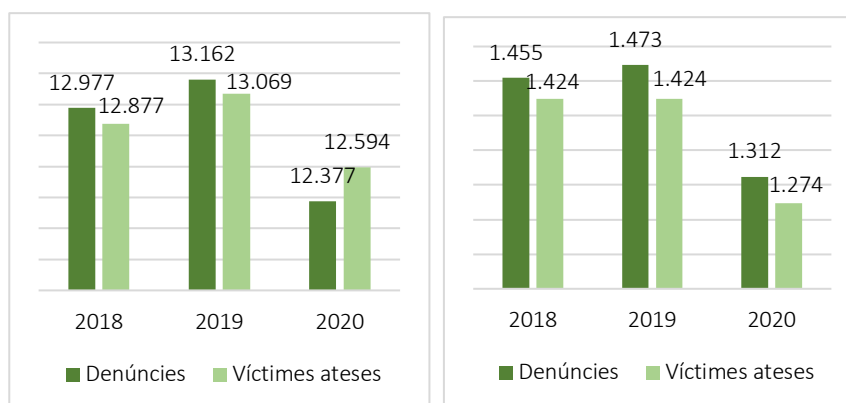
Es per això que algunes de les seves propostes i accions de millorar es centren en la prevenció i sensibilització mitjançant campanyes que posin el punt de mira en la violència que es dona en aquests espais.

Respecte a la comparativa de les dades a Catalunya i a la Regió Policial de Tarragona donat l'accessibilitat a les dades, només analitzarem les dades del període 2018 a 2020, ja que ens ofereixen una continuïtat. En aquest sentit, la manca d'anàlisi d'anys anteriors s'ha vist condicionat per la falta de dades o la discontinuïtat d'aquestes.

Violència en l'àmbit de la parella: consisteix en la violència física, psicològica, digital, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.

GRÀFICA 100. DENÚNCIES I VÍCTIMES ATESES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA A CATALUNYA

GRÀFICA 101. DENÚNCIES I VÍCTIMES ATESES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA AL CAMP DE TARRAGONA

Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

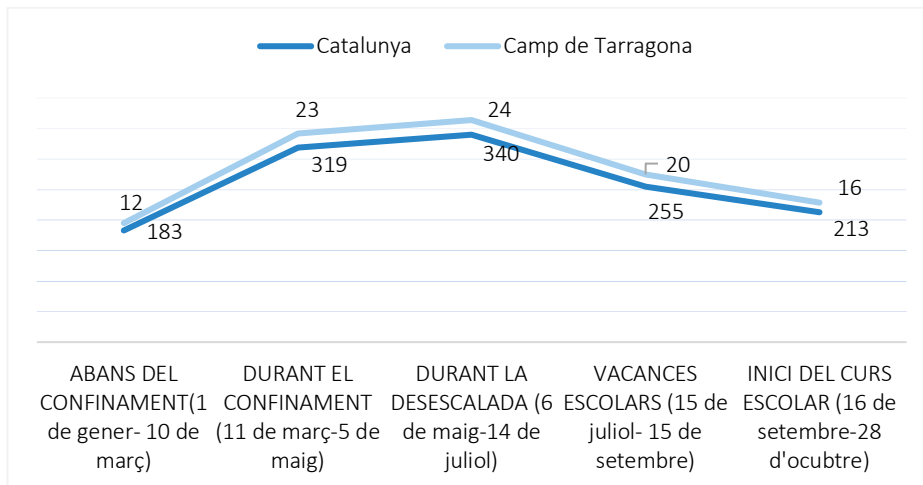
Tant en l'àmbit autonòmic com en el Camp de Tarragona, l'any 2019 és l'any on hi va haver un major nombre tant de denúncies com de víctimes ateses, a excepció del Camp de Tarragona. Aquest increment durant l'any 2019, coincideix amb l'estat d'alarma que va portar-nos a una

situació de confinament. L'any 2020 en canvi, es produeix una davallada al voltant del 10% en els casos de denúncia i víctimes ateses.

Si comparem aquestes dades respecte a la Diagnosi del pla de Tarragona anterior, no es destaquen diferències tant en la tendència com en el nombre de casos.

La pandèmia provocada per la COVID-19 ha posat de manifest la importància cabdal de les cures. No obstant, la situació de confinament ha agreujat més la vulnerabilitat de les dones en situació de violència masclista i dels seus fills i filles, exposant-les a un major risc de patir-la degut a les circumstàncies d'aïllament social i convivència contínua amb l'agressor. Durant el temps de pandèmia l'any 2019, es va observar un increment dels casos de violències masclistes detectats a través de la línia 900 900 120 segons **l'Institut Català de les Dones en l'informe L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades.**

GRÀFICA 102. TRUCADES REALITZADES AL TELÈFON 900 900 120 DURANT EL CONFINAMENT. CATALUNYA I EL CAMP DE TARRAGONA

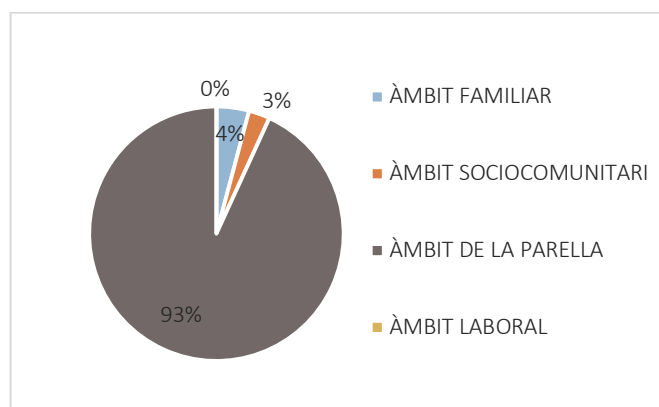

Font: Informe l'impacte de gènere de la COVID-19 en dades de l'ICD. Elaboració: pròpia.

Tal com es reflecteix a la gràfica hi ha una mateixa tendència tant a nivell de Catalunya com del Camp de Tarragona, sent que durant el confinament més sever hi va haver un increment superior al 50% de les trucades.

Quant al tipus de violència masclista, en el cas de les trucades en l'àmbit autonòmic, la majoria de trucades es van realitzar per violència masclista en l'àmbit de la parella. Aquestes dades segueixen la mateixa tendència que l'exposat fins al moment, i és que l'àmbit de la parella és un entorn i context d'especial risc de victimització masclista.

GRÀFICA 103. TRUCADES REALITZADES AL TELÈFON 900 900 120 DURANT EL CONFINAMENT A CATALUNYA SEGONS L'ÀMBIT DE VIOLÈNCIA

Font: Informe l'impacte de gènere de la COVID-19 en dades de l'ICD. Elaboració: pròpia.

Segons les dades de denúncia i incidents per violència masclista en l'àmbit de la parella detectats per la Direcció General de Policia (Mossos d'Esquadra), aquests han disminuït un 41% l'any 2020 respecte a 2019. Aquesta tendència com veurem a continuació també s'ha reflectit en els delictes contra la llibertat i indemnitat sexual on, en el període de confinament estricte, en el segon trimestre es va donar una disminució del 35,4%, sent que lògicament la manca de possibilitats de mobilitat, va actuar com un factor de protecció davant els delictes de naturalesa sexual.

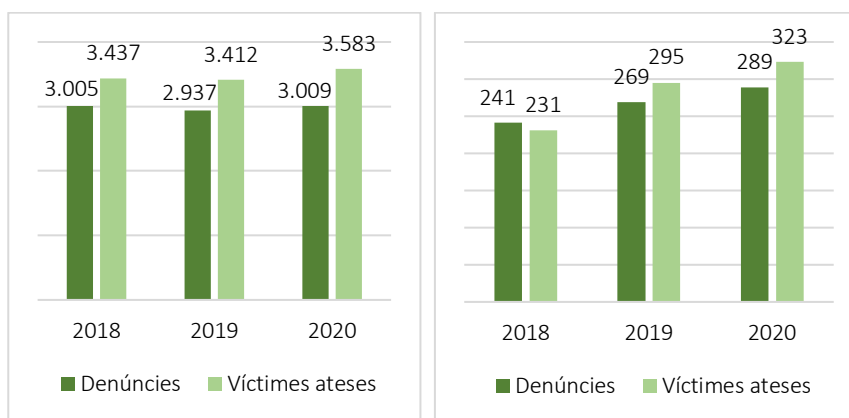
D'altra banda, d'acord amb les dades exposades pel **Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE), en l'Informe sobre l'Impacte del confinament en les dades de violència masclista a Catalunya**, la violència masclista s'ha vist agreujada des de dos vessants: l'increment dels casos atesos mitjançant el telèfon d'atenció a la violència masclista i la reducció de la intervenció del sistema judicial. Quant a la via judicial, el confinament estricte i les dificultats pels mitjans de detecció (visites als CAPs, centres de treball, etc.) i denúncia (anar a una comissaria de policia, SIAD, etc.) per fer-ho de forma presencial van fer que els assumptes que arribessin als jutjats de violència sobre la dona (VIDO) baixessin un 41%. Aquestes dades impliquen que, si bé el nombre de trucades telefòniques ha augmentat respecte l'any anterior en el mateix període així com les denúncies o nombre de víctimes ateses segons s'exposa en les gràfiques 11 i 12, la intervenció judicial ha sigut menor, ja no només per aquests nous casos de violències masclistes, sinó per aquelles causes obertes, fet que va portar una major desprotecció per les víctimes. Al mateix temps, però és important assenyalar que, aquest augment de trucades no té per què estar directament relacionat amb un increment dels casos sinó amb una limitació dels recursos de detecció i denúncia tradicionals.

- Violència en l'àmbit familiar

Violència en l'àmbit familiar. Consisteix en la violència física, digital, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i els menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família o per membres del nucli de convivència, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. Inclou els matrimonis forçats. No inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

GRÀFICA 104. DENÚNCIES I VÍCTIMES ATESES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA EN L'ÀMBIT FAMILIAR A CATALUNYA

GRÀFICA 105. DENÚNCIES I VÍCTIMES ATESES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA EN L'ÀMBIT FAMILIAR AL CAMP DE TARRAGONA

Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

Respecte a la violència masclista en l'àmbit familiar, és l'únic cas en que l'any 2020 es registren un major nombre de denúncies i víctimes ateses respecte els anys anteriors. Si comparem aquestes dades amb el període d'anàlisi anterior, de l'any 2009 a 2012, es pot veure com s'ha donat un augment significatiu del nombre de casos de violència masclista en l'àmbit familiar, tant en l'àmbit autonòmic com en l'àmbit local.

- Violència en l'àmbit social o comunitari

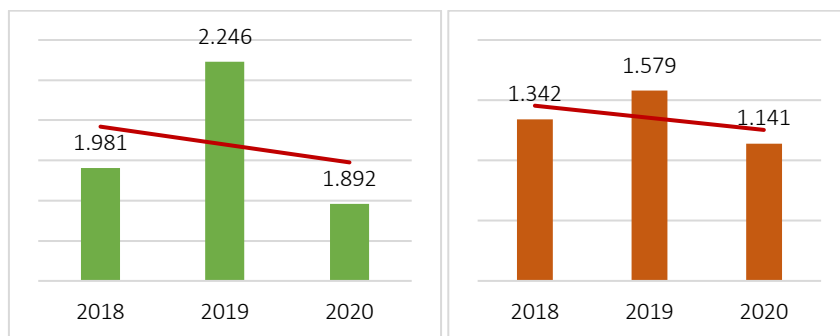
Violència en l'àmbit social o comunitari. Comprèn; agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic de dones amb finalitat d'explotació sexual i altres finalitats amb dimensió de gènere, mutilació genital femenina, violència derivada de conflictes armats, violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones, femicidís, agressions per raó de gènere, vexacions, tractes degradants, amenaces i coaccions en l'espai públic, restriccions o privacions de llibertat a les dones, o d'acció a l'espai públic o espais privats (...), represàlies pels discursos i expressions individuals i col·lectius de les dones que reclamen el respecte de llurs drets (...).

Quant a la violència en l'àmbit sociocomunitari, des del departament d'interior només es registren dades respecte els delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual, mutilacions genitals i matrimonis forçats. Al mateix temps, mentre que en el cas de les mutilacions genitals i matrimonis forçats s'ofereixen dades segons regions policials, en el cas dels delictes contra la llibertat i indemnitat sexual s'ofereixen dades sobre el perfil generacional de les víctimes i victimaris.

Quant a la diversitat de les víctimes, ens trobem que aquests estadístics no ens ofereixen una informació desagregada vers la Regió Policial Territorial. Únicament en el cas de la violència comunitària o social en els delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual, no s'especifiquen les dades per regió sanitària, sinó per perfil generacional.

GRÀFICA 106. VÍCTIMES DE DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT I INDEMNITAT SEXUAL A CATALUNYA

GRÀFICA 107. AGRESSORS DE DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT I INDEMNITAT SEXUAL A CATALUNYA

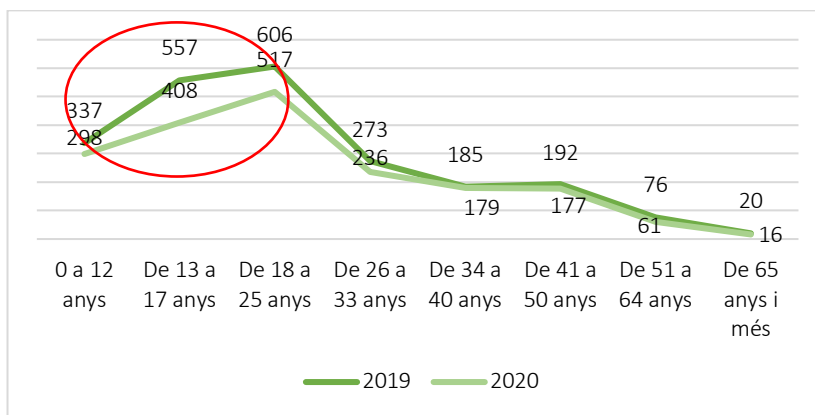

Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

Les dades ens mostren que, de nou, l'any 2019, tant el nombre de víctimes com agressors per violència sexual va augmentar. Això no obstant, si analitzem la informació segons els diferents trimestres, el segon trimestre que va coincidir amb els mesos de confinament estricte, tant les víctimes com els agressors enregistrats pel Departament d'Interior de la Generalitat van ser inferiors respecte a la resta d'any. D'altra banda, respecte a l'any 2020, tant el nombre de víctimes com victimaris és menor respecte l'any anterior, un fet que pot estar relacionat amb les restriccions (el toc de queda i/o el tancament d'espais d'oci) que han reduït les relacions socials així com familiars.

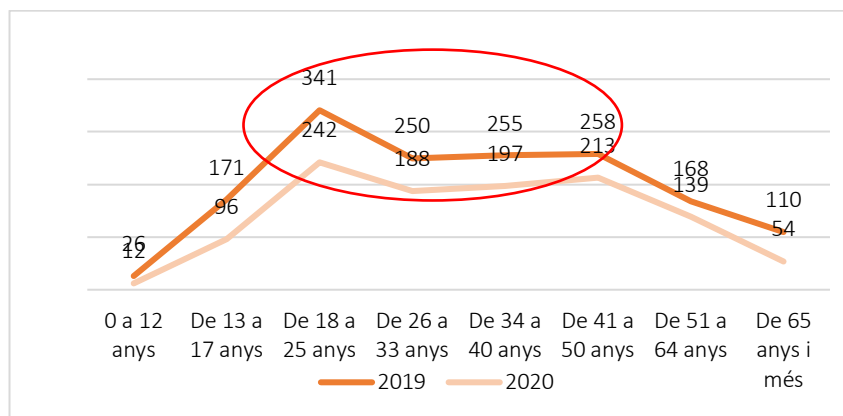
Si analitzem aquestes dades respecte al perfil generacional de les víctimes i agressors, ens trobem amb els diferents perfils:

GRÀFICA 108. VÍCTIMES DE DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT I INDEMNITAT SEXUAL A CATALUNYA SEGONS EDAT

Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

GRÀFICA 109. AGRESSORS DE DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT I INDEMNITAT SEXUAL A CATALUNYA SEGONS EDAT

Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

Tal com es pot veure en les gràfiques, les dades de l'any 2018 no s'exposen, ja que l'any 2019 es van incloure més grups generacionals i per tant els grups d'edat van variar. No obstant si analitzem les dades, es dona una mateixa tendència respecte a l'any 2019 i 2020. El nombre més gran de casos, tant víctimes com agressors, són persones que tenen entre 18 a 25 anys. No obstant, mentre que en el cas de les víctimes les nenes i dones de 0 a 25 anys són les que experimenten majors victimitzacions de caràcter sexual, en el cas dels agressors, aquests solen ser en la majoria dels casos persones de 18 a 50 anys. Així doncs, podem exposar com l'edat, tal com ja s'ha anat exposant anteriorment mitjançant les dades analitzades de la Macroenquesta 2019, suposa un factor especialment de risc en el cas de la violència masculista de caràcter sexual.

Si comparem aquestes dades respecte a l'exposat en la diagnosi anterior, podem veure com es dona un mateix perfil de víctima, malgrat que les dades enregistraven a partir de persones, tant víctimes com agressors, d'11 anys.

Si bé com hem dit, les dades del Departament d'Interior no publiquen les dades respecte als delictes contra la llibertat i indemnitat sexual desagregades per regions policials, la Diagnosi elaborada en el marc del Protocol municipal d'actuació davant les violències sexuals i LGTBIQfòbiques a Tarragona, ens permet conèixer, algunes de les experiències de victimització de les dones tarragonines.⁷

Si bé en la Diagnosi s'ofereix molta informació sobre les experiències de victimització sexual en les dones, s'exposaran les violències sexuals presenciades als espais festius de la ciutat de Tarragona, les violències sexuals viscudes així com també les violències sexuals exercides per part dels homes.

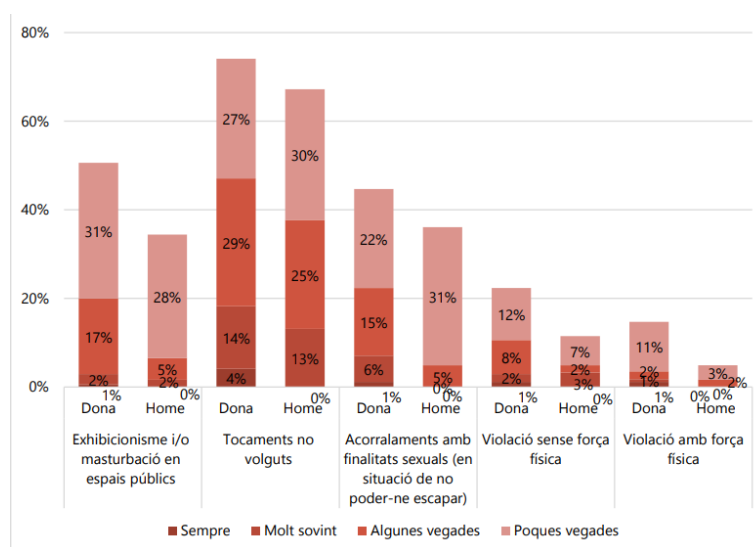
Respecte a les violències sexuals presenciades als espais festius, alguns dels resultats més rellevants són els següents:

- o Les dones han presenciat amb més freqüència totes les formes de violències sexuals proposades en l'enquesta. Una dada que pot estar relacionada amb què les dones identifiquen o detecten situacions de violència sexual amb més claredat que els homes, ja sigui per vivències prèvies pròpies o per un major grau de sensibilització.

⁷ La població mostral de l'enquesta està formada per 236 persones, de les quals 170 s'han identificat com a dones, 61 com a homes, 1 home trans i 4 persones han decidit no contestar al gènere amb el qual s'identifiquen.

- Les bromes masclistes amb contingut sexual, les mirades sexuades i continuades no volgudes, els comentaris sexuals no volguts i la invasió continuada de l'espai vital, són les situacions de violència sexual que s'han donat amb més freqüència.
- La insistència davant una negativa, els tocaments no volguts, l'exhibicionisme i/o masturbació i els acorralaments amb finalitat sexuals es donen en menor freqüència.
- Un 23% de les dones enquestades i un 12% dels homes han presenciado alguna violació (o diverses) sense força física als espais festius de Tarragona. En el cas de la violació amb força física aquests percentatges són del 14% i 4% en dones i homes, respectivament.
- D'altra banda, també es destaca els relats de situacions d'exhibicionisme, violència de gènere a l'àmbit de la parella en espais públics i la falta d'actuació per part de les persones espectadores.

GRÀFICA 105. VIOLÈNCIES SEXUALS PRESENCIADAS ALS ESPAIS FESTIUS DE TARRAGONA

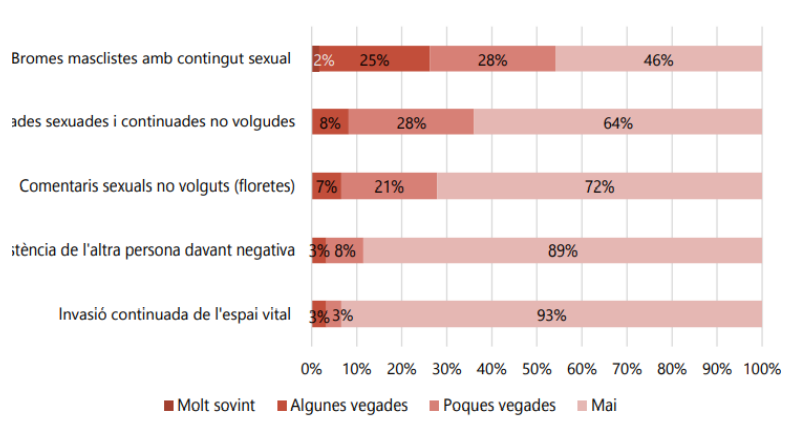
Font i elaboració: Diagnosi de les violències sexuals en entorns festius de Tarragona.

D'altra banda, quant a les pròpies experiències de victimització, de nou, es donen uns percentatges elevats de victimització, especialment en la violència sexual de menor intensitat que implica mirades o comentaris sexuals.

- Gairebé el total de les dones que van respondre a l'enquesta afirmen haver patit bromes masclistes, mirades sexuades i continuades no volgudes així com comentaris sexuals no volguts.
- Un percentatge elevat de les dones enquestades afirma haver patit invasió continuada de l'espai vital als espais festius de Tarragona, així com insistències davant una negativa i haver patit tocaments no volguts.
- Les victimitzacions fruit de l'exhibicionisme i/o masturbació així com els acorralaments amb finalitat sexuals, són les que es donen en menor freqüència.
- Un 65% de les dones exposa haver experimentat por a una agressió sexual en els espais festius de Tarragona. Quant als casos de violació sense i amb força física, per protecció de la intimitat de les dones, no s'exposen les dades.

Per últim, hi ha una part de la mostra dels homes que han respost a l'enquesta que afirmen haver exercit violència sexual contra les dones, variant la prevalença segons el tipus de violència;

GRÀFICA 106. VIOLÈNCIES SEXUALS EXERCIDES ALS ESPAIS FESTIUS DE TARRAGONA

Font i elaboració: Diagnosi de les violències sexuals en entorns festius de Tarragona.

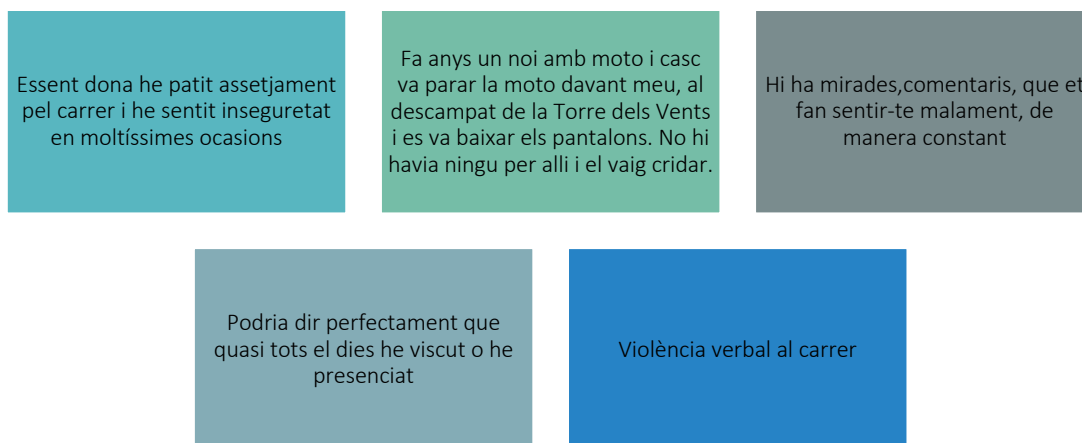
La informació aportada ens permet identificar que els espais d'oci de Tarragona són contextos de risc de victimització, no només per la violència de menor intensitat que està especialment normalitzada, sinó també vers les experiències més greus com la violació. D'altra banda, el fet que les dones que han respost a l'enquesta identifiquin que les amistats serien a qui demanarien ajuda o suport en major mesura i la policia hagi obtingut una freqüència molt baixa (un 59% de les dones diuen que demanarien ajuda poques vegades o mai), ens pot donar una explicació sobre la xifra negra existent vers la violència sexual en els estadístics oficials (Noctambul@s, 2019).

Respecte a les zones que les dones i homes que han respost a l'enquesta identifiquen com a prioritàries en el desenvolupament d'accions vers les violències masclistes, la Part Alta, Camp de Mart o les festes de Santa Tecla, són les zones o contextos d'oci que es repeteixen amb major freqüència.

Aquesta major prevalença de les experiències de victimització sexual s'han repetit en el cas de la informació recollida en els qüestionaris realitzats a la ciutadania. En aquest sentit, el 56,9% de les dones afirmen haver sigut víctimes de violència masclista a la ciutat de Tarragona, davant un 43% que diuen no haver sofert cap experiència de victimització. Les dones amb diversitat funcional, així com dues de les cinc dones Sud-Americanes, exposen haver sigut víctimes de violència masclista a la ciutat. Quant a l'orientació sexual, no hi ha diferències significatives.

Pel que fa a les experiències de victimització en la seva majoria estan relacionades amb la violència sexual:

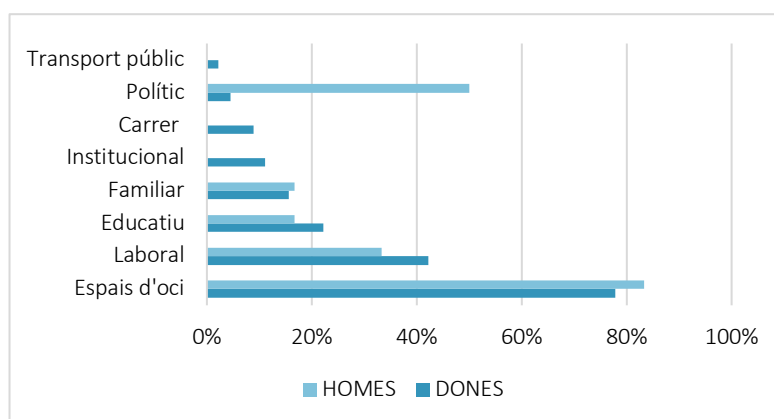
GRÀFICA 110. VIOLÈNCIES MASCLISTES EXPERIMENTADES PER LA CIUTADANIA A TARRAGONA

Font i elaboració pròpia.

Quant es pregunta més específicament sobre els espais on han sofert la victimització, si bé els espais d'oci es situen com a espais especialment de risc (56,9% de les dones i 28,57% dels homes), d'altres àmbits com el laboral, educatiu o polític es senyalen com a zones de risc de victimització. S'observa el següent:

GRÀFICA 111. ESPAIS DE VICTIMITZACIÓ MASCLISTA A TARRAGONA

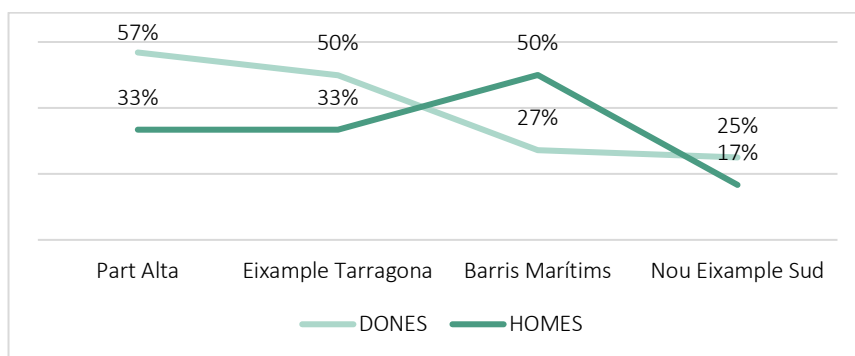

Font i elaboració pròpia.

La violència masclista en espais d'oci s'ha donat en un 78% de les dones i un 83% dels homes, sent aquest tipus de violència la que es dona en major mesura en diferència. Pel que fa a la resta de violències la violència masclista en l'àmbit laboral (42%), en l'àmbit educatiu (22%) i familiar (16%) són les que es donen en major freqüència en les dones, mentre que en el cas dels homes, dels sis homes que afirmen haver patit violència masclista, després dels espais d'oci, els tipus que s'han donat amb major freqüència són la violència masclista en l'àmbit polític (50%) i en l'àmbit laboral (33%).

Quant es pregunta a la mostra sobre les zones on ha succeït la victimització, del total de 44 dones i 6 persones que han contestat, hi ha quatre zones que es detecten com a zones especialment de risc:

GRÀFICA 112. BARRIS DE LA CIUTAT ON S'HA SOFERT LA VICTIMITZACIÓ SEXUAL A TARRAGONA

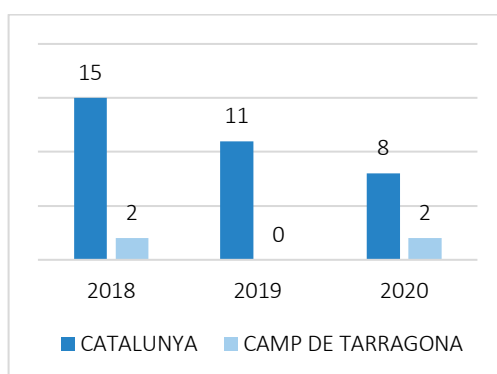

Font i elaboració pròpia.

La Part Alta (25 dones i 2 homes), l'Eixample de Tarragona (22 dones i 2 homes), els Barris Marítims (12 dones i 3 homes) i Nou Eixample Sud (11 dones i 1 home) es senyalen com a zones de risc de victimització, especialment per a les dones.

Per últim, respecte les mutilacions genitals s'ha donat una tendència a la baixa del nombre de casos, en el cas de Catalunya mentre que en el cas del Camp de Tarragona, a excepció de l'any 2019 que no es van registrar casos, l'any 2018 i 2020 es van donar dos casos. La manca de casos de l'any 2019 recordem que pot estar relacionada en les dificultats de detecció i denúncia durant el període de confinament abans exposat, més enllà que les dades mostrin una reducció real de la prevalença.

GRÀFICA 113. MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA A CATALUNYA I EL CAMP DE TARRAGONA

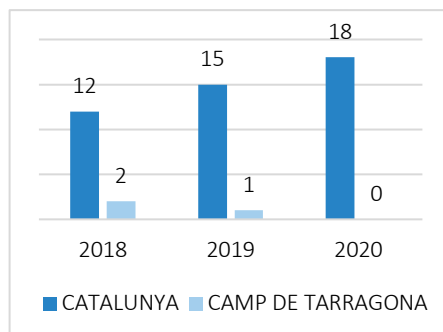
Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

Quant als matrimonis forçats, s'ha enregistrat una tendència a la inversa, l'augment del nombre de casos any rere any. Tal com es podrà veure en la gràfica, el nombre de casos a Catalunya, incloent-hi nenes menors i majors d'edat, ha anat augmentat. Això no obstant, si ens centrem en la Regió Policial del Camp de Tarragona, l'any 2018 és va registrar un cas d'una menor i una major d'edat, l'any 2019 d'una menor d'edat i l'any 2020.

Vers les dades del període analitzat en el pla anterior, podem dir que respecte l'any 2012 s'han reduït en un 75% el nombre de casos respecte a Catalunya, ja que es van registrar l'any 2012 31 casos de mutilació genital femenina vers els 8 de l'any 2020. No obstant, en el cas del Camp de Tarragona aquests han augmentat, ja que durant el període de temps del 2009 a l'any 2012 no s'havien detectat casos.

Quant al nombre de matrimonis forçats, depèn del període s'ha donat una davallada o un augment dels casos, sent que l'any 2012 es van registrar un total de 16 matrimonis forçats de nens menors i majors d'edat.

GRÀFICA 114. MATRIMONIS FORÇATS A CATALUNYA I AL CAMP DE TARRAGONA

Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

Quant a la violència masclista en l'àmbit laboral i l'àmbit digital no s'han trobat dades al respecte. D'altra banda, pel que fa a la violència en l'àmbit institucional i l'àmbit educatiu aquestes no s'han pogut recollir donat la novetat de la modificació legislativa.

Si analitzem les xifres exposades respecte als estadístics no oficials i oficials, les violències masclistes a la Regió policial del Camp de Tarragona respecte del total a Catalunya l'any 2020⁸, representen el següent percentatge:

TAULA 25. REPRESENTACIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES AL CAMP DE TARRAGONA RESPECTE CATALUNYA

ÀMBIT	NÚMERO DE VÍCTIMES	%
Feminicidis	0 (2020)/ 3 (2021)	0% (2020)/ 37,5% (2021)
Àmbit de la parella	1.312	10,6%
Àmbit familiar	289	9,6%
Àmbit social o comunitari. Mutilació Genital Femenina	2	25%
Àmbit social o comunitari. Matrimonis forçats	0	0%

Font: Informe del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Elaboració: pròpia.

Veiem com el número de víctimes ateses a la Regió Policial del Camp de Tarragona representa al voltant d'un 10% dels casos autonòmics, sent aquest percentatge baix respecte del total. Unes dades que, si bé no són menyspreables, reflecteixen la percepció social de les membres del cos polític que van participar en el grup de discussió. En aquest sentit, les diferents participants van exposar com el nombre de casos de violència masclista a la ciutat era reduït, sent que els pocs casos coneguts que s'havien donat a la ciutat havien sigut especialment greus.

⁸ En el cas dels feminicidis s'exposaran les dades també de l'any 2021. La resta de dades faran referència a l'any 2020.

CONCLUSIONS

La prevalença de les violències masclistes a Tarragona segons els estadístics oficials és baixa respecte del total de Catalunya, situant-se la violència en parella en l'epicentre de les violències masclistes.

Si bé és cert, que l'any 2019 és l'any que s'han produït un major nombre de casos de violència masclista en l'àmbit de la parella, el que té especialment relació en l'augment dels factors de risc fruit del confinament per la COVID-19, no s'han observat diferències respecte a les dades del Departament d'Interior analitzades en la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018).

Pel que fa a les dades exposades en la Diagnosi del Protocol d'actuació davant les violències sexuals i LGTBIQfòbiques en espais festius de la ciutat a Tarragona, s'identifiquen els espais d'oci, especialment les festes populars, com espais de risc de victimització. Una construcció d'espais de risc de victimització que ha comportat que totes les dones que han respost al qüestionari hagin sofert algun tipus de victimització, amb diferències en la tipologia i freqüència. Quant a la confiança ciutadana respecte als diferents organismes de denúncia, la Policia i CAP o Hospital són les institucions que les dones que han respost a l'enquesta identifiquen que demanarien ajuda en menor freqüència.

4.3.3. Servei d'Informació i Atenció a les Dones per violència masclista (SIAD)

Segons la **Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona l'any 2019**, en l'àmbit de **Feminismes i LGTBIQ+ a l'Ajuntament de Tarragona**, a la ciutat es disposen de dos serveis d'atenció directa davant la violència masclista i la LGTBIfòbia: el **Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)** i el **Servei d'Atenció Integral a les Diversitat Sexuals i de Gèneres (SAI)**.

El **SIAD** és un espai d'orientació assessorament amb relació a qualsevol aspecte de la vida de les dones. Aquest servei ofereix informació, orientació i assessorament sobre els drets de les dones i l'exercici d'aquests, assessorament jurídic, suport psicològic, detecció i derivació als serveis especialitzats en l'atenció de situacions de violència, suport al teixit associatiu femení en la realització d'accions que visualitzin les aportacions de les dones i activitats, cursos i xerrades, etc. sobre temes d'interès per a les dones.

Les dades que s'exposaran a continuació formen part de la **Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona l'any 2019** publicada a la pàgina web de Tarragona, i de les dades que sortiran publicades en la **Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona l'any 2020**, facilitades de forma interna per l'Ajuntament de Tarragona.

Durant l'any 2019, el SIAD de Tarragona va ampliar l'atenció de primera acollida amb un espai d'assessorament social, informació de recursos i derivació d'una professional del camp social.

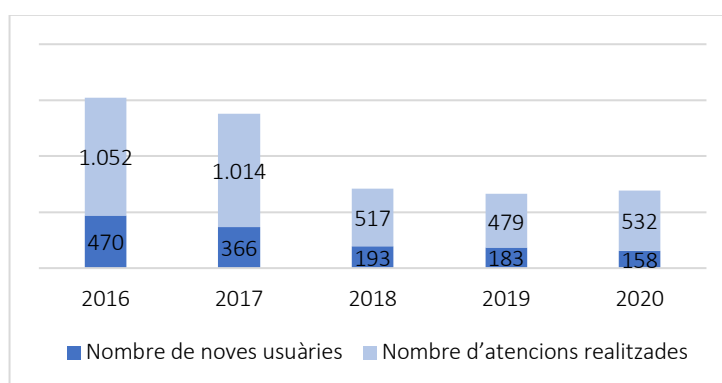
A partir d'aquest any, la recollida de dades quantitatives distingeix entre aquestes atencions (que es determinen per una metodologia social), amb un espai i temps d'atenció específic, amb

l'atenció derivada de consulta sobre serveis i activitats. Això ha fet que les dades quantitatives es vegin disminuïdes en alguns casos respecte a les dades d'altres períodes, ja que es discriminen la recollida de dades de les intervencions individuals de l'assistència a espais formatius, tallers o de sensibilització.

Al mateix temps, però cal tenir en compte que la Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona l'any 2019 reflecteix que el nou sistema de registre d'atencions integrals a través del **programa Hèstia** només recull les atencions que es registren en l'aplicació, amb la qual cosa les que únicament són d'informació puntual sense registre no queden reflectides. Aquesta nova metodologia de recollida i anàlisi de dades pot implicar una xifra negra respecte del total d'atencions, ja siguin generals com respecte a dones.

Tenint en compte el total d'atencions realitzades al SIAD i les persones usuàries, és important destacar que Hèstia, l'aplicació, inclou en aquestes 479 i 532 intervencions el total d'expedients oberts. Sent que aquests poden estar oberts d'anys anteriors trobem que el nombre de noves usuàries des de 2016 fins l'any 2020⁹ són les següents:

GRÀFICA 115. REPRESENTACIÓ DE LES NOVES USUÀRIES RESPECTE DEL TOTAL D'ATENCIIONS

Font: Dades de la Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona (2019 i 2020). Elaboració: pròpia.

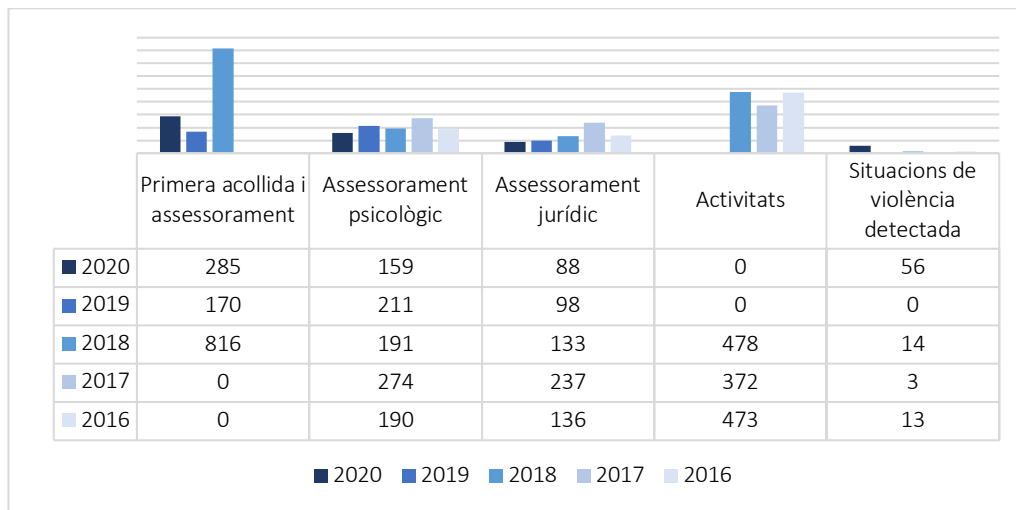
El nombre de dones usuàries ha disminuït considerablement en els últims quatre anys. Tal com s'exposa en la taula, el nombre de noves usuàries i d'atencions realitzades ha anat disminuint any rere any, reduint-se gairebé en un 50% el nombre d'atencions realitzades i en un 70% el nombre de noves usuàries de l'any 2020 respecte a l'any 2016.

Així doncs, durant l'any 2020 es van realitzar 532 atencions des del SIAD de Tarragona realitzades a un total de 158 dones. Cal dir que per tal d'interpretar les dades és important tenir en compte que es pot realitzar més d'un tipus d'atenció i més d'una mateixa atenció durant el mateix any a una dona.

D'aquest total de 532 atencions l'any 2020, es van realitzar un total de 285 en el Servei de Primera Acollida i Assessorament, 159 van rebre assessorament psicològic, 88 assessorament jurídic i es van detectar 56 situacions de violència.

⁹ Mentre que s'ha intentat analitzar les dades de les Memòries de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona respecte el període de l'any 2016 a 2020, en alguns casos, ens hem trobat amb una limitació respecte l'accés a aquestes dades, ja sigui perquè anys anteriors no hi havia un registre específic o per la manca de disponibilitat. Es per això que en l'anàlisi realitzat en aquest apartat, en algunes ocasions només s'oferiran dades dels anys 2019 i 2020..

GRÀFICA 116. TIPUS D'ATENCIÓ REALITZADA

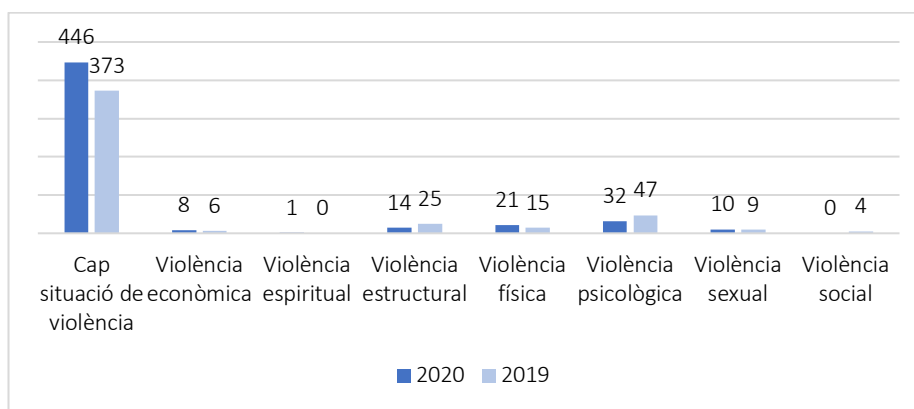
Font: Dades de la Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona (2019 i 2020). Elaboració: pròpia.

Així doncs, quant al tipus d'atencions, el servei de primera acollida així com l'assessorament psicològic són el tipus d'atencions que es donen amb major mesura. Si comparem les dades d'aquest període analitzat respecte als anys 2009 a 2012, exposat en la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018), trobem que les dones que reben assessorament psicològic ha augmentat. En canvi, cada vegada són menys les dones que reben assessorament jurídic. D'altra banda, també comparant ambdós períodes, el nombre d'activitats ha augmentat de forma substancial, a excepció dels anys 2019 i 2020 que fruit de la situació de pandèmia no es van poder realitzar activitats i/o tallers, almenys presencials.

Respecte les situacions de violències detectades, s'han donat variacions fins a l'any 2018, sent el nombre de casos gairebé igual respecte el període de temps de 2009 a 2012. D'altra banda, mentre que segons les dades de l'ICD mitjançant la seva línia telefònica així com les dades del Departament d'Interior, l'any 2019 es va donar un increment important de les situacions de violència masclista detectades, en el SIAD de Tarragona no es detecta cap situació de violència el mateix any. En canvi, l'any 2020 es dona un increment substancial de les situacions de violència detectades, un fet doncs que entenem que pot estar relacionat amb les dificultats de detecció durant el període de confinament estricte i la reactivació de l'activitat durant l'any 2020.

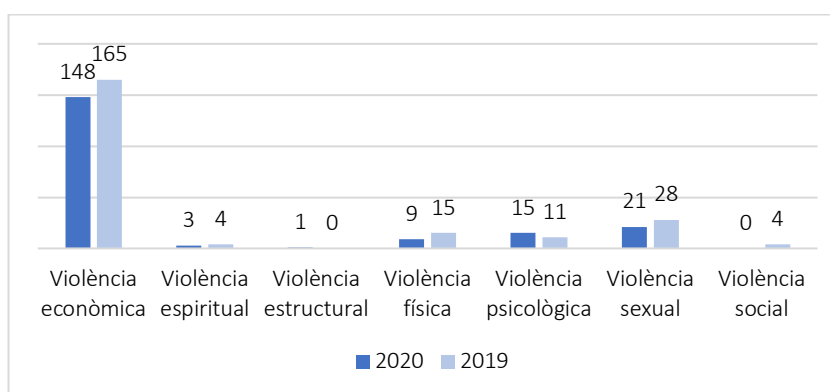
D'acord amb les dades facilitades pel SIAD Tarragona, tot i que aquesta informació no queda reflectida en la **Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona**, quant al tipus de consulta per àrea de violència a excepció d'aquelles atencions que no han implicat cap situació de violència (373 i 446 actuacions i 165 i 148 persones ateses, respecte a l'any 2019 i 2020 respectivament), s'han realitzat les diferents atencions segons les diferents situacions de violència:

GRÀFICA 117. NOMBRE D'ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA

Font: Dades de la Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona (2019 i 2020). Elaboració: pròpia.

GRÀFICA 117. NOMBRE DE PERSONES DIFERENTS ATESES EN CASOS DE VIOLÈNCIA

Font: Dades de la Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona (2019 i 2020). Elaboració: pròpia.

La majoria de les actuacions de l'any 2019 i 2020 no han implicat cap situació de violència (gràfica 116). Això no obstant, si tenim en compte aquells casos on s'ha donat una situació de violència de l'any 2020, veiem que, en ordre ascendent a descendent, hi ha hagut un major nombre d'actuacions en violència psicològica, violència física, violència estructural, violència sexual, violència econòmica i violència espiritual. És important destacar que més enllà de les variacions respecte a l'any 2019, en l'any 2020 s'inclou la violència espiritual mentre que respecte a la violència social no es registren casos.

Al mateix temps, és important destacar que ens resulta contradictori que durant l'any 2019 hi hagi un total de 106 situacions de violència, amb independència de la tipologia, i que aquestes no quedin registrades en la taula anterior en l'ítem **Situacions de violència detectada**. Aquestes dades facilitades pel SIAD de forma interna, reflecteixen la importància en la recollida i anàlisi de dades i del sistema que s'utilitza, ja que si analitzéssim únicament les dades publicades en la memòria, l'any 2019 no es van donar casos de violència detectada. Aquesta problemàtica respecte al sistema o aplicació que s'utilitza per a la recollida de dades és una deficiència que s'ha detectat tant fruit de l'anàlisi de la memòria com a través de la comunicació amb una persona treballadora del SIAD.

En aquest sentit, si bé és cert que no és competència del SIAD de Tarragona, creiem que és important destacar algunes problemàtiques que s'ha detectat en l'aplicació Hèstia i que afecta, des del nostre punt de vista, a la xifra negra de les violències masclistes.

Algunes d'aquestes deficiències són:

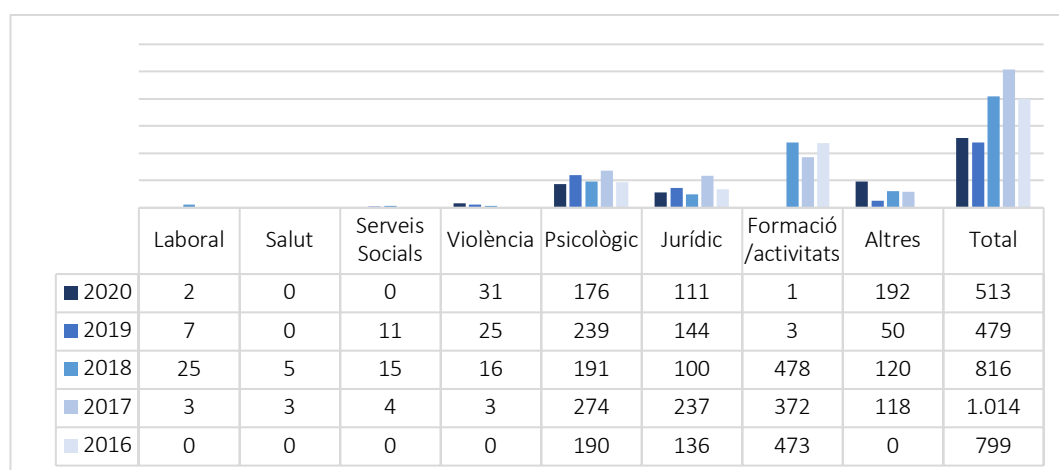
TAULA 26. MANCANES IDENTIFICADES PER LES PERSONES PROFESSIONALS RESPECTE L'APLICACIÓ HÈSTIA

DEFICIÈNCIES	POSSIBLES EFECTES I/O CONSEQÜÈNCIES
Inclou els expedients oberts pel servei ESVIOM	Això pot suposar la duplicació de les dades així com que s'inclouin aquells casos que si bé estan oberts no s'ha realitzat cap intervenció durant l'any d'anàlisi, per lo que es pot sobredimensionar el nombre de casos REALS atesos pel servei.
Recollida i anàlisi de les dades - Només recull les atencions que es registren en l'aplicació, amb la qual cosa aquelles atencions que són puntuals sense registre no queden reflectides. - S'han identificat per part del personal que treballa amb l'eina algunes problemàtiques a l'hora de recollir, analitzar i exposar les dades.	Augment de la xifra negra.
Recollida i anàlisi mitjançant dades desagregades - No s'inclouen dades respecte a si les dones ateses tenen diversitat funcional o d'altres variables. - No es fa una anàlisi interseccional mitjançant les dades desagregades facilitades per edat o nacionalitat.	Manca de perspectiva interseccional que invisibilitza les experiències de les dones fruit de l'anàlisi d'aquestes com un únic grup poblacional.

Font i elaboració pròpia.

Pel que fa a les atencions, per àrea de consulta i atenció, dels últims 4 anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 118. ATENCIONS PER ÀREA DE CONSULTA

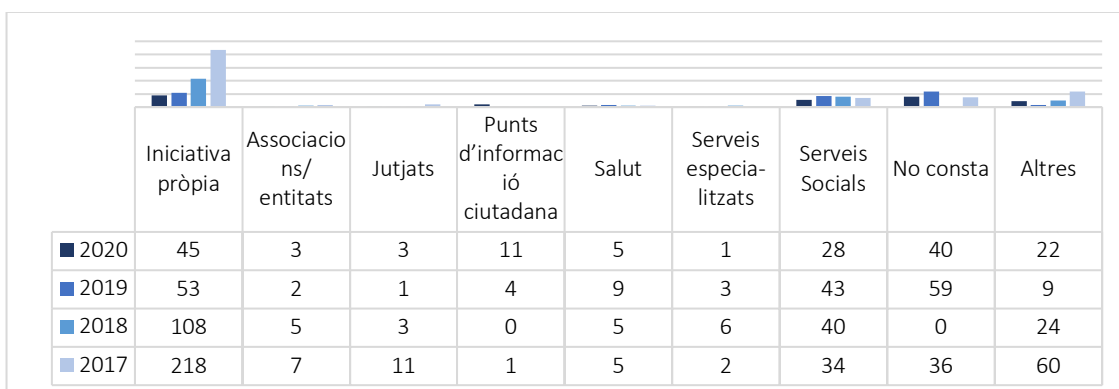
Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

Si bé l'any 2020 es van realitzar un major nombre d'atencions respecte a l'any 2019, aquestes segueixen sent molt inferiors a les atencions realitzades en anys anteriors. Pel que fa a l'àrea de consulta i atenció, s'observa que en els últims 5 anys predominen les atencions en l'àmbit psicològic i jurídic. Respecte les activitats, aquestes tant l'any 2020 com 2019, van ser gairebé

inexistents, i més tenint en compte el total d'activitats que es feien els anys 2018 i 2017. Una dada, però que s'ha d'analitzar tenint en compte que els anys 2019 i 2020 la situació de confinament van condicionar la realització d'activitats, almenys presencialment. Quant a les atencions per violència, aquestes han anat incrementant respecte anys anteriors.

Pel que fa a les atencions, per canal d'entrada, dels últims 3 anys (l'any 2016 no es van recollir dades sobre el canal d'entrada de les usuàries), s'observa el següent:

GRÀFICA 119. CANAL D'ENTRADA

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

En els quatre anys es destaca la iniciativa pròpia com a canal d'entrada, seguit de les derivacions des de Serveis Socials.

Al mateix temps, és important tenir en compte que el nombre de persones que s'han dirigit per iniciativa pròpia al SIAD, que s'ha anat reduint any rere any de forma considerable, així com el nombre de persones que accedeixen mitjançant associacions, són una xifra molt reduïda. En aquest sentit, és important tenir en compte per tal de plantejar futures accions orientades a la prevenció i detecció de les violències masclistes, el que es va exposar en el grup de discussió en el que van participar membres del Consell de Govern Municipal, així com el que van participar entitats feministes, on va sortir a la llum la manca de coneixement ciutadà o de les mateixes entitats feministes sobre el tipus i accessibilitat de serveis i protocols de la ciutat.

I per últim, pel que fa a les atencions que han requerit derivació a altres serveis, dels últims 2 anys (l'any 2016 i 2017 no es van recollir dades sobre les derivacions realitzades), s'observa el següent:

TAULA 27. DERIVACIONS REALITZADES A ALTRES SERVEIS

Derivada a	2018	2019	2020
Serveis d'Assessorament SIAD	8	54	39
Serveis Socials	6	25	14
Serveis d'atenció a la víctima	6	6	7
Servei d'atenció psicològica	0	1	-
Jutjats	27	4	2
Forces de seguretat	0	2	2
Centre d'orientació professional (CIP)	0	1	1
Centres d'atenció primària	3	6	1
Centres benèfics	0	1	-
Centre de documentació	0	1	1
Associacions i entitats de dones	0	7	3

Altres serveis de la Generalitat de Catalunya	5	2	6
Altres administracions	5	1	7
Altres serveis	6	10	5
No consta	334	358	447

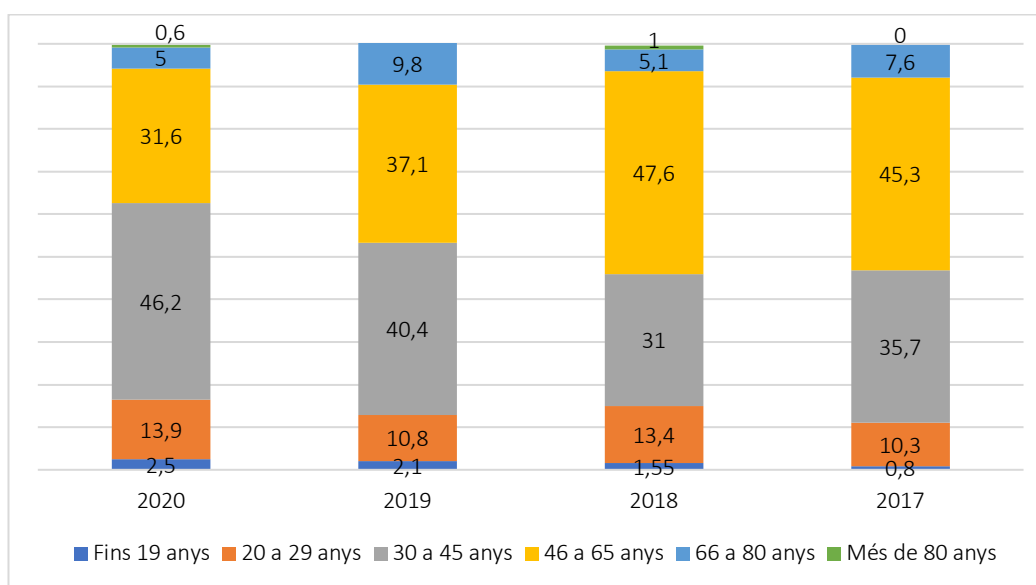
Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

L'any 2020 predominen les derivacions a Serveis d'Assessorament SIAD, Serveis Socials i Serveis d'Atenció a la Víctima. Un elevat nombre d'atencions, tant l'any 2020 i 2019, van ser derivades a algun altre servei i no consta el destí.

Pel que fa al perfil de les dones que han sigut ateses al SIAD, tal com s'ha exposat l'aplicació de registre, Hèstia, no integra les variables per tal d'oferir dades creuades que puguin facilitar informació més específica sobre les experiències de les dones des d'una mirada interseccional, sinó que s'ofereixen dades sobre l'edat, estat civil o l'origen de forma separada.

Respecte a les dones usuàries del servei, per intervals quinquennals d'edat, s'observa el següent:

GRÀFICA 120. USUÀRIES DEL SERVEI SEGONS L'EDAT (PERCENTATGES)

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

Els intervals d'edat amb major nombre de dones usuàries del servei en els últims quatre anys són de 30 a 45 anys i de 46 a 65 anys, sent el 46,2% i el 31,6% del total de dones ateses, respectivament, l'any 2020.

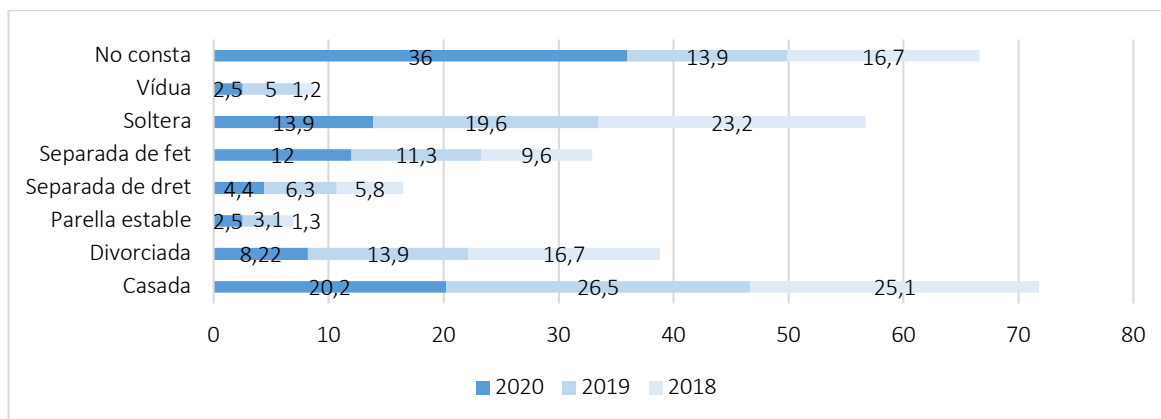
Així doncs, d'acord amb les dades, les dones que s'atenen en major mesura al SIAD, són les dones de 30 a 65 anys, especialment de l'edat del 30 a 45 anys, un perfil generacional que coincideix amb el període de temps de 2009 a 2012.

És important senyalar que, hi ha pocs casos en la població jovent, un fet que no implica que no hi hagi casos que requereixin atenció dintre d'aquests perfils generacionals, sinó que van en menor mesura al SIAD. En aquest sentit, les dades respecte les dones usuàries del SIAD de Tarragona

coincideixen amb la menor recerca d'ajuda i assistència als Serveis d'informació a dones o atenció a les víctimes, que resulta menor a més, en el cas de les dones joves exposat en la Macroenquesta i l'Enquesta de Violències Masclistes 2016 de Catalunya. Aquest fet s'haurà de tenir en compte en el disseny de serveis vers el nou Pla Local d'Igualtat de la ciutat de Tarragona.

Pel que fa a les dones usuàries del servei, per estat civil, s'observa el següent:

GRÀFICA 121. USUÀRIES PER ESTAT CIVIL (PERCENTATGES)

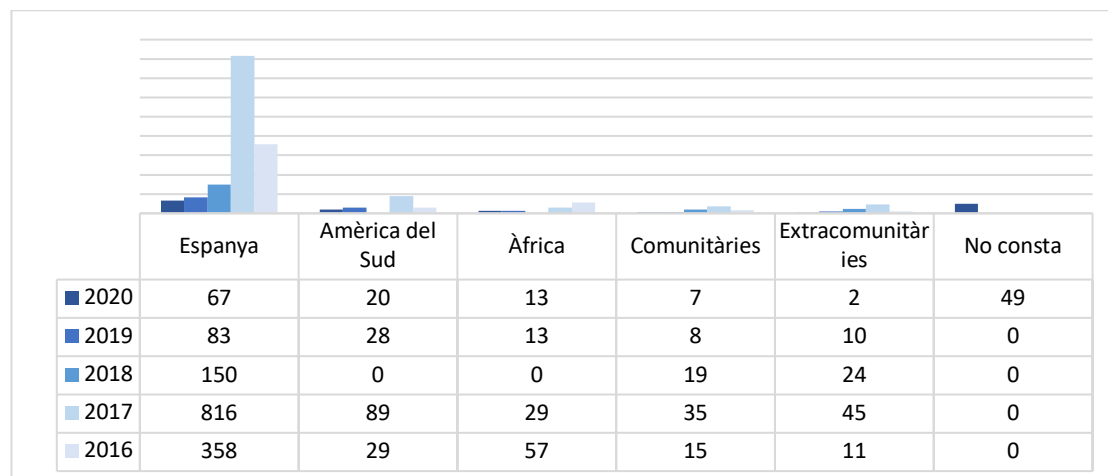
Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

Cal tenir en compte que l'any 2016 i 2017 no es van recollir les dades de l'estat civil de les usuàries.

L'any 2020 predominen les usuàries casades, solteres i separades de fet, mentre que l'any 2019 predominen les usuàries casades, solteres i divorciades.

I per últim, pel que fa a les dones usuàries del servei, per nacionalitat d'origen, s'observa el següent:

GRÀFICA 122. USUÀRIES PER ORIGEN (PERCENTATGES)

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

La gran majoria de dones usuàries ateses al SIAD en els últims 5 anys, tenien nacionalitat espanyola. D'altra banda, l'any 2017 i 2019 es destaca l'atenció de dones de nacionalitat americana (del Sud) i l'any 2018 de dones de nacionalitat africana. L'any 2020 s'incorporen les dades d'aquelles dones ateses de les quals la nacionalitat no consta reflectida, representant aquesta una xifra important (31%). Respecte a l'any 2020, el 42,4% de les dones ateses tenien nacionalitat espanyola, el 12,6% eren d'Amèrica del Sud, el 8,2% d'Àfrica, el 4,4% de països comunitaris i l'1,2% de països extracomunitaris.

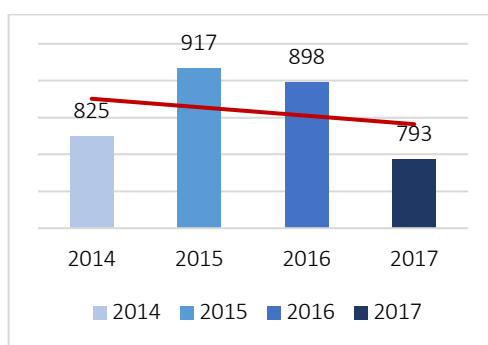
Si ens centrem en les dades que ens ofereixen els serveis territorials de la ciutat de Tarragona d'acord amb les dones ateses en situació de violència masclista a través dels Serveis Socials de Tarragona (en endavant, IMSS), ens hem de referir a les dades facilitades pel **Servei d'Atenció Psicosocial per a dones víctimes de violència masclista** i les dades de l'**Equip Socioeducatiu de Violència Masclista** (en endavant, ESVIOM). Mentre que fins a l'any 2017 el registre es realitzava mitjançant el Servei d'Atenció Psicosocial per a dones víctimes de violència masclista, a partir de l'any 2018 aquest es fa a través del programa ESVIOM.

En aquest sentit, ESVIOM es un servei al qual es deriven aquells casos de violència masclista que, fruit de l'anàlisi de la situació de risc mitjançant l'Eina de Risc RVD, són com a categoritzats d'especial risc (a partir 7 punts) mentre que aquells de menor risc són derivats a l'EBAS (menys de 7 punts).

Aquest fet, suposa que, tal i com es veurà a continuació, el nombre de dones ateses per casos de violència masclista, es redueixi considerablement respecte el total d'expedients oberts i amb seguiment per ESVIOM. Un fet, però que no implica que els casos de violència masclista s'hagin reduït.

Una vegada aclarit l'anterior, passarem a exposar les dades primer, respecte a les dones ateses pel Servei d'Atenció Psicosocial per a dones víctimes de violència masclista que són públiques i estan recollides fins a l'any 2017, per tal d'*ex post*, analitzar les dades vers els casos dels expedients oberts a ESVIOM.

GRÀFICA 123. DONES ATESES PEL SERVEI D'ATENCIÓ PSICOSOCIAL PER A DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

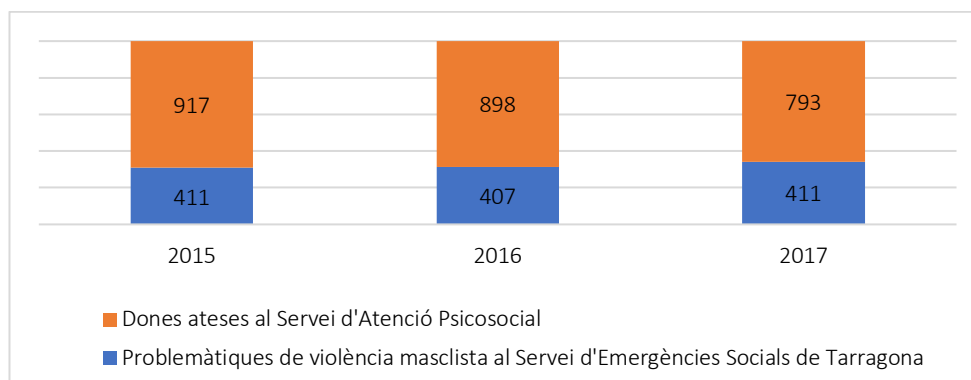
Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2017. Elaboració: pròpia.

Tal com es pot veure en la gràfica, el nombre de dones ateses per violència masclista es va anar incrementant any rere any, a excepció de l'any 2017, on el nombre de casos es va reduir en un 10% aproximadament respecte a l'any anterior. D'altra banda, l'any 2015 és on es van detectar i registrar un major nombre de casos de violència masclista pel Servei d'Atenció Psicosocial per a dones víctimes de violència masclista.

Si comparem aquestes dades respecte al període de l'any 2009 a 2012, analitzat en el Pla anterior, veiem com es van duplicar les atencions efectuades de violència masclista en el període de 2014-2017.

D'altra banda, mitjançant la Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2017, com gairebé la meitat de les atencions eren detectades i derivades des del Servei d'emergències Socials de Tarragona, tal com es pot observar a continuació:

GRÀFICA 124. DONES ATESES PEL SERVEI D'ATENCIÓ PSICOSOCIAL PER A DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2017. Elaboració: pròpia.

Així doncs, podem veure com el Servei d'Emergències Socials va jugar un paper important a l'hora de detectar casos de violència masclista.

Respecte les dones ateses segons els barris o zones de residència de Tarragona així com el tipus de problemàtiques pel qual van ser ateses, no es facilita informació al respecte.

D'altra banda, quant als acolliments alternatius de les dones amb els seus fills i filles, només es disposa de dades de l'any 2017:

Taula 28. ACOLLIMENTS ALTERNATIUS DE DONES AMB ELS SEUS FILLS I FILLES

RECURS	DONES	INFANTS	TOTAL
Places hoteleres	15	15	30
Pis d'emergència	17	20	37
Total	32	35	67

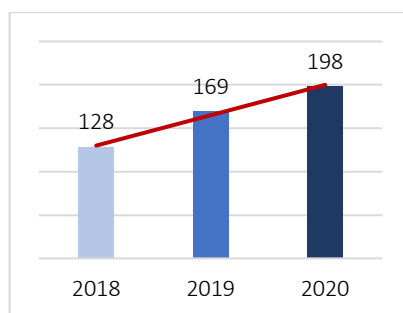
Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2017. Elaboració: pròpia.

El nombre d'acolliments tant de dones com dels i les infants l'any 2017 respecte a l'any 2012, es va reduir quant al total de dones i infants als quals se'ls hi va facilitar allotjament alternatiu (93 persones totals, dones i infants, l'any 2012). Això no obstant, si bé es cert que es va reduir el nombre de dones i persones infants a les que se'ls hi facilitava una plaça hotelera, es va augmentar l'acolliment en pisos d'emergència i no es va derivar cap persona al Servei d'acolliment i recuperació que es contemplava com a servei l'any 2012.

Una vegada exposades les dades més recents (any 2017) respecte al nombre de dones ateses en el Servei d'Atenció Psicosocial per a dones víctimes de violència masclista, passarem a exposar les dades de l'ESVIOM.

Respecte al total de dones amb expedient obert per ESVIOM, s'observa que any rere any, han anat augmentant el nombre de dones ateses:

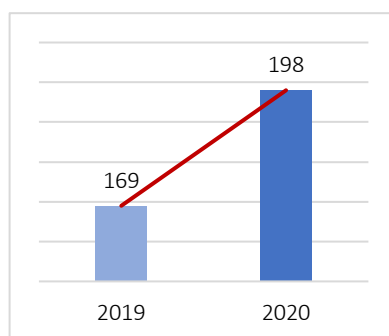
GRÀFICA 125. DONES AMB EXPEDIENT OBERT ESVIOM

Font: Informe de dades sociodemogràfiques de dones en situació de violència masclista ateses per l'equip de l'ESVIOM. Elaboració: pròpia.

L'any 2020 han estat amb un expedient obert i estaven en seguiment per l'ESVIOM un total de 198 dones, un 17,15% més respecte a l'any anterior (169 dones). D'altra banda, l'any 2018 aquestes eren molt inferiors l'any 2020 donat que el servei va començar al mes de juliol i per tant, les dades recollides respecte l'any 2018 fan referència al període de juliol al desembre. És per això, que donat que les dades no són comparables, i tal com s'exposa en l'Informe de dades sociodemogràfiques de dones en situació de violència masclista ateses per l'equip de l'ESVIOM, per una qüestió de fiabilitat de les dades només exposarem la informació vers els anys 2019 i 2020 (1 de gener fins al 31 d'octubre).

Gràfica 126. DONES ATESES PEL SERVEI ESVIOM

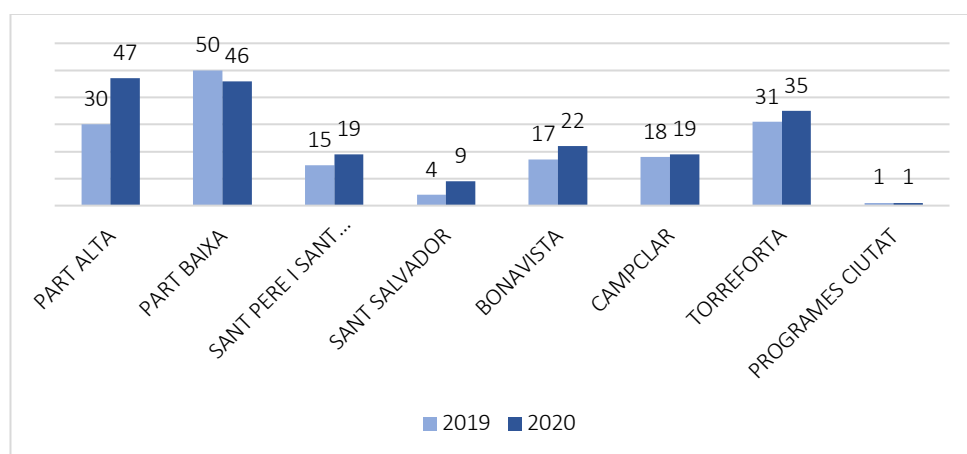
Font: Informe de dades sociodemogràfiques de dones en situació de violència masclista ateses per l'equip de l'ESVIOM. Elaboració: pròpia.

En aquest cas, d'acord amb les dades facilitades per l'IMSS, tal com s'exposa en la gràfica, podem visibilitzar l'increment del nombre de casos atesos l'any 2020 respecte a l'any anterior. No obstant, és important destacar que les dades que es faciliten des d'ESVIOM de Tarragona inclouen els expedients oberts durant els anys d'exercici als que es fa referència, un fet que no implica que s'hagi fet cap actuació durant l'any corresponent. Creiem que és important destacar aquest fet, ja no només des d'un punt de vista quantitatiu sinó, especialment pel que respecta a quina és

l'atenció o intervenció real en les víctimes mitjançant aquest servei. Així doncs, malgrat que les dades poden reflectir un augment del nombre d'expedients en seguiment respecte l'any 2019, aquests no tenen per què ser expedients nous, ni tampoc implicar que s'hagi fet una intervenció envers la víctima/es.

Pel que fa al nombre de dones en situació de violència masclista amb expedient en seguiment des de l'ESVIOM de Tarragona, els anys 2019 i 2020, per barri/zona:

GRÀFICA 127. DONES ATESES PEL SERVEI ESVIOM

Font: Informe de Dades sociodemogràfiques de Dones en situació de Violència Masclista ateses per l'ESVIOM de l'IMSS. Elaboració: pròpia.

S'observa que tant l'any 2019 com l'any 2020 el percentatge més alt de seguiment de dones víctimes de violència masclista es produeix a la Part Baixa (el 29,6% de les dones l'any 2019 i el 23,2% de les dones l'any 2020), a la Part Alta (el 17,8% de les dones l'any 2019 i el 23,7% de les dones l'any 2020) i a Torreforta (el 18,3% l'any 2019 i el 17,7% l'any 2020).

s'han reduït les dones s'ha donat un increment respecte les atencions realitzades en persones que viuen als Barris de Ponent (47 dones l'any 2019 i 76 dones ateses l'any 2020).

D'altra banda, pel que fa a l'edat de les dones en situació de violència masclista amb expedient en seguiment des de l'ESVIOM de Tarragona, per grups d'edat:

TAULA 29. NOMBRE I PERCENTATGE DE DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA AMB EXPEDIENT EN SEGUIMENT DEL SERVEI L'ESVIOM PER GRUPS D'EDAT

	2019		2020	
	N	%	N	%
MENORS DE 18 ANYS	3	1,8%	3	1,5%
ENTRE 18 I 65 ANYS	155	91,7%	176	88,9%
MAJORS DE 65 ANYS	6	3,6%	6	3%
NO CONSTA	5	3%	13	6,6%

Font: Informe de Dades sociodemogràfiques en situació de Violència Masclista per l'ESVIOM de l'IMSS. Elaboració: pròpia.

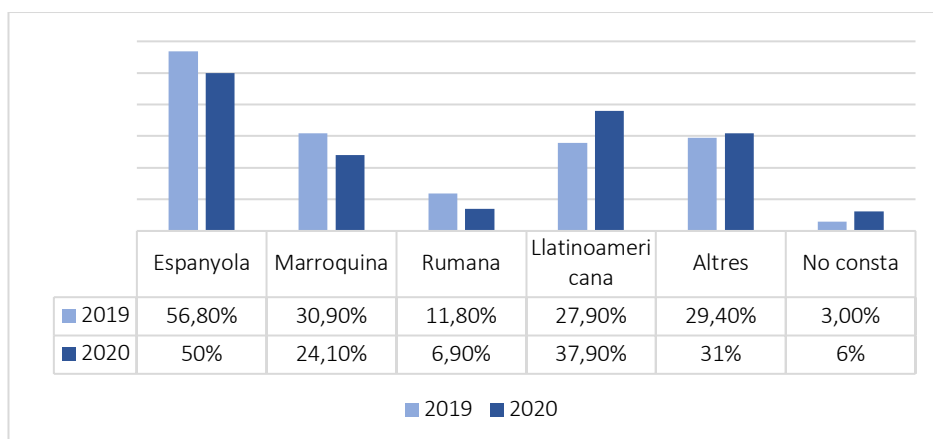
El grup d'edat amb un major percentatge de dones víctimes de violència masclista amb seguiment per l'ESVIOM és el grup de dones entre 18 i 65 anys, amb un 91,7% l'any 2019 i un 88,9% l'any 2020.

Aquest perfil generacional coincideix amb les dades que es reflecteixen del **Dossier estadístic sobre Violències Masclistes 2020 (ICD)**, on s'exposa que la majoria de les dones ateses pels Serveis d'Informació i atenció a les dones de l'ICD tenen entre 18 i 65 anys (21.158), especialment les dones que tenen entre 30 i 45 anys (44,8%). Unes dades, però que han de tenir en compte l'exposat anteriorment a través de l'**Estudi les violències masclistes vers les dones grans: una aproximació feminista i interseccional** respecte l'ocultació de la violència per part d'aquest col·lectiu.

Al mateix temps, hem de tenir en compte que l'amplitud respecte als rangs generacionals (18 a 65 anys) no ens permet extreure dades desagregades per perfils generacionals més específics que ens permetrien conèixer la incidència en violències masclistes en la joventut, maduresa o vellesa. Això implica que, per exemple, no puguem conèixer si es dona la mateixa tendència observada en el SIAD.

Pel que fa al percentatge de dones en situació de violència masclista amb expedient de seguiment a l'ESVIOM, per nacionalitat:

GRÀFICA 128. PERCENTATGE DE DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA AMB EXPEDIENT EN SEGUIMENT DEL SERVEI L'ESVIOM PER NACIONALITATS

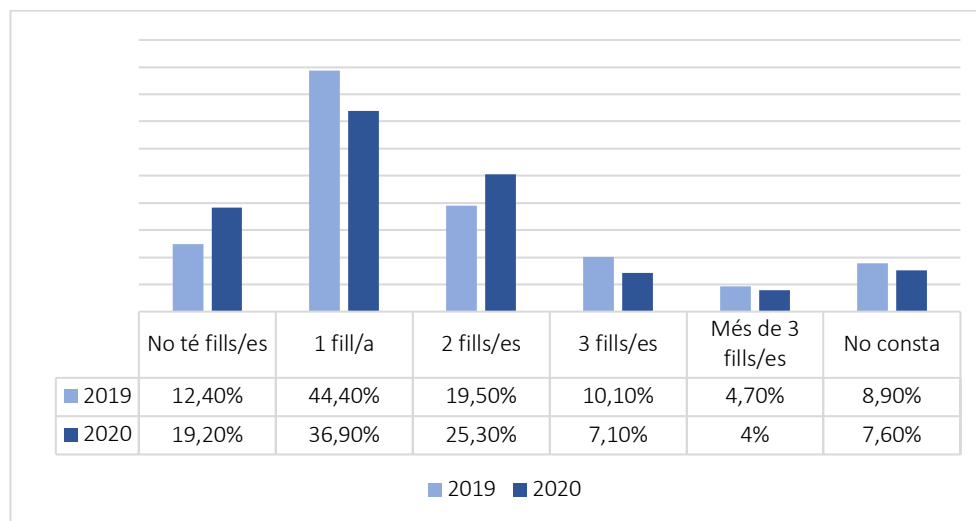
Font: Informe de Dades sociodemogràfiques en situació de Violència Masclista per l'ESVIOM de l'IMSS. Elaboració: pròpia.

S'observa un canvi de tendència entre els dos anys. Un augment de les dones amb nacionalitat estrangera, passant de ser el 40,2% de les dones en seguiment a ser el 43,9%. També cal destacar que el percentatge de dones de les quals no consta la nacionalitat s'ha duplicat l'any 2020 respecte al 2019.

Les principals nacionalitats estrangeres són la marroquina i llatinoamericana, sent que aquesta última ha augmentat considerablement l'any 2020. Aquest percentatge caldria saber si són dades que no consten per una qüestió de falta d'informació o per una qüestió documental de les persones estrangeres ateses. Tenir en compte aquesta variable és important, ja que la regularització o no de persones migrants pot suposar ser un factor de risc o de protecció en l'accés als recursos institucionals.

Pel que fa al percentatge de dones en situació de violència masclista amb expedient en seguiment de l'ESVIOM amb fills/es a càrrec, s'observa el següent:

GRÀFICA 129. PERCENTATGE DE DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA AMB EXPEDIENT EN SEGUIMENT DEL SERVEI L'ESVIOM PER FILLS/ES A CÀRREC

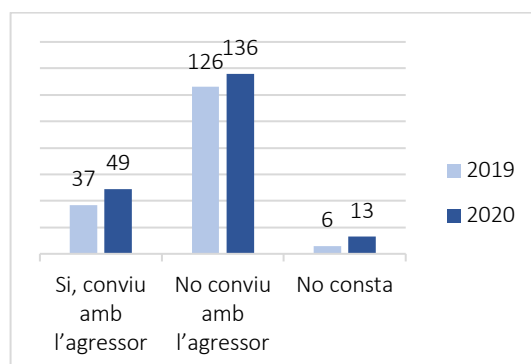

Font: Informe de Dades sociodemogràfiques en situació de Violència Masclista per l'ESVIOM de l'IMSS. Elaboració: pròpia.

Majoritàriament, les dones en situació de violència masclista amb seguiment des de l'ESVIOM tenen fills/es. Tant l'any 2019 com 2020 predominen les dones que tenen un/a fill/a. Un percentatge, però que es redueix en aquest període, sent que hi ha hagut un augment de les dones amb dos fills/es.

D'altra banda, pel que fa al nombre i percentatge de dones en situació de violència masclistes amb expedient en seguiment del servei de l'ESVIOM amb convivència amb l'agressor, s'observa el següent:

GRÀFICA 130. DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA AMB EXPEDIENT EN SEGUIMENT DEL SERVEI L'ESVIOM SEGONS CONVIVÈNCIA AMB L'AGRESSOR

Font: Informe de Dades sociodemogràfiques en situació de Violència Masclista per l'ESVIOM de l'IMSS. Elaboració: pròpia.

Majoritàriament, les dones en situació de violència masclista amb seguiment des de l'ESVIOM no conviuen amb l'agressor. Es destaca que mentre el 2019 el 74,6% de les dones no vivien amb

l'agressor, l'any 2020 aquest percentatge disminueix a un 68,7% de les dones. En canvi, el percentatge de les dones que conviuen amb el seu agressor augmenta de 21,9% l'any 2019 a 24,7% les dones que si conviuen amb l'agressor l'any 2020. És important destacar que per tal de fer una correcta interpretació de les dades caldria tenir en compte factors com; si les dones que no estan convivint amb el seu agressor és perquè no hi havia convivència prèvia o estan en algun recurs d'acollida i recuperació per a víctimes.

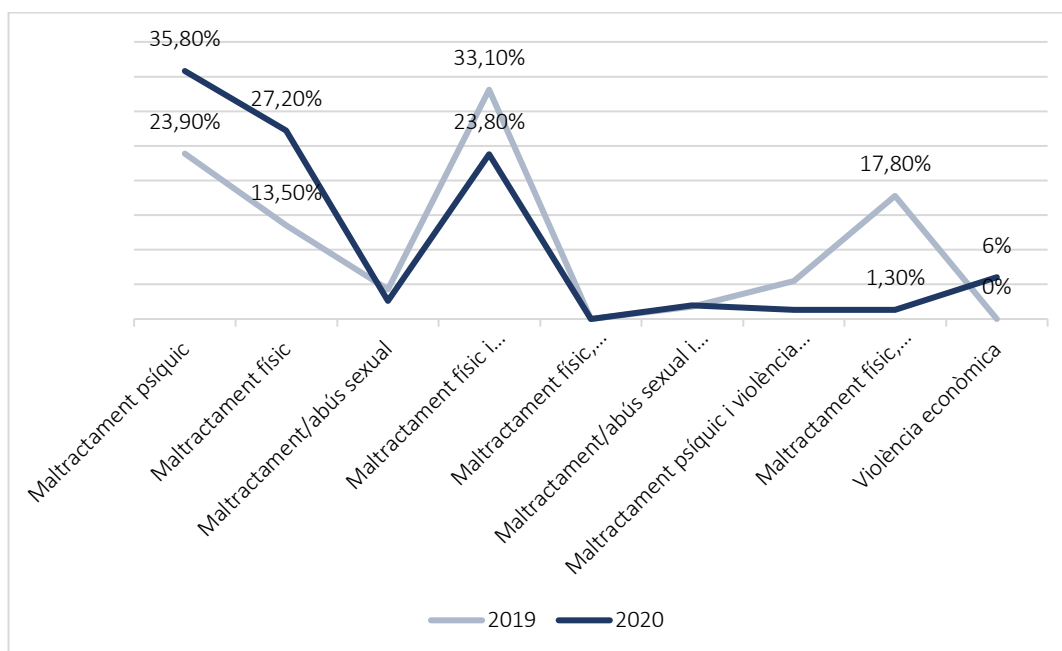
Pel que fa al percentatge de dones en situació de violència masclista amb expedient en seguiment des de l'ESVIOM per problemàtica:

TAULA 30. PERCENTATGE DE DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA AMB EXPEDIENT EN SEGUIMENT DEL SERVEI L'ESVIOM SEGONS EL TIPUS DE VIOLÈNCIA

TIPUS DE VIOLÈNCIA	2019	2020
Maltractament psíquic	23,9%	35,8%
Maltractament físic	13,5%	27,2%
Maltractament/abús sexual	4,3%	2,6%
Maltractament físic i maltractament psíquic	33,1%	23,8%
Maltractament físic, maltractament psíquic i maltractament/abús sexual	0%	0%
Maltractament/abús sexual i maltractament psíquic	1,8%	2%
Maltractament psíquic i violència econòmica	5,5%	1,3%
Maltractament físic, maltractament psíquic i violència econòmica	17,8%	1,3%
Violència econòmica	0%	6%

Font: Informe de Dades sociodemogràfiques en situació de Violència Masclista per l'ESVIOM de l'IMSS. Elaboració: pròpia.

GRÀFICA 131. PERCENTATGE DE DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA AMB EXPEDIENT EN SEGUIMENT DEL SERVEI L'ESVIOM SEGONS EL TIPUS DE VIOLÈNCIA

Font: Informe de Dades sociodemogràfiques en situació de Violència Masclista per l'ESVIOM de l'IMSS. Elaboració: pròpia.

Les problemàtiques associades a la situació de violència masclista són principalment maltractaments psicològics i maltractaments físics. Si bé cal destacar que hi ha un cert factor de violència econòmica. A més a més, no es tracta d'un sol tipus de maltractament, en molts casos es produeix una victimització múltiple.

En aquest sentit, és important destacar les variacions que s'han donat entre l'any 2019 i 2020 respecte alguns tipus de maltractaments (gràfica 131). En aquest sentit, l'any 2019 s'enregistrava gairebé un 20% de casos de violència múltiple per maltractament físic, maltractament psíquic i violència econòmica, mentre que l'any 2020 només es registren un 1,3% dels casos totals de dones en situació de violència masclista. En canvi, el maltractament psíquic, maltractament físic i violència econòmic com a un únic tipus de maltractament es van incrementar l'any 2020 respecte l'any anterior.

Aquestes dades segueixen la línia dels resultats de la **Macroenquesta de 2019 realitzada per la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere**. En aquesta, s'exposa com un 41,1% de les dones enquestades a Catalunya havien estat víctimes de violència masclista en l'àmbit de la parella al llarg de la seva vida, donant-se en un 63% violència psicològica (el 34,9% violència psicològica de control i el 28,10% violència psicològica emocional), en un 18% violència física i/o sexual i en un 15,4% violència econòmica.

D'altra banda, A Tarragona la **Guàrdia Urbana de Tarragona (en endavant GUT)**, té competències de protecció, seguretat o atenció en situacions de violència masclista a la ciutat de Tarragona. La Unitat d'Atenció a la Victima de la Guàrdia Urbana facilita assessorament i suport per tramitar la denúncia a qualsevol víctima de maltractament. Està format per agents especialitzats que donen resposta i protecció immediata les 24 hores del dia els 365 dies de l'any. En aquest sentit, la Guàrdia Urbana ens facilita informació sobre les actuacions que s'han dut a terme des de la Unitat d'Atenció a la Victima (en endavant, UAV) els anys 2016 a 2019. D'altra banda, també ens ofereixen informació dels mesos de gener a abril de 2019 i 2020, per tal de poder avaluar l'impacte del confinament a la ciutat de Tarragona amb relació a la violència masclista.

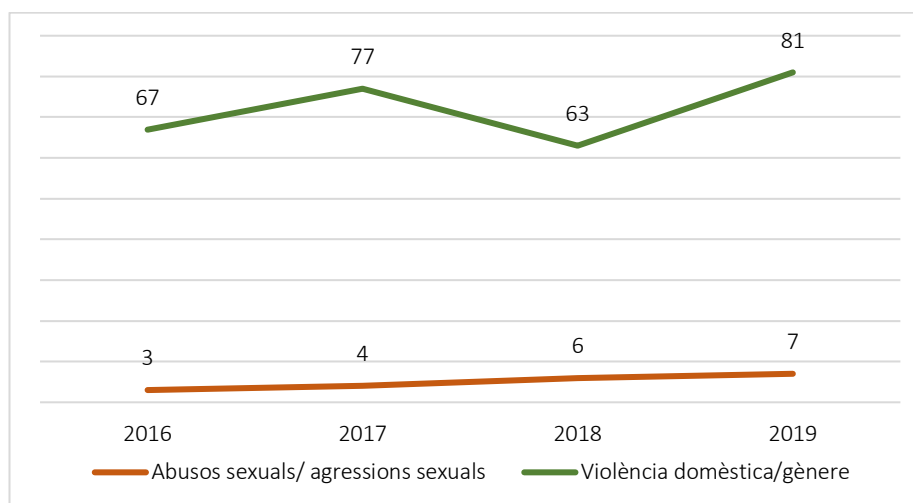
Respecte al total d'actuacions, s'observa el següent:

TAULA 31. NOMBRE D'ACTUACIONS DE LA UAV

	2016	2017	2018	2019
Total d'actuacions	614	687	1.039	2.167
Total de diligències	110	84	87	93
Total casos de violència de gènere	82	59	69	76
Total casos violència domèstica	10	18	7	11
Total atenció menors	18	7	11	6
Total altres seguiments	848	529	882	2.000

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

GRÀFICA 132. NOMBRE DE DILIGÈNCIES PER VIOLÈNCIA SEXUAL I VIOLÈNCIA DOMÈSTICA/ GÈNERE OBERTES PER LA UAV

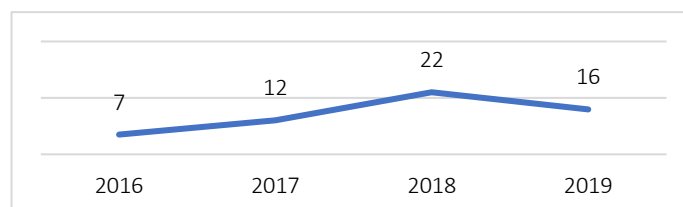

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

Tal com es pot veure en les gràfiques, els casos de violència de gènere en els quals la UAV ha obert diligències han anat incrementant-se amb els anys, sent, no obstant, l'any 2016, quan es donen un major nombre de casos. Els casos de violència domèstica en canvi, han anat reduint-se els anys 2018 i 2019 respecte els anys anteriors. Per últim, les violències sexuals han sigut una tendència a l'alça tal com es pot veure en la gràfica (132), duplicant-se el nombre de diligències obertes l'any 2019 respecte a l'any 2016.

Al mateix temps, pel que fa als seguiments que s'han fet a la UAV per possibles casos d'assetjament sexual i/o per raó de sexe, en els últims 4 anys, s'observa el següent:

GRÀFICA 133. SEGUIMENTS UAV PER ASSETJAMENT SEXUAL I/ PER RAÓ DE SEXE

Font: GU Tarragona. Elaboració: pròpia.

En els últims 4 anys, han estat ateses per la UAV de la GUT de Tarragona un total de 57 dones per possibles casos d'assetjament sexual i/o per raó de sexe. Mentre que el nombre de dones astes és molt similar els anys 2017 i 2019, durant l'any 2018 es va registrar un augment de gairebé el 50%.

Si comparem aquestes dades amb el període anteriorment analitzat en la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona, podem afirmar com en aquests últims anys, s'han registrat un major nombre de diligències realitzades per la UAV en casos de violència de gènere i també de violència domèstica. Al mateix temps, respecte als casos de violència sexual, els anys 2012 i 2010, es van obrir una gran quantitat de diligències per casos d'agressió o abús sexual, mentre que en els anys següents aquestes tenien valors similars l'any 2016.

En aquest sentit, no obstant és important tenir en compte les dades referents a la cerca d'ajuda en els casos de violència sexual per part de les dones que s'ha exposat en la Diagnosi del Protocol municipal d'actuació davant les violències sexuals i LGTBIQfòbiques a Tarragona, on les mateixes dones identifiquen als cossos de seguretat com una de les institucions a les quals anirien en menor mesura a comunicar i/o denunciar una victimització sexual.

D'altra banda, tal com s'ha anat comentant i analitzant en tot el document, la situació de pandèmia provocada per la COVID-19 ha tingut un especial impacte en la violència masclista, ja que més enllà de l'augment quantitatiu del nombre de dones que han denunciat alguna situació de violència masclista, s'ha creat una situació especialment de risc per a les dones i també filles i fills, fruit de l'aïllament social, l'augment de les situacions de tensió, etc. És per això que la UAV de la Guàrdia Urbana de Tarragona ha volgut analitzar l'impacte de la COVID-19 en les violències masclistes que es donen a la ciutat de Tarragona. S'observa el següent:

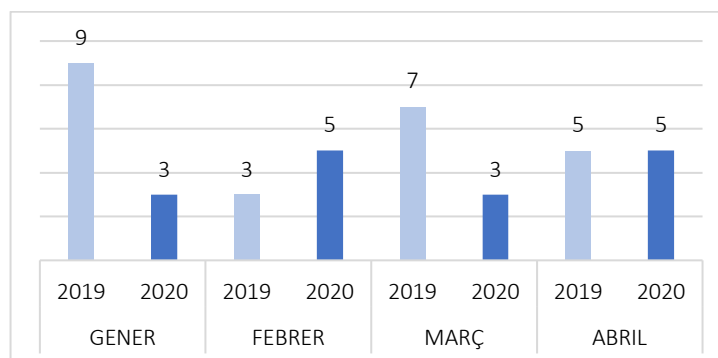
TAULA 32. NOMBRE D'ACTUACIONS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA DE LA UAV

ACTUACIONS UAV								
ACTUACIONS	GENER		FEBRER		MARÇ		ABRIL	
ANY	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
DILIGÈNCIES JUDICIALS	9	6	4	5	7	3	5	5
Violència de gènere	9	3	3	5	7	3	5	5
Violència domèstica	0	0	1	0	0	0	0	0
Atenció a menors	0	3	0	1	0	0	0	0
SEGUIMENTS JUDICIALS	9	3	4	8	7	3	5	5
EXPEDIENTS OBERTS	9	3	4	8	7	2	5	4
Amb ordre	2	0	3	0	4	1	2	2
Sense ordre	6	2	1	3	3	1	2	1
Amb ordre reoberts	1	0	0	2	0	0	1	0
Sense ordre reoberts	0	1	0	3	0	0	0	1

Font: GUT. Elaboració: pròpia.

En general, s'observa una disminució important de víctimes ateses en els mesos de confinament, respecte a l'any anterior. Pel que fa a les víctimes violència de gènere, el març de 2020 es registren només 3 persones, un 57% menys que el mateix període de l'any anterior. Mentre que l'abril del 2020, la xifra de víctimes de violència de gènere es manté en 5, igual que el mateix període de l'any anterior.

GRÀFICA 134. NOMBRE DE DONES ATESES PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE ANY 2019 I 2020

Font: GUT. Elaboració: pròpia.

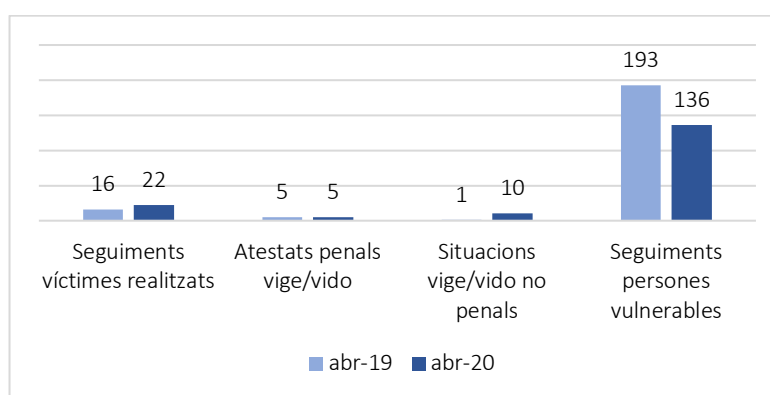
D'altra banda, el nombre de serveis prestats per la GUT que s'han mostrat anteriorment fan referència a aquells on hi ha hagut un acte o intervenció judicial, pel que fa als serveis desglossats del mes d'abril de 2019 i 2020, s'observa el següent:

TAULA 33. SERVEIS UAV SENSE INTERVENCIÓ JUDICIAL

SERVEIS UAV DESGLOSSATS MES ABRIL 2019-2020				
	Seguiments víctimes realitzats	Atestats penals vige/vido	Situacions vige/vido no penals	Seguiments persones vulnerables
Abril 2019	16	5	1	193
Abril 2020	22	5	10	136
Comparativa	+37,5%	-	+900%	-29,5%

Font: GUT. Elaboració: pròpia.

GRÀFICA 135. NOMBRE DE SERVEIS UAV SENSE INTERVENCIÓ JUDICIAL ABRIL 2019 I 2020

Font: GUT. Elaboració: pròpia.

De la comparativa dels dos períodes, s'observa que els casos no judicials han augmentat molt significativament, amb una proporció de 10 a 1 (+900%). Des de la UAV s'han detectat molts més casos de situació de risc que no han arribat a judici, que en el mateix període de l'any anterior. Aquesta dada té estreta relació amb les circumstàncies i factors de risc que s'han donat durant el confinament vers les víctimes de violència masclista i que s'han comentat anteriorment. En primer lloc, pel que fa a la judicialització dels casos, **el CEJFE**, tal com hem comentat anteriorment, ens ha donat dades sobre la paralització de la justícia en el període de confinament. D'altra banda, quant a l'augment dels factors de risc i la detecció, el confinament domiciliari ha implicat que es donin majors situacions de fricció en la parella i que, tot i que aquestes possiblement no s'identificarien com a conductes denunciades per les mateixes víctimes, són detectades i denunciades pels veïns i veïnes davant del GUT. Així doncs, parlem d'un augment dels factors de risc davant l'explosió o desencadenament de situacions de violència masclista, però també d'un augment de la visibilització d'aquests casos fruit del control social informal.

CONCLUSIONS

Pel que fa als recursos de detecció i atenció realitzades mitjançant el SIAD, el nombre d'atencions així com de noves usuàries ha anat disminuint any rere any. També s'ha vist aquesta tendència a la baixa en les dones ateses pel Servei d'Atenció Psicosocial fins a l'any 2017, últim any sobre el qual tenim dades disponibles.

No obstant, tot i que el nombre de noves usuàries i nombre d'atencions realitzades hagi baixat, el nombre de casos de violència masclista detectats per les institucions municipals (Servei d'Atenció Psicosocial, ESVIOM i Guàrdia Urbana, SIAD) han augmentat any rere any. S'ha notat un increment dels casos de violència registrats l'any 2019 i l'any 2020 respecte als anys anteriors, un fet que està especialment relacionat amb l'efecte del confinament en la creació de factors de risc de victimització. D'altra banda, és necessari aclarir que, si bé és cert que d'acord amb les dades de l'ICD l'any 2019, durant el confinament estricte, es va donar un augment important dels casos, precisament el confinament ha impedit que moltes entitats, com per exemple el SIAD o Serveis Socials, puguin detectar casos de violència masclista, per lo que l'efecte de la pandèmia vers les violències masclistes s'ha reflectit l'any 2020. En aquest sentit, la Guàrdia Urbana exposa, la importància de la ciutadania en la detecció de casos de violència de gènere durant el confinament.

Pel que fa a la utilització dels serveis institucionals, les dones de 30 a 65 anys, especialment les dones de 30 a 45 anys, així com les dones estrangeres (58,8% estrangeres i 42,2% espanyoles recorren als serveis del SIAD) són les que més utilitzen de la ciutat de Tarragona, una dada que coincideix amb l'exposat en la Macroenquesta i l'Enquesta de Violències Masclistes 2016. D'altra banda, es important tenir en compte com la majoria de dones en situació de violència masclista a Tarragona amb expedient en seguiment per part d'ESVIOM tenen filles o fills a càrrec.

Respecte al tipus de violència, de nou, la violència psicològica, mitjançant el maltractament psicològic o de control, etc. és la forma de violència que es dona amb major mesura a les dones víctimes de violència masclista de Tarragona. Al mateix temps, l'assessorament psicològic és el tipus d'atenció que es presta en major mesura en el SIAD.

Per últim, el nombre de violències masclistes detectades en la Diagnosi del Protocol municipal d'actuació davant les violències sexuals i LGTBIfòbiques a Tarragona identifica una major prevalença de casos de violència sexual respecte les dades dels estadístics oficials. Si bé és cert que hi ha una multiplicitat de factors relacionats amb la denúncia, és rellevant la manca de confiança institucional que s'ha detectat vers els serveis mèdics o la policia, tot el contrari respecte als col·lectius identitats feministes.

4.3.4. LGTBIfòbia i Servei d'Atenció Integral (SAI)

Segons dades de l'**Observatori contra l'Homofòbia de Catalunya**, des del 2 d'octubre de 2014 s'han produït un total de 835 incidències per LGTBIfòbia a Catalunya, 47 d'ençà que va començar l'any 2021. A través de l'Oficina de Denúncies del departament d'Assessoraments jurídics i legals, es van registrar durant l'any 2020 a l'Àrea Jurídica i Legal, un total de 189 incidències a tota Catalunya, de les quals 6 es van donar a Tarragona província i 2 a Tarragona ciutat. Al mateix temps, durant l'any 2020 al Servei d'Acompanyament psicosocial, es va atendre en dues sessions a un home de 33 anys, gai de Tarragona que va ser víctima directa d'una agressió física per part de la seva comunitat de veïns.

En el cas de la ciutat de Tarragona, el **SAI** és un servei municipal que facilita l'atenció de forma holística a les necessitats de les persones del col·lectiu LGTBIQ, amb l'objectiu de conèixer i visibilitzar la realitat del col·lectiu LGTBI a Tarragona. Presten servei mitjançant la sensibilització i prevenció envers l'homofòbia, bifòbia i transfòbia, així com donen suport i atenció a les diversitats sexuals i de gèneres en els diferents àmbits, amb especial incidència en l'àmbit escolar per la prevenció de l'assetjament.

En aquest sentit, dintre del seu marc d'actuació van treballar per identificar les problemàtiques específiques del col·lectiu LGTBI pel que fa a la seguretat així com l'ocupació, dos àmbits on les desigualtats afecten especialment al col·lectiu. Així doncs, amb la col·laboració en la Guàrdia Urbana així com el Servei Municipal d'Ocupació, van elaborar el **Diagnòstic sobre percepció de les LGTBI-FÓIES en els àmbits d'ocupació i Seguretat a la Ciutat de Tarragona**. A través d'aquest document, podem conèixer aspectes relacionats amb la victimització del col·lectiu, mitjançant les percepcions de membres de la Guàrdia Urbana, personal del SAI així com persones que formen part del col·lectiu LGTBIQ+ (2 persones trans masculines, 2 homes CIS gais, 1 persona trans femenina, 1 dona CIS lesbiana). Aquesta diagnòsi el SAI, amb col·laboració amb la Guàrdia Urbana i el Servei Municipal d'Ocupació (SMO),

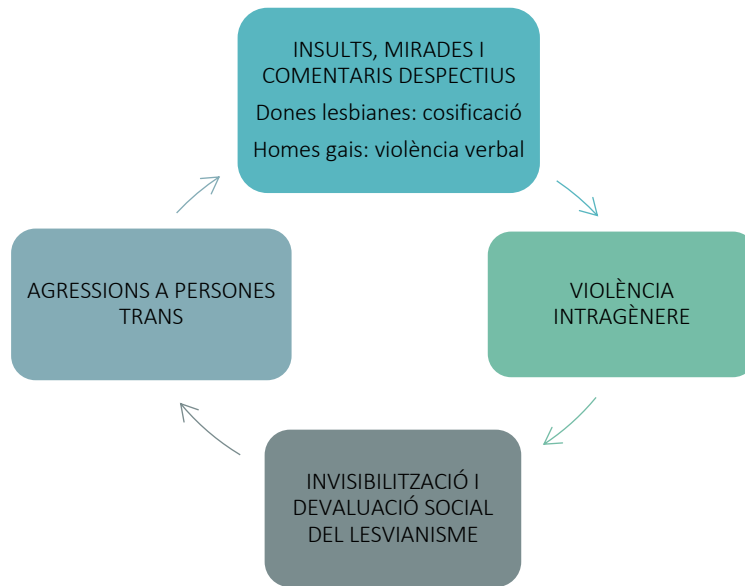
El personal de la Guàrdia Urbana entrevistat, exposa haver tingut poques denúncies per part del col·lectiu, malgrat que destaquen el major risc de victimització, especialment d'agressions físiques del col·lectiu. Un fet que relacionem amb la manca de confiança que en aquest mateix document s'expressa per part del col·lectiu LGTBIQ+ entrevistat, que exposen com la Guàrdia Urbana té "prejudicis" sobre el col·lectiu. Al mateix temps, les i els agents de la Guàrdia Urbana destaquen que la violència intragènere¹⁰ i amb les persones que practiquen crushing¹¹, són les denúncies que es donen en major mesura. D'altra banda, creiem important destacar que una membre de la pròpia Guàrdia Urbana, destaca la problemàtica per registrar la violència intragènere, sent que, al no poder-se incloure's dintre de la categoria jurídica de violència de gènere o violència domèstica, aquests casos solen incloure's com a delictes de "lesions". Tot l'exposat, explicaria l'elevada xifra negra que existeix fruit de la manca de confiança institucional per part del col·lectiu i les problemàtiques de tipificació de les victimitzacions envers el col·lectiu LGTBIQ+ dintre de la parella.

Al mateix temps, els testimonis del col·lectiu que van participar en l'estudi identifiquen les següents conductes discriminatòries a la ciutat de Tarragona.

GRÀFICA 136. CONDUCTES DISCRIMINATÒRIES A LA CIUTAT DE TARRAGONA

¹⁰ Violència exercida per parelles d'un mateix gènere.

¹¹ Pràctica sexual que es dona especialment dintre de la comunitat LGTBIQ+ i que consisteix en trobades esporàdiques amb persones desconegudes per la practica sexual en àmbits públics.

Font: Diagnòstic sobre percepció de les LGTBI-FÓBIQUES en els àmbits d'ocupació i Seguretat a la Ciutat de Tarragona

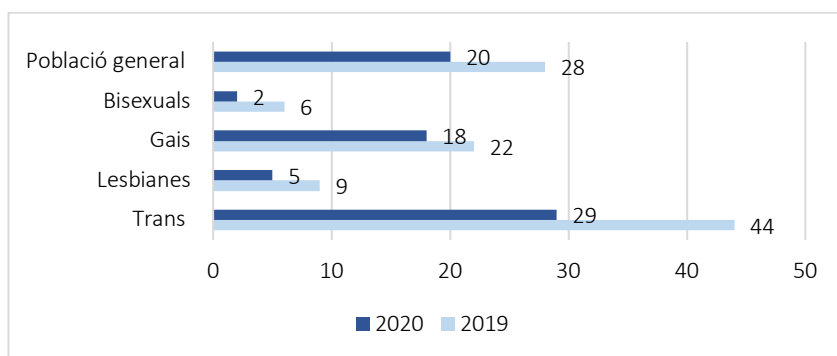
D'altra banda, en l'àmbit d'ocupació també es van identificar algunes de les problemàtiques d'ocupació del col·lectiu LGTBI que ja s'han exposat en l'apartat corresponent.

En aquest sentit, la diagnosi ha permès l'elaboració del Pla d'acció del Servei de Guàrdia Urbana de Tarragona (GUT) en matèria de diversitat sexual, corporal i de gènere (2021-2023). En aquest pla, si bé s'estableixen diferents línies estratègiques i accions, aquestes van orientades a sensibilitzar i formar al personal de la GUT, millora de l'accessibilitat a les instal·lacions així com, especialment, crear l'espai "Paraigües" entès com un espai segur no punitiu de protecció dels drets humans enfocat especialment a determinats col·lectius (persones amb una manca de regulació administrativa, dones trans treballadores sexuals, etc.) que tenen una desconfiança policial.

Pel que fa a les dades d'atenció del SAI, s'exposarà la informació de la memòria del SAI de l'any 2020, que, tot i no estar publicada oficialment, ha estat proporcionada per l'entitat. Donat que es recull certa informació diferenciada respecte a la publicada en la Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019, s'exposarà de forma diferenciada per facilitar la lectura.

Durant l'any 2020 s'han realitzat un total de 74 atencions a persones individuals, les quals han realitzat 110 consultes. El perfil dels col·lectius han sigut el col·lectiu trans en la seva majoria (39%), seguit de la població general que inclouen familiars, amistats i altres professionals (27%) i d'homes gais (24%), lesbianes (7%) i persones bisexuals (3%). Respecte a l'any anterior, s'observa el següent:

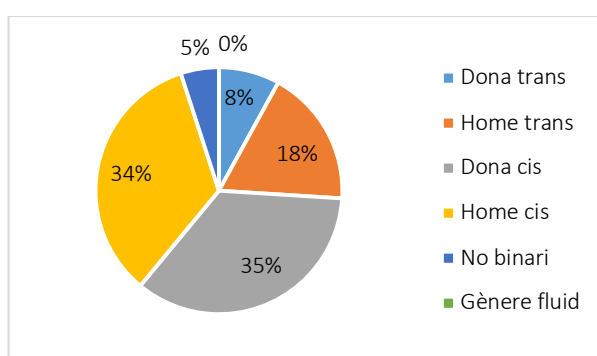
GRÀFICA 137. NOMBRE DE PERSONES ATESES AL SAI

Font: Memòria SAI 2020 i Font: Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2017. Elaboració: pròpia

Cal dir, però que en les dades que es recullen respecte a l'any 2019 fan referència al total d'atencions, mentre que l'any 2020 fa referència al total de persones individuals ateses. És important tenir en compte aquest element, ja que si bé és cert que el total de consultes pot coincidir amb el total de persones individuals, les dades respecte a l'any 2019 poden estar duplicades en alguns casos, ja que una persona pot haver fet més d'una consulta. Quant a la identitat de gènere de les persones ateses, s'observa el següent:

GRÀFICA 138. IDENTITAT DE GÈNERE DELS COL·LECTIUS ATESOS AL SAI

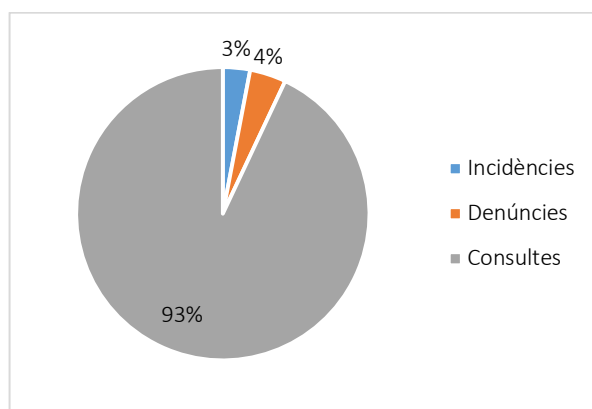
Font: Memòria SAI 2020.

La majoria de persones ateses l'any 2020 van ser dones i homes CIS, mentre que dintre del col·lectiu trans es van dirigir al servei un major nombre d'homes que dones.

Respecte qui es va posar en contacte amb el servei, en la majoria de casos eren les mateixes persones implicades (74%), mentre que en un 14% van ser les i els professionals d'altres serveis, tant privats com públics, qui s'han posat en contacte amb el SAI Tarragona. Per últim, en un 13% dels casos els/ les familiars de les persones LGTBIQ+.

Quant al tipus d'atencions segons temàtica d'incidència, denúncia o consulta, les dades de l'any 2020 ens mostren el següent:

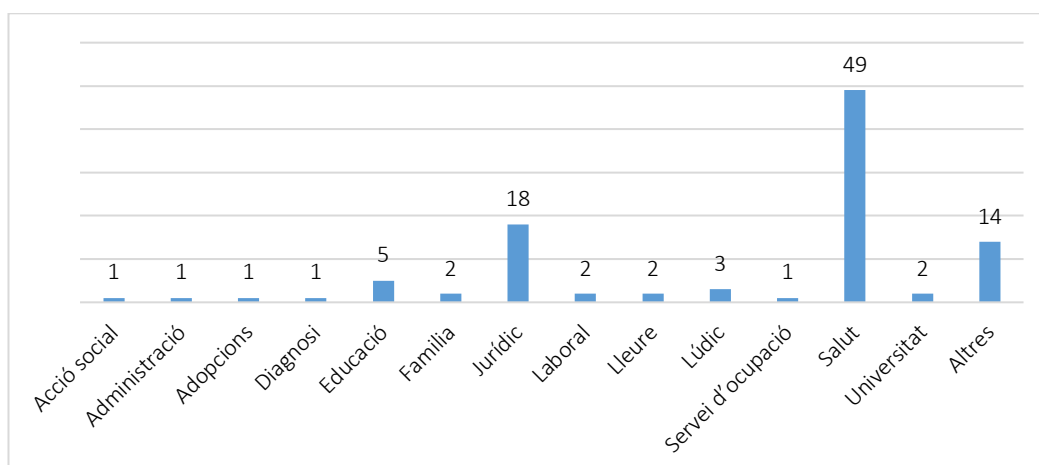
GRÀFICA 139. REGISTRE D'ATENCIÓ DELS COL·LECTIUS ATESOS AL SAI

Font: Memòria SAI 2020.

Del total de denúncies (5), dues van ser formalitzades a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Tarragona per agressions homòfobes, mentre que els tres casos restants no van notificar denúncia. Quant al total de consultes, en el 93% dels casos, el motiu d'aquestes són els següents:

GRÀFICA 140. TIPUS DE CONSULTES DELS COL·LECTIUS ATEÇOS AL SAI

Font: Memòria SAI 2020.

D'aquestes 49 consultes en l'àmbit de salut, s'han realitzat registres de targeta sanitària, derivacions a serveis sanitaris generals o específics, així com d'atenció psicològica. Respecte a les demandes de caire jurídic, 18, s'han realitzat 3 derivacions al Col·legi d'advocacia de Tarragona, així com consultes relacionades amb el canvi de nom al DNI.

Per últim, es recullen les derivacions al servei de psicologia, al servei jurídic i altres tràmits i derivacions:

TAULA 34. DERIVACIONS A SERVEIS DE LES PERSONES ATEÇOS AL SAI

DERIVACIONS A SERVEIS	2019	Total	2020	Total
Servei de psicologia	Tans: 2 dones i 2 homes Cis: 2 dones lesbianes, 1 home gai i 3 familiars	10	Tans: 1 dona i 2 homes Cis: 3 homes gais i 1 dona familiar	7

Servei Jurídic	Trans: 1 home trans Cis: 1 home gai	2	Trans: 2 persones trans Cis: 1 homosexual	3
Servei de Trànsit	5 persones trans (Servei de Trànsit Barcelona)	5	3 persones Trans (Servei de Trànsit Reus)	3
Tramitacions targetes sanitàries	Trans femenines: 2 Trans masculines: 1 Gènere no binari: 0	3	Trans femenines: 2 Trans masculines: 3 Gènere no binari: 1	6

Font: Memòria SAI 2020 i Memòria de la Secretaria General sobre la Gestió Municipal de l'Ajuntament de Tarragona 2019. Elaboració: pròpia.

Tal com es pot veure en la taula, l'any 2020 a excepció de les atencions que han requerit la tramitació de targetes sanitàries, s'han donat un menor nombre de derivacions tant al servei de psicologia, el servei jurídic com respecte el servei de trànsit. Al mateix temps, ens pareix important destacar que les persones que són ateses a Tarragona i requereixen ser derivades a un Servei de Trànsit, han de ser derivades a d'altres ciutats, pel que es requereix un desplaçament. Aquesta, ha sigut identificada com una carència de serveis mèdics important. Així doncs, durant el grup de discussió amb membres de l'òrgan municipal de govern, es va destacar la carència, d'un servei propi a Tarragona per tal que les persones del col·lectiu trans, que estiguin fent el procés de trànsit, hagin de ser derivats a Reus, tal i com s'observa en les dades del SAI 2020. Així doncs, s'exposa:

O s'integra dintre de la sanitat pública o s'ha de traslladar també a un centre aquí per a que la gent... perquè abans es tenia que enviar fins a Barcelona. Ara no, ara es té que enviar a Reus i dius, però, bueno i Tarragona?

Però, a Reus impulsat per l'Ajuntament?

No. És un sector privat i suposo que ja estarà estipulat amb la Generalitat que és qui té les competències ara de desenvolupar tot això. Però això tindria que estar integrat en la Sanitat Pública i d'una forma normalitzada si volem normalitzar.

CONCLUSIONS

Els homes gais i els homes trans són els col·lectius que més solen recórrer a al SAI, donant-se el major nombre de derivacions orientades a l'àmbit de la salut, tant vers l'atenció psicològica, la sol·licitud i gestió de les targetes sanitàries com respecte al procés de trànsit. D'altra banda, la manca d'un Servei de Trànsit a la ciutat de Tarragona suposa una limitació per a les persones que inicien el procés de trànsit ja que requereix d'un desplaçament.

4.3.5. Altres recursos autonòmics i municipals

Altres recursos que es disposen per a l'atenció a la violència masclista són la **Unitat de Suport Individual i Familiar (USIF)**, el **Servei d'Emergències Socials (SEST)** i la **Unitat d'Atenció a la Víctima (UAV)**.

La **USIF** és una unitat municipal que dona suport i assessorament psicosocial i legal. També gestiona l'allotjament d'urgència en cas de necessitat, però no es disposen de dades d'aquest servei.

El **SEST** dona suport i assessorament social i legal i gestiona l'allotjament d'urgència en cas de necessitat, tampoc no es disposen dades d'aquest servei. Cal dir però, que s'ha exposat la deficiència d'aquest servei, que ha anat reduint l'atenció en aquests últims anys, arribant inclús a suposar un factor de desprotecció social:

“El Servei d’Emergències Socials fa anys, bastants anys, estava just en els horaris que l’atenció primària o els serveis especialitzats no podien atendre aquests casos, per lo que era complementari i necessari i atenia fins les 3 de la matinada. Ara, de sobte, només treballa en horari de matí, llavors d’emergències socials no en té res. Vull dir que, un servei d’emergències socials ben dotat, complementat amb el Col·legi de Psicologia, les Treballadores Socials que hi ha allí i algun advocat del Col·legi d’Advocats o advocades, doncs seria el recurs ideal per tal que la dona que es troba en aquesta situació pugui fer una mica de contenció o al menys, aquesta contenció puntual si es necessita. Però clar, si aquest Servei d’Emergències desapareix, doncs... Clarament es necessita. Vaja, jo ho dic perquè va estar un temps i des de fa anys s’ha anat reduint, no se per quina raó.”

En aquest sentit, creiem important destacar el paper en la detecció i derivació de casos de violència masclista en la parella, violència de gènere, que hem vist en l'apartat corresponent. Així doncs, creiem que la reducció de l'horari d'un servei que hauria de ser 24 hores, implica una reducció en els serveis de detecció institucional de casos de violència masclista.

I per últim, també es disposen de recursos específics del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, en concret, el **Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE)**, el **Servei d'Acolliment Residència (SAR)** i el **Servei Substitutori de la Llar (SAS)**.

El **SIE** és un servei públic especialitzat que ofereix atenció integral i recursos en el procés de recuperació i reparació a les dones que han patit o pateixen situacions de violències masclistes, i també a llurs fills i filles a càrrec. Així mateix, els Serveis d'Intervenció Especialitzada incideixen en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària.

L'objectiu d'aquest servei és oferir informació, atenció i recuperació a les dones que han estat o estan en processos de violència masclista, així com als seus fills i filles a càrrec, i potenciar els programes específics i integrals de prevenció, assistència, reparació i treball en xarxa.

El **SAR** és un servei públic que acull dones i fills i filles derivades per la Unitat d'Actuacions de Lluita contra la Violència Familiar i Masclista de la Direcció General de Famílies de la Generalitat de Catalunya, a partir de la sol·licitud de plaça en servei d'acolliment residencial que elaboren els Serveis Socials d'Atenció Primària, SIE, o altres serveis especialitzats en violència masclista.

Després de concretar amb els serveis derivants la data d'ingrés, la dona i les filles i fills són atesos per la directora del servei. En aquest moment, s'explica a la dona les condicions i objectius del servei. També és el moment de conèixer el grup de convivència, les professionals i els espais comuns i privats.

Durant el primer mes d'estada, la dona mantindrà entrevistes amb les diferents professionals dels programes socioeducatiu, psicològic i social. Al mes d'estada, la dona s'haurà plantejat els objectius que voldrà treballar en el Pla de Treball, que serà avaluat mensualment.

Dues educadores socials seran les referents del cas i donaran suport a la dona en l'elaboració del Pla de Treball, que serà individual per a ella i per cadascun de les filles i fills. A partir d'aquí, es

faran les derivacions als serveis i recursos comunitaris que siguin necessaris per a treballar cada àrea del pla de treball.

l el **SAS** és un servei temporal que actua com a substitució de la llar i compta amb el suport personal, psicològic, mèdic, social, jurídic i de lleure, dut a terme per un equip de professionals especialitzats per facilitar la plena integració sociolaboral de les dones que pateixen situacions de violència.

És un servei de caràcter públic i gratuït, un espai de convivència que no suposa cap cost per a les dones que hi viuen. Per tal d'accedir a aquest servei cal la coordinació i derivació dels equips i serveis territorials que en tenen les competències: serveis específics en violència dels ajuntaments, equips d'atenció primària, servei d'intervenció especialitzada, etc.

No es disposa de dades d'aquests serveis.

Respecte als diferents recursos d'atenció i recuperació, les diferents federacions de veïnes i veïns, mitjançant aquelles entitats que treballen des de la salut mental, van exposar les dificultats de les dones amb trastorns mentals víctimes de violència masclista quant a l'accés dels recursos d'habitatge. El col·lectiu denuncia el procés d'estigmatització institucional que implica que, les dones amb trastorns mentals, hagin de passar per una avaluació psiquiàtrica per tal de valorar la seva idoneïtat als diferents programes o recursos d'habitatge. Això doncs, suposa una valoració del grau d'adequació en base a un criteri de perillositat que exclou dels diferents recursos a un nombre elevat de dones amb trastorns mentals víctimes de violència de gènere.

La política que hi ha, és que quan una persona està patint violència de gènere, si té un problema de salut mental, se li demana al seu psiquiatra de la seguretat social, un informe per tal que aquesta persona té la idoneïtat per entrar dins d'aquest programa a on, pugui rebre acollida, en un habitatge temporal, la qual cosa com pots imaginar-te si tu ajuntes el fet que hi ha moltes dones, moltes més dones en trastorns mentals afectades per la violència de gènere, i se'ls hi posa aquesta barrera, com deia la Lourdes, és que és molt, com t'ho diria... és una ironia, no? Si és com eh... no sé com dir-ho, és contradictori. Perquè si som les persones que més patim la violència de gènere, desproporcionadament i som les que precisament ens posen aquesta barrera i amb una persona que tingui càncer o tingui diabetis o que tingui una altra afectació de salut, no se li demana aquest requeriment, i en canvi a nosaltres sí... Això és que és totalment incoherent.

D'altra banda, des de l'associació La Muralla es denuncia com les normes dels pisos d'urgència respecte a la possibilitat que hi hagi les mascotes de les víctimes, agreuja en molts casos la violència psicològica que l'agressor exerceix sobre la dona mitjançant l'amenaça o dany directe sobre les mascotes. Un tipus de violència, que recordem, ha sigut recollida en la Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista:

El que, a vegades passa, és que el maltractador llavors amenaça a la víctima de que li farà mal a la mascota si accedeix a aquest tipus d'habitatge o que se'n va de casa, o alguna cosa (...).

4.3.6. Instruments, circuits i campanyes

El 29 d'octubre de 2010, la Junta de Govern Local de l'Ajuntament de Tarragona aprovà el **I Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de possibles situacions d'assetjament psicològic, sexual, per raó de sexe o orientació sexual i altres discriminacions a la feina.**

El febrer de 2018, s'aprovà el **II Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, d'orientació i/o identitat**

sexual i expressió de gènere de l'Ajuntament de Tarragona. Amb el nou Protocol s'incorporen conceptes nous com l'assetjament per raó d'orientació sexual, l'assetjament per raó d'identitat sexual i l'assetjament per expressió de gènere obrint-se, doncs al col·lectiu LGTBI.

L'any 2018, es va aprovar el **Protocol d'actuació i circuit d'intervenció en situacions de violència masclista de la ciutat de Tarragona**, el qual estableix les bases necessàries per a la detecció, la prevenció, l'atenció i la recuperació de les dones i dels seus fills i filles, i a partir de la Comissió de Seguiment s'ha creat un espai interdisciplinari per consensuar informació, establir coordinacions i promoure estratègies per tal de millorar la qualitat de la intervenció. Aquest Protocol estableix un circuit general d'intervenció, amb cinc àmbits diferents d'intervenció (sanitari, social, policial, judicial i especialitzats) i circuits d'intervenció diferenciats: circuits d'àmbit de salut, circuits de serveis especialitzats, circuits d'àmbit de serveis socials, circuits d'àmbit de cossos policials i circuits d'àmbit institucional.

Al mateix temps, aquest any 2021 s'ha aprovat el **Protocol d'actuació davant les violències sexuals i LGTBfòbiques**, que té com a objectius; identificar les principals violències sexuals en espais o entorns festius a Tarragona i detectar necessitats per reduir-les, definir accions d'intervenció comunitàries per reduir les violències sexuals als espais festius de Tarragona segons eixos de prevenció, detecció, actuació i atenció, reparació i recuperació i millorar el treball transversal i coordinat entre els diferents agents i actors que interactuen i intervenen als espais festius de Tarragona.

Recentment a més, l'Ajuntament de Tarragona amb l'Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment ha elaborat la **Guia Jurídica contra les violències sexuals**, una guia que, més enllà de ser un instrument en format paper pretén formar al personal a través de cursos de formació previstos per l'any 2022.

D'altra banda, des de la **Conselleria de Feminismes i LGTBIQ+** de l'Ajuntament de Tarragona es desenvolupen dos projectes consolidats: el **Tren de la Coeducació** i la **Campanya Respecta**.

El **Tren de la Coeducació** ofereix de forma gratuïta tallers d'igualtat de gènere a centres educatius de la ciutat de Tarragona.

La mitjana de centres escolars que han participat en el projecte el tren de la coeducació és de 12,25, sent de 12 centres el curs 2016-2017, d'11 centres el curs 2017-2018 i de 13 centres els cursos 2018-2019 i 2019-2020. S'observa una participació similar en els últims 4 anys, sent una mica superior els dos últims.

En aquest últim curs s'han realitzat més de 51 tallers en 13 centres escolars i hi han participat uns 920 nois i noies, així com s'ha donat continuïtat a la implementació del material didàctic "Una setmana per a la igualtat amb l'Edu i la Ka" als centres participants de primària.

La **Campanya Respecta** sorgeix l'any 2016 amb l'objectiu de visibilitzar les pràctiques sexistes quotidianes més difícils d'identificar, per tal de crear una línia preventiva de treball estable i continuada que creï consciència i canvi la visió del jovent, els professionals i la ciutadania en els diferents àmbits i contextos socials.

L'any 2019, amb l'avaluació de la campanya, sorgeix la reflexió sobre el missatge que transmet el nom d'aquesta a les persones destinatàries. Fins aquell moment la campanya havia estat dirigida a empoderar a les dones, la consciència col·lectiva i el rebuig a les diferents situacions de violència o de conductes sexistes. A conseqüència de l'avaluació, que demana que el pes del missatge

caigui sobre la persona agressora i no sobre l'agredida, s'incorpora el missatge "Respecta" (en imperatiu) gradualment, que va dirigit directament a la persona agressora.

Emmarcades en la campanya, s'han dut a terme diferents accions com la continuació del Punt Lila i Arc Iris, que conjuntament amb Komando Nits Q i coordinades amb Guàrdia Urbana treballen per aconseguir dos objectius, oferir informació i sensibilització destinada a tota la població, i facilitar l'assessorament i/o acompanyament de qualsevol persona que visualitzi o pateixi una agressió masclista i/o LGTBI-fòbica, entenent per aquestes qualsevol forma de manifestació: assetjament, humiliacions, insults, etc.

"Maxi in Love, Respecta'm" és una eina d'educació preventiva i sexual per a joves. És una experiència teatral participativa adreçada a l'alumnat d'entre 13 i 17 anys dels instituts d'educació secundària de la ciutat i als seus educadors. És un projecte on col·laboren diferents departaments com Joventut, Guàrdia Urbana i Ensenyament, a banda de Feminismes i LGTBIQ+, i se'n van fer quatre sessions per a l'alumnat d'instituts i una per a la ciutadania.

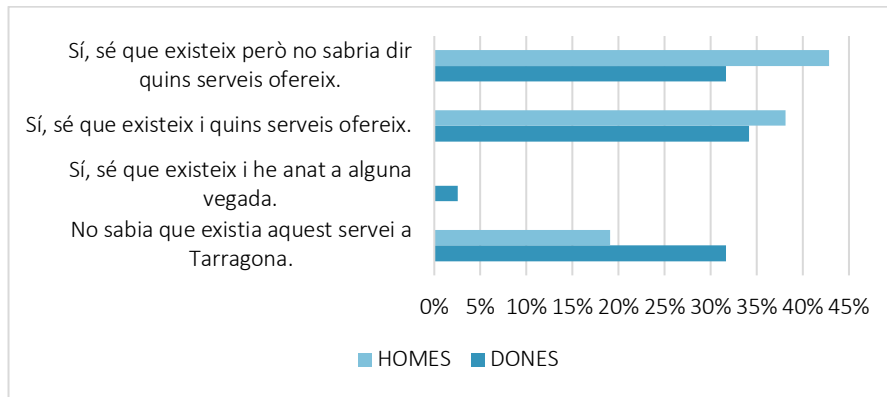
D'altra banda, l'**Associació Comunitària de Salut Sexual del Camp de Tarragona** (Assexora'Tgn), una entitat sense afany de lucre que treballa amb i per la comunitat, porta a terme diferents projectes al Camp de Tarragona amb l'objectiu de promoure la Salut Sexual. Alguns d'aquests projectes són el **Projecte Assexoratest**, a través del qual es realitzen test ràpids del VIH i s'ofereix atenció i suport emocional mitjançant el *counselling*, que intenta aprofundir en les pràctiques de risc, per aconseguir eliminar-les o almenys reduir els riscos de cara a futures ocasions; el **Projecte Preservat**, un projecte relacionat amb el treball sexual, que consisteix en la distribució de material preventiu (preservatius masculins i femenins, lubricants, informació...) a treballadors/es del sexe comercial, acompanyada sempre d'un assessorament en salut sexual per tal d'incidir en el benestar i l'autocura del treballador/a del sexe comercial, de manera gratuïta, anònima i confidencial; el **Projecte En Família**, un projecte a través del qual es realitzen tallers formatius i informatius per a parels i mares d'AMPES al Camp de Tarragona; entre d'altres.

Al mateix temps, s'ha presentat un nou servei orientat a la prevenció i atenció de les violències masclistes, però posant en el centre la intervenció en els victimaris, els homes. **El Servei d'Atenció a Homes (SAH) de Tarragona**, suposa un servei d'atenció, intervenció i acompanyament per a homes i joves que identifiquen que exerceixen qualsevol tipus de violència. Aquest és un servei pioner a la ciutat impulsat per l'Ajuntament de Tarragona que compta amb un equip de professionals de l'àmbit de la psicologia. Aquest servei que posa el foc d'atenció Un servei que amplia el compromís institucional per la igualtat d'acord amb l'art. 55 de la Llei 17/2015, on s'estableix en el seu apartat c) que els departaments competents han de *promoure el treball amb els homes perquè no exerceixin cap tipus de violència masclista*.

No obstant, més enllà de tota l'exposició de quins són els serveis, recursos o instruments de l'Ajuntament de Tarragona per la lluita contra les violències masclistes, s'ha detectat un desconeixement generalitzat dels diferents recursos fins ara exposats.

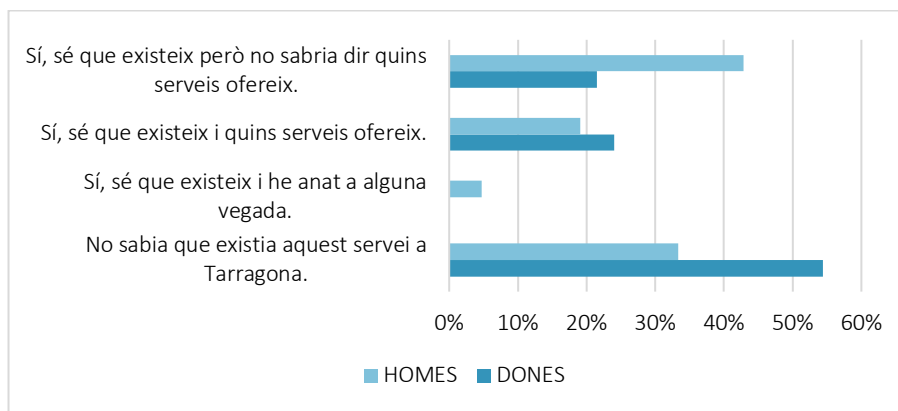
En el cas de la ciutadania, mitjançant el qüestionari, s'observa que només un 34% de les dones i un 38% dels homes que han contestat al qüestionari coneixen el SIAD i els serveis que ofereix, mentre que aquests percentatges es redueixen fins un 24% de les dones i un 19% dels homes en aquelles persones que coneixen del servei que presta el SAI. Així doncs, s'observa el següent:

GRÀFICA 141. PERCEPCIÓ SOBRE EL SIAD

Font i elaboració pròpia.

GRÀFICA 142. PERCEPCIÓ SOBRE EL SAI

Font i elaboració pròpia.

D'altra banda, en els diferents grups de discussió, pel que fa al cos polític, hi ha diferències notables entre aquelles membres del cos polític que treballen o han participat en l'elaboració de polítiques de gènere, d'aquelles que, si ve tenen una perspectiva feminista, no treballen dia a dia en aquest àmbit. Pel que fa a les entitats que han participat en els grups de discussió i que formen part del capital social de la ciutat (entitats feministes de la ciutat i algunes de les diferents federacions de veïnes i veïns), s'exposa el desconeixement dels diferents protocols, serveis i campanyes realitzades per l'Ajuntament i s'avalua com una carència o mancança en la seva intervenció com a agents de detecció i atenció directa amb la ciutadania.

En aquest sentit doncs, aquest desconeixement no només el detecten com una deficiència de les institucions públiques en la difusió o publicitat dels diferents serveis mitjançant una comunicació directa amb les entitats:

Sí, jo volia comentar que sí que existeixen aquests punts. Si que H20 està molt preparat per això. Però torno al mateix d'abans. Al final, el que falta, és que hagi publicitat, no? Que l'Ajuntament faci campanyes de que existeixen aquests llocs, de que poden acudir a aquests serveis, perquè és el que falta. Si t'introdueixes dintre d'una associació, enseguida vas a veure el que passa, t'informen on pots i on no, però sinó estàs en un núvol que ningú t'explica.

Sinó també des de la victimització secundària que poden exercir aquestes entitats sobre les mateixes víctimes:

Jo es que... el tema de violència de gènere, avui per avui, és molt important. Perquè bé, està allí i les dones, doncs... encara ens costa una mica, no? Ens dona vergonya, no ho diem, protegim al maltractador, però es veritat, que després, entre quan volen demanar ajuda, és lo que... quan volen demanar ajuda, a vegades sí que et parlen, a vegades en tercera persona, però clar... si nosaltres mateixes no sabem... aleshores no podem ajudar-les. Perquè a vegades... a vegades en una cosa així, podem posar més... entorpir més que ajudar.

Tot això fa que exposin que necessiten rebre formació per tal de poder prestar un millor servei a la ciutadania, com a entitat social, ciutadana, descentralitzada i no institucional, però que treballa amb xarxa en l'Ajuntament de Tarragona i els organismes públics. Per això, tant les diferents entitats feministes com les federacions de veïnes i veïns, aposten per campanyes de sensibilització orientades tant a la difusió d'aquests serveis en la ciutadania com directament a les mateixes entitats.

D'altra banda, en els diferents grups de discussió amb les entitats ciutadanes, es van identificar les mancances dels diferents organismes municipals, en la detecció així com atenció de les persones víctimes de violència masclista, especialment del col·lectiu trans, així com per l'exposició de les víctimes en nombroses ocasions a processos de victimització secundària. Es per això, que es reflexiona i planteja la idea de promoure un major teixit d'entitats ciutadanes per tal de millorar no només en la detecció de les violències masclistes i lgbtífobiques, sinó també en l'atenció, suport i procés de recuperació de les persones:

Penso que hem de posar els recursos a la vulnerabilitat, no? I també veig que hi ha moltíssimes persones que en aquest cas, dones, persones trans per exemple, que mai, mai aniran a denunciar. Mai. Llavors, jo penso que hem de tenir espais, amb gent que estigui molt formada i amb una capacitat emocional important, per rebre aquestes persones, donar-los el suport que necessitin, i després donar-los també, a partir d'aquí, començar el que s'hagi de començar, però també em preocupa a mi molt, el tema de les denúncies. Preocupa molt què es fa després. Què es fa després? I aquest és un tema, que... és molt greu i que l'hem de pensar molt de mica en mica, perquè hi ha moltes dones, que surten re-traumatitzades en tot això, de posar una denúncia, etc. I les persones trans també, que surten re-traumatitzades de tot aquest circ. I això s'ha de repensar molt, perquè hem d'estar molt preparats per rebre el dany psicològic, i la vulnerabilitat d'una persona, i no traumatitzar-la més.

A veure, la pregunta, en quin sector creus que és més necessari promoure la igualtat de gènere? Jo, com a responsable del món veïnal, us diré que es necessari, el món veïnal, i aleshores hem de començar a treballar el món veïnal, en l'equació, social, activitats que pugem fer en aquest sentit. Perquè l'ajuntament pot donar idees, pot donar orientacions, pot donar suport, tècnic, i pot donar suport moral polític, però hem de començar des de les associacions, de veïns en aquest cas, que represento, potenciar la igualtat de gènere. En aquest sentit em vull manifestar. Moltes gràcies.

Així doncs, s'ha plantejat la importància de crear unes línies estratègiques que incloguin el capital social de la ciutat, la ciutadania, el teixit associatiu, etc. en el procés de detecció dels casos de violència masclista. Una visió que està especialment relacionada, amb la percepció generalitzada que posa els espais íntims en el centre de la violència masclista. L'enfocament de l'Ajuntament, en canvi, s'ha plantejat des de l'abordatge de la detecció mitjançant aliances institucionals amb els centres de salut o centres educatius així com ampliant, tal i com ja s'ha exposat, la cobertura del Servei d'Emergències Socials.

Es per això exposat, que es donen diferències entre el cos polític i la ciutadania quant a propostes d'acció orientades a la sensibilització. Mentre que des del cos polític algunes de les participants exposen com creuen que, tenint en compte totes les campanyes de sensibilització que es fomenten des de l'àmbit governamental, és important poder invertir aquesta partida econòmica en d'altres àmbits com la detecció, l'atenció i la recuperació, des de les entitats feministes i federacions de veïnes i veïns s'incideix en la importància de fer una major sensibilització, però des d'una mirada interseccional. Es planteja la importància que aquestes tinguin en compte la diversitat d'experiències i circumstàncies dels diferents col·lectius, una demanda especialment

destacada pel col·lectiu de persones amb diversitat funcional, especialment amb trastorns mentals. S'exposa com hi ha una focalització de les diferents campanyes i mitjans de prevenció de l'Ajuntament en alguns àmbits molt concrets relacionats especialment amb els espais d'oci:

Però més enllà del comando i les persones que no surten de nit, no? O que, perquè no els apeteix, pel que sigui, no? Per causes casuístiques, no? De quina manera hi ha aquests serveis de prevenció més, que vaguin més enllà de l'oci nocturn? No, que entenc i crec que és súper important i que s'intervingui de nit, però també hi ha abusos en altres espais, no? O situacions de violència, dintre no sé, dintre de les famílies, o entre gènere com deia també (...). Doncs moltes vegades també veiem o pensem en un imaginari mental molt hetero normatiu, que és i però tampoc obviem no, que el patró educatiu quant a les relacions afectives, per a tots i totes, siguis hetero, siguis gai, siguis lesbiana, siguis trans, el patró és el mateix no, la visió no, del romanticisme i de les relacions de parella. Aleshores no sé no, trobar, trobo que aquesta part de punts estratègics o de serveis estratègics (...)

Perdoneu. Sí si que es veritat que potser d'una forma més notable, hem, s'ha vist una campanya molt promoguda amb l'oci nocturn (...) de les dones joves, no? I sí que és veritat que hi ha dones de totes les edats i potser valdria la pena promoure aquests tipus de campanyes, com comentava el nostre company (...), perquè hi ha algunes conductes que estan molt organitzades entre les senyores mes grans o que inclòs, dones en discapacitat, no? Doncs s'han normalitzat i que no ho són. No sé molt bé com hauria de ser aquesta campanya, però jo crec que arrel de tota la...per desgràcia, no? De lo de la manada i tot això

D'altra banda, aquesta diversitat l'entenen no només amb les diferents experiències relacionades amb l'edat, l'ètnia, etc. sinó amb els mitjans de difusió i de publicitat d'aquestes campanyes. Així doncs, s'expressa la importància de repensar les xarxes oficials de l'Ajuntament de Tarragona tenint en compte la bretxa digital de les dones d'edat més avançada o la manca d'accessibilitat a internet en poblacions més vulnerables.

Per últim, creiem molt important la necessitat d'avaluació dels instruments municipals que es va exposar per part d'una membre del cos polític, concretament del Protocol d'actuació i circuits d'intervencions en situacions de violència masclista de la ciutat de Tarragona. Aquestes avaluacions anirien orientades a fer un anàlisi crític sobre aspectes relacionats amb la prestació dels serveis (celeritat, eficiència, etc. dels recursos humans i econòmics) i el nombre de casos de violència masclista que es donen a la ciutat:

I podria servir també una mica d'observatori, perquè jo crec que això, un observatori local de les violències. Fer... conjunt a la par amb la universitat, que també treballa molt el tema... i a més té un grup de recerca que treballa amb... tema de les violències i tal, seria interessant. Per treure-li més fruit a les conclusions de... perquè el Protocol no és només un paper, té unes sessions de seguiment semestralment, no? O que es feien abans trimestralment. Quan jo vaig participar que depenia encara d'igualtat

4.3.7. Conclusions

La violència masclista a la ciutat de Tarragona, té una prevalença inferior que en la resta de Catalunya, donant-se aquesta majoritàriament en els espais íntims d'interacció social. No obstant, mitjançant les dades recollides en les enquestes de victimització així com a través de les dades no oficials i la informació recollida en els grups de discussió, hem pogut dibuixar l'iceberg de la violència masclista a Tarragona i com aquest impacta en els àmbits d'actuació que es prioritzen des de l'Ajuntament de Tarragona. En aquest sentit, si bé els espais d'oci nocturn es construeixen com espais de risc de victimització, es requereix incidir en d'altres espais de l'àmbit públic com el transport.

Pel que fa les dimensions de la violència que experimenten les dones víctimes de violència masclista a Tarragona, la violència que es dona en major mesura és la violència psicològica i de control, expressant-se aquesta en l'atenció psicològica com a recurs que s'utilitza en major mesura.

Respecte als recursos i instruments de la ciutat, si bé es cert que des de l'Ajuntament de Tarragona s'ha generat un marc de protecció vers les violències masclistes a través de protocols o marcs d'actuació dels organismes oficials, així com mitjançant la prestació de serveis públics d'institucions pròpies o d'altres entitats on s'aborden les violències masclistes des de la sensibilització, prevenció, detecció i atenció, des de la ciutadana i el cos polític es detecten unes mancances. Aquestes mancances estan especialment relacionades amb els desconeixement dels recursos per part de la ciutadania, la reducció del Servei d'Emergències Socials, la manca d'una mirada o perspectiva interseccional tant en el disseny i abordatge mitjançant les polítiques públiques com a través de la manca en la recollida i anàlisi de dades. En aquest cas, si bé es cert que es recullen dades mitjançant els serveis que presten atenció a les dones víctimes de violència masclista, en la majoria de casos només es recull la nacionalitat o l'edat, tot i que aquesta última inclou rangs molt amplis d'edat. A més a més, l'efectivitat d'aquests instruments municipals es veuen limitats pel desconeixement de la ciutadania i de les pròpies entitats que formen el capital social de la ciutat. És per això, que la formació d'aquestes entitats s'estableix com una necessitat municipal que permetrà que, tant les diferents entitats feministes, associacions com federacions de veïnes i veïns de la ciutat, actuïn com a "espais segurs" pel que fa a la detecció de les violències masclistes i lgtbifpbiques així com facilitin informació dels serveis de la ciutat disponibles.

Per últim, només ens cal dir que la situació de confinament generada per la COVID-19, ha tingut un impacte no només en les violències masclistes a nivell nacional o autonòmic, sinó també a nivell local. Una situació de risc per a les dones víctimes de violència masclista així com els seus fills i filles que s'ha reflectit en la detecció d'un major nombre de casos de violència masclista, l'any 2019 i 2020.

4.3.8. Avaluació II Pla de Polítiques d'igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona

L'avaluació sobre el desenvolupament de les accions proposades i establertes en II Pla de Polítiques d'igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona respecte a l'eix Violències masclistes, es realitzarà a través de la informació present en el document d'Autodiagnosi elaborat per l'obtenció del Distintiu per la Igualtat de Gènere en relació a la Norma SG CITY 50-50, així com mitjançant la informació facilitada per l'Ajuntament de Tarragona.

Els objectius generals marcats eren tres; **impuls de valors que fomentin la igualtat d'homes i dones i la no violència de gènere, millorar la prevenció i l'atenció davant la violència domèstica i les agressions sexuals i millorar el benestar físic i psicològic de les dones maltractades.**

Respecte a l'objectiu general *Impuls de valors que fomentin la igualtat d'homes i dones i la no violència de gènere*, es planteja l'objectiu específic de *Sensibilitzar la ciutadania vers la no violència de gènere*. Ambdues accions proposades en el pla s'han implementat:

- L'Ajuntament de Tarragona ha promogut acords interinstitucionals per a l'elaboració de campanyes de sensibilització per a l'eliminació de la violència de gènere, amb especial atenció als homes, mitjançant la seva participació en els òrgans i comissions supramunicipals i del país contra la violència masclista que implica una coordinació amb els diferents organismes del Govern central o sub-estatal així com la disposició dels diferents recursos i serveis públics per a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació de les dones víctimes de violència masclista i els seus fills i filles.
- S'han fomentat premis i concursos que promoguin els valors d'igualtat entre dones i homes i la no violència de gènere mitjançant el programa del Tren de la Coeducació així els Relats de dones i de Còmics.

Quant a l'objectiu general *Millorar la prevenció i l'atenció davant la violència domèstica*, es van marcar dos objectius específics, *Incrementar la prevenció de la violència i l'atenció a les dones que pateixen maltractaments* i *Donar a conèixer els recursos existents davant els casos de violència de gènere*.

Les accions proposades per l'objectiu específic d'*Incrementar la prevenció de la violència i l'atenció a les dones que pateixen maltractaments*, s'han implementat amb èxit:

- S'han realitzat estudis durant els últims quatre anys per detectar i identificar situacions de risc o d'existència de violència masclista, especialment per identificar col·lectius més vulnerables així com s'ha realitzat un estudi sobre la seguretat urbana i risc de patir violència masclista amb un enfocament de gènere. Si bé és cert que s'han realitzat diferents investigacions per tal d'analitzar la realitat de la violència masclista a la ciutat, creiem que no s'ha implementat l'enfocament interseccional que es plantejava respecte l'estudi segons els diferents barris així com sectors de la ciutat (dones migrants, dones grans, joves i població en general).
- S'ha promogut la formació del personal tècnic municipal que treballa en assumptes de violència de gènere, des de diferents àrees, mitjançant formació bàsica amb perspectiva de gènere així com formacions específiques en relació a la violència masclista i la violència sexual.
- S'han promogut, vers la ciutadania, jornades professionals en assumptes de violència de gènere mitjançant la realització de tallers i jornades formatives a les associacions de veïns i veïnes sobre la prevenció de les violències sexuals.

- S'han promogut la realització d'accions preventives de la violència masclista, mitjançant tallers específics per a homes, especialment mitjançant la campanya Respecta. A través d'aquesta, es posarà en funcionament el nou servei municipal de Servei d'Atenció als Homes de Tarragona.
- S'ha promogut la prevenció de la violència contra les dones en l'àmbit socioeducatiu mitjançant la coordinació amb els consells escolars i el suport institucional a accions de sensibilització i prevenció de la violència masclista, tant mitjançant la sensibilització i prevenció al voltant del 25N a les escoles, com amb campanyes per conscienciar i prevenir la violència masclista a la comunitat educativa o garantint la participació de les alumnes i els alumnes en el disseny i execució de les campanyes.

Quant a l'objectiu específic *Donar a conèixer els recursos existents davant els casos de violència de gènere*, mitjançant els mitjans de comunicació locals s'han realitzat diferents actuacions i campanyes orientades a la ciutadania per tal sensibilitzar així com informar sobre els serveis existents per a la lluita contra els diferents tipus de violència masclista.

Per últim, respecte a l'objectiu general *Millorar el benestar físic i psicològic de les dones maltractades*, es va plantejar l'objectiu específic *d'incrementar i millorar l'ajuda integral a l'atenció física i psicològica davant la violència contra les dones*. Les diferents accions proposades s'han implementat correctament:

- S'ha promogut la creació de grups d'auto-suport de dones que han patit violència masclista mitjançant els programes específics per dones que pateixen o estan en una situació de risc de patir violència masclista.
- S'han realitzat tallers per a l'apoderament de dones que han patit violència masclista d'algun tipus mitjançant les sessions d'autoajuda organitzades i gestionades pel SIAD.

Es van plantejar tres objectius generals i quatre objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de onze accions. Del total d'accions proposades s'han implementat el total de les accions, el que implica un **nivell d'execució del 100%**.

4.4. Eix IV: Ciutat de drets

“El dret a la ciutat, que assegura que tots els éssers humans i tota comunitat troben a la ciutat les condicions per a la seva realització política, econòmica, social, cultural i ecològica”.

Segons la Declaració Universal de Drets Humans Emergents, el dret a la ciutat rebutja la conceptualització dels drets humans a la ciutat i identifica, reconeix i reivindica el dret a la ciutat com un dret humà.

Les ciutats reflecteixen en la seva pròpia construcció social, política, econòmica i mediambiental els efectes d'un procés de globalització caracteritzats per la desocupació i la precarietat laboral, la pobresa, l'exclusió social, la contaminació ambiental, la inseguretat ciutadana, etc. Uns efectes globals, que s'han vist especialment incrementats en els períodes de la crisi econòmica de l'any 2008 i amb l'actual crisi sanitària i econòmica de la COVID-19.

No obstant, les ciutats i els pobles en les zones rurals, amb independència de la seva grandària, tenen mecanismes locals propis que permeten actuar en la problemàtica local. El concepte de ciutat glocal (Borja i Castells, 2001), introduït per Ulrich Beck l'any 1998, i reformulat per l'obra de Jordi Borja i Manuel Castells “Local i Global” ofereix aquesta visió d'una ciutat “que pensa globalment i actua localment”. Així doncs, defineixen una ciutat glocal com un ens conscient de les problemàtiques internacionals, però que a través dels mitjans locals implementen polítiques públiques dirigides a reduir o mitigar els seus efectes vers la ciutadania, canalitzant i impulsant les demandes de la seva societat civil organitzada (Pareja, Guillén, Pisarello, Lorena, Galdón, Montaner, Muixí, Saura i Borja, 2011).

Aplicant aquesta lògica “glocal” a l'àmbit local que ens ocupa, Tarragona com a autoritat local té la competència de garantir el benestar de la ciutadania i lluitar per l'eliminació de les desigualtats. Una lluita però, que entenem que s'ha de tenir en compte els drets humans, la perspectiva intercultural i la perspectiva feminista:

- El dret a la ciutat reivindica aquest paper de Tarragona com a entitat “glocal” que garanteix el desplegament de polítiques de prevenció de vulneracions de drets.
- L'enfocament basat en drets humans posa aquests en el centre de les polítiques públiques, establint a les persones com a titulars de drets, l'Estat i els poders públics com a titulars d'obligacions i els diversos actors socials (empreses, universitats, associacions, ciutadania, etc.) com a titulars de responsabilitats.
- La perspectiva intercultural reconeix la diversitat cultural, la igualtat de drets, d'oportunitats i no discriminació, així com la interacció positiva basada en un diàleg intercultural i no multicultural.
- La perspectiva feminista ha de ser aplicada des d'un punt de vista transversal i no des de la individualització de les polítiques públiques en els col·lectius concrets de dones i col·lectiu LGTBIQ+.

Es per tot l'exposat que entenem que per tal d'aconseguir una justícia de gènere cal treballar incidint en totes les dimensions en que es donen desigualtats de gènere en els àmbits econòmics, socials i culturals. Després de tot l'exposat, l'eix de ciutat de drets s'estructura al voltant de l'anàlisi de diferents àmbits: **Educació, Salut, Drets sexuals i reproductius, Serveis Socials, Cultura, Esport i Vida associativa i política.**

4.4.1. Educació

L'educació implica un procés d'ensenyament i aprenentatge, dinàmic i interactiu en que les persones, mitjançant qualsevol acte o experiència, incorporen els coneixements acumulats, aptituds i valors vigents en un marc comunitari. El procés educatiu, implica la participació de diferents agents socials al llarg de tot el procés de socialització de l'individu, que seran els i les responsables de transmetre directa o indirectament, tots aquests coneixements. És precisament per aquesta "transversalitat" de l'educació en tots els espais i moments vitals d'una persona, que l'educació és un marc d'opressió dintre del sistema patriarcal. En aquest sentit, l'educació actua com un espai més d'opressió que reflecteix els valors i estereotips de gènere fruit d'aquesta discriminació estructural, però alhora es converteix en un instrument especialment important de transformació social de la realitat. Precisament aquesta potencialitat transformadora s'ha volgut recollir i incorporar en la Llei 7/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, en el seu art. 3 apartat 12:

Per a combatre la violència masclista és essencial incorporar la coeducació i l'educació afectivosexual fent un abordatge explícit, transversal, rigorós i sistemàtic de la perspectiva de gènere des de l'educació infantil fins a, com a mínim, la finalització de l'educació obligatòria.

Si bé és cert que aquesta mirada en clau de gènere, poc a poc, s'està integrant en les polítiques educatives dintre del marc institucional, actualment les desigualtats per qüestió de gènere segueixen sent una realitat. Algunes d'aquestes expressions de desigualtat són les que s'exposen a continuació:

- Foment i transmissió de valors basats en els estereotips i rols de gènere que impliquen: menys expectatives de futur per part de les nenes i dones, orientació acadèmica i laboral sexista, segregació del lleure tant en la pràctica d'esports com en la utilització de l'espai, etc.
- Ceguera de gènere en el material educatiu així com utilització d'un llenguatge sexista.
- Segregació horitzontal dels àmbits d'estudi. Aquesta segregació fruit de la construcció de carreres o formacions "masculines i femenines" té un impacte directe en la perpetuació de la segregació horitzontal *ex post* en el mercat de treball.
- Limitació de les aspiracions de creixement i promoció que provoquen, entre d'altres, el conegut com "efecte tisora".

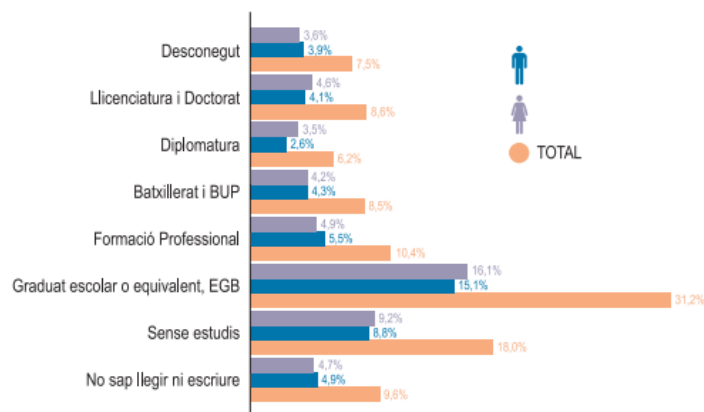
D'altra banda, creiem important destacar que, si bé l'educació esta incorporant progressivament aquestes "ulleres violeta", les desigualtats en l'àmbit educatiu van molt més enllà del gènere. Així doncs, col·lectius especialment oprimits fruit de la interseccionalitat d'altres variables, denuncien una cultura educativa, des de tota la seva amplitud, basada en el racisme, l'heteronormativitat, el capacitisme o l'edadisme entre d'altres. Unes opressions que afecten a totes les persones que tenen contacte amb el sistema educatiu no només mitjançant el contingut educatiu que reben, sinó a través de l'accessibilitat als serveis, l'orientació i creació d'expectatives de futur.

La desigualtat de gènere en l'educació

Respecte a les diferències educatives entre dones i homes, en el II Pla de Polítiques d'Igualtat 2014-2018, es van analitzar dades referents al nivell d'instrucció de la població. Donat la manca de dades actualitzades i desagregades per sexe/gènere, de la mateixa manera que ja es va exposa en l'anterior pla, no podem realitzar una diagnosi de la situació local.

En aquest sentit, únicament podem exposar les dades respecte el nivell d'instrucció de la població de l'any 2011, que ja van ser analitzades en l'anterior pla. Per tal que les dades no siguin repetitives, exposarem la gràfica següent:

GRÀFICA 143. NIVELL D'INSTRUCCIÓ DE L'ANY 2011

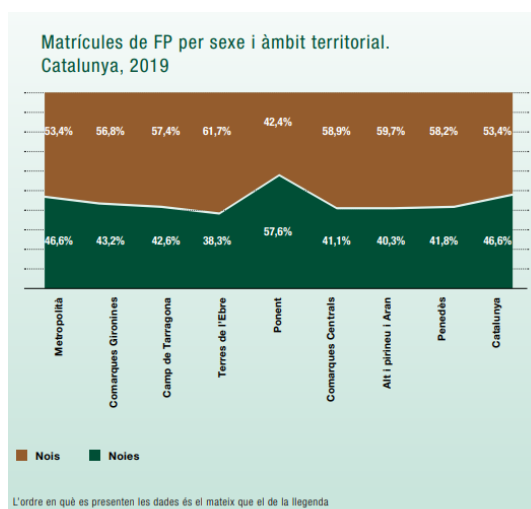

Font: Diagnosi de Gènere Tarragona. Pla Local d'Igualtat. (2014)

Les desigualtat de gènere en l'educació i la formació s'expressa, entre d'altres factors, a través de la segregació dels diferents àmbits d'estudi. Una segregació horitzontal que està estretament relacionada amb els estereotips i rols de gènere que defineixen la masculinitat i la feminitat i que construeix un imaginari selectiu i diferenciat d'oportunitats i expectatives dels nois i noies al llarg de la seva trajectòria educativa. Les dades del Departament d'Educació i recollides per l'Institut Català de les Dones, mostren com en el Camp de Tarragona es segueix una mateixa dinàmica autonòmica de segregació dels estudis per raó de gènere.

L'exigència per un major èxit educatiu en les dones i la naturalització del "fracàs escolar" en els nois, així com la masculinització del ventall formatiu que s'ofereix en la Formació professional (electricitat, mecànica, seguretat, etc.), condicionen que hi hagi una major representació masculina en la formació professional i una majoria femenina en la formació universitària.

GRÀFICA 144. MATRICULACIÓ EN LA FORMACIÓ PROFESSIONAL PER SEXE I ÀMBIT TERRITORIAL. CATALUNYA 2019

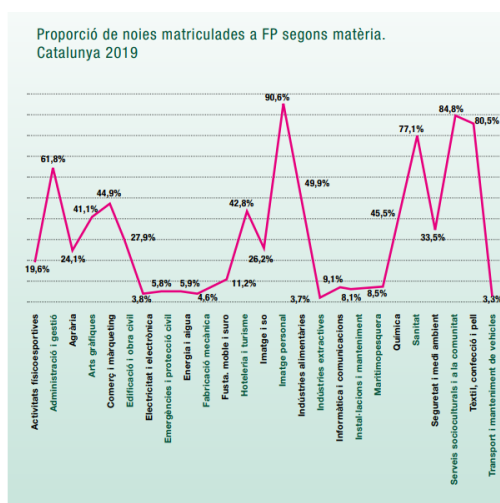
Font: Departament d'Educació

Font: Les Dones a Catalunya 2020. Institut Català de les dones (2021)

En l'elecció dels estudis, podem veure com les matèries on hi ha una majoria de dones respecte als homes i, per tant, estan especialment feminitzades, són aquelles que tenen a veure amb la imatge personal (91,3%), Servis socioculturals i a la comunitat (84,8%) i Tèxtil, confecció i pell (83,2%). També ens trobem una majoria femenina en Sanitat (76,7%) i Administració i gestió (62,6%).

Aquesta segregació horitzontal segons el tipus d'estudis, està especialment relacionada amb els estereotips de gènere que feminitzen el treball de cures mitjançant la idea de la dona com a "Àngel de la llar" (Cantero, 2007) i la Tirania de la bellesa (Wolf, 1990) que construeix a la dona des de la disciplinarització del seu propi cos.

GRÀFICA 145. PROPORCIÓ DE NOIES MATRICULADES A FP SEGONS MATÈRIA. CATALUNYA 2019

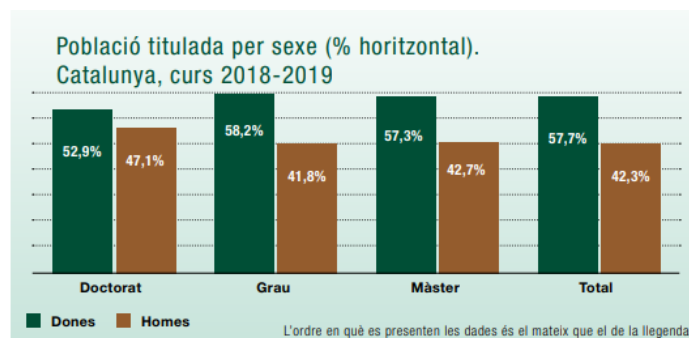

Font: Departament d'Educació

Font: Les Dones a Catalunya 2020. Institut Català de les dones (2021)

Respecte les dades sobre la població titulada a Catalunya el curs 2018-2019, veiem com la població femenina és superior en els estudis universitaris de tots els tipus. Una diferència que es redueix en el cas del doctorat fruit del que es coneix com a efecte "tisora". Aquest efecte "tisora", implica que a mesura que s'augmenta de categoria dintre del doctorat, el nombre de dones que participen en la carrera investigadora es cada vegada inferior.

GRÀFICA 146. POBLACIÓ TITULADA PER SEXE. CATALUNYA 2019

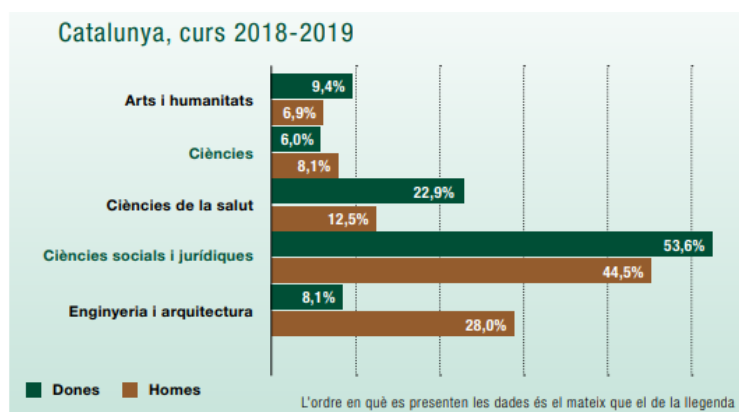

Font: Secretaria d'Universitats i Recerca

Font: Les Dones a Catalunya 2020. Institut Català de les dones (2021)

De nou, pel que fa al tipus d'estudis universitaris es repeteix aquesta segregació, ja que la major proporció de títols universitaris obtinguts per dones durant el curs 2018-2019 van ser en ciències socials i jurídiques en un 53,6% dels casos, seguit de les ciències de la salut en un 22,9% dels casos. En el cas dels homes, en canvi, un 44,5% dels casos es graduen en ciències socials i jurídiques mentre que un 28% ho fan en enginyeria i arquitectura.

GRÀFICA 147. TÍTOLS UNIVERSITARIS. CATALUNYA 2019

Font: Secretaria d'Universitats i Recerca

Font: Les Dones a Catalunya 2020. Institut Català de les dones (2021)

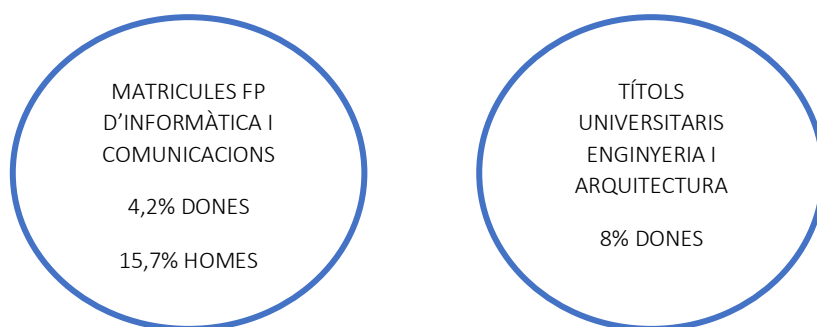
Menció especial requereix la coneguda com bretxa digital de gènere. Si bé aquesta inicialment feia referència a la diferència d'accés de dones i homes a les tecnologies de la informació i la comunicació, a posteriori, s'ha evidenciat el biaix de gènere en l'ús, l'apropiació i les possibilitats de participar en el disseny i els desenvolupaments tecnològics de les TIC (Institut Català de les Dones, 2020).

Un biaix de gènere que resulta que adquireix una nova dimensió de desigualtat quan interseccionen problemes de salut mental. Així doncs, des del col·lectiu La Muralla s'aborda la importància que aquesta bretxa digital ha tingut en l'època actual. És per això que des del col·lectiu s'ha reivindicat l'impacte de la COVID-19 en un procés accelerat "d'alfabetització digital", la manca d'accés als recursos digitals i la necessitat d'educar i formar al veïnat al respecte:

A part de les que estan recloses i que no tenen accés a anar al carrer, ni poder disposar d'aquest acompanyament, no? Que és tant necessari i la gent major també, i després clar que molts ens hem tingut que espavilar durant la pandèmia perquè és molt important sentir-te acompanyat. I això ho hem pogut fer, des de... no? Des de les pantalles (...) I penso que és molt important també, que es pugués fer alguna cosa, no? A les persones més vulnerables que no tenen accés a aquestes no? Que es pugués ajudar d'alguna manera

Segons les dades de l'any 2019, mentre que en la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació, les dades no mostren diferències significatives entre dones i homes, la representació de dones en formacions en TIC són molt inferiors a la presència dels homes. S'observa el següent:

GRÀFICA 148. PERSONES AMB FORMACIONS EN TIC. CATALUNYA 2019

Font: Les Dones a Catalunya 2020. Institut Català de les dones (2021)

Aquesta masculinització de la formació en TIC i per tant, segregació horitzontal en les formacions que ja s'ha analitzat, té un impacte directe en l'ocupació, on és reproduïda aquesta segregació horitzontal. El 2019, el 2% del total de les dones ocupades ho estaven en la branca de la informació i les comunicacions, mentre que en el cas dels homes, aquest percentatge era d'un 4%. Aquests percentatges però, són del 30,9% en les dones i del 69,1% en els homes, si ens centrem en les persones ocupades en la branca d'activitat econòmica de la informació i les comunicacions.

El context educatiu a Tarragona

Quant a les dades d'educació formal, l'any 2018/2019 a Tarragona hi ha va haver una taxa d'escolarització a l'Escola Infantil i Primària (EIP) del 96,40%, mentre que a l'Escola Secundària Obligatòria (ESO) era del 105,10% (duplicació de dades). Aquestes dades mostren uns nivells d'escolarització elevats que van en la línia dels bons resultats de la ciutat de Tarragona respecte el fracàs escolar a la ciutat, i que estan dintre de la mitjana catalana.

Si bé és cert que la ciutat de Tarragona ha desenvolupat i desenvolupa nombrosos programes educatius dintre del pla "Ciutat Educadora", on s'inclouen programes i activitats amb perspectiva de gènere, des de la corresponsabilitat de les famílies o la multiculturalitat que *ex post* analitzarem, un estudi publicat per l'Oficina Municipal d'Escolarització (OME) i realitzat per la Universitat Rovira i Virgili l'any 2017, exposa la problemàtica de la segregació escolar a nivell local.

En aquest sentit, es destaca com la principal problemàtica a la ciutat de Tarragona respecte els centres educatius de primària i secundària és la segregació escolar fruit de la segmentació residencial i la concentració de la població estrangera. Mitjançant l'estudi dels diferents centres distribuïts per tota la ciutat, s'arriba a la conclusió que, donat els factors socioeconòmics (renda familiar, status familiar, lloc de residència, autoctònia/al·loctònia i capacitat electiva) es dona una segregació vertical i segregació horitzontal en l'elecció del centre educatiu, produint-se un efecte de reforç entre classe social, origen nacional i residencialitat que afecta a la composició de determinats centres.

Aquesta relació implica per una banda, que els fills i filles de famílies menys afavorides, especialment la població migrant, estiguin més sobre-representats en els centres públics, mentre que aquells que provenen de classes mitjanes i classes professionals, generalment la població autòctona, estiguin molt més representats als centres privats. Respecte a la població migrant, a més a més, s'apuntava a que es donaven dos tipus de centres públics; aquells on la població estrangera representava el 60% i es donaven criteris d'homogeneïtat respecte la procedència i les característiques socioeconòmiques de la família on els resultats de les competències bàsiques estan per sota de la mitjana, i aquells centres públics on hi ha una major diversitat de la població estudiantil respecte la procedència i l'estatus socioeconòmic, amb una població migrant inferior, on els resultats eren molt positius pel que fa a les competències bàsiques de 4t d'ESO i la selectivitat.

En aquest mateix estudi, es proposen algunes línies d'actuació que, entem, dibuixen la problemàtica de l'educació des d'aquesta visió de ciutat de drets interpretada des d'una perspectiva de drets humans. Algunes de les propostes són:

- Una política educativa correctora de les desigualtats a mig i llarg termini hauria de vetllar d'una banda, per una major diversificació de l'alumnat atenent els tres criteris motors de la segregació: residencialitat, estatus socioeconòmic i procedència nacional.
- Caldria construir un sistema general d'ajuts que permeti la provisió i l'accés d'activitats extraescolars a l'alumnat amb menys possibilitats econòmiques.
- Intensificar mesures de suport al lleure educatiu organitzat de tal manera que l'alumnat de diferents centres pugui compartir les mateixes activitats
- Posar en marxa i/o aprofundir en el seu cas programes específics de mentoria social.
- Garantir l'educació infantil 0-3 dels infants procedents de famílies amb menys recursos econòmics i menor capital cultural.

Oferta educativa a Tarragona

Tarragona compta amb un important equipament de centres educatius.

- Llars d'infants

TAULA 35. NOMBRE DE LLARS D'INFANTS

LLARS D'INFANTS	NOMBRE
Llars d'infants Públiques Municipals	9
Llars d'Infants Públiques no Municipals	1
Llars d'Infants Privades Subvencionades	7
Llars d'infants Privades	5

- Centres d'Educació Infantil i primària (3-12 anys)

TAULA 36. NOMBRE D'ESCOLES D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA

CENTRES D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA	NOMBRE
Escoles Públiques	10
Centres privats concertats	10

- Centres d'Educació Secundària Obligatòria i no obligatòria

TAULA 37. NOMBRE D'INSTITUTS DE SECUNDÀRIA I CICLES FORMATIUS

INSTITUTS SECUNDÀRIA I DE CICLES FORMATIUS	NOMBRE
Instituts Públics	13
Centres privats concertats	14
Educació a distància	1

- Centres d'educació especial:

- Centre d'Educació Especial Estela
- Centre d'Educació Especial La Muntanyeta
- Centre d'Educació Especial San Rafael
- Centre d'educació Especial Solc

Impuls municipal dels valors igualitaris en l'educació: coeducació

Abans d'entrar a analitzar el marc coeducatiu a la ciutat de Tarragona, és imprescindible que tinguem en compte les limitacions en competències existents. Així doncs, donat que les competències en educació són de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Tarragona, com a institució municipal té una capacitat d'acció limitada. Són en els articles 23 i 24 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes, així com en l'article 21 en la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, on s'exposen les obligacions de les Administracions educatives.

No obstant, i tenint en compte les limitacions ja exposades, l'Ajuntament de Tarragona fa 10 anys que porta a terme el projecte coeducatiu "El tren de la coeducació" que s'explicarà a continuació.

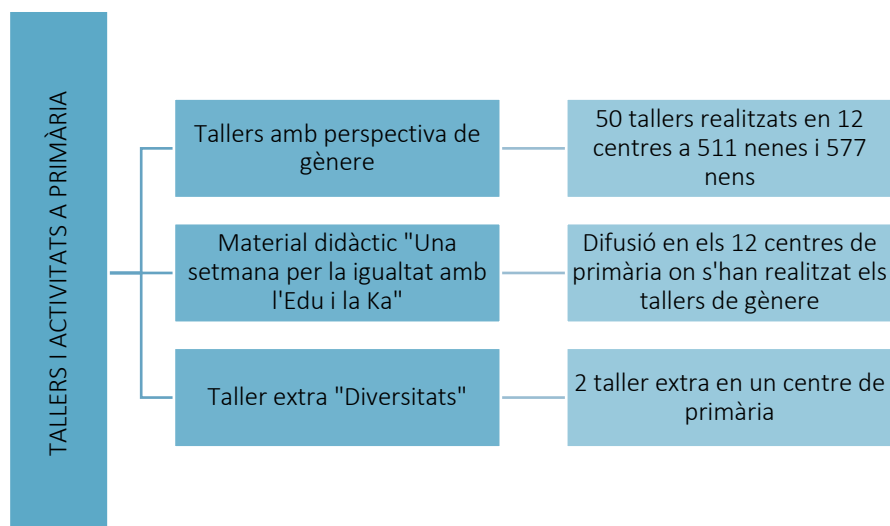
- EL TREN DE LA COEDUCACIÓ

L'objectiu d'aquest projecte és treballar, des de l'àmbit escolar, valors igualitaris com a eix transversal, i abordar, des d'aquesta perspectiva, la resolució de conflictes, la interculturalitat i la cooperació. Amb aquest objectiu, s'espera proporcionar recursos didàctics i pedagògics per al desenvolupament d'estratègies educatives integrals i transversals en la comunitat educativa i a la ciutat. Sinergies Recursos Comunitaris porta la responsabilitat tècnica del desenvolupament.

El projecte fins el curs 2017-2018 abordava totes les etapes de la societat, des de la primera infància fins a l'escola secundària, la formació professional, les transicions de l'escola al treball, la universitat i altres processos de socialització. Actualment però, és un projecte que està orientat a les nenes i nens dels centre de primària i llar d'infants. En el context de "Ciutats Educadores", el projecte busca generar corresponsabilitat social a través de la implicació i participació dels ciutadans i els agents del teixit social de la comunitat. Les accions del programa van generar, no només un impacte educatiu (a través de la integració d'habilitats i actituds), sinó també un impacte en la comunitat, a través de la difusió d'idees en conferències, presència als mitjans de comunicació, així com les xarxes socials

D'acord amb la informació facilitada en la Memòria del curs 2019-2020 del programa COETREN, Tren de la Coeducació, s'han realitzat les diferents activitats i tallers en els centres d'educació primària:

GRÀFICA 149. TALLERS I ACTIVITATS COETREN REALITZATS A CENTRES DE PRIMÀRIA

Font: Memòria COETREN (curs 2019-2020). Ajuntament de Tarragona.

- Tallers amb perspectiva de gènere. S'han realitzat tallers a 5è i 6è de primària amb perspectiva de gènere en diferents àmbits: resolució de conflictes, violència masclista, l'àmbit professional i laboral (segregació horitzontal i orientació i coeducació), àmbit domèstic i familiar (rols sexistes i desigualtat en tasques de cura i revalorització de la cura), sexe, gènere i estereotips sexistes (identificació i erradicació d'estereotips a través de joguines, publicitat, internet, etc..).
- Difusió del material didàctic *Una setmana per a la igualtat amb l'Edu i la Ka*, on alguns dels objectius són; fomentar una observació crítica (i una mirada coeducativa) de l'entorn i la realitat, amb la ficció (la paràbola) com a punt de partida; fomentar la reflexió entorn a la socialització diferencial, els estereotips i rols sexistes, i les seves conseqüències a nivell social i individual; visibilitzar les desigualtats de gènere, tan des d'una perspectiva històrica com actual, i promoure opinions, actituds i comportament promotores d'una igualtat real partint del respecte a la diversitat, entre d'altres.
- Tallers extra a 6è sobre "diversitats", on alguns dels objectius eren: reflexionar sobre el concepte de familiar, visibilitzar i normalitzar els diversos models de família més enllà de l'heteronormativa, conèixer el dia a dia d'una família homoparental en les seves diverses vessants, generar un diàleg distès que ajudi a resoldre dubtes i inquietuds, i permeti projectar una mirada crítica envers possibles estereotips, mites i idees preconcebudes.

El Tren de la Coeducació és per al cos polític una evidència del compromís institucional de l'Ajuntament de Tarragona amb la coeducació. En canvi, quan es pregunta a les diferents entitats feministes i federacions de veïnes i veïns, hi ha un desconeixement generalitzat sobre el programa ja no només respecte al seu contingut, centres adscrits, etc. sinó vers la seva existència. Un desconeixement que s'ha evidenciat a les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari quan se'ls hi pregunta respecte la coeducació. En aquest aspecte, si bé un 56,9% de les dones i el 42,8% dels homes afirmen conèixer què és la coeducació, només un 15,1% de les dones i el 19% dels homes afirmen conèixer que s'està desenvolupant algun programa coeducatiu des de l'Ajuntament de Tarragona.

En aquest sentit, s'emfatitza la importància que es faci difusió d'aquest per tal que el compromís institucional pugui tenir efectes reals vers la població objectiu de les polítiques:

Doncs res, aleshores que pot tindre una aposta ferma si no hi ha difusió, és com si no tingués aposta.

Doncs jo mateixa, Bueno es lo que s'està comentant, per si una banda nosaltres no ho sabem o hi ha alguna cosa que no s'està fent prou no, i després que clar, també considero que si es un tema de que cada escola, em, decideix si s'aplica o no s'aplica aquests tipus d'activitats als seus centres, hi ha una canalla que no esta rebent aquest no, aquesta formació en coeducació, no, potser no es la forma adient per arribar-hi, i llavors es això, no sé si es pot dir aposta ferma, a una cosa que no està arribant a tota la canalla de Tarragona

En aquest sentit, s'interpreta la coeducació des d'un marc ampli quant a la perspectiva de gènere, exposant la necessitat de sensibilitzar al total de la ciutadania així com col·lectius específics com el personal sanitari, professorat o empreses, des d'una mirada interseccional, en aquest cas sobre la salut mental des d'una perspectiva de gènere. Així doncs, es detecten carències a l'hora de fer un enfoc interseccional que faci un anàlisi integrat de gènere i salut mental:

Doncs, aquesta coeducació, conjunta, de gènere i salut mental eh, doncs hi ha moltes mancances, bàsicament no existeix. Una mica de formació, sensibilització als professionals de salut mental, o als equips d'educació d'instituts i universitats. Aquestes qüestions no hi ha formació, no hi ha sensibilització, avui per avui.

Pel que fa al públic al qual va dirigit, des del cos polític s'exposa com, més enllà de l'èxit d'aquest programa que ha sigut implementat en diversos centres de primària, existeix la necessitat que la coeducació amplii el focus per tal de treballar amb tota la comunitat educativa, més enllà de l'alumnat, així com amb les famílies:

És molt interessant i crec que la coeducació s'ha de treballar també de forma transversal. O sigui, hem de treballar en conjunt des de les escoles i des de les famílies. També hauriem de plantejar-mos com coeduquem als pares que han de proporcionar aquesta educació que potser es l'eix que no estem treballant

Un treball amb les famílies que, segons informació facilitada per tècniques de l'Ajuntament de Tarragona, es planteja per tal de donar resposta a un model coeducatiu que respecti i tingui en compte els diferents models de família.

Aquesta transversalitat coeducativa que s'ha plantejat pel que fa al públic al que va dirigit, també es proposa des dels "mitjans de transmissió".

Quant se'ls hi pregunta a la ciutadania sobre el grau de prioritat a treballar en les diferents accions, s'observa el següent respecte les persones que creuen que és prioritari (prioritari, bastant i molt prioritari):

TAULA 38. ACCIONS A TREBALLAR EN COEDUCACIÓ

ACCIÓ	DONES	HOMES
Recomanar i oferir formació específica a la comunitat escolar en l'ús d'un llenguatge no sexista, en l'elaboració de comunicacions i materials escolars.	88,6%	85,7%
Promoure en les campanyes de sensibilització dirigides a pares i mares sobre la necessitat de la coeducació de les seves filles i fills, i col·laborar en aquestes campanyes.	96,2%	71,4%
Realitzar jornades de sensibilització a la comunitat escolar sobre la distribució de responsabilitats familiars i domèstiques potenciant el valor de les feines quotidianes de la llar.	97,4%	76,1%
Crear espais específics d'orientació acadèmica i professional.	93,6%	76,1%
Crear un espai d'atenció a les famílies on treballar els rols educatius de les mares i pares envers les seves filles i fills.	92,4%	76,1%

Font i elaboració pròpia.

Per una banda, des de les entitats feministes es planteja la necessitat que donat les limitacions en les competències educatives de l'administració tarragonina, la coeducació no quedi limitada a

la voluntarietat i bones intencions dels diferents centres educatius, sinó que es treballi mitjançant espais d'educació no formal i de lleure:

Sí, clar, no llavors és qüestió de buscar un altra via perquè, no sé, altres tipus d'activitats, o alguna una cosa per l'estil que, que no depenguin dels col·legis vulguin o no fer allò. Si que igual no hem d'anar pels col·legis, igual es fer activitats no sé extraescolars, per així dir-ho, no. Alguna cosa que pugui organitzar l'Ajuntament, com a idea.

D'altra banda, tal com ja s'ha anat reivindicat en els diferents grups de discussió, s'exposa la necessitat que sigui l'Ajuntament, qui a través dels diferents serveis propis com el SAI, sigui l'encarregat de fer aquest treball "coeducatiu comunitari". Aquest enfoc transversal, reivindica la implicació de les diferents institucions públiques i entitats socials pe tal que facin un treball conjunt.

Però que des d'allí no es fa cap coeducació, ni xerrades, ni tallers en els instituts, ni en els col·legis i en cap lloc. Si no que es truca a entitats, associacions per associacions per a poder donar aquests tallers. I que seria important, clar, que es fes des de part de l'Ajuntament, perquè així la gent també coneixeria també el que és el servei que doneu.

Altres programes que treballen des de la perspectiva de gènere són:

- RESPECTA'M A L'AULA

La campanya i projecte local Respecta'm que es va iniciar l'any 2016 per tal de donar visibilitat a les conductes sexistes en l'oci a Tarragona, s'ha estès en altres àmbits més enllà del treball de camp en els espais d'oci de la ciutat.

En l'àmbit educatiu es realitzen tallers específics que formen part de "Respecta'm a l'aula". Els tallers van dirigits a l'alumnat de secundària (4t i 1r de batxillerat) i cicles de formació professional (1r de CFGM). D'acord les dades exposades en l'informe d'avaluació de l'any 2019, els tallers que es realitzen tenen tres blocs (tecnologies, substàncies i Respecta'm) i cada centre demana el taller sobre els continguts que vol treballar. En el cas de Respecta'm aquest es treballa amb alumnes de 4t d'ESO on es treballa la identificació de conductes sexistes naturalitzades en diferents àmbits de la vida i en canvi, amb l'alumnat de 1r de batxillerat i Cicles Formatius es treballa la prevenció de les conductes sexistes en contextos d'oci nocturn i en l'àmbit de la parella.

També en l'àmbit educatiu es treballa amb l'obra de teatre Max in Love *Respecta'm*, on les actrius i actors són joves d'entre 13 i 17 anys escollits entre els diferents instituts d'educació secundària i on el públic és l'alumnat de 4t d'ESO. La importància d'aquesta iniciativa però, entenem que és que el contingut es proposat i treballat pel mateix alumnat.

Altres accions que es realitzen dintre del marc de la campanya són la disposició de vinils amb l'eslògan i les frases de la campanya, difusió de la infografia per detectar conductes sexistes i conèixer els procediments d'actuació davant d'un cas d'assetjament o agressió i la formació amb perspectiva de gènere al professorat que inclou diverses sessions. Cal dir però, que tot i que segons la memòria de 2019, la participació en la campanya Respecta'm cada vegada té més participació dels centres educatius d'ençà que va començar l'any 2017, la participació és voluntària i sempre a demanda dels centres de secundària o de formació professional.

D'altra banda, més enllà dels programes específics que tal com s'han exposat, treballen amb la coeducació, creiem que l'aposta per la integració de la perspectiva de gènere a les aules, dintre de les possibilitats i competències institucionals, passa per la transversalitat d'aquesta. En aquest sentit doncs, trobem que hi ha d'altres projectes com "L'artista va a l'escola" on hi ha una notable

representació d'artistes femenines entre les persones convidades, un fet que es valora molt positivament.

Per últim, creiem important assenyalar les tasques educatives que no es realitzen mitjançant l'educació reglada, sinó a través d'institucions socials, que si ve estan vinculades a l'Ajuntament de Tarragona, incideixen en l'educació no reglada en els espais de lleure. En aquest sentit, des de Tarragona Jove, en el seu Pla Local Tarragona Jove (2017-2020), es preveuen accions d'educació i desenvolupament amb perspectiva de gènere en els diferents espais de la ciutat com l'Espai Jove Kesse, l'Oficina Jove del Tarragonès, Espai Jove La Palmera i els Espais Tgnjove.

Recursos de lleure: els centres cívics

Anteriorment s'ha destacat la transversalitat de l'educació en totes les etapes vitals d'una persona. En aquest sentit, les diferents actores i actors socials que hi intervenen són tan diverses perquè l'educació no només s'imparteix mitjançant les institucions educatives formals, sinó que a través del lleure, entre d'altres àmbits, s'incorporen valors, normes i experiències vitals que s'integren dintre d'aquest procés de socialització.

La Xarxa de Centres Cívics de Tarragona són equipaments socioculturals que tenen com a finalitat el foment, l'enfortiment, la dinamització del moviment associatiu i la participació i vinculació de la ciutadania en els processos de decisió dels afers locals.

La Xarxa Municipal de Centres Cívics està formada per sis centres cívics repartits en els barris de Bonavista, Sant Pere i Sant Pau, Torreforta, Part Alta, Sant Salvador i Llevant.

En aquests equipaments es poden realitzar diferents activitats de caire sociocultural, formatiu i de lleure que organitza la mateixa xarxa, els altres departaments municipals i diverses entitats de la ciutat.

Els centres cívics municipals ofereixen la possibilitat d'utilitzar alguna de les seves sales o teatres a aquelles persones o associacions que vulguin celebrar-hi una activitat. Són espais que disposen de WiFi. Presenten una programació d'activitats a la primavera i la tardor amb un ampli ventall de tallers i cursos dirigits a tota la població. L'oferta de les activitats és variada i s'ha anat ampliant en funció de l'interès i la demanda de la ciutadania.

D'acord amb les dades extretes de la Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona 2019, podem observar com el centre cívic de Sant Pere i Sant Pau seguit del centre cívic de Torreforta, són els dos més utilitzats per la ciutadania tarragonina, mentre que el de Llevant i la Part Alta, són els que han sigut utilitzats en menor mesura. S'observa el següent:

TAULA 39. ÚS DE LA XARXA DE CENTRES CÍVICS

BARRIS	2016	2017	2018	2019
Bonavista	59.974	53.189	56.061	52.940
Torreforta	98.094	94.139	95.203	95.765
Sant Pere i Sant Pau	102.330	102.681	102.987	102.843
Sant Salvador	52.366	53.115	52.988	52.633
Part Alta	17.745	17.931	17.157	18.129
Llevant	7.521	9.083	6.840	7.433

Si bé no disposem d'aquestes dades desagregades per gènere, a través de les xarxes socials *Facebook* i *Instagram*, s'exposa que l'any 2019 un 66% de les seguidores eren dones mentre que un 32% eren homes. Pel que fa a l'edat, la majoria de seguidores i seguidors tenien entre 35 i 44 anys, tot i que també hi havia un pes important entre perfils joves de 25 a 34 anys i d'entre 45 i 54 anys. La manca de dades desagregades no ens permet analitzar més enllà del gènere, el biaix de classe, origen, ètnia, etc. que existeix en l'accés als diferents cursos i activitats als diferents centres cívics.

La temàtica dels diferents cursos i activitats inclou activitats infantils i familiars, expressió artística, ecologia i sostenibilitat, activitats TIC, idiomes i llengües i salut i benestar.

CONCLUSIONS

Les polítiques públiques amb perspectiva de gènere dels últims anys així com el major nivell de consciència sobre el marc d'opressió estructural, han tingut com efecte la reducció progressiva de les desigualtats de gènere en l'educació. No obstant, encara a dia d'avui es dona un segregació horitzontal de les diferents titulacions, fomentant un imaginari col·lectiu sobre estudis i professions "masculines i femenines". Si comparem la representació femenina en les diferents titulacions i espais formatius respecte les dades del pla anterior, veiem com ja en les dades de 2012, es donava una estabilització de la presència femenina en les diferents formacions, especialment en l'àmbit universitari.

Pel que fa a l'oferta formativa de la ciutat, aquesta compta amb un important desplegament de centres educatius per totes les etapes del procés de socialització. No obstant, el nombre de llars d'infants privades s'ha vist reduïda a la meitat respecte l'any 2012, mentre que el nombre de centres públics de secundària ha augmentat de forma considerable respecte el període de diagnòsi anterior.

Quant als programes de coeducació impulsats per l'Ajuntament de Tarragona, el Tren de la Coeducació segueix sent un programa de referència. Si bé s'ha reduït la població amb la que es treballava, el nombre de centres que sol·liciten la realització dels diferents tallers va en augment any rere any. D'altra banda, el compromís de l'Ajuntament de Tarragona es mostra més enllà d'aquest programa específic, promovent els valors coeducatius de forma transversal amb d'altres iniciatives com "Respecta'm" o "L'artista va a l'escola". Un compromís i avenços però, que no es perceben igual des de les entitats feministes i federacions de veïnes i veïns ja que creuen que, la manca de difusió dels serveis i programes existents així com la manca de comunicació amb el capital social de la ciutat, limita els efectes reals de la coeducació.

Per últim, és important assenyalar com les desigualtats en l'àmbit educatiu no s'expliquen només pel gènere, sinó que la interseccionalitat d'altres marcs d'opressió genera un augment d'aquestes desigualtats en sectors especialment discriminats i estigmatitzats de la població (població gitana, persones racialitzades, amb diversitat funcional, col·lectiu LGTBIQ+, etc.).

4.4.2. Salut

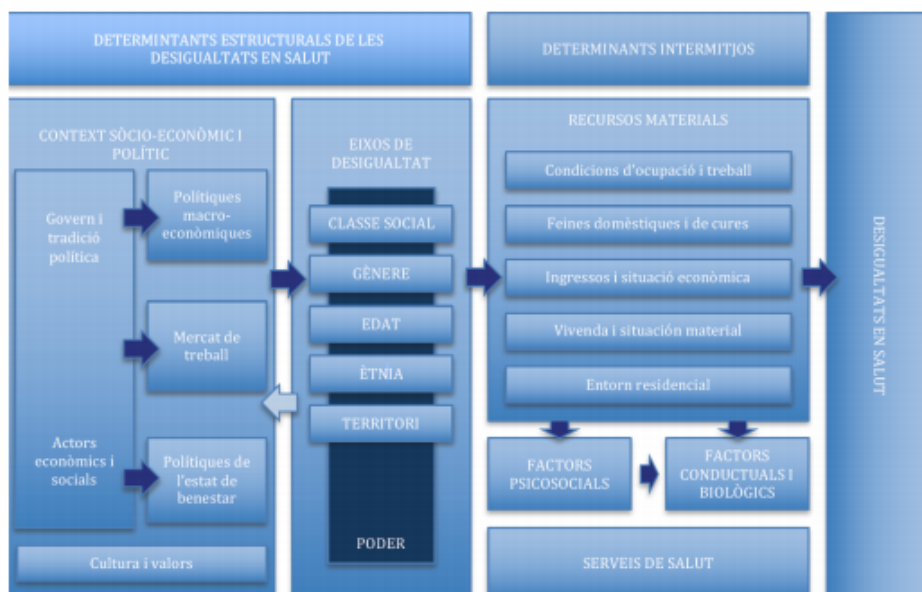
Un dels propòsits d'aquesta diagnosi és poder reflectir, mitjançant l'evidència empírica, a través de l'anàlisi documental i de les dades quantitatives i qualitatives recollides durant el treball de camp a Tarragona, que el gènere més enllà d'actuar com un factor social de desigualtat, situa *per se* a les dones i col·lectiu LGTBIQ+ en un estatus social de desigualtat. Un altre dels àmbits d'expressió d'aquesta desigualtat és l'àmbit de salut, on hi ha un especial biaix i ceguera de gènere respecte a les particularitats de la salut de les dones i el col·lectiu LGTBIQ+. Aquest biaix de gènere no és més que el reflex d'una ceguera de gènere basada i justificada des de l'androcentrisme.

Al mateix temps, si bé es cert que fruit de la incorporació de la perspectiva de gènere en l'àmbit de la salut a nivell institucional i la notable evidència científica que ha aportat dades al respecte, s'han realitzat avanços en aquest àmbit, encara a dia d'avui, segueix sent vigent un model Biologista de la salut que analitza la salut des d'una perspectiva reduccionista basada en l'absència de malaltia. La vigència d'aquest model, implica diferents problemàtiques (Álvarez, García i Solano, 2008):

- Tot i que s'ha reconegut la dimensió no només física i psicològica sinó també social de la salut, aquest paradigma Biologista centra la detecció de la salut en l'alteració fisiològica de la persona, quedant fora del seu camp d'estudi tot el context social, i amb ell, els determinants macro-estructurals que influeixen en els nivells de salut de la població.
- Existeix evidència empírica sobre la relació entre els factors socials i la salut, sent aquells sectors de la societat que estan exposats a pitjors condicions socioeconòmiques les que presenten pitjor salut. Tot i això, aquest model es centra en les evidències mèdiques expressades en la letalitat i no incidència, que és on precisament influeixen els determinants socials.
- La divisió sexual de treball, la doble jornada laboral, el treball no remunerat de cura i atenció de persones dependents, la menor dedicació al creixement professional, la distribució desigual dels usos del temps, etc. Condicionen que les dones, tot i que tinguin una major esperança de vida, tinguin un pitjor estat de salut. Una pèrdua de salut relacionada amb els rols de gènere que amb aquets model queden en el limbe patològic (Cifre i Salanova, 2004).

D'acord amb tot l'exposat, les diferències en salut entre homes i dones no són només diferències biològiques, sinó que són fruit de les desigualtats de gènere que s'han anat reflectint en tota la diagnosi. En aquest sentit, l'Organització Mundial de la Salut defineix els determinants socials de la salut com les "circumstàncies en què les persones neixen, creixen, viuen, treballen i envelleixen, i els sistemes establerts per combatre les malalties (Observatori de la Igualtat de Gènere, 2020). Aquestes circumstàncies estan conformades per un conjunt més ampli de forces: econòmiques, socials, normatives i polítiques" (World Health Organization, 2008). Tal com es pot veure en el gràfic sobre els determinants socials de les desigualtats en salut adaptat per la Comissió a partir dels models proposats per Orielle Solar i Alec Irwin per la Comissió de Determinants Socials de la Salut de l'OMS i per Vicenç Navarro, el gènere actua com una estructura de poder que dibuixa desigualtats en l'àmbit de la salut entre dones i homes fruit dels factors contextuals com la cultural, els factors socioeconòmics i polítics (Observatori de la Igualtat de Gènere, 2020);

GRÀFICA 150. DETERMINANTS SOCIALS DE LES DESIGUALTATS EN SALUT

Font: Adaptat de la Comissió per Reduir les Desigualtats en salut a Espanya (2010).

En aquest sentit, les desigualtats en salut causades pel gènere s'expliquen per:

- Diferències en les exposicions de risc o en la vulnerabilitat.
- Diferent naturalesa, gravetat i freqüència dels problemes de salut.
- Forma en la qual es perceben els símptomes.
- Ús dels serveis sanitaris.
- Compliment del tractament i dels missatges preventius.
- Pronòstic.

D'altra banda, tal i com es mostra en la gràfica, hi ha d'altres determinants socials que dibuixen condicions específiques de desigualtat més enllà del gènere. Una desigualtat que pot estar relacionada amb una menor intervenció del sistema de salut o en l'atenció discriminatòria vers alguns col·lectius. Un exemple, en són les treballadores sexuals que denuncien l'estigmatització del sistema sanitari que les atén sempre des de la patologització de les malalties de transmissió sexual, el que implica que siguin construïdes com a "problemes de salut pública".

La desigualtat de gènere en dades

- ENQUESTA DE SALUT DE CATALUNYA 2020

Els resultats de l'enquesta sobre l'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya (ESCA) aborda l'estat de salut de les dones i homes de la població de 15 anys i més. En aquest sentit, els resultats que s'exposaran fan referència a aquest ampli grup poblacional, a no ser que s'exposi de forma explícita.

Estat de salut: d'acord amb les dades, les dones tenen un pitjor estat de salut que els homes, especialment quant a la salut emocional, psicològica i mental. Aquest estat de salut és pitjor en tots els casos en la població que a més del gènere, interseccionen l'edat, la classe social i un nivell formatiu baix.

- Les dones valoren pitjor el seu estat de salut que els homes. Una percepció que empitjora en els grups d'edat més elevada i en aquells amb un menor nivell formatiu. A partir de

2018, la valoració de l'estat de salut com a positiu ha tendit a incrementar en els homes, mentre que en les dones ha disminuït i per tant, mostren una pitjor valoració de l'estat de salut amb els anys.

- Els homes tenen excés de pes en major mesura que les dones, incrementant però la prevalença de dones amb excés de pes i obesitat en les persones de classe menys afavorida i amb estudis primaris o sense estudis.
- Mentre que un de cada cinc homes té malestar emocional, en les dones es dona en un de cada tres casos. El percentatge de persones amb malestar emocional l'any 2020 respecte els anys anteriors ha disminuït en els homes i augmentat en les dones.
- El percentatge de dones representa el doble respecte els homes (13,7% de les dones i 7,4% dels homes) en els casos de depressió major o depressió major severa. En el 2020 s'observa un augment del percentatge de persones, especialment en les dones.
- Un de cada cinc homes té dolor o malestar, mentre que ho pateixen una de cada tres persones en el cas de les dones.
- La població que pateix una malaltia o un problema de salut crònic o de llarga durada es major en les dones que en els homes, donant-se en major mesura tant les malalties relacionades amb l'aparell locomotor (malalties reumàtiques, mal d'esquena crònic lumbar o dorsal, mal d'esquena crònic cervical), l'aparell circulatori (pressió alta i colesterol elevat), a més de les migranyes o mals de cap freqüents, ansietat, al·lèrgies cròniques i depressió ja exposades.
- La població de les dones que tenen alguna discapacitat o limitació greu i aquelles que tenen una manca d'autonomia personal és major que en el cas dels homes.

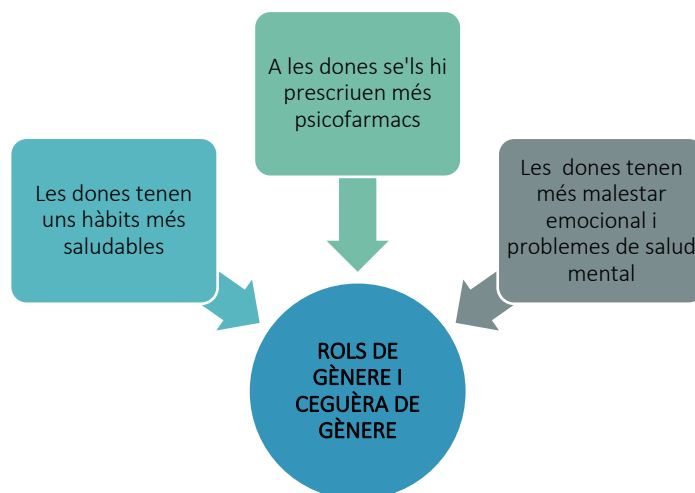
Respecte als comportaments relacionats amb la salut, les dones presenten hàbits més saludables que els homes, ja sigui respecte al consum de substàncies com el tabac i alcohol o respecte als hàbits alimentaris.

- La prevalença del consum de tabac (diari i ocasional) és major en el cas dels homes, mentre que l'exposició a la fum ambiental del tabac a la llar és major en les dones.
- La prevalença per consum de risc d'alcohol és inferior en el cas de les dones, malgrat que durant l'any 2020 s'ha donat un increment significatiu, especialment en les dones d'aquest consum de risc.
- Les dones tenen un seguiment adequat de les recomanacions de la dieta mediterrània en major mesura que els homes.

Quant a la utilització i satisfacció amb els serveis sanitaris;

- Hi ha un major percentatge d'homes (34,5% dels homes i 30,2% de les dones) que tenen doble cobertura sanitària-pública i privada-.
- Les dones han pres algun medicació amb prescripció mèdica en els darrers quinze dies amb major proporció que els homes. En aquest sentit, son nombrosos els estudis que apunten com el malestar emocional femení relacionat especialment amb la doble jornada laboral i les responsabilitats fruit dels rols de "cuidadores", s'interpreten des de la patologització mèdica i com aquesta comporta la prescripció de psicofàrmacs.
- Les dones han visitat a un professional de la salut en el darrer any en major proporció que els homes, així com un servei d'urgència.
- Respecte les persones que han utilitzat més freqüentment els serveis sanitaris públics, les dones mostren un menor grau de satisfacció envers els homes.

Així doncs, la salut de les dones s'expressa mitjançant els següents factors;

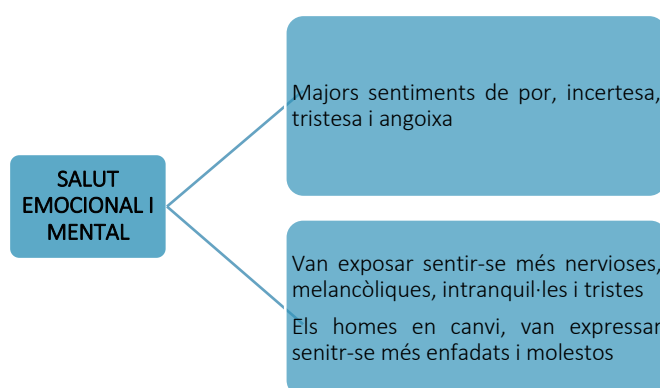
Font: Enquesta de Salut de Catalunya (2020). Elaboració pròpia.

Respecte a la Regió Sanitària del Camp de Tarragona, no s'han mostrat diferències en cap de les diferents variables analitzades a l'enquesta de salut de Catalunya.

La crisi sanitària de la COVID-19, tal com ja va passar amb la crisi del 2008, ha tingut un important impacte de gènere que ha evidenciat en major mesura les desigualtats socials. Per una banda, la paralització generalitzada del mercat de treball, el tancament de les escoles, etc. ha suposat una sobrecàrrega de la feina no remunerada de les tasques de la llar amb el consegüent augment també de la sobrecàrrega emocional i psicològica i, per l'altra, s'ha observat com donat la segregació horitzontal del mercat de treball, les dones han patit un major risc d'exposició a la COVID-19 que els homes (Institut Català de les dones, 2020).

Pel que fa a l'impacte de la COVID-19 l'Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19 del Centre d'Estudis d'Opinió, esbossa com els efectes en la salut emocional i mental durant el confinament han sigut pitjors per les dones que per als homes;

GRÀFICA 152. EFECTES DE LA COVID-19 EN LA SALUT EMOCIONAL I MENTAL DE LES DONES

Font: Enquesta de Salut de Catalunya (2020).

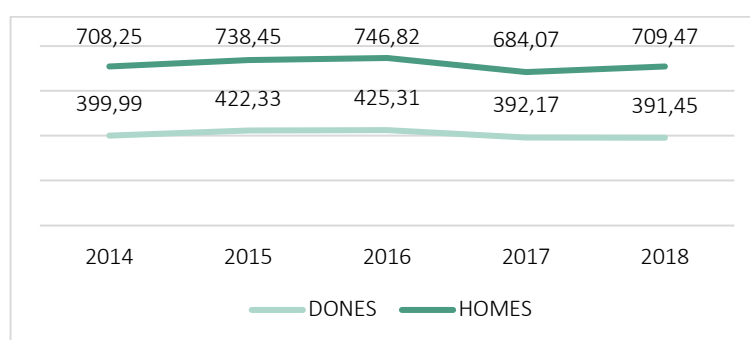
Dades de salut a Tarragona

- Mortalitat

Per l'anàlisi de la mortalitat que es farà a continuació s'han utilitzat les dades disponibles en el Registre de Mortalitat de Catalunya facilitades pel Servei de Salut de la Generalitat de Catalunya respecte a la Regió Sanitària del Camp de Tarragona. Pel que fa al període d'anàlisi, es recolliran dades de l'any 2014 fins l'any 2018, donat que les dades de l'any 2019 i 2020 encara no estan disponibles.

En la gràfica 153 podem veure com hi ha diferències importants en la taxa estandarditzada de mortalitat segons sexe. Així doncs, la taxa de les dones, en tots els anys analitzats, és la meitat que en el cas dels homes, comptabilitzant-se la meitat del nombre de defuncions de dones respecte els homes.

GRÀFICA 153. TAXES DE MORTALITAT ESTANDARDITZADES PER EDAT (X 100.000 HAB.) SEGONS SEXE I 20 GRANS GRUPS DE CAUSES. REGIÓ SANITÀRIA DEL CAMP DE TARRAGONA (2014-2018)

Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

S'observa una tendència a l'alça els anys 2015 i 2016, tot i que l'any 2017 va haver una davallada important, la més baixa en les taxes de mortalitat d'ambdós sexes en tot el període de temps analitzat. Si comparem aquestes dades amb les taxes de mortalitat de Catalunya en el mateix període de temps, malgrat que son superiors les taxes en la regió sanitària del Camp de Tarragona, no es veuen diferències significatives a excepció dels anys 2015 i 2016.

En la taula següent s'analitza es mostra mitjançant la comparativa dels Índex de mortalitat estàndard (IME) de Catalunya i Tarragona, aquestes diferències o no significatives. S'observa el següent:

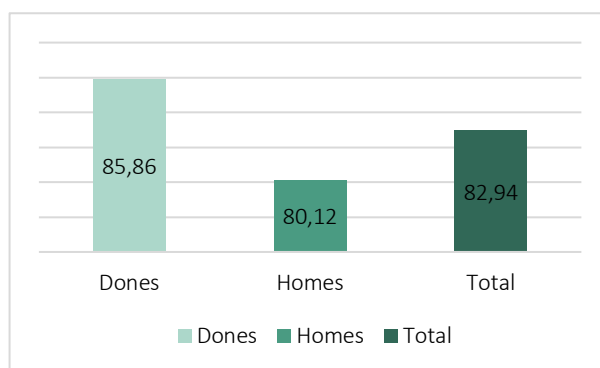
TAULA 40. ÍNDEX DE MORTALITAT ESTÀNDAR. COMPARATIVA DE CATALUNYA I EL CAMP DE TARRAGONA

GÈNERE	2014	2015	2016	2017	2018
Dones	Diferència no significativa	Mortalitat superior a la de Catalunya	Mortalitat superior a la de Catalunya	Diferència no significativa	Diferència no significativa
Homes	Diferència no significativa	Mortalitat superior a la de Catalunya	Mortalitat superior a la de Catalunya	Diferència no significativa	Diferència no significativa
Total	Diferència no significativa	Mortalitat superior a la de Catalunya	Mortalitat superior a la de Catalunya	Diferència no significativa	Mortalitat superior a la de Catalunya

Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

Aquestes diferències entre homes i dones també es mostren en l'esperança de vida en néixer, ja que més enllà de produir-se un menor nombre de morts de dones respecte els homes, les dones viuen de mitjana 5 anys més que els homes, d'acord amb les dades analitzades en aquest mateix període de temps. Cal dir que, mentre que en el cas dels homes no hi ha diferències significatives respecte l'esperança de vida de Catalunya, en el cas de les dones del Camp de Tarragona aquesta es redueix en un any de vida respecte la població de Catalunya. Pel que fa a les dades més recents sobre l'esperança de vida en néixer a la Regió Sanitària del Camp de Tarragona, s'observa el següent:

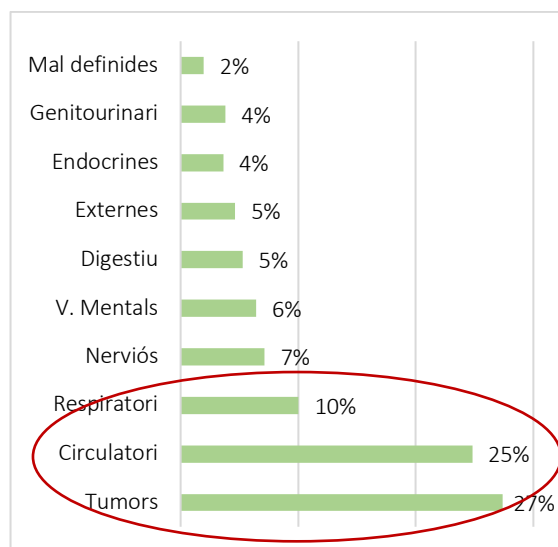
GRÀFICA 154. ESPERANÇA DE VIDA SEGONS SEXES A LA REGIÓ SANITÀRIA DEL CAMP DE TARRAGONA. 2018

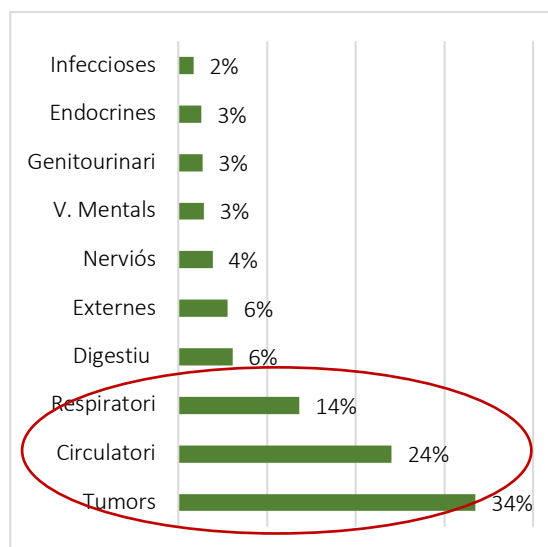
Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

Si seguim amb l'anàlisi de la salut des de la mortalitat, les dades referents a les deu causes principals de mort segons grups de grans malalties seguint la Taxa de mortalitat estandarditzada, són les següents respecte l'any 2018:

GRÀFICA 155. CAUSES DE MORT EN DONES.

GRÀFICA 156. CAUSES DE MORT EN HOMES.

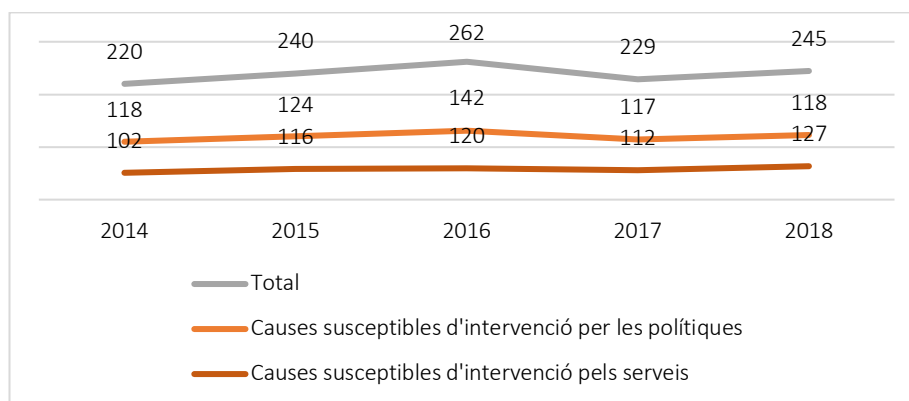
Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

D'acord amb les gràfiques, les principals causes de mort, són els tumors, donant-se aquesta com la principal causa de mort especialment en els homes, així com les causes relacionades amb l'aparell circulatori i respiratori.

D'altra banda, hi ha algunes morts que més enllà de ser analitzades des de l'estat de salut de les persones, estan més relacionades amb la qualitat dels serveis sanitaris. Aquestes morts van ser nomenades per Rustein l'any 1976 com a mortalitat innecessàriament prematura i sanitàriament evitable, coneguda actualment com a mortalitat evitable.

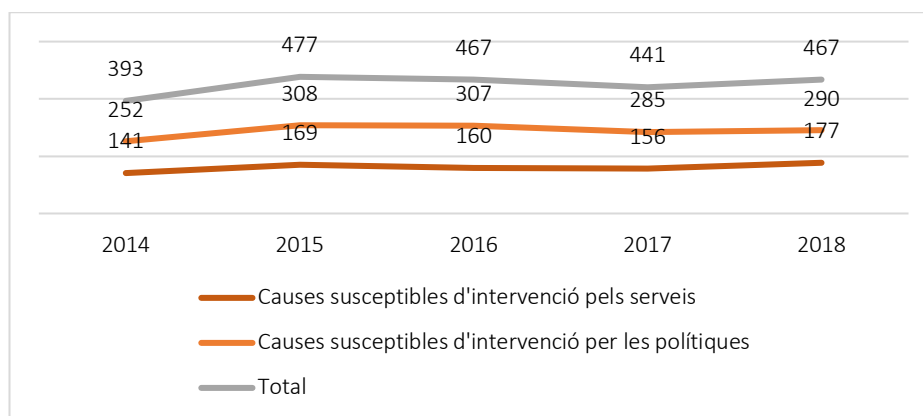
En aquest sentit, les retallades en les polítiques públiques de salut tenen un impacte directe en les morts evitables. Pel que fa a les dades de la regió sanitària del Camp de Tarragona, en el període analitzat des de l'any 2014 fins l'any 2018, s'observa un increment del nombre de morts evitables, tant pel que fa a la intervenció sanitària o en les polítiques de prevenció. S'observa el següent:

GRÀFICA 157. NOMBRE DE MORTS EVITABLES EN DONES. PERÍODE 2014-2018

Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 158. NOMBRE DE MORTS EVITABLES EN HOMES. PERÍODE 2014-2018

Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

Tal com es pot veure en les gràfiques 157 i 158, els homes superen en el nombre de morts evitables en tots els anys, especialment pel que fa a les morts relacionades amb la intervenció des de les polítiques sanitàries interseccionals. D'altra banda, en ambdós casos s'observa que els anys 2015 i 2016 van ser especialment elevades les morts evitables, així com hi ha hagut un increment, en ambdós gèneres, de les dades de l'any 2018 respecte l'any 2014. Aquest increment és del 11,36% en les dones i del 18,8% en homes. D'altra banda, si analitzem segons les causes específiques de mort de l'any 2018, s'observa el següent:

TAULA 41. NOMBRE DE MORTS EVITABLES SEGONS CAUSES SUSCEPTIBLES D'INTERVENCIÓ PELS SERVEIS D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA. ANY 2018

CAUSES SUSCEPTIBLES D'INTERVENCIÓ PELS SERVEIS D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA	DONES	%	HOMES	%
Tuberculosi	0	0%	1	1%
Anomalies congènites cardiovasculars	2	2%	3	2%
Causas perinatales	5	4%	2	1%
Tumor maligne de pell	5	4%	7	4%
Tumor maligne de mama femenina	45	35%	NA	NA
Tumor maligne del coll uterí	5	4%	NA	NA
Tumor maligne del cos uterí i part no especificada de l'úter	7	6%	NA	NA
Tumor maligne de testicle	NA	NA	1	1%
Malaltia de Hodgkin	0	0%	2	1%
Leucèmia	0	0%	1	1%
Malaltia de tiroides	1	1%	0	0%
Cardiopatía reumàtica crònica	4	3%	0	0%
Hipertensió arterial	1	1%	11	6%
Cardiopatía isquèmica	25	20%	93	53%
Malaltia cerebrovascular	16	13%	38	21%
Malaltia respiratòria aguda, pneumònia i influença	2	2%	10	6%
Úlceres pèptiques	2	2%	2	1%
Hèrnia abdominal	1	1%	1	1%
Incidents adversos mèdics i quirúrgics	4	3%	3	2%
Colelitiasi/colecistitis	2	2%	2	1%
Total	127		177	

Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

TAULA 42. NOMBRE DE MORTS EVITABLES SEGONS CAUSES SUSCEPTIBLES D'INTERVENCIÓ PER LES POLÍTIQUES SANITÀRIES INTERSECCIONALS. ANY 2018

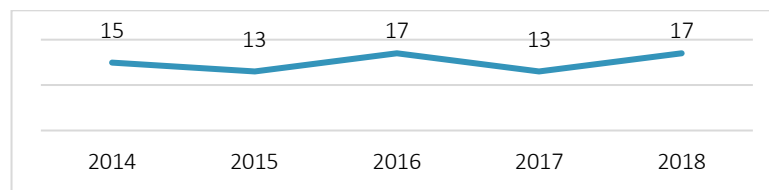
CAUSES SUSCEPTIBLES D'INTERVENCIÓ PER LES POLÍTIQUES SANITÀRIES INTERSECCIONALS	DONES	%	HOMES	%
Sida i infecció pel VIH	0	0%	5	2%
Tumor maligne de pulmó	28	24%	137	47%
Hepatopatia alcohòlica	2	2%	10	3%
Accidents de vehicles de motor	7	6%	27	9%
Suïcidis	10	8%	29	10%
Homicidis	3	3%	5	2%
Resta de causes externes	68	58%	77	27%
Total	118		290	

Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

Tal i com s'observa en les taules X i X, hi ha diferències intragènere respecte el nombre total de morts, especialment en la cardiopatía isquèmica (els homes representen el 78,8% del total de casos i les dones 21,2%) els tumors malignes de pulmó (el 83% del total de casos afecta a homes i el 17% restant a dones), els suïcidis (el 74,4% del nombre de casos són homes i el 25,6% són dones) i la resta de causes externes que inclouen accidents, caigudes, ofegaments i agressions (el 53,10% dels casos afecten a homes i el 46,8% restant a dones). D'altra banda, en les dones, la segona causa de mort evitable que es dona en major mesura, es produïda pel tumor maligne de mama, una dada que fa que, donat l'estreta relació que té amb la mortalitat femenina i donat l'afectació només a aquestes, fa que fem un anàlisi més específic sobre la seva incidència.

Abans d'exposar la incidència de càncer en dones de Tarragona però, es faciliten dades sobre la mortalitat infantil en la regió sanitària d'anàlisi:

GRÀFICA 159. NOMBRE DE PERSONES MORTES PER MORTALITAT INFANTIL. ANYS 2014-2018

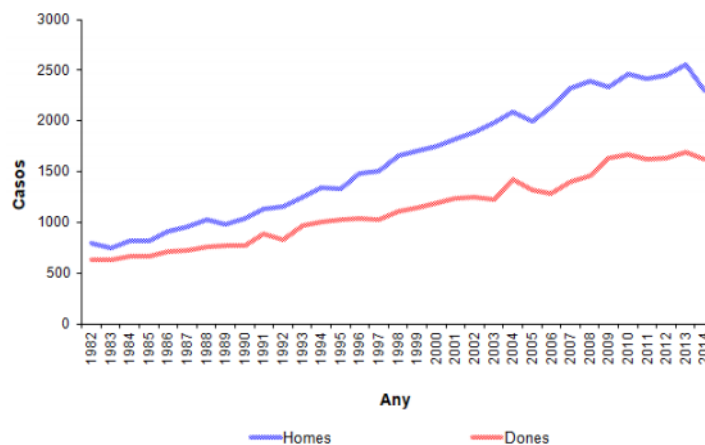
Font: Registre de Mortalitat de Catalunya: Departament de Salut. Elaboració pròpia.

L'any 2018 van morir 10 nenes i 7 nens de menys d'un any a la regió sanitària del Camp de Tarragona. Tot i que en les dades es mostren variacions, el petit nombre de morts d'un any no permet fer una valoració de la mortalitat infantil.

- Incidència de càncer en dones de Tarragona

El càncer representa una de les primeres malalties del segle XXI. Si bé és cert que els avanços en la investigació han permès reduir els índexs de mortalitat, especialment en algunes tipologies, Salut, mitjançant el Servei d'Epidemiologia i Prevenció de Càncer de l'Hospital Sant Joan de Reus, responsable del registre de Càncer al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (FUNCA), preveu diagnosticar 4.800 nous casos en aquestes regions. Les dades dels últims 10 anys, indiquen que si bé la incidència de càncer en els homes s'ha reduït en un 0,5% anual, en les dones, durant aquest mateix període, ha augmentat en un 0,8% (Salut, 4 de febrer de 2021). Si mirem l'evolució del nombre de nous casos de càncer durant el període de 1982 i 2014, veurem aquesta evolució decreixent en els homes respecte del total de càncers, i l'augment en el cas de les dones:

GRÀFICA 160. NOUS CASOS DE CÀNCER DURANT EL PERÍODE 1982-2014

Font: Evolució del nombre de nous casos de càncer per anys entre 1982 i 2014. Tots els càncers excepte els de pell no melanoma. Homes i Dones. Servei d'Epidemiologia i Prevenció del Càncer (2019)

Respecte la incidència, també es donen diferències intergènere, sent que mentre en els homes hi ha una incidència elevada en cinc tipus de càncers (pell no melanoma, pròstata, tràquea, bronquis i pulmó, bufeta urinària, còlon i recte) en les dones la incidència es dona especialment en tres tipus de càncers (pell no melanoma, mama i còlon):

TAULA 43. ELS 20 CÀNCERS AMB TAXES D'INCIDÈNCIA MÉS ELEVADA EN EL PERÍODE 2010-2014 A LA PROVÍNCIA DE TARRAGONA. DONES I HOMES.

ICD	LOCALITZACIÓ TUMORAL	N	Taxa Bruta	Taxa Ajustada	ICD	LOCALITZACIÓ TUMORAL	N	Taxa Bruta	Taxa Ajustada
C44	Pell no melanoma	796,2	200,4	95,6	C44	Pell no melanoma	920,4	227,8	114,9
C50	Mama	481,0	121,0	73,8	C61	Pròstata	482,8	119,5	66,3
C18	Còlon	172,4	43,4	19,4	C33-34	Tràquea, bronquis i pulmó	352,4	87,2	48,6
C54	Cos uterí	89,6	22,5	13,0	C67	Bufeta urinària	292,2	72,3	37,2
C33-34	Tràquea, bronquis i pulmó	81,6	20,5	11,4	C18	Còlon	273,8	67,8	34,4
C70-72	Encèfal i sistema nerviós	75,2	18,9	12,6	C19-20	Recte	123,2	30,5	16,8
C19-20	Recte	65,2	16,4	7,5	C22	Fetge	71,2	17,6	10,5
C82-86, C96	Limfoma no hodgkinià	55,4	13,9	7,1	C82-86, C96	Limfoma no hodgkinià	65,8	16,3	9,6
C25	Pàncrees	49,0	12,3	4,8	C25	Pàncrees	65,6	16,2	8,8
C67	Bufeta urinària	48,8	12,3	5,1	C16	Estómac	63,4	15,7	8,4
C56	Ovari	48,6	12,2	7,4	C70-72	Encèfal i sistema nerviós	63,0	15,6	10,8
C26,39,48,76,80	Primari desconegut	47,4	11,9	4,5	C64	Ronyó	60,2	14,9	9,1
C43	Melanoma de pell	42,2	10,6	6,5	C32	Laringe	56,2	13,9	8,6
C73	Tiroides	38,6	9,7	7,5	C26,39,48,76,80	Primari desconegut	53,6	13,3	6,4
C16	Estómac	36,2	9,1	3,9	C43	Melanoma de pell	44,6	11,0	6,8
C53	Coll uterí	36,0	9,1	6,1	C15	Esòfag	31,4	7,8	4,7
C64	Ronyó	30,6	7,7	4,0	C92-94	Leucèmia mieloide (total)	27,6	6,8	3,9
C22	Fetge	28,4	7,1	2,6	C62	Testicle	23,4	5,8	5,1
C90	Mieloma múltiple	19,6	4,9	2,3	C91	Leucèmia limfoide	22,8	5,6	3,7
C92-94	Leucèmia mieloide (total)	18,6	4,7	2,5	C90	Mieloma múltiple	20,0	5,0	2,6
C00-96	Totes	2441,0	614,3	321,2	C00-96	Totes	3362,8	832,4	454,7
C00-43,45-96	Totes excepte pell no melanoma	1644,8	413,9	225,6	C00-43,45-96	Totes excepte pell no melanoma	2442,4	604,5	339,7

Font i elaboració: Els 20 càncers amb taxes d'incidència més elevades en el període 2010-2014 en la província de Tarragona. Homes i Dones. Servei d'Epidemiologia i Prevenció del Càncer (2019).

Mentre que els càncers relacionats amb el consum de tabac, com la cavitat oral i faringe, laringe i els càncers de pulmó han disminuït en els homes, en les dones tal com mostren les estadístiques han anat augmentant en els últims anys donat l'increment del consum de tabac en aquestes. Aquestes dades mostren la importància d'incidir en els hàbits de consum, i especialment en les situacions d'estres que poden suposar un factor de risc vers l'inici del consum de tabac o d'altres substàncies.

Si tenim en compte l'estimació del Servei d'Epidemiologia i Prevenció de Càncer de l'Hospital Sant Joan de Reus respecte el nombre de casos segons el tipus de càncer l'any 2021 al Camp de Tarragona (Salut, 4 de febrer de 2021), s'observa el següent:

TAULA 44. NOMBRE DE CASOS SEGONS TIPUS DE CÀNCER DIFERENCIAT PER GÈNERE. CAMP DE TARRAGONA 2021

TIPUS TUMORAL	HOMES	DONES
Llavi, cavitat oral i faringe	83	36
Esòfag	40	8
Estómac	59	42
Còlon	379	190
Recte i anus	133	80
Fetge	95	32
Bufeta biliar i vies	15	19
Pàncrees	95	49
Laringe	59	6
Tràquea, bronquis i pulmó	382	116
Os i cartílags	5	2
Teixits tous	9	10
Melanoma de pell	46	45
Mama	-	569
Coll uterí	-	33
Cos uterí	-	124
Ovari	-	55
Pròstata	519	-
Testicle	24	-
Ronyó	66	33
Bufeta urinària	360	60
Ull	5	3
Encèfal i sistema nerviós	81	101
Tiroides	19	50
Limfoma hodgkinià	16	10
Limfoma no hodgkinià	76	70
Mieloma múltiple	20	21
Leucèmia	52	30
Altres	210	165
Totes excepte pell no melanoma	2.848	1.959

Font: Estimació del nombre de nous casos d'incidents l'any 2021. Tarragona. Registre oncològic de Tarragona. Servei d'Epidemiologia i Prevenció del Càncer de l'Hospital Universitari Sant Joan de reus.

Respecte els programes de prevenció, es especialment important, tenint en compte tant la incidència com que és una de les primeres causes de mort en les dones, el Programa de Detecció Precoç del Càncer de Mama de Catalunya. A nivell territorial aquest es descentralitza en El Programa de Detecció Precoç del Càncer de Mama de Tarragona per tal de convidar totes les dones de 50 a 69 anys residents a la demarcació provincial de Tarragona a fer-se una mamografia cada dos anys de manera sistemàtica i gratuïta.

La demarcació de Tarragona abasta les regions sanitàries del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre que corresponen a un total de deu comarques, Alt Camp, Baix Camp, Baix Ebre, Baix Penedès, Conca de Barberà, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre, Tarragonès i Terra Alta.

El Programa de Detecció Precoç del Càncer de Mama de Tarragona-Terres de l'Ebre va entrar en funcionament al febrer de 1998. El desplegament de la primera volta del programa es va fer d'una manera progressiva, des de febrer de 1998 fins a novembre de 2001, mentre que aquesta darrera volta, la desena, comprèn gener del 2017 fins desembre del 2018.

Les Unitats Radiològiques, que són les que s'encarreguen de la realització de les mamografies i de la seva lectura, que corresponen a les dones a Tarragona són la UR-2 de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla i la UR-1 de l'Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII, l'Hospital Universitari Sant Joan de Reus i el Pius Hospital de Valls.

Si tenim en compte les dades de l'Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII (FUNCA, 2019), les taxes de participació i cobertura mínima coneguda per àrea bàsica de salut són les següents:

TAULA 45. TAXES DE PARTICIPACIÓ I COBERTURA MÍNIMA CONEGUDA (CMC) PER ÀREA BÀSICA DE SALUT (ABS)

ABS	CONVIDADES	PARTICIPACIÓ		TOTAL	%	CMC
		CRIBRATGE INICIAL	CRIBRATGE SUCCESSIU			
Bonavista-La Canonja	1.610	178	1.039	1.217	75,3	78,5
La Granja-Torreforta	3.111	233	2.088	2.321	74,4	77,8
Sant Pere i Sant Pau	1.959	151	1.116	1.267	64,5	70,6
Sant Salvador-Els Pallaresos	1.126	107	716	823	72,8	78,1
Jaume I	3.836	274	1.990	2.264	58,9	68,0
Tàrraco	2.495	197	1.161	1.358	54,2	67,5
Muralles	1.755	138	740	878	49,8	57,5
Salou	2.815	223	1.345	1.568	55,5	60,1
Constantí	652	53	423	476	72,7	76,7
El Morell	1.113	107	644	751	67,2	75,9
Total UR1	20.472	1.661	11.262	12.923	63,1	70,2

Font i elaboració: Taxes de participació i cobertura mínima coneguda (CMC) per àrea bàsica de salut (ABS). Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII (FUNCA).

La cobertura mínima coneguda és la suma de la participació activa en el programa més les dones que truquen per informar, que ja es fan mamografies per altres vies o que s'han fet una mamografia en els últims sis mesos.

Tal com es pot veure, la cobertura mínima mitjana en aquestes zones, està en 70,2%, sent variable segons els barris i zones. Segons dades de la FUNCA, s'observa que als barris més benestants de Tarragona hi ha més baixa cobertura. Probablement són barris on hi ha més tendència a la medicina provada i no n'informem al programa.

Accions de salut i plans específics amb perspectiva de gènere de l'Ajuntament de Tarragona

Si bé és cert que des del departament de Salut de la Generalitat de Catalunya es desenvolupen accions i plans específics per la Regió Sanitària del Camp de Tarragona, aquestes tenen un caràcter autonòmic, enfocat des de la homogeneïtzació dels serveis de salut catalans. Aquestes accions estan dintre del que es preveu en l'art. 48 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, on s'estableix el següent pel que fa a la salut des d'un prisma ampli així com a la salut sexual i reproductiva:

1. Les administracions públiques de Catalunya competents en matèria sanitària, en l'àmbit de llurs competències respectives, han de prendre les mesures necessàries per a:
 - a) Prevenir i tractar les malalties que afecten especialment les dones.
 - b) Prevenir i tractar les malalties que tenen un impacte diferencial en les dones.
 - c) Garantir una detecció precoç de les situacions de violència masclista com a fenomen que afecta en gran mesura la salut de les dones.
2. Les administracions públiques de Catalunya competents en matèria sanitària, en l'àmbit de llurs competències respectives, per a garantir de manera integral la salut afectiva, sexual i reproductiva, han de:
 - a) Incloure en les polítiques educatives, des de primària, la difusió de continguts relatius a la salut afectiva, sexual i reproductiva, amb una atenció especial als adolescents, joves i grups de població vulnerables.
 - b) Garantir la inclusió del consell reproductiu dins de la cartera de serveis de les unitats d'atenció a la salut sexual i reproductiva, i facilitar l'accés universal als mètodes contraceptius segurs, amb una atenció especial a les adolescents.
 - d) Potenciar l'apoderament de les dones en la presa de decisions respecte a l'anticoncepció i les mesures de prevenció de les malalties de transmissió sexual.
 - e) Afavorir l'autonomia de les dones en l'embaràs, el part i la lactància.
 - f) Garantir que les dones puguin rebre la prestació de la interrupció de l'embaràs, per mitjà dels centres de la xarxa sanitària de responsabilitat pública, segons la normativa vigent.
 - g) Tenir una cura especial de les dones que viuen soles i en precarietat econòmica.
 - h) Treballar perquè la cura de les persones en l'àmbit familiar sigui compartida per homes i dones, d'acord amb el que disposa l'article 47.c.1r.
3. Les administracions públiques de Catalunya competents en matèria sanitària, en l'àmbit de llurs competències respectives, han de prendre les mesures adequades per a prevenir i detectar la mutilació genital femenina, i informar les dones afectades, incloses les menors d'edat, sobre la possibilitat, si s'escau, de revertir o mitigar, per mitjà de mecanismes sanitaris d'intervenció quirúrgica, els efectes de la mutilació practicada.
4. Les enquestes de salut han d'introduir com a variables indicadors sensibles a la detecció de desigualtats de salut per raó de sexe i gènere i han de tenir en compte la diversitat de dones, tant en el diagnòstic, la prevenció i el tractament com en el tracte dispensat en els serveis.
5. Els instruments de planificació sanitària i els plans d'acció comunitària han d'incorporar la perspectiva de gènere en totes les fases, i també fomentar la participació dels diferents col·lectius de defensa dels drets de les dones.
6. La formació dels professionals de la salut ha de garantir que la pràctica clínica doni resposta a les necessitats i les expectatives en salut pel que fa al sexe i al gènere, i ha d'incloure el coneixement de la fisiopatologia de les dones en els diferents sistemes orgànics i la formació per a detectar les situacions de violència masclista i les pràctiques de control sexual.
7. Les administracions públiques de Catalunya competents en matèria sanitària, en l'àmbit de llurs competències respectives, han de garantir la informació destinada a les dones amb relació a la salut, i acompanyar-les en les diferents etapes vitals, amb la mínima medicalització possible en l'embaràs i el part.

No obstant, més enllà de les reduïdes competències municipals de l'Ajuntament de Tarragona en la implementació de les polítiques públiques que venen des del departament de Salut, creiem necessari exposar tots aquells recursos, serveis, accions i plans específics que l'Ajuntament de Tarragona, ha impulsat a mutu propi. Creiem important exposar aquests serveis i recursos, ja que l'enfoc des d'una Ciutat de Drets implica adaptar les polítiques a les particularitats de la ciutadania adoptant aquest punt de vista "glocal", explotant així doncs el reduït marge de maniobra de les pròpies institucions municipals.

Mitjançant la pàgina web de l'Ajuntament de Tarragona així com la informació prevista en la Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona, l'activitat de la institució en l'àmbit de la salut implica:

- Promoció de la salut mitjançant programes i campanyes de salut de vers la ciutadania general i col·lectius específics, especialment la gent gran. En l'àmbit escolar es realitzen projectes dirigits tant a l'alumnat de primària (Fer salut mola) com a l'alumnat de secundària o professorat (Programa Suport Vital Bàsic Escoles).
- Prevenció de conductes com el consum de les substàncies. S'ofereixen diferents serveis de prevenció d'aquestes conductes; informació i orientació a la ciutadania de forma telefònica, Programa d'escolta i intercanvi per a adolescents, Tallers per a famílies, Espai d'informació i orientació itinerant per a adolescents i joves (Espai jove de Salut), Programa de formació de Joves promotors de Salut així com programes per les escoles tals com l'Aventura de la vida i Reprene'm-ho.
- Entitats o col·lectius municipals: més enllà dels centres de Salut Pública altres entitats municipals que tracten l'àmbit de la Salut són l'Espai Jove de Salut H₂O, on es presta un servei amb una perspectiva de gènere i LGTBIQ+ a la ciutadania en general, i Assexora't, especialment orientat a les treballadores i treballadors sexuals. Al mateix temps, també és important destacar els serveis que des de Tarragona jove s'ofereixen en l'àmbit de la salut mitjançant no només el Servei de Salut a l'Oficina Jove del Tarragonès, sinó a través del disseny de la promoció de la salut entre les tarragonines i tarragonins tenint en compte la perspectiva de gènere, d'acord amb el Pla Local Tarragona Jove (2017-2020).

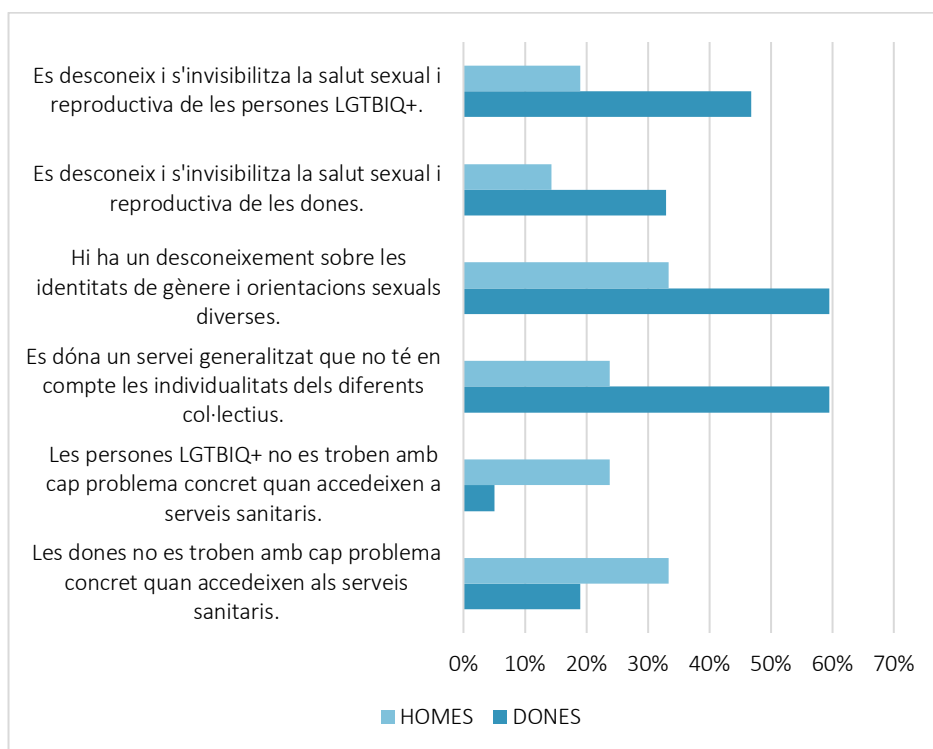
D'altra banda, actualment està obert un procés participatiu de consulta pública vers la creació del Consell Municipal de Salut.

Al mateix temps, segons les dades facilitades per membres de l'Ajuntament de Tarragona, s'està elaborant un Pla de salut local amb perspectiva de gènere. Aquest resulta un avanç important tenint en compte que l'anterior Pla de Salut de Catalunya 2016-2020 per la Regió sanitària del Camp de Tarragona no incorporava aquesta perspectiva de gènere de forma transversal, sinó que només es feia una menció en el cas de l'abús sexual i maltractament infanto-juvenil;

"Caldria incloure la perspectiva de gènere en les intervencions de l'atenció sanitària en situacions d'abús sexual i maltractament infantojuvenil en la interpretació de l'article 4 de la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista tracta de la violència sexual i dels abusos sexuals".

Per últim, quan se'ls hi pregunta a la ciutadania sobre quines creuen que són les principals problemàtiques que es troben les dones i les persones LGTBIQ+ en l'atenció sanitària al municipi, s'observa el següent:

GRÀFICA 161. PROBLEMÀTIQUES DE LES DONES I COL·LECTIU LGTBI EN L'ATENCIÓ SANITÀRIA AL MUNICIPI

Font i elaboració pròpia.

Un 59% de les dones creuen que dues de les problemàtiques principals del servei municipal de salut són el desconeixement sobre les identitats de gènere i orientacions sexuals diverses i que no es tenen en compte les individualitats dels diferents col·lectius. Aquestes problemàtiques s'han identificat en un 33% i 24% dels homes, respectivament. D'altra banda, només un 5% de les dones (4 dones) opinen que les persones LGTBIQ+ no es troben amb cap problema concret quan accedeixen a serveis sanitaris, mentre que en el cas dels homes aquest percentatge és del 24% (5 homes).

CONCLUSIONS

Mitjançant l'enquesta de salut realitzada a Catalunya l'any 2020, es mostra mitjançant les dades com les dones, tant a nivell autonòmic com municipal, si bé desenvolupen un major nombre de conductes preventives respecte la salut, tant pel que fa als hàbits alimentaris com d'assistència sanitària, tenen un pitjor estat de salut, especialment lligat a la salut emocional i psicològica. Les desigualtats estructurals que les situen com a subjectes menys productives i de "baix cost" en el mercat laboral, la sobrecàrrega de tasques reproductives i de cura o la feminització de la pobresa tenen un impacte directe en l'estat de salut de les dones i això s'ha vist fruit de la COVID-19. La crisi de la COVID-19, ha implicat en molts casos una major "domesticitat" de les dones. Si comparem les dades respecte l'enquesta de salut 2011, si bé és cert que els resultats no difereixen molt respecte l'actualitat, ens sembla important destacar que l'autovaloració de l'estat de salut de les dones va empitjorant, mentre que en el cas dels homes es produeix l'efecte contrari.

Pel que fa a la mortalitat, no s'observen diferències destacables respecte la diagnosi del pla anterior. Les dades ens mostren que la taxa de mortalitat estandarditzada és superior en els homes que en les dones, tot i que s'ha vist un lleuger increment a l'alça en el cas de les dones, respecte la taxa de mortalitat estandarditzada de l'any 2008. Les causes de mort més freqüents són aquelles relacionades amb tumors i cardiopaties, donant-se diferències quant a les malalties tumorals segons dones i homes. Aquestes diferències porten a que una de les principals causes de mort evitable en les dones siguin el càncer de mama, mentre que en els homes sigui el càncer de pulmó. Una incidència que més enllà d'estar relacionada amb les polítiques sanitàries preventives, està especialment relacionada amb els hàbits de consum de tabac que s'han exposat en l'enquesta de salut de Catalunya. Pel que fa a la mortalitat infantil, aquesta s'ha duplicat l'any 2018 respecte l'any 2010, tot i que el petit nombre de nadons morts no ens permet fer un anàlisi casuístic en profunditat.

Si bé, les dades de salut de la població tarragonina no han variat en aquest període de temps transcorregut des de l'anterior pla, les polítiques públiques fomentades per l'Ajuntament si que ho han fet. Així doncs, s'observa una major inversió en polítiques preventives amb campanyes específiques per determinats col·lectius, ja sigui mitjançant organismes directes de l'Ajuntament o d'altres entitats socials. Una inversió en salut que, si ve s'està fent des de la perspectiva de gènere, creiem que requeriria la incorporació d'una mirada interseccional per tal de respondre a les necessitats d'altres col·lectius.

En aquest sentit, volem destacar la manca d'una mirada interseccional respecte la recollida i anàlisi de les dades oficials, així com de les polítiques públiques en l'àmbit sanitari.

4.4.3. Salut sexual i reproductiva

El concepte de Ciutat de drets va més enllà del reconeixement legislatiu dels drets fonamentals a tota la ciutadania, implica el desenvolupament de xarxes de recursos institucionals, tant materials com humans, per tal de garantir que tota la ciutadania pot exercir-los.

Els Drets sexuals i Reproductius, són una dimensió més d'aquest marc de drets que des de les ciutats "glocals" s'han de garantir. La salut sexual i reproductiva inclou diversos aspectes, com ara la planificació familiar, l'ús de contracepció, els embarassos, els naixements, l'assistència durant l'embaràs i el part i la salut maternoinfantil.

L'Observatori de Drets Sexuals i Reproductius ha publicat un informe (2020) on s'analitza l'impacte agreujat de la COVID-19 en la Salut Sexual i Reproductiva. En aquest, han realitzat una cartografia fruit de les denúncies i casos que la ciutadania, generalment dones cisgènere, les hi fan arribar. En aquest, algunes de les problemàtiques que surten a la llum són;

- Obstacles en l'exercici dels Drets Sexuals i Reproductius per a dones i trans migrades.
- Obstacles d'accés a la Salut Sexual i Reproductiva per a les treballadores sexuals.
- Obstacles d'accés a l'anticoncepció.
- Vulneració del dret a l'avortament.
- Dificultats d'accés a la reproducció assistida.
- Violència obstètrica.
- Barreres en l'atenció d'Infeccions de Transmissió Sexual (ITS).
- Accions moralistes davant de centres mèdics acreditats per a la Interrupció voluntària de l'Embaràs.

Les dades recollides per l'Observatori de Drets Sexuals i Reproductius ajuden a visibilitzar part de la xifra negra de violències masclistes respecte els Drets Sexuals i reproductius que afecten a les dones i col·lectiu LGTBIQ+ a Catalunya. Més enllà d'aquest registre, no existeix un organisme, social o institucional, que registri els casos de violències masclistes en aquest sentit, sense tenir en compte aquells casos que hagin sigut denunciats davant la justícia. Aquesta manca de dades mostra per una banda, el reconeixement especialment nou per part de les institucions públiques d'aquest àmbit de drets i d'altra banda, la invisibilització d'aquest tipus de violències.

A continuació, s'exposarà la informació recollida mitjançant el treball amb els col·lectius de dones i col·lectiu LGTBIQ+ i les denúncies i històries de les mateixes persones afectades, que s'exposen en l'Observatori de Drets Sexuals i Reproductius.

- Drets sexuals i reproductius per a dones i trans migrades

Les primeres problemàtiques que es detecten estan relacionades amb la diversitat de conceptualitzacions sobre els drets sexuals i reproductius així com el desconeixement d'aquests per part de dones migrades, especialment pel que fa a l'accés als recursos sanitaris quan no disposen de padró municipal. És per això, que es reclama la necessitat de fer una major difusió, des d'una mirada intercultural, que garanteixi els drets sexuals i reproductius del col·lectiu migrant.

Si bé el sistema sanitari català és valorat positivament pels diferents col·lectius de dones i trans migrades, s'exposa la falta d'un abordatge intercultural del sistema sanitari que afecta a la manca d'una mirada diversa i interseccional respecte les necessitats i particularitats dels diferents col·lectius. Així doncs, s'exposa, el qüestionament de les decisions al que són sotmeses moltes dones migrades, especialment dones africanes o asiàtiques, pel que fa a tenir moltes filles i fills, orientant-se aquest qüestionament a la necessitat que hi hagi "un control de la natalitat" per part d'aquests col·lectius. D'altra banda, es qüestiona la relació jeràrquica i unidireccional metge/essapacient, així com les barreres lingüístiques, culturals i de desconeixement dels drets com a pacient del les dones migrades que condicionen que, especialment dones migrades d'Àfrica, no acudeixin als serveis sanitaris.

D'altra banda, el col·lectiu trans, valora positivament l'atenció del col·lectiu mitjançant el servei de transit, que es contempla com un *"servei d'acompanyament, en el que les persones trans poden expressar-se sense el risc de ser patologitzades i se les acompanya en el procés"*.

- Accés a la Salut Sexual i Reproductiva per a les treballadores sexuals

Si bé anteriorment s'ha exposat com les treballadores sexuals denuncien l'estigmatització del sistema sanitari que les atén sempre des de la patologització de les malalties de transmissió sexual, la COVID-19, ha implicat una reducció en l'atenció d'aquests serveis. Si bé l'atenció sanitària s'ha vist retallada per tota la ciutadania donat la prioritització, totalment necessària, de tots els recursos disponibles en l'atenció de les persones afectades per la COVID-19, aquest ha tingut un impacte directe pel que fa a les treballadores sexuals. Donat les particularitats d'aquest sector, les treballadores sexuals s'han vist exposades a una major vulnerabilitat fruit de l'allunyament dels serveis assistencials. Una vulnerabilitat que s'agreuja quan hi ha un domini nul o baix de l'idioma, una manca de recursos econòmics que puguin facilitar conductes preventives, la bretxa digital que facilitaria l'atenció online o les dificultats per establir una relació de confiança amb la o el professional de salut.

- Accessibilitat a l'anticoncepció

Respecte l'accessibilitat als diferents mètodes d'anticoncepció, és denúncia l'accés limitat a la prescripció i/o col·locació del mètode escollit, així com la manca de finançament total o parcial que implica que especialment el col·lectiu de joves i dones vulnerables no puguin afrontar el pagament d'alguns d'aquests mètodes anticonceptius. D'altra banda, es denuncien les limitacions que les dones tenen per accedir a l'anticoncepció d'urgència en les farmàcies, on moltes vegades, s'ofereix informació falsa sobre la necessitat de prescripció mèdica o és tracta amb paternalisme i discursos moralistes a les dones joves que volen accedir a aquest recurs d'urgència.

- Interrupció voluntària de l'embaràs (IVE)

D'acord amb la Memòria d'Estadística de la interrupció voluntària de l'embaràs a Catalunya 2019, l'any 2019 es van realitzar un total de 1.703 IVE a dones residents de la província de Tarragona, el que suposa el 7,8% del total dels IVE realitzats a Catalunya. Pel que fa la Regió Sanitària del Camp de Tarragona, s'observen el següent:

Les dades ens mostren com any rere any s'han anat incrementant el nombre de les dones ateses a la Regió Sanitària del Camp de Tarragona per IVE, amb independència del lloc de naixement d'aquestes:

TAULA 46. NOMBRE DE DONES ATESES PER IVE AL CAMP DE TARRAGONA. DONES RESIDENTS (2016-2019)

Dones residents		<15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	>44	Total
	2016	3	139	256	251	255	219	96	15	1.234
	2017	3	114	260	259	261	230	82	7	1.216
	2018	4	139	301	269	241	229	117	6	1.306
	2019	6	164	297	286	288	257	95	12	1.405

Font: Estadística de la interrupció voluntària de l'embaràs. Departament de Salut, Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

TAULA 47. NOMBRE DE DONES ATESES PER IVE AL CAMP DE TARRAGONA. DONES RESIDENTS (2016-2019)

Residents nascudes fora Espanya		<15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	>44	Total
	2016	0	36	84	84	92	87	35	4	422
	2017	0	27	110	103	94	83	20	2	439
	2018	0	46	125	96	99	90	43	2	501
	2019	2	44	112	102	131	92	38	9	530

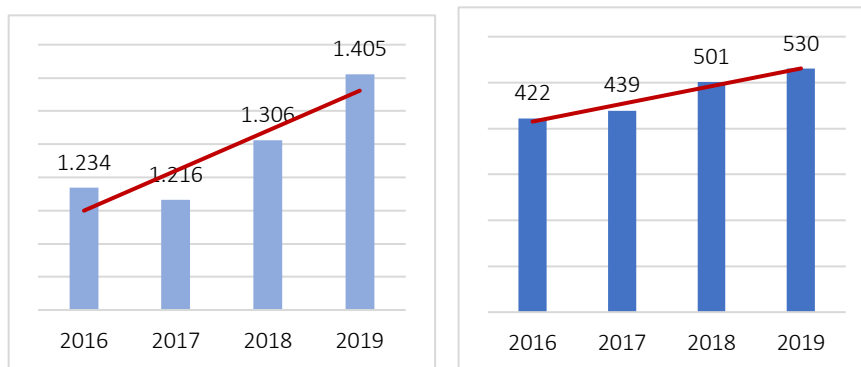
Font: Estadística de la interrupció voluntària de l'embaràs. Departament de Salut, Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

Si analitzem les dades segons l'edat, s'observa com les dones d'entre 20 a 24 anys són aquelles a les que durant els diferents anys (2016 a 2019) se'ls hi ha practicat un major nombre d'IVE. No obstant, si ampliem el rang d'edat, el major nombre es situa entre els 20 a 34 anys.

Respecte a la població menor de 15 anys, ens pareix destacable que en la població nascuda fora del territori espanyol, fins l'any 2019 no hi hagués casos de dones a les que se'ls hi hagués practicat una IVE.

GRÀFICA 162. EVOLUCIÓ IVE DONES RESIDENTS (2016-2019)

GRÀFICA 163. EVOLUCIÓ IVE DONES RESIDENTS NASCUTES FORA D'ESPANYA (2016-2019)

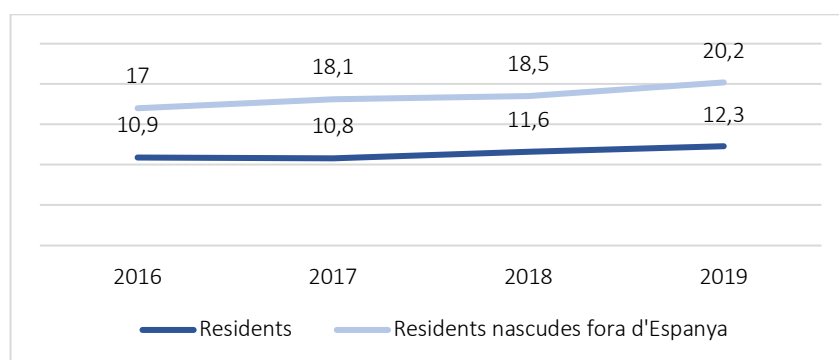

Font: Estadística de la interrupció voluntària de l'embaràs. Departament de Salut, Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

Tal com es pot veure en la gràfica, des de l'any 2016 fins l'any 2019 les IVE han anat en augment en ambdós poblacions de dones, residents i residents nascudes fora del territori espanyol.

Això ha comportat que la taxa d'IVE segueixi aquesta tendència d'increment any rere any;

GRÀFICA 164. EVOLUCIÓ TAXA D'IVE 2016-2019

Font: Estadística de la interrupció voluntària de l'embaràs. Departament de Salut, Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

Les dades ens mostren que tant per en les dones residents com residents nascudes fora del territori espanyol, en els últims anys les interrupcions voluntàries d'embaràs han augmentat. Unes dades però, que més enllà d'explicar-se per discursos culpabilitzants que al·ludeixen a la manca de responsabilitat i prevenció per part de les dones, reflecteix un augment de les intervencions, que pot donar-se per diferents factors: un major capacitat d'agència femenina per no portar endavant embarassos no desitjats, una major normalització de l'IVE, major confiança institucional i en el sistema de salut, etc.

D'altra banda però, respecte el perfil de les dones residents a Catalunya que van avortar a Catalunya l'any 2019, amb independència del lloc de naixement d'aquestes, ens trobem que respecte la situació de convivència, un 46,6% estaven en parella i un 30,8% soles, el 50,5% tenien fills així com un 78,6% tenien estudis no universitaris (Primer grau, ESO i equivalents i Batxillerat i/o FP). Respecte la situació socioeconòmica, el 56,9% era treballadora assalariada, un 9,2% estudiant i un 15% estava aturada o amb cerca de la primera feina remunerada. A més a més, el 63,8% de les dones tenien ingressos. Per últim, respecte d'aquests total de dones, un 65,4% no havia avortat anteriorment i un 36,3% no havia estat embarassa amb anterioritat.

No obstant, si bé Catalunya és una comunitat referent pel que fa a garantir el dret de l'avortament, des de l'Observatori de Drets Sexuals i Reproductius analitzen les problemàtiques de la desigualtat territorial, recentment denunciada pels col·lectius feministes de les Terres de l'Ebre (Treig, 22 de juny de 2021), així com les demores provocades fruit de la COVID-19 que augmenten els sentiments de culpabilitat i estigma de les dones.

Es per totes aquestes desigualtats quant a l'accessibilitat als diferents serveis mèdics així com les desigualtats quant a l'accés i capacitat econòmica als diferents mètodes d'anticoncepció, que des de la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Salut s'ha aprovat recentment el nou Pla de millora de l'anticoncepció per noies menors de 29 anys i dones en situació de vulnerabilitat que està dintre de l'Estratègia Nacional de Drets Sexuals i Reproductius per garantir una educació sexual feminista i amb perspectiva de gènere impulsada per la conselleria d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya.

- Accés a la reproducció assistida

L'any 2016 es va aprovar el Protocol de les tècniques de reproducció humana assistida, que pretenia garantir l'accés als tractaments de RHA a les dones amb una parella femenina o sense parella, a la sanitat pública.

Aquest protocol doncs, pretenia garantir l'accés a la informació, l'equitat territorial, el tracte digne i el respecte a les diferents situacions personals i opcions sexuals i l'adequació de les tècniques i terapèutiques a les situacions específiques de cada dona. No obstant, mitjançant les realitats i experiències de diferents dones es denuncia una manca d'accés a la informació, desigualtat territorial, un tracte arbitrari així com un tracte discriminatori d'acord amb la preferència sexual o la situació de solteria de les dones que accedeixen al recurs.

- Violència obstètrica

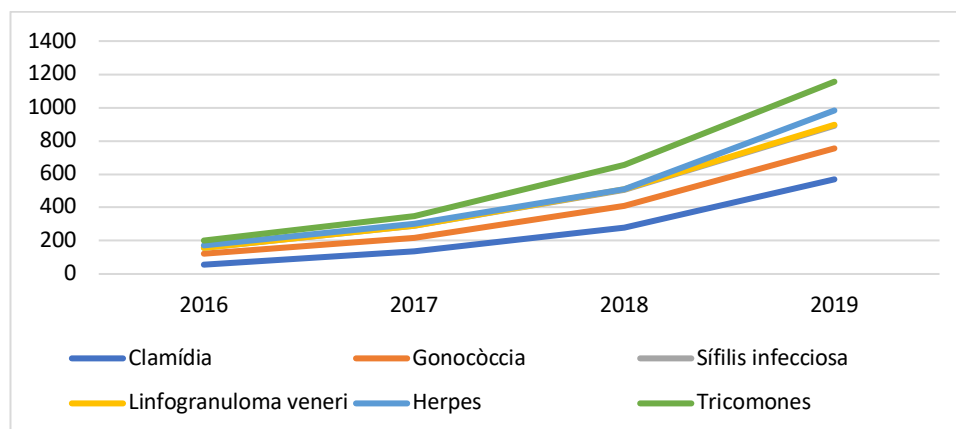
El nombre de cesàries i induccions realitzades a l'Estat Espanyol que dupliquen les recomanacions oficials de l'OMS, la instrumentalització dels parts o la realització de maniobres prohibides a un gran nombre de països europeus com la maniobra de Kristeller. Aquestes són algunes de les denúncies que des dels col·lectius i institucions feministes s'han exposat respecte a la pràctica intervencionista de l'Estat espanyol i per tant, també a Catalunya. D'altra banda, mitjançant l'estudi "Néixer en horari laboral", realitzat per *El parto es nuestro* i *Dona Llum Associació Catalana per un Part Respectat*, mitjançant l'anàlisi de les dades oficials sobre els naixements registrats a l'INE, s'exposa com s'indueixen Els parts d'acord amb una "comoditat logística", programant-se aquests els dies laborals.

- Atenció a les Infeccions de Transmissió sexual

En els últims 10 anys, s'ha vist un increment significatiu del nombre de casos d'ITS notificades als sistemes de vigilància, tant en l'àmbit europeu, estatal com autonòmic. A Catalunya el 2019, el nombre d'ITS van augmentar en un 37,28% respecte l'any anterior, mostrant un augment significatiu generalitzat del 25% en totes les ITS a excepció de l'herpes que va reduir-se en un 22%. Aquests percentatges, però afecten de forma diferenciada segons els rangs d'edats, mostrant-se un augment especialment significatiu, en les dones d'entre 20-29 anys de clamídia, gonocòccia i la limfogranuloma veneri i de la sífilis, l'herpes i les tricomonos en els rangs d'edat dels 30-39 anys (CEEISCAT, 2020).

Pel que fa al Camp de Tarragona, aquest increment també queda reflectit en l'augment del nombre d'ITS detectades:

GRÀFICA 165. EVOLUCIÓ DE LES ITS DETECTADES PELS SISTEMES DE VIGILÀNCIA (2016-2019)

Font: Vigilància epidemiològica de les Infeccions de Transmissió Sexual (ITS) a Catalunya, CEEIS. Elaboració pròpia.

TAULA 48. EVOLUCIÓ DE LES ITS DETECTADES PELS SISTEMES DE VIGILÀNCIA (2016-2019)

ETS	2016	2017	2018	2019
Clamídia	56	136	277	569
Gonocòccia	66	81	133	186
Sífilis infecciosa	35	73	95	136
Linfogranuloma veneri	0	2	3	6
Herpes	15	8	0	86
Tricomones	29	48	149	173

Font: Vigilància epidemiològica de les Infeccions de Transmissió Sexual (ITS) a Catalunya, CEEIS. Elaboració pròpia.

En aquest sentit, tal era l'increment que es va dictar des de l'any 2005 fins el 2014 que, des de la Unitat d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR), es va sol·licitar l'any 2015 per part del col·lectiu sanitari del Camp de Tarragona, la creació d'una consulta específica d'Infeccions de Transmissió Sexual en el Camp de Tarragona (La Vanguardia, 5 de juny de 2015).

Pel que fa a la crisi de la COVID-19 aquesta ha impactat directament en la detecció així com atenció i intervenció en les persones que tenen alguna ITS, augmentant-se la desigualtat en aquells col·lectius com persones sense targeta sanitària, població migrada, dones o població en risc o en situació d'exclusió social que tenien un accés desigual als diferents serveis.

Recursos per l'atenció de la salut sexual i reproductiva a Tarragona

L'atenció i cobertura sanitària dels drets sexuals i reproductius de la ciutadania tarragonina és fa mitjançant organismes propis del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i d'altres entitats municipals que donen cobertura més específica a determinats col·lectius.

L'ASSIR Territorial del Camp de Tarragona de l'Institut Català de la Salut és una Unitat assistencial especialitzada i multidisciplinària que ofereix serveis assistencials i educatius relacionats amb el control i el seguiment de l'embaràs, l'educació maternal, l'atenció al postpart, la planificació i l'orientació familiar, l'atenció ginecològica, l'atenció psicològica relacionada amb la salut sexual i l'educació sexual dels joves. Les entitats municipals que donen atenció en aquest àmbit són Assexora't, el SAI i l'espai Jove H₂O.

Les diferents entitats que formen part del capital social de la ciutat han anat exposant en els diferents grups de discussió, un grau elevat de desconeixement dels diferents serveis i recursos disponibles a la ciutat. Si bé les persones que formen part de les entitats feministes i federacions de veïnes i veïns coneixen alguns dels serveis existents a la ciutat, com del SAI o H₂O, destaquen la importància que es promocionin i publiciten aquests serveis perquè creuen que hi ha un desconeixement de la ciutadania.

Aquest posicionament també es reconegut pel cos polític qui, en la seva majoria, destaca la ineficàcia de la comunicació corporativa per transmetre a la ciutadania els diferents projectes i serveis disponibles, així com, en concret les mancances de la pàgina web.

Precisament en aquest sentit, del total de persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari, un 58,2% de les dones i un 52,3% dels homes afirmen no conèixer cap servei que presti informació sexual-afectiva a la ciutat de Tarragona.

A través de la narració d'una experiència pròpia, s'exposen les dificultats per accedir als serveis com el SAI i o el Servei de Trànsit del col·lectiu LGTBI fruit d'un desconeixement dels diferents serveis, de com accedir-hi així com de ser atès/a donat l'alta demanda del servei. D'altra banda,

s'adverteix que, davant la manca d'informació sobre els diferents serveis, és el mateix col·lectiu el que facilita la difusió i transmissió d'informació. Una transmissió d'informació que es dona fruit d'un efecte "bola de neu" que es reafirma pel que fa a la difusió dels diferents serveis disponibles per l'atenció de la salut sexual i reproductiva de les i els joves de la ciutat de Tarragona, tant pel que fa al Servei de Salut de l'Oficina Jove del Tarragonès com el SAI:

Hola, jo crec que a nivell d'informació, no hi ha informació. I el que funciona és el "correbeidile" o el boca a boca entre persones. (...) clar, i de cara la ciutadania i de cara a l'atenció que nosaltres prestem, no, com a entitat, és de "jo vaig a l'imperial i allí em tiraran un cable en això", però no saps qui t'està atenent, la gent no sap si t'està atenent una entitat o t'està atenent l'ajuntament, si t'està atenent... És com, venen més com un "toc toc" a nivell directe, és de "m'han dit que preguntis per tal, que preguntis per X o que preguntis per Y", i ja està. Inclòs jo vaig de... de venir a buscar la pastilla post-coital, la pastilla d'anticoncepció d'urgència, allí, des de "m'han dit que aquí doneu la post-coital", i els diem no, i menys nosaltres que no som personal mèdic. No, no. Has d'anar a la farmàcia o has d'anar a l'hospital general a que te la facilitin des d'allà. Però no hi ha una informació aplicable, de fàcil accés

Un desconeixement però, que no només afecta a la ciutadania, sinó que s'exposa pel que fa al desconeixement de les persones professionals:

Jo crec que també, on abans crec que hi havia més informació. Jo quan treballava a Serveis Socials, tots sabíem el circuit que a la gent podies orientar-la, informar-la, i contactar mes amb els professionals, el servei d'atenció a la dona. Jo crec que a lo millor falta més claredat ara.

Quan vaig arribar a Tarragona, em va costar molt trobar aquests llocs (...) i em va sorprendre que companys de centres de menors, on estaven en aquella època, davant la situació aquesta no sabien. No sabien, teníem una noia transitant, no sabíem tampoc. Saben que hi ha alguna cosa però ni tan sols localitzar-ho exactament, ni com (...) Jo crec que el fallo en la comunicació serà la no adaptació als temps moderns, no? O com es pot arribar de veritat que influeixi, perquè xerrades si que es donaran, el de la xerrada, no? Aquí en altres llocs sobre temes de sexualitat i tal, i en el mode quan tu finalitzes l'institut, finalitzen les xerrades, i saben perfectament les quatre o cinc persones que t'han atès

És per això, que es fa especial incís en la necessitat que hi hagin punts d'informació dirigits a la ciutadania en general i que ofereixin serveis que donin cabuda als drets sexuals i reproductius de tota la ciutadania, fugint de l'imaginari col·lectiu sexualitat-joventut:

Hauria d'haver una informació d'accés per tothom i de fàcil accés també, no? Amb una informació senzilla, que s'entengui i que tothom podés disposar, no? Ja sigui per centres educatius, ja sigui per gent jove i no gent jove. O sigui, ja que moltes vegades pensem, no? Que el tema de la salut sexual o afectivitat, no? Molt enfocada a persones joves i es que hem de tenir en compte, que tota persona, independentment del moment de maduresa de sexualitat aleshores, no? Que sigui aplicable per tothom

Un imaginari col·lectiu hegemònic que també es denuncia des de l'associació La Muralla. Aquesta denuncia com, l'estigma basat en un criteri de "perillositat social" fomenta la violència i vulneració dels drets sexuals i reproductius de les dones amb problemes de salut mental. Així doncs, per una banda s'exposa la desprotecció que sofreix el col·lectiu fruit de la desinformació davant l'anticoncepció, la construcció des de "l'asexualitat" del col·lectiu que limita i condiciona la seva vida sexual, així com la negació de la maternitat lligada en la seva majoria a la construcció "capacitista" del col·lectiu:

(...) Existeix la problemàtica de la esterilització involuntària, existeix la problemàtica de la no opció del mètode anticonceptiu o la falta d'informació a l'accés. O sigui, a poder decidir en funció de la medicació que ja prens, decidir quin anticonceptiu prendre o no. També depens d'un informe psiquiàtric, per part d'un professional de la salut mental, el qual tu no pots escollir (...) estàs molt com a la mercè d'una sola persona, que a lo millor doncs, no hi tens cap sintonia, no t'hi entens i et denega, aquesta oportunitat de ser mare. Després hi ha una altra problemàtica molt forta que és la coacció a l'avortament, és a dir, s'exerceix una violència a les dones amb problemes de salut mental, a través de, doncs de coaccionar-les per a que avortin si estan embarassades o directament que no tinguin fills. (...) I a més a més, en quant a tema de sexe, a les dones amb trastorns mentals eh... no sé si coneixeu el tema, (...) però la medicació psiquiàtrica, un dels efectes secundaris habituals, és que,

desapareix el libido, i això ni se t'informa ni se't prepara, ni et donen alternatives (...) I és una altra forma de discriminació cap a les dones, no? Que es per exemple que les dones, amb trastorns mentals no tenim dret avui en dia a adoptar, la qual cosa jo crec que és una cosa que, òbviament, vull dir, és espantós, no

Una mirada que ha d'anar més enllà també pel que fa a la diversitat de decisions i opcions vers l'interrupció voluntària de l'embaràs o les identitats sexuals:

(...) Com Ajuntament, a nivell de polítiques públiques s'ha d'intentar atendre aquesta diversitat. Llavors, al igual que parlàveu d'interrupció voluntària de l'embaràs, també s'ha de pensar que en aquesta ciutat hi ha persones joves les quals la seva primera opció no és l'avortament, i els hi ha. I quan un va a un punt.... Quan es pot trobar en aquesta situació, tindria que rebre tota la informació per si volen avortar, però també tota la informació per si no volen avortar. I això ho dic perquè ho coneixo de primera mà (...)

Igual que aquesta diversitat sexual, quan escoltem parlar d'aquesta diversitat sexual, eh... la meva... i a més, vos ho dic perquè tinc fills i filles adolescents i alumnes adolescents, no? I en aquest moment es parla molt de diferents identitats sexuals també a l'hora de practicar actes sexuals, no? Però també hi ha persones que entenen la sexualitat i són lliures i la viuen plenament sense tenir relacions sexuals. Llavors, això tindria que estar present, no? Per a dir.... tu t'has plantejat? Però si que, persones amb aquesta sensibilitat que acudeixen tindrien que veure que això també és una opció m... o sigui, que des de les polítiques públiques es vol i es fomenta.

Davant aquestes problemàtiques, es planteja, de nou, la necessitat de crear un "espai segur" que actuï com un centre únic d'atenció a tot tipus d'identitats de gènere, identitats sexuals, etc.:

Exacte. Que tots els serveis que es donin estiguin concentrats en un mateix espai i que una dona que entri per la porta i tu no saps si va per a fer una consulta perquè s'ha quedat embarassada i no sap què fer o perquè ha tingut algun tipus de problema o perquè ha vingut a veure una exposició o va a fer un curs de fotografia o perquè va a consultar un llibre a la biblioteca feminista que hi ha allí (...) Jo entro i tu no saps a què vaig a aquell espai, no? Això és molt important perquè sinó, si hi ha un cartell així de gran a la porta que diu Servei d'Atenció i Informació a la Dona que lleva una senyal luminosa que dice una dona que tiene un problema como una casa, és molt difícil que alguna dona entra i digui «si, el departamento por favor de mujeres violadas, maltratadas, que se han quedado embarazadas involuntariamente» doncs és molt difícil.

CONCLUSIONS

La salut sexual i reproductiva és un àmbit de drets que ha sigut abordat recentment per les institucions. Els drets sexuals i reproductius inclouen un ventall molt ampli de drets que en molts casos són desconeguts per la mateixa ciutadania, especialment migrant, així com per les persones professionals de l'àmbit sanitari. La mancança de dades és una evidència pel que fa a aquesta "ceguera de gènere" dels drets sexuals i reproductius que implica que moltes de les experiències, en moltes ocasions traumàtiques, que experimenten les dones siguin invisibilitzades. És per això, que davant del desconeixement sobre els drets sexuals i reproductius, les institucions públiques tenen un paper fonamental per crear punts d'informació que siguin coneguts i de fàcil accés per la ciutadania. En el cas de Tarragona, aquests recursos són desconeguts en molts casos a través dels mitjans corporatius, sent els mitjans de difusió el "boca a boca" dels propis col·lectius que han accedit als diferents serveis.

Les desigualtats però, requereixen un anàlisi des de una mirada interseccional, per tal de promoure un sistema de salut pública que inclogui la perspectiva de gènere, però també una mirada intercultural que trenqui amb les barreres idiomàtiques. D'altra banda, observem que, l'imaginari col·lectiu relaciona els drets sexuals i reproductius amb un constructe hegemònic de dona que afecta directament a l'exercici i garanties individuals així com a l'establiment de barreres institucionals mitjançant el personal sanitari.

L'augment de les ITS, així com de les denúncies de violència obstètrica, les dificultats en l'accés a la reproducció assistida, etc. requereix d'un reforç del teixit institucional i social que garanteixi la protecció i exercici de la ciutadania dels seus drets sexuals i reproductius així com d'una prioritització de campanyes de sensibilització. És per això que, davant totes les problemàtiques plantejades es planteja crear un "espai segur" a la ciutat de Tarragona que actuï com un centre únic d'atenció a tot tipus d'identitats de gènere, identitats sexuals, etc.

4.4.4. Serveis socials

L'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona (en endavant, IMSST) és l'Organisme Autònom de l'Ajuntament de Tarragona que té per objecte principal:

- a) Posar els serveis socials a l'abast de tota la ciutadania del municipi de Tarragona.
- b) Dissenyar i organitzar les polítiques socials del municipi de Tarragona.
- c) Prevenir i tractar l'exclusió social de les persones, famílies o grups del nostre territori.
- d) Programar, prestar i gestionar els Serveis Socials d'Atenció Primària i els serveis Socials especialitzats de l'Àrea bàsica de serveis socials de Tarragona.
- e) Cercar la formació contínua de les persones professionals i tècniques responsables de l'atenció a persones.
- f) Promoure i establir els mecanismes de coordinació i cooperació entre els serveis socials d'atenció primària, els serveis socials especialitzats del Sistema Català de serveis socials i altres xarxes d'atenció a les persones (sanitària, d'ensenyament, justícia, habitatge, formació d'adults, ...) per tal d'oferir una atenció integral personalitzada a la ciutadania.
- g) Promoure la participació, cooperació i coordinació entre les diferents administracions públiques i les entitats privades, especialment la iniciativa social, amb responsabilitat en matèria de serveis socials dins del municipi de Tarragona, així com vetllar pel bon funcionament de les relacions entre les mateixes.

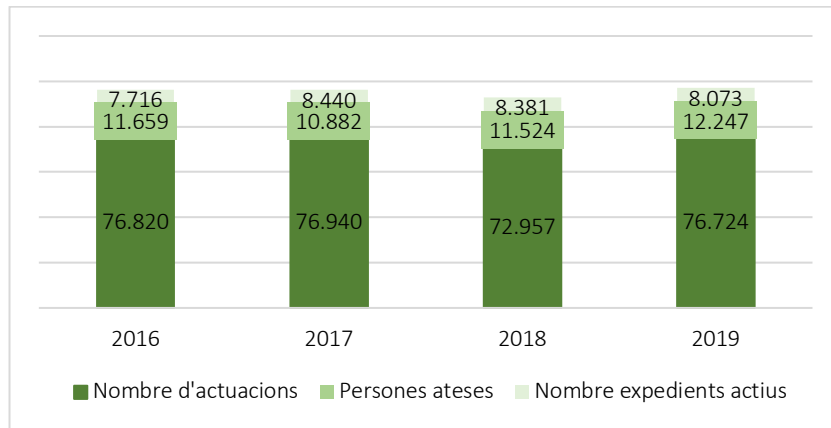
No obstant, l'imaginari col·lectiu sobre Serveis Socials està especialment relacionat amb l'ajuda en casos de necessitats econòmiques de les diferents persones ateses, tal i com ja s'ha analitzat en l'eix d'economia i usos del temps d'acord amb els ajuts d'urgència social i en els casos de violència masclista, donant assistència mitjançant el servei ESIOM, així com a través de la gestió del Servei d'Emergències Socials, sobre el qual ja s'han exposat algunes mancances.

Cal tenir en compte que la perspectiva des de Tarragona com a "Ciutat de drets" implica respondre a les necessitats de la població en un Estat del Benestar més enllà de la cobertura de les necessitats econòmiques de la ciutadania. Implica que les institucions públiques, i en aquest cas a través de Serveis Socials com organisme clau de detecció, desenvolupin polítiques actives per tal de promoure i garantir l'exercici dels drets de la ciutadania en la seva plenitud.

En aquest sentit, més enllà de les dades que ja s'han exposat en els eixos anteriors, s'exposaran dades sobre aquells serveis que incideixen, des del nostre punt de vista, sobre el benestar, la cura i usos del temps de les persones especialment vulnerables.

Pel que fa a l'atenció que es fa des dels serveis socials de l'IMSST, s'observa el següent:

GRÀFICA 166. NOMBRE D'ATENCIIONS REALITZADES PELS EQUIPS BÀSICS D'ATENCIÓ SOCIAL

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

El nombre de persones ateses pels serveis socials ha anat incrementant-se en els últims quatre anys.

Pel que fa a les diferents problemàtiques diagnosticades des dels Equips Bàsics d'Atenció Social respecte a les persones ateses, la majoria d'aquestes tenen relació amb problemes econòmics i d'habitatge, vulnerabilitat social o problemes de salut. S'observa el següent:

TAULA 49. PERCENTATGE DE LES PROBLEMÀTIQUES DETECTADES A LES PERSONES USUÀRIES PELS EQUIPS BÀSICS D'ATENCIÓ

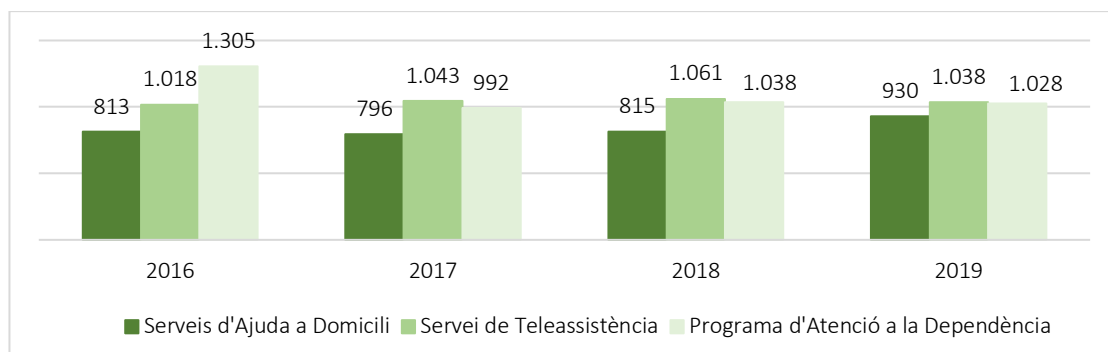
TIPUS DE PROBLEMÀTIQUES	PERCENTATGE (%)
Problemàtiques relacionades amb l'habitatge i la manca de recursos econòmics	33,20%
Problemes de salut, addiccions, dependència, malaltia crònica	20,30%
Mancances socials, mendicitat, aïllament, rebuig social, transeünts	15,70%
Dificultats relacionades amb el treball: atur, manca de formació	12,60%
Discapacitat	9,70%
Altres problemàtiques	4,60%
Dificultats d'aprenentatge, absentisme, inadaptació, fracàs escolar	2,20%
Víctimes/ sospita de maltractaments a dones, infants, gent gran	1,80%

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

Aquestes problemàtiques marquen o haurien de marcar les línies d'acció, programes i ajudes desenvolupades per l'IMSST.

- Programes i ajudes orientades a l'atenció de la dependència

GRÀFICA 167. NOMBRE DE PERSONES BENEFICIÀRIES DELS DIFERENTS PROGRAMES

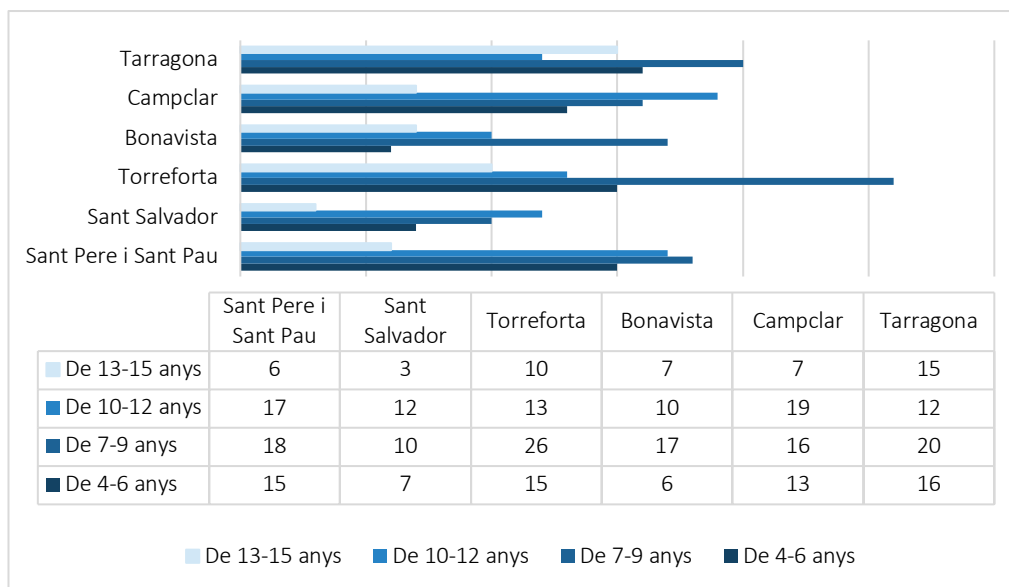

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

La gràfica ens mostra que el nombre de persones ateses en els diferents serveis, s'ha mantingut gairebé estable durant el període de 2016-2019 a excepció del nombre de persones ateses pel programa d'atenció a la dependència l'any 2016, que va ser especialment superior respecte els anys anteriors.

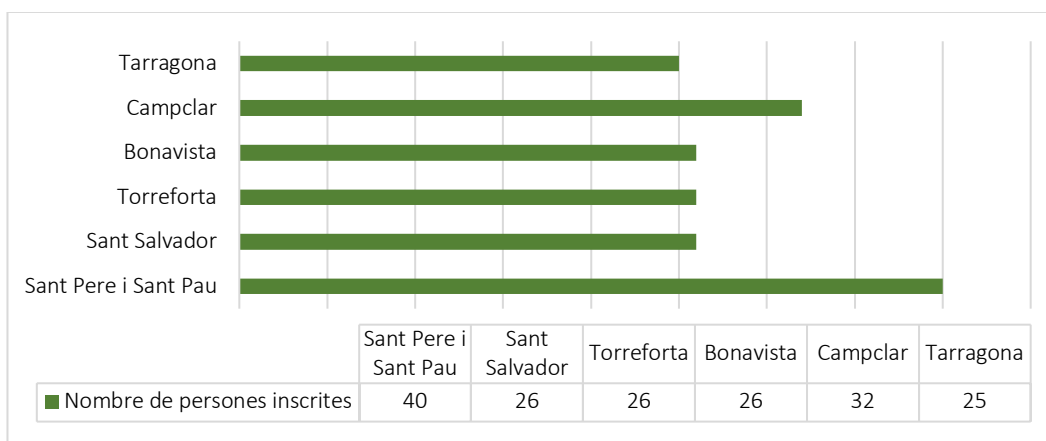
- El Servei d'Atenció Diürna: serveis que faciliten la conciliació

GRÀFICA 168. NOMBRE DE PERSONES ATESES SEGONS EDAT. 2019

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

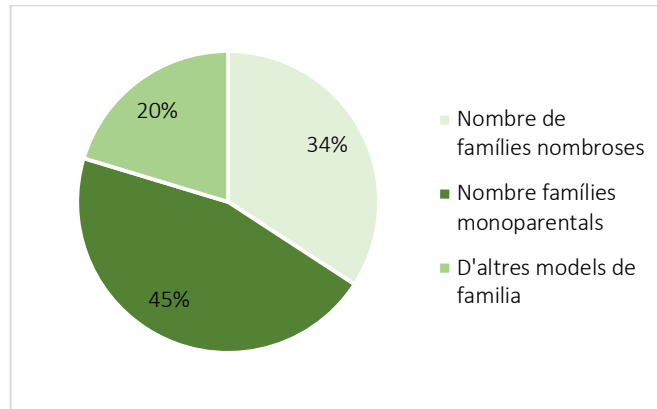
GRÀFICA 169. NOMBRE DE PERSONES INSCRITES EN EL SERVEI D'ATENCIÓ DIÜRNA DURANT L'ESTIU. 2019

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

El servei d'atenció diürna acull un major nombre de nenes i nens dels barris de Torreforta, Sant Pere i Sant Pau i Campclar, els barris on, com hem vist anteriorment les rendes són més baixes. D'altra banda, les nenes i nens en situació de risc que són ateses en major mesura són els i les infants de 7 a 9 anys.

GRÀFICA 170. NOMBRE DE PERSONES ATESES SEGONS TIPUS DE FAMÍLIES. 2019

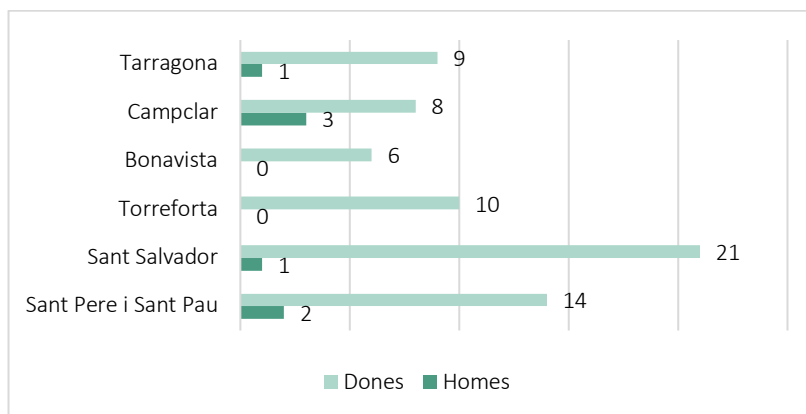
Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

Quant al tipus de família, veiem com les famílies monoparentals i monomarentals representen un percentatge important d'aquestes famílies en situació de risc ateses. Un atenció, que creiem és important per tal de facilitar no només l'atenció de les i els infants, sinó també facilitar la conciliació.

- Serveis d'atenció en famílies en situació de risc
 - Servei d'Intervenció amb Famílies amb Infants i Adolescents en Situació de Risc (SIFAR)

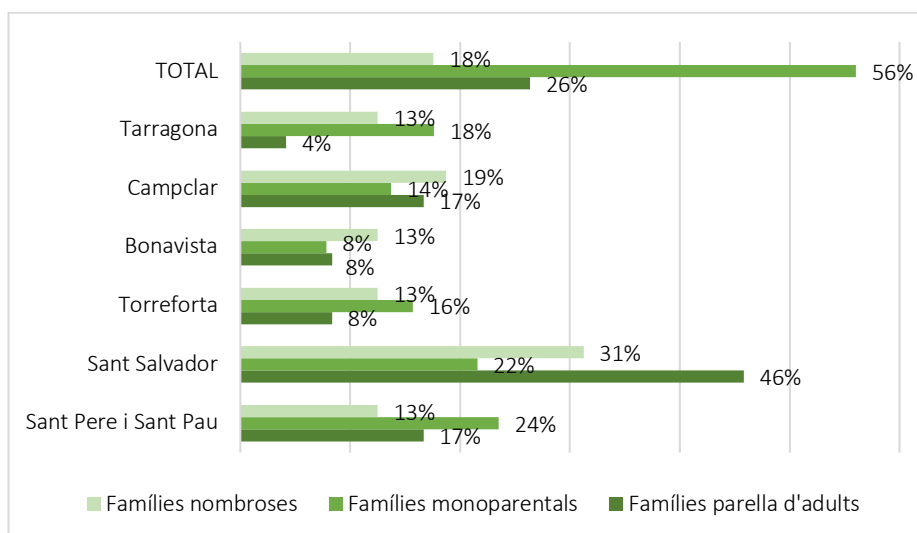
Del total d'infants atesos mitjançant aquest servei, de nou, s'observa que la majoria són infants ateses i atesos en els barris de Sant Salvador, Sant Pere i Sant Pau, Torreforta i Campclar.

GRÀFICA 171. NOMBRE D'INFANTS ATESES I ATESES SEGONS BARRI. 2019

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 172. TIPUS DE FAMÍLIES PER CADA INFANT. 2019

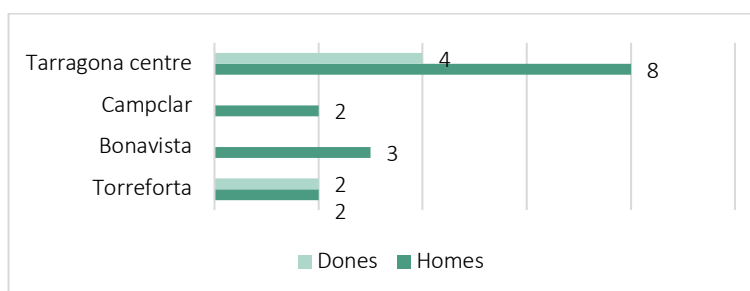

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

La majoria de les nenes i nens atesos són de famílies monoparentals o monomarentals, donant-se una representació majoritària d'aquestes en els barris de Sant Pere i Sant Pau, Sant Salvador, Torreforta i Campclar.

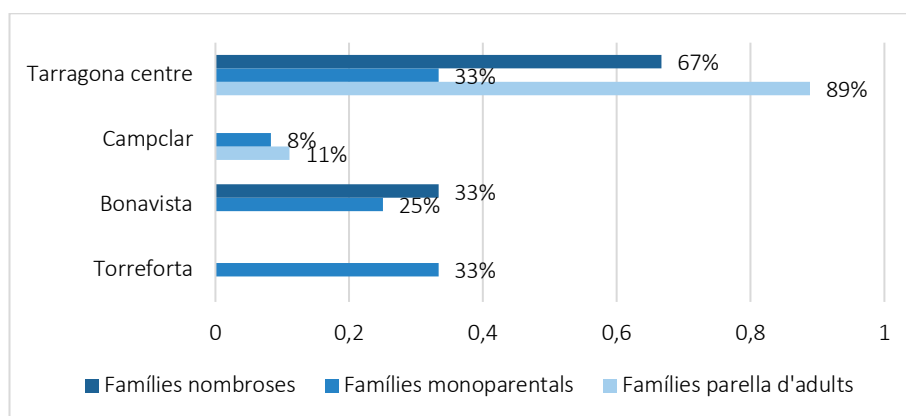
- Servei d'Acompanyament a Adolescents en Situació de Risc

GRÀFICA 173. NOMBRE D'ADOLESCENTS AMB SERVEI D'ACOMPANYAMENT. 2019

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

GRÀFICA 174. TIPUS DE FAMÍLIES PER CADA JOVE AMB SEGUIMENT. 2019

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal de l'any 2019. Elaboració pròpia.

Si bé en el Servei d'intervenció amb infants en situació de risc hem vist que hi havia una majoria femenina (91% nenes i 9% nens), en el cas del Servei d'acompanyament amb adolescents en situació de risc, hi ha una majoria de nois respecte noies (29% de noies i 71% de nois).

No obstant, pel que fa al perfil de les famílies dels i les joves amb servei d'acompanyament per Serveis Socials, de nou, les famílies monoparentals representen la majoria dels casos. Pel que fa als barris, el jovent amb seguiment des de Serveis Socials, resideixen a Tarragona centre.

No obstant, més enllà de tots aquests serveis, s'han detectat una sèrie de mancances que fan sortir a la llum com la implementació d'un model de "Ciutat de drets" que respongui a les necessitats de la ciutadania en la seva plenitud és una utopia.

En primer lloc, pel que fa a la incorporació de la perspectiva de gènere, s'exposa com és l'única institució autònoma que no té pla d'igualtat intern, no obstant cal dir que en l'actualitat està en fase d'elaboració. Pel que fa a la incorporació de la perspectiva de gènere a nivell estructural en el treball diari, des de les entitats feministes es denuncia la manca de compromís quant a la incorporació de mesures que puguin incidir en la cultura de l'entitat com el registre de les persones usuàries del servei més enllà del binarisme de gènere:

Formava part i bé, s'estan creant línies, no? I maneres d'actuar una mica conjuntes, l'únic que aquí, la competència més poderosa, per dir-ho d'alguna manera, serveis socials, no? Aleshores jo quan els hi vaig comentar que si en el registre de serveis socials, poden obrir, com a mínim començar, no? A registrar també altres identitats de gènere, ostres! Des de no perquè l'aplicació no ens deixa, perquè no sé que... Pel que jo tinc entès, hi ha certa estructura que no es gestiona ni es dissenya des de l'Administració pública...

Un registre de les dades desagregades d'acord amb les diferents identitats de gènere que ja estava estipulada com acció en el pla anterior al present, l'any 2012.

D'altra banda, el cos polític exposa com la perspectiva de gènere ha d'incorporar-se més enllà del registre diari, incidint en l'enfoc de les persones professionals vers les persones que atenen:

Jo crec que el que falta es poder incorporar la perspectiva de gènere en els malestars que la gent expressa, vale? Perquè allí la gent et ve amb problemes i malestars, i alguns son objectius en el sentit... és una falta de diners, falta econòmica o problemes de deshaucis o el que sigui. I d'altres no són tant objectius, que visualitzis. Llavors, si tu tens incorporada la perspectiva de gènere pots analitzar tota aquesta situació d'una forma diferent i això no s'incorpora actualment en... en... com se treballa en els Serveis Socials. De fet, s'ha intentat moltes vegades i es dificulta perquè és... és la mirada en un altre, no? És conèixer, entrar en la persona d'una altra manera, això s'ha de parar a fer-ho...

Pel que fa a l'atenció de les persones a través de Serveis Socials, s'exposa com els criteris en la documentació exclouen una part de la població dels diferents recursos de l'IMS. Una exclusió dels Serveis socials que afecta a col·lectius especialment vulnerables com les persones migrants trans o les treballadores sexuals i en general tota la població migrant que, si bé te documentació, aquesta no s'ajusta a la Llei d'estrangera actualment vigent:

Ostres, nosaltres en persones trans que potser es poden apropar al servei, ja et dic jo que vinculació amb serveis socials res, zero, bastant zero. Que potser alguna persona hi cau, però perquè sigui un menor trans que la família ja està vinculada a serveis socials i per allí et reboten alguna cosa. Però persones trans, que sol·liciten serveis socials possiblement no i perquè una de les parts de persones que atenem no estan empadronades al municipi o que a nivell de documentació, crec que això ho vaig comentar l'altra vegada, per llei d'estrangeria, no són regulables i poso el regular pel concepte de documentació. Perquè la persona té documentació, però potser no és justa la llei d'estrangeria territorial, aleshores, no els atendran els serveis socials.

Per exemple, per temes racials, o per temes nacionals, per temes que una part de les treballadores sexuals potser poden ser trans, indocumentades entre cometes, perquè document tenen passaport, però al ser persones no nacionals, que possiblement visquin a Tarragona però treballin fora, no disposen d'un padró, perquè no hi ha un contracte de lloguer legal, aleshores la pilota es fa molt gran. Aleshores als serveis socials no s'aproparà, segurament. Perquè et demanaran un requisits per a poder accedir i ser beneficiàries

Tot això comporta que es plantegi ja no només la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere a l'IMS, sinó la necessitat d'un canvi estructural que permeti incorporar una mirada més propera i empàtica amb la diversitat de realitats per tal de donar cobertura a les necessitats del total de ciutadania:

Realment cal aquesta mirada de gènere, implementar-la a serveis socials?

I de personalitats, i que no tothom té les mateixes realitats, quan al seu gènere o quan aquesta realitat de gènere. Que dic, que bé, que m'imagino que l'estructura estàtica ha de funcionar fins un...deu funcionar i funcionen fins a un cert punt, però després hi ha altres realitats, que potser no sé si aquesta estructura, es podria moldejar, modificar, fer excepcions en situacions un poc crítiques moltes vegades

En aquest sentit, creiem important exposar que un 7,5% de les dones i un 9,5% dels homes que han contestat a l'enquesta dirigida a la ciutadania exposen que Serveis Socials no han donat resposta a les seves necessitats o dels seus familiars, mentre que el 8,8% de les dones i el 9,5% dels homes exposen que si que han respost a les seves necessitats o dels seus familiars.

CONCLUSIONS

Si bé l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona (IMSST) és l'organisme municipal que respon a les necessitats de la població mitjançant els diferents ajuts, recursos i serveis que s'han analitzat, a través dels diferents grups de discussió s'han evidenciat una sèrie de mancances que desprotegeixen a part de la ciutadania.

En primer lloc, pel que fa al compromís amb la igualtat de gèneres, tot i les accions i mesures previstes en el II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018), Serveis Socials és l'únic organisme autònom que no ha implementat un pla d'igualtat intern, així com no fa un registre desagregat de les persones usuàries més enllà del binarisme de gènere.

En aquest sentit, les dades evidencien una manca d'enfoc i anàlisi interseccional que permeti fer una cartografia sobre els col·lectius més vulnerables de la ciutat de Tarragona. Una problemàtica però, respecte a la manca de dades actualitzades o indicadors de gènere que es dona a nivell estructural a l'Ajuntament de Tarragona.

D'altra banda, l'atenció de les persones basada en l'estatus de ciutadania i la "burocratització" de les diferents ajudes i recursos, genera "criteris selectius" que exclouen a una part de la població tarragonina especialment vulnerable com són la població migrant o les treballadores sexuals.

4.4.5. Esports

L'àmbit de l'esport ha estat tradicionalment un sector especialment masculinitzat que ha exclòs i discriminat sistemàticament a les dones i persones LGTBI. La practica esportiva es conceptualitzada des de l'àmbit de la salut, les pràctiques educatives, però també des dels usos del temps associats a la realització d'activitats d'oci i lleure.

Si bé les reivindicacions feministes, així com l'adopció d'una perspectiva de gènere en els diferents àmbits de la vida diària, com l'esport, han permès avenços significatius quant a la representació femenina en l'esport, ja sigui com un pràctica de lleure o professional, encara avui dia es donen desigualtats de gènere:

- Menor participació en la pràctica esportiva fruit dels rols i estereotips de gènere que s'hi associen, així com donat la distribució desigual dels usos del temps entre dones i homes.
- Segregació de la pràctica esportiva fruit dels estereotips de gènere que construeixen "esports de nois" i "esports de noies".
- Hipersexualització de la pràctica esportiva¹² femenina, amb independència que hi hagi també una pràctica per part d'homes.
- Exercici de violència masclista contra aquelles dones que ocupen llocs tradicionalment masculins (ex: arbitratge).

Aquesta ceguera de gènere ha sortit a debat en els diferents grups de discussió, en els quals es van comentar les discriminacions per gènere que es donen en l'esport i el biaix de classe o edat existents:

Quan parlem d'esport i el gènere, és nul. A veure, aquest discurs no existeix, és inexistent, perquè sembla que les dones i l'esport siguin un luxe, o una cosa d'elit, ni és d'elit ni de luxe. L'esport és necessari en totes les etapes de la vida, i per tant, les dones, des de que són nenes fins que són dones molt grans, tenen tot aquest dret a fer esport, i que estigui contemplat a dintre d'un pla local. Contemplat en tots els seus apartats, i en totes les edats, perquè per cada edat hi ha un esport, i això s'hauria, seriosament i inclòs aquelles persones, aquelles dones, que podrien despuntar amb un esport i que és un esport que potser, no hi tenen accés econòmic o l'economia els hi impedeix, aquestes dones haurien d'estar contemplades a un pla local d'esports, de dona i esports.

D'altra banda, surten a la llum les discriminacions que el col·lectiu trans experimenta quant per edat, els equips ja no poden ser mixtos i entren en el binarisme de gènere. Aquesta "classificació" binària limita, e inclús en molts casos elimina, les possibilitats de practicar dels diferents esports.

Context general

Recentment, l'Observatori Català de l'Esport i l'Observatori de la Igualtat de Gènere de l'ICD, han publicat dades sobre les dones i l'esport (Institut Català de les Dones, 2021).

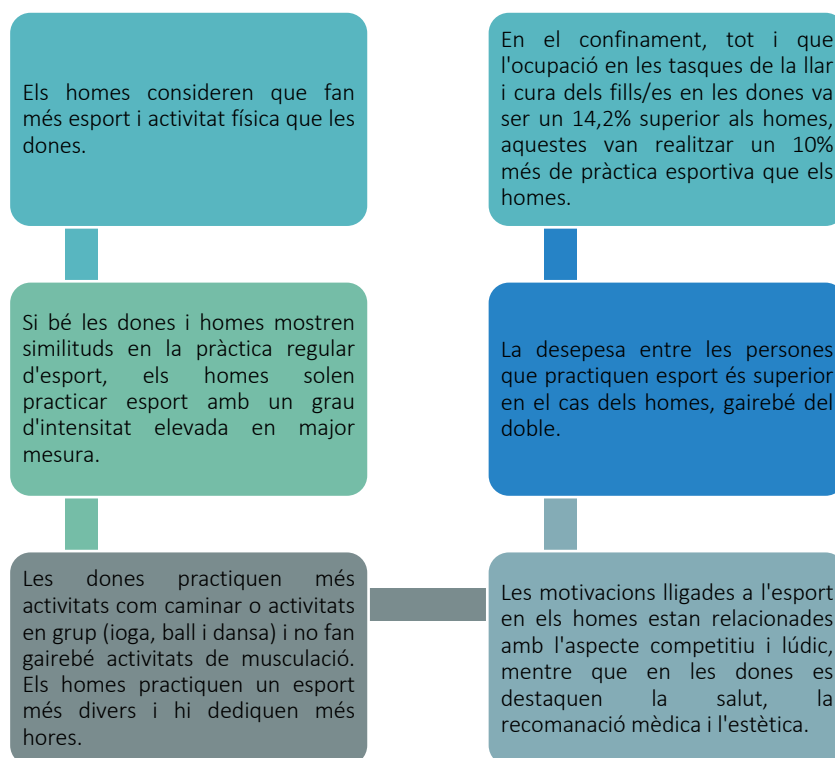
- Hàbits i pràctiques esportives en la vida quotidiana

Tal com es va deixar veure en l'Enquesta sobre Usos del Temps de l'any 2013, les dones dedicaven 40 minuts de mitjana a la pràctica diària d'esports i activitats a l'aire lliure, mentre que els homes

¹² Recent és el cas de la sanció imposada per la Federació Europea de Handbol a la Selecció noruega davant el canvi de les jugadores del biquini reglamentari per unes malles curtes (EFE, 21 de juliol de 2021).

en dedicaven de mitjana 53 minuts. No obstant, les dades estadístiques obtingudes mitjançant l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya de l'any 2019, mostren el següent:

GRÀFICA 175. LA PRÀCTICA ESPORTIVA SEGONS GÈNERE

Font: Dones en l'esport (2021), Institut Català de les Dones. Elaboració pròpia.

D'altres dades que aporta l'estudi realitzat per l'Institut Català de les Dones és que la pràctica esportiva a nivell escolar i universitari fora de l'àmbit de la competició s'ha anat igualant en aquests darrers anys, a excepció de la pràctica esportiva de competició entre les dones universitàries que és clarament minoritària respecte els homes (9% dones i 91% homes).

Pel que fa a la pràctica de la competició, les dones no només segueixen sent una minoria respecte els homes, sinó que practiquen esports socialment considerats femenins i no tant valorats a nivell de reconeixement econòmic i social, com ball, gimnàstica, patinatge, etc., doblant els homes federats que es troben en aquests esports. Del total de llicències federatives a Catalunya, l'any 2019 un 75% eren homes front un 25% de llicències federatives atorgades a dones.

Per últim, respecte a la professionalització, tal i com s'ha pogut veure en la gràfica sobre les matriculacions en FP, les dones no escullen les activitats fisicoesportives com àmbit formatiu. Si bé és cert que l'evolució de la presència femenina com a personal tècnic esportiu des de l'any 2005 fins el 2020 ha augmentat any rere any, les dones representen només el 20% de les persones tècniques esportives. Aquesta menor formació tècnica en esports, així com els estereotips de gènere, la manca de visibilitat de referents femenines, entre d'altres desigualtats, condicionen que les dones es dediquin laboralment menys a l'esport.

L'esport a Tarragona

Pel que fa a la legislació vigent quant a l'àmbit esportiu, en l'art. 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, s'estableixen una sèrie de directius pel que fa a les polítiques esportives i que són d'aplicació a l'ens municipal:

1. Les polítiques esportives s'han de planificar d'acord amb el que estableix l'article 1 i, en concret, han de:
 - a) Garantir la igualtat efectiva de dones i homes per a practicar activitat física i esport, tant de lleure com de competició, a tots els nivells, inclosos els científics, tècnics, de control de les competicions, serveis mèdics i altres d'atenció a esportistes, de lideratge i de projecció i representació social.
 - b) Fomentar la incorporació, la participació i la continuïtat de les dones en l'esport en totes les etapes de la vida, i incloure programes de conscienciació i foment de la presència de dones en els òrgans de decisió esportius i de dirigents esportives.
 - c) Incorporar indicadors de perspectiva de gènere en els diferents àmbits de l'esport a Catalunya.
 - d) Elaborar protocols i mecanismes de prevenció i actuació davant de la violència masclista en la pràctica esportiva i en l'esport en general.
 - e) Fomentar i protegir el model d'esport en edat escolar per a promoure i facilitar l'accés d'infants i joves a les activitats físiques i esportives, sota criteris de coeducació en valors, inclusió, cohesió social i lluita contra les desigualtats, amb l'objectiu de formar persones compromeses amb la societat i amb el foment de la igualtat entre homes i dones.
 - f) Fomentar el patrocini i la difusió en els mitjans de comunicació d'activitats esportives en què la participació de les dones sigui minoritària, i fixar els ajuts públics destinats a les modalitats esportives practicades majoritàriament per dones.
2. Les polítiques esportives han de tenir en compte els aspectes següents:
 - a) Són factors rellevants per a la concessió d'ajuts, premis i subvencions a les entitats esportives la promoció d'una oferta d'activitats esportives per a infants que sigui equilibrada pel que fa a la perspectiva de gènere, i també l'aplicació de mesures internes per a facilitar la participació de les dones en els llocs de direcció d'entitats i clubs.
 - b) Les administracions esportives catalanes no poden participar ni concedir cap tipus d'ajut a programes o activitats esportives que siguin sexistes o discriminatoris per raó de sexe.
 - c) Els estudis i les recerques en l'àmbit de les ciències de l'activitat física i l'esport promoguts per les administracions esportives catalanes o subvencionats amb diner públic han d'introduir l'estudi de les diferències i les desigualtats entre dones i homes, per a ampliar i aprofundir el coneixement sobre les realitats, les expectatives, les necessitats i les aportacions de les dones a l'esport en totes les etapes de la vida.
 - d) L'educació en l'esport ha d'incloure de manera preferent el principi de coeducació i ha de fomentar la formació en valors coeducatius tant dels professors d'educació esportiva com de les persones que fan de monitors, entrenadors i tècnics, mitjançant activitats formatives i programes de formació continuada.
 - e) Elaborar programes i materials didàctics per a fomentar l'esport de lleure i l'esport en edat escolar igualitaris i amb valors socials, i promoure la visibilitat de les dirigents esportives, esportistes i entrenadores d'elit.
 - f) Equiparar premis i beques d'un mateix esport entre homes i dones.

No obstant, *ex ante* de valorar quines són les polítiques esportives de la ciutat, les dades ens permeten afirmar que existeix una oferta i demanada esportiva a la ciutat de Tarragona nombrosa, tal és així que existeixen un gran nombre d'associacions i entitats esportives:

TAULA 50. OFERTA ESPORTIVA DE LA CIUTAT

ASSOCIACIONS I ENTITATS ESPORTIVES	
Clubs esportius	99
Grups excursionistes i d'aventura	12
Federacions Esportives	25

Font: Directori d'associacions i entitats de l'Ajuntament de Tarragona (2021). Elaboració pròpia.

La Conselleria d'Esports de l'Ajuntament de Tarragona i el Patronat Municipal d'Esports promouen una oferta esportiva múltiple i variada, posant a disposició del veïnat, les entitats i clubs tarragonins les instal·lacions esportives municipals a uns preus públics en què poden practicar diferents esports com futbol sala, bàsquet, activitats de piscina i gimnàs, entre d'altres.

En aquest sentit, el Patronat Municipal d'Esports de Tarragona gestiona les següents instal·lacions:

- Complex esportiu de Campclar
- Complex esportiu de Bonavista
- Complex esportiu de Riu Clar, Torreforta, Icomar
- Complex esportiu de Sant Pere i Sant Pau
- Complex esportiu de Sant Salvador
- Complex esportiu de la Part baixa i Serrallo

A través del Patronat Municipal d'Esports, s'organitzen un seguit d'activitats adreçades a la ciutadania, en que es pot practicar esport com a abonats o participar com a cursetistes en les diferents pràctiques esportives programades. Les diferents activitats esportives que s'ofereixen al conjunt de la ciutadania són activitats aquàtiques, activitats físiques i activitats populars.

- Activitats aquàtiques: algunes de les diferents activitats que es realitzen són curses de natació per a les nenes i nens en les diferents etapes del cycle vital i també per persones adultes, aquaeròbic, aquagim, tecnificació, així com activitats específiques per a persones amb alguna diversitat funcional com persones amb fibromiàlgia.
- Activitats físiques: estan més dirigides a la pràctica esportiva de gimnàs tals com crossfit, cardio box, o d'altres com cursos de ioga, step o zumba, entre d'altres activitats de condicionament físic.
- Activitats populars: algunes de les faciliten l'exercici físic i la realització d'activitats de lleure en grup són una bicicletada popular, caminada popular, tornada municipal de futbol sala, etc.

D'altra banda, parlar sobre esport per al conjunt de la ciutadania implica, en moltes ocasions, invisibilitzar aquells col·lectius que, donat les experiències de vida diferenciades necessiten d'unes accions adaptades a les seves particularitats.

En aquest sentit, el Patronat Municipal d'Esports de Tarragona ofereix un "Esport adaptat" per a les persones que tinguin alguna diversitat funcional física, sensorial i intel·lectual. Més enllà de les activitats aquàtiques que s'han exposat anteriorment, les diferents entitats que ofereixen la realització de pràctica esportiva al col·lectiu són: Pàdel amb tu, Club CEPACET, Associació Provincial de Paràlisi Cerebral de Tarragona, Club de Natació Tàrraco, Acell, Club Esportiu Solc i Fundació Estela.

No obstant, des de les entitats que treballen amb el col·lectiu amb diversitat funcional, concretament amb problemes de salut mental, denuncien que aquesta practica esportiva no arribi a tot el col·lectiu. Així doncs, s'exposa la necessitat que l'aposta i el compromís de l'Ajuntament vers el foment de la pràctica esportiva per a la ciutadania tarragonina amb problemes de salut mental, sigui també econòmica:

Nosaltres hem tingut la sort del Club de tennis, no? Els nostres companys poden accedir allí, dues vegades a la setmana per fer... per practicar tennis i pàdel. També tenim la sort amb les condicions... el club de tennis paga les quotes per a que els companys puguin participar i tant assisteixen noies com nois, val? I penso que és molt important promoure, no? Però clar, necessitem de recursos, no? Aspecte de... a vegades no és diners, és poder que les persones puguin accedir perquè moltes tenen pensions molt petites o no estan treballant i és molt important com deia la Carina que per a tots en general, no? Perquè també les famílies més vulnerables, que ja parlarem més endavant, també aquests nens no tenen accés a certes activitats extra-escolars, no?

Al mateix temps, existeix el programa Gent Gran Activa, gestionat per Serveis Socials, que ofereix una varietat d'activitats esportives, culturals, idiomàtiques, etc. per la gent gran de la ciutat de Tarragona.

I en sectors més concrets fan mesures més... per exemple, la gent gran activa és un programa de l'Ajuntament de Tarragona que si que fomenta que la gent gran, la gent jubilada, tinguin una vida activa i saludable, no? És una cosa... que no té res a veure en els usos del temps però parlàvem una mica dels usos del temps, no? Intentes fomentar... és més concret i no se què però, funciona molt bé aquest programa.

A l'inici d'aquest apartat, s'ha exposat com la pràctica esportiva està marcada per la segregació de les diferents activitats esportives, fruit del foment d'un imaginari col·lectiu sobre esports "masculins" associats a la força, agilitats físiques, competitivitat, etc. i esports "femenins" associats a la bellesa, delicadesa, coordinació, etc. La divisió sexual existent en la pràctica esportiva, a la vegada retroalimenta que l'oferta esportiva per a les dones, especialment en l'etapa juvenil i adulta, sigui especialment escassa. En aquest sentit, si bé l'oferta esportiva de la ciutat de Tarragona és elevada donat que hi ha 77 clubs esportius que a la ciutat, es detecten mancances per la continuïtat de la practica esportiva en les dones:

Si, si, en la ciudad de Tarragona. Te vas a... Granollers... y cada ciudad tiene una potencia en un deporte determinado y Tarragona me sabe muy mal decirlo, pero Tarragona no tiene ese empoderamiento en lo que es el deporte general pero lo que es el femenino... desastrosamente es lo que dice (...) ¿no? Sobre todo, cuando se llega al tema adolescente o te tienes que ir a fuera, te tienes que ir a un Barcelona... o... te quedas sin jugar. De hecho, me sabe muy mal porque es una anécdota personal eh... yo mi niña hacia básquet y, al final, viendo la carencia que hay del básquet femenino eh... tenía entre básquet y baile y yo al final también insistí para que cogiera baile. Porque yo he padecido esto y josti! Se va a encontrar con... (...) En cambio el crío que juega a hándbol m... tiene una posibilidad muchísimo más amplia. Es duro, pero es una realidad que se contempla...

Una evidència d'aquesta problemàtica en la continuïtat que ja s'ha exposat, entre moltes altres, amb les jugadores d'escacs federades a Tarragona. Aquestes, si bé representen un 8% del total, un punt més que al conjunt de Catalunya, tenen que enfrontar-se ja no només a les dificultats de ser una minoria dintre d'aquesta disciplina, sinó a l'abandonament prematur quan arriben a l'ESO i batxillerat que es dona en més nenes respecte nens (Salat, 22 de desembre de 2020).

No obstant, el Patronat Municipal d'Esports té un compromís amb el foment de l'esport femení, no només com una pràctica lúdica i d'oci, sinó en l'àmbit competitiu. Aquest compromís es mostra en primer lloc amb el marc normatiu intern, ja que des de l'entitat és compta amb un pla d'igualtat. El Pla de Gènere i Igualtat d'Oportunitats del Patronat Municipal d'Esports de Tarragona (2020-2023) estableix, entre algunes de les seves accions, polítiques d'impacte en la ciutadania tarragonina:

GRÀFICA 176. POLÍTQUES D'IMPACTE EN LA CIUTADANIA PREVISTES EN EL PLA DE GÈNERE I IGUALTAT D'OPORTUNITATS DEL PATONAT D'ESPORTS

Acció 2.1. Portar a terme projectes i campanyes de promoció de la igualtat d'oportunitats en l'àmbit extern.

Acció 2.2. Recollir i analitzar dades desagregades segons gènere de forma sistemàtica.

Acció 2.4. Informes d'impacte de gènere.

Acció 2.5. Establir un criteri comú que permeti el canvi de nom de les persones trans en la documentació pròpia de l'organització independentment que s'hagi realitzat el canvi de nom legal.

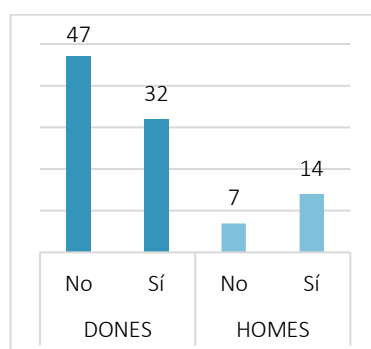
Font: Pla d'Igualtat de Gènere i Oportunitats del Patronat Municipal d'Esports de Tarragona. Elaboració pròpia.

Malgrat tot, el compromís no només ha de ser una voluntat d'igualtat formal, sinó també d'igualtat real. És aquesta manca d'igualtat real precisament el que perceben els diferents col·lectius que han participat als grups de discussió i que destaquen aquest "valor afegit" que se li atorga a l'esport masculí general i també local.

Un imaginari col·lectiu que, no obstant, des de la Conselleria de Polítiques d'Igualtat de l'Ajuntament de Tarragona s'ha intentat modificar a través de l'audiovisual "Més que una medalla" que visibilitza les desigualtats de gènere que han de superar les esportistes d'elit i on han participat esportistes olímpiques de la ciutat. També mitjançant la Conselleria de Joventut de l'Ajuntament amb col·laboració amb el departament d'estudis de Comunicació de la Universitat Rovira i Virgili a través del Cicle de cinema documental "Gènere i joves, en primer pla" on s'ha parlat d'esport i seguretat a l'espai públic visibilitzant el món del bàsquet femení.

Una percepció de manca d'igualtat d'oportunitats que també es percep per part de la ciutadania tarragonina que ha contestat al qüestionari ja que, quan se'ls hi pregunta si creuen que les dones i el col·lectiu LGTBIQ+ tenen les mateixes possibilitats de practicar l'esport local s'observa el següent:

GRÀFICA 177. IGUALTAT D'OPORTUNITATS EN LA PRÀCTICA ESPORTIVA LOCAL EN LES DONES I EL COL·LECTIU LGTBI

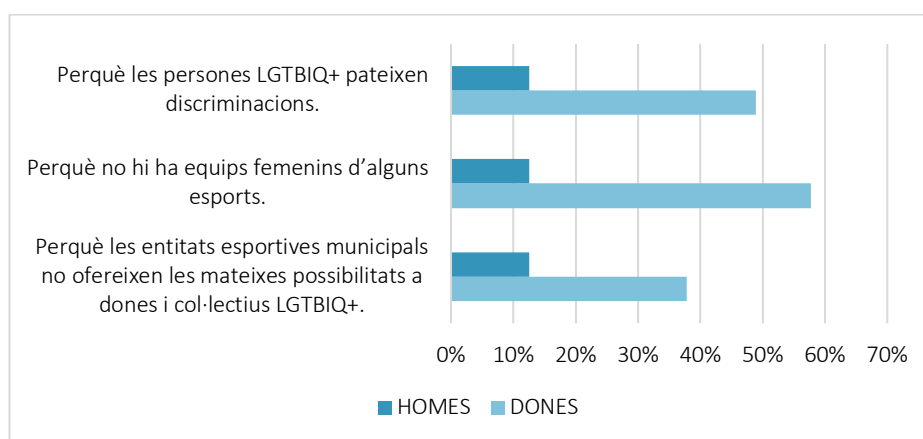
Font i elaboració pròpia.

El 59,4% de les dones i el 33,3% dels homes que han contestat l'enquesta afirmen que les dones i el col·lectiu LGTBIQ+ no tenen les mateixes possibilitats de practicar l'esport local que d'altres

col·lectius. En canvi, un 40,5% de les dones i un 66,6% dels homes, creuen que ambdós, dones i col·lectiu LGTBIQ+, tenen les mateixes possibilitats de practicar l'esport local a la ciutat de Tarragona. En aquest sentit doncs, s'observen diferències per gènere sent que, mentre una majoria de dones creuen que no hi ha igualtat d'oportunitats entre els col·lectius mencionats, en el cas dels homes, la majoria opinen que sí.

Quan es planteja que identifiquin el motiu d'aquesta manca d'igualtat d'oportunitats de les dones i col·lectiu LGTBIQ+ per la practica de l'esport local, si exclouem el total de persones que han deixat en blanc aquesta pregunta (34 dones i 13 homes), s'observa el següent:

GRÀFICA 178. PROBLEMÀTIQUES ASSOCIADES A LA MANCA D'OPORTUNITATS DE LES DONES I EL COL·LECTIU LGTBI

Font i elaboració pròpia.

Han contestat a aquesta pregunta un 57% de les dones i un 38% dels homes que han contestat al qüestionari. Si tenim en compte només aquestes persones que han respost a la pregunta, el 58% de les dones i el 63% dels homes que han contestat a aquesta pregunta, opinen que l'origen de les desigualtats en la pràctica de l'esport local es produeix per la manca d'equips femenins en alguns esports. La següent opció més escollida per un 49% de les dones i el 38% dels homes és que les persones LGTBIQ+ pateixen discriminacions, mentre que un 38% de les dones i un 13% dels homes creuen que les entitats esportives municipals no ofereixen les mateixes possibilitats a dones i el col·lectiu LGTBIQ+.

És per això que es planteja la necessitat d'enfocar les polítiques locals en la sensibilització i visibilització de l'esport femení així com el foment de la major participació de les dones, unes exigències que estarien orientades al previst en l'art. 30 de la Llei 17/2015, 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, que ja s'ha exposat anteriorment. És en aquest últim objectiu on es destaca la importància del finançament públic:

Hi ha dos plans: per una part el treball per a visibilitzar i que això també ajudaria a sostenir aquestes vocacions i clar, que les nenes o sigui, també es plantegin jo vull ser com... es que al final necessites aquestes referents. Però es que llavors... esta la part que necessàriament tindrem que recolzar, no sé jo, com ja he dit, no tot són diners, però amb més diners als clubs. Els clubs tenen que veure que el treball mereix la pena, però tampoc hipotecant... que ja cap entitat esportiva té... molt romanen a final de mes o fi d'any com per a que es gastin molt amb l'esport femení. El que passa es que en molts casos en lloc de perdre X, no fa falta entrar en detalls econòmics, però és evident, perdre 2X i llavors, a més... o acompanyem una mica en aquesta línia juntament amb lo que deia (...) de visibilitzar l'esport femení i apostar, es que l'esport en competició si que tenim

És a partir d'aquí quan es planteja la necessitat d'incidir en les bases de les subvencions per les diferents entitats esportives locals, una pràctica que ja està prevista en l'art. 2.a. de la Llei

17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes. Uns requisits de gènere que, si bé es comencen a contemplar en les bases de la convocatòria per l'atorgament de subvencions per a activitats i la promoció esportiva local, són insuficients i escassos sent que només es fa referència a l'impacte de gènere en les activitats relacionades amb la salut i seguretat:

La convocatòria determinarà la puntuació assignada a les entitats tenint en compte els criteris que es relacionen i sens perjudici de que en pugui determinar d'altres:

a) *Impacte esportiu, social i de gènere.*

Un altre punt de la divisió sexual de la pràctica esportiva i el binarisme de gènere són les discriminacions que el col·lectiu trans experimenta amb els equipaments públics o dels propis clubs com els vestidors, banys, etc. o la pràctica esportiva en el procés de transició. És per això, que s'exposa la necessitat que, en allò que tinguin competència l'Ajuntament o les diferents entitats esportives, es pugui donar un canvi:

A Barcelona conec algun lloc que sí que funciona. També bé, em consta ja que hi ha molts bars, que també posen banys mixtos i així per la mateixa part per alguna cosa pública que és fer un esport a un club i no tenir aquesta comoditat... és bastant complicat. I després, quan no tens el DNI canviat, que tens que esperar-te dos anys, tampoc... o sigui, si jo faig un canvi de femení a masculí, fins que jo no tingui el DNI, no puc jugar a... no poden entrar a cap club, sinó és femení. Aleshores estic fent la transició, on porto ja igual un any i mig que la meva figura per a res és d'una dona i em fan obligadament, pertànyer a un club femení. Doncs, no sé, hauria d'haver una miqueta més de llibertat no, i per exemple, als cinc o sis mesos, en el servei aquest, es pot obtenir la targeta sanitària

Per últim, davant la manca de dades desagregades que ens permetin fer una diagnosi sobre la practica esportiva a la ciutat, una da les propostes que es fan és la creació d'un mapa que senyali els diferents espais de la ciutat que s'utilitzen per la pràctica de l'esport de les dones i col·lectiu LGTBI, per tal que així, davant la ceguera de gènere, es pugui fer una cartografia sobre la realitat esportiva de les dones i col·lectiu LGTBI més enllà de la practica en les diferents instal·lacions esportives:

Hi ha una qüestió que crec que sí que s'està fent en altres llocs, que és fer també com un petit mapa de l'esport que es practica al carrer també, no? I com les dones, no? S'apropien dels espais o les permeten apropiar-se dels espais (...) i també, una qüestió seria que, de la mateixa manera que s'ha fet amb el protocol d'oci nocturn, hi ha un protocol que potser també, no? S'hauria de buscar la complicitat, no? De gimnasos i altres espais en els quals es practica esport i també fer com aquesta reflexió, no?

CONCLUSIONS

Les dades analitzades ens mostren que, tot i que les dones cada vegada practiquen més esport, tant com una pràctica d'oci com competitiva, les desigualtats de gènere segueixen presents. El "valor afegit" que adquireix la pràctica esportiva masculina, la influència dels usos del temps en la pràctica esportiva femenina, l'exclusió del col·lectiu trans quan no són construïts des del binarisme de gènere, la segregació esportiva, etc. dibuixen un marc androcèntric d'opressió tant a nivell macro, com micro en la ciutat de Tarragona.

Si bé en el marc local existeix un compromís institucional per la promoció de l'esport femení que es reflecteix en el pla de gèneres i igualtat d'oportunitats del Patronat d'Esports, així com per donar cobertura a les necessitats del col·lectiu trans i la visibilització de representants femenines en l'esport, la múltiple oferta esportiva no fa que aquesta sigui diversa ni doni resposta a les necessitats dels diferents col·lectius.

D'altra banda, la manca de dades desagregades no només per gènere, sinó d'altres variables com la nacionalitat, origen o zona de residència, etc. ens impedeixen conèixer si l'actual oferta esportiva a la ciutat és accessible al total de la ciutadania amb independència de la classe social, zona de residència, etc.

En aquest sentit, és important destacar que en l'elaboració del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018) es gaudia d'un major nombre de dades que actualment respecte al perfil de les persones que participaven en les diferents activitats esportives.

Per últim, pel que fa a l'oferta formativa que s'exposa en la Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona no ha variat substancialment.

4.4.6. Vida associativa i política

El gènere ha estat tradicionalment una font d'exclusió de la participació social i política de les dones. Aquest, com un espai propi de la vida pública, sistemàticament ha invisibilitzat i exclòs a les dones fruit dels rols de gènere. Uns espais que, no només estan masculinitzats des d'un punt de vista quantitatiu, sinó que, a més, han deslegitimat la participació de les dones creant un sistema d'estatus dintre de la política (Ajuntament de Sabadell, 2018).

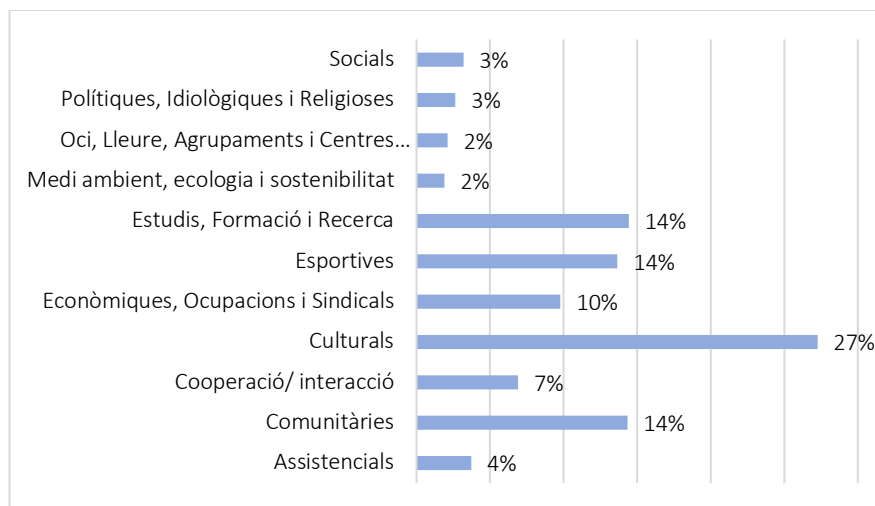
Pel que fa a la participació en la vida política en sentit formal, lo cert és que a través de la lluita feminista s'han anat conquistant espais de poder i introduint modificacions legislatives com el sistema de quotes com a sistema paritari, el que ha "obligat" a un canvi en l'estructura de poder polític. No obstant, aquesta major paritat, que no igualtat, no es dona en d'altres col·lectius com les persones amb diversitat funcional, col·lectiu LGBTI, persones racialitzades, etc. que, encara avui dia, són excloses de la vida política (Liñera, 2009).

D'altra banda, les entitats i associacions són un motor de transformació sociopolítica que tenen un paper fonamental en l'impuls de les polítiques públiques. A través de la creació d'espais de participació ciutadana, és imprescindible fomentar espais de debat que representen la diversitat i pluralitat de la ciutadania.

En aquest sentit, a Tarragona, el ventall d'associacions i entitats de la ciutat és molt variat i divers.

D'acord amb les dades del registre de municipal d'entitats de l'any 2021:

GRÀFICA 179. ASSOCIACIONS I ENTITATS SEGONS ÀMBIT. TARRAGONA 2021

Font: Directori d'associacions i entitats de l'Ajuntament de Tarragona (2021). Elaboració pròpia.

Tal com es pot veure en la gràfica, el ventall d'entitats i associacions és molt ampli. No obstant, la majoria del teixit associatiu de la ciutat està constituït per aquelles de tipus cultural (27%) així com d'Estudis, Formació i Recerca, Esportives i Comunitàries (14%, cada una respectivament).

En aquest sentit, quant a la ciutadania se'ls hi pregunta si coneixen quines associacions hi ha a la ciutat. el 48,1% de les dones i el 47,6% dels homes afirmen desconèixer quines són les diferents associacions locals, mentre que el 51,8% de les dones i el 52,3% dels homes afirmen conèixer les diferents associacions. Al mateix temps, algunes de les persones que afirmen conèixer

associacions locals exposen que “tot i que en conec algunes, segur que no les conec totes perquè n’hi ha moltes”.

Si bé en la diagnosi del Pla Local anterior mitjançant l’Estudi sobre Participació Ciutadana 2009-2010, realitzat per un equip d’investigadors/es de la Universitat Rovira i Virgili es va poder analitzar la presència femenina i masculina en les diferents entitats, actualment no es disposa d’informació actualitzada al respecte. No obstant, en aquest mateix estudi, s’exposava el següent pel que fa a l’any 2009:

En les entitats de Tarragona hi ha major presència masculina en general, encara que en un 36,6% de les entitats, les dones suposen la meitat dels seus associats i en un 26,3% d’entitats la presència de dones associades supera el 50% del total de socis. Entre les entitats més masculinitzades destaquen les entitats esportives, que, en un 72,7%, tenen més homes que no pas dones entre els seus associats. Major presència de dones trobem en els casos de les entitats de defensa dels col·lectius concrets (que agrupen les associacions de dones) (un 37% d’entitats amb més del 50% de dones) i les entitats de recerca, solidaritat i ecologia (un 37,5% d’entitats amb més del 50% de dones). Les entitats veïnals són les que presenten un major equilibri en la composició de gènere entre els seus associats: un 74% d’aquestes entitats té un 50% de dones (Belzunegui, Dueñas, Maza i Pujadas, 2010).

Les associacions, col·lectius o entitats de caire social feministes s’integren dintre de la tipologia Comunitàries. D’acord amb el registre oficial, hi ha 31 associacions feministes a la ciutat, sent aquestes múltiples i diverses. En aquest sentit, ens pareix destacable des d’una mirada interseccional, l’existència de les associacions de dones jubilades i pensionistes, de dones gitanes, de dones àrabs o del col·lectiu LGTBI, l’entitat H₂O.

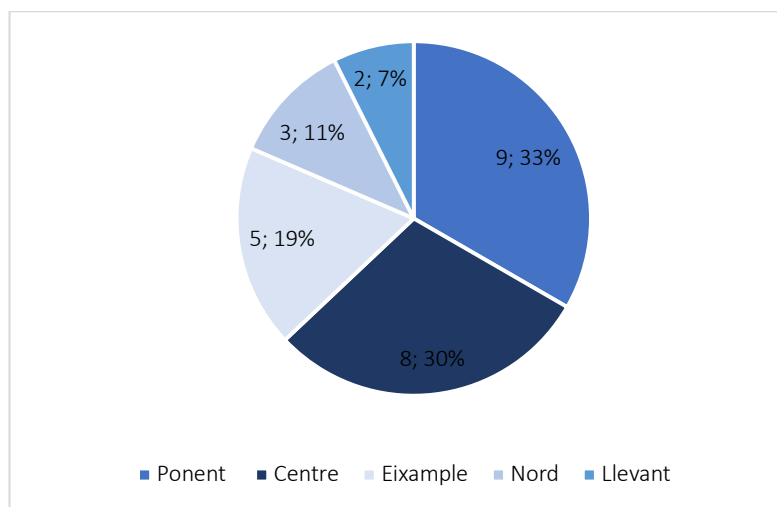
TAULA 51. ENTITATS I ASSOCIACIONS DE “DONES” DE LA CIUTAT DE TARRAGONA. 2021

COL·LECTIUS SEGONS LA CATEGORIA “DONES” DE LA CIUTAT	
Col·lectiu de Dones Casc Antic	Associació Dona Activa Tarragona
Associació Tarragona club BPW	Associació Palomas, Mujeres de Hoy
Col·lectiu de Dones Serrallo	DELAMÀ, Associació d’activitats per la família i difusió de la criança natural
H ₂ O Col·lectiu Gai Lesbiana, bisexual, i transexual del Camp de Tarragona	Esplai de la dona de St.Pere i St. Pau
Bloc Feminista de Tarragona	Col·lectiu de dones del barri de Sant Salvador
Associació Causa Morada	Associació de Dones Gitanes de Tarragona Karing Vaxt
Associació cultural la Tintoreria	"Do de Pit" Associació de suport a la lactància materna
Associació col·lectiu feminista FRIDAS Tarragona	Federació de grups de dones del Tarragonès
Associació de la dona gitana i joventut de Camp Clar	ADHARA- Associació de dones contra la violència familiar
Asociación de mujeres de la Granja	Colectivo de Mujeres de la Urbanización Torrenova
Associació de dones de la Mora	Associació de dones jubilades i pensionistes de Tarragona
Col·lectiu de dones de la Urbanització Riu Clar	Col·lectiu de Dones Germanor de la Part Alta
Associació de dones jubilades i pensionistes de Tarragona (Z. centre)	Dones de la Casa del Mar
Associació sociocultural per a la integració de les dones àrabs, AFAC Tarraco	Ateneu cultural de dones de Campclar
Tecletes, Associació de Mares de Tarragona	Asociación para la integración de la mujer gitana
Colectivo Mujeres Parc Riu Clar	Col·lectiu de dones de Bonavista

Font: Directori d’associacions i entitats de l’Ajuntament de Tarragona (2021). Elaboració pròpia.

D'aquestes, un total de 27 de les associacions estan distribuïdes en els diferents districtes de Tarragona. S'observa el següent:

GRÀFICA 180. ASSOCIACIONS DE "DONES" DE TARRAGONA PER DISTRICTES. 2021

Font: Directori d'associacions i entitats de l'Ajuntament de Tarragona (2021). Elaboració pròpia.

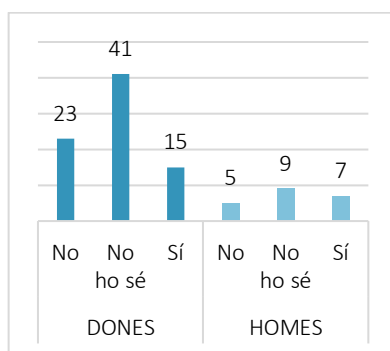
Les diferents associacions i entitats que s'han exposat, formen part del poder polític de la ciutat. En aquest sentit, mitjançant els diferents espais de participació ciutadana, aquestes demanen i promouen polítiques públiques que responguin a les necessitats de la població tarragonina. En un marc democràtic doncs, el capital social s'ha d'entendre des d'una concepció ampla de capital polític.

No obstant, les pròpies entitats feministes i federacions de veïnes i veïns no s'identifiquen com actius del capital polític, sinó que la manca de comunicació amb l'Ajuntament de Tarragona i de treball en comú que s'ha anat exposant al llarg de tota la diagnosi, fa que les entitats es construeixin com ens que, si bé formen part de la vida política de la ciutat, són en un segon plànol.

Una manca de comunicació que també s'ha identificat en la ciutadania, qui afirmen en un 70,8% en el cas de les dones i en un 47,6% en el cas dels homes, que hi ha una manca d'informació de les diferents accions i polítiques públiques que es promouen des de l'Ajuntament de Tarragona.

Aquesta manca de coordinació que s'ha exposat en els grups de discussió de l'Ajuntament de Tarragona amb les diferents entitats, es relaciona ja no només amb la desinformació dels diferents serveis, accions o recursos disponibles al municipi, sinó que s'exposa com, des del seu punt de vista no es promou que al municipi hi hagi un teixit associatiu divers, on tota la ciutadania sigui representada i, per tant, intervingui en els diferents processos participatius. Pel que fa a la ciutadania que ha contestat al qüestionari, una majoria afirmen "no saber" si els espais de participació integren a tota la ciutadania (51,8% de les dones i 42,8% dels homes), mentre que el 29,1% de les dones i el 23,8% dels homes afirmen que els espais de participació política ciutadana no fomenten la participació del total de la ciutadania. S'observa el següent:

GRÀFICA 181. FOMENT ESPAIS DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA DIVERSOS

Font i elaboració pròpia.

Al mateix temps, des de les entitats feministes destaquen la necessitat que hi hagi una sinèrgia amb les diferents entitats i col·lectius de la ciutat, posant en el centre l'Ajuntament de Tarragona i el Consell Municipal de Dones com a organismes promotors:

Clar, si de tant en tant rebem informació de l'Ajuntament com ara aquest cas, no? Però, aquesta sensació no és de que caminem plegats amb l'Ajuntament. I ja més enllà d'això, o sigui perquè... o sigui, sí que l'Ajuntament té un paper rellevant amb el funcionament i la creació, i tot i que potser li bé en aquest moment amb tema de les entitats, però bé, crec que hi ha més tema un rollo de foment, no? De fomentar de que existeixin més entitats i que estiguéssim més representades, que hi ha, no sé... Parlo, parlo ja personalment, però que tinguem, per exemple, de col·lectius LGBTI doncs en manquen a la ciutat, no? Que fomentin i que les que hi ha han de fer una feina aclaparadora. I que després una altra cosa, que igual existeixen i no ho coneixem no? Igual el que faltaria també per part de l'Ajuntament és fomentar, o sigui que la seva feina sigui fomentar, que les entitats ens coneixem entre nosaltres i que puguem treballar plegades.

.....

Mira, això, jo penso que és una de les tasques del Consell municipal de dones que és, convocar-les, que les dones hi accedeixin, que l'únic, a veure, l'única expectativa que tenen, si hem d'anar per no fer res no val la pena anar-hi, i us parlo amb coneixement de causa, no? Acudir-hi per a què? Doncs perquè quan sortim a la primera vegada sortim convençudes que ha valgut la pena anar-hi i que tenim coses a aportar, coses a dir i coses a fer, que seria que els col·lectius o de forma col·lectiva o de forma individual, que també n'hi ha de dones que son d'esport individual, posen en comú, les seves expectatives, les seves necessitats, el que elles realment pensin, vulguin, detecten del seu entorn. Però clar, això hi ha d'haver un espai. I l'espai el tenim, que es el Consell Municipal de Dones, el que s'ha de posar les piles és el Consell Municipal de Dones i s'ha de posar a treballar. I com? Doncs amb una tècnica que en sàpiga, una tècnica que conegui l'àmbit, sí que se'ls demana moltes vegades a la tècnica que sàpiga fer de tot, o que sàpiguen de tots els àmbits (...) i en aquest cas, doncs de les dones, o dels feminismes.

És important destacar que en el Pla intern de l'Ajuntament de Tarragona, el pla de gèneres i igualtat d'oportunitats, es contempla el foment del Consell Municipal de Dones:

Acció 2.3. Fomentar el Consell Municipal de les Dones

Objectiu específic: Que el Consell Municipal de les dones esdevingui un òrgan estratègic en l'impuls de polítiques públiques des de la perspectiva de gènere.

Descripció: Orientar el funcionament i la tasca del consell Municipal de les Dones d'acord amb les directrius de l'estudi existent.

Termini: Curt.

Des de les diferents federacions de veïnes i veïns i d'altres entitats culturals, la principal denúncia que es fa és la manca de recolzament per part de l'Ajuntament a les seves pròpies entitats. En aquest sentit, és una opinió generalitzada que hi ha algunes entitats que formen part del teixit associatiu de la ciutat que reben gairebé tot el suport econòmic de l'Ajuntament, mentre que d'altres que fan una funció social no veuen cobertes les seves necessitats, ni econòmiques, ni en recursos, etc.:

Hi ha una diferència brutal, no és que sigui alguna cosa petiteta, és alguna cosa molt gran, no? La diferència que hi ha. No és equitatiu, la resposta és no, no és equitatiu. I per tant, el que ens agradaria dir, és que a veure si ho podria ser més, si hi podria haver-hi més finançament a les associacions diverses i de forma més equitativa (...)

Primer s'ha de dir què vol dir necessitats, quines necessitats tenen les associacions i tindriem que recollir-ho, i per l'altra banda, que com definim aquesta equitat, per dir, a veure tu ets més, per ser justos eh, justos, i aplicar les coses com realment es tenen que aplicar a partir de principis i veure el valor que tenen. Però és una llàstima que hi hagi associacions que fan una gran tasca dins de la solidaritat de la ciutat i que es sentin, o al menys que es sentin ells o elles, discriminades no, o no considerades eh

Un major pes a la ciutat d'algunes entitats culturals i associacions que es reconeixen des del propi cos polític fruit del pes històric d'aquestes en la ciutat. No obstant, el cos polític, coincideix amb les propostes plantejades pels diferents grups participants sobre la necessitat que l'Ajuntament faci d'òrgan motor per tal de promocionar el teixit associatiu de la ciutat, especialment d'aquelles associacions que són minoritàries i que, donat la idiosincràsia dels col·lectius, no estan integrades en el capital social de la ciutat de Tarragona:

(...) Hi han col·lectius com la ètnia gitana, marroquina, eh... o sigui que tenen la pròpia associació (...) Jo crec que s'ha de treballar moltíssim (...) crec que no s'ha donat tota la visibilitat, elles mateixes al món exterior, no? I costa tot això. I aquí l'Ajuntament...

Així mateix, més enllà de la promoció de la diversitat d'associacions de la ciutat, es requereix que aquestes formin part del capital polític de la ciutat, pel que es reivindica la necessitat que l'Ajuntament de Tarragona creï espais de participació ciutadana on es treballi de forma coordinada amb les diferents associacions i no de forma fragmentada com es fa actualment:

No hi ha ningú que treballi directament amb les entitats. No sé si ara els Consells de districte faran aquesta... no tinc ni idea. Però, com a departament no s'ocupa... solament de... de les subvencions. Això és el que es treballa amb les entitats. Per no haver no hi ha ni un punt de voluntariat obert en aquests moments (...) està tancat fa més de dos anys o tres. Any i mig segur. Llavors... de l'associacionisme per dir-ho així, en aquests moments no hi ha res que estigui treballant-se. Es treballa parcialment: Consell de Dones, Consell de Discapacitat... el consell està format per entitats i des del departament es treballa amb el Consell de Discapacitat i el consell treballa amb les entitats determinades qüestions, però és una forma sectorial, vale? Com... com associacionisme i participació ciutadana... aquest concepte tant ampli jo crec que en aquests moments no hi ha cap política que s'estigui implementant

Pel que fa a la incorporació de la perspectiva de gènere, per una banda es demana formació a les diferents entitats culturals i associacions de la ciutat per tal que aquesta, pugui promoure canvis estructurals en entitats o àrees especialment masculinitzades i, d'altra banda, s'exposa que ja s'està treballant en la incorporació de la perspectiva de gènere en l'àrea de l'Ajuntament de Tarragona de participacions ciutadanes:

Per suposat, per a que a les associacions i a les entitats se'ls hi ha facilitat com... un... com unes clàusules per incorporar a subvencions, sobretot, per associacions de veïns i veïnes per a poder treballar amb elles el Protocol de Violències sexuals en les festes que es munten des de cada barri, vale? això és una forma de començar, com una sèrie de criteris per a... certa subvenció tens que trucar a l'equip del punt lila i rebràs formació prèvia, assistència, suport durant les festes i llavors una avaluació per a veure com... com ha funcionat, no? i això és una mesura que s'anirà incorporant aquesta perspectiva, no? de no violència, de no

agressions dintre de les entitats perquè elles mateixes ho aniran assumint. Això si que s'ha incorporat, no sé si sortirà, però si que se'ls hi ha facilitat

D'altra banda, pel que fa a l'exercici en sentit estricte del poder polític, analitzarem la representació de dones i homes al Consistori Municipal i dels diferents partits polítics de la ciutat de Tarragona.

En primer lloc, pel que fa a les dades del Consistori Municipal, l'Ajuntament de Tarragona així com els diferents partits polítics, son les institucions de referència pel que fa a l'exercici del poder polític

- Consistori Municipal de Tarragona

Les dades han estat obtingudes a partir del cartipàs publicat a la web municipal amb data de 16 de juny de 2021.

D'acord amb la legislatura actual, 2019-2023, la presència de dones i homes en el Consistori Municipal de Tarragona és la següent:

TAULA 52. COMPOSICIÓ DEL PLE MUNICIPAL

PARTIT POLÍTIC	TOTAL	DONES	%	HOMES	%
ERC	7	3	42,8%	4	57,1%
PSC	7	2	28,5%	5	71,4%
Junts per Tarragona	3	2	66,6%	1	44,4%
CUP	2	2	100%	-	
En Comú Podem	2	1	50%	1	50%
Cs	2	1	50%	1	50%
PP	2	1	50%	1	50%
No adscrits/es a cap partit	2	1	50%	1	50%
Total	27	13	48,2%	14	51,8%

Font: Cartipàs municipal. Elaboració pròpia.

Del total de 27 regidores i regidors dels diferents partits polítics presents al Ple Municipal de l'Ajuntament, 13 són dones i 14 homes. Seguint els criteris paritaris (60%-40%), donat que a l'Ajuntament de Tarragona les regidores representen un 48,2% vers el 51,8% dels regidors podem dir que hi ha paritat a l'Ajuntament de Tarragona. No obstant, més enllà del percentatge, és important identificar quins són les i els caps de llista dels diferents grups polítics. Pel que fa a les dones, aquestes són caps de llista a En Comú Podem i la CUP (només hi ha dones), mentre que en la resta de partits, ERC, PSC, Cs, Junts per Tarragona i PP, són homes.

A nivell intern de cada grup municipal tenim que els percentatges de dones varien, malgrat que en tots els partits, hi ha una representació d'entre 60-40%.

Tanmateix no tots els grups municipals gaudeixen del mateix nombre de persones al Consistori Municipal, per tant, quan ens fixem en el nombre de dones i homes dels diferents grups municipals que formen part del Ple municipal ens trobem diferències. En aquest sentit, mentre que els grups on només hi ha dos membres en tots els casos, hi ha una representació paritària (En Comú Podem, Cs, PP) a excepció de la CUP on només hi ha dones, al PSC la representació de conselleres al Ple Municipal és només d'un 28,5% vers el 71,4% d'homes. D'altra banda, en el cas d'Esquerra Republicana i Junts Per Tarragona, hi ha una representació paritària, sent que mentre

que en el cas d'Esquerra Republicana hi ha una majoria masculina, en el cas de Junts Per Tarragona aquesta majoria és de conselleres.

No obstant, des del nostre punt de vista, per tal de valorar si existeix una segregació vertical no només hem d'analitzar l'existència o no de representació paritària, sinó la representació segons gènere que hi ha en els caps de llista dels grups municipals. En aquest sentit, en tots els partits a excepció de la CUP i En Comú Podem els caps de llista són homes.

- Direccions territorials de la Generalitat amb representació política i Subdelegació del govern central

TAULA 53. DIRECCIONS TERRITORIALS GENERALITAT AMB REPRESENTACIÓ POLÍTIC I SUBDELEGACIÓ DEL GOVERN CENTRAL. AJUNTAMENT DE TARRAGONA 2021

DIRECCIONS TERRITORIALS	DONES	HOMES
Subdelegació del govern central		1
Delegació del govern de la Generalitat		1
Justícia	1	
Empresa i Coneixement	1	
Educació		1
Cultura		1
Acció Climàtica		1
Drets Socials	1	
Territori i Sostenibilitat	1	
Interior	1	
Institut Català de les Dones	1	
TOTAL	6	5

Font: Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

La representació en les direccions territorials es troben dintre dels paràmetres de representació equitativa, ja que, les dones representen el 54,5% de les direccions territorials de la Generalitat, la meitat si no tenim en compte l'Institut Català de les Dones. Si només tenim en compte les persones que estan a càrrec dels diferents departaments, sense tenir en compte les diferents delegacions del govern autonòmic i el govern central, es pot veure una important majoria femenina.

- Partits Polítics

Pel que fa als diferents partits polítics de la ciutat de Tarragona, tal com s'ha pogut veure en la taula 52, es registren 11 partits polítics. Si analitzem les llistes dels diferents partits polítics, observem que en les persones titulars sempre hi ha representació paritària, donant-se diferències en aquells partits on hi ha una representació de dones inferior al 50% (PSC-PSOE, ERC, Cs, PP, ARA i Centrats per Tarragona) respecte d'aquells partits polítics on la representació de dones és major del 50% (Assemblea per Tarragona, CUP-AMUNT, Junts per Tarragona, En Comú Podem i PACMA). D'altra banda, les dones només són caps de llista en un 23% dels casos, mentre que els homes, representen el 76% de les llistes dels diferents partits polítics.

CONCLUSIONS

Les dades municipals dibuixen un mapa associatiu de la ciutat divers, on hi ha una pluralitat d'entitats de diferent naturalesa. No obstant, aquesta diversitat no es tradueix en una participació més plural en l'activitat social i política de la ciutat, sinó que mitjançant els diferents grups de discussió s'han identificat dues problemàtiques pel que fa a la participació ciutadana: el major pes d'entitats històriques que monopolitzen l'interès institucional i la manca de comunicació i treball coordinat amb l'Ajuntament de Tarragona.

En aquest sentit, les diferents entitats que han participat en els grups de discussió identifiquen la manca de comunicació institucional i treball en xarxa com una de les problemàtiques principals que condiciona l'activitat de les diferents entitats. Per una banda, la manca de canals comunicatius establerts per l'Ajuntament, genera un desconeixement quant a les diferents accions, serveis i polítiques locals, mentre que l'absència d'espais reconeguts per aquestes com de participació ciutadana fa que es construeixin com agents de segona en el capital polític de la ciutat. Una manca de treball en xarxa que no només afecta al treball Ajuntament-entitat, sinó que es reivindica des del foment d'un treball coordinat entre les diferents entitats locals que permeti impulsar polítiques d'interès col·lectiu que responguin a les necessitats diverses de la ciutadania, fugint d'interessos fragmentats. És per tot això que des de les entitats feministes de la ciutat, es reivindica la necessitat d'impulsar els instruments de participació ciutadana ja vigents, com el Consell municipal de dones, convertint-se aquest en un òrgan estratègic en les polítiques de gènere de la ciutat. Un reconeixement a més, que ja es preveu en el Pla intern de l'Ajuntament de Tarragona.

D'altra banda, pel que fa a la representació política, si bé en la composició interna dels partits polítics i el Ple municipal es respecten els criteris de paritat (60-40%), les dones segueixen sent una minoria quant parlem de la cúspide política com a caps de llista.

Per últim, pel que fa a les dades respecte la diagnosi del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018), si bé l'any 2009 s'alertava sobre la masculinització de la vida associativa de la ciutat, la manca d'informació actualitzada i disponible no ens ha permès analitzar la composició associativa de la ciutat actual des d'una mirada desagregada. En el cas de la representació política, en canvi, a través de la comparativa de la legislatura actual (2019-2023) amb la legislatura 2011-2015, s'ha pogut observar com, poc a poc, les dones han anat guanyant protagonisme en la representació política local de Tarragona.

4.4.7. Cultura

La cultura és l'instrument social per mitjà del qual a través de les expressions artístiques, les TIC o els mitjans de comunicació, es plasmen les diferents visions de la realitat, reforçant o transformant els imaginaris col·lectius. En una societat patriarcal, capitalista i neoliberal com l'actual, la cultura ha sigut un espectre més de la realitat androcèntrica i mercantilista que, en moltes ocasions, ha estat cega davant les necessitats de la ciutadania.

En aquest sentit, la programació cultural moltes vegades ha ajudat a reforçar els diferents estereotips i rols de gènere més enllà de qüestionar-los. La vigència d'un model heteronormatiu ha dificultat la presència de referents del col·lectiu LGTBI en les diferents expressions artístiques, donant cabuda únicament quan és categoritzaven exclusivament des d'una visió transformista del col·lectiu. Actualment, "l'onada morada" que s'està experimentant, ha imposat en l'agenda cultural la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere com un àmbit més d'expressió de la seva transversalitat. Poc a poc, les diferents institucions públiques estan apostant per promoure una programació cultural que no invisibilitzi les experiències de les dones o el col·lectiu LGTBI, mentre que d'altres col·lectius oprimits que són travessats per l'ètnia, la religió, l'edat o alguna diversitat funcional tenen un espai minoritari en les activitats culturals organitzats cap al total de la ciutadania. La seva participació, en moltes ocasions, està condicionada a l'impuls i la promoció dels diferents col·lectius, però no a una iniciativa institucional que reflecteixi una mirada interseccional més enllà d'un model únic de ciutadania.

Programació cultural de la ciutat de Tarragona

Pel que fa a la legislació vigent quant a l'àmbit esportiu, en l'art. 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, s'estableixen una sèrie de directius pel que fa a les polítiques esportives i que són d'aplicació a l'ens municipal:

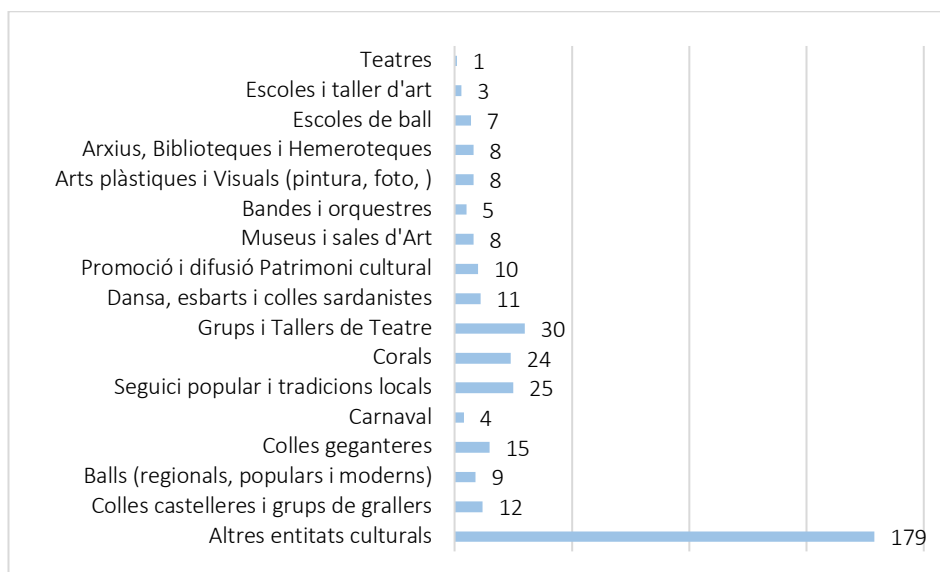
Correspon a les administracions públiques de Catalunya dur a terme les actuacions següents:

- a) Adoptar les mesures necessàries per a garantir el dret de les dones a la cultura i a ésser considerades agents culturals i per a visibilitzar la cultura que els és pròpia.
- b) Adoptar les mesures necessàries per a evitar tot tipus de discriminació per raó de sexe i promoure la igualtat efectiva en el terreny de la creació cultural i la participació de les dones en les activitats culturals, tenint en compte llurs realitats i aspiracions.
- c) Impulsar la recuperació de la memòria històrica de les dones amb la participació de les dones, i promoure polítiques culturals que en facin visibles les aportacions al patrimoni i a la cultura de Catalunya, i també la diversitat.
- d) Fomentar que en les manifestacions culturals de qualsevol mena no es reproduïxin estereotips ni prejudicis sexistes, i promoure la creació i la divulgació d'obres que presentin innovacions formals favorables a la superació de l'androcentrisme i del sexisme, al coneixement de la diversitat ètnica, cultural i funcional dels diferents col·lectius de dones, i a la visualització de les diferents orientacions sexuals o identitàries de les dones.
- e) Facilitar la promoció de manifestacions culturals de diferents procedències en què les dones siguin reconegudes i no menystingudes.
- f) Garantir que les produccions culturals públiques incorporin una visió no sexista i no androcèntrica, i potenciar que els centres de creació cultural afavoreixin la creació i la difusió de les obres culturals d'autoria femenina mitjançant les mesures de sensibilització, promoció i foment adequades.
- g) Respectar i garantir la representació equilibrada en els diferents òrgans consultius, científics, jurats i de decisió existents en l'organigrama artístic i cultural.
- h) Promoure i vetllar per la presència de creadores catalanes en la programació cultural pública a les exhibicions locals, nacionals, estatals i internacionals, i també la representació paritària de dones i homes en les candidatures dels honors i distincions que convoquin.
- i) Prohibir l'organització i la realització d'activitats culturals en espais públics on no es permeti la participació de les dones o se n'obstaculitzi la participació en igualtat de condicions amb els homes.

Tot i l'evidència general, tal com es veurà a continuació, l'Ajuntament de Tarragona i les diferents entitats culturals de la ciutat, han fet una aposta expressa per la promoció d'una cultura amb perspectiva de gènere i LGTBI.

En primer lloc, d'acord amb les dades del registre de municipal d'entitats de l'any 2021, s'observa com les 359 entitats culturals de la ciutat es distribueixen de la següent manera:

GRÀFICA 182. ASSOCIACIONS I ENTITATS CULTURALS. TARRAGONA 2021

Font: Directori d'associacions i entitats de l'Ajuntament de Tarragona (2021). Elaboració pròpia.

Per tal de valorar l'oferta cultural de la ciutat de Tarragona, s'ha passat a analitzar els diferents esdeveniments culturals que s'exposen en la pàgina web de l'òrgan institucional.

- Art i cinema

Mitjançant la pàgina web podem veure com al Centre d'Art de Tarragona, hi ha una oferta variada d'exposicions. Si bé algunes són de l'any 2018, fruit de l'impacte de la COVID-19, algunes d'aquestes no només tenen representació femenina o estan organitzades per una dona del territori com la jornada d'activitats "Sentir veus", sinó que també es dona espai per d'altres col·lectius com l'Associació Provincial de Paràlisi Cerebral de Tarragona (APPC) La Muntanyeta.

D'altra banda, al SCAN Tarragona, un esdeveniment fotogràfic promogut per l'Ajuntament de Tarragona i l'equip SCAN on es pretén donar suport a les generacions més joves de fotògrafes i fotògrafs, l'any 2020 s'oferia un cartell de participants amb representació igualitària de dones i homes, sent aquesta del 50-50%.

Pel que fa al Batec del Temps, projecte que vol unir art i patrimoni local, en la pàgina d'Instagram on s'exposen les imatges del projecte, només s'identifiquen artistes masculins.

Al mateix temps des de l'any 2016, últim any en que s'han registrat fotografies de "La Festa als ulls", els "ulls" que havien d'observar, analitzar i plasmar la Festa de Santa Tecla han sigut masculins, sent casos excepcionals les artistes femenines que han participat en aquest projecte.

Per últim, pel que fa a l'àmbit del cinema, en el Festival REC s'oferirà un documental que explica a través de testimoni i documentació com era l'homosexualitat a Tarragona durant el tardofranquisme.

- Teatre, dansa i música

La festa de Sant Magí, que es celebra durant la temporada d'estiu en els dies 16 a 19 d'agost, inclou una amplitud d'activitats teatrals, musicals i culturals. En la seva organització hi participa la Imaginada, associació sociocultural formada per jovent tarragoní que aposten per una mirada multicultural i de gènere. La seva participació és especialment rellevant pel que fa a l'organització d'activitats amb perspectiva de gènere. Algunes d'aquestes activitats mostren mitjançant la dansa l'opressió de les dones pel sistema patriarcal amb "Les Cícliques & Nikhita Winkler", empoderen a les dones mitjançant el rap de "Clika Pika" o parlen d'un model ecofeminista al Camp de Tarragona.

Pel que fa a la programació dels teatres de Tarragona, si analitzem la més recent (octubre 2018-juny 2019) s'observa com en els actes de teatre, màgia, dansa i circ, simfònica i òpera si bé hi ha una major presència masculina, la representació femenina és rellevant en l'oferta de la ciutat.

També trobem representació femenina en el "Dixieland", el festival de Jazz de Tarragona, o en el 14è Festival Màgic de Tarragona que es va celebrar l'any 2020, tot i que en aquest últim només hi ha una il·lusionista *versus* cinc mags que apareixen en el cartell.

- Festes i cultura popular

Les Festes de Santa Tecla, juntament amb les festes de Sant Magí, són de les festes més importants que es celebren a la ciutat. Si bé, com s'ha exposat *ex ante* en les Festes de Sant Magí hi ha una cartellera amb una important representació de dones i d'actuacions que tenen una mirada de gènere i un objectiu transformador, la programació de les Festes de Santa Tecla de l'any 2020 mostra una tendència contrària. La presència femenina es dona en alguns actes, tot i que aquesta és especialment minoritària respecte a la participació de grups musicals o cantants masculins. D'altra banda, no hi ha cap artista femenina o LGTBI que formi part del grup d'artistes "estrella" com són els Manel, Stay Homas o Miguel Poveda.

L'anàlisi de la diferent programació cultural de l'Ajuntament de Tarragona ens ha permès valorar si el compromís institucional amb la igualtat i la transversalitat de gènere va més enllà de la formalitat i busca impactar en l'imaginari col·lectiu de la ciutadania tarragonina. En aquest sentit, si bé és cert que es disposa d'una oferta cultural on, de forma progressiva, hi ha una major presència de dones, especialment fruit de la iniciativa i gestió d'entitats amb una especial sensibilitat de gènere com la Imaginada, es percep la falta d'inclusió del col·lectiu LGTBI, grups ètnics minoritaris, etc. dintre de la cultura local amb les dades a les quals es té accés.

D'altra banda però, cal nombrar que s'ha detectat llenguatge sexista en la programació de les Festes de Sant Magí quan es parla de "nens" "més petits", la web d'El Batec, etc. En gairebé totes les webs o enllaços consultats en la pàgina web de l'Ajuntament s'utilitza el masculí genèric.

Quant a la participació en la cultura, l'absència de dades quantitatives sobre la participació de la ciutadania així com aquestes desglossades per sexe, zona de residència, ètnia, etc. de les persones participants, ens impedeixen aprofundir en els biaixos de classe, origen, idiomàtics, etc. vers l'accessibilitat a les diferents activitats culturals, ja que el personal tècnic observa un important biaix de classe i procedència en el públic que assisteix.

Per últim, des del Consell Municipal de Dones de la ciutat, així com a través del recolzament de l'Ajuntament de Tarragona i l'Institut Català de les Dones, s'ha fet un projecte que reconeix a diferents dones tarragonines des de la diversitat de trajectòries i aportacions a la ciutat. Aquest

projecte ha permès el reconeixement mitjançant petits vídeos d'algunes de les protagonistes i l'elaboració de punts de llibre de cada una de les 39 dones protagonistes.

No obstant, el 84,8% de les dones i el 71,4% dels homes de la ciutadania que han contestat a l'enquesta afirmen conèixer l'oferta cultural de la ciutat de Tarragona.

Alguns comentaris que han fet part de les persones que han contestat al qüestionari són els següents:

- o Dona: És molt pobra, molt.
- o Dona: És poca, poc variada i centrada únicament al centre com si els barris no fossin part de la ciutat, lamentable.
- o Dona: Més que tot per la publicitat del carrer i la pàgina de l'Ajuntament.
- o Dona: Potser no tota, de vegades en menys de 30' s'han esgotat entrades gratuïtes (abans de la pandèmia). És molt trist que en una capital tinguem tan poca oferta cultural en diferents àmbits.
- o Dona: Un dels problemes que tenim a Tarragona és la falta d'informació. Amb els amics sempre comentem que com pot ser que en una ciutat tant petita mai sàpigues res.
- o Home: I està sota mínims.

Una vegada analitzada l'oferta cultural, les entitats feministes manifesten que, si bé hi ha un esforç per tal que alguns espectacles, sobretot teatrals, tinguin aquesta mirada feminista, la perspectiva LGTBI està totalment invisibilitzada, per lo que l'oferta cultural de la ciutat no és equitativa.

D'altra banda, les federacions de veïnes i veïns, exposen com, la manca de perspectiva de gènere no afecta només als actes que formen part de les festes de la ciutat, sinó que la programació cultural de la ciutat està construïda des d'una mirada androcèntrica:

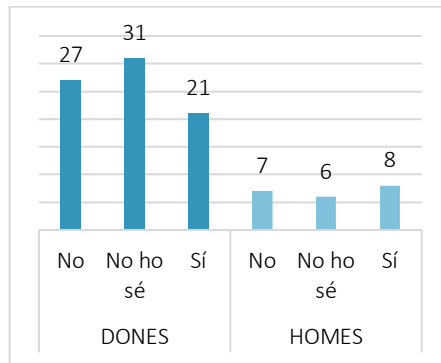
I després, no només en aquest camp de quan són les festes majors i tal, que és com molt vistós, no? També en el camp per exemple, m... les escultures que es trien, que aquests projectes que es donen, no? A algun artista, per exemple, un escultor, doncs per fer una intervenció o una escultura en un espai com potser a una rotonda o alguna plaça

Una ceguera de gènere que implica inclús, la mobilitat dels col·lectius LGBTI a d'altres ciutats per gaudir d'una oferta cultural variada:

Jo volia dir clar, que si ja parlem d'una diferència tan gran, per part de dones i homes, lo que té amb referència amb el col·lectiu és inviable perquè no hi ha res que es faci amb especialitat, ni res d'això. I, a part del dia de l'orgull de posar una bandereta i poc més (riu) falten més cosetes. Nosaltres per exemple, tenim que marxar a Barcelona quan volem fer alguna cosa que igual sigui més del nostre col·lectiu... per veure un concert d'algú que ens agradi ens hem de dirigir fins a Barcelona, quan Tarragona és una ciutat molt gran també i podria estar oberta a totes aquestes coses.

Pel que fa a la ciutadania, quan se'ls hi pregunta si creuen que hi ha una representació equitativa de dones i col·lectiu LGTBIQ+ en els espais culturals de la ciutat, responen el següent:

GRÀFICA 183. REPRESENTACIÓ EQUITATIVA DE DONES I COL·LECTIU LGTBI EN LA CULTURA MUNICIPAL

Font i elaboració pròpia.

Excloent el 39,2% de les dones i el 28,5% dels homes que responen que no saber sobre la pregunta plantejada, el 34,1% de les dones i el 33,3% dels homes creuen que l'Ajuntament de Tarragona no promou una representació equitativa de de dones i el col·lectiu LGTBIQ+ en l'oferta cultural de la ciutat de Tarragona, mentre que un 26,5% de les dones i un 38% dels homes afirmen que sí que ho és.

Els comentaris que han fet algunes de les persones que han contestat al qüestionari són els següents:

- Home: Considero que l'oferta cultural a Tarragona és molt poc variada, sobretot en les arts visuals, doncs tenen un paper gairebé testimonial, crec que la paritat de sexe i la multiplicitat d'experiències no hi és suficientment present.
- Home: Era la última cosa que em faltava escoltar. Ara hem de discriminar els grups de música per el gènere de les persones que el formen.
- Home: No hi ha cap polític gai.

D'altra banda, es creu que des del departament de Cultura i Festes no es fomenta la perspectiva de gènere, sent que són, tal com s'ha vist, entitats externes, com la Imaginada, les que incorporen aquesta mirada de gènere en els diferents espectacles i actuacions. També es posa en evidència la masculinització de les persones professionals que forment part dels serveis tècnics, equips de so, etc. proposant-se la inclusió de clàusules de gènere per la seva contractació:

I llavors un grup amb nois i el següent grup amb nois i, evidentment, per no..., a l'equip tècnic ja ni en parlem eh de muntadores i tècniques, de esto ya nada, però com a mínim els que pugen a l'escenari, no? I a més, ves al tècnic de festes el que s'encarrega i dius ostia, com pot ser que siguin tot tios?

Respecte a la participació de la ciutadania en les diferents entitats culturals, per una banda s'exposa la necessitat de fer formacions en perspectiva de gènere per tal que les diferents entitats culturals de la ciutat incorporin aquestes ulleres violeta:

Per altra banda, crec que caldria i fins el que jo se, eh... fins on jo conec no es fa, una formació per les associacions perquè molta part de l'activitat cultural que es gesta a Tarragona és de la mà de moltes entitats culturals, colles castelleres, esbarjo i demés, i dins d'aquestes associacions molt poques vegades (...) bueno, super poc i és una lluita i una lluita. Hi ha molt poca perspectiva de gènere. Llavors, és que no contempen el fet de que una dona pugui o unes dones.. no contempen per res aquesta, aquesta perspectiva i crec que això és un problema que després repercuteix a la ciutat

Mentre que, d'altra banda, s'exposa com la participació cultural de les dones està lligada a les dificultats per conciliar la vida familiar i laboral i a la manca d'espais culturals a la ciutat on es fomenti aquesta conciliació:

Aquest és el problema, que no hi ha espais fets amb perspectiva de gènere que tinguis cabuda tu quan ets mare o quan no ets mare o simplement, et dediquis a una altra vida, no? (...) Que puguis distribuir-te i puguis dir bueno, pues faig una passa endavant en això si no és que no hi ha aquesta sensibilitat

En aquest sentit, a través dels qüestionaris realitzats a la ciutadania s'observa com un 41,7% de les dones i un 33,3% dels homes creuen que no es fomenten activitats culturals amb varietat d'horaris per a totes les edats i tipus de famílies.

Per últim, quan es fa menció al col·lectiu trans, s'exposa com la manca d'una perspectiva de gènere en la cultura afecta també a aquest col·lectiu. En aquest sentit, si bé s'exposa, que són presents en la cultura, aquesta queda més vinculada a la visualització i sensibilització que no pas a una participació equitativa dintre del programa cultural de la ciutat.

Mitjans de comunicació

Pel que fa a l'àmbit de la comunicació, tal com s'analitza més endavant, es destaca que, per una banda, hi ha voluntat perquè el llenguatge, les imatges i els continguts de les comunicacions de l'Ajuntament (publicacions, comunicació digital, publicitat, xarxes socials, internet, etc.) siguin inclusives des de la perspectiva feminista i de la diversitat sexual i de gènere. Mentre que, d'altra banda, s'observa la necessitat d'oferir una formació continuada a tot el personal tècnic i de dotar d'eines i directrius per a aplicar la perspectiva de gènere en la comunicació, tant escrita com no escrita.

No obstant, parlar de mitjans de comunicació no només inclou aquells que són propis de l'administració local, sinó que la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, s'estableixen una sèries de directrius pel que fa a les polítiques i accions a impulsar pels mitjans de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació.

1. Els mitjans de comunicació audiovisual de la Generalitat i dels ens locals de Catalunya, els que exerceixen llur activitat a l'empara d'una llicència atorgada pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya, la resta de subjectes compresos en l'àmbit d'aplicació de l'article 2 de la Llei 22/2005, del 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, i els mitjans de comunicació escrita gestionats o subvencionats per les administracions públiques de Catalunya han de:

a) Garantir que no difonguin continguts sexistes que justifiquin o banalitzin la violència contra les dones o incitin a practicar-la.

b) Defugir els estereotips sexistes sobre les funcions que exerceixen dones i homes en els diferents àmbits de la vida i, especialment, en els continguts destinats a la població infantil i juvenil.

c) Garantir una participació activa de les dones, la presència paritària de dones i homes i una imatge plural de tots dos sexes en tots els àmbits, amb una atenció especial als espais de coneixement i generació d'opinió.

d) Fer un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge.

e) Garantir la difusió de les activitats polítiques, socials i culturals promogudes per dones o destinades a dones en condicions d'igualtat, i també les que n'afavoreixin l'apoderament.

f) Promoure l'autoria femenina mitjançant mecanismes d'acció positiva.

g) Mostrar la diversitat d'orígens i les realitats culturals que hi ha a Catalunya, les realitats i les expectatives de les dones, i establir mecanismes que garanteixin la visibilitat de les aportacions de les dones al progrés social al llarg de la història.

h) Reparar el dèficit de reconeixement que pateixen les dones incorporant-ne en qualitat d'expertes, de protagonistes i com a persones de referència en els diferents mitjans de comunicació gestionats o subvencionats per les administracions públiques.

i) Promoure el desenvolupament i la formació d'un esperit crític amb relació als continguts i biaixos sexistes.

2. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha de fer estudis periòdics sobre el compliment de la perspectiva de gènere en la informació dels mitjans de comunicació, i també de l'impacte de gènere en els continguts i les programacions.
3. El contracte programa de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals ha d'incloure mecanismes que garanteixin la representació paritària de dones i homes i que facin visible la realitat de les dones.
4. Es prohibeixen la realització, l'emissió i l'exhibició d'anuncis publicitaris que presentin les persones com a inferiors o superiors en dignitat humana en funció del sexe, o com a mers objectes sexuals, i també els que justifiquin o banalitzin la violència contra les dones o incitin a practicar-la. Aquest tipus d'anuncis es consideren publicitat il·lícita, de conformitat amb el que estableix la legislació general de publicitat i de comunicació institucional.
5. Els mitjans de comunicació social han d'adoptar codis de conducta amb la finalitat d'assumir i transmetre el principi d'igualtat de gènere. Així mateix, han de col·laborar en les campanyes institucionals adreçades a fomentar la igualtat de dones i homes i promoure l'eradicació de la violència vers les dones.
6. Els mitjans de comunicació social de titularitat privada han de garantir el compliment de les mesures de l'apartat 1 i han de promoure les accions necessàries per a fer-les efectives.

En aquest sentit, pel que fa als mitjans de comunicació locals, s'han analitzat tres dels diaris locals, el *Diari de Tarragona*, *Més Tarragona* i *Notícies Tarragona*. L'objectiu de l'anàlisi ha sigut analitzar la representativitat de dones i homes en les diferents notícies durant el període de Gener a Juliol de l'any 2021. Així doncs es important tenir en compte que aquest anàlisi ha tingut com objectiu quantificar la presència de dones als mitjans de comunicació, en aquest cas els diaris locals, però no analitzar les notícies des d'una perspectiva de gènere. És important fer aquesta anotació ja que malgrat que en una notícia es faci referència a una o diverses dones, la notícia pot utilitzar un llenguatge, comunicació o imatges sexistes. En aquest sentit, s'han quantificat les notícies d'acord amb les categories dones, homes, dones i homes, així com persones no binàries. Tenint en compte que no s'ha donat cap cas on s'hagi fet referència a una persona no binària, s'exposaran els resultats d'acord amb les categories: dones, homes i dones i homes.

Així doncs, mitjançant l'anàlisi de les notícies accessibles en la versió online dels diferents diaris exposats, s'ha pogut visibilitzar el següent:

TAULA 54. REPRESENTACIÓ SEGONS GÈNERE I SECCIONS. DIARI DE TARRAGONA

DIARI DE TARRAGONA				
SECCIÓ		HOMES	DONES	DONES I HOMES
NOTÍCIES DE LA CIUTAT	Crònica	0%	50%	50%
	Boada	100%	0%	0%
CULTURA	Tàrraco viva	58%	17%	25%
	Editorial	33%	50%	17%
	Suplement encontres	50%	89%	11%
	Plans per avui	40%	35%	25%
ESPORTS	Nàstic	100%	0%	0%
	Bàsquet	89%	11%	0%
	Hoquei	99%	1%	0%
	Poliesportiu	0%	93%	6,73%
OPINIÓ	La Plumilla	82%	18%	0%
	La mirada	54%	27%	19%
	La tribuna	17%	67%	17%
ECONOMIA	Economia i empreses	67%	18%	15%
	Guia empresarial	87%	7%	7%
MOTOR	Motor	94%	3%	3%
SUCCESSOS	Successos	71%	15%	14,13%
ESPECIALS	Especial turisme	40%	0%	60%
	Especial química	71%	29%	0%

	Especial port de Tarragona	100%	0%	0%
	Tarragona patrimoni	57%	4%	39%
	Especial mediambiental	33%	17%	50%
	Especial gastronomia	83%	0%	16,67%
	Especial educació	20%	4%	76%
ALTRES SECCIONS	CAT/ES/MÓN	53%	23%	25%
	Camp	67%	17%	16%
	Costa	77%	15%	8%
	Ebre	72%	18%	11%

Font i elaboració pròpia.

TAULA 55. REPRESENTACIÓ SEGONS GÈNERE I SECCIONS. MÉS TARRAGONA

MÉS TARRAGONA				NOTÍCIES TARRAGONA			
SECCIÓ	HOMES	DONES	DONES I HOMES	SECCIÓ	HOMES	DONES	DONES I HOMES
Actualitat	62%	28%	11%	Societat	50%	25%	25%
Esports	94%	5%	1%	Esports	100%	0%	0%
Opinió	91%	9%	0%	Economia	25%	0%	75%
Castells			100%	Política	0%	50%	50%
Tarragona	63%	28%	9%	Treball	0%	50%	50%
Reus	68%	24%	9%	Patrimoni	67%	0%	33%
Camp	75%	17%	9%	Turisme	43%	14%	43%
Ebre	0%	0%	0%	Medi ambient	0%	0%	100%
Penedès	69%	10%	21%	Catalunya	17%	25%	58%

Font i elaboració pròpia.

Tal com s'observa en les diferents taules, les notícies on només apareixen o es nombren dones, són una minoria representativa en totes les seccions, donant-se excepcions puntuals com el cas del *Diari de Tarragona* en la secció d'opinió *La tribuna* i en la secció de cultura a *Suplement encontres*. Si bé en la resta de casos, tal com ja s'ha exposat, hi ha una minoria de dones que apareixen en les diferents notícies, és especialment rellevant la seva representació en les seccions esportives i d'opinió dels diferents diaris. En aquest sentit, en el cas dels esports, en tots els casos l'actualitat esportiva té rostre masculí, ja que pel que fa a la participació de les dones en l'esport aquesta resta invisibilitzada o relegada a la secció "poliesportiu" on s'ofereix informació actualitzada d'altres esports que no formen part de la pàgina principal.

Al mateix temps, si bé en el cas del *Diari de Tarragona*, s'observa com és en la secció *La tribuna*, definida pel propi diari com "la voz de los invitados expertos" on les dones escriuen més articles d'opinió, en la resta de casos les persones "expertes" són en la seva majoria homes.

D'altra banda, els mitjans de comunicació locals no només inclouen els mitjans escrits, sinó que hi ha una important tasca comunicativa que es fa a través de *Tarragona ràdio*. A través de l'anàlisi de les diferents notícies que apareixen en el buscador amb la paraula "feminismes", s'ha observat que *Tarragona ràdio* no només s'estableix com un espai de difusió de les polítiques i activitats de gènere de la ciutat, sinó que a més, es construeix com un espai comunicatiu que té un paper actiu en l'impuls i integració de la perspectiva de gènere en l'àmbit local. En aquest sentit, l'any 2019, es va organitzar amb la col·laboració d'un col·lectiu feminista de la ciutat, *Fridas*, un espai de debat per tal que les i els diferents representants polítics exposessin les propostes i polítiques municipals en matèria d'igualtat de gènere. A més a més, recentment, l'octubre de 2021, s'ha

creat el podcast *Heroïnes Anònimes*, un espai que pretén crear reconèixer i visibilitzar la tasca i lluita de dones de les comarques en diferents àmbits.

Un compromís de la ràdio municipal, *Tarragona ràdio*, que es reflecteix amb l'aprovació l'any 2021 del Pla de gènere i igualtat d'oportunitats de l'Empresa Municipal de Mitjans de Comunicació de Tarragona S.A. (2021-2024) que estableix, entre algunes de les seves accions, com a polítiques d'impacte en la ciutadania tarragonina la següent acció:

Acció 2.1.1. Dur a terme programes que incorporin la perspectiva de gènere

- Mostrar la diversitat d'orígens i les realitats culturals que hi ha a Catalunya, les realitats i les expectatives de les dones, i visibilitzar les aportacions de les dones al progrés social al llarg de la història.
- Garantir la difusió de les activitats polítiques, socials i culturals promogudes per dones o destinades en condicions d'igualtat, i també les que n'afavoreixen l'apoderament.
- promoure l'autoria femenina.
- Garantir una participació activa de les dones, la presència paritària de dones i homes i una imatge plural de tots dos sexes en tots els àmbits, amb una atenció especial als espais de coneixement i generació d'opinió.
- Incorporar dones en qualitat d'expertes en tots els àmbits de coneixement.

CONCLUSIONS

Tarragona és una ciutat amb una oferta cultural nombrosa, tot i que aquesta no és diversa. Així doncs, si bé és cert que en l'àmbit teatral i artístic les dones progressivament van agafant un major protagonisme, en les festes i la cultura popular, es detecta una important ceguera de gènere en la programació gestionada per l'Ajuntament de Tarragona. Si bé entitats externes com la Imaginada tenen un pes important en la integració de la perspectiva de gènere en l'organització de les festes locals, concretament en les Festes de Sant Magí, s'exposa la visió androcèntrica de l'ens municipal en la programació cultural de la ciutat que s'estén no només a les festes locals sinó al total de l'agenda cultural.

És precisament per aquesta ceguera de gènere institucional, que els diferents col·lectius així com el mateix cos polític exposen com, en molts casos, els diferents col·lectius, especialment LGTBI han de desplaçar-se a d'altres ciutats per poder accedir a una oferta cultural adaptada a les seves necessitats.

Pel que fa a la participació ciutadana, la manca de dades, una limitació que s'ha donat en tota la diagnosi, implica que no puguem analitzar com, els biaixos de gènere, idiomàtics, ètnics, classe social, residencials, etc. afecten a una participació diferenciada en la ciutadania. En aquest sentit, creiem que una oferta cultural diversa i rica ha de respondre a les necessitats de tota la ciutadania, pel que la cultura local de Tarragona ha de ser inclusiva i no ser una expressió més del "privilegi" d'alguns col·lectius.

No obstant, els mitjans de comunicació també tenen un pes important com a instruments generadors d'una "cultura local" en sentit ampli. En aquest sentit, es destaca el compromís i paper de *Tarragona Ràdio*, per la promoció de polítiques amb perspectiva de gènere que donen visibilitat i protagonisme a les dones des d'un prisma territorial.

4.4.8. Conclusions

Una vegada exposats els diferents àmbits que conformen aquest concepte de Ciutat de drets, podem exposar com, la incorporació de la perspectiva de gènere des de la transversalitat en les diferents polítiques públiques i àrees de l'Ajuntament que ja s'establia en el primer pla local, només suposa una realitat en algunes de les àrees aquí analitzades.

En aquest sentit, en l'àmbit educatiu, dintre del marc competencial limitat de l'Ajuntament de Tarragona, creiem que s'està incorporant no només la perspectiva de gènere en el programa específic del "Tren de la coeducació", sinó de forma transversal en la cultura educativa de la ciutat. No obstant, algunes de les limitacions que s'identifiquen en aquest aspecte estan, de nou, relacionades amb els mitjans de difusió i comunicació institucionals ja que una part important de la ciutadania, tant en els grups de discussió com el qüestionari, desconeixien de l'existència d'aquests.

En l'àmbit de la Salut o dels Drets sexuals i reproductius, es reproduïx la ceguera de gènere estructural existent quant a la prestació d'aquests serveis. Quant a l'àmbit local però, el SAI o l'Oficina Jove, són els organismes encarregats de prestar aquest servei d'atenció i informació sexual-afectiva, malgrat que la manca de coneixement per part de la ciutadania limita les seves actuacions.

Quant a l'àmbit cultural, la ceguera de gènere és una opinió compartida per totes les persones que formen part del capital social que han participat en aquesta primera fase de diagnòsi, i que exposen com, més enllà de la integració de la perspectiva de gènere en festivitats puntuals a través de la Imaginada, les dones i el col·lectiu LGTBI, no són representats en la programació cultural de la ciutat. Aquesta participació "selectiva" també s'ha pogut comprovar en l'anàlisi que s'ha fet de l'oferta cultural de la ciutat en els diferents àmbits i espais culturals de la ciutat.

En el cas de l'esport en canvi, s'ha identificat una voluntat de canvi de la cultura esportiva local, on creiem que, si bé encara avui dia es donen desigualtats en la pràctica esportiva d'oci i de competició entre dones i homes, el foment de la igualtat està més relacionat amb les limitacions econòmiques que amb el compromís del Patronat Municipal d'Esports com a organisme central de les polítiques esportives de la ciutat. No obstant, vers el treball i la lluita per la igualtat del col·lectiu LGTBI hi ha una manca d'accions.

Per últim, pel que fa a la vida associativa i política de la ciutat, la diversitat i pluralitat d'associacions, col·lectius i entitats de la ciutat no es reflecteix en una representativitat d'aquestes en els processos de participació ciutadana i presa de decisions. En aquest sentit, una de les problemàtiques que s'ha identificat en tota la diagnòsi ha sigut la manca de comunicació institucional i ciutadana, a través de les associacions, el que segons les persones participants reflecteix molt bé el compromís institucional real no només amb la resposta de les necessitats del total de la ciutadania, sinó amb la igualtat de gèneres.

Es precisament per aquesta ceguera o perspectiva de gènere que s'ha identificat en els diferents àmbits d'anàlisi que s'identifica una manca de transversalitat de la perspectiva de gènere.

A més a més, si bé ja s'ha identificat anteriorment, les mancances en els mitjans de comunicació corporatius propis, així com en la manca de treball en xarxa de l'Ajuntament de Tarragona amb les diferents entitats feministes de la ciutat, limita l'efectivitat de les polítiques, accions i serveis municipals. És per això que s'estableix com a estratègia central potenciar la participació ciutadana i de les diferents entitats a través del Consell Municipal de Dones com a organisme motor.

4.4.9. Avaluació II Pla de polítiques d'igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona

L'avaluació sobre el desenvolupament de les accions proposades i establertes en II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona respecte a l'eix Ciutat de Drets, es realitzarà a través de la informació present en el document d'Autodiagnosi elaborat per l'obtenció del Distintiu per la Igualtat de Gènere en relació a la Norma SG CITY 50-50, així com mitjançant la informació facilitada per l'Ajuntament de Tarragona.

- ÀMBIT: EDUCACIÓ I FORMACIÓ

Els objectius generals marcats en l'àmbit de treball eren tres: **consolidar i ampliar la coeducació als centres escolars de la ciutat com a eina per a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, fomentar la implementació de la perspectiva de gènere en l'àmbit de l'educació i la formació i fomentar la cultura per a la corresponsabilitat i l'ètica de la cura.**

Respecte a l'objectiu **general consolidar i ampliar la coeducació als centres escolars de la ciutat com a eina per a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes**, es planteja l'objectiu específic *d'Ampliar el projecte "El tren de la coeducació" a totes les etapes educatives i formatives, així com a les AMPA dels centres escolars de la ciutat. Les accions proposades s'han implementat en la seva majoria:*

- S'ha donat a conèixer el projecte a totes les etapes educatives i formatives dels centres que encara no participen, així com a les AMPAS dels centres escolars, malgrat que no han entrat a formar part del projecte tots els centres de primària.
- S'ha elaborat una base de dades amb les necessitats formatives en coeducació dels centres escolars, mitjançant la realització d'un estudi del sector de l'educació no formal per evidenciar les necessitats i fer propostes coherents amb la implicació d'agents socials clau.
- S'ha elaborat un pla d'actuació i desplegament del projecte en els nous centres escolars, sent que durant el curs 2019 un 50% dels centres escolars van rebre propostes coeducatives del municipi.
- S'ha implementat el projecte "El tren de la coeducació".
- S'han creat espais d'intercanvi d'experiències co-educatives mitjançant la participació dels diferents centres escolars en el Consell escolar, així com a través de les formacions realitzades al personal que participen en diferents activitats d'oci i temps lliure de la ciutat.

En l'objectiu general **fomentar la implementació de la perspectiva de gènere en l'àmbit de l'educació i la formació** es van plantejar com objectius específics *promoure espais de formació vers la comunitat educativa, AMPA i Consell Escolar en perspectiva de gènere i integrar la perspectiva de gènere en la formació impulsada per l'Ajuntament. Les accions proposades s'han implementat en la seva totalitat:*

L'acció proposada per l'objectiu *promoure espais de formació vers la comunitat educativa, AMPA i Consell Escolar en perspectiva de gènere*, s'ha implementat amb èxit:

- S'han impulsat accions formatives al personal dels centres d'educació formal i no formal en perspectiva de gènere.

Les dues accions proposades per l'objectiu específic *integrar la perspectiva de gènere en la formació impulsada per l'Ajuntament*, s'han implementat correctament:

- S'han realitzat formacions al personal tècnic municipal dels diferents departament i àrees d'educació i formació en perspectiva de gènere.
- Des del departament de Polítiques Feministes i LGTBI s'ha inclòs un mòdul d'igualtat entre homes i dones en la formació interna.

Per últim, per l'objectiu general **fomentar la cultura per la corresponsabilitat i l'ètica de la cura**, es va plantejar l'objectiu específic *sensibilitzar i informar per al foment de la corresponsabilitat i l'ètica de cura*. En aquest cas, cap de les accions proposades s'han implementat:

- No s'han implementat programes d'informació i sensibilització orientat a pares, mares, avis i àvies, professorat, monitors en corresponsabilitat.
- No s'ha promogut la setmana de la corresponsabilitat i l'ètica de la cura a la ciutat.
- No s'ha facilitat als centres i espais educatius materials que promoguin la corresponsabilitat.

Es van plantejar un total de tres objectius generals i quatre objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de onze accions. Del total d'accions proposades s'han implementat un total de 8 accions, el que implica un **nivell d'execució del 72,7%**. Per al nou pla es treballarà sobre les accions no implementades vers el foment de la corresponsabilitat i l'ètica de cura.

- ÀMBIT: SALUT I DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS

L'objectiu general plantejat en l'àmbit de salut era el següent: **fomentar i millorar la salut i qualitat de vida de les persones tenint en compte la perspectiva de gènere i altres eixos de desigualtat, amb una incidència especial en els col·lectius en situació de vulnerabilitat i exclusió social**. A partir d'aquest objectiu general es van proposar quatre objectius específics, *difondre, informar, formar i sensibilitzar per tal de reduir les desigualtats de gènere en salut, promoure treballs de recerca conjuntament amb la URV en l'àmbit de les desigualtats i el gènere, millorar l'accessibilitat als serveis de salut de les persones en situació de vulnerabilitat i promoure instruments de base que fomentin la salut de les persones des de la perspectiva de gènere*.

Pel que fa l'objectiu específic *difondre, informar, formar i sensibilitzar per tal de reduir les desigualtats de gènere en salut*, del total d'accions proposades no s'ha implementat cap de les accions plantejades:

- No s'han elaborat programes divulgatius ni documents orientats a l'autocura des de la perspectiva de gènere.
- No s'han elaborat programes divulgatius i documents relatius a les desigualtats en salut entre homes i dones.
- No s'han promogut campanyes informatives, des de la perspectiva de gènere en relació amb els trastorns alimentaris i els seus riscos en la salut.
- No s'ha col·laborat amb els centres de salut per la prevenció de la salut des de la perspectiva de gènere.
- No s'ha promogut la imatge de dones i homes tenint en compte la diversitat.
- No s'ha difós ni s'han donat a conèixer els recursos en salut per garantir l'accessibilitat de les persones amb discapacitat tenint en compte la perspectiva de gènere.

- No s'ha realitzat sensibilització ni formació per a les persones professionals de l'àmbit sanitari per incorporar la perspectiva de gènere en l'abordatge i la gestió sanitària.
- No s'han promogut tallers sobre sexualitat amb perspectiva de gènere per a totes les edats.
- No s'ha promogut la incorporació de la perspectiva de gènere en les campanyes de prevenció i promoció de la salut, ja que només s'ha incidit en des de la salut sexual i reproductiva i la violència de gènere.

En l'objectiu específic *Promoure treballs de recerca conjuntament amb la URV en l'àmbit de les desigualtats i el gènere*, no s'han implementat cap de les accions proposades:

- No s'han establert treballs de coordinació amb el Grup de treball en Desigualtats en Salut i Gènere de la URV.
- No s'han elaborat documents de divulgació sobre les desigualtats socials en salut.
- No s'ha creat cap premi/beca en recerca sobre salut i gènere amb comú en la Universitat Rovira i Virgili.

Pel que fa a l'objectiu específic, *millorar l'accessibilitat als serveis de salut de les persones en situació de vulnerabilitat*, no s'ha implementat l'única acció proposada:

- No s'han realitzat estudis ni es coneix la incidència de persones que no disposen de cobertura sanitària, així com les necessitats específiques que plantegen.

Per últim, respecte l'objectiu específic, *promoure instrument de base que fomentin la salut de les persones des de la perspectiva de gènere*, només s'ha implementat una de les accions plantejades:

- S'està elaborant el pla de salut amb perspectiva de gènere.
- No s'ha impulsat la creació d'una xarxa de persones voluntàries d'ajut a les persones cuidadores.

Es van plantejar un objectiu general i quatre objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de quinze accions. Del total d'accions proposades només s'ha implementat una acció, el que implica un **nivell d'execució del 6,6%**. Donat el baix grau d'execució de les accions plantejades en el pla anterior, es treballarà, de nou, sobre la proposta d'aquestes valorant *ex ante* els factors que han condicionat la manca d'execució de les mesures proposades en l'àmbit de salut amb perspectiva de gènere.

- ÀMBIT: ESPORTS

Els objectius generals plantejats van ser dos: **fomentar la presència i la participació de dones i homes en l'àmbit esportiu** i **integrar la perspectiva de gènere al Patronat d'Esports**.

A través de l'objectiu general **fomentar la presència i la participació de dones i homes en l'àmbit esportiu**, es va proposar l'objectiu específic *reduir la segregació horitzontal i els estereotips de gènere a l'esport*, que van donar lloc a unes accions que s'han implementat gairebé en la seva totalitat:

- S'han promogut campanyes de sensibilització que promocionaven els valors igualitaris a través dels mitjans de comunicació locals.

- S'ha realitzat formació d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes al personal directiu de les diferents entitats esportives, tot i que aquesta no va tenir bona acollida per part de la població.
- Mitjançant el programa del "Tren de la coeducació" s'ofereix col·laboració amb les escoles i instituts per promoure la perspectiva de gènere i la coeducació als programes esportius.
- Tot i que es dona suport a les diferents associacions i clubs esportius que promoguin valors igualitaris en la pràctica esportiva, no s'han facilitat ajuts econòmics a aquests.
- No s'incorporen clàusules de gènere en les convocatòries de subvencions dirigides a les diferents associacions i clubs esportius de la ciutat.

Respecte a l'objectiu general **integrar la perspectiva de gènere al Patronat d'Esports**, es van proposar dos objectius específics; *realitzar la planificació, execució, seguiment i avaluació d'activitats esportives des de la perspectiva de gènere* i *augmentar la visualització de les pràctiques esportives de totes les edats*.

Pel que fa a l'objectiu específic *realitzar la planificació, execució, seguiment i avaluació d'activitats esportives des de la perspectiva de gènere*, s'han implementat una de les tres accions plantejades:

- S'ha realitzat una activitat de formació per al personal que treballa en la gestió dels centres esportius,
- No s'han realitzat activitats de sensibilització amb igualtat d'oportunitats entre dones i homes al personal tècnic i polític del Patronat d'Esports.
- No s'ha elaborat cap guia de divulgació interna per al personal de l'Administració i empreses subcontractades sobre bones pràctiques per a la promoció de programes esportius des de la perspectiva de gènere.

Per últim, respecte a l'objectiu específic *augmentar la visibilització de les pràctiques esportives de les dones de totes les edats*, s'ha implementat l'única acció proposada:

- A través de campanyes de difusió en els mitjans de comunicació locals i l'organització de diferents activitats esportives s'ha promocióat la participació de les dones en les diferents disciplines.

Es van plantejar dos objectius generals i tres objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de nou accions. Del total d'accions proposades s'han implementat una mica més de la meitat de les accions, cinc, el que implica un **nivell d'execució del 55,5%**. Per al nou pla es seguirà treballant en la proposta de la sensibilització i formació del personal així com en la promoció de la igualtat d'oportunitats en les diferents entitats esportives mitjançant ajuts i subvencions.

- ÀMBIT: VIDA ASSOCIATIVA I POLÍTICA

Els objectius generals plantejats van ser dos: **fomentar la integració de la perspectiva de gènere a les associacions de la ciutat** i **promoure l'associacionisme vers la ciutadania a totes les edats i orígens**.

A través de l'objectiu general **fomentar la integració de la perspectiva de gènere a les associacions de la ciutat**, es va proposar l'objectiu específic *impulsar les associacions que treballen en favor de*

la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, que va donar lloc a la proposta de dues accions que es van implementar:

- S'han proposat clàusules de gènere lligades a l'atorgament de les subvencions de les Associacions de Veïns/es i d'altres entitats.
- S'han realitzat tallers i cursos de sensibilització enfocats a la prevenció de la violència sexual en contextos festius per a les associacions de la ciutat.

Pel que fa a l'objectiu general **promoure l'associacionisme vers la ciutadania a totes les edats i orígens**, es van plantejar dos objectius específics *promoure l'associacionisme vers la ciutadania a totes les edats i orígens* i *fomentar el treball conjunt entre les associacions de la ciutat*. Totes les accions proposades per ambdós objectius específics es van implementar a excepció d'una de les accions:

- S'ha promogut la participació dels col·lectius que tenen una menor presència al municipi, especialment joves i dones,
- S'ha fomentat la creació o l'adhesió de les dones a través de l'associacionisme mitjançant els organismes ja existents com la Comissió permanent de Dones o l'enfortiment del teixit associatiu mitjançant la sessió d'espais i recursos municipals, espacials i econòmics.
- S'ha promogut la creació d'espais de comunicació i intercanvi entre les diferents associacions de dones a través del Consell Municipal de Dones.
- No s'ha realitzat cap esdeveniment únic on participin les diferents associacions de la ciutat.

Es van plantejar dos objectius generals i tres objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de sis accions. Del total d'accions proposades s'han implementat cinc accions, el que implica un **nivell d'execució del 83,3%**.

- ÀMBIT: CULTURA

Els objectius generals plantejats van ser dos: **fomentar la presència i la participació de les dones en l'àmbit cultural** i **integrar la perspectiva de gènere en l'Àrea de Cultura**.

En el primer dels objectius generals, **fomentar la presència i la participació de les dones en l'àmbit cultural**, s'han planteja dos objectius específics, *augmentar la presència de les aportacions de les dones de la ciutat en la cultura local* i *augmentar la participació de les dones de la ciutat en activitats culturals*.

Pel que fa a l'objectiu específic *augmentar la presència de les aportacions de les dones de la ciutat en la cultura local*, s'han implementat els dos objectius plantejats:

- S'han realitzat investigacions que recullen la memòria història de les dones al municipi o a d'altres nivells locals, així com també se n'ha fet difusió per tal de promoure la memòria històrica de les dones.
- S'ha difós l'aportació cultural de les dones mitjançant la publicació d'un llibre on es dona visibilitat a la creació i producció artística i intel·lectual de les dones en activitats polítiques, socials, econòmiques i culturals.

Respecte l'objectiu específic *realitzar la planificació, seguiment i avaluació d'activitats culturals des de la perspectiva de gènere*, no s'han implementat les diferents accions plantejades:

- No s'ha realitzat una diagnosi que mostri es centri en les expectatives i necessitats de les dones en l'àmbit de la cultura local.
- No s'han promogut concursos artístics i culturals que fomentin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.
- No s'ha fomentat la formació del personal tècnic de l'Àrea de Cultura per tal que integrin la perspectiva de gènere, sinó que només s'han realitzat formacions en la prevenció de la violència sexual en contextos festius.

Es van plantejar dos objectius generals i tres objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de sis accions. Del total d'accions proposades s'han implementat cinc accions, el que implica un **nivell d'execució del 50%**. Per al proper pla es treballarà en la integració de la perspectiva de gènere en l'Àrea de cultura de l'Ajuntament de Tarragona.

- ÀMBIT: INFORMACIÓ I MITJANS DE COMUNICACIÓ

L'objectiu general que es va plantejar va ser **fomentar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes als mitjans de comunicació**. A partir d'aquest objectiu general es van plantejar sis objectius específics. Per tal de facilitar la lectura, s'exposaran a continuació:

El primer objectiu específic plantejat constava en *reduir les discriminacions vers les dones als mitjans de comunicació*. Del total d'accions plantejades només se n'ha implementat una:

- No s'han incorporat criteris de valoració positiva vers els foment de la igualtat entre dones i homes en les subvencions que s'atorguen als mitjans de comunicació.
- No s'han realitzat formacions en perspectiva de gènere a les persones responsables i periodistes dels diferents mitjans de comunicació locals.
- No s'ha creat un observatori de la igualtat ni s'ha realitzat cap estudi sobre el contingut dels mitjans de comunicació.
- S'ha promogut la formació en perspectiva de gènere als tècnics municipals responsables de la informació i la comunicació corporativa.

El següent objectiu específic plantejat implicava *sensibilitzar la ciutadania en relació amb els estereotips, rols de gènere i discriminacions presents als mitjans de comunicació*. No s'ha implementat l'única acció proposada:

- No s'ha impulsat cap programa setmana en un mitjà de comunicació local que promogui el debat de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes als mitjans de comunicació.

Seguim amb l'objectiu específic, *vetllar pel llenguatge i la comunicació no sexista als mitjans de comunicació*, respecte el qual s'ha implementat una de les dos accions plantejades:

- S'ha facilitat documentació per tal de fomentar una comunicació i un llenguatge no sexista, a través del disseny d'una guia dirigida a les empreses per evitar la publicitat sexista.
- No s'ha promogut cap premi adreçat a gratificar els mitjans de comunicació local que hagin posat en l'agenda el paper de les dones i els homes en la societat actual.

Pel que fa a l'objectiu específic, *impulsar el reconeixement de la contribució de les dones en els diversos àmbits de la vida*, s'han implementat un dels objectius plantejats:

- A través dels mitjans de comunicació només s'ha promogut la presència de les dones en l'àmbit esportiu o relatiu als dies internacionals fruit de la iniciativa de l'administració local, però no s'ha difós material, produccions artístiques o culturals que posin en relleu la presència de les dones en els diferents àmbits.
- No s'ha promogut cap esdeveniment a través dels mitjans de comunicació locals que posi de manifesta la contribució de les dones.

Per últim, es va proposar l'objectiu específic *fomentar entorns i escenes, imatges i missatges en els mitjans de comunicació i campanyes publicitàries que promoguin la igualtat d'oportunitats*. No s'han implementat cap de les diferents accions:

- No s'han promogut ni difós campanyes institucionals que fomentin un canvi cultural respecte a la desigualtat en la divisió sexual del treball.
- No s'han impulsat ni difós campanyes que promoguin les noves masculinitats.

Es van plantejar dos objectius generals i cinc objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total d'onze accions. Del total d'accions proposades s'han implementat només tres accions, el que implica un **nivell d'execució del 27,2%**. És per això que es proposarà seguir treballant en les diferents accions no executades respecte a la promoció de valors igualitaris en l'estructura interna dels mitjans de comunicació així com pel que fa a la sensibilització de la ciutadania i la promoció del paper de les dones en la societat tarragonina.

4.5. Eix V: Barris en igualtat

D'acord amb diferents investigacions, les ciutats poden ser espais d'emancipació i d'alliberació de les dones i col·lectius menys afavorits (LGTBI, població migrant, etc..) fruit de les oportunitats laborals així com l'anonimat que aquestes ofereixen. No obstant, aquestes també poden ser espais d'exclusió fruit d'un disseny urbà que pren com a referència el món públic i la participació al mercat laboral formal, el que implica que no es tinguin en compte les necessitats que es deriven de les activitats quotidianes en que estan més implicades les dones fruit de la divisió sexual del treball (Cucurella, 2007).

En aquest sentit, la masculinització de l'espai urbà no coincideix amb la utilització real d'aquest. La divisió sexual del treball condiona que les dones, per tal de respondre a les exigències i responsabilitats de cura i treball domèstic, tinguin una relació més estreta amb el seu entorn immediat i passen més temps en aquest espais respecte els homes (Ajuntament de Barcelona, 2016). No obstant, si bé les dones son un dels col·lectius que més utilitzen aquests espais, han de fer front en major mesura a d'altres restriccions com el temps, la mobilitat, la falta d'adaptació dels serveis a circumstàncies com l'embaràs o la lactància o la percepció d'inseguretat, entre d'altres (Cucurella, 2007).

Així doncs, tal com s'ha evidenciat en els esdeveniments més recents relacionats especialment amb la violència sexual, la ciutat pot ser un espai que generi una percepció de por e inseguretat. Aquesta por o inseguretat respecte un tipus de victimització o una altra variarà en funció de les característiques de la ciutadania i de les seves pròpies necessitats (dones, col·lectiu LGTBI, persones amb diversitat funcional, migrants, etc.).

És per això que una ciutat ha d'adoptar una mirada heterogènia que tingui en compte no només el treball productiu des d'una mirada de l'economia androcèntrica, sinó que inclogui el treball reproductiu en el centre de les polítiques de disseny urbà per tal de construir entorns que promoguin els usos equilibrats entre totes les persones que hi viuen. Al mateix temps, és important incorporar una mirada interseccional per tal de facilitar que aquesta participació en els diferents espais urbans es facin tenint en compte les experiències de vida diferenciades de la ciutadania.

Es per tot l'exposat que entenem que parlar de barris en igualtat implica incorporar la perspectiva de gènere en totes les dimensions d'una ciutat més enllà dels serveis que s'ofereixen i que ja hem analitzat en eixos anteriors. Així doncs, l'eix de barris en igualtat s'estructura al voltant de l'anàlisi dels diferents àmbits: **urbanisme, mobilitat i seguretat ciutadana.**

4.5.1. Urbanisme

El disseny i planificació de les ciutats que s'ha seguit fins l'actualitat han deixat una cosa clara, el subjecte de drets de ciutadania té rostre masculí. Això ha portat a una ceguera de gènere en la construcció de l'espai públic, tant des del punt de vista de la planificació i disseny d'aquest com des de la distribució i segregació de l'espai públic.

La política urbanística ha seguit les exigències d'un model androcèntric que deixava el treball reproductiu en l'àmbit de lo privat per tal de construir uns espais públics basats en la participació en el mercat de treball formal. En aquest sentit doncs, les societats patriarcals i capitalistes han fet una divisió sexual de l'espai vinculada a la divisió sexual del treball.

Algunes de les característiques d'aquest model que impacten directament en el benestar de les dones i d'altres col·lectius són:

- L'absència d'un model urbà que posi en el centre el treball reproductiu afecta directament als usos del temps de les dones ja que implica que, davant les restriccions en els serveis, dificultats de mobilitat, etc., hagin de dedicar més temps al treball de cures i domèstic.
- La ceguera davant el treball reproductiu limita la construcció i planificació d'espais que facilitin la conciliació i la corresponsabilitat.
- Hi ha una segregació de l'espai urbà, sent els espais masculins la norma i els espais femenins i d'altres col·lectius l'excepció.
- És promou un model de ciutat que fomenta l'individualisme ja que la segregació de l'espai crea ciutats o barri "dormitori".

És per això que l'urbanisme feminista planteja la necessitat de repensar el disseny de les ciutats. D'acord amb la sociòloga Sara Ortiz, la vida quotidiana està formada per quatre esferes: la productiva, pròpia del treball remunerat, la reproductiva on entren en joc el treball de cures i les tasques domèstiques, la participació política i l'esfera personal. Les ciutats feministes pretenen transformar el model actual per tal de dissenyar ciutats que atribueixin el mateix valor a totes les esferes (El Punt Avui, 30 d'agost 2021). En aquest sentit, *"L'urbanisme amb perspectiva de gènere doncs, planteja tenir en compte les necessitats i activitats quotidianes de les dones i els homes, en tota la seva diversitat i en totes les etapes de la vida, i situar-les al centre de les accions polítiques i estratègiques de l'entorn i el territori en què viuen"* (Fundació Isonomia, 2017).

Algunes de les propostes de l'urbanisme amb perspectiva de gènere que es plantegen son (Cucurella, 2007):

- Prioritzar la multifuncionalitat de l'espai per tal plantejar un model de ciutat més compacta, que faciliti la conciliació del treball reproductiu i productiu.
- Fomentar una ordenació de l'espai i el disseny arquitectònic que tingui en compte les necessitats de la ciutadania i que permeti generar polítiques inclusives de la ciutadania, amb independència del gènere, edat, condició social i sexual.

Si bé és cert que aquestes propostes avui dia són quimeres en el disseny urbanístic, la perspectiva de gènere s'ha anat incloent progressivament en la legislació estatal i autonòmica. S'observa el següent:

TAULA 56. PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LA LEGISLACIÓ VIGENT EN MATÈRIA D'URBANISME

ÀMBIT		NORMA
ESTAT ESPANYOL	Art. 19 i 31.	<ul style="list-style-type: none"> Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes. <p>31.3. <i>Les Administracions públiques tindran en compte en el disseny de la ciutat, en les polítiques urbanes, en la definició i execució del plantejament urbanístic, la perspectiva de gènere, utilitzant per això, especialment, mecanismes e instruments que fomenten i afavoreixin la participació ciutadana i la transparència.</i></p>
CATALUNYA	Art. 7 i 12	<ul style="list-style-type: none"> Llei 2/2004 de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial. <p>12.3. <i>Un cop finalitzada l'actuació, el comitè d'avaluació i seguiment ha d'elaborar un informe d'avaluació final per a incorporar-ne l'experiència al conjunt dels programes en curs. Aquest informe ha de contenir una avaluació dels resultats de l'actuació des de la perspectiva de la funcionalitat urbanística i territorial, l'estructura econòmica i comercial, les implicacions ambientals, la cohesió social i l'equitat de gènere en l'ús del territori.</i></p>
	Disposició divuitena	<ul style="list-style-type: none"> Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme. <p><i>El Departament de Política Territorial i Obres Públiques ha d'incorporar la perspectiva de gènere en el desplegament d'aquesta Llei per tal de garantir la promoció de la representació paritària en la composició dels òrgans urbanístics col·legiats i de l'avaluació de l'impacte de l'acció urbanística en funció del gènere.</i></p>
	Secció cinquena art. 53	<ul style="list-style-type: none"> Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes. <p>1. <i>Per a fer efectius els principis a què fa referència l'article 3, les polítiques de medi ambient, urbanisme, habitatge i mobilitat han de:</i></p> <p><i>a) Incorporar la perspectiva de gènere en totes les fases del disseny, la planificació, l'execució i l'avaluació urbanístics, per a posar en igualtat de condicions, en el disseny i en la configuració dels espais urbans, les necessitats i les prioritats derivades del treball de mercat i del domèstic i de cura de persones, i també per a col·laborar a eliminar les desigualtats existents.</i></p> <p><i>b) Promoure la participació ciutadana de les dones i de les associacions de defensa dels drets de les dones en els processos de disseny urbanístic, i fer-ne el corresponent retorn.</i></p> <p>Al mateix temps en l'article 53.2. s'estableixen unes directius per les administracions públiques de Catalunya.</p>

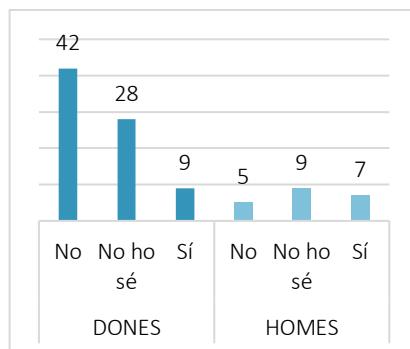
Font i elaboració pròpia.

La legislació vigent exposada estableix una sèrie d'obligacions en matèria d'urbanisme al qual estan subjectes l'Ajuntament de Tarragona.

Aquest treball en matèria d'urbanisme també es preveu en l'anterior pla d'igualtat de la ciutat on es van plantejar una sèrie d'objectius generals i específics que analitzarem *ex post*, i que van ser reforçats en el pla intern de l'Ajuntament de Tarragona respecte al personal de les diferents àrees de treball.

No obstant, quan es pregunta als diferents agents socials, hi ha un clar posicionament vers la manca de perspectiva de gènere en l'urbanisme de la ciutat de Tarragona. En l'enquesta realitzada a la ciutadania, s'han obtingut les següents respostes:

GRÀFICA 184. PERSPECTIVA DE GÈNERE EN L'URBANISME DE LA CIUTAT

Font i elaboració pròpia.

Tot i que una part important de la nostra mostra (35,4% de les dones i 42,8% dels homes) ha escollit l'opció "no ho sé", la majoria de les dones (53,1%) creuen que a la ciutat de Tarragona no es segueix un disseny urbanístic que tingui en compte la perspectiva de gènere, versus una majoria dels homes (33,3%) que creuen que sí que el disseny urbanístic de la ciutat té en compte les necessitats de les dones i col·lectiu LGTBIQ+.

Les dones amb diversitat funcional responen "no ho sé", així com la majoria de la població d'edat entre 61-75 anys.

Si tenim en compte la zona de residència de la població que ha contestat al qüestionari, no s'observen diferències significatives.

Tarragona inaccessible

Al llarg de tota aquesta diagnosi hem exposat la problemàtica pel que fa a la recollida i anàlisi de la situació local. La manca d'indicadors de gènere, d'informació institucional, tant a nivell local com autonòmic, dades desactualitzades o l'absència d'estudis locals han dificultat el poder realitzar una cartografia de la ciutat de Tarragona.

No obstant, en la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018) ja es van detectar algunes problemàtiques urbanístiques relacionades amb l'accessibilitat als diferents serveis i zones de la ciutat així com la manca de perspectiva de gènere en el disseny urbà incloent els diferents serveis i equipaments de la ciutat.

Pel que fa a l'accessibilitat, a partir dels diferents grups de discussió es van exposar les següents problemàtiques:

- El barri del Serrallo i algunes zones de la Part Alta tenen moltes dificultats d'accessibilitat, ja que els carrers són molt estrets i les persones amb mobilitat reduïda que han d'anar

amb cadira de rodes, per exemple, tenen moltes dificultats per passar. També es va comentar que les ambulàncies no hi caben als carrers i és perillós per la seguretat.

- Manca de sensibilització i formació del personal tècnic municipal en relació amb l'accessibilitat universal i la perspectiva de gènere.
- Es proposa la creació d'una comissió d'accessibilitat de la ciutat efectiva.
- Manquen canviadors de nadons als equipaments públics.

Aquestes dificultats d'accessibilitat van ser reforçades per un 65% de la població mostrada que va respondre a l'enquesta realitzada a la ciutadania, ja que aquestes afirmaven que la ciutat de Tarragona tenia problemes d'accessibilitat.

Recentment, fruit del Pla d'acció d'urbanisme feminista i amb visió de gènere impulsat per l'Ajuntament de Reus es va plantejar, de nou, aquesta necessitat de "repensar les ciutats" des d'un urbanisme feminista a la ciutat de Tarragona (Cabanillas, 27 de novembre de 2020).

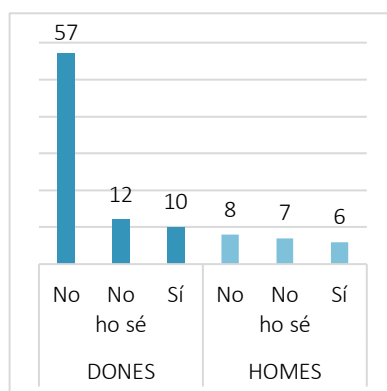
En aquest sentit, les denúncies i queixes dels diferents col·lectius que han participat en els grups de discussió tornen a posar en el centre de les necessitats ciutadanes les barreres arquitectòniques de la ciutat (voreres, clavegueram, escales, etc.) així com un disseny arquitectònic que limita la mobilitat de les persones amb mobilitat reduïda, especialment a algunes zones de la ciutat de Tarragona com Torreforta:

El problema aquest de Tarragona, a part de les baixades i pujades que hi ha, doncs et trobes que, quan hi ha un pas d'aquest, que t'ajuda a passar, hi ha la claveguera o el recull d'aigua que et ve recte, que les rodes se t'hi enganxen.

No, no barriades. Les barriades, a Torreforta s'han queixat també d'això. Vaig sentir dir que es queixaven, vaig veure que havia un pla... que es que la veritat s'ha fet molt poc amb persones que tenen dificultats de mobilitat i dificultats visuals. Els de dificultat visuals, una vegada, allí al sindicat, vam tenir una reunió i també es van queixar. També es van queixar que les coses no estan prou adequades eh, doncs que fan coses que... sortints eh. A veure, si us fixeu, molts fanals, estan posats que et diré, a mig metre de la punta de la vorera. Ells van amb el bastó, i això és una gran dificultat

Aquesta percepció també es detecta en les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari quan se'ls hi pregunta sobre l'adequació de l'organització urbanística per una persona amb diversitat funcional i/o per circular amb infants:

GRÀFICA 185. ACCESIBILITAT EN L'URBANISME DE LA CIUTAT

Font i elaboració pròpia.

Així doncs, un 72,15% de les dones i un 38% dels homes afirmen que l'organització urbanística de la ciutat no és adequada per una persona amb diversitat funcional i/o per circular amb infants. En aquest cas, les diferències intergènere són més elevades ja que mentre en el cas dels homes hi ha una distribució més equitativa respecte les diferents opcions, en el cas de les dones, hi ha un clar posicionament vers les dificultats de mobilitat en la ciutat.

Mentre que una de les dones amb diversitat funcional forma part d'aquest 72,15% de les dones que creuen que l'organització urbanística de la ciutat no és adequada per una persona amb diversitat funcional i/o per circular amb infants, la dona restant contestat "no ho sé".

Al mateix temps, si analitzem la percepció de les persones que tenen fills/es a càrrec, s'observa com el 60% de les dones i el 45,4% dels homes amb fills/es a càrrec consideren que Tarragona no és una ciutat urbanísticament adaptada per a circular amb infants.

D'altra banda, s'observa com les persones d'edat més avançada, 61-75 i 76 o més en la seva majoria, 85,7% de les dones i 50% dels homes, opinen que Tarragona és una ciutat urbanísticament mal adaptada per circular persones amb diversitat funcional.

Per últim, s'observa com hi ha una opinió generalitzada respecte aquesta manca d'adaptabilitat urbanística en les persones que viuen en determinades zones com; la Part Alta (100% de les dones i dels homes), Bonavista (100% de les dones), Torreforta (100% de les dones i 50% dels homes), Nou Eixample Nord (80% de les dones) i l'Eixample de Tarragona (76,8% de les dones i 50% dels homes).

Alguns dels comentaris que s'han recollit exposen la necessitat que molts carrers siguin zones per a vianants, fer més àmplies les voreres i adaptar les voreres i parades d'autobús per a persones amb diversitat funcional.

D'altra banda, en els grups de discussió s'exposa com, si bé el disseny urbanístic de la ciutat de Tarragona presenta moltes particularitats que impedeixen que sigui una ciutat compacta, on hi hagi una centralització dels serveis, és necessari prioritzar polítiques que posin en el centre la vida de les persones per tal de millorar i respondre a la quotidianitat de la ciutadania. En aquest sentit, es fa especial incís en la millora de la mobilitat i les barreres arquitectòniques:

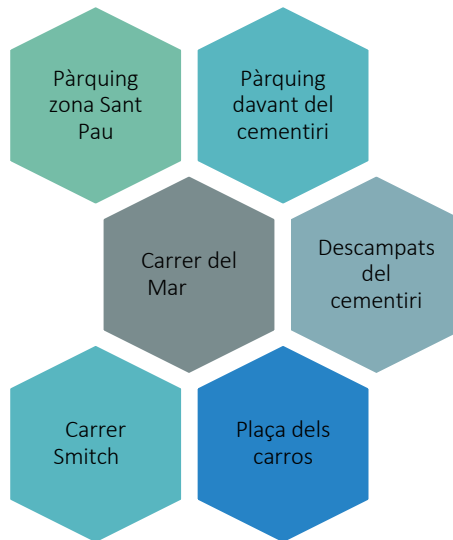
Jo crec que el que hauria d'intentar-se és que el transport...m... a veure, estudiar les zones on hi hagi més gent gran per a que el transport sigui capaç de portar-los no solament al centre de la ciutat, sinó a l'hospital, als CAPs, no? Estudiar una mica la composició de la ciutat democràtica i en funció d'aquesta composició, tu pots articular una sèrie de mesures que a la gent les... zones de gent més jove doncs amb centres escolars... les zones envellides... m'explico? La ciutat no s'ha parat a pensar en les persones simplement creix.

Un disseny de la ciutat que segons el seu parer, és dels temes que menys s'aborden en les polítiques públiques locals quan es fa plantejar l'enfoc de gènere, tot i que és imprescindible des del punt de vista de la prevenció de violències masclistes, especialment sexuals.

Nosaltres hem vist per exemple, que alguna de les agressions sexuals que hi ha hagut últimament a Tarragona, alguna s'hagués pogut evitar si... si l'urbanisme d'aquesta ciutat... fos diferent. Sobretot als barris perquè veus que passen a zones poc il·luminades o... de... amb un trànsit que... que dona lloc a "recovecos" i coses així. Crec que és important incidir en això

Algunes de les zones menys il·luminades de la ciutat que s'han identificat com més insegures són:

GRÀFICA 186. ZONES DETECTADES COM A MÉS INSEGURES PER UNA MANCA D'ENLLUMENAT

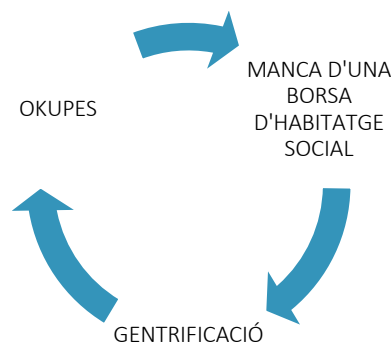
Font i elaboració pròpia.

En aquest sentit, la il·luminació s'estableix com un dels factors de risc més identificats per la ciutadania, sent l'element urbanístic central en un cas d'agressió sexual de la ciutat. És per això que es reivindica la necessitat d'incidir en tots els espais de la ciutat, incloent els d'àmbit privat:

Nosaltres ens vam trobar per exemple, a l'omar, on una noia va patir una agressió sexual a un lloc amb poca il·luminació i quan vas a veure, no? Es que el problema està. Això que pots entrar lliurement i passejar per allà lliurement, com queda dintre a sota d'un portal no sé què, allò és privat i llavors l'Ajuntament no pot fer res. Jo crec que hauríem de començar a buscar fórmules com sigui, de que hi ha un bé a protegir, està per sobre si és o no hi és de l'Ajuntament i que al final estem parlant de posar fanals o posar quatre llums. Perquè si evita, si però segons quins llocs no ho aconseguiràs que la comunitat faci aquesta inversió, perquè si hi ha zones on a penes s'aconsegueix que es paguen les comunitats...

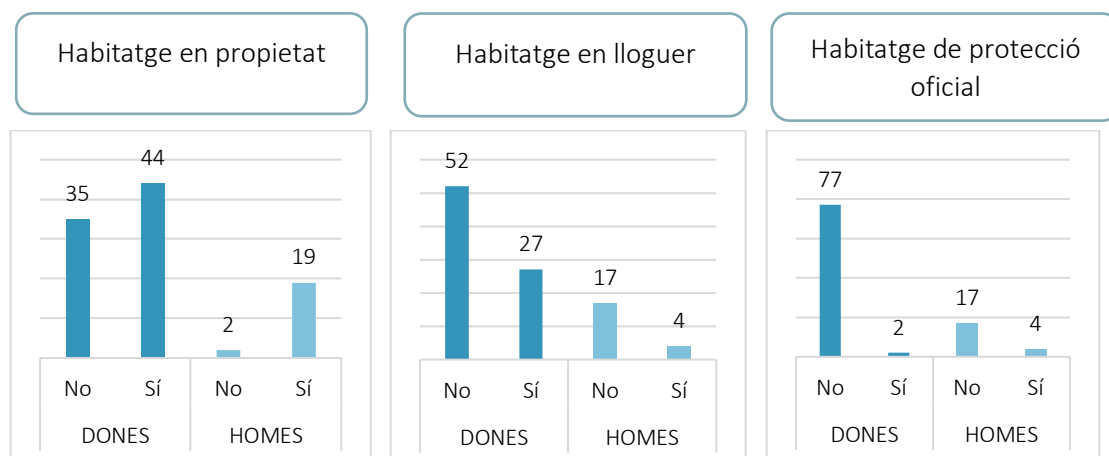
D'altra banda, quant a l'urbanisme també s'exposa com la problemàtica en l'habitatge a la ciutat és una realitat. A través de les diferents aportacions, s'identifiquen els següents problemes relacionats amb l'habitatge a la ciutat de Tarragona:

FIGURA 189. PROBLEMÀTIQUES DETECTADES AMB L'HABITATGE A LA CIUTAT DE TARRAGONA

Font i elaboració pròpia.

A través del qüestionari realitzat a la ciutadania, d'acord amb la informació facilitada per les persones que han contestat al qüestionari, s'observa el següent:

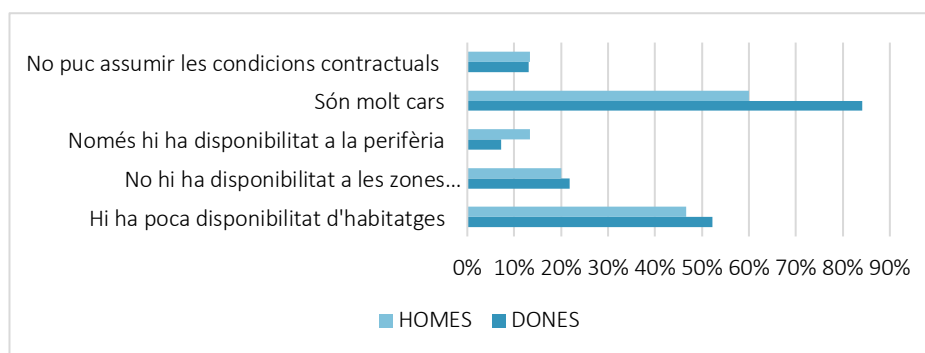

Font i elaboració pròpia.

D'altra banda, quan se'ls hi pregunta sobre si l'oferta d'habitatges és adequada, una majoria de la mostra, tant dones (87,3%) com homes (80,9%) creuen que l'oferta d'habitatges a la ciutat de Tarragona no és adequada.

Pel que fa al motiu les persones que han contestat al qüestionari, excloent a les persones que han deixat en blanc aquesta pregunta (12,6% de les dones i 28,5% dels homes) exposen el següent:

FIGURA 190. MOTIUS ASSOCIATS A L'OFERTA D'HABITATGE DE LA CIUTAT

Font i elaboració pròpia.

El preu dels habitatges (84% de les dones i 60% dels homes) és amb diferència la problemàtica principal que s'identifica en l'oferta d'habitatge municipal. D'altra banda, la poca disponibilitat d'habitatge a la ciutat també s'identifica com una de les problemàtiques (52% de les dones i 47% dels homes).

D'altra banda, els "okupes" s'han identificat en tots els grups de discussió com una autèntica problemàtica en la ciutat, especialment en algunes zones de la ciutat. Aquesta ocupació il·legal d'habitatges, segons la ciutadania, ha derivat en un augment de la delinqüència menor, especialment relacionada amb conductes incíviques i furts, impactant directament en l'augment de la percepció d'inseguretat en les zones concretes:

(...) parlem d'okupes. Perquè el que és el carrer El Pilaca, hi ha un problema terrible. I el carrer de Barcelona, a un lloc que li diuen el Ranxo Grande, una cosa terrible dels okupes. Pensa que el carrer Podaca, la gent, hi ha uns baixos, ocupats, que un d'aquests dies, l'havien de desocupar, prenen els mòbils de la gent que pujava les escales, els hi prenen la cartera, les carteres, les bosses, a la gent gran els tiren per terra. Això passa al carrer Podaca. No sé si ha estat desocupat o no ho han fet, però estava per fer-ho aquesta setmana. I el Rancho Grande està ocupat. Un lloc que li diuen Rancho Grande, és el carrer Barcelona, un carrer que va cap avall.

Pel que fa a la manca d'intervenció institucional, s'exposa la necessitat que l'Ajuntament de Tarragona intervingui i actuï com agent de control davant el procés de gentrificació d'alguns habitatges que està portant a l'expulsió de la població autòctona, especialment dones grans, a través de processos d'extorsió, així com de la creació d'una borsa d'habitatge social que doni resposta a les necessitats de la ciutadania especialment vulnerable.

Unes desigualtats socials en el dret a l'habitatge que són majors en les persones amb problemes de salut mental. El col·lectiu exposa com les immobiliàries, fruit de la construcció del col·lectiu des de la "perillositat social", priva a aquest a l'accés a un habitatge a la ciutat. És per això que s'exposa la necessitat que l'Ajuntament intervingui en aquesta matèria.

Nosaltres ens trobem les persones que tenim problemes de salut mental, també ens hem trobat a les associacions, és que moltes de les agències immobiliàries no en volen saber res de gent ni amb problemes de salut mental ni de discapacitat.

Pel que fa al posicionament del cos polític, destaquen la necessitat també que les necessitats de la ciutadania es posin en el centre de les polítiques d'habitatge. En aquest sentit, s'exposa com el nou Pla Local d'Habitatge té aquest enfoc de drets de ciutadania i pretén dissenyar polítiques d'acord amb les necessitats de la ciutadania:

Per exemple, s'aboga molt per... l'habitatge dotacional de gent gran... de gent... que per exemple, no n'hi ha ni un a Tarragona, ni un edifici que estigui dedicat a la gent gran i que a baix tingui la bugaderia, que a baix tingui un CAP... (...) Hi ha persones grans que no tenen gaire pensió però poden compartir un habitatge, no?

No obstant, si bé es valora positivament aquest enfocament, es qüestiona l'impacte real que aquest tindrà en les polítiques d'habitatge locals.

CONCLUSIONS

El disseny urbà d'una ciutat pot garantir, limitar o privar a la ciutadania de l'exercici dels seus drets, promovent així doncs, la inclusió o exclusió dels diferents col·lectius existents a una ciutat.

L'urbanisme, fins al moment, ha estat conceptualitzat des d'una mirada androcèntrica, tant des d'un marc general com en la ciutat de Tarragona.

És per això que a la ciutat de Tarragona es reivindica la necessitat de posar les necessitats de la ciutadania en el centre des d'una mirada interseccional per tal de plantejar polítiques públiques que tinguin aquest enfoc de gènere en el disseny urbà. Si bé es reconeixen les particularitats de la ciutat, es reivindica la necessitat d'eliminar les barreres arquitectòniques i mancances en el mobiliari urbà, especialment la manca d'enllumenat en l'espai públic, que afecta a la vida quotidiana dels col·lectius, especialment les dones.

D'altra banda, les problemàtiques d'habitatge exigeixen d'una intervenció per part de l'Ajuntament de Tarragona.

4.5.2. Mobilitat

El model de ciutat segregada comporta una pèrdua de qualitat de vida per la ciutadania. Com ja hem exposat, la distribució dels diferents serveis a la ciutat, afecten directament als usos del temps de les persones, donat que aquestes hauran d'invertir un major temps en mobilitat per realitzar aquestes tasques de la vida quotidiana. Però, què és la mobilitat? Entenem la mobilitat com *la suma de desplaçaments que fa la ciutadania per accedir als treballs, béns i serveis necessaris per al seu quefer quotidià* (Cebollada i Miralles, 2004).

En aquest sentit, els estudis ens mostren que hi ha diferències de gènere en la mobilitat. Mentre que els homes es mouen més en transport privat, les dones ho fan més amb transport públic i caminant. Aquesta mobilitat però, no és fruit de l'atzar, sinó que les desigualtats socials marquen les possibilitats de transport de dones i homes (Ferri, 2008 i Miralles-Guasch, 2010).

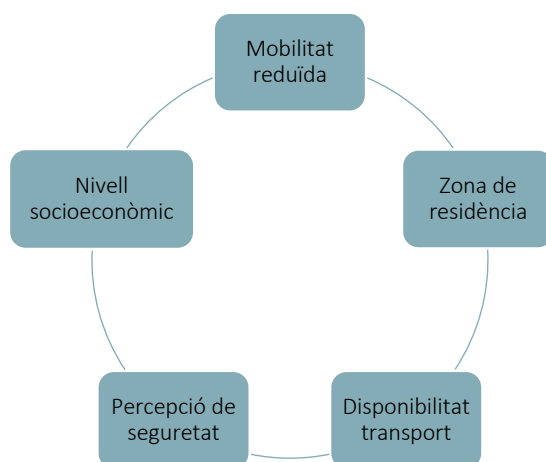
En aquest sentit, per tal de poder fer ús d'un transport privat, primer has de disposar de carnet de conduir i d'altra banda, tenir accés a un transport privat.

En primer lloc, d'acord amb les dades del cens de persones conductores de l'any 2020, a la província de Tarragona, hi havia un 24,6% més d'homes que tenien llicència de permís de conduir respecte les dones (DGT, 2020). En segon lloc, pel que fa a la disponibilitat del vehicle, diferents estudis exposen com, quan només hi ha un vehicle privat a la unitat familiar, les dones limiten la seva mobilitat i decisions a tres possibilitats: desplaçar-se amb transport públic o transports no motoritzats, recórrer a estratègies de mobilitat "dependent" que proporcionen la seva xarxa de relacions familiars i, per últim, limitar els seus desplaçaments a la zona de residència, el que limita les seves possibilitats laborals, entre d'altres (Ferri, 2008 i Miralles-Guasch, 2010).

Tots aquest factors influeixen en que les dones realitzen les tasques de la doble jornada laboral, treball productiu i reproductiu, utilitzant el transport públic o bé desplaçant-se a peu.

No obstant, si bé el transport privat és gairebé "un privilegi", d'altres factors limiten la utilització del transport públic. Alguns dels factors que impacten en la mobilitat de la ciutadania són:

FIGURA 190. FACTORS QUE INFLUEIXEN EN LA MOBILITAT DE LA CIUTADANIA

Font i elaboració pròpia.

- Mobilitat reduïda. L'autonomia de les persones amb mobilitat reduïda moltes vegades es veu limitada per les barreres arquitectòniques que impedeixen que es puguin desplaçar amb facilitat. Les barreres arquitectòniques en edificacions, urbanístiques o en el transport públic evidencien una mirada capacitista en el disseny de la ciutat.
- Nivell socioeconòmic. Una situació econòmica vulnerable a la llar familiar pot convertir la utilització del transport privat o públic en un privilegi. Més enllà dels models de família o ciutadania que es poden acollir a reduccions amb el preu (famílies monomarentals/monoparentals, família nombrosa, estudiants, pensionistes, etc.) la precarietat i inestabilitat laboral actual ha generat un nou marc de vulnerabilitat, on, la marginalitat avançada permet relacionat les possibilitats de mobilitat amb les desigualtats socials existents. En aquest sentit, és especialment important valorar l'impacte socioeconòmic de la COVID-19 en el disseny de la mobilitat urbana. D'altra banda, les desigualtats en el transport són especial relació amb l'exclusió social de certs grups de la població especialment vulnerables (població migrant, persones sense sostre, etc.).
- Zona de residència. Tenir el lloc de residència en una zona més cèntrica o perifèrica té un impacte directe en la disponibilitat i accessibilitat als diferents serveis per desenvolupar les activitats quotidianes. En les zones menys cèntriques i perifèriques de la ciutat, generalment, hi ha menys línies de transport públic així com horaris reduïts. Al mateix temps, també hi ha menys serveis (botigues, farmàcies, etc.) i equipaments (col·legis, piscines, etc.) per lo que si bé el desplaçament és gairebé forçat, aquest suposa un repte per la ciutadania que es veu exclosa de l'accessibilitat a aquests.
- Disponibilitat del transport. En el cas del transport públic, els diferents horaris, la seva regularitat, el servei nocturn, la connexió amb les diverses zones de residència, etc. condicionen la utilització d'aquests per part de la ciutadania. En aquest sentit, és especialment important des de l'urbanisme feminista, tenir en compte les diferències de gènere en la utilització del servei així com en el treball reproductiu per tal de dissenyar una xarxa de transports públics que responguin a les seves necessitats.
- Percepció de seguretat. Es ben coneguda com, la percepció d'inseguretat de les dones, especialment relacionada amb la victimització sexual, condicionen la seva mobilitat a determinades zones de la ciutat, la utilització del transport públic a determinades hores, etc. En aquest sentit, l'estudi "Mobilitat des d'una perspectiva de gènere a Barcelona" exposa com el 68% de les dones canvien la seva manera de desplaçar-se per seguretat respecte el 37% dels homes, així com un 56% de les dones consideren la seguretat un factor que influeix molt en el tipus de transport amb el qual es desplacen versus el 29% dels homes (Zurich-RACC, 2021).

Context municipal

A través de la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018) es van detectar algunes problemàtiques relacionades amb la mobilitat i accessibilitat a les diferents zones de la ciutat, especialment relacionades amb les persones amb mobilitat reduïda. A partir dels diferents grups de discussió, especialment fruit de l'aportació del Consell Municipal de la discapacitat, es van exposar les següents problemàtiques a la ciutat de Tarragona respecte la mobilitat. Moltes d'aquestes propostes estan relacionades amb la presència de barreres arquitectòniques que dificulten l'accessibilitat i per tant amb el disseny de la ciutat de Tarragona tal com ja s'han exposat en l'apartat anterior:

- És necessària la implementació d'accions per a aconseguir l'accessibilitat universal.
- Es posen de manifest els problemes de mobilitat entre La Móra i el centre urbà, així com la mobilitat al Palau de Congressos des de la Part Baixa a la Part Alta de les persones amb mobilitat reduïda tot i les escales mecàniques.

Aquestes mancances s'han repetit pel que fa a les deficiències detectades per les persones participants en els diferents grups de discussió i les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari.

A més a més de l'exposició de la influència que les barreres arquitectòniques tenen en la mobilitat de les persones amb mobilitat reduïda en la ciutat, també s'exposen algunes problemàtiques que es van identificar en l'autobús municipal, tot i que algunes d'aquestes afirmen haver-se solucionat:

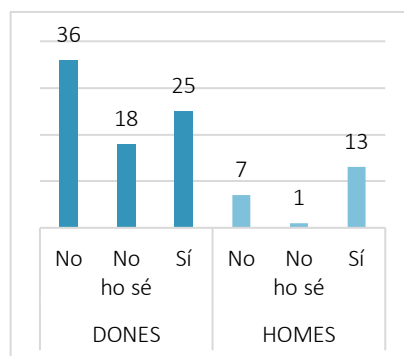
Els autobusos van fer aquella plataforma perquè puguin aparcar, i a vegades els hi és difícil, però hi van parlar fins i tot amb el comitè dels treballadors, i van dir "No no, feu un escrit i tireu-ho" perquè no tothom compleix i s'aparquen a mig metro. I allí hi ha gent que ha de saltar, i hi ha gent que ha caigut. Però és que, a més a més, van plantejar una cosa que aquesta sí que s'ha solucionat. Perquè es clar, pugues al darrera d'una persona, que hi ha aquella plataforma per pujar, amb cadira de rodes, amb carret, amb una criatura (...) i llavors havia d'anar a picar allà davant, saps? Hi havia d'anar amb l'autobús engegat, anar així i van dir "Home, poseu una cosa per picar, quan pugues pel mig". Ara amb el Covid que es puja pel mig, ja s'ha fet. Ja ho van anar fent.

No obstant, s'exposen les diferències en les possibilitats de mobilitat en les diverses zones de la ciutat. Mentre que s'exposa com en el centre de la ciutat hi ha una major disponibilitat horària, en d'altres barris de la ciutat aquestes possibilitats es limiten. D'altra banda, també es denuncien les limitacions per moure's a diferents zones més allunyades del centre de la ciutat:

Anar a peu al tanatori. Anar al tanatori (...) Autobús, impossible. Però doncs, així com hi ha 6, 4 o 5 autobusos o 6, el 54, el 3, el 33, el que va cap allà al Carrefour i tot allò, la Foresta (...) El 54, el 6, tots aquests, passen, però i et diuen: "no agafi aquest i baixi a polígon". Sí, i com traspasso? O com traspasso jo la carretera de Valencia? La carretera aquesta de Valencia la 240 (...) Eh, i llavors has de passar per entre mig herbes, fang, entre mig de dues naus i tornes, perquè aquella carretera de baix, l'antiga està fatal, la del tanatori eh, però el gran problema és traspassar (...) És que per mi és més pràctic i vaig a peu. Però a part del pont, tots dos ponts és súper desagradable (...) Que un passa i amb el retrovisor et pot fer caure. Ara diu que ho ampliarien això, que faran un carril bici, no? Ho he llegit, però autobús, per anar al Tanatori, no n'hi ha.

Aquestes limitacions també s'han identificat en el qüestionari que s'ha realitzat a la ciutadania. Quan es pregunta sobre si l'oferta de transport públic és adequada, s'observa el següent:

GRÀFICA 187. ADEQUACIÓ OFERTA DEL TRANSPORT PÚBLIC DE LA CIUTAT

Font i elaboració pròpia.

En el cas de les dones que han contestat al qüestionari, un 48,1% afirmen que l'oferta de transport públic a la ciutat de Tarragona no és adequada *versus* un 33,3% dels homes. En aquest sentit, els homes tenen una percepció més positiva sobre l'oferta del transport públic a Tarragona ja que un 61,9% dels homes consideren que aquesta és adequada front un 18,9% de les dones.

Si analitzem la informació d'acord amb la zona de residència de les persones enquestades, les persones que viuen en les Urbanitzacions de Llevant (77,7% de les dones i 100% dels homes), Bonavista (100% de les dones), Torreforta (100% de les dones i 50% dels homes), Barris Marítims (50% de les dones i 25% dels homes) i a l'Eixample de Tarragona (41,6% de les dones i 16,6% dels homes) són les que tenen una percepció més negativa respecte l'oferta del transport públic a Tarragona.

Pel que fa a l'edat, tant en les dones com en els homes, no s'observen diferències significatives. Creiem important assenyalar que les dues dones amb diversitat funcional valoren positivament l'oferta existent al transport públic de la ciutat de Tarragona.

Alguns dels comentaris que s'han recollit identifiquen les següents problemàtiques:

Des de que la línia número 1 a la número 11 no estem connectats a l'hospital de referència de Tarragona.

En algunes rutes no és viable anar amb transport públic perquè es tardaria més d'una hora.

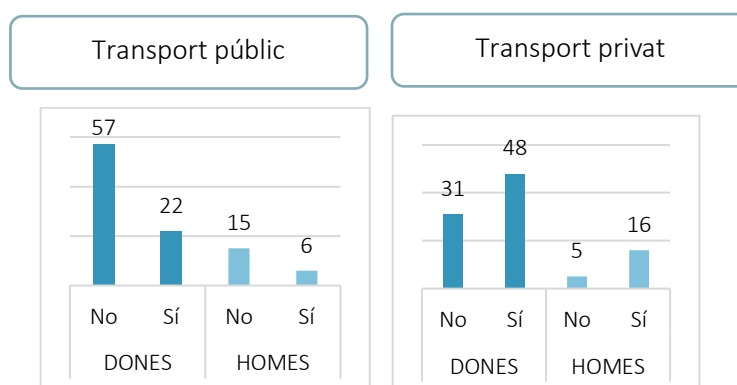
Més freqüència en hores puntes al barri i un servei de bus nocturn que tombi per barris i Tarragona per deixar el vehicle.

Es tenen que ampliar freqüències d'autobusos el cap de setmana, abans que tot en zones de major afluència com és el centre o centres assistencials, estacions de tren/bus en horaris concurrts.

Els caps de setmana has d'esperar molta estona, haurien de posar més autobusos.

Font i elaboració pròpia.

Aquesta visió sobre el transport públic té especial relació amb que, el transport privat sigui el mitjà de transport per excel·lència en les persones que han contestat al qüestionari de la ciutadania. Quant es pregunta sobre la utilització regular (més de dues vegades per setmana) del transport privat i públic, s'observa el següent:

Font i elaboració pròpia.

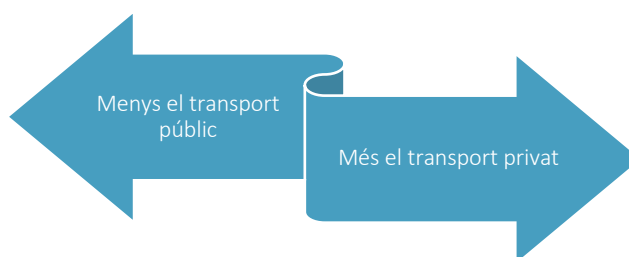
El 27,8% de les dones i el 28,5% dels homes utilitzen el transport públic *versus* el 60,7% de les dones i el 76,1% dels homes que utilitzen el seu vehicle privat.

Del total de persones que utilitzen el vehicle privat, en les dones el 62,5% no utilitzen el transport públic *versus* el 37,5% que utilitzen el transport públic, mentre que en el cas dels homes el 68,7% no utilitzen el transport públic respecte el 31,2% que si utilitzen el transport públic.

Si analitzem les dades segons la zona de residència, s'observa com les persones que viuen a les Urbanitzacions de Llevant (100% de les dones i dels homes), Torreforta (100% de les dones i 50% dels homes), Sant Pere i Sant Pau (87,5% de les dones i 100% dels homes) i en els Barris Marítims (75% de les dones i 75% dels homes) són les que utilitzen més el transport privat.

En aquest sentit, fruit de l'anàlisi de l'ús del transport públic i el transport privat s'observa que les persones que viuen en les Urbanitzacions de Llevant i al barri de Sant Pere i Sant Pau que han contestat a l'enquesta utilitzen:

GRÀFICA 188. USOS DEL TRANSPORT PÚBLIC VS TRANSPORT PRIVAT

Font i elaboració pròpia.

Si tenim en compte d'altres variables, s'observa com la situació econòmica té un impacte directe en la mobilitat de la ciutadania que ha contestat al qüestionari en el transport públic, sent que de les persones que afirmen tenir dificultats per arribar a final de mes o rebre ajuda d'algun familiar, el 65% de les dones i el 85,7% dels homes que estan en aquesta situació afirmen no desplaçar-se en transport públic regularment. Al mateix temps, ni l'edat ni la situació econòmica té un efecte en el desplaçament amb transport privat de la població mostral.

Es per això que es planteja la necessitat de fomentar un transport públic municipal que, més enllà de permetre una mobilitat universal pel que fa a l'accessibilitat a totes les zones de la ciutat, amplii aquesta "universalitat" a l'accessibilitat dels diferents col·lectius, especialment els més vulnerables. És per això, que en els grups de discussió es planteja la necessitat que aquest sigui un servei gratuït donat les necessitats de mobilitat especialment d'alguns col·lectius i l'impacte econòmic que aquest té en la ciutadania:

Una proposta era (...) que el bus de Tarragona sigui gratuït, el bus municipal. I, en part, una de les motivacions és la gent que es mou entre barris per temes laborals. Per exemple, totes les persones que van a fer feines, no? A netejar altres cases, que la majoria són dones, la gran majoria, i, la gran majoria no viuen al barri al que van a treballar (...) totes aquestes per anar a treballar s'han de desplaçar en autobús públic i aquesta despesa resta del seus ingressos, amb lo qual aquesta, era una manera també de... d'ajudar doncs a que... no fos

Totes aquestes problemàtiques però, adquireixen la seva lògica quan s'identifica la mobilitat com un dels àmbits que menys es tracta des de les polítiques impulsades per l'Ajuntament.

No obstant, és important destacar que l'empresa pública municipal encarregada del transport públic de la ciutat, l'Empresa Municipal de Transports de Tarragona (EMT) disposa de pla d'igualtat intern. El Pla de Gènere i Igualtat d'Oportunitats de l'Empresa Municipal de Transports de Tarragona (EMT) (2021-2024) estableix, entre algunes de les seves accions, com a política d'impacte en la ciutadania tarragonina la següent acció:

Acció 2.1.1. Elaborar programes específics per a dones i per al col·lectiu LGTBI.

Elaboració i implementació de programes específics per al foment de la igualtat de gènere i LGTBI: adaptar el transport a les necessitats de les dones, que en són les usuàries més freqüents (mesures ergonòmiques ajustades a les característiques de les dones: alçària de les barres de subjecció, dels seients, accessibilitat, etc.); increment de la freqüència de les línies de l'EMT que donen accés a serveis públics essencials (centres educatius, centres de salut, parcs...), especialment de nit i recollida/parada en punts il·luminats; parades intermèdies dels autobusos de nit a petició de les dones, etc..

D'altra banda, també l'empresa municipal d'Aparcaments Municipals de Tarragona (AMT) disposa de Pla de Gènere i Igualtat d'Oportunitats (2021-2024). Pel que fa a les polítiques d'impacte en la ciutadania previstes, es proposa incidir en la seguretat:

Acció 2.1.1 Desenvolupar programes específics amb perspectiva de gènere. Seguretat.

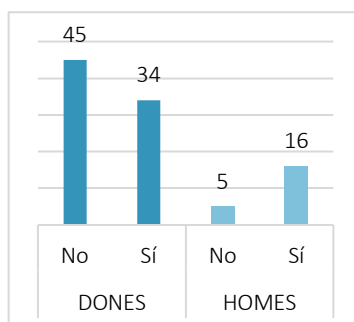
Elaboració i implementació de programes específics per al foment de la igualtat de gènere, incidint en la seguretat i percepció de la seguretat en els aparcaments.

Accions:

- ✓ Instal·lar punts de llum sobre les places d'aparcaments i camins de comunicació amb l'exterior.
- ✓ Evitar obstacles dins els aparcaments.
- ✓ Crear accessos independents al carrer fàcilment identificables per a vehicles i persones.
- ✓ Instal·lar càmeres de seguretat i punts de trucada d'emergència.
- ✓ Pintar els aparcaments de colors vius per fer augmentar la sensació de seguretat.

En aquest sentit, treballar en la seguretat s'identifica com una necessitat tenint en compte la percepció d'inseguretat que s'ha recollit en el qüestionari realitzat a la ciutadania:

GRÀFICA 189. INTERPRETACIÓ DEL TRANSPORT PÚBLIC COM ESPAIS SEGURS

Font i elaboració pròpia.

La percepció d'inseguretat respecte els serveis de mobilitat i transport públic és superior en el cas de les dones (56,9%) respecte els homes (23,8%). Al mateix temps, en les dones no hi ha especials diferències entre les que creuen que aquests no són espais segurs (56,9%) i les que si (43%). Si tenim en compte l'orientació sexual, les dones que formen part del col·lectiu LGTBIQ+ tenen una percepció de major inseguretat, ja que el 57,1% de les dones que s'han identificat com bisexuals i el total de dones homosexuals creuen que aquest són espais insegurs. En el cas dels homes en canvi, la majoria de les persones homosexuals, el 75%, creuen que són espais segurs. Aquesta diferència intergènere té especial relació en com el gènere influeix en la percepció de victimització.

Pel que fa a la percepció d'inseguretat de les dones sud-americanes i amb diversitat funcional, mostren una opinió dividida, mentre que si tenim en compte l'edat s'observa com les dones de 16-30 anys i 31-45 anys tenen dintre del seu grup generacional una majoria de dones que perceben els transport públic com espais insegurs.

CONCLUSIONS

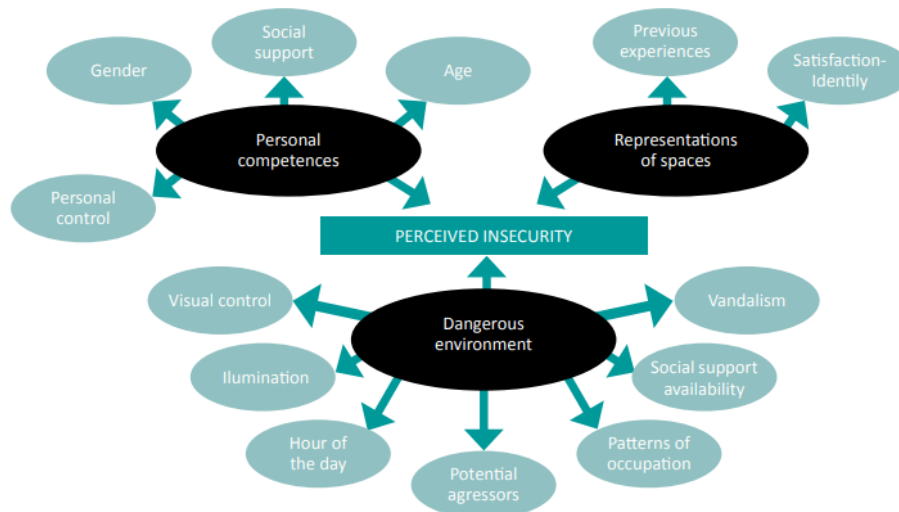
La mobilitat a la ciutat de Tarragona es presenta en nombroses ocasions com un "privilegi" de ciutadania. Les diferències en la zona residencial, l'edat, el nivell socioeconòmic o la percepció de seguretat condicionen les possibilitats de mobilitat, no només pel que fa a l'accés a les diferents zones de la ciutat, sinó inclús respecte a l'ús del transport públic.

Així doncs, si bé existeix un compromís formal de les empreses públiques, els diferents serveis de transport públic de la ciutat de Tarragona han de ser dissenyats i pensats no només des de les activitats rutinàries de la ciutadania, sinó des del seu efecte preventiu davant les violències masclistes.

4.5.3. Seguretat

Dissenyar una ciutat segura, i que es percebi com a tal, no implica incidir només en la variable gènere, ja que la percepció de seguretat varia en funció del grup social que estem estudiant. En aquest sentit, la percepció de seguretat no només depèn de factors personals i de l'espai, propis de l'entorn, sinó que els factors estructurals com els discursos i narratives institucionals, els sistemes ideològics, socials i econòmics, la redistribució de la riquesa, la classe social o la similitud entre els barris també influeixen en la percepció de (in)seguretat (Jiménez, 2019).

GRÀFICA 190. VARIABLES PRINCIPALS QUE INFLUEIXEN EN LA PERCEPCIÓ SUBJECTIVA D'(IN)SEGURETAT S

Font i elaboració: Perceived insecurity in the públic space: Personal, social and environmental variables (Carro, Valera i Vidal, 2010).

En aquest sentit, totes aquestes variables, especialment les relacionades amb les variables personals influeixen no només en la percepció subjectiva d'(in)seguretat, sinó també en la construcció dels diferents col·lectius com a potencials agressors.

Les desigualtats de gènere exposen a les dones a uns nivells de violència superiors respecte els homes. Aquestes no només es veuen exposades a un risc de victimització davant les tipologies delictives generals, sinó que com ja hem exposat en l'Eix 2, el risc de victimització és superior perquè són víctimes de les violències masclistes i, per tant, es veuen exposades a riscos que els homes no afronten. Més enllà d'aquesta premissa però, les experiències diferenciades de les dones d'acord amb la interseccionalitat d'altres variables genera situacions, experiències i instruments d'afrontament davant la inseguretat diferents (Jiménez, 2019).

L'edat impacta directament en la percepció subjectiva de "vulnerabilitat" de les persones. Mentre que les dones joves es construeixen com a víctimes potencialment més vulnerables davant les violències masclistes, especialment la victimització sexual, fruit dels constructes de feminitat i sexualitat relacionats amb la joventut, les dones grans interpreten aquesta vulnerabilitat amb la seva capacitat defensiva (Jiménez, 2019). Aquesta interpretació de la capacitat subjectiva també es dona en el col·lectiu amb diversitat funcional, el qual interpreta aquesta com un factor més de risc de victimització que augmenta, per tant, els sentiments d'inseguretat.

Una percepció de vulnerabilitat que també es diferent en les dones que formen part de la població local respecte la població immigrant. El simple fet de ser estrangeres, agreujat en aquells casos on hi ha una situació d'irregularitat documental, aporta una grau d'indefensió fruit de la desconfiança policial o la por de denunciar (Jiménez, 2019). Aquesta situació d'indefensió produïda per la limitació en l'accés als instruments institucionals, provoca que la percepció d'inseguretat de la població immigrant es construeixi en base a una vulnerabilitat fruit de l'estatus de "ciudadania". No obstant, el racisme estructural pot construir en l'imaginari col·lectiu a les dones amb aquest estatus "d'immigrant" en potencials agressores. Aquest imaginari col·lectiu de percepció d'inseguretat de la població local està especialment associat a determinades zones on hi ha una elevada concentració de població immigrant, així com a determinades ètnies que, tradicionalment, han estat víctimes de processos estigmatitzadors com la població gitana.

Al mateix temps, d'altres activitats laborals, degut a la seva naturalesa són tant generadores d'inseguretat com patidores d'aquesta. Les dones que es dediquen al treball sexual, han de conciliar en la majoria dels casos amb els sentiments de por i inseguretat que experimenten en el desenvolupament del seu treball fruit dels riscos als quals es veuen exposades amb l'estigma i perjudici social. Aquest estigma que construeix la prostitució com una activitat desviada e inclús delictiva, reforçat a través de les ordenances de convivència ciutadana (Margalef, 2016), genera un rebuig social que augmenta els factors de risc de victimització que les treballadores identifiquen, ja que la ciutadania no s'identifica com un agent de control social informal i s'augmenta la hostilitat i desconfiança policial davant la persecució del col·lectiu (Jiménez, 2019).

D'altra banda, les agressions que, encara avui dia, sofreix el col·lectiu LGTBI (Carranco, 9 de juliol de 2021; Congostrina, 17 de juliol de 2021; Sánchez, 28 de juliol de 2021) i l'estigmatització tradicional d'aquest, impacten directament en la percepció d'inseguretat de la ciutadania LGTBI. D'acord amb els estudis, els joves, les lesbianes, les persones transexuals i transgènere i les persones negres són més vulnerables a experimentar situacions de victimització, sent especialment les dones bisexuals les que pateixen un major grau de violència (Woods, 2017 en Jiménez, 2019). Aquesta major risc de victimització fruit d'una major prevalença de victimització influeix directament en la percepció d'inseguretat en l'espai públic, afectant en molts casos a una mobilitat selectiva dintre de la ciutat, restringida en espais (barris, zones de serveis, bars, espais d'oci, etc.) on hi ha una alta concentració del col·lectiu.

Si bé s'han exposat algunes de les experiències de les dones d'acord amb diferents variables, és important recordar que aquestes no tenen un efecte "acumulatiu". És a dir, no seran els mateixos factors de risc de victimització que afectaran a la percepció d'(in)seguretat en una dona jove migrant que en una d'edat més avançada. Aquestes percepcions d'inseguretat no seran fruit de la suma de variables d'opressió pròpies d'un model de discriminació múltiple, sinó que donaran lloc a experiències i realitats diferents fruit de la intersecció de diferents marcs d'opressió.

Tot l'exposat ens permet entendre com la por e inseguretat sempre ha format part de la vida quotidiana de les dones. Alguns d'aquestes efectes sobre la vida quotidiana de les dones són els següents (Diputació de Barcelona, 2010):

- Restriccions de mobilitat.
- Obstacles per participar en la vida social.
- Dependència de la protecció d'altres persones.
- Falta d'autoconfiança i desconfiança d'altres persones.
- Aïllament.
- Transmissió del sentiment d'inseguretat a les dones de l'entorn proper, generalment filles.
- Sentiment de culpabilitat i de responsabilitat davant un incident.
- Invalidació de la pròpia experiència (no hauria de tenir por...).

És per això, que la percepció de seguretat és un dels aspectes que es treballa des de l'urbanisme feminista quan es parla d'un disseny urbà que inclogui les activitats rutinàries de les dones. No obstant, és fruit dels episodis de violència sexual que han posat en l'agenda pública el fenomen de "la manada" (EFE, 2018; Navarro, 2019) en l'espai públic, on la cultura de la violació ha adquirit un paper protagonista en les polítiques preventives de l'espai urbà.

Algunes de les propostes per millorar la percepció d'(in)seguretat han posat més en el centre la millora de la sensació de seguretat per exemple, amb un manteniment i cura de l'espai urbà (millora de la il·luminació, barris més nets, etc.). No obstant, un urbanisme amb perspectiva de gènere pretén anar més enllà del canvi en les "sensacions" per tal de reduir els factors de risc que un disseny androcèntric de la ciutat genera en la seguretat de les dones i col·lectiu LGTBI. És per això que des de l'urbanisme feminista es prioritza la participació ciutadana en l'anàlisi de la seguretat i la proposta d'accions concretes.

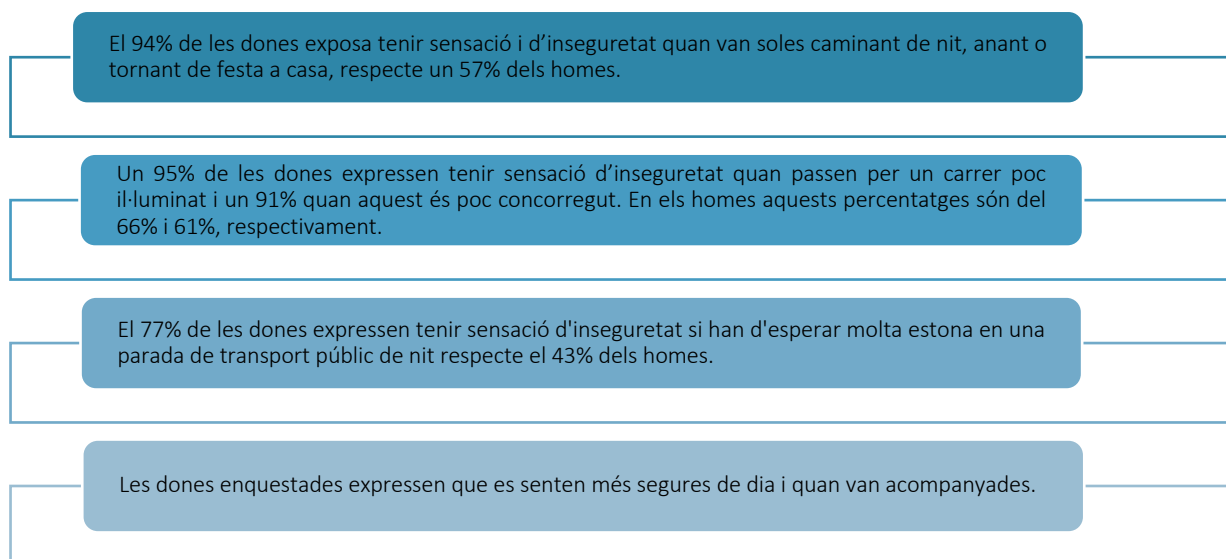
Context municipal

Fruit de l'elaboració del Protocol municipal d'actuació davant les violències sexuals i LGTBIQfòbiques a Tarragona (2019) s'han pogut identificar algunes problemàtiques urbanístiques i de mobilitat que afecten directament a la percepció de seguretat de la ciutadania.

A través dels diferents instruments metodològics que es van utilitzar (entrevistes, Comissió Participativa i marxa exploratòria) es va arribar a la conclusió que el disseny urbanístic de Tarragona no té perspectiva de gènere, el que facilita la sensació d'inseguretat de les dones del municipi.

A través de les enquestes realitzades es van obtenir els diferents resultats:

GRÀFICA 191. PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT DE LES DONES EN ELS ESPAIS PÚBLICS DE TARRAGONA

Font: Protocol municipal d'actuació davant les violències sexuals i LGTBIQfòbiques. Elaboració pròpia.

El motiu d'aquesta inseguretat estava relacionada en la por de ser víctima d'una agressió sexual (89% dones i 11% dels homes) o agressió física (85% de les dones i 66% dels homes) per part d'homes, mentre que cap home i gairebé la totalitat de les dones (98%) no tenien por a aquesta victimització per part d'una dona.

Davant aquesta percepció d'inseguretat en els espais d'oci, les dones enquestades van exposar com adoptaven una pluralitat d'estratègies defensives.

D'altra banda, en la marxa exploratòria, la zona de Ponent es va identificar com una de les més insegures de la ciutat. El diferents elements o factors de risc que afectaven en aquesta percepció d'(in)seguretat eren els següents:

- En general, falta d'il·luminació en molts espais d'interior dels barris, on la major part de la il·luminació prové de cases o d'espais comercials, no de la via pública. Hi ha una reducció de la il·luminació depenent de la franja d'horari comercial.
- Carrers amb plantes baixes molt tancades i sense activitats, que generen inseguretat.
- Carrerons amb matolls i poca visibilitat.
- Passadissos entre edificis de nit mal il·luminats.
- Falta de senyalització en els recorreguts; desorientació en relació amb el nomenclàtor.
- Parcel·les buides que separen els barris per on molta gent ha de passar per fer activitats quotidianes.
- Falta de parades d'autobús ben equipades.
- Passos de vianants molt perillosos.
- Carril bici amb trams on el vianant perd la prioritat.

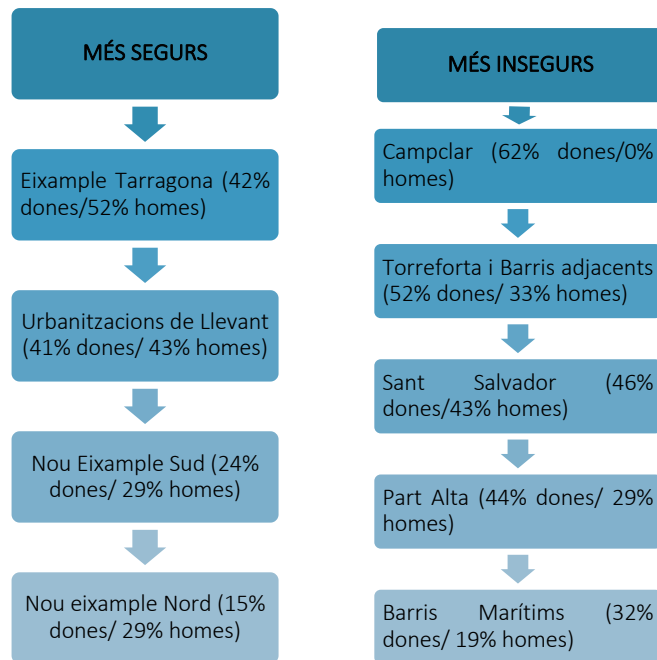
Aquesta percepció d'inseguretat que, arrel de casos de violència sexual als barris de Ponent era especialment elevada, va fer sorgir la plataforma "Dones per Tarragona" (Cañellas, 2020). Una evidència doncs, de l'elevat grau d'inseguretat que les dones perceben en aquesta zona de la ciutat.

A través de les aportacions de les persones participants en els diferents grups de discussió es reforça aquesta percepció d'inseguretat ciutadania generalitzada especialment als barris de Ponent. Si bé s'exposa que a Tarragona mai havia hagut una percepció d'inseguretat diferenciada segons les zones de la ciutat, sinó pels diferents elements urbans, especialment la llum, en els últims anys la inseguretat ciutadania està augmentat en els barris de Ponent.

Unes bombetes de... de 15 allí posats que no donen gens de llum i clar, tu vas sola pel carrer i dius, bueno, es que aquí ja puc cridar. Si em passa algo, aquí ja puc cridar. O sigui hi ha una sensació de inseguretat, fruit de la estructura... també que tenim com a ciutat. No està prou enllumenat, hi ha molts carrerons que son estretets que, oye! pos posa-li una mica de..., no? un enllumenat com déu mana, o jo que sé, algun... fes-ho més atractiu almenys perquè no ens sentim... és que inclús físicament és desagradable o és, o és, o fa por. A banda de que, evidentment, jo crec que als barris de Ponent hi ha un problema de inseguretat i, de fet, això ens ho fan arribar totes les associacions de veïns i tots els col·lectius que treballen allí i... i és un problema que s'hi haurà de posar remei d'alguna manera perquè evidentment hi ha una part d'activitat delictiva (...). I això ha generat unes dinàmiques estranyes, hi ha també problemes entre, entre... entre diferents ètnies i hi ha diferents tipus de violència manifestada i que tot això ha generat bueno, tota aquesta sensació de inseguretat, jo crec, majoritària i que la tenim totes i tots, a tot arreu de la ciutat i això és un problema. Això és un problema molt gran.

No obstant, a través del qüestionari realitzat a la ciutadania, s'identifiquen els següents barris com a més segurs i insegurs:

GRÀFICA 191. PERCEPCIÓ DE SEGURETAT DELS BARRIS DE LA CIUTAT

Font i elaboració pròpia.

Si bé la percepció de seguretat e inseguretat fa que dones i homes identifiquin les mateixes zones com àrees segures o insegures es donen algunes diferències intergènere, per exemple, pel que fa a la identificació de Campclar com una zona insegura. En aquest cas, si bé Campclar és la zona més insegura per les dones, en el cas dels homes, cap persona identifica aquest zona com a insegura. D'altra banda, si bé els percentatges són gairebé iguals en el cas de zones segures, donant-se poques diferències entre dones i homes, la percepció d'inseguretat és superior en les dones sent que, a més a més, quantitativament la població mostral és superior en les dones que els homes.

Una altra de les problemàtiques relacionades amb la inseguretat a la ciutat que s'exposa, està relacionada amb l'ocupació il·legal d'habitatges:

Durant anys, els okupes ens han fastidiat, no? Ja sigui a Torreforta, al carrer Puig amb Sitges tenim un edifici de.. públic social on viuen persones amb... amb bueno característiques molt peculiars, no? Com dones maltractades, tenim pisos amb dones maltractades, tenim pisos amb persones d'acolliment, i si, bueno, tenim un o dos pisos ocupats

Així com amb la manca de lluminositat com a patró urbanística en la ciutat que ja s'ha exposat anteriorment.

D'altra banda, creiem important destacar que en la Diagnosi de Gènere del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona (2014-2018) la ciutadania va exposar que aquests problemes d'inseguretat es donaven en tota la ciutat perquè hi ha poca presència policial a Tarragona.

En aquest sentit, les polítiques policials i, especialment, la presència policial influeix en la percepció de (in)seguretat de la ciutadania.

Ja en el pla anterior es va exposar que la Guàrdia Urbana havia creat una Unitat de Proximitat per tal de donar un tracte més directe i proper amb la ciutadania. Així doncs, s'exposava que:

“Amb la implantació del patrullatge a peu a tots els barris i zones de Tarragona s’aconsegueix una relació més estreta amb la ciutadania i el teixit comercial per conèixer de més a prop els problemes. La seva funció principal és la de prevenció/proacció i té dos nivells d’actuació. En un primer nivell el cos d’agents recullen problemàtiques i inquietuds del territori a través del contacte diari amb el veïnat, representants institucionals, representants d’entitats i associacions del teixit social. D’altra banda, en un segon nivell, es fa un diagnòstic dels problemes i es desenvolupen fórmules creatives per solucionar-los, que alimenten els serveis planificats de la resta d’unitats d’aquesta Guàrdia Urbana.”

És precisament aquesta policia de proximitat el que estructura el nou Pla de Seguretat Local, Tarragona ciutat Segura 2021-2023. Segons la informació publicada, el treball conjunt dels Mossos d’Esquadra i la Guàrdia Urbana com aquesta policia de proximitat es farà a través del treball en els 5 districtes de la ciutat, Part alta, Eixample, Ponent, Nord i Llevant, ja que s’han establert 17 zones d’interès policial que han suposat la divisió d’aquestes en 30 punts on es duran a terme els operatius (Cañellas, 7 de maig de 2021; Nadal, 1 de setembre de 2021).

Si bé és cert que aquesta policia de proximitat pot millorar la resposta a la seguretat de la ciutat, ens plantejem si, per exemple, aquesta divisió de les diferents zones estratègiques de la ciutat s’ha fet des d’una mirada de gènere.

D’acord amb la informació facilitada per l’Ajuntament de Tarragona, el Pla de Seguretat Local, Tarragona ciutat segura 2021-2023 correspon al mateix pla vigent des de 2011. En aquest, si bé en l’exposició del marc normatiu s’exposa el previst en l’Estatut d’Autonomia de Catalunya exposant l’art.19 i 41, la perspectiva de gènere no s’aplica de forma transversal.

Si bé l’estructura del pla planteja diferents plans de seguretat segons els diferents àmbits de treball, únicament es preveuen mesures específiques per a les dones en els casos de violència de gènere. En aquest sentit doncs, s’observa que la necessitat que aquesta perspectiva de gènere s’incorpori transversalment a la provisió, disseny i configuració de l’espai públic des de la seguretat en el seu marc ampli (cos policial, mobilitat, equipaments urbans, etc.).

CONCLUSIONS

La percepció d’inseguretat a la ciutat de Tarragona ha variat en els últims anys. L’ocupació il·legal d’habitatges, la incidència d’alguns fenòmens delictius, alguns elements propis del disseny urbà (carrerons estrets, poc enllumenat, etc.) i la major consciència de les dones davant el risc de victimització, ha generat que, especialment en algunes zones de la ciutat de Tarragona, hi hagi una elevada percepció d’inseguretat.

Si bé l’Ajuntament de Tarragona ha plantejat la policia de proximitat com un model policial que doni resposta a les noves necessitats de la ciutat, aquesta política policial manca d’una perspectiva de gènere. D’altra banda, les polítiques de seguretat a Tarragona han d’incidir en tots aquests elements urbans que la ciutadania, especialment les dones, detecten com a factors de risc de victimització.

4.5.4. Conclusions

És per tot l'exposat, que creiem que parlar de barris en igualtat implica analitzar el grau d'èxit d'un espai públic d'acord amb el potencial d'ús i d'interacció social que promogui en la ciutadania (Diputació de Barcelona, 2010). Així doncs, parlar de barris en igualtat a la ciutat de Tarragona implica parlar de la llibertat de moviments i d'ús de la ciutat pel total de la ciutadania, sense que aquesta sigui una expressió més de desigualtat i exclusió social. Malauradament, Tarragona presenta un model urbanística que té una mirada androcèntrica que no posa en el centre les necessitats de la ciutadania ja que es donen especials deficiències en l'accessibilitat universal (barreres arquitectòniques i serveis de transport públic de la ciutat).

Davant la identificació de mancances en l'urbanisme, la mobilitat i la seguretat a Tarragona, especialment en algunes zones de la ciutat, s'exposa la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere de forma transversal a les polítiques públiques, tal com ja s'exigeix a través de la legislació vigent.

A través d'una mirada de gènere en aquests tres àmbits, tots ells interrelacionats, millorarien la qualitat de vida de la ciutadania de Tarragona, especialment les dones i d'altres col·lectius que fruit de la situació socioeconòmica, zona de residència, etc. es veuen limitats en l'exercici dels seus drets a la ciutat.

4.5.5. Avaluació II Pla de polítiques d'igualtat entre dones i homes a la ciutat de Tarragona

L'avaluació sobre el desenvolupament de les accions proposades i establertes en II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona respecte a l'eix Ciutat de Drets, es realitzarà a través de la informació present en el document d'Autodiagnosi elaborat per l'obtenció del Distintiu per la Igualtat de Gènere en relació a la Norma SG CITY 50-50, així com mitjançant la informació facilitada per l'Ajuntament de Tarragona.

L'objectiu general marcat en l'àmbit d'urbanisme, mobilitat i seguretat era **fomentar el model de ciutat inclusiva i accessible que afavoreix la vida independent i la conciliació de la vida familiar, personal i professional.**

A partir d'aquest objectiu general es van plantejar quatre objectius específics: fomentar l'accessibilitat universal a la ciutat, identificar criteris de planificació i disseny de la ciutat que afavoreixin la conciliació de la vida familiar, personal i laboral, reduir les percepcions d'inseguretat a la ciutat i equilibrar el reconeixement social de les aportacions realitzades per dones a través dels elements urbans.

Respecte el primer objectiu específic, *fomentar l'accessibilitat universal a la ciutat*, cap de les accions proposades no s'han implementat:

- No s'ha realitzat cap estudi que faci una diagnosi per tal de detectar les necessitats de la ciutadania per tal de garantir una accessibilitat universal a la ciutat.
- No s'ha crear cap comissió d'accessibilitat universal.

Quant a l'objectiu específic, *identificar criteris de planificació i disseny de la ciutat que afavoreixin la conciliació de la vida familiar, personal i laboral*, només s'ha implementat una de les quatre accions proposades:

- No s'ha realitzat cap diagnosi on hagin participat les dones per tal d'identificar els obstacles associats a la planificació i disseny de la ciutat.
- No s'ha elaborat cap guia de bones pràctiques en conciliació respecte la planificació i disseny de la ciutat.
- No s'ha fomentat l'habilitació d'espais d'al·letament amb canviadors de nadons en els equipaments públics.
- En els últims tres anys s'ha promogut la formació del personal tècnic de l'Ajuntament en matèria d'igualtat de gènere respecte l'àrea d'urbanisme, habitatge i medi ambient.

Pel que fa a l'objectiu específic, *reduir les percepcions d'inseguretat a la ciutat*, cap de les tres accions s'han implementat:

- No s'han recollit les percepcions d'inseguretat de la ciutadania a la ciutat, més enllà d'un estudi concret vers la percepció sobre la violència sexual i lgtbifòbics als espais d'oci.
- No s'han anat adaptant les deficiències detectades ja que no s'ha donat cap fase de diagnosi.
- No s'han implementat accions per la modificació de la percepció d'inseguretat de la ciutadania, donat que s'ha donat cap estudi per la diagnosi de les necessitats a la ciutat.

Per últim, quant a l'objectiu específic, *equilibrar el reconeixement social de les aportacions realitzades per dones a través dels elements urbans*, s'han implementat les dues accions proposades:

- S'ha realitzat un estudi per analitzar el nom dels carrers, places, monuments i elements simbòlics per avaluar la incorporació dels noms de dones.
- S'ha elaborat un pla d'actuació per a la incorporació dels noms de dones a través dels elements urbans, d'acord amb l'anàlisi prèvia efectuada.

Es van plantejar un objectiu general i tres objectius específics que van donar lloc a la proposta d'un total de onze accions. Del total d'accions proposades s'han implementat un total de 3 accions, el que implica un **nivell d'execució del 27,3%**. Per al nou pla es treballarà sobre les accions no implementades en el disseny urbanístic, d'habitatge, mobilitat i medi ambient amb perspectiva de gènere.

5. BIBLIOGRAFÍA

- Ajuntament de Tarragona. (2011). Pla de seguretat local. Tarragona ciutat Segura.
- Ajuntament de Barcelona. (2016). Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020.
- Ajuntament de Sabadell. (2018). Pla d'Igualtat de Gènere i LGTBI. Per a la promoció de la diversitat sexual, afectiva i de gènere 2018-2022. Regidoria de Drets Civils i Gènere, Ajuntament de Sabadell.
- Ajuntament de Tarragona. (2019). Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona.
- Ajuntament de Tarragona. (2020). Memòria de la Secretaria General de l'Ajuntament de Tarragona. Pendent de publicació.
- Álvarez, M., Garcia, C. i Solano A.M. (2008). Los determinantes de la salud de las poblaciones y las desigualdades sociales en salud. *Primer Informe sobre Desigualdades y Salud en Andalucía*. Asociación para la defensa de la sanidad pública de Andalucía.
- Belzunegui, A., Dueñas, D., Maza, G. i Pujadas, J.J. (2010). *Asociacionisme i participació ciutadana al municipi de Tarragona*. Ajuntament de Tarragona, Tarragona.
- Bonete, B. (2021). *Anàlisi des d'una perspectiva Feminista i Interseccional. Segona edició de l'enquesta de violència masclista a Catalunya*. Institut Català de les Dones.
- Cabanillas, R. (27 de novembre de 2020). Dels carrers foscos a la vorera estreta: l'urbanisme feminista reclama unes ciutats més amables i més segures. *Tarragona digital*. Disponible en: [«Estem parlant de drets i respecte»: problemes que l'urbanisme feminista vol solucionar \(catalunyadiari.com\)](#)
- Cañellas, G. (7 de maig de 2021). La policia de proximitat es desplega en 17 zones conflictives de Tarragona. *Diari més*. Disponible en: [La policia de proximitat es desplega en 17 zones conflictives de Tarragona \(diarimes.com\)](#)
- Cañellas, G. (8 de desembre de 2020). Neix una plataforma de dones perquè s'actui a les zones insegures de Ponent. *Diari Més*. Disponible en: [Neix a Tarragona una plataforma de dones perquè s'actui a les zones insegures de Ponent \(diarimes.com\)](#)
- Cantero, M. A. (2007). De "perfecta casada" a "Ángel del Hogar" o la construcció del arquetipo femenino en el s. XIX. *TONOS Revista electrónica de estudios filológicos*, nº 14.
- Carranco, R. (9 de juliol de 2021). Los Mossos investigan una presunta nueva agresión homófoba en Barcelona. *El País*. Disponible en: [Homofobia: Los Mossos investigan una presunta nueva agresión homófoba en Barcelona | Cataluña | EL PAÍS \(elpais.com\)](#)
- Carrasco, C. (2011). La economía del cuidado_ planteamiento actual y desafíos pendientes. *Economía Crítica*, núm. 11, pàg. 205-225.
- Carro, D., Valera, S. i Vidal, T. (2010). *Perceived Insecurity in the Public Space: Personal, Social and Environmental Variables*. Quality & Quantity, núm. 44, vol. 2, pàg. 303-314.
- Cebollada i Frontera, A. i Miralles-Guasch, C. (2004). *Mobilitat i exclusió social: un nou repte per a les administracions locals*. Universitat Autònoma de Barcelona.
- CEEISCAT. (2020). *Vigilància epidemiològica de les Infeccions de Transmissió Sexual (ITS) a Catalunya*. Departament de Salut, Generalitat de Catalunya.
- Celma, A. (4 de juny de 2021). Feminismes als Països Catalans l'any 2021. Diari *Directa*. Disponible en: [Femicidis als Països Catalans l'any 2021 - directa.cat](#)
- Centre d'Estudis d'Opinió. (2020). Enquesta sobre els usos del temps i el confinament. 2020. Generalitat de Catalunya.
- Cifre, E. & Salanova, M. (2004). Estrategias de conciliación familia/ trabajo: buscando La calidad de vida. *Estudios financieros*, nº 259, pàg. 111-154.

- Comisión para reducir las desigualdades en salud en España. (2015). *Avanzando hacia la equidad: propuesta de políticas e intervenciones para reducir las desigualdades sociales en salud en España*. Ministerio de Sanidad y Política Social, Madrid (2015).
- Congostrina, A. (17 de juliol de 2021). Detenido un joven de 19 años por una agresión homófoba en Barcelona. *El País*. Disponible en: [Detenido un joven de 19 años por una agresión homófoba en Barcelona | Cataluña | EL PAÍS \(elpais.com\)](#)
- Cucurella i Grifé, A. (2007). La perspectiva de gènere en el disseny i l'ús d'espais públics urbans: el cas del Parc dels Colors de Mollet del Vallès (Barcelona). *Documents d'anàlisi geogràfica*, núm. 49, pàg. 119-38
- De la Fuente, M. Cutillas, S., Fresnillo, I., Carrere, H. i Castellà, H. (2017). La pobreza amb perspectiva de gènere: Conceptes, indicadors i situació a Catalunya. *CCOO de Catalunya*. Barcelona, Març 2017.
- Departament d'Interior. (2020). Dades sobre violència masclista 2020. Generalitat de Catalunya.
- DGT. (2020). Censo de conductores distribuido por provincia de residencia y sexo. Año 2020.
- Diputació de Barcelona. (2010). Gènere, seguretat i disseny urbà. *Reflexions en femení*, núm. 28. Àrea d'Igualtat i Ciutadania, Diputació de Barcelona.
- Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat. (2018). Guia metodològica. *Ciutat de drets humans. El model de Barcelona*. Ajuntament de Barcelona.
- EADA. (2021). 15è Informe de Bretxa salarial i presència de la dona en llocs directius 2021.
- EFE. (21 de juliol de 2021). La selecció Noruega, sancionada por usar mallas cortas en lugar de bikini. *Diari El Periódico*. Disponible en: <https://www.elperiodicodearagon.com/deportes/2021/07/21/seleccion-noruega-sancionada-mallas-cortas-55278786.html>
- EFE. (21 de juny de 2018). Cronología completa del caso de La Manada. *El imparcial*. Disponible en: <https://www.elimparcial.es/noticia/189064/sociedad/cronologia-completa-delcaso-de-la-manada.html>
- El Punt avui+. (30 d'agost de 2021). L'espai urbà reproduceix les desigualtats de gènere i discriminacions. *El Punt avui+*. Disponible en: <http://m.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2012886-l-espai-urba-reproduceix-les-desigualtats-de-genere-i-discriminacions.html>
- Feminicidis. (2021). Numero de casos per CCAA, província i municipi. Disponible en: [Número de casos por CCAA - Geofeminicidio](#)
- Ferri, M. (2008). Apunts urgents de mobilitat per gènere i exclusió socials. *CCOO de Catalunya*.
- FUNCA.(2019). Informe de la volta 10 (juliol 2016-juny 2018).
- Fundació Isonomia. (2017). 10 anys. Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes. Butlletí 27. Universitat Jaume I. Disponible en: <http://isonomia.uji.es/wp-content/uploads/2017/02/Bolet%C3%ADn-urbanismo.Imprimir.pdf>
- General. (4 de febrer de 2021). CatSalut informa: A la demarcació de Tarragona es diagnosticaran 4.800 nous casos de càncer segons el Servei d'Epidemiologia i Prevenció de Càncer de l'Hospital Sant Joan de Reus. *Institut Català de Salut/Terres de l'Ebre*. Recuperat de: <https://cutt.ly/wnumG0Q>
- IMMS. (2017). *Indicadors de risc de pobresa i d'exclusió social de l'àrea bàsica de serveis socials de Tarragona*. Gobierno de España, Madrid.

- Institut Català de les Dones. (2020). *Dossier estadístic. Dones en les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)*. Generalitat de Catalunya.
- Institut Català de les Dones. (2021). *Dossier estadístic. Dones en l'esport*. Generalitat de Catalunya.
- Institut Català de les Dones. (2021). *Dossier estadístic. Les dones a Catalunya 2021*. Generalitat de Catalunya.
- Jiménez García, I. (2019). *La percepció de seguretat. Un model d'anàlisi alternatiu*. Working papers, núm. 363. Institut de Ciències Polítiques i Socials, Universitat Autònoma de Barcelona.
- La Vanguardia. (5 de juny de 2015). Reclamen una consulta d'infeccions de transmissió sexual per a Tarragona. Diari *La Vanguardia*. Recuperat de: [Reclamen una consulta d'infeccions de transmissió sexual per a Tarragona \(lavanguardia.com\)](#)
- Liñeira, R. (2009). La participació política i associativa de les dones i els homes a Catalunya. Diferències i similituds. Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Generalitat de Catalunya.
- Lorenzo, M. (17 de maig de 2021). Desigualdad en las cúpules: no habrá las mismas mujeres directivas que hombres hasta el 2070. *El Periodico*.
- Ministeri d'Igualtat. (2020). Macroenquesta de violència contra les dones 2019. Delegació del Govern contra la violència masclista.
- Miralles-Guasch, C. (2010). Dones, mobilitat, temps i ciutats. *Quaderns de l'Institut*. Institut Català de les Dones.
- Muñoz N. (14 de maig de 2021). El barrio más rico de Tarragona es Els Músics y el más pobre, Campclar. *El diari de Tarragona*. Disponible en: <https://www.diaridetarragona.com/tarragona/El-barrio-mas-rico-de-Tarragona-es-Els-Musics-y-el-mas-pobre-Campclar-20210514-0006.html>
- Nadal, A. (1 de setembre de 2021). *Les patrulles policials de proximitat de Tarragona s'intensificaran a partir d'octubre*. Diari més. Disponible en: [Les patrulles policials de proximitat de Tarragona s'intensificaran a partir d'octubre \(diarimes.com\)](#)
- Navarro V. (2004). *The political and social contexts of health*. Amityville: Baywood Publishing.
- Navarro, M. (6 de maig de 2019). La víctima de la manada de Sabadell ratifica la última identificación de uno de los agresores. *La Vanguardia*. Disponible en: <https://www.lavanguardia.com/sucesos/20190506/462063363776/victimamánada-sabadell-ratifica-identificacion-ultimo-detenido.html>
- Noctambul@s. (2019). Diagnosi violències sexuals en espais festius de Tarragona. Ajuntament de Tarragona.
- Observatori de Drets Sexuals i Reproductius. (2021). *L'efecte de la COVID-19 en la salut Sexual i Reproductiva*.
- Observatori de la Igualtat de Gènere. (2020). *La igualtat és saludable. Recomanacions contra els efectes negatius dels estereotips sexistes en salut*. Institut Català de les Dones.
- Observatori de la igualtat de gènere. (2020). *Violències masclistes 2020. Dossier estadístic*. Institut Català de les Dones.
- Observatori del Treball i Model Productiu. (2020). *Població amb discapacitat i mercat de treball*. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.
- Pareja, E., Guillén, A., Pisarello, G., Lorena, M., Galdón, G., Montaner, J.M., Muixí, Z., Saura, J. I Borja, J. (2011). *El dret a la ciutat*. Derechos Humanos Emergentes 7. Ed. Institut de Drets Humans a Catalunya.

- Pla I. (2008). Luces y sombras del recurso al empleo del hogar. Quaderns feministes, nº 8.
- Regidoria de Feminismes i LGTBI. (2016). Pla per la justícia de gènere 2016-2020. Ajuntament de Barcelona.
- Salat, J. (22 de desembre de 2020). Els escacs encara estan molt lluny de la igualtat de gènere a casa nostra. Diari *Ara*. Disponible en: [Els escacs encara estan molt lluny de la igualtat de gènere a casa nostra](#)
- Sánchez, G. (28 de juliol de 2021). Tres detenidos por la brutal agresión homófoba de la playa del Somorrostro de Barcelona. *El Periodico*. Disponible en: [Tres detenidos por la brutal agresión homófoba del Somorrostro de Barcelona \(elperiodico.com\)](#)
- Servei Municipal d'Ocupació de Tarragona. (2020). Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal 2020. Ajuntament de Tarragona.
- Solar O, Irwin A. (2007). A conceptual framework for action on the social determinants of health. Discussion paper for the Commission on Social Determinants of Health.
- Treig, B (22 de juny de 2021). La campanya per l'avortament lliure arriba als plens de les Terres de l'Ebre. Diari *Ebre digital*. Recuperat de: [La campanya per l'avortament lliure arriba als plens de les Terres de l'Ebre ~ EbreDigital.cat](#)
- Wacquant, L. (2007). *Los condenados de la ciudad. Gueto periferias y estado*. Buenos Aires: Siglo XXI.
- Wolf, N. (1990). *The Beauty Myth: How Images of Beauty Are Used Against Women*. London: Chatto & Windus
- woods, B. J. (2017). LGTB Identity and Crime. *California Law Review*, vol. 195, núm. 3, pàg. 667-734.
- World Health Organization. (2008). Closing the gap in a generation: health equity through action on the social determinants of health. Final Report of the Commission on Social Determinants of Health. Geneva: World Health Organization.
- Zurich- RACC. (2021). Movilidad desde una perspectiva de gènere en Barcelona. disponible en: [El 40% de las mujeres han sufrido una situación de acoso mientras se desplazaban por Barcelona \(zurich.es\)](#)

6. ANNEXOS

ANNEX I. Qüestions plantejades al grup de discussió

Per la realització dels grups de discussió es van definir una sèrie de preguntes orientatives que tenien com a objectiu la recollida de les percepcions dels diferents col·lectius que van participar en els grups de discussió en relació als diferents eixos estratègics.

Aquestes preguntes van ser plantejades per tal d'orientar el debat i així poder obtenir informació d'interès per l'elaboració de la diagnosi que constitueix aquest document, però en cap cas es perseguia establir un guió rígid i pre-definit que limités el debat. Quant a les qüestions plantejades, aquestes van ser les mateixes pel total de grups de discussió realitzats, amb independència del col·lectiu que hi participava per tal de, *ex post*, poder crear la informació intergrupala.

El plantejament de les preguntes es va fer tant de forma verbal, a través de la tècnica encarregada de moderar el grup de discussió, com visual, mitjançant l'exposició d'un *Power point* que permetia fer un millor seguiment de les qüestions plantejades.

Pel que fa a les preguntes plantejades, són les següents:

EIX 1. COMPROMÍS PER LA IGUALTAT I LA TRANSVERSALITAT DE GÈNERE

1. Creieu que l'Ajuntament de Tarragona té un compromís ferm amb la igualtat de gènere? Per què?
2. Quin àmbit respecte la igualtat de gènere creieu que fomenta més l'Ajuntament? Per què? I el que menys?
3. En quins sectors creieu que és més necessari promoure la igualtat de gènere?
4. Quines accions creieu que caldria implementar a l'Ajuntament per tal que totes les polítiques públiques que s'impulsin ho facin des d'una perspectiva de gènere?

EIX 2. ECONOMIA PER A LA VIDA I USOS DEL TEMPS

1. Quins creieu que són els perfils de dones a l'atur a la ciutat de Tarragona des d'un punt de vista socioeconòmic? I el perfil de la pobresa femenina?
2. Creieu que les polítiques d'ocupació impulsades per l'Ajuntament incorporen la perspectiva de gènere? Creieu que són adequades per millorar l'ocupació de les dones?
3. L'Ajuntament fomenta la corresponsabilitat? I la conciliació? Es té en compte la diversitat?
4. Quines polítiques impulsaríeu per fomentar uns usos del temps més acordes a l'actualitat? Coneixeu polítiques de l'Ajuntament al respecte?
5. Quines polítiques impulsaríeu per a posar en valor el treball de cures? Creieu que és necessari fer-ho?

EIX 3. INTERVENCIÓ INTEGRAL CONTRA LES VIOLÈNCIES MASCLISTES I LA LGTBIFÒBIA

1. Coneixeu el protocol d'actuació i circuits d'intervencions de la ciutat de Tarragona en situacions de violència masclista? Què en penseu?

2. Considereu suficients els recursos de detecció de la violència masclista de l'Ajuntament? I els de prevenció? I els recursos d'atenció i recuperació?
3. Quines millores i/o accions proposaríeu en la coordinació i en l'actuació vers les violències masclistes?

EIX 4. CIUTAT DE DRETS

1. Penseu que l'Ajuntament té una aposta ferma per la coeducació?
2. Creieu que la formació que impulsa l'Ajuntament té en compte la perspectiva de gènere? Quines accions plantegeu per a la seva millora?
3. Quines accions creieu que podria realitzar l'Ajuntament per a fomentar la igualtat entre dones i homes en el sector de l'educació a la ciutat? Quines creieu que són les desigualtats més patents en aquest àmbit a la ciutat?
4. Penseu que a la ciutat es disposa de centres d'informació o la gent jove disposa de la suficient informació sexual i afectiva, accés a l'anticoncepció d'urgència? Els centres i els mitjans de comunicació propis ajuden?
5. Penseu que la ciutadania coneix els seus drets en relació a la IVE? Sap com ha de procedir? I en relació a la salut reproductora i a la violència obstètrica? Quines són les accions que identifica per part de l'Ajuntament? Arriba a totes les dones?
6. Quines polítiques de salut s'aborden des de l'Ajuntament? Tenen en compte la perspectiva de gènere? Fomenten la no discriminació de les dones o el col·lectiu LGBTI? Quines són les accions de millora que plantegeu?
7. Quines accions o polítiques creieu necessàries per a disposar d'uns serveis socials municipals que integrin la perspectiva de gènere? Quines mesures creieu més necessàries que caldria abordar?
8. Creieu que Tarragona fomenta una representació equitativa de dones i homes en l'àmbit cultural? I en relació al col·lectiu LGBTI? Com s'hauria de fomentar la representació equilibrada?
9. Quines desigualtats entre dones i homes percebeu en l'àmbit dels esports a la ciutat de Tarragona? Com pot l'Ajuntament fomentar la igualtat de gènere?
10. Creieu que hi ha una vida associativa diversa en funció dels diferents col·lectius? Creieu que l'Ajuntament és equitatiu amb les necessitats de les diferents associacions? Quines creieu que són les mancances des de la perspectiva de gènere en la xarxa associativa de la ciutat? Quines accions plantegeu al respecte?
11. Creieu que els processos de participació ciutadana impulsats per l'Ajuntament tenen en compte la perspectiva de gènere i la diversitat en el seu disseny, execució i avaluació?

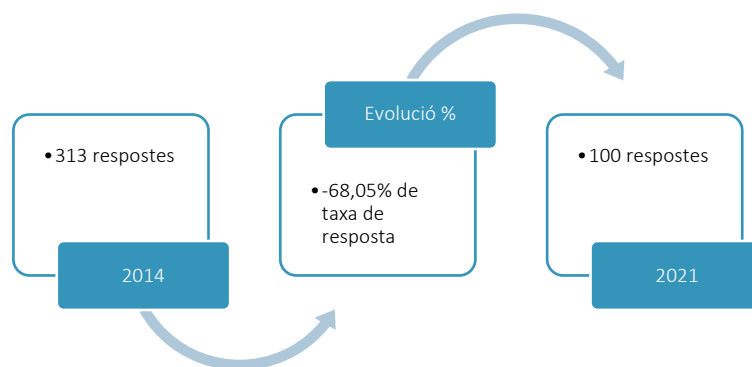
EIX 5. BARRIS EN IGUALTAT

1. Quins creieu que són els barris i les zones més insegures de la ciutat? Per què? Quines millores plantegeu al respecte?
2. Quins barris, zones, etc. creieu que tenen en compte les necessitats de dones i homes des del punt de vista urbanístic i d'habitatge? Quines necessitats identifiqueu?
3. Quines necessitats en matèria de mobilitat identifiqueu a la ciutat segons barri i/o zona?

ANNEX 2. Anàlisi dels qüestionaris realitzats a la ciutadania

El qüestionari inclou un total de 40 preguntes tancades de tipus dicotòmica, resposta múltiple i d'escala, tot i que hi havia un espai obert en cada pregunta per tal que la ciutadania pogués posar el seu comentari si així ho creien convenient.

Quant a la població mostral obtinguda, han contestat al qüestionari un total de 100 persones. Això suposa una taxa de resposta especialment baixa. D'acord amb les dades de la web de l'Ajuntament de Tarragona, la població de Tarragona està formada per 144.314 habitants, dels quals 73.496 són dones i 70.818 homes. No obstant, més enllà de la població total, si comparem la taxa de respostes obtingudes en aquesta diagnosi respecte el període anterior en l'elaboració de la diagnosi del II Pla de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes a la Ciutat de Tarragona, s'observa que aquesta taxa de resposta és també més baixa. Així doncs, podem observar que mentre l'any 2014 van contestar 313 persones al qüestionari, l'any 2021 han contestat 100 persones, el que suposa un 68% menys de respostes de la ciutadania. S'observa el següent:

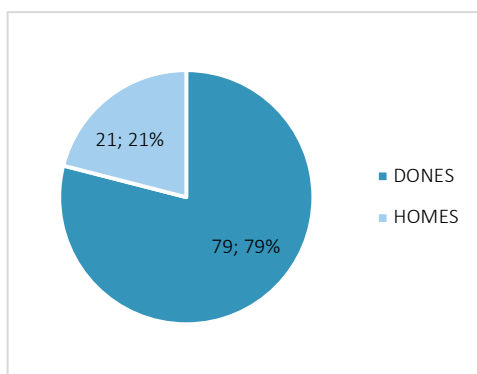

Font i elaboració pròpia.

A partir d'aquí, s'exposaran els diferents resultats obtinguts en el qüestionari. El qüestionari inclou un total de 40 preguntes, algunes amb resposta tancada (de tipus dicotòmica, resposta múltiple) i d'altres amb resposta oberta.

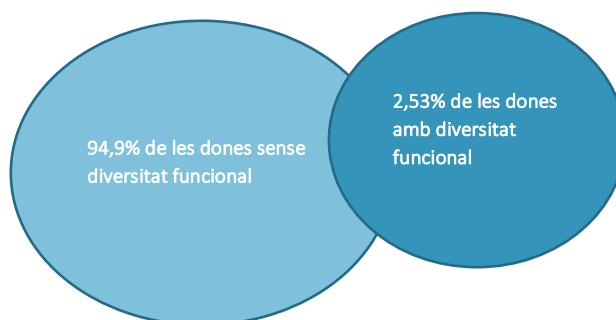
El perfil sociodemogràfic de la mostra obtinguda és el següent:

DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

Font i elaboració pròpia.

La majoria de respostes han sigut de dones (79%), mentre que hi ha una minoria masculina (21%). Pel que fa a la població amb diversitat funcional, només han respost dues persones que exposen tenir una diversitat funcional, en aquest cas de tipus físic i intel·lectual, tot i que cap de les dues és una persona dependent.

Font i elaboració pròpia.

Pel que fa al perfil generacional, la població de 31 a 60 anys han sigut les que han tingut una taxa de resposta majoritària (67% de les dones i 85,7% dels homes), especialment les persones, dones i homes, d'entre 46 a 60 anys (36,7% de les dones i 61,9% dels homes). Pel que fa a les persones amb diversitat funcional aquestes tenen entre 16 i 30 anys. Així s'observa en la gràfica següent:

GÈNERE		
EDAT	DONES	HOMES
16-30	19	1
31-45	24	5
46-60	29	13
61-75	6	2
76 o més	1	-
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

Pel que fa a l'orientació sexual de les dones enquestades, destaquen una majoria de dones heterosexuales (86%), seguides de dones bisexuals (8,8%), homosexuals (3,7%) i una dona que afirma tenir una orientació sexual diferent a la prevista. En el cas dels homes, també es dona una majoria heterosexual (80,9%) sent el col·lectiu homosexual una minoria quantitativa (19%). S'observa el següent:

GÈNERE		
ORIENTACIÓ SEXUAL	DONES	HOMES
Homosexual	3	4
Heterosexual	68	17
Bisexual	7	-
Altres	1	-
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

La majoria de les persones que han contestat al qüestionari són de Catalunya (86% de les dones i 85,7% dels homes). La població migrant és una minoria sent que només hi ha una dona i un home que no són d'Espanya, i sis dones de la població mostral que han nascut a Sud-Amèrica (cinc dones) o en d'altres llocs que no es preveuen en el qüestionari (una dona).

GÈNERE		
LLOC DE NAIXEMENT	DONES	HOMES
Sud- Amèrica	5	-
Unió Europea	1	1
Espanya	8	2
Catalunya	64	18
Altres	1	-
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

Pel que fa a la representativitat dels diferents barris de la ciutat de Tarragona, la majoria de la població mostral obtinguda, viuen en l'Eixample de Tarragona (30,3% de les dones i 28,5% dels homes), Nou Eixample Nord (12,6% de les dones) i Urbanitzacions de Llevant (11,3% de les dones). Tal com es podrà veurà en la taula següent, en la resta de barris hi ha una distribució més equitativa de la mostra, sent els barris de Bonavista (3,7% de les dones i cap home) i Nou Eixample Sud (5% de les dones i cap home) alguns dels barris amb menor representació. Si incloem en l'anàlisi aquelles persones amb diversitat funcional s'observa que aquestes viuen en els Barris Marítims i les Urbanitzacions de Llevant, mentre que la població nascuda a Sud-Amèrica viuen a l'Eixample de Tarragona (80% de les dones sud-americanes) i la Part Alta (una dona sud-americana). S'observa el següent:

GÈNERE		
ZONA DE RESIDÈNCIA	DONES	HOMES
Barris Marítims	8	4
Bonavista	3	-
Eixample Tarragona	24	6
Nou Eixample Nord	10	1
Nou Eixample Sud	4	-
Part Alta	7	2
Sant Pere i Sant Pau	8	2
Sant Salvador	2	3
Torreforta i Barris adjacents	4	2
Urbanitzacions de Llevant	9	1
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

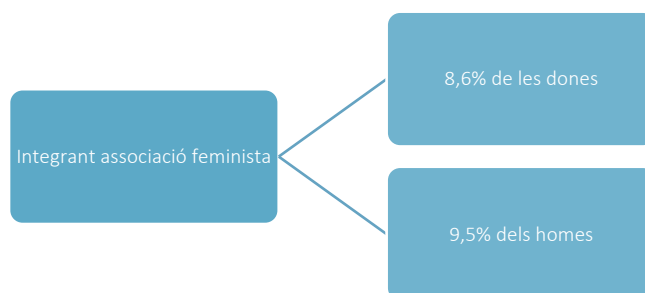
Pel que fa al nivell d'estudis, la població mostral obtinguda té en la seva majoria, estudis superiors, ja sigui no universitaris, universitaris i post universitaris (93,6% de les dones i 80,9% dels homes). Això doncs, les persones amb formació bàsica, són una minoria. S'observa el següent:

GÈNERE		
NIVELL D'ESTUDIS	DONES	HOMES
Educació bàsica obligatòria (Primària, EGB)	1	1
Educació Secundària Obligatòria (ESO, BUP)	4	3

Estudis Post-obligatoris no universitaris (CFGM, CFGS, Batxillerat, COU)	21	7
Estudis universitaris (Grau, carrera)	24	3
Estudis Postuniversitaris (Màsters i Postgraus)	29	7
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

Al mateix temps, una minoria de dones i homes formen part d'alguna associació o col·lectiu feminista.

Font i elaboració pròpia.

Respecte a persones dependents a càrrec, un 62% de les dones i un 52,3% dels homes tenen filles o fills a càrrec, així com un 11,3% de les dones i un 4,76% dels homes tenen altres persones dependents a càrrec. Al mateix temps, un 16,4% de les dones exposa que té a persones grans, amb diversitat funcional o qualsevol altra circumstància de dependència al seu càrrec, mentre que cap home exposa aquesta circumstància. Aquestes dades ens permeten exposar que els homes que han contestat a l'enquesta de la ciutadania, si bé tenen persones a càrrec, aquestes són persones descendents mentre que les dones de la nostra mostra estan en una situació d'atenció i cura de persones dependents, fills/es, persones amb diversitat funcional, persones grans o d'altres circumstàncies anàlogues. S'observa el següent:

GÈNERE				
FILLS/ES A CÀRREC	DONES		HOMES	
	SI	NO	SI	NO
Fills/es	30	49	11	10
1 fill/a	15		2	
2 fills/es	13		8	
3 fills/es	1		1	
4 fills/es	1		-	
Total	79		21	

GÈNERE				
PERSONES A CÀRREC	DONES		HOMES	
	SI	NO	SI	NO
Persones dependents a càrrec	9	70	1	20
Persones grans, diversitat funcional o circumstància de dependència	13	66	-	21
Total	79		21	

Font i elaboració pròpia.

Pel que fa a l'estat civil de les persones que han contestat a l'enquesta si bé hi ha diferències quantitatives segons gènere, en ambdós casos la majoria de la mostra està en una relació sentimental i afectiva, ja sigui perquè està casat/ada o té parella de fet (49,3% de les dones i 61,9% dels homes) respecte aquelles persones que estan solteres (40,5% de les dones i 2,3% dels homes). Pel que fa a les dues persones amb diversitat funcional una d'elles exposa estar soltera i l'altra en parella de fet. En el cas de les dones originàries de Sud-Amèrica, dues estan casades,

una té parella de fet, una altra dona està divorciada o separa i la dona restant està soltera. Així doncs, s'observen les diferents situacions de la mostra d'acord amb el seu estat civil:

ESTAT CIVIL	GÈNERE	
	DONES	HOMES
Solter/a	32	5
Casat/da	25	11
Parella de fet	14	2
Divorciat/da o separat/da	7	2
Vidu/a	1	1
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

Quant a la situació familiar, la majoria de les persones que han contestat al qüestionari conviuen amb alguna persona, ja sigui amb la seva parella (54,4% de les dones i 71,4% dels homes), comparteixen habitatge (17,7% de les dones) o viuen a casa de les persones progenitores (8,86% de les dones i 4,7% dels homes). En aquest sentit, tant les dones com l'home que viu amb les persones progenitores tenen entre 16 a 30 anys. D'altra banda, una petita part de la mostra, viu sola (18,9% de les dones i 23,8% dels homes). En el cas de les dones amb diversitat funcional una no està emancipada i conviu amb els seus progenitors mentre la restant està emancipada i conviu amb la seva parella. En la població migrant sud-americana, conviu amb la seva parella (dues dones), comparteix habitatge (dues dones) o viu sola (una dona). S'observa el següent:

SITUACIÓ FAMILIAR	GÈNERE	
	DONES	HOMES
Persona no emancipada de les persones progenitores	7	1
Persona emancipada compartint habitatge	14	15
Persona emancipada que conviu amb la parella	43	-
Persona emancipada que viu sola	15	5
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

Pel que fa a la situació laboral, si bé hi ha poques persones que hagin assenyalat que realitzen una doble jornada laboral fruit del treball a la llar i de cura no remunerat i el treball en el mercat formal, ja sigui com autònom/a o persona assalariada, aquestes només són dones. Al mateix temps, cap home ha exposat que es dedica al treball a la llar i de cura no remunerat. En el cas de les dues dones amb diversitat funcional, la persona que té una discapacitat física està a l'atur, mentre que la dona que exposa tenir una diversitat funcional de tipus intel·lectual està treballant per compte propi o autònom. Pel que fa a les persones migrants, només una de les dones sud-americanes està desocupada ja que la resta, estan treballant per compte d'altri. Pel que fa a l'ocupació en el mercat formal i no formal, s'observa el següent segons gènere:

SITUACIÓ LABORAL	GÈNERE	
	DONES	HOMES
Jubilat/ada	5	1
Desocupat/ada	3	1
Treball a la llar i de cura no remunerat	1	-
Treball per compte propi o autònom/a	5	-
Treball per compte propi o autònom i treball a la llar i de cura no remunerat	1	-
Treball per compte d'altri o assalariat	61	19

Treball per compte d'altri o assalariat i treball a la llar i de cura no remunerat	2	-
Treball per compte d'altri o assalariat i treball per compte propi o autònom	1	-
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

És important destacar que les persones desocupades són aquelles que segueixen compartint habitatge o amb les persones progenitores, en el cas de les dones i l'últim cas en l'únic home que està desocupat. D'altra banda, s'observa que la majoria de la nostra mostra està ocupada, incloent dones i homes.

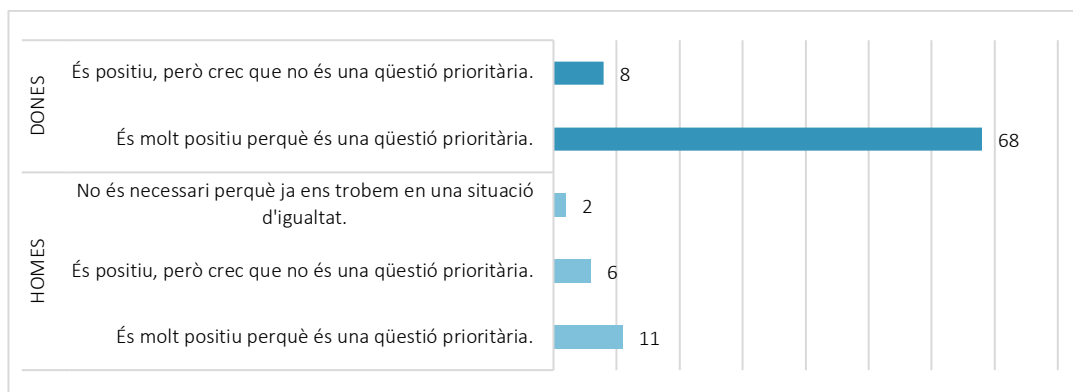
Pel que fa a la situació econòmica, s'observa com la majoria de la mostra exposa arribar amb fluïdesa a final de mes (74,6% de les dones i 66,6% dels homes). En aquest sentit, creiem important destacar que de la nostra població mostral aquelles persones que diuen arribar amb fluïdesa a final de mes, dones i homes, ho fan en la majoria fruit de la capacitat econòmica individual (45,5% de les dones i 38% dels homes) *versus* la capacitat econòmica de la unitat familiar (27,8% de les dones i 28,5% dels homes). Al mateix temps, hi ha una 21,5% de les dones i un 28,5% dels homes que afirmen tenir problemes econòmics tot i tenir ingressos, ja sigui amb el propi salari, el salari de la unitat familiar o una prestació econòmica, un fet que es relacionada especialment amb el concepte de marginalitat avançada ja descrit ja que la majoria d'aquestes persones estan treballant per compte d'altri, només hi ha una dona jubilada i un home desocupat. Al mateix temps, tres dones i un home afirmen rebre ajuda econòmica d'alguna persona del seu cercle íntim (familiar, amic/ga, etc.). Cap persona exposa rebre ajuda per part d'alguna entitat (Càritas, Creu Roja, etc.), Serveis Socials o estar en una situació greu de supervivència econòmica. Creiem important destacar que quatre de les dones sud-americanes exposen tenir dificultats per arribar a final de mes amb el seu salari (tres dones) o amb la prestació econòmica que perceben (una dona). Així doncs, respecte les dades desagregades per gènere, s'observa el següent:

SITUACIÓ ECONÒMICA	GÈNERE	
	DONES	HOMES
Arribo amb fluïdesa a final de mes amb el meu salari.	36	8
Arribo amb fluïdesa a final de mes amb el salari de la unitat familiar.	22	6
Arribo amb fluïdesa a final de mes, ja que estic rebent alguna prestació econòmica.	1	-
Tinc dificultats per arribar a final de mes amb el meu salari.	12	6
Tinc dificultats per arribar a final de mes amb el salari de la unitat familiar.	4	-
Tinc dificultats per arribar a final de mes tot i que estic rebent alguna prestació econòmica.	1	-
Algun/a familiar, amic/a, etc. em presta ajuda econòmica.	3	1
Total	79	21

Font i elaboració pròpia.

EIX 1. COMPROMÍS PER LA IGUALTAT

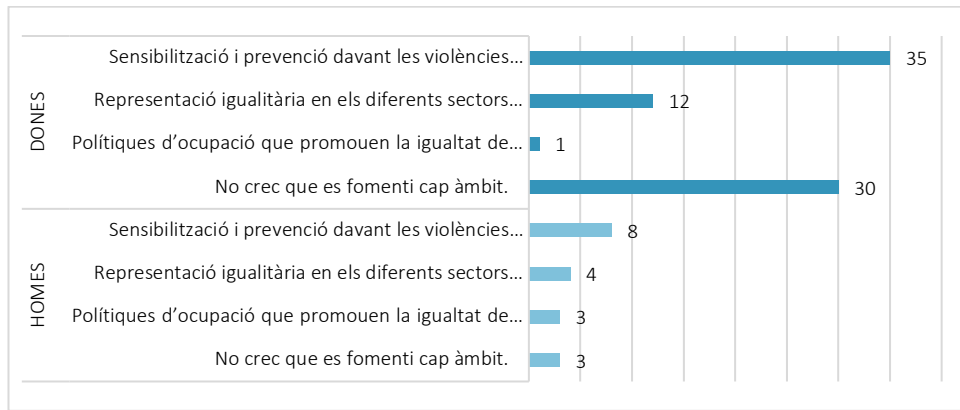
- Com valora que es desenvolupin mesures i actuacions per la igualtat de gènere i LGTBIQ+?

Font i elaboració pròpia.

La majoria de les dones (86%) i els homes (52,3%) creuen que treballar en la igualtat de gènere i col·lectiu LGTBI és un tema prioritari, mentre que una part de les dones (10,1%) i els homes (28,5%) creuen que, si bé és important treballar en aquest aspecte, no és una qüestió prioritària. D'altra banda, dos homes creuen que l'Ajuntament de Tarragona no ha de treballar en aquest aspecte. Pel que fa a les persones migrants així com les dones amb diversitat funcional, les opinions es distribueixen entre les que creuen que es un tema prioritari i les que creuen que no, tot i que totes creuen necessari que és un aspecte que s'ha de treballar. Quant a l'edat no hi ha diferències significatives. D'altra banda, formar part d'una associació feminista té una clara influència en percebre la igualtat de gènere i LGTBIQ+ com una qüestió prioritària. Al mateix temps, algunes de les persones que han contestat al qüestionari van exposar el següent:

- Dona: És molt positiu, no sé si és una qüestió prioritària.
 - Dona: Crec que les actuacions per la igualtat de gènere haurien d'anar separades i diferenciades de les qüestions en relació al col·lectiu LGTBIQ+.
 - Dona: El gènere és un constructe social al servei del patriarcat i que s'ha d'abolir enlloc de reforçar-lo.
 - Home: És una qüestió prioritària que hauria de ser realitzada transversalment des de cada departament municipal.
 - Home: Hi ha inferioritat de l'home respecte a la dona.
- Quin àmbit respecte la igualtat de gènere i LGTBIQ+ creu que es fomenta més des de l'Ajuntament?

Font i elaboració pròpia.

Les dones creuen que l'Ajuntament promou en major mesura la sensibilització i prevenció davant les violències masclistes (44,3%) i en menor mesures treballen en la representació igualitària en els diferents sectors (24%) i en les polítiques d'ocupació (1,2%). D'altra banda, una part important de les dones creuen que l'Ajuntament no fomenta cap àmbit respecte la igualtat de gènere i col·lectiu LGTBIQ+. Les dones amb diversitat funcional tenen opinions diverses ja que mentre una de les dones creu que no es fomenta cap àmbit, l'altra dona exposa que s'incideix en al representació igualitària en els diferents sectors. En el cas de les dones sud-americanes, a excepció de dues d'elles que coincideixen en la sensibilització i prevenció davant les violències masclistes, la resta d'opinions es distribueixen entre les diferents opcions. No s'observen tendències o diferències significatives segons edat.

Pel que fa als homes, les opinions més aquestes estan més distribuïdes respecte les dones. Així doncs, la majoria també creuen que l'Ajuntament inverteix més en les polítiques públiques enfocades en la sensibilització i prevenció davant les violències masclistes, després en la representació igualitària en les diferents àrees i àmbits i menys en polítiques d'ocupació que promouen la igualtat de gènere i del col·lectiu LGTBIQ+. Al mateix temps, hi ha una part dels homes que han contestat al qüestionari que també creuen que l'Ajuntament no està fomentat la igualtat de gènere i del col·lectiu LGTBIQ+ en cap àmbit.

D'altra banda, algunes de les persones que han contestat al qüestionari van exposar el següent:

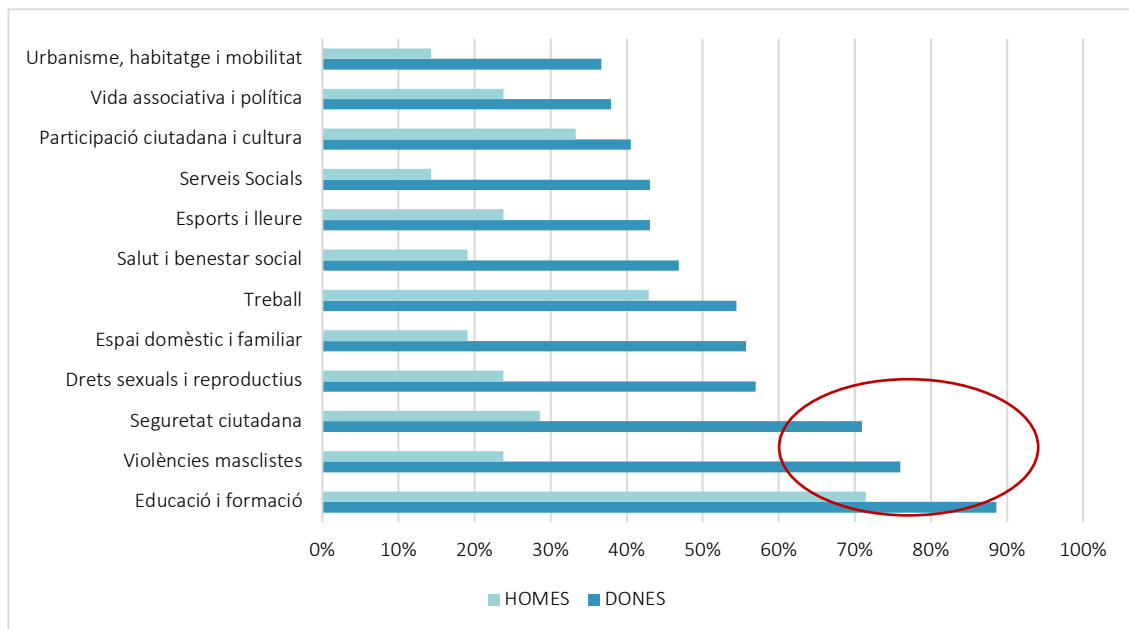
- o Dona: No estic informada com per a respondre aquesta pregunta.
- o Home: No són necessàries més polítiques LGTBIQ+.
- o Home: Crec que falta fomentar la igualtat en la cultura de base: que les noies joves muntin grups de música com fan els nois, per exemple.

D'altres comentaris són els següents:

- o Dona: Crec que es treballa tot el que es pot de cara a la població i en alguns departaments específics del mateix ajuntament.
- o Dona sud-americana: Crec que feu més publicitat que accions reals.
- o Dona sud-americana: Crec que la integració és molt important per al desenvolupament d'una civilització més justa.
- o Dona: L'Ajuntament fa poques polítiques d'igualtat.
- o Dona: Més consciència i educació des de les escoles.

- Dona: Tot i que crec que no es fomenta massa, sembla que només se'n recordin quan arriben els dies importants i ja està. I com a dona que viu en un barri amb moltes cultures masclistes es nota massa aquest oblit a les dones d'aquest entorn.
- Dona: Necessiten deixar les etiquetes i parlar d'essers humans diferents, però units per una mateixa convivència en pau.
- Home: Crec que falta una implicació més gran i sobretot real per part de l'administració pública per implementar polítiques igualitàries. Hi ha una bona feina en termes de feminisme i dona, però LGTBI encara queda una mica lluny.
- En quins àmbits creu que és més necessari que l'Ajuntament de Tarragona promogui la igualtat de gènere i LGTBIQ+? Pot seleccionar més d'una opció.

	DONES	HOMES
Educació i formació	89%	71%
Violències masclistes	76%	24%
Seguretat ciutadana	71%	29%
Drets sexuals i reproductius	57%	24%
Espai domèstic i familiar	56%	19%
Treball	54%	43%
Salut i benestar social	47%	19%
Esports i lleure	43%	24%
Serveis Socials	43%	14%
Participació ciutadana i cultura	41%	33%
Vida associativa i política	38%	24%
Urbanisme, habitatge i mobilitat	37%	14%

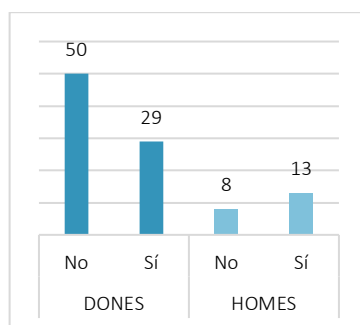
Font i elaboració pròpia.

L'educació i formació s'estableixen com un dels àmbits prioritaris per a la ciutadania que ha contestat al qüestionari, mentre que en la resta d'àmbits es donen diferències intergènere. Així doncs, les violències masclistes i la seguretat ciutadana són els àmbits que són escollits per la majoria de les dones mentre que la vida associativa i política així com l'urbanisme, l'habitatge i la

mobilitat són els àmbits menys escollits per estar a l'agenda política de l'Ajuntament de Tarragona. En el cas dels homes, a més de l'educació i la formació, que és l'àmbit que s'estableix com a prioritari en l'agenda de l'Ajuntament de Tarragona, el treball i la participació ciutadana i cultural es consideren dos àmbits necessaris a treballar institucionalment, mentre que, de nou, l'urbanisme, l'habitatge i la mobilitat juntament amb els Serveis Socials, són els aspectes que es consideren menys prioritaris a treballar.

EIX 2. ECONOMÍA I USOS DEL TEMPS

- Creu que les polítiques d'ocupació impulsades per l'Ajuntament de Tarragona fomenten la igualtat de dones i col·lectiu LGTBIQ+ en l'àmbit del treball a Tarragona?

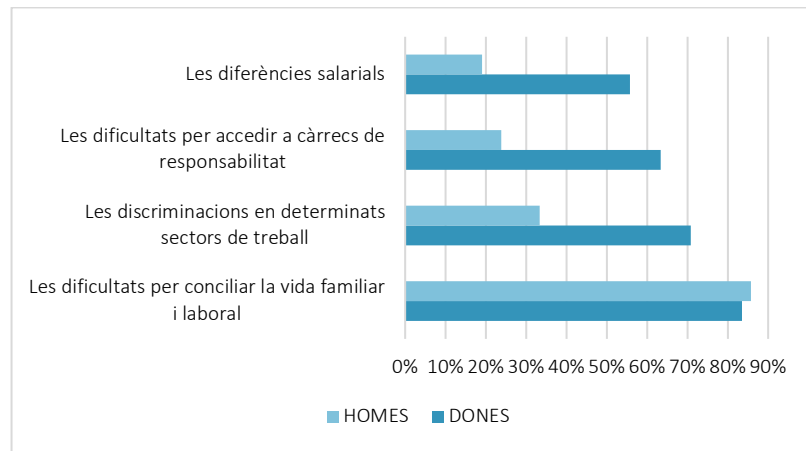
Font i elaboració pròpia.

La percepció de les dones és més negativa que en el cas dels homes ja que, mentre un 63,2% de les dones creu que l'Ajuntament no promou polítiques d'ocupació des d'una perspectiva de gènere, en el cas dels homes un 61,9% creuen que es fomenta el treball i ocupació de les dones i col·lectiu LGTBI. De nou, ens trobem amb les opinions dividides en les dones amb diversitat funcional, mentre que en el cas de les dones migrants, la majoria de les dones sud-americanes (4) creuen que l'Ajuntament no fomenta polítiques que promoguin l'ocupació de les dones i col·lectiu LGTBI. No s'observen diferències significatives pel que fa a l'edat o la situació laboral de la mostra.

Alguns comentaris que s'han fet al respecte són els següents:

- Dona: la veritat no tinc informació al respecte.
- Dona: Les estadístiques s'aproximen a la realitat.
- Dona: No ho sé realment em costa creure que l'Ajuntament de Tarragona impulsi alguna cosa ...
- Dona: No sé quines polítiques estan fent, però no veig gaire diversitat a l'Ajuntament.
- Dona: No són suficients, encara hi ha molta discriminació i masclisme en l'àmbit laboral.
- Dona: no crec que siguin discriminatòries per aquest col·lectiu, per tant són igualitàries
- Dona: realment, no en tinc coneixement de primer mà però vull suposar que l'adjudicació en plans d'ocupació és equitativa per ambdós gèneres.
- Home: Dones maltractades si, però no el col·lectiu LGTBI.
- Home: No é quin tipus de polítiques són, no puc contestar.
- Home: Poden fomentar la igualtat, però encara són incipients.

- Quines creu que són les problemàtiques de les dones en l'accés i permanència al mercat de treball a Tarragona? Pot marcar més d'una opció.

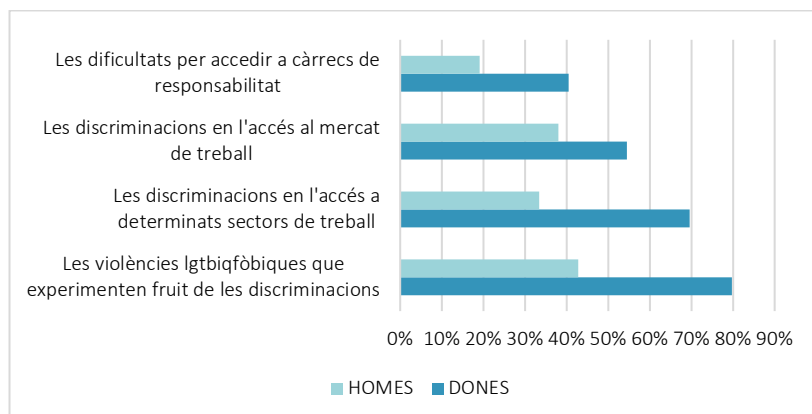

Font i elaboració pròpia.

Les dificultats per conciliar la vida familiar i laboral és segons les dones (84%) i els homes (86%) la problemàtica principal en l'ocupació de dones i col·lectiu LGTBI. D'altra banda, una proporció elevada de les dones creuen que la resta d'opcions són problemàtiques que defineixen la realitat en el mercat de treball de les dones i col·lectiu LGTBI, les discriminacions en determinats sectors de treball (71%), les dificultats per accedir a càrrecs de responsabilitat (63%) i les diferències salarials (56%). En el cas dels homes en canvi, aquestes opcions són identificades com a obstacles en el mercat de treball en menor mesura, 33%, 24% i 19%, respectivament.

Altres comentaris són:

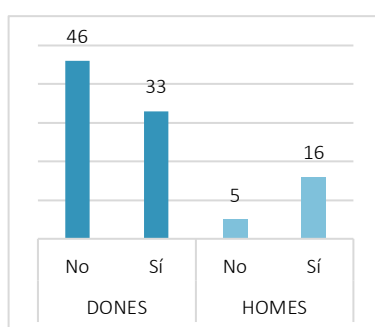
- Dona: Com a llatina ens encasellen en que només servim per a treballs de neteja i cuidadora.
- Dona: L'edat i tenir fills a càrrec.
- Dona: Les diferències salarials i la discriminació no impedeixen obtenir un treball, el lloc de treball te'l donen, però has d'acceptar el que et donen.
- Quines creu que són les problemàtiques del col·lectiu LGTBIQ+ en l'accés i permanència al mercat de treball a Tarragona? Pot marcar més d'una opció.

Font i elaboració pròpia.

Les violències lgtbiqfòbiques es consideren el problema principal de les discriminacions que experimenta el col·lectiu al mercat de treball (80% de les dones i 43% dels homes). En el cas de les dones, les discriminacions en l'accés a determinats sectors de treball és la següent opció més escollida, 70% de les dones, sent les discriminacions en l'accés al mercat de treball en general o les dificultats per accedir a càrrecs de responsabilitat, les opcions escollides gairebé per la meitat de les dones (54% i 41% de les dones, respectivament). En el cas dels homes, les discriminacions en el mercat de treball és la segona opció més escollida (38% dels homes), mentre que les discriminacions en l'accés a diferents sectors de treball i les dificultats per accedir a càrrecs de responsabilitat són opcions escollides per una minoria, 38% i 19% dels homes.

- Considera que en la seva empresa actual o anteriors s'oferien mesures adequades de conciliació de la vida familiar i laboral?

Font i elaboració pròpia.

De nou, ens trobem que la percepció, en aquest cas experiència, pel que fa a les facilitats per conciliar la vida familiar i laboral és més negativa en les dones respecte els homes (58,2% de les dones i 28,5% dels homes opinen que les mesures de conciliació no són adequades vs un 41,7% de les dones i un 71,4% dels homes que creuen que sí).

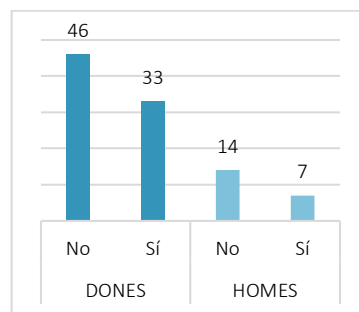
En aquest sentit, donat que la divisió sexual del treball implica més càrregues familiars i una distribució dels usos del temps desigual, les dones de la nostra mostra poden tenir més dificultats per conciliar la vida familiar i laboral i, per això, aquestes creuen que les mesures previstes en la seva feina actual o anteriors són insuficients. No obstant, és important assenyalar que aquelles persones, dones i homes, que tenen fills/es o persones dependents a càrrec es distribueixen gairebé, de forma equitativa entre les que creuen que aquestes són suficients i les qui creuen que són insuficients.

Les dones amb diversitat funcional tenen opinions dividides així com les dones sud-americanes.

Algunes persones ha afegit els següents comentaris:

- Dona: A la meva empresa no ens faciliten la conciliació laboral i ens posen dificultats. Més control cal sobre empreses que abusen, no paguen les hores extres i s'aprofiten de dones amb fills amb dificultats per trobar altres llocs de treball, perquè tenir fills a càrrec es un problema per les empreses.

- Dona: Cap empresa les ofereix per voluntat pròpia, els governs i administracions són els qui han d'implementar-les i vetllar per a que les empreses les segueixin.
 - Dona: Entenc que, al tractar-se de l'administració, sí hi ha mesures de conciliació, encara que insuficients, especialment pel que fa al dret a baixa maternal/paternal, horaris i, en el meu cas, a l'ocupar un càrrec pot esdevenir en certa pressió per a no demanar la baixa.
 - Dona: La vida d'autònom sol entén de treballar.
 - Dona: Els torns són impossibles per a conciliar amb una família.
 - Dona: Una famosa cooperativa de llibres on treballen majoritàriament dones fan assetjament laboral a les mares i com si aquesta moltes empreses
- S'ha acollit o es va acollir en la seva empresa actual o anterior a alguna mesura de flexibilització horària o de conciliació per càrregues familiars?

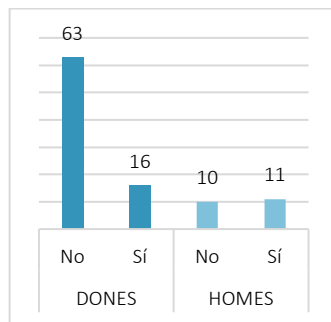
Font i elaboració pròpia.

La majoria de les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari afirmen no haver-se acollit a cap mesura de flexibilització horària o de conciliació per càrregues familiars, 58,2% de les dones i 66,6% dels homes. Les dones amb diversitat funcional, inclús la que esta ocupada, exposen no haver-se acollit a cap mesura, així com tres de les cinc dones originàries de Sud-Amèrica. Al mateix temps, no hi ha especials diferències respecte aquelles persones que tenen fills/es a càrrec (54,5% de les dones que tenen fills/es i 57,1% dels homes que tenen fills/es respecte vs el 45,4% de les dones i el 42,8% dels homes que no tenen fills/es).

Alguns comentaris que han fet part de la ciutadania són els següents:

- Dona: No em van permetre. He estat 4 anys a 8 hores diàries amb un nen de 4 mesos. L'any passat ens va canviar l'horari de 8h a 17h. Uns mesos abans havia dit que plegava de l'empresa per aprofitar-se i negar la conciliació laboral.
- Dona: Soc la més jove i me n'he donat compte que no contractaran persones de la meua edat perquè poden tenir fills i això, ho he escoltat en més d'una empresa (tinc 29 anys).
- Dona: Cura dels meus fills quan eren petits ara ja adolescents.
- Dona: El que correspon a l'estatut de l'empleat de la Generalitat de Catalunya, insuficient i inferir a molts altres països europeus.
- Dona: Jo mateixa puc gestionar una mica el meu horari.
- Dona: Rebaixant salari per desgràcia és possible.
- Dona: Soc vídua i durant la malaltia del meu marit ho vaig sol·licitar.

- Creu que l'Ajuntament de Tarragona ofereix serveis (activitats per ocupar el temps lliure de fills o filles, espais del banc del temps, etc.) per facilitar la conciliació i la coresponsabilitat?

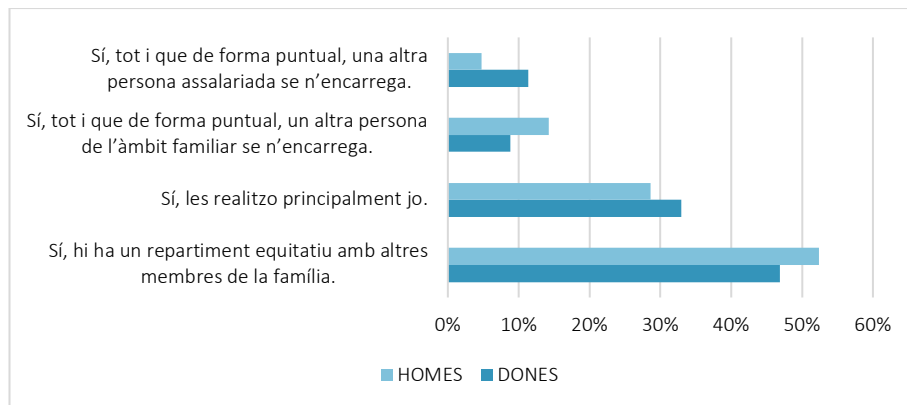

Font i elaboració pròpia.

Mentre que en les dones hi ha un clar posicionament d'aquelles que creuen que l'Ajuntament no ofereix espais o serveis per facilitar la conciliació de la ciutadania, 79,7% de les dones, en els homes la mostra es distribueix gairebé a la meitat entre els que creuen que no i els que creuen que sí.

La majoria de les dones que tenen fills/es a càrrec (76,6% de les dones amb fills/es) creuen que l'Ajuntament de Tarragona no ofereix aquests espais o serveis de conciliació.

- Participa en les tasques domèstiques de casa seva?

Font i elaboració pròpia.

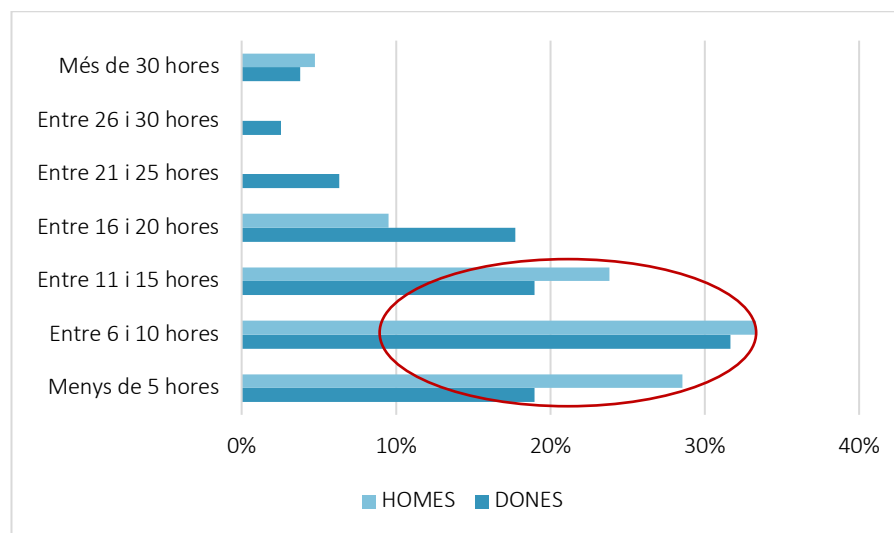
Segons la informació facilitada per les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari, la majoria de les dones i homes afirmen que es reparteixen de forma equitativa les tasques domèstiques amb d'altres membres de la família (47% dones i 52%). Pel que fa a la resta d'opcions, un 33% de les dones i un 29% dels homes afirmen assumir les tasques de la llar en primera persona, mentre que un 9% i 14%, respectivament, afirmen fer-ho de forma puntual. D'altra banda, la contractació d'una tercera persona per la realització d'aquestes es dona en el cas de les dones en major mesura que la realització per part d'una altra persona de l'àmbit familiar (11% i 9%, respectivament) mentre que en el cas dels homes aquesta és l'opció minoritària (5%).

Pel que fa a la situació econòmica de les persones que contracten els serveis d'una tercera persona, només dues persones, una dona i un home, expressen tenir dificultats per arribar a final de mes amb el seu salari, sent que la resta arriben amb fluïdesa a final de mes. Al mateix temps, la meitat de les dones que tenen una persona assalariada tenen fills/es a càrrec, respecte l'altra meitat i l'únic home que ha seleccionat aquesta opció que no en té.

Quant a les dones sud-americanes, aquestes són representatives en totes les opcions, sent que una de les dones exposa tenir una persona assalariada que se n'encarrega de les tasques de la llar. Al mateix temps, creiem important assenyalar que el 66,6% de les dones d'entre 61-75 anys, tenen a una persona assalariada que els hi fa les tasques domèstiques, representant aquesta franja generacional el 44,4% del total de dones que tenen una persona assalariada.

D'altra banda, una de les dones enquestades exposa el següent:

“Malgrat el repartiment és equitatiu hi ha un sentiment de responsabilitat i de càrrega pel fet de ser dona i per altra banda, una necessitat constant de reconeixement de les tasques realitzades per part de l'home.”

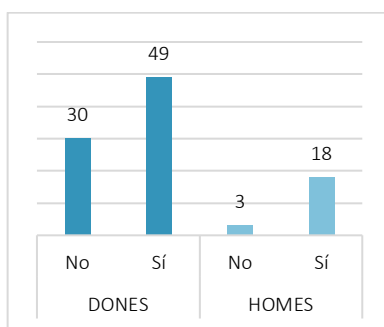

Font i elaboració pròpia.

Un 32% de dones i un 33% homes, diuen dedicar entre 6 i 10 hores a les tasques de la llar, mentre que un 19% de les dones i un 29% homes exposen dedicar-hi menys de 5 hores. A mesura que augmenten les hores de dedicació els percentatges es van reduint. En els homes els percentatges es distribueixen entre els que hi dediquen menys de 5 hores i entre 16 i 20 hores, sent només el 5% dels homes, els que hi dediquen més de 30 hores. En el cas de les dones en canvi, aquestes tenen representació mostral en totes les opcions.

EIX 3. VIOLÈNCIES MASCLISTES I LGTBIQFÒBIQUES

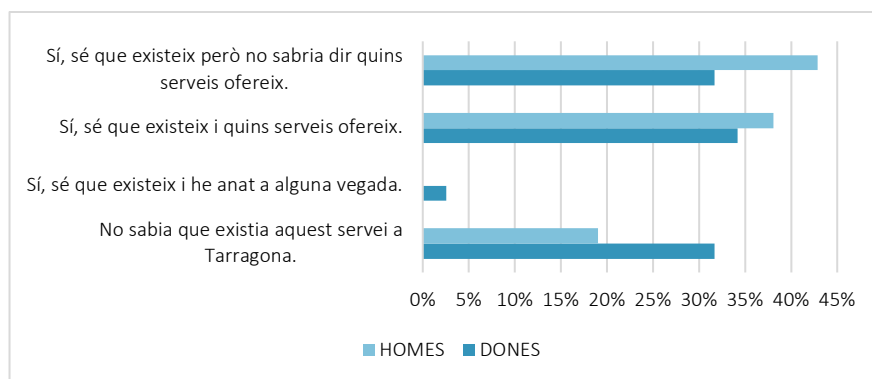
- Si fos víctima d'algun acte de violència masclista o lgtbiqfòbica sabria a quin servei o recurs local dirigir-se?

Font i elaboració pròpia.

El 62% de les dones i el 85,7% dels homes exposen que si fossin víctimes de violència masclista o lgtbiqfòbica sabrien a quin servei o recurs local dirigir-se. En aquest cas, la majoria de les dones i un home identifiquen aquests serveis amb el 112, Mossos d'Esquadra o la Guàrdia Urbana.

- A Tarragona existeix el Servei Municipal d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) que atén casos de violència masclista. El coneix?

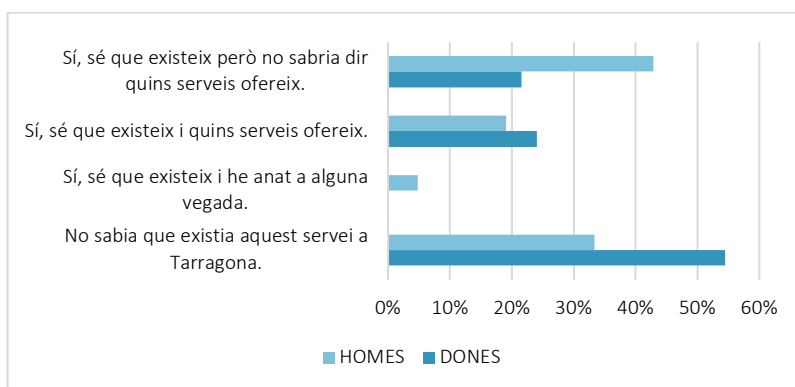

Font i elaboració pròpia.

La majoria de les dones (69%) i els homes (81%) coneixen de l'existència del SIAD, tot i que aquest percentatge es redueix quan tenim en compte només aquelles persones que coneixen dels serveis que ofereixen (34% de les dones i 38% dels homes) i que han anat alguna vegada (3% de les dones). Al mateix temps, el 32% de les dones i el 19% exposen no conèixer el servei.

No es perceben diferències significatives en aquelles dones migrants, amb diversitat funcional o per edat. Tampoc es perceben diferències segons la zona de residència.

- A Tarragona existeix el Servei d'Atenció Integral a les Diversitats Sexuals i de Gèneres (SAI). El coneix?

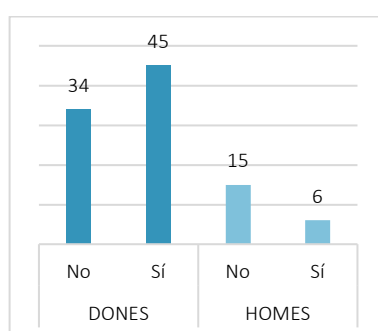

Font i elaboració pròpia.

Mentre que la majoria de les dones desconeixen que aquest servei existeix a Tarragona (54%) un percentatge menor d’homes afirma no conèixer aquest servei (33%). D’altra banda, un percentatge important de dones (22%) i, especialment d’homes (43%), si bé coneix l’existència d’aquest, desconeix els serveis que ofereixen. Pel que fa a les persones que coneixen els serveis que ofereix el SAI, hi ha un 24% de les dones i un 19% dels homes, a la vegada que només un home exposa haver anat al servei.

En aquest cas, si que hi ha un major desconeixement de les dones procedents de Sud-Amèrica, així com de les dones que tenen entre 61-75 anys. Quant a les persones segons la seva orientació sexual, en les dones un 28,5% de les que s’identifiquen com a bisexuals, un 66,6% de les homosexuals i un 55,8% de les dones heterosexuales, exposen desconèixer aquest servei. En el cas dels homes, aquests percentatges són del 25% en el cas dels homes homosexuals i del 35,2% en els heterosexuales. Si bé el grup de persones heterosexuales són superiors quantitativament parlant, es mostra un elevat desconeixement de les persones heterosexuales d’aquest servei, especialment de les dones.

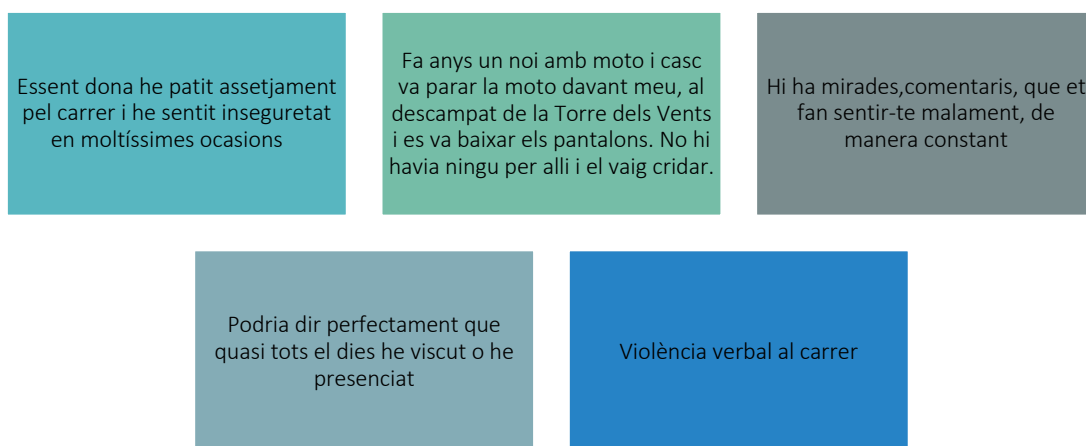
- Ha experimentat alguna situació de violència masclista a la ciutat de Tarragona?

Font i elaboració pròpia.

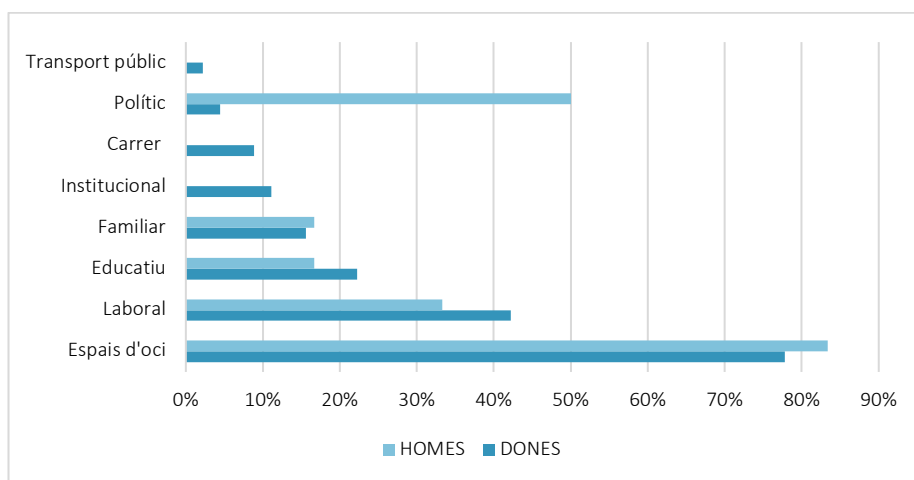
El 56,9% de les dones afirmen haver sigut víctimes de violència masclista a la ciutat de Tarragona, davant un 43% que diuen no haver sofert cap experiència de victimització. Al mateix temps, el 28,5% diuen haver sigut víctimes de violència masclista. En el cas de les dones, les dues dones amb diversitat funcional, així com dues de les cinc dones Sud-Americanes exposen haver sigut víctimes de violència masclista a la ciutat. Quant a l’orientació sexual, no hi ha diferències significatives.

Pel que fa a les experiències de victimització en la seva majoria estan relacionades amb la violència sexual:

Font i elaboració pròpia.

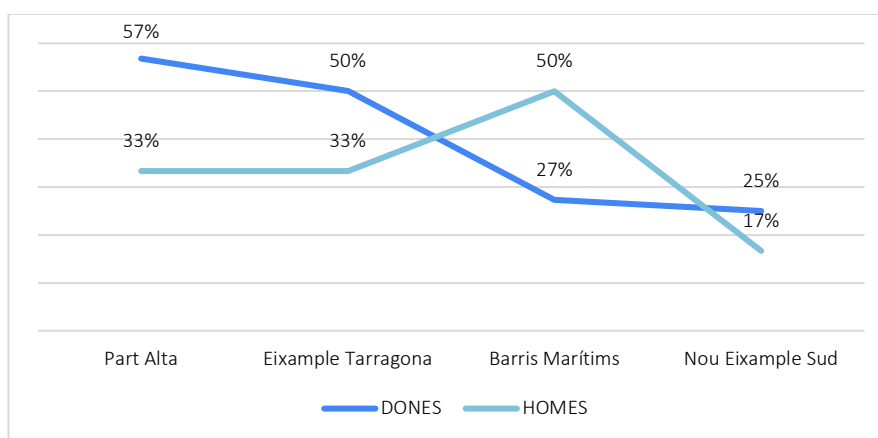
Quant es pregunta més específicament sobre el tipus de violència masclista, les persones que han exposat haver experimentat alguna victimització, ho han fet en la majoria dels casos en espais d'oci. Així doncs, de les 45 dones i 6 homes que exposen haver experimentat alguna victimització, s'observa el següent:

Font i elaboració pròpia.

La violència masclista en espais d'oci s'ha donat en un 78% de les dones i un 83% dels homes, sent aquest tipus de violència la que es dona en major mesura en diferència. Pel que fa a la resta de violències la violència masclista en l'àmbit laboral (42%), en l'àmbit educatiu (22%) i familiar (16%) són les que es donen en major freqüència en les dones, mentre que en el cas dels homes, dels sis homes que afirmen haver patit violència masclista, després dels espais d'oci, els tipus que s'han donat amb major freqüència són la violència masclista en l'àmbit polític (50%) i en l'àmbit laboral (33%).

Quant es pregunta a la mostra sobre les zones on ha succeït la victimització, del total de 44 dones i 6 persones que han contestat, hi ha quatre zones que es detecten com a zones especialment de risc:

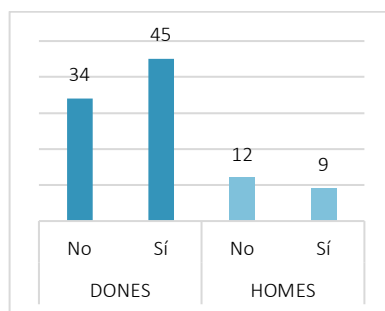
Font i elaboració pròpia.

La Part Alta (25 dones i 2 homes), l'Eixample de Tarragona (22 dones i 2 homes), els Barris Marítims (12 dones i 3 homes) i Nou Eixample Sud (11 dones i 1 home) es limiten com a zones de risc de victimització, especialment per a les dones.

EIX 4. CIUTAT DE DRETS

EDUCACIÓ

- Coneix que és la coeducació?

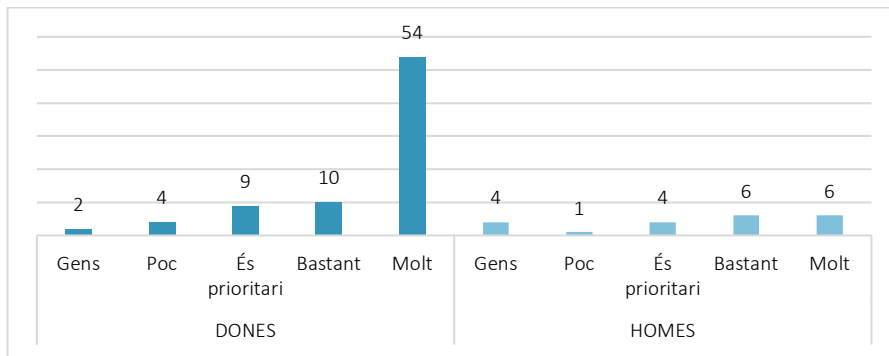

Font i elaboració pròpia.

El 56,9% de les dones i el 42,8% dels homes afirmen conèixer que és la coeducació. D'altra banda, aquest percentatge es redueix quan es pregunta sobre si es coneix algun programa que estigui desenvolupant l'Ajuntament de Tarragona en aquest aspecte. En aquest sentit, només un 15,1% de les dones exposen conèixer d'aquest programa mentre que un 55,6% exposen no conèixer-ho i un 29,1% deixen en blanc aquest pregunta. En el cas dels homes, aquests percentatges són d'un 19% en el cas dels que afirmen conèixer el programa, i d'un 38% i un 42,8%, respectivament.

- Com creu que són de prioritàries aquestes accions (marqui en una escala de l'1 al 5, on 1 és MENOR prioritat i 5 és MAJOR prioritat).

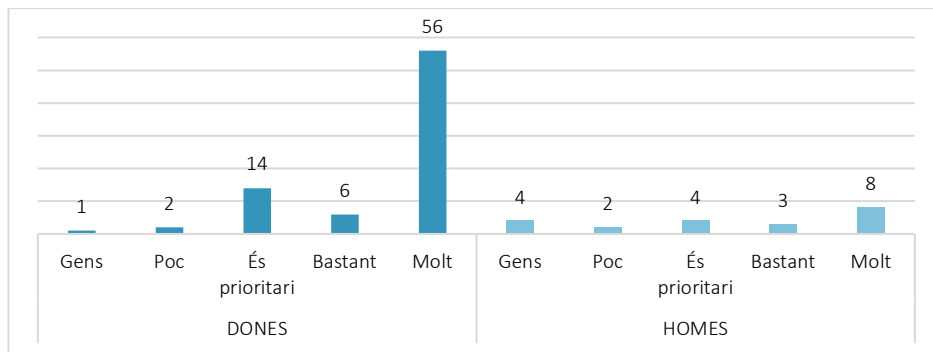
- Recomanar i oferir formació específica a la comunitat escolar en l'ús d'un llenguatge no sexista, en l'elaboració de comunicacions i materials escolars.

Font i elaboració pròpia.

En el cas de les dones un 81% creuen que es bastant i molt prioritari treballar en l'ús d'un llenguatge no sexista en la comunitat escolar, mentre que en el cas dels homes aquests percentatges es redueixen al 57,1% dels homes.

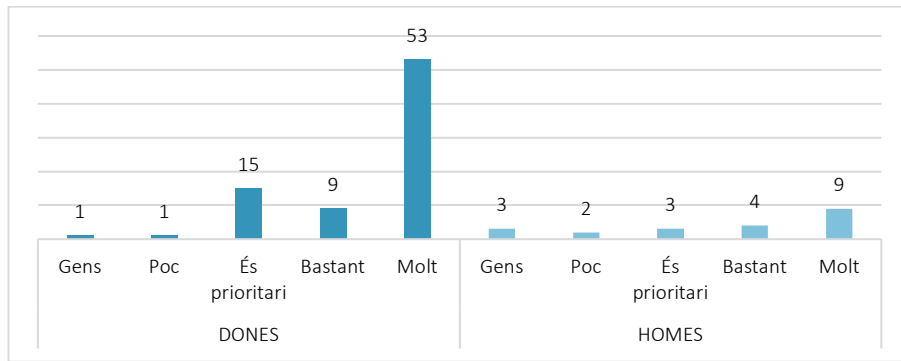
- Promoure en les campanyes de sensibilització dirigides a pares i mares sobre la necessitat de la coeducació de les seves filles i fills, i col·laborar en aquestes campanyes.

Font i elaboració pròpia.

La gran majoria de les dones, el 96,2%, creuen que es prioritari treballar en aquest aspecte, sent un 70,8% de les dones les que creuen que és molt prioritari. En el cas dels homes, un 71,4% dels homes, creuen que es prioritari treballar en aquest aspecte, sent un 38% dels homes els que creuen que és molt prioritari.

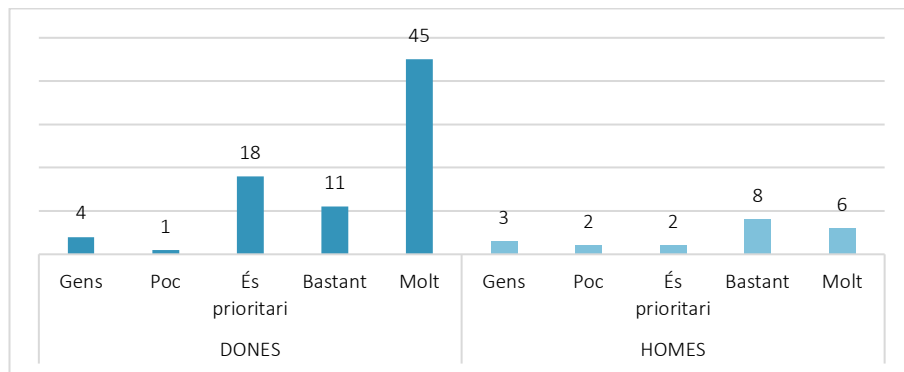
- Realitzar jornades de sensibilització a la comunitat escolar sobre la distribució de responsabilitats familiars i domèstiques potenciant el valor de les feines quotidianes de la llar.

Font i elaboració pròpia.

El 97,4% de les dones creuen que es prioritari, un 67% molt prioritari, sensibilitzar sobre la distribució de les tasques de la llar, mentre que aquest percentatge és de 76,1% en el cas dels homes, sent només el 42,8% els que creuen que és molt prioritari.

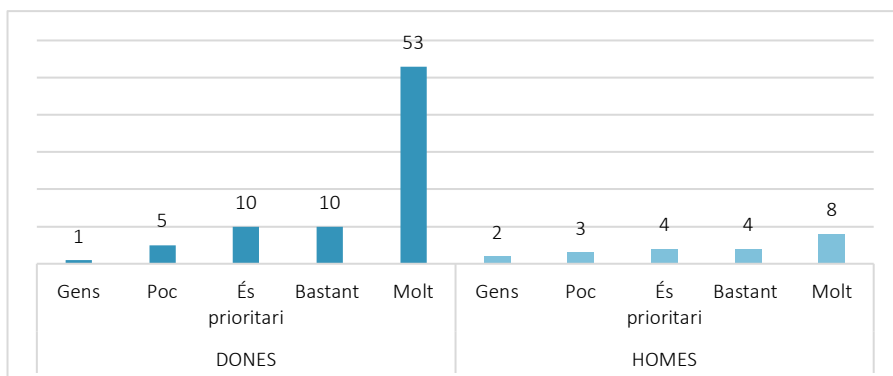
- o Crear espais específics d'orientació acadèmica i professional.

Font i elaboració pròpia.

El 93,5% de les dones creuen que es prioritari que l'Ajuntament de Tarragona treballi en aquesta acció, sent que un 56,9% creuen que és molt prioritari. En el cas dels homes, el 76% creuen que és prioritari treballar en aquesta acció, sent que només el 28,50% creuen que és molt prioritari.

- o Crear un espai d'atenció a les famílies on treballar els rols educatius de les mares i pares envers les seves filles i fills.

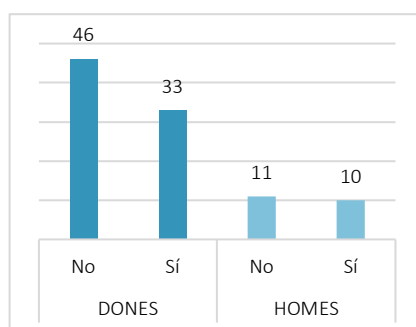
Font i elaboració pròpia.

El 92,6% de les dones creuen que és prioritari, un 67% molt, treballar en crear espais d'atenció a les famílies on treballar els rols educatius de les mares i els pares, mentre que en els homes aquests percentatges es redueixen fins el 76% i 38%, respectivament.

Així doncs en termes generals s'observa com les dones creuen que és més prioritari treballar en les diferents accions coeducatives respecte els homes.

DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS

- Coneix si hi ha algun centre o servei que presti informació sexual i afectiva a la ciutat?

Font i elaboració pròpia.

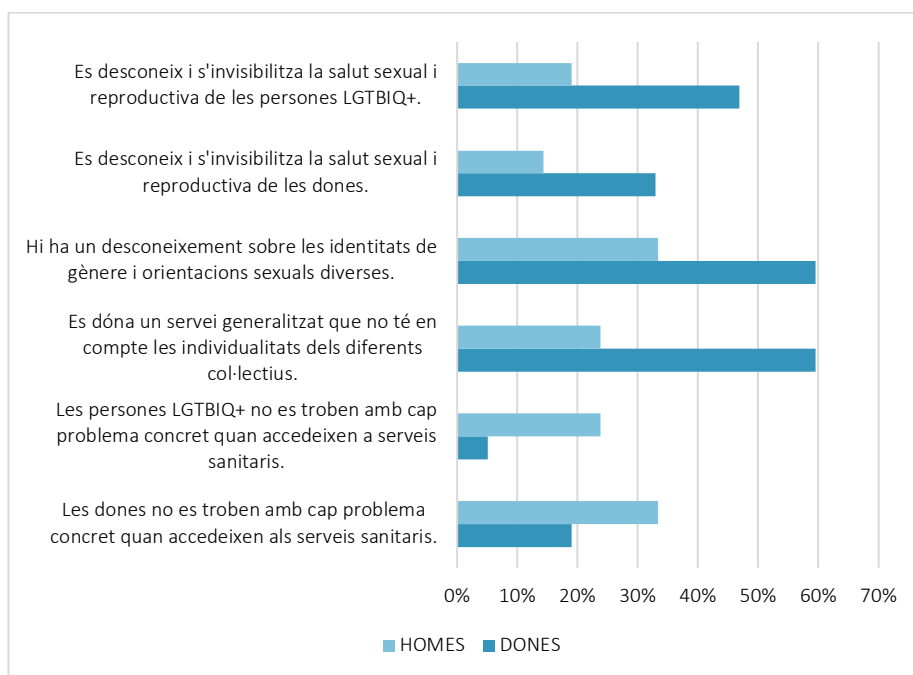
Contràriament al que s'ha produït fins ara, en aquest cas l'opinió està dividida gairebé en la mateixa proporció en ambdós gèneres. Així doncs, un 58,2% de les dones i un 52,3% dels homes exposen no conèixer cap servei que presti informació sexual-afectiva, mentre que el 41,7% de les dones i el 47,6% dels homes afirmen conèixer d'aquest servei.

Algunes de les persones que han contestat a l'enquesta identifiquen aquests serveis amb els següents:

- Dona: SIAD o SAI.
- Dona: Fa molts, molts anys hi havia un centre de planificació familiar municipal on s'orientaran a les persones. Es deia Mitja Lluna, perquè estava situat a un edifici municipal a la Mitja Lluna, a prop de l'església de Sant Joan.
- Dona: A Girona si i molt bo.
- Home: L'oficina Jove del Tarragonès.

SALUT

- Segons la seva experiència, quines creu que són les principals problemàtiques que es troben les dones i les persones LGTBIQ+ en l'atenció sanitària al municipi? Pot seleccionar més d'una opció.

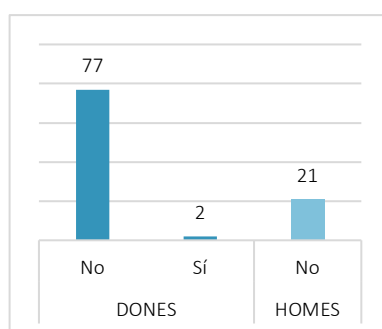

Font i elaboració pròpia.

Un 59% de les dones creuen que dues de les problemàtiques principals del servei municipal de salut són el desconeixement sobre les identitats de gènere i orientacions sexuals diverses i que no es tenen en compte les individualitats dels diferents col·lectius. Aquestes problemàtiques s'han identificat en un 33% i 24% dels homes, respectivament. D'altra banda, només un 5% de les dones (4 dones) opinen que les persones LGTBIQ+ no es troben amb cap problema concret quan accedeixen a serveis sanitaris, mentre que en el cas dels homes aquest percentatge és del 24% (5 homes).

SERVEIS SOCIALS

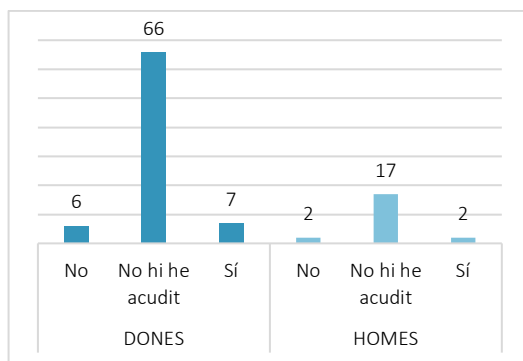
- Durant l'últim any ha acudit als Serveis Socials del seu municipi per una necessitat personal?

Font i elaboració pròpia.

Només una part reduïda de la població mostrada femenina, dues dones que representen el 2,5% afirmen haver anat a Serveis Socials en l'últim any.

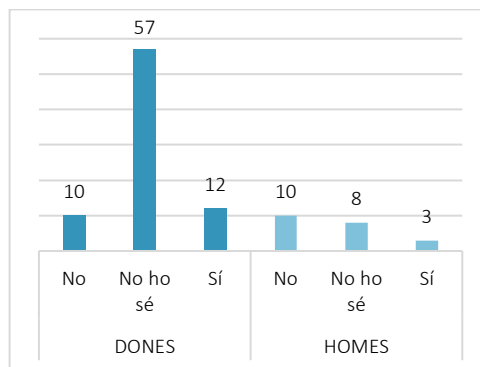
- Considera que els Serveis Socials i/o recursos facilitats des dels Serveis Socials han donat resposta a les seves necessitats o dels seus familiars?

Font i elaboració pròpia.

Del total de persones que han respost a l'enquesta, un 7,5% de les dones i un 9,5% dels homes exposen que Serveis Socials no han donat resposta a les seves necessitats o dels seus familiars, mentre que el 8,8% de les dones i el 9,5% dels homes exposen que sí que han respost a les seves necessitats o dels seus familiars.

- Creu que hi ha discriminacions concretes per raó de sexe o gènere en l'àmbit de Serveis Socials?

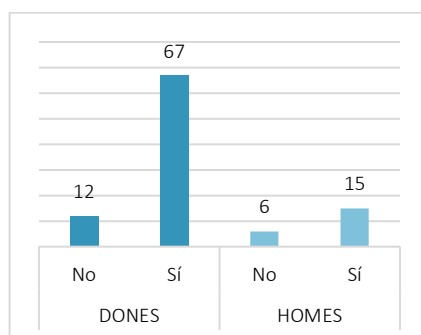

Font i elaboració pròpia.

En aquest cas, un percentatge més gran de dones i homes, un 15,1% de les dones i un 14,2% dels homes creuen que a Serveis Socials es produeixen discriminacions per raó de sexe o gènere. D'altra banda, un 12,6% de les dones i un 47,6% dels homes afirmen que a Serveis Socials no es produeixen discriminacions per raó de sexe o gènere.

CULTURA

- Coneix l'oferta cultural de la ciutat a Tarragona?

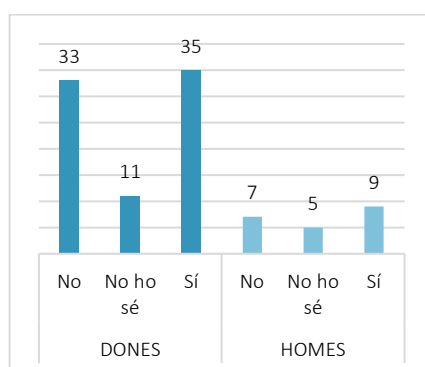

Font i elaboració pròpia.

Un 84,8% de les dones i un 71,4% dels homes afirmen conèixer l'oferta cultural de la ciutat de Tarragona, respecte a una minoria, el 15,1% de les dones i el 28,5% dels homes que afirmen no conèixer aquest programa cultural.

Alguns comentaris que han fet part de les persones que han contestat al qüestionari són els següents:

- Dona: És molt pobra, molt.
 - Dona: És poca, poc variada i centrada únicament al centre com si els barris no fossin part de la ciutat, lamentable.
 - Dona: Més que tot per la publicitat del carrer i la pàgina de l'Ajuntament.
 - Dona: Potser no tota, de vegades en menys de 30' s'han esgotat entrades gratuïtes (abans de la pandèmia). És molt trist que en una capital tinguem tan poca oferta cultural en diferents àmbits.
 - Dona: Un dels problemes que tenim a Tarragona és la falta d'informació. Amb els amics sempre comentem que com pot ser que en una ciutat tant petita mai sàpigues res.
 - Home: I està sota mínims.
- Creu que es fomenten activitats culturals amb varietat d'horaris per a totes les edats i tipus de famílies?

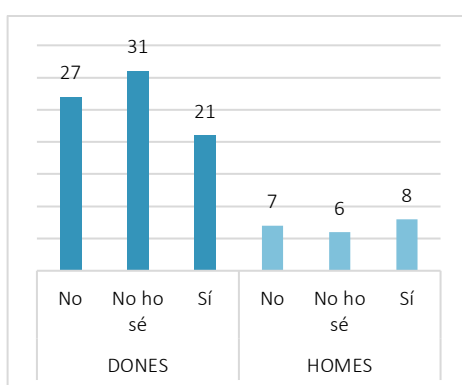

Font i elaboració pròpia.

Excloent la part de la mostra que exposa que no ho sap (13,9% de les dones i un 23,8% dels homes), una part important, el 41,7% de les dones i el 33,3% dels homes, creuen que no es fomenten activitats culturals amb varietat d'horaris per a totes les edats i tipus de famílies.

Alguns dels comentaris recollits són els següents:

- Dona: Desitjo més varietat, es fa sempre el mateix.
 - Dona: No existeixen a Tarragona bars musicals, per exemple.
 - Dona: Podrien fer-ho millor, poca oferta en horari de tarda.
 - Home: S'ha de motivar que l'oferta sorgeixi del teixit social, no programar quatre grups de màrqueting rollo *Buhos* a l'estiu.
- Creu que des de l'Ajuntament de Tarragona es promou que hi hagi una representació equitativa de dones i col·lectiu LGTBIQ+ en els espais culturals de la ciutat (representació igualitària de grups de música femenins respecte grups masculins en espais d'oci, participació del col·lectiu LGTBIQ+ en els actes de les festes locals, exposicions, activitats artístiques, teatrals, etc.)?

Font i elaboració pròpia.

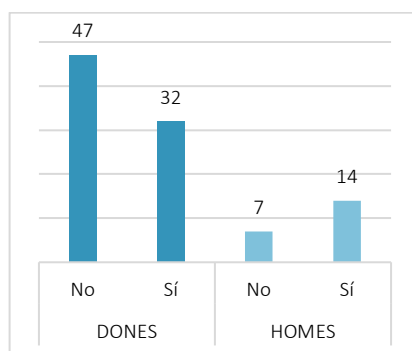
Excloent el 39,2% de les dones i el 28,5% dels homes que responen que no saber sobre la pregunta plantejada, el 34,1% de les dones i el 33,3% dels homes creuen que l'Ajuntament de Tarragona no promou una representació equitativa de de dones i el col·lectiu LGTBIQ+ en l'oferta cultural de la ciutat de Tarragona, mentre que un 26,5% de les dones i un 38% dels homes afirmen que sí que ho és.

Els comentaris que han fet algunes de les persones que han contestat al qüestionari són els següents:

- Home: Considero que l'oferta cultural a Tarragona és molt poc variada, sobretot en les arts visuals, doncs tenen un paper gairebé testimonial, crec que la paritat de sexe i la multiplicitat d'experiències no hi és suficientment present.
- Home: Era la última cosa que em faltava escoltar. Ara hem de discriminar els grups de música per el gènere de les persones que el formen.
- Home: No hi ha cap polític gai.

ESPORTS

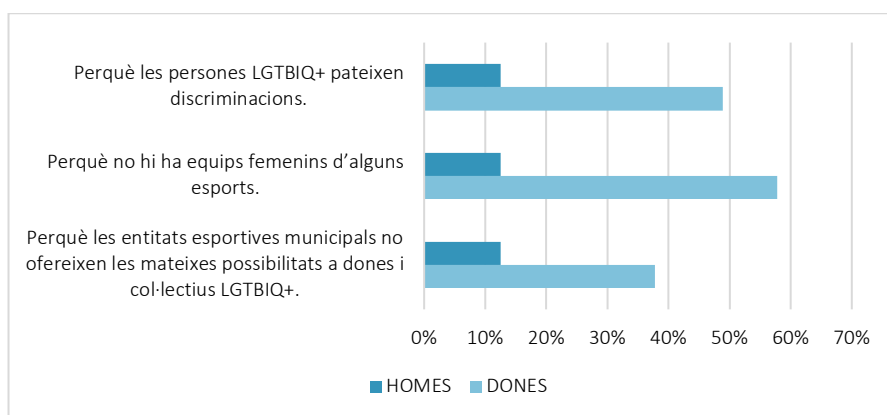
- Creu que les dones i el col·lectiu LGTBIQ+ tenen les mateixes possibilitats de practicar l'esport local?

Font i elaboració pròpia.

El 59,4% de les dones i el 33,3% dels homes que han contestat l'enquesta afirmen que les dones i el col·lectiu LGTBIQ+ no tenen les mateixes possibilitats de practicar l'esport local que d'altres col·lectius. En canvi, un 40,5% de les dones i un 66,6% dels homes, creuen que ambdós, dones i col·lectiu LGTBIQ+, tenen les mateixes possibilitats de practicar l'esport local a la ciutat de Tarragona. En aquest sentit doncs, s'observen diferències per gènere sent que mentre una majoria de dones creuen que no hi ha igualtat d'oportunitats entre els col·lectius mencionats, en el cas dels homes, la majoria opinen que sí.

Quan es planteja que identifiquin el motiu d'aquesta manca d'igualtat d'oportunitats de les dones i col·lectiu LGTBIQ+ per la practica de l'esport local, si exclouem el total de persones que han deixat en blanc aquesta pregunta (34 dones i 13 homes), s'observa el següent:

Font i elaboració pròpia.

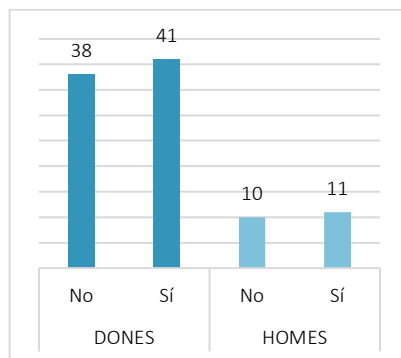
Han contestat a aquesta pregunta un 57% de les dones i un 38% dels homes que han contestat al qüestionari. Si tenim en compte només aquestes persones que han respost a la pregunta, el 58% de les dones i el 63% dels homes que han contestat a aquesta pregunta, opinen que l'origen de les desigualtats en la pràctica de l'esport local es produeix per la manca d'equips femenins en alguns esports. La següent opció més escollida per un 49% de les dones i el 38% dels homes és que les persones LGTBIQ+ pateixen discriminacions, mentre que un 38% de les dones i un 13% dels homes creuen que les entitats esportives municipals no ofereixen les mateixes possibilitats a dones i el col·lectiu LGTBIQ+.

Al mateix temps una dona ha exposat el següent:

Els clubs no ofereixen els mateixos recursos ni fomenten la continuïtat de les jugadores/jugadors als equips masculins que femenins/ no es fomenten alguns esports per a que participin nenes/noies/dones.

ASSOCIACINISME I VIDA POLÍTICA

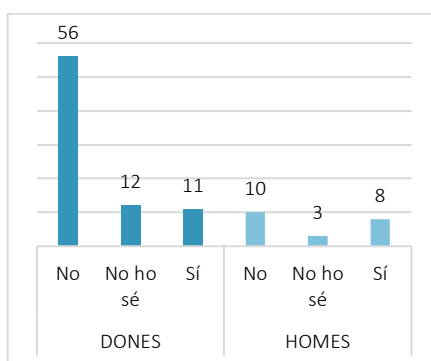
- Coneix quines associacions hi ha al municipi?

Font i elaboració pròpia.

El 48,1% de les dones i el 47,6% dels homes desconeixen quines són les diferents associacions del municipi, mentre que el 51,8% de les dones i el 52,3% dels homes afirmen conèixer les diferents associacions. Al mateix temps, algunes de les persones que afirmen conèixer associacions dels municipi exposen que “tot i que en conec algunes, segur que no les conec totes perquè n’hi ha moltes”.

- Creu que s’informa de manera suficient de quines accions i polítiques s’estan desenvolupant des de l’Ajuntament de Tarragona?

Font i elaboració pròpia.

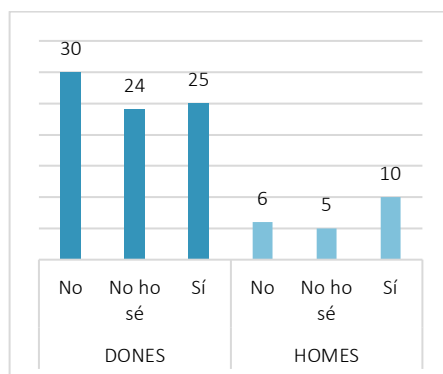
El 81% de les dones, una àmplia majoria, creuen que hi ha una manca d’informació de les diferents accions i polítiques públiques que es promouen des de l’Ajuntament de Tarragona, sent que només un 13,9% de les dones afirmen que aquesta difusió, transmissió i informació de les polítiques institucionals és suficient. Pel que fa a la població de dones sud-americanes així com les dones amb diversitat funcional, totes opinen que els mitjans informatiu són insuficients. Pel que fa a l’edat, no s’observen diferències generacionals destacables.

En el cas dels homes, aquests percentatges són d'un 47,6% en el cas dels que creuen que la informació és insuficient i del 38% dels qui creuen que són suficients.

Algunes de les dones que han contestat que aquesta informació és insuficient expressen el següent:

“Pèssima comunicació institucional” “Sempre falta informació al respecte.

- Creu que des de l'Ajuntament s'impulsen espais de participació ciutadana?

Font i elaboració pròpia.

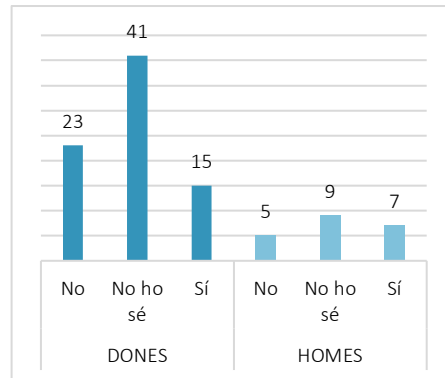
Hi ha una part important de la població femenina i masculina que contesten “no ho sé”, 30,3% de les dones i 23,8% dels homes. Pel que fa a la resta de la població, mentre que en el cas de les dones una majoria han dit que creuen que des de l'Ajuntament no s'impulsen espais de participació ciutadana (37,9% de les dones), en el cas dels homes la majoria es pronuncia pel sí (47,6% dels homes).

Si desagreguem les dades segons els lloc de naixement, l'opinió de les dones sud-americanes està dividida entre les que creuen que no es promouen espais de participació ciutadana (dos dones) i les que sí (tres dones). Pel que fa a les dones amb diversitat funcional també l'opinió de les dones està dividida.

Alguns dels comentaris que s'han recollit són els següents:

- Dona: Crec que és necessari fomentar més participació de la que es fa actualment.
- Dona: Espais dirigits per algun regidor o representant del consistori que no escolten les necessitats del ciutadà. La trobada de barris oberta de barris a la ciutat va ser una vergonya.
- Dona: No és té en compte l'opinió ciutadana. No hi ha pressupostos participatius o vies similars en les que veuríeu que en pensa la gent de la nefasta/inexistent gestió del territori.
- Dona: S'estan iniciant.
- Dona: S'impulsen però les seves decisions no són vinculants.
- Home: Caldria més participació ciutadana, tot i que considero que en alguns àmbits si s'han fet avenços significatius per escoltar la veu dels diferents barris, tot i que queda reduïda a qüestions urbanístiques i de serveis.
- Home: Es comença, però falta molta feina per fer.

- Home: Si no ho sé vol dir que no es fa be la informació.
- Creu que aquests espais de participació política ciutadana fomenten la participació de totes les persones de la comunitat tarragonina (migrants, dones, col·lectiu LGTBIQ+, etc.)?

Font i elaboració pròpia.

Una majoria de la ciutadania que ha respost al qüestionari exposen “no saber” si els espais de participació ciutadana integren a tota la ciutadania (51,8% de les dones i 42,8% dels homes). Pel que fa a la resta de la mostra, en el cas de les dones el 29,1% i el 23,8% dels homes afirmen que els espais de participació política ciutadana no fomenten la participació del total de la ciutadania, mentre que un 18,95% de les dones i un 33,3% dels homes creuen que si que ho fan.

Si tenim en compte la població sud-americana, totes creuen que els diferents espais de participació política són excloents pel que fa a part de la ciutadania. La mateixa opinió la comparteixen les dues dones que tenen diversitat funcional, així com un 42,8% de les dones que s’identifiquen com a bisexuals i un 28,5% de les persones (dones i homes) homosexuals. Pel que fa a l’edat, no s’observen diferències significatives. Al mateix temps, les tres persones, en aquest cas dones, que són de Bonavista així com part de la ciutadania de la Part Alta (57,1% de les dones i 50% dels homes) es posicionen entre les que creuen que no es creen espais de participació ciutadana inclusivament de tota la comunitat.

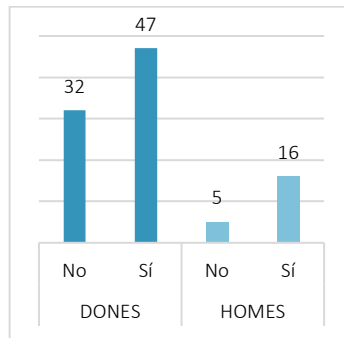
Alguns dels comentaris que s’han recollit són els següents:

- Dona: Hi ha col·lectius que tenen com a primera prioritat tenir feina i un lloc per a dormir. La participació ciutadana ve després.
- Dona: Imagino que estan obertes a tothom.
- Dona: No afavoreixen la participació de ningú més que dels polítics que se n’obliden ben aviat dels compromisos electorals.

EIX 5. BARRIS EN IGUALTAT

SEGURETAT

- Creu que hi ha barris més segurs segons si ets dona o formes part del col·lectiu LGTBIQ+?

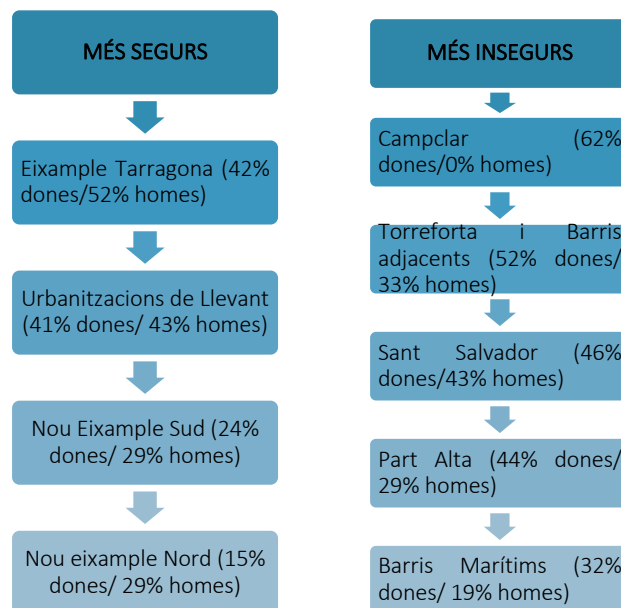

Font i elaboració pròpia.

El 59,4% de les dones i el 76,1% dels homes creuen que si que hi ha zones més segurs segons si ets dona o formes part del col·lectiu LGTBIQ+, mentre que el 40,5% de les dones i el 23,8% dels homes restant, creuen que no.

Tres de les dones sud-americanes es posicionen en que no hi ha zones més segures segons si ets una dona o formes part del col·lectiu LGTBIQ+, així com les dues dones amb diversitat funcional. Pel que fa a d'altres variables com l'edat o l'orientació sexual no s'observen diferències significatives.

D'altra banda, a partir de l'enquesta s'observa que la població mostral que ha contestat al qüestionari identifica els següents barris de Tarragona com a més segurs i insegurs:

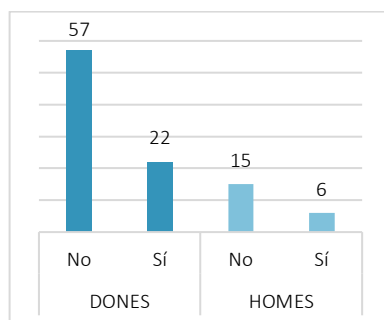
Font i elaboració pròpia.

Si bé la percepció de seguretat e inseguretat fa que dones i homes identifiquin les mateixes zones com àrees segures o insegures es donen algunes diferències intergènere, per exemple, pel que fa a la identificació de Campclar com una zona insegura. En aquest cas, si bé Campclar és la zona més insegura per les dones, en el cas dels homes, cap persona identifica aquest zona com a insegura. D'altra banda, si bé els percentatges són gairebé iguals en el cas de zones segures, donant-se poques diferències entre dones i homes, la percepció d'inseguretat és superior en les

dones sent que, a més a més, quantitativament la població mostral és superior en les dones que els homes.

MOBILITAT URBANA

- Utilitza regularment (més de dues vegades per setmana) els serveis de mobilitat i transport públic?

Font i elaboració pròpia.

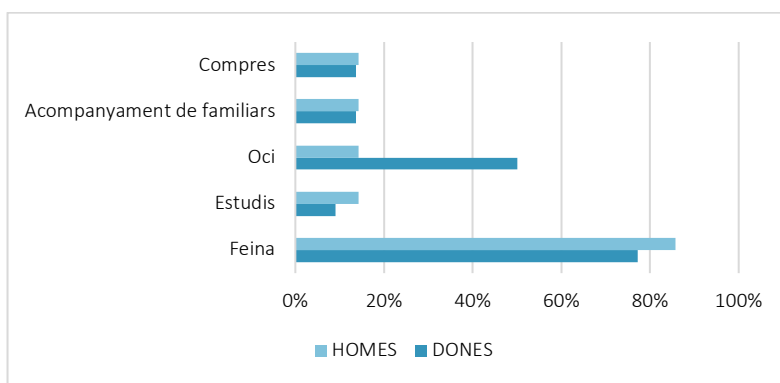
El 72,15% de les dones i el 71,4% dels homes afirmen que no utilitzen regularment els serveis de mobilitat i el transport públic a la ciutat de Tarragona. En aquest sentit, només una minoria, el 27,8% de les dones i el 28,5% dels homes utilitzen el transport públic urbà.

Si analitzem les respostes segons les zones de residència, s'observa com les persones que viuen en el Nou Eixample Nord (100% de les dones i dels homes), les Urbanitzacions de Llevant (77,7% de les dones i el 100% dels homes), Eixample de Tarragona (75% de les dones i 83,3% dels homes) i en la zona de Sant Pere (62,5% de les dones i 50% dels homes) són les que es desplacen en menor mesura amb el transport públic de la ciutat.

Les persones d'edat més avançada, 65 anys en endavant, dones i homes, són les que utilitzen menys el transport públic de la ciutat, mentre que les dues dones que afirmen tenir diversitat funcional es mouen en transport públic regularment.

D'altra banda, la situació econòmica té un impacte directe en la mobilitat de la ciutadania que ha contestat al qüestionari, sent que de les persones que afirmen tenir dificultats per arribar a final de mes o rebre ajuda d'algun familiar el 65% de les dones i el 85,7% dels homes que estan en aquesta situació afirmen no desplaçar-se en transport públic regularment.

Quant es pregunten sobre els motius pels quals aquestes persones que han respost utilitzen regularment el transport públic, s'observa el següent:

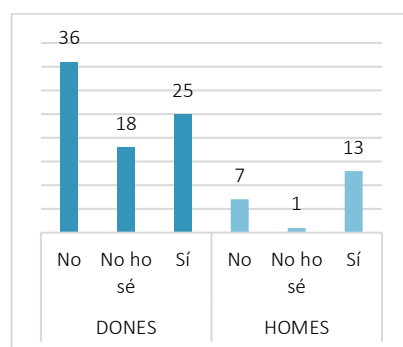

Font i elaboració pròpia.

Del total de persones que han contestat que utilitzen el transport (22 dones i 6 homes) la majoria utilitzen el transport públic per desplaçar-se a la feina (77% de les dones i 86% dels homes) o per qüestions d'oci (50% de dones i 14% dels homes).

Alguns dels comentaris que es recullen són els següents:

- Dona: És nefast, els autobusos són caríssims. Entre setmana hi ha poca freqüència, però el cap de setmana passen cada hora, és impensable i vergonyós que una ciutat capital de província tingui aquestes deficiències tan greus, a més de que no és de rebut que no hi hagin busos a la nit i que el de les poblacions colindants com Reus o Salou els gestioni una empresa privada tan insegura com Plana, i tot i així que s'hagi de fer transbord a l'estació, estem perdent connexions amb els llocs més turístics per la ineficiència de l'Ajuntament.
- Dona: No, perquè al barri de Sant Salvador els horaris son incompatibles amb l'escola i la feina. He d'anar en bus, perquè a mes a mes si les dos places de cadires de rodes estan ocupades no pots pujar amb el cotxet del nen. Els busos van a tope i a sobre has de plegar el cotxet. Sant Salvador es un barri amb entitats de minusvàlids. Per una altre part tampoc tenim bus nocturn i tampoc vial per anar a peu del barri a Tarragona.
- Creu que l'oferta de transport públic a Tarragona és adequada?

Font i elaboració pròpia.

En el cas de les dones que han contestat al qüestionari, un 48,1% afirmen que l'oferta de transport públic a la ciutat de Tarragona no és adequada *versus* un 33,3% dels homes. En aquest sentit, els homes tenen una percepció més positiva sobre l'oferta del transport públic a Tarragona ja que un 61,9% dels homes consideren que aquesta és adequada front un 18,9% de les dones.

Si analitzem la informació d'acord amb la zona de residència de les persones enquestades, les persones que viuen en les Urbanitzacions de Llevant (77,7% de les dones i 100% dels homes), Bonavista (100% de les dones), Torreforta (100% de les dones i 50% dels homes), Barris Marítims (50% de les dones i 25% dels homes) i a l'Eixample de Tarragona (41,6% de les dones i 16,6% dels homes) són les que tenen una percepció més negativa respecte l'oferta del transport públic a Tarragona.

Pel que fa a l'edat, tant en les dones com en els homes, no s'observen diferències significatives. Creiem important assenyalar que les dues dones amb diversitat funcional valoren positivament l'oferta existent al transport públic de la ciutat de Tarragona.

Alguns dels comentaris que s'han recollit identifiquen les següents problemàtiques:

Des de que la línia número 1 a la número 11 no estem connectats a l'hospital de referència de Tarragona.

En algunes rutes no és viable anar amb transport públic perquè es tardaria més d'una hora.

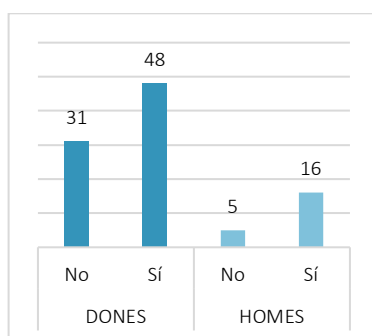
Més freqüència en hores puntes al barri i un servei de bus nocturn que tombi per barris i Tarragona per deixar el vehicle.

Es tenen que ampliar freqüències d'autobusos el cap de setmana, abans que tot en zones de major afluència com és el centre o centres assistencials, estacions de tren/bus en horaris concurrts.

Els caps de setmana has d'esperar molta estona, haurien de posar més autobusos.

Font i elaboració pròpia.

- Utilitza el seu vehicle privat regularment (més de dues vegades per setmana de mitjana)?

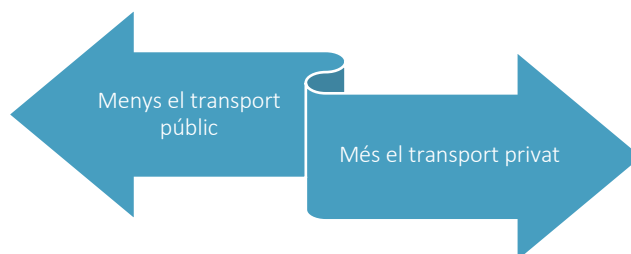

Font i elaboració pròpia.

El 60,7% de les dones i el 76,1% dels homes utilitzen el seu vehicle privat, front un 39,2% de les dones i un 23,8% dels homes que no l'utilitzen. Del total de persones que utilitzen el vehicle privat, en les dones el 62,5% no utilitzen el transport públic *versus* el 37,5% que utilitzen el transport públic, mentre que en el cas dels homes el 68,7% no utilitzen el transport públic respecte el 31,2% que si utilitzen el transport públic.

Si analitzem les dades segons la zona de residència, s'observa com les persones que viuen a les Urbanitzacions de Llevant (100% de les dones i dels homes), Torreforta (100% de les dones i 50% dels homes), Sant Pere i Sant Pau (87,5% de les dones i 100% dels homes) i en els Barris Marítims (75% de les dones i 75% dels homes) són les que utilitzen més el transport privat.

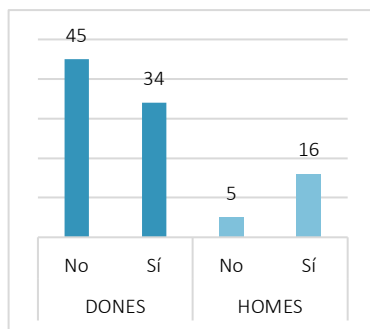
En aquest sentit, fruit de l'anàlisi de l'ús del transport públic i el transport privat s'observa que les persones que viuen en les Urbanitzacions de Llevant i al barri de Sant Pere i Sant Pau que han contestat a l'enquesta utilitzen:

Font i elaboració pròpia.

Si tenim en compte d'altres variables, s'observa com cap de les dones sud-americanes es desplacen amb transport privat, mentre que les dones amb diversitat funcional ambdós es desplacen habitualment amb aquest. Al mateix temps, ni l'edat ni la situació econòmica té un efecte en el desplaçament amb transport privat de la població mostral.

- Creu que els serveis de mobilitat i transport públic són espais segurs davant les violències masclistes i lgtbiqfòbiques?

Font i elaboració pròpia.

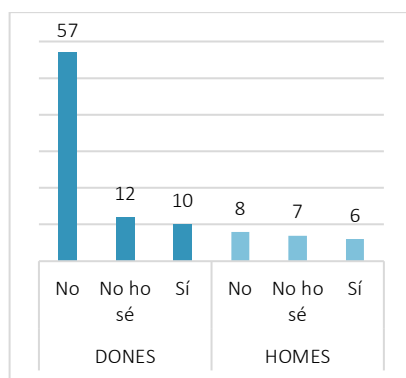
La percepció d'inseguretat respecte els serveis de mobilitat i transport públic és superior en el cas de les dones (56,9%) respecte els homes (23,8%). Al mateix temps, en les dones no hi ha especials diferències entre les que creuen que aquests no són espais segurs (56,9%) i les que si (43%). Si tenim en compte l'orientació sexual, en el cas de les dones el col·lectiu LGTBIQ+ té una

percepció de major inseguretat, ja que el 57,1% de les dones que s'han identificat com bisexuals i el total de dones homosexuals creuen que aquest són espais insegurs. En el cas dels homes en canvi, la majoria de les persones homosexuals, el 75% creuen que són espais segurs. Aquesta diferència intergènere té especial relació en com el gènere influeix en la percepció de victimització.

Pel que fa a la percepció d'inseguretat de les dones sud-americanes i amb diversitat funcional, mostren una opinió dividida, mentre que si tenim en compte l'edat s'observa com les dones de 16-30 anys i 31-45 anys tenen dintre del seu grup generacional una majoria de dones que perceben els transport públic com espais insegurs.

URBANISME

- Creu que el municipi té una organització urbanística adequada per una persona amb diversitat funcional i/o per circular amb infants?

Font i elaboració pròpia.

Un 72,15% de les dones i un 38% dels homes afirmen que l'organització urbanística de la ciutat no és adequada per una persona amb diversitat funcional i/o per circular amb infants. En aquest cas, les diferències intergènere són més elevades ja que mentre en el cas dels homes hi ha una distribució més equitativa respecte les diferents opcions, en el cas de les dones, hi ha un clar posicionament vers les dificultats de mobilitat en la ciutat.

Mentre que una de les dones amb diversitat funcional forma part d'aquest 72,15% de les dones que creuen que l'organització urbanística de la ciutat no és adequada per una persona amb diversitat funcional i/o per circular amb infants, la dona restant contestat "no ho sé".

Al mateix temps, si analitzem la percepció de les persones que tenen fills/es a càrrec, s'observa com el 60% de les dones i el 45,4% dels homes amb fills/es a càrrec consideren que Tarragona no és una ciutat urbanísticament adaptada per a circular amb infants.

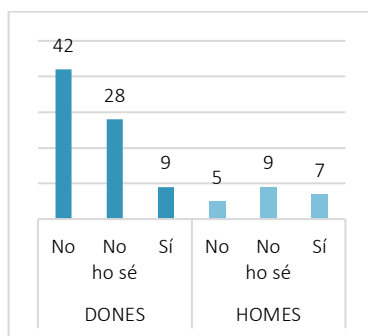
D'altra banda, s'observa com les persones d'edat més avançada, 61-75 i 76 o més en la seva majoria, 85,7% de les dones i 50% dels homes, opinen que Tarragona és una ciutat urbanísticament mal adaptada per circular persones amb diversitat funcional.

Per últim, s'observa com hi ha una opinió generalitzada respecte aquesta manca d'adaptabilitat urbanística en les persones que viuen en determinades zones com; a Part Alta (100% de les dones

i dels homes), Bonavista (100% de les dones), Torreforta (100% de les dones i 50% dels homes), Nou Eixample Nord (80% de les dones) i l'Eixample de Tarragona (76,8% de les dones i 50% dels homes).

Alguns dels comentaris que s'han recollit exposen la necessitat que molts carrers siguin zones per a vianants, fer més àmplies les voreres i adaptar les voreres i parades d'autobús per a persones amb diversitat funcional.

- Creu que en l'urbanisme de la ciutat es tenen en compte les necessitats de les dones i col·lectiu LGTBIQ+?

Font i elaboració pròpia.

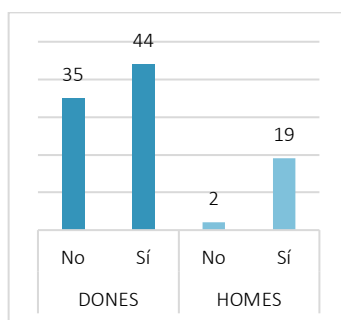
Tot i que una part important de la nostra mostra (35,4% de les dones i 42,8% dels homes) ha escollit l'opció "no ho sé", la majoria de les dones (53,1%) creuen que a la ciutat de Tarragona no es segueix un disseny urbanístic que tingui en compte la perspectiva de gènere, versus una majoria dels homes (33,3%) que creuen que sí que el disseny urbanístic de la ciutat té en compte les necessitats de les dones i col·lectiu LGTBIQ+.

Les dones amb diversitat funcional responen "no ho sé", així com la majoria de la població d'edat entre 61-75 anys.

Si tenim en compte la zona de residència de la població que ha contestat al qüestionari, no s'observen diferències significatives.

HABITATGE

- Disposa d'un habitatge en propietat?

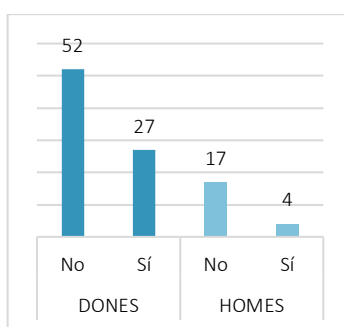

Font i elaboració pròpia.

La majoria de les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari tenen un habitatge en propietat (55,9% de les dones i 90,4% dels homes). Aquesta diferència però és més reduïda en el cas de les dones ja que mentre que un 55,9% afirmen tenir un habitatge en propietat, el 44,3% afirmen no disposar d'un habitatge en propietat.

Si bé no s'aprecien diferències significatives que evidencien que hi ha una relació entre la situació econòmica actual i tenir un habitatge en propietat, ens pareix important assenyalar que el total de dones sud-americanes així com la població més jove, 16-45 anys, són els que formen part de la majoria de la mostra que no tenen un habitatge en propietat.

- Disposa d'un habitatge en lloguer?

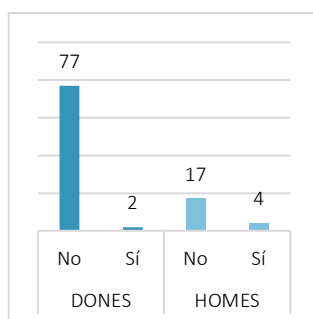

Font i elaboració pròpia.

En aquest cas, és dona una tendència inversa sent la minoria de les persones de la ciutadania que han contestat al qüestionari les que tenen un habitatge en lloguer (34,1% de les dones i 19% dels homes).

En aquest cas, l'edat és un factor especialment rellevant sent que, a la inversa del que s'ha exposat en el cas d'un habitatge en propietat, a mesura que augmenta l'edat les persones que tenen un habitatge en lloguer es redueix. D'altra banda, en aquest cas les persones que *ex ante* han respost que no disposen d'un pis en propietat són en la seva majoria (88,8% de les dones i 50% dels homes) les persones que afirmen tenir un habitatge en lloguer.

- Disposa d'un habitatge de protecció oficial?

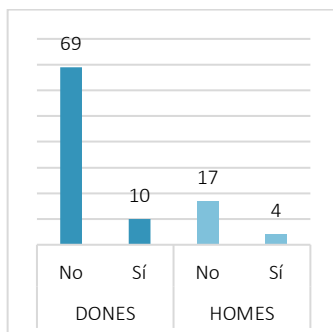

Font i elaboració pròpia.

Només una minoria de la mostra, el 2,5% de les dones i el 19% dels homes, afirmen tenir un habitatge de protecció oficial. A excepció de dos homes que viuen sols, la resta, dues dones i dos

homes, son persones emancipades que conviuen amb la seva parella. Al mateix temps, pel que fa a la situació econòmica actual, mentre que una dona i dos homes exposen tenir dificultats per arribar a final de mes, la resta, una dona i dos homes, exposen arribar amb fluïdesa a final de mes.

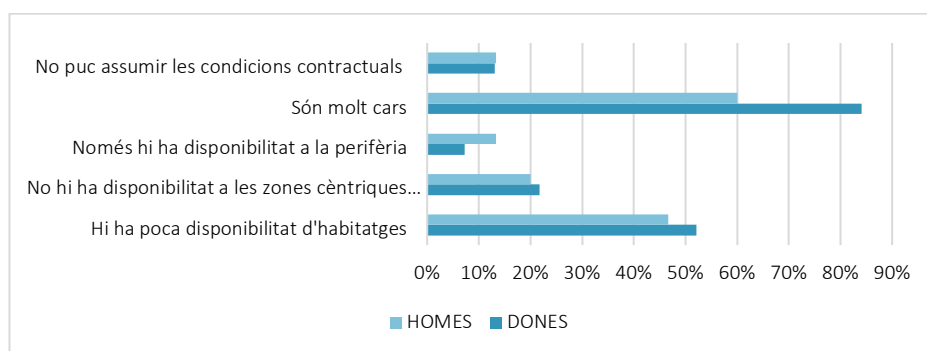
- Creu que al municipi hi ha una oferta d'habitatges adequada?

Font i elaboració pròpia.

Una majoria de la mostra, tant dones (87,3%) com homes (80,9%) creuen que l'oferta d'habitatges a la ciutat de Tarragona no és adequada.

Pel que fa al motiu les persones que han contestat al qüestionari, excloent a les persones que han deixat en blanc aquesta pregunta (12,6% de les dones i 28,5% dels homes) exposen el següent:

Font i elaboració pròpia.

El preu dels habitatges (84% de les dones i 60% dels homes) és amb diferència la problemàtica principal que s'identifica en l'oferta d'habitatge municipal. D'altra banda, la poca disponibilitat d'habitatge a la ciutat també s'identifica com una de les problemàtiques (52% de les dones i 47% dels homes).